

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

การกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

- ผู้จัดทำ** สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖๐/๑ ซอยพิบูลย์วัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๖๐
<http://www.onep.go.th>
- ผู้ศึกษา** คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ป.ณ. ๕๐ ปณฝ. คอหงส์ ตำบลคอหงส์
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ๙๐๑๑๒
โทรศัพท์ ๐ ๗๔๒๘ ๖๘๒๖ โทรสาร ๐ ๗๔๔๒ ๙๗๕๘
- การอ้างอิง** สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๔. โครงการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา: การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา รายงานฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ. ๕๙๔ หน้า
- คำสืบค้น** กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา, พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย, คาบสมุทรสทิงพระ
- พิมพ์เมื่อ** เมษายน ๒๕๕๔
- จำนวนพิมพ์** ๕๐ ชุด
- ผู้พิมพ์** ห้างหุ้นส่วนสามัญนิโอ พ้อยท์
๑/๕๙ ถนนราษฎร์อุทิศ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ๙๐๑๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๗๔๔๒ ๕๕๖๑-๒

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทย ตาม พรบ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

โดย สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๔

คำนำ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์โดยคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม ศูนย์ความเป็นเลิศแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย เครือข่ายภาคใต้ และหน่วยงานในเครือข่ายดำเนินการศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาปีงบประมาณ ๒๕๕๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(๑) ทบทวนแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๘ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเน้นประเด็นปัญหาเร่งด่วน ๕ ประเด็น ได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของป่าต้นน้ำและการบุกรุกพื้นที่ป่าพรุ ปัญหาด้านทรัพยากรสัตว์น้ำและการใช้เครื่องมือประมง ปัญหาการตื่นเงินของทะเลสาบ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และคุณภาพสิ่งแวดล้อม (น้ำเสียและขยะมูลฝอย)

(๒) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ในส่วนของ การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน คณะผู้ศึกษาได้จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย

(๑) รายงานฉบับสมบูรณ์ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

(๒) การกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

(๓) การจัดกระบวนการมีส่วนร่วม

(๔) CD-Rom บันทึกผลการศึกษา

เอกสารฉบับนี้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นว่าการประกาศเขตพื้นที่พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจะเป็นกลไก/เครื่องมือหนึ่งในการป้องกัน รักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่า และแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้ แต่สมควรจะต้องมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่ และกำหนดมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และการมีส่วนร่วมของประชาชน ภายใต้โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยในขั้นต้นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกาศเขตพื้นที่และ

มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อให้การดำเนินงานในระยะต่อไปประสบความสำเร็จด้วยดี

เอกสารฉบับนี้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การทบทวนผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์และสรุปสถานการณ์และประเด็นปัญหาต่างๆ การวิเคราะห์สภาพการบังคับใช้กฎหมายและความพร้อมของชุมชนในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแล้ว ยังได้ดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมชุมชนในพื้นที่ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ คุณค่า ประเด็นปัญหา และแนวทางหรือมาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยมีการประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ จำนวน ๔ พื้นที่ การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ ประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเสนอขอบเขตที่จะกำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน ๘ ครั้ง ในพื้นที่ที่คัดเลือก ๒ พื้นที่ คือ พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย และพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ และการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ เพื่อนำเสนอข้อสรุปสถานการณ์และประเด็นปัญหาของพื้นที่ ตลอดจนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตและมาตรการที่ควรกำหนดสำหรับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้ง ๒ พื้นที่ ซึ่งได้ทำการจัดประชุมทั้งสิ้น ๑๐ ครั้ง

ข้อสรุปสำคัญของการดำเนินการในครั้งนี้ ยังชี้ให้เห็นว่ามาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังเป็นที่เข้าใจในบริบทที่จำกัด ซึ่งจำเป็นต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทั้งในส่วนของประชาชนในพื้นที่ สถาบันวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาแนวทาง/วิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ การจัดการต้องมีการศึกษาพร้อมด้วยข้อมูลที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของภาคส่วนที่จะต้องเข้ามาร่วมในการขับเคลื่อนมาตรการให้ประสบความสำเร็จและนำไปสู่การดำรงไว้ซึ่งคุณค่าพิเศษต่างๆ อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

คณะผู้ศึกษาและสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขอขอบคุณคณะที่ปรึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแทนประชาคมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีส่วนร่วมสนับสนุนให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ ส่งผลให้การดำเนินโครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยดี และคาดหวังว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในส่วนของ การประกาศเขตพื้นที่และกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในระยะต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เมษายน ๒๕๕๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(๑)
สารบัญ	(๓)
บทที่ ๑ บทนำ	๑-๑
บทที่ ๒ การกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทะเลน้อยและบริเวณโดยรอบ	๒-๑
บทที่ ๓ การกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่คาบสมุทร สทิงพระ	๓-๑
รายชื่อคณะกรรมการ	(i)

บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นลุ่มน้ำใหญ่ที่สุดของภาคใต้ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพัทลุงทั้งจังหวัด จังหวัดสงขลา ๑๒ อำเภอ และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๒ อำเภอ มีเอกลักษณ์พิเศษ คือ เป็นแผ่นดินใหม่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนทะเล และตะกอนทรายทำให้เกิดธรณีสัณฐานในรูปแบบของลากูนมีระบบนิเวศ ๓ น้ำ ที่มีการผสมผสานทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาจึงมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งสัตว์น้ำและพืชพรรณธรรมชาติต่างๆ เป็นฐานการดำรงชีวิตและการผลิตทางเศรษฐกิจของประชาชนบริเวณลุ่มน้ำมาเป็นเวลานาน ทั้งข้าว ไม้ผล ยางพารา ปศุสัตว์ ประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม และแหล่งสภาพธรรมชาติที่สวยงามที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงนิเวศ โดยเฉพาะบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ ที่เป็นแหล่งชุมชนโบราณ บริเวณอุทยานนกน้ำคูขุด ทะเลน้อย และทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาจึงเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในหลากหลายมิติที่เกี่ยวข้องจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับความเป็นอยู่ของประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับภูมิภาค

ความอุดมสมบูรณ์และศักยภาพดังกล่าวข้างต้นนำมาซึ่งการใช้ประโยชน์พื้นที่ในด้านต่างๆ ที่เกินศักยภาพและศักยภาพของพื้นที่ จนทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งปัญหาลพิษต่างๆ เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำขนาดใหญ่ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในที่หนึ่ง ผลกระทบก็จะแพร่กระจายออกไปในวงกว้าง และส่งผลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นที่หาเลี้ยงชีพและใช้ประโยชน์บนฐานทรัพยากรดังกล่าว เช่น ปัญหาการบุกรุกและสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ ทั้งที่เป็นป่าต้นน้ำและป่าพรุ ปัญหาจากการใช้เครื่องมือประมง ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาขยะ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาตะกอนและการตื่นเงินของลุ่มน้ำ เป็นต้น เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นไม่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้เฉพาะในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่ต้องอาศัยการจัดการทั้งระบบลุ่มน้ำและครอบคลุมให้ถึงต้นกำเนิดของปัญหาด้วย อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศได้พยายามแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวคิดและวิธีการของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบระดับนโยบายโดยตรงคือรัฐบาลกลาง ได้มีกลไกบริหารการพัฒนาพื้นที่ในรูปของคณะกรรมการ และมีการวางแผนพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาไปพร้อมกันด้วยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ในปี

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่

และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

พ.ศ. ๒๕๔๙ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ก็ได้เริ่มนำเอาแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่ทางสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและคณะที่ปรึกษาได้จัดทำขึ้นแปลงไปสู่การปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานตามแผนแม่บทดังกล่าวยังคงมีอุปสรรคและข้อจำกัดอีกหลายประการ ทำให้ยังไม่สามารถนำแผนแม่บทมาปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาของลุ่มน้ำทะเลสาบได้เท่าที่ควร เนื่องจากโครงสร้างปัญหาที่มีความซับซ้อน เชื่อมโยงกัน และองค์ประกอบของปัญหามีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนขาดองค์กรที่เป็นหลักในการจัดการองค์ความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ยังไม่สามารถนำความรู้มาบูรณาการและเสริมพลังกับองค์ความรู้ชุมชนให้ส่งผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ประกอบกับมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในมิติของการบังคับใช้ ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย และความซ้ำซ้อน ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานราชการที่มีอำนาจไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายเพื่อจัดการหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาบางประการได้รับการดูแลให้ดีขึ้นได้บ้าง แต่ปัญหาส่วนใหญ่ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่อย่างชัดเจนและมีแนวโน้มขยายวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ และยังคงจำเป็นต้องใช้ความพยายามดำเนินการเพื่อแก้ไขและจัดการกับปัญหาเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องให้ความสำคัญกับความสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาวะทางสังคมในพื้นที่ลุ่มน้ำให้มากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้อาณาเขตกว้างตัวและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในวงกว้างยิ่งขึ้น

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เล็งเห็นถึงความสำคัญในคุณค่าพิเศษของพื้นที่ ซึ่งสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องสงวน ป้องกัน ฟื้นฟู และอนุรักษ์ให้ธำรงคุณค่าดังกล่าวไว้อย่างยั่งยืน โดยแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้คงอยู่ยาวนาน ควบคู่กับการป้องกันปัญหามลพิษและความเสื่อมโทรมที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนา คือการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- ๑) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนในพื้นที่ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนมาตรการดังกล่าว โดยอาศัยกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ศึกษาพื้นที่ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีคุณลักษณะเข้าข่ายเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ และ ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๓) เพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่เข้าข่ายเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- ๔) เพื่อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีความเหมาะสม โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

- ๕) เพื่อยกร่างกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวงฯ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่และ มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมขั้นต้น และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ (MIS/GIS) ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๑.๓ ขอบเขตการดำเนินงาน

๑.๓.๑ **พื้นที่ศึกษา** ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และพื้นที่ย่อยในลุ่มน้ำที่คัดเลือกเป็นพื้นที่นำร่องในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทดลองร่างประกาศ/กฎกระทรวง

๑.๓.๒ ประเด็นที่ศึกษา

ในการทำการศึกษามีประเด็นที่ต้องศึกษา ได้ดังนี้

- ๑) ประมวลและสรุปความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- ๒) ประมวลและสรุปคุณค่าพิเศษ/องค์ประกอบของคุณค่าในพื้นที่
- ๓) ประมวลและสรุปปัญหาและภัยคุกคามคุณค่าในพื้นที่
- ๔) ประมวล/สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ผลการบังคับใช้กฎหมาย
- ๕) แนวทาง/มาตรการที่ใช้แก้ปัญหา/ภัยคุกคาม
- ๖) ขอบเขตของพื้นที่ย่อยที่ควบคุมตามมาตรการ
- ๗) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๓ ข้อมูล/แหล่งข้อมูล/วิธีการรวบรวม/วิเคราะห์ข้อมูล

จะทำการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการต่างๆ ข้อมูลจากเว็บไซต์ และที่สำคัญคือข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนี้

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ ๑-๑ การรวบรวมข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูล	แหล่งข้อมูล								วิธีการรวบรวมข้อมูล			
	S _๑	S _๒	S _๓	S _๔	S _๕	S _๖	S _๗	S _๘	C _๑	C _๒	C _๓	C _๔
๑. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	√	√	√	√	√	√	√				√	
๒. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา		√	√	√	√			√			√	
๓. ปัญหาและสิ่งคุกคามในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา		√	√	√	√			√			√	
๔. พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม		√						√			√	
๕. กรณีศึกษาในการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม		√									√	
๖. หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม		√						√			√	
๗. ศึกษากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ	√	√	√	√	√	√	√				√	
๘. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย และคาบสมุทรสหิงพระ	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
๙. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย และคาบสมุทรสหิงพระ	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
๑๐. ปัญหาและสิ่งคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย และคาบสมุทรสหิงพระ	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
๑๑. แนวทาง/มาตรการที่ใช้ในการแก้ปัญหา/ภัยคุกคาม	√		√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

หมายเหตุ : S_๑ หมายถึง ข้อมูลจากหน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

S_๒ หมายถึง ข้อมูลจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

S_๓ หมายถึง ข้อมูลจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค

S_๔ หมายถึง ข้อมูลจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

S_๕ หมายถึง ข้อมูลจากโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด

S_๖ หมายถึง ข้อมูลจากประมงจังหวัด

S_๗ หมายถึง ข้อมูลจากเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

S_๘ หมายถึง ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่

C_๑ หมายถึง แบบสอบถาม

C_๒ หมายถึง แบบสัมภาษณ์

C_๓ หมายถึง เอกสาร

C_๔ หมายถึง การจัดประชุม

๑.๓.๔ ระยะเวลาดำเนินการ ๓๓๐ วัน

๑.๓.๕ แผนการดำเนินการ

ทางคณะผู้ศึกษาได้มีการวางแผนการดำเนินงานไว้ในตาราง ๑-๒

ตาราง ๑-๒ แผนการดำเนินงานของการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

เดือน/สัปดาห์ กิจกรรม	ระยะเวลา (ม.ค.พ.ศ. ๒๕๕๓- ก.พ.๒๕๕๔)														ผลการดำเนินงาน
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	
ขั้นตอนที่ ๑ เตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน		—													
ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษา รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์ข้อมูล (จากเอกสาร) ที่เกี่ยวข้อง		—	—	—	—	—									
ขั้นตอนที่ ๓ การคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๑) กำหนดแนวคิดการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการกำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๒) จัดประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็นครั้งที่ ๑ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และรับฟังข้อเสนอแนะต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ที่เข้าข่ายและมีความเหมาะสมต่อการกำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการรับฟังข้อเสนอแนะรายชื่อพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๓) ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ฯ รวมทั้งสรุปและรวบรวมรายชื่อพื้นที่ที่ได้มีการเสนอแนะจากการประชุม		—	—												

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตาราง ๑-๒ แผนการดำเนินงานของการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

เดือน/สัปดาห์ กิจกรรม	ระยะเวลา (ม.ค.พ.ศ. ๒๕๕๓- ก.พ.๒๕๕๔)														ผลการ ดำเนินงาน
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	
<p>๔) จากรายชื่อพื้นที่ที่ได้ในข้อ ๓) นำมาหาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ คุณค่า สถานภาพ ประเด็นปัญหา ความสำคัญที่ต้องประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม นโยบายและกฎหมายที่บังคับใช้ในพื้นที่ รวมทั้งการกำหนดขอบเขตเบื้องต้น</p> <p>๕) รับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านเกี่ยวกับพื้นที่ที่เหมาะสม และขอบเขตในการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา</p> <p>๖) พิจารณาคัดกรองและจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดไว้ (พื้นที่เข้าข่ายเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามเงื่อนไขของมาตรา ๔๓ และ ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕, คุณค่า และความสำคัญของพื้นที่, สภาพปัญหาของพื้นที่ และความพร้อมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่)</p> <p>๗) เลือกพื้นที่ที่มีความสำคัญในลำดับที่ ๑ และ ๒ เพื่อเป็นพื้นที่นาร่องสำหรับดำเนินการเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา</p>				—		—									

ตาราง ๑-๒ แผนการดำเนินงานของการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

เดือน/สัปดาห์ กิจกรรม	ระยะเวลา (ม.ค.พ.ศ. ๒๕๕๓- ก.พ.๒๕๕๔)														ผลการดำเนินงาน
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	
<p>ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนรวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในพื้นที่ที่คัดเลือก ๒ พื้นที่</p> <p>๑) วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในพื้นที่ที่คัดเลือกทั้ง ๒ พื้นที่</p> <p>๒) จัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม เกี่ยวกับแนวความคิดการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมระดมความคิดเห็นสถานการณ์และประเด็นปัญหาของพื้นที่ แนวทางการป้องกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตพื้นที่ฯ</p> <p>๓) สรุปรายชื่อข้อมูลสถานภาพและขอบเขตของพื้นที่ที่คัดเลือกทั้ง ๒ พื้นที่</p> <p>๔) จัดทำข้อเสนอแนะและขอบเขตที่เหมาะสมในการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมของพื้นที่คัดเลือกทั้ง ๒ พื้นที่ พร้อมทั้งเสนอมาตรการ</p>															

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตาราง ๑-๒ แผนการดำเนินงานของการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

เดือน/สัปดาห์ กิจกรรม	ระยะเวลา (ม.ค.พ.ศ. ๒๕๕๓- ก.พ.๒๕๕๔)														ผลการ ดำเนินงาน
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	
<p>เพื่อป้องกันและรักษาคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นตามมาตรา ๔๓, ๔๔ และ ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน</p> <p>๕) จัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ เพื่อนำเสนอข้อสรุปสถานการณ์และประเด็นปัญหาของพื้นที่ การระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตของพื้นที่และมาตรการที่ควรกำหนดสำหรับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่คัดเลือกทั้ง ๒ พื้นที่</p> <p>๖) ปรับปรุงขอบเขตและมาตรการที่ควรกำหนดสำหรับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่คัดเลือกทั้ง ๒ พื้นที่ (๘) ประชุมสัมมนาครั้งที่ ๒ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่คัดเลือกทั้ง ๒ พื้นที่</p> <p>๗) จัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ เพื่อนำเสนอขอบเขตและมาตรการที่ควรกำหนดสำหรับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่คัดเลือกทั้ง ๒ พื้นที่</p>															

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๑.๓.๗ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ประชาชนและทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- ๒) แนวทางการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม
- ๓) ร่างประกาศเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม จำนวน ๒ พื้นที่
- ๔) ฐานข้อมูลสารสนเทศ (MIS/GIS) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๒

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

๒.๑ ทบทวนข้อกำหนดโครงการ

คณะผู้ศึกษากำหนดวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ ทำความเข้าใจข้อกำหนดโครงการและข้อเสนอโครงการที่ได้มีการลงนามร่วมกัน
๒. จัดประชุมคณะทำงานเพื่อซักซ้อมความเข้าใจ กำหนดแผนการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ และแนวทางดำเนินงาน
๓. จัดประชุมร่วมกับตัวแทนสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อซักซ้อมความเข้าใจและกำหนดแผนและแนวทางทำงานร่วมกัน

๒.๒ ทบทวนข้อมูลทุติยภูมิ กฎหมาย กรณีศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร รายงานทางวิชาการต่าง ๆ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กรณีศึกษา ซึ่งรวมถึงข้อมูลจากเว็บไซต์ และข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่สำคัญ ได้แก่

๑. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
๒. กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และพื้นที่ที่ได้มีการบังคับใช้กฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวง เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
๓. กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ
๔. เอกสาร รายงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการหลักเกณฑ์ วิธีการกำหนดเกณฑ์การประเมินและคัดเลือกพื้นที่เพื่อกำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
๕. ข้อมูลพื้นฐาน สถานการณ์ ปัญหาและสิ่งคุกคามในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
๖. ข้อมูลพื้นฐาน สถานการณ์ ปัญหาและสิ่งคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย และคาบสมุทรมุทราธิงพระ

๒.๓ ศึกษาพื้นที่โครงการ

ในการศึกษาพื้นที่โครงการจะทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น สถานการณ์/ปัญหาสำคัญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมุ่งเน้นการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ ประเด็นปัญหาเร่งด่วน สาเหตุของปัญหา และมาตรการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นคุณค่าพิเศษของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๒.๔ จัดเตรียมแผนที่ GIS

ในการจัดเตรียมแผนที่ GIS นั้นทางคณะผู้ศึกษาจะมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

๑. ปรับปรุงฐานข้อมูล (Baseline data) และระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการจัดการพื้นที่ และการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้ถูกต้อง ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบัน โดยรวบรวมจากฐานข้อมูลแหล่งต่าง ๆ และการแปลภาพถ่ายดาวเทียม หรือภาพถ่ายทางอากาศในกรณีที่ต้องการความละเอียดสูง จัดเก็บในระบบฐานข้อมูล โดยแยกออกเป็น ๒ ลักษณะ (๑) ฐานข้อมูลด้านกายภาพ จัดเก็บในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และ (๒) ฐานข้อมูลเชิงคุณลักษณะ จัดเก็บในระบบสารสนเทศ (IS) โดยที่ฐานข้อมูลทั้ง ๒ ระบบ สามารถเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและสามารถบริหารจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในรูปแบบของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (MIS)
๒. จัดทำแผนที่ฐาน (Base map) มาตรฐานที่เหมาะสม โดยจัดทำแผนที่ในระบบดิจิทัล โดยใช้จุดควบคุม และแนวเส้นถนนสายหลักของแผนที่ภูมิศาสตร์ มาตรฐานส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ที่อ้างอิงระบบพิกัด WGS ๘๔ ของกรมแผนที่ทหาร และแนวเขตปกครอง (ตำบลและจังหวัด) ของกรมการปกครองเป็นแนวฐานอ้างอิงในการจัดทำแผนที่ นำเข้าแผนที่แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากแผนที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มาปรับพิกัดของขอบเขต และเทียบเคียงกับข้อมูลจากระบบรีโมทเซนซิง และการสำรวจภาคสนาม
๓. การจัดทำแผนที่ขอบเขตของพื้นที่ที่จะประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม จะอิงกับแผนที่ฐานที่กล่าวแล้ว ซึ่งในพื้นที่ทั่วไปจะได้แผนที่ที่แสดงความถูกต้องเชิงตำแหน่งในระดับเดียวกับแผนที่มาตรฐาน ๑:๕๐,๐๐๐

๒.๕ วิเคราะห์/กำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

ในการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทางที่ปรึกษาจะอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาและประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อการผลักดันให้การดำเนินโครงการบรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ในการระบुकลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการได้ใช้วิธีการต่างๆ ประกอบกันตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) การพิจารณาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยแบ่งออกเป็น ๗ กลุ่ม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๐)^๑ และ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และสถาบันนโยบายศึกษา (๒๕๓๙)^๒ ดังแสดงในตาราง ๓-๑

๒) นำบัญชีรายชื่อของผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดมาแจกแจง (ยกเว้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ และหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณารายงานซึ่งเป็นผู้จัดประชุมและสังเกตการณ์ จะเข้าร่วมในทุกกิจกรรม) และคัดเลือกจำนวนมาที่มีส่วนร่วมตามกิจกรรมเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) หรือเวทีประชาคม ซึ่ง Kemper *et al.* (๒๐๐๓) กล่าวว่า การประชุมกลุ่มย่อย ควรประกอบไปด้วยผู้เข้าร่วมประมาณ ๖-๑๒ คน หรือการทำเวทีประชาคมซึ่งจะมีจำนวนผู้เข้าร่วมมากกว่าการประชุมกลุ่มย่อย ประมาณ ๕๐ คน ดังนั้น อาจมีจำนวนผู้เข้าร่วมมากกว่าจำนวน ๑๒ คน ตามที่กำหนด (Kemper *et al.*, ๒๐๐๓) หากเป็นการจัดเวทีประชาคมซึ่งสามารถกระทำได้เพื่อให้ผลการศึกษาคอบคลุมมากที่สุด อีกทั้งยังส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอีกประการหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากบัญชีรายชื่อผู้ที่มีส่วนได้เสียด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กับกลุ่ม ๓, ๕-๗ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องและเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) กับกลุ่มที่ ๔ ประชาชนรอบลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่สนใจเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นในโครงการนี้ โดยรายชื่อดังกล่าวได้รับคำแนะนำจากผู้นำชุมชนท้องถิ่น (ดูรายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่างๆ ดังแสดงในภาคผนวก ก.)

- ปรับองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมประชุมในสอดคล้องกับบริบท ข้อจำกัด และการดำเนินงานให้เป็นไปได้จริง

- การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม และ/หรือ การสัมภาษณ์เจาะลึก

หลังจากการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อคัดเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมแล้ว จึงใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสอบถามประชาชนในพื้นที่นั้นๆ เช่น ตำบล ก. ด้วยการสำรวจจากจำนวนประชากรในระดับตำบลเป็นข้อมูลพื้นฐาน สุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ด้วยวิธีตามความสะดวก (Available Sampling) และ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชนระดับตำบล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ที่นอกเหนือจากผู้เข้าร่วมในการประชุมกลุ่มย่อย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กำหนดให้รัฐ (มาตรา 67), องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 85 [5], 281), ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม (มาตรา 66, 85 [5]), องค์กรอิสระ ได้แก่ องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และ สถาบันการศึกษา (มาตรา 67), ประชาชนหรือบุคคลทั่วไป (มาตรา 57, 67, 85 [5]) มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550)

² สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และสถาบันนโยบายศึกษา (2539) จำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ 1) ผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางด้านบวกและลบ 2) หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม 3) หน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติรายงาน 4) หน่วยงานราชการในระดับต่างๆ 5) องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษาภายในท้องถิ่น และในระดับอุดมศึกษา และนักวิชาการอิสระ 6) สื่อมวลชน 7) ประชาชนทั่วไป

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตาราง ๒-๑ จำนวนกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เข้าร่วมในการจัดประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มผู้มีส่วนได้-เสีย	จำนวนทั้งสิ้น	
	ประชากร	กลุ่มเป้าหมาย (คน)
๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา นั้นหมายถึง คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม	๒๐ คน*	
๒) หน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณารายงาน ซึ่งได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม	๑ หน่วยงาน*	
๓) หน่วยงานราชการในระดับต่างๆ		
-กรมและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง	๙ กรม/ หน่วยงาน	๑
-หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น	๒๐ หน่วยงาน	๑
-หน่วยงานการปกครองภาครัฐระดับจังหวัด (๒) อำเภอ (๑) เทศบาล (๑) และตำบล (๑)	๕ หน่วยงาน	๑
๔) ประชาชนที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบกและลพ	-ขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่-	๓
๕) ชุมชน/ องค์กรท้องถิ่น	๘ กลุ่ม	๒
๖) องค์กรอิสระ		
-NGOs	๒ องค์กร	๒
-สถาบันการศึกษา	๗ แห่ง	๑
๗) สื่อมวลชน	๕ หน่วยงาน	๑
Total		๑๒

หมายเหตุ: * หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการและหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณารายงานซึ่งเป็นผู้จัดประชุม

และสังเกตการณ์ จะไม่นำมานับรวมเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับการประชุมสัมมนา

* มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานจริง

ตาราง ๒-๒ จำนวนกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เข้าร่วมในการจัดสัมมนาการรับฟังความคิดเห็นต่อโครงการ

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	จำนวนทั้งสิ้น	
	ประชากร	กลุ่มเป้าหมาย (คน)
๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา นั้น หมายถึง คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม	๒๐ คน*	
๒) หน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณารายงาน ซึ่งได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม	๑ หน่วยงาน*	
๓) หน่วยงานราชการในระดับต่างๆ		
-กรมและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง	๙ กรม/หน่วยงาน	๙
-หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น	๒๐ หน่วยงาน	๔
-หน่วยงานการปกครองภาครัฐระดับจังหวัด (๖) อำเภอ (๒๕)	๒๑๓ หน่วยงาน	๒๕
๔) เทศบาล (๓๓) และตำบล (๑๔๙)		
๕) ประชาชนที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบกและลพ	๑,๕๐๐,๐๐๐ คน	๖๐
๖) ชุมชน/องค์กรท้องถิ่น	๘ กลุ่ม	๘
๗) องค์กรอิสระ		
-NGOs	๒ องค์กร	๒
-สถาบันการศึกษา	๗ แห่ง	๗
๘) สื่อมวลชน	๕ หน่วยงาน	๕
Total		๑๒๐

หมายเหตุ: * หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการและหน่วยงานที่ทำหน้าที่พิจารณารายงานซึ่งเป็นผู้จัดประชุมและสังเกตการณ์ จะไม่นำมานับรวมเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับการประชุมสัมมนา

๒.๖ กำหนดเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกพื้นที่เบื้องต้น

กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นต้นในการคัดเลือกพื้นที่ที่เข้าข่ายเหมาะสมจะกำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งหลักเกณฑ์ต้องมีความสอดคล้องกับพื้นที่ศึกษา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ทางคณะผู้ศึกษาได้นำเอาหลักเกณฑ์ที่สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วนำหลักเกณฑ์นั้นมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๒.๗ เสนอพื้นที่ตามเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมาย/แนะนำขั้นต้น

ทำการศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีคุณลักษณะเข้าข่ายพิจารณาเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามเงื่อนไขของมาตรา ๔๒ และ ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๒.๘ จัดเตรียมเอกสารให้ความรู้ ข้อมูล และประเด็นเพื่อแลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จัดเตรียมเอกสารซึ่งข้อมูลจะประกอบด้วยคู่มือการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๒.๙ จัดสัมมนา/เสนอพื้นที่เพิ่มเติมโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จัดประชุมสัมมนาครั้งที่ ๑ เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาและแนวทางการใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา รวมทั้งเสนอพื้นที่ที่เข้าข่ายและเหมาะสมในการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๒.๑๐ กลั่นกรองเกณฑ์และวิธีการให้คะแนนโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับเกณฑ์และวิธีการให้คะแนนโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๒.๑๑ จัดประชุม/เสนอพื้นที่เพิ่มเติมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

ทำการจัดประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพื้นที่ที่ได้จากการวิเคราะห์ตามกฎหมายมาตรา ๔๓ และ ๔๕ รวมทั้งพื้นที่ที่ได้จากการจัดประชุมสัมมนาครั้งที่ ๑ ว่าพื้นที่ที่เสนอนั้นครอบคลุมหรือยัง

๒.๑๒ กลั่นกรองเกณฑ์และวิธีการให้คะแนนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเกณฑ์และวิธีการให้คะแนนพื้นที่เข้าข่ายการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๒.๑๓ รวบรวมข้อมูลประกอบเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดสำหรับพื้นที่ที่ได้รับการเสนอ

ทำการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น คุณค่าและความสำคัญ สถานการณ์/ปัญหาและสิ่งคุกคามคุณค่า ความสำคัญ และกฎหมายที่มีการบังคับใช้ในพื้นที่ที่ได้รับการเสนอ

๒.๑๔ ให้คะแนนและคัดเลือกพื้นที่ตามเกณฑ์และวิธีการที่เสนอ

ทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คะแนนและคัดเลือกพื้นที่ตามเกณฑ์และวิธีการที่เสนอ ซึ่งจะทำการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

๒.๑๕ คัดเลือกพื้นที่ที่คะแนนสูงสุดสองพื้นที่

ทำการรวบรวมคะแนนที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นในข้อ ๒.๑๔ คัดเลือกพื้นที่ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดมาสองพื้นที่ เพื่อทำการศึกษา และยกร่างมาตรการ/ประกาศ/กฎกระทรวงขั้นต้น

๒.๑๖ รวบรวมและสรุปข้อมูลรายละเอียดในสองพื้นที่ที่คัดเลือกใน ๖ ประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ที่คัดเลือก
๒. คุณค่าพิเศษ/องค์ประกอบของคุณค่า
๓. ปัญหาและภัยคุกคามคุณค่าที่กล่าวแล้ว
๔. ประมวล/สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ผลการบังคับใช้กฎหมาย
๕. แนวทาง/มาตรการที่ใช้แก้ปัญหา/ภัยคุกคาม
๖. ขอบเขตของพื้นที่ย่อยที่ควบคุมตามมาตรการ

๒.๑๗ จัดทำเอกสาร/เผยแพร่ความรู้/ข้อมูล

๑. จัดทำจุลสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ
๒. ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารมวลชนท้องถิ่น เช่น วิทยุชุมชน โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

๒.๑๘ จัดทำ Website เผยแพร่ความรู้/ข้อมูล/แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

จัดทำ Website เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการปรับปรุง Website และจัดฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑๙ ปรับปรุงแผนที่ GIS/ฐานข้อมูล

ทำการปรับปรุงแผนที่ GIS /ฐานข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

๒.๒๐ รวบรวม (สอบถาม/สัมภาษณ์) ข้อมูลจากประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เป้าหมายระดับตำบล

๑. ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
๒. คุณค่าพิเศษ/องค์ประกอบของคุณค่าในพื้นที่
๓. ปัญหาและภัยคุกคามคุณค่าที่กล่าวแล้ว

๔. ประมวล/สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ผลการบังคับใช้กฎหมาย
๕. แนวทาง/มาตรการที่ใช้แก้ปัญหา/ภัยคุกคาม
๖. ขอบเขตของพื้นที่ย่อยที่ควบคุมตามมาตรการ

๒.๒๑ สรุปข้อมูลความเห็นจากประชากรที่มีส่วนได้ส่วนเสียใน ๖ ประเด็นที่สอบถาม ได้แก่

๑. ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
๒. คุณค่าพิเศษ/องค์ประกอบของคุณค่าในพื้นที่
๓. ปัญหาและภัยคุกคามคุณค่าที่กล่าวแล้ว
๔. ประมวล/สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ผลการบังคับใช้กฎหมาย
๕. แนวทาง/มาตรการที่ใช้แก้ปัญหา/ภัยคุกคาม
๖. ขอบเขตของพื้นที่ย่อยที่ควบคุมตามมาตรการ

๒.๒๒ ประชุม/รับฟังและสรุปความเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประชุมกลุ่มย่อย ระดับตำบลครั้งที่ ๒ ใน ๖ ประเด็นที่สอบถาม

ในการจัดประชุม/รับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ศึกษา จัดทำขึ้นเพื่อกระตุ้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พร้อมทั้งระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ คุณค่าพิเศษ ประเด็นปัญหา และภัยคุกคาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวทางป้องกัน แก้ไข และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และขอบเขตของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๒.๒๓ ประชุม/รับฟังและสรุปความเห็นจากตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประชุมกลุ่มย่อย ระดับตำบลครั้งที่ ๓ ใน ๖ ประเด็นที่สอบถาม

โดยมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้เสียในระดับตำบลกลุ่มเดิม เพื่อนำเสนอข้อสรุปสถานการณ์ คุณค่าพิเศษ คุณค่าพิเศษ ประเด็นปัญหาและภัยคุกคาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวทางป้องกัน แก้ไข และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และขอบเขตของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๒.๒๔ ประมวลข้อมูลและยกร่างประกาศ (มาตรการและแผนที่ประกอบ)

จัดทำข้อเสนอแนะขอบเขตและมาตรการคุ้มครอง ป้องกัน และรักษาคุณค่าพิเศษด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชุมชน ในพื้นที่ที่คัดเลือกและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมแล้วทั้ง ๒ พื้นที่ พร้อมแผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ย่อยที่ควบคุมตามมาตรการต่างๆ

๒.๒๕ ปรับปรุงแผนที่/GIS และจัดทำระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (IS/MIS)

ทำการปรับปรุงแผนที่ GIS /ฐานข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นแผนที่ประกอบขอบเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้งสองพื้นที่ แผนที่แสดงคุณค่าพิเศษ/องค์ประกอบของคุณค่าในพื้นที่ทั้งสอง ให้ตรงตามที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้ทำการเสนอในการประชุมที่ผ่านมา

๓

ผลการศึกษา

ตามข้อกำหนดโครงการ คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่เสนอไว้ในบทที่ ๒ ซึ่งสาระสำคัญของผลการศึกษาในแต่ละขั้นตอนนำมาเสนอในบทที่ ๓ โดยจะนำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการได้มาซึ่งพื้นที่นาร่อง ๒ พื้นที่ ซึ่งจะเสนอรายละเอียดในบทถัดไป

๓.๑ ผลการทบทวนข้อมูลทุติยภูมิ กฎหมาย กรณีศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้ศึกษาได้รวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ กฎหมาย กรณีศึกษา งานวิจัย รายงานวิชาการอื่นๆ ซึ่งรวมถึงข้อมูลจากเว็บไซต์ และข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งจาก ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่สำคัญ ผลการทบทวน มีสาระสำคัญซึ่งนำเสนอในหัวข้อย่อต่อไปนี้

๓.๑.๑ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดมาตรการสำคัญเพื่อป้องกัน สงวน บำรุงรักษา และคุ้มครอง ทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม แหล่งธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของประชาชนให้คงอยู่อย่างสมดุลตามธรรมชาติ และให้คงความสมบูรณ์ต่อไปในอนาคต โดยการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๓.๑.๑.๑ ความหมายของเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

“เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม” ไม่ได้มีการกำหนดคำนิยามไว้เป็นการเฉพาะ แต่โดยลักษณะแล้วหมายถึง พื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓ ๔๔ และ ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

หลายคนเข้าใจว่าเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมมีความหมายเช่นเดียวกับเขตควบคุมมลพิษ ซึ่งในความจริงแล้ว ลักษณะ หน้าที่ และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติความหมายไว้แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมมีเจตนาเพื่อป้องกันและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่เขตควบคุม

มลพิษมีเจตนาเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และบำบัดมลพิษที่เกิดขึ้นโดยเร่งด่วน

ภายใต้เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยพื้นที่ใน ๒ ลักษณะ คือ

๑) ตามมาตรา ๔๓ พื้นที่ที่มีลักษณะเป็นแหล่งที่ต้นน้ำลำธาร หรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ และ พื้นที่นั้นยังมิได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์

๒) ตามมาตรา ๔๕ พื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตผังเมืองเฉพาะ เขตควบคุมอาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือเขตควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ปรากฏว่ามีสภาพปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรุนแรงเข้าขั้นวิกฤต ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยทันที และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้

พื้นที่ลักษณะตามมาตรา ๔๓ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ออกเป็นกฎกระทรวงกำหนดในพื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ส่วนพื้นที่ที่มีลักษณะตามมาตรา ๔๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีขออนุมัติเพื่อใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในการควบคุมและแก้ไขปัญหาในพื้นที่นั้นเป็นการเร่งด่วน โดยออกเป็นประกาศกระทรวง

ทั้งนี้ ในการประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการระบุขอบเขตพื้นที่ที่กำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและมีแผนที่ประกอบ พร้อมทั้งระบุรายละเอียดของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ใช้สำหรับพื้นที่นั้นๆ ไว้ในกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวง

สำหรับการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม มีหลักเกณฑ์และสาระสำคัญเป็นไปตามมาตรา ๔๔ ซึ่งการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ถือเป็นกฎหมายผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งในส่วนของพื้นที่ตามกฎกระทรวง จะมีโทษตามมาตรา ๙๙ คือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนพื้นที่ตามประกาศกระทรวง จะมีโทษตามมาตรา ๑๐๐ คือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยมาตรา ๔๔ ให้มีการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมไว้ด้วยเพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติของพื้นที่นั้นให้มีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นตลอดไป

๓.๑.๑.๒ วัตถุประสงค์ของการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ในการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๑) ป้องกันพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะตามธรรมชาติหรือมีคุณค่าทางธรรมชาติ ศิลปกรรม (พื้นที่ต้นน้ำลำธาร พื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป พื้นที่ที่ระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์) ที่ยังไม่มีกฎหมายในเรื่องของการอนุรักษ์ เข้ามาคุ้มครองดูแลพื้นที่จากการถูกทำลายหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์
- ๒) ควบคุมและแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงเข้าขั้นวิกฤตในพื้นที่ที่มีกฎหมายต่างๆ ควบคุมอยู่แล้วให้กลับคือสู่สภาพเดิมภายในกำหนดระยะเวลา
- ๓) ควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้องสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่และคุ้มครองประโยชน์มากที่สุด

๓.๑.๑.๓ ประโยชน์จากการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

- ๑) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการอนุรักษ์และคุ้มครองให้ดำรงอยู่ได้อย่างสมดุลตามระบบนิเวศธรรมชาติ
- ๒) ปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงเข้าขั้นวิกฤตในพื้นที่ได้รับการแก้ไขและควบคุมตลอดจนสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ได้รับการฟื้นฟู
- ๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตน โดยการประสานและร่วมมือในการป้องกันดูแลรักษาและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๓.๑.๑.๔ องค์ประกอบของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ๒ ส่วน คือ

- ๑) เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือ เขตพื้นที่ที่จะประกาศให้เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมีการกำหนดขอบเขตให้ชัดเจนโดยต้องครอบคลุมทรัพยากรที่ต้องการสงวนรักษา หรือครอบคลุมเหตุปัจจัยต่างๆ ทั้งในพื้นที่ที่เป็นต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น และพื้นที่ที่ปัญหานั้นส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่คาดว่าเสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบตามมา
- ๒) มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือ มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้คุ้มครองทรัพยากร หรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยมีกรอบในการกำหนดตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ มาตรการที่กำหนดจะต้องมีความสอดคล้องกับลักษณะทรัพยากรธรรมชาติและบริเวณแหล่งทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมที่ต้องการคุ้มครอง หรือสอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งต้องสามารถนำไปปฏิบัติ

ได้

๓.๑.๑.๕ หลักเกณฑ์การประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ตามความหมายของ “เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม” ที่กล่าวถึงข้างต้น ว่าเป็นพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๓-๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งสามารถสรุปหลักเกณฑ์ของพื้นที่ที่เข้าข่ายในการได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมดังแสดงในตาราง ๓-๑

ตาราง ๓-๑ หลักเกณฑ์ของพื้นที่ที่เข้าข่ายในการได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	พื้นที่ที่เข้าข่ายการเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
มาตรา ๔๓ พื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้	๑. พื้นที่ที่มีลักษณะเป็นต้นน้ำลำธาร ๒. พื้นที่ที่มีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป ๓. พื้นที่ที่มีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย ๔. พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ **** พื้นที่ตามข้อ ๑-๔ ดังที่กล่าวข้างต้น จะต้องยังมีได้ถูกประกาศให้เป็นเขตอนุรักษ์
มาตรา ๔๕ พื้นที่ที่ต้องได้รับการฟื้นฟูหรือแก้ปัญหา	๑. พื้นที่ที่มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ๒. พื้นที่ที่มีการกำหนดให้เป็นเขตผังเมืองรวม ๓. พื้นที่ที่มีการกำหนดให้เป็นเขตผังเมืองเฉพาะ ๔. พื้นที่ที่มีการกำหนดให้เป็นเขตควบคุมอาคาร ๕. พื้นที่ที่มีการกำหนดให้เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรม ๖. พื้นที่ที่มีการกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ **** พื้นที่ที่มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมรุนแรงเข้าขั้นวิกฤตจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยทันที **** หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่สามารถที่จะแก้ปัญหานั้นได้

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐

๓.๑.๑.๖ กระบวนการและขั้นตอนในการกำหนดพื้นที่และการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

การกำหนดพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สามารถดำเนินการได้ ๒ วิธี คือ

๑) พิจารณาขอบเขตพื้นที่และมาตรการโดยหน่วยงาน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมในการพิจารณา

๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดนโยบายหรือตามความเหมาะสมและนำเขตพื้นที่และมาตรการไปร่วมพิจารณากับหน่วยงาน ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

การประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็นประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือกฎกระทรวง แล้วแต่กรณี คือ

๑) กรณีประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยออกกฎกระทรวง ต้องปรากฏว่าเป็นพื้นที่ที่เข้าข่ายตามมาตรา ๔๓ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ต่อเมื่อจะจะมีการปรับปรุงกฎกระทรวง

๒) กรณีการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยออกเป็นประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องปรากฏว่าเป็นพื้นที่ที่เข้าข่ายตามมาตร ๔๕ โดยจะมีระยะเวลาในการบังคับใช้ เนื่องจากประกาศกระทรวงฯ จะทำหน้าที่เสริมกฎหมายอื่นๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นแล้ว เมื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่ได้รับการฟื้นฟูจนเข้าสู่สภาวะปกติแล้ว ก็ให้เป็นกลไกของกฎหมายที่มีอยู่เดิมทำหน้าที่คุ้มครองควบคุมพื้นที่ต่อไป (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐)

๓.๑.๑.๗ มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือ มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ หรือ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยมีกรอบในการกำหนดตามบทบัญญัติในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมต้องสอดคล้องกับลักษณะสภาพพื้นที่ ระบบนิเวศตามธรรมชาติของพื้นที่ รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต้องการคุ้มครองหรือต้องสอดคล้องกับปัญหาของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งมาตรการจะต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้

ในการประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถดำเนินการได้สองแนวทาง คือ ท้องถิ่นดำเนินการเอง หรือส่วนกลางดำเนินการร่วมกับท้องถิ่น โดยขอบเขตของเนื้อหาสาระของมาตรการจะประกอบด้วย

๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ที่ส่งผลให้เกิดการรักษาสภาพธรรมชาติ หรือส่งผลให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ หรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

๒) ห้ามการกระทำหรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของพื้นที่นั้นจากลักษณะตามธรรมชาติ หรือเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

๓) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจกรรมของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ที่จะทำการก่อสร้างหรือดำเนินการในเขตพื้นที่คุ้มครองนั้น ให้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อน

๔) กำหนดวิธีการจัดการโดยเฉพาะสำหรับเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมนั้น รวมทั้งการกำหนดขอบเขต หน้าที่ และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือระบบนิเวศตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในพื้นที่นั้น โดยที่มาตรการในข้อนี้เป็นลักษณะของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดมาตรการในการจัดการกับปัญหาเป็นกรณี ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และลักษณะของปัญหาเป็นเรื่อง ๆ ไป

๕) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่นๆ ที่เหมาะสมแก่สภาพของเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมนั้น โดยที่มาตรการในข้อนี้มีลักษณะที่เปิดกว้างเพื่อรองรับแนวทาง หรือวิธีการต่างๆ ที่นอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ในการคุ้มครองหรือแก้ไขตลอดจนฟื้นฟูสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุถึงเจตนารมณ์ในการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

๓.๑.๑.๘ การดำเนินงานในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

หลังจากที่ได้รับการประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมแล้ว เพื่อให้การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบังเกิดผลอย่างจริงจัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน ผู้ประกอบการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจะมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และนอกจากนี้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังมีบทบัญญัติให้ในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด รวมทั้งให้อำนาจในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ให้สูงกว่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดสำหรับพื้นที่อื่นโดยทั่วไปได้ด้วย

๑) แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เป็นแผนปฏิบัติการที่ได้รับการร่างขึ้นเพื่อดำเนินการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องที่ของตน เป็นการกระจายอำนาจการจัดการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว จากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือเขตควบคุมมลพิษ มีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด และต้องเสนอแผนปฏิบัติการดังกล่าวต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบ ภายในหนึ่งร้อย

ยี่สิบวันนับแต่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แจ้งให้จังหวัดนั้นจัดทำแผนปฏิบัติการ แต่ถ้ามีเหตุอันควร
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจขยายเวลาออกไปได้อีกตามความเหมาะสม

๒) การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียงและสภาวะอื่น ๆ ของ
สิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำหรับเขตพื้นที่
คุ้มครองสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขต
พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้สูงกว่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดสำหรับพื้นที่อื่นโดยทั่วไปได้

๓.๑.๑.๙ บทลงโทษในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

บทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ได้แก่

๑) มาตรา ๙๙ ผู้ใดบุกรุกหรือครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
หรือเข้าไปกระทำได้ด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติหรือ
ศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ หรือก่อให้เกิดมลพิษอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่
คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

๒) มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่ออก
ตามมาตรา ๔๔ หรือตามประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่
เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓.๑.๑.๑๐ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครอง

การประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือวิธีการหนึ่งที่ใช้รักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศตามธรรมชาติ หรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม วัตถุประสงค์หลักของการประกาศ
เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมก็เพื่อให้เกิดการป้องกันและฟื้นฟูสภาพแวดล้อม รวมทั้งใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
อย่างถูกวิธี คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นรูปธรรม ซึ่งประชาชนจะสามารถเข้ามามีบทบาทในการร่วม
กำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในหลายขั้นตอน ดังนี้

๑) ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าพื้นที่ในตำบลหรือหมู่บ้าน
ที่เราอาศัยอยู่นั้น มีพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร หรือเป็นแหล่งธรรมชาติ/ทรัพยากรธรรมชาติที่
สำคัญต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ หรือเป็นแหล่งศิลปกรรมที่สำคัญ และพื้นที่นั้นกำลังมีแนวโน้มที่จะเสื่อม
โทรมหรือถูกทำลายโดยกิจกรรมของมนุษย์ หรือเป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์ตามกฎหมายอื่นอยู่แล้วแต่มีสภาพปัญหา
สิ่งแวดล้อมอยู่ในขั้นวิกฤตหรือไม่

๒) ถ้าเห็นว่าพื้นที่นั้นเข้าข่ายลักษณะดังกล่าวข้างต้น ก็ร่วมมือกันรวบรวมข้อมูล
ความสำคัญของพื้นที่ สภาพความรุนแรงหรือแนวโน้มของปัญหา และข้อเสนอแนวคิดเบื้องต้นในการดูแล
ป้องกัน รักษา และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นั้น โดยเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล อบต.
หรือ อบจ.) เพื่อนำเสนอตามขั้นตอนไปยังจังหวัดและสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีต่อไป

๓) ร่วมกันเสนอแนะ จัดทำและยกร่างเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
ในรายละเอียด ร่วมกันกำหนดว่าพื้นที่ที่เราจะคุ้มครองไว้นั้นจะใช้มาตรการอะไรบ้างในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
โดยดูจากหลักเกณฑ์และรายละเอียดในมาตรา ๔๔ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเราสามารถกำหนดบริเวณภายในเขตพื้นที่คุ้มครอง หรือจัดโซนนิ่งให้ทำกิจกรรมที่
เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้หรืออาจห้ามทำกิจกรรมบางอย่างที่จะเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถ
ดูแลรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สำคัญนั้นได้

๔) เมื่อพื้นที่นั้นได้รับการประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมแล้ว ประชาชน
ผู้ประกอบการ ทุกภาคส่วนในพื้นที่ มีหน้าที่ร่วมกันปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมรวมทั้งร่วมกันดูแล
พื้นที่ดังกล่าว หากมีความผิดปกติที่จะก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ก็ให้แจ้งหน่วยงานท้องถิ่นหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาดำเนินการแก้ไขอย่างทัน่วงที

๕) นอกจากนี้ หลังจากประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมแล้ว ตาม
กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับ
จังหวัด ภายใน ๑๒๐ วัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในขั้นตอนการจัดทำ
แผนปฏิบัติการนี้ประชาชนในพื้นที่จะมีบทบาทในการร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว โดยการนำเสนอ
หรือให้ข้อคิดเห็นต่อแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่คิดว่าจะช่วยในการดูแล รักษา และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมใน
เขตพื้นที่นั้น และในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประชาชนก็จะเข้ามามีบทบาทในการร่วมดำเนินงานใน
บางโครงการหรือบางกิจกรรมด้วย

ทั้งนี้ สิ่งที่ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้รับ คือประโยชน์ตาม
เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๕ ตลอดจน
กฎหมายทุกฉบับว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมคือ การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์
ที่ประชาชนในชุมชนหรือในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ตลอดไป ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และ
ประชาชนในท้องถิ่นมีความเสมอภาคและได้รับความเป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตนอย่างยั่งยืน

๓.๑.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้ศึกษาได้รวบรวม ศึกษา และทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับภาพรวม และระดับท้องถิ่น
(รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก ข.) ซึ่งประกอบด้วย

๓.๑.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

- ๑) สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพของประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้
ปกป้องคุ้มครองนั้น อาจถูกรบกวนได้โดยการที่รัฐออกกฎหมายเฉพาะ เพื่อรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ดังความใน มาตรา ๔๓
- ๒) สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน ซึ่งในส่วนนี้ได้กำหนดให้หน่วยราชการทุก

ภาคส่วนที่ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่นจะต้องชี้แจงให้ข้อมูลข่าวสาร และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่รัฐ ตามความในมาตรา ๕๗, ๕๘ และ ๖๒

- ๓) สิทธิชุมชน ในส่วนนี้รัฐธรรมนูญได้ให้ชุมชนและบุคคลมีสิทธิในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาคุ้มครอง ส่งเสริม และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อดำรงชี้อยู่ได้อย่างปกติ และต่อเนื่องโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของคน ตามความใน มาตรา ๖๖ และ ๖๗
- ๔) หน้าที่ของชนชาวไทย ในข้อ ๑ ถึง ข้อ ๓ ที่กล่าวมาเป็นสิทธิหรือประโยชน์ที่ กฎหมายรับรอง ซึ่งประชาชนจะได้รับจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันก็มีหน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้ต้องปฏิบัติเพื่ออนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน ตามความในมาตรา ๗๓
- ๕) แนวนโยบายของรัฐด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในขณะนี้ รัฐธรรมนูญได้กำหนดทิศทางเพื่อให้รัฐบาลมีนโยบายที่สอดคล้องตามที่ รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ตามความในมาตรา ๘๕
- ๖) แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้รัฐ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ตามความใน มาตรา ๘๗
- ๗) การปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนนี้รัฐธรรมนูญได้เล็งเห็นว่าองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ มีความใกล้ชิดกับประชาชน ดังนั้น การดำเนินงานใดๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน การอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับท้องถิ่น ตามความในมาตรา ๒๘๗, ๒๘๙, และ ๒๙๐

๓.๑.๒.๒ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕

- ๑) บุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาจมีสิทธิและหน้าที่ที่จะได้รับข้อมูลข่าวสาร การชดใช้ ค่าเสียหาย ร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิด ให้ความร่วมมือ และปฏิบัติตาม กฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดตามความในมาตรา ๖
- ๒) บุคคลอาจรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรเอกชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตราที่ ๗ และ ๘
- ๓) รัฐมนตรีผู้มีอำนาจสั่งตาม พระราชบัญญัตินี้ อาจใช้อำนาจ เพื่อรองับเหตุฉุกเฉิน ที่เกิดจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษที่มีอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตและสุขภาพ อนามัยของประชาชน ตามความในมาตรา ๙
- ๔) การออกกฎกระทรวง กำหนดให้เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๔๓
- ๕) การออกประกาศเพื่อกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองตามมาตรา ๔๕
- ๖) การกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๓

และประกาศ ตามมาตรา ๔๕ จะต้องมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใด
อย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ตามมาตรา ๔๔

- ๓) โทษของผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่เขตพื้นที่ที่ออกตามความในมาตรา ๔๓ จะ
ได้รับโทษที่หนักกว่า พื้นที่ออกตามความในมาตรา ๔๕ ตามมาตรา ๙๐๐ และ
มาตรา ๑๐๐

๓.๑.๒.๓ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

(๑) กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษทางน้ำ

- พระราชบัญญัติรักษาคลอง รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ (พ.ศ.๒๔๔๕)

- ๑) ห้ามมิให้ ทิ้งสิ่งโสโครก ลงคลอง ซึ่งจะทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ ตาม
มาตรา ๖
- ๒) ห้ามมิให้ การกระทำใดๆที่จะทำให้คลอง ฝิ่งคลองและถนน ได้รับ
ความเสียหาย ตามมาตรา ๙

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖

- ๑) ห้ามปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำใต้น้ำ ของ
แม่น้ำทะเลสาบ ตามมาตรา ๑๑๗
- ๒) ห้ามมิให้ผู้ใดเททิ้งหรือทำด้วยประการใดๆ ให้หินทราย สิ่งปฏิกูล
น้ำมัน เคมีภัณฑ์ หรือสิ่งใดๆ ลงในแม่น้ำ ทะเลสาบ ตามมาตรา
๑๑๙ , ๑๑๙(ทวิ)
- ๓) การดำเนินการเมื่อมีเรือที่เป็นอันตรายจมลง ซึ่งอาจก่อให้เกิด
มลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๑๒๑
- ๔) การขนถ่ายสิ่งของที่อาจทำให้เกิดอันตรายจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่
ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ตามมาตรา ๑๙๑
- ๕) มาตรการป้องกันความเสียหายจากเรือกำปั่นบรรทุกน้ำมัน
ปิโตรเลียม โดยให้ไปจอดในท่าที่ได้รับอนุญาต และใช้ความ
ระมัดระวังในการขนถ่าย ตามมาตรา ๑๙๙ และ ๒๐๐
- ๖) ห้ามเททิ้งหรือปล่อยให้น้ำมันปิโตรเลียม หรือน้ำมันรั่วไหล ลงใน
แม่น้ำ ทะเลสาบ ตามมาตรา ๒๐๔
- ๗) เมื่อมีข่าวเกี่ยวกับการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง เช่น
อหิวาตกโรค ไข้จับสั่น และโรคอื่นๆ ให้กักเรือที่จอดอยู่ในบริเวณท่า
นั้นไว้ก่อนเพื่อให้แจ้งพนักงานแพทย์ทำการตรวจสอบ ตามมาตรา
๒๑๗

- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ.๒๔๘๕

- ๑) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้วไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง รุกกล้า ทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา ๒๓
- ๒) ต้นไม้ในที่ดินผู้ใดถูกล้างทางน้ำชลประทาน แล้วพนักงานมีอำนาจตัดให้ฟันไป ตามมาตรา ๒๔
- ๓) ห้ามกระทำการใดๆอันเป็นการกีดขวางทางชลประทาน ตามมาตรา ๒๕
- ๔) ห้ามผู้ใดขุดคลองหรือทางน้ำเชื่อมกับทางชลประทานตามมาตรา ๒๖
- ๕) ห้ามนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา ๒๗
- ๖) ห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูล ลงในทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา ๒๘
- ๗) ห้ามแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน ตามมาตรา ๓๓
- ๘) ห้ามขุดลอก ปิดกั้น ทางน้ำชลประทาน ตามมาตรา ๓๔

- พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.๒๕๙๐

- ๑) ห้ามทำการประมง ในพื้นที่ที่เป็นการรักษา พืชพันธุ์ ตามมาตรา ๘,๙
- ๒) ห้ามปลูกสร้างสิ่งใดลงไปในที่รักษาพืชพันธุ์ ตามมาตรา ๑๗
- ๓) ห้ามวิดน้ำในที่รักษาพืชพันธุ์ ตามมาตรา ๑๘
- ๔) ห้ามใช้สารพิษเพื่อเบื้อปลา ตามมาตรา ๑๙
- ๕) ห้ามใช้ไฟฟ้าช็อตปลา ตามมาตรา ๒๐
- ๖) ห้ามติดตั้ง วาง เครื่องมือ ทำการประมงซึ่ง กางกั้น ทางเดินของสัตว์น้ำ ตามมาตรา ๒
- ๗) ห้ามติดตั้ง ปัก เครื่องมือประล่าที่ลงในสาธารณประโยชน์ ตามมาตรา ๓๑
- ๘) เพื่อรักษาทรัพยากรน้ำ ให้มีความหลากหลายและสงวนรักษาพืชพันธุ์ประจำถิ่น จึงห้ามการครอบครองสัตว์น้ำ ตามมาตรา ๕๓ การนำเข้าสู่สัตว์น้ำ ตามมาตรา ๕๔ และการปล่อยสัตว์น้ำ ตามมาตรา ๕๕

- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๖๘

- ๑) กำหนดวิธีการ ลักษณะและพื้นที่ ที่ให้จอดเรือและไม่ให้จอด ตามข้อ ๓
- ๒) กำหนดเขตและช่วงเวลาห้ามจอด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก

พนักงานท้องถิ่น ตามข้อ ๔

๓) ให้เคลื่อนย้ายเรือรั้วหรือซากรุดพ้นไปจากคลองเพื่อป้องกันน้ำมันหรือของเสียจากเรือลงสู่แม่น้ำ ตามข้อ ๗

- พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ.๒๕๒๐

๑) กำหนดเขตพื้นที่ ที่อนุญาตให้ขุดสระน้ำบาดาลซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕,๖

๒) การประกอบกิจการน้ำบาดาลใดๆ แม้ในที่ดินของผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง จะต้องขออนุญาตจากอธิบดี ตามมาตรา ๑๖

๓) เพื่อปกป้อง ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ถ้าผู้ขุดเจาะพบจะต้องแจ้งแก่อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีเพื่อแจ้งกรมศิลปากรต่อไปตาม มาตรา ๒๓

๔) เพื่อให้การควบคุมดูแล และเจาะน้ำบาดาล ได้อย่างมีผล กฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานเข้าไปตรวจการเจาะน้ำบาดาลในอสังหาริมทรัพย์ของผู้เจาะได้ ตามมาตรา ๒๘

๕) ถ้าปรากฏว่าการประกอบกิจการน้ำบาดาลทำให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการแก้ไข ความเสียหายได้ ตามมาตรา ๓๔

- พระราชบัญญัติรักษาคคลองประปา พ.ศ.๒๕๒๖

๑) ห้ามขุด ขยาย หรือปลูกสร้างสิ่งก่อสร้าง ลงในเขตคลอง ตามมาตรา ๙

๒) ห้ามเดินเรือ ในคลองประปาตามมาตรา ๑๐

๓) ห้ามทำลายหรือทำให้เสียหายแก่สิ่งปลูกสร้างใดๆ เพื่อทำน้ำประปา ตามมาตรา ๑๒

๔) ห้ามปล่อยสัตว์ ทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล หรือปลูกพืช ในคลองประปา ตามมาตรา ๑๓ - ๑๖

(๒) กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษในดินและป่าไม้

- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.๒๔๘๔

๑) ห้าม ทำไม้หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตรายด้วยประการใดๆ แก่ไม้หวงห้าม ตามมาตรา ๑๑

๒) ห้ามทำไม้ที่ไม่มีรอยตราอนุญาตตามมาตรา ๑๒

๓) ห้ามทำไม้ที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดจำกัดตามมาตรา ๑๓

๔) ถ้ามีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็น ที่เป็นการช่วยเหลือ

ราษฎรเป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรี มีอำนาจสั่งให้ทำไม่ได้ ตามมาตรา ๑๘

- ๕) ห้ามผู้ใดเก็บหา หรือทำอันตรายด้วยประการใดๆแก่ของป่าหวงห้าม เว้นแต่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๒๙
- ๖) ห้ามการค้า หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งของป่าหวงห้ามเกินกว่า ปริมาณที่กำหนด ตามมาตรา ๒๙ ทวิ
- ๗) ถ้ามีเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎร เป็นกรณีพิเศษ รัฐมนตรี มีอำนาจสั่งให้เก็บหาของป่าหวงห้ามได้ ตามมาตรา ๓๓
- ๘) รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนด เขตควบคุมสิ่งประดิษฐ์เครื่องใช้หรือสิ่ง อื่นใดที่ทำด้วยไม้หวงห้ามตามมาตรา ๕๓ ทวิ
- ๙) ห้ามก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำการใดๆอันเป็นการ ทำลายป่าหรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า ตามมาตรา ๕๔
- ๑๐) เพื่อบำบัดป้องกัน ภัยอันตรายสาธารณะโดยเหตุฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่มี อำนาจสั่งผู้รับอนุญาต หรือผู้รับสัมปทานให้ช่วยเหลือได้ ตาม มาตรา ๖๕
- ๑๑) ในกรณีที่มีความจำเป็น รัฐมนตรี มีอำนาจสั่งการในพื้นที่สัมปทาน เพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมหรือเพื่อประโยชน์ สาธารณะอย่างอื่นฯ ตามมาตรา ๖๘ ทวิ

- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔

- ๑) กำหนดเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เพื่อการควบคุม ดูแล ตามมาตรา ๖-๘
- ๒) การคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติโดยการกำหนดข้อห้าม มิให้บุคคลดำเนินการต่างๆภายในอุทยาน ตามมาตรา ๑๖(๑) - ๑๖(๑๙) , ๑๗ , ๑๘ และการฝ่าฝืน มาตรา ๑๖ จะต้องได้รับโทษ ตามมาตรา ๒๔ - ๒๙ ซึ่งมีกำหนดโทษ จากเบาได้แก่ปรับเงินไป จนถึงโทษหนักได้แก่ การจำคุก

- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗

- ๑) การกำหนดขอบเขตของพื้นที่ป่าสงวน เพื่อการควบคุม ดูแล ตาม มาตรา ๖,๗,๘
- ๒) ส่วนราชการและองค์การของรัฐ สามารถขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า สงวนได้ โดยขอต่ออธิบดีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้อนุมัติ ตามมาตรา ๑๓

(ทวิ)

- ๓) การควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติ โดยการห้ามยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัย หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๑๔ และถ้าผู้ใดฝ่าฝืนจะมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๓๑
- ๔) การหาประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจะต้องได้รับความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕ - ๑๘

- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.๒๕๑๔

- ๑) ถ้าการเก็บรักษาและขนส่งปิโตรเลียมอาจเป็นอันตรายและมีผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่หรือผู้รับสัมปทาน สามารถเข้าไปแก้ไขซ่อมแซมได้โดยแจ้งเจ้าของกรรมสิทธิ์โดยเร็ว ตามมาตรา ๕๕
- ๒) ถ้าการสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมทำให้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ ให้แจ้ง กรมทรัพยากรธรณี ตามมาตรา ๗๓
- ๓) การประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรมีชีวิตในทะเล ตามมาตรา ๗๔
- ๔) การประกอบกิจการปิโตรเลียม ผู้รับสัมปทานจะต้อง ป้องกันไม่ให้เกิดความโสโครกด้วยน้ำมัน โคลนซึ่งจะสร้างความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๗๕

- พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๒๖

- ๑) การกำหนดขอบเขตของการพัฒนาที่ดินเพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินงาน ความหมายของคำว่า “การพัฒนาที่ดิน” อยู่ในมาตรา ๓
- ๒) กำหนดให้กรมพัฒนาที่ดิน มีอำนาจทำกิจกรรมต่างๆ ในความหมายของการพัฒนาที่ดินในข้อ ๑ อำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ อยู่ในมาตรา ๑๐-๑๒

- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๕

- ๑) กำหนดการหาประโยชน์จากสัตว์ป่าโดยอนุญาตให้ล่าสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองได้พอสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๗ และต้องขออนุญาตตามมาตรา ๘
- ๒) คุ้มครองสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองโดยการห้ามล่า ,

เพาะพันธุ์ , มีไว้ในครอบครอง , ค้า นำเข้าและส่งออก ตามมาตรา ๑๖,๑๘,๑๙,๒๐ และ ๒๓

- ๓) การกำหนด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อกำหนดบริเวณที่ดินแห่งใด ให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยปลอดภัย ตามมาตรา ๓๓ - ๓๕
- ๔) การห้ามล่าหรือเก็บ หรือ ทำลายแก่รังของสัตว์ป่า เว้นแต่เพื่อการ ศึกษาวิจัยทางวิชาการและได้รับอนุญาตจากอธิบดีตามความ เห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ ตาม มาตรา ๓๖,๓๗
- ๕) ห้ามการครอบครองที่ดินหรือปลูกหรือก่อสร้างและกิจกรรมต่างๆใน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามมาตรา ๓๘
- ๖) ห้ามการล่า เก็บทำลายรัง ยึดถือครอบครองที่ดิน หรือทำกิจกรรม ใดๆ บริเวณสถานที่ที่ข้าราชการที่ได้ประกาศเป็นเขตห้ามล่า สัตว์ ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี ตามมาตรา ๔๒

- พระราชบัญญัติการขุดดินและการถมดิน พ.ศ.๒๕๔๓

- ๑) ให้มีคณะกรรมการดูแลหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขุดดิน หรือถมดินให้ถูกต้อง ตามมาตรา ๖
- ๒) ผู้ที่ประสงค์จะขุดดิน โดยมีความลึกเกิน ๓ เมตรหรือมีพื้นที่ปากบ่อ ดินเกิน ๑๐,๐๐๐ ตารางเมตร หรือตามที่เจ้าพนักงานกำหนด จะต้องขออนุญาต ตามมาตรา ๑๗ และ ๒๐
- ๓) ผู้ขุดบ่อน้ำที่มีพื้นที่ปากบ่อเกิน ๔ เมตรจะต้องขออนุญาตตาม มาตรา ๒๓
- ๔) ผู้ขุดดินจะต้องป้องกันการพังทลายของดินตามมาตรา ๒๔
- ๕) ผู้ขุดดิน ถ้าพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่มีค่า จะต้องแจ้งกรมศิลปากรหรือกรมทรัพยากรธรณี ตามมาตรา ๒๕
- ๖) ผู้ที่ประสงค์จะถมดินสูงกว่าระดับที่ดินข้างเคียงและมีพื้นที่ของเนิน ดินไม่เกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร หรือตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น กำหนด จะต้องขออนุญาตตามมาตรา ๒๖
- ๗) กรณีที่การขุดดินหรือถมดินทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อมีคำสั่งให้ หยุดขุดหรือถม หรือจัดการป้องกันความเสียหาย ตามมาตรา ๓๑

(๓) กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมด้านการก่อสร้างอาคาร ผังเมือง และที่ดิน

- ประมวลกฎหมายที่ดิน

- ๑) บุคคลผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินซึ่งจะเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เกี่ยวกับ เหตุใดๆที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและมีผลต่อที่ดินนั้นผู้มกรรมสิทธิ์

- ในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินนี้ได้แก่ ผู้มีกรรมสิทธิ์ตามบท
กฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ หรือได้มาซึ่งโฉนด
ที่ดินตามกฎหมายนี้ หรือได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการ
จัดที่ดิน การได้มาซึ่งที่ดินโดยบุคคลซึ่งมีกรรมสิทธิ์ตามที่กล่าวมา
ข้างต้น รายละเอียดตามความในมาตรา ๓,๔,๕(ทวี) และมาตรา ๖
- ๒) ทบวงการเมืองอาจเป็น มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน ได้ตามความในมาตรา ๘ , ๘ (ทวี) และ มาตรา ๘ (ตรี)
 - ๓) ห้ามการกระทำใดๆในที่ดินของรัฐ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วย
การเหมืองแร่และการป่าไม้ ตามความในมาตรา ๙ , ๙ (ทวี)
 - ๔) ให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินที่มีได้มีบุคคล
ใดมีสิทธิครอบครองและมีใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา
๑๐ , ๑๑ , และ ๑๒
 - ๕) บุคคลผู้ใดครอบครองที่ดินจากการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ตามมาตรา
๓๐-๓๒
 - ๖) บุคคลต่างด้าวมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้ตามมาตรา ๘๖
 - ๗) นิติบุคคล มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ตามมาตรา ๙๗
 - ๘) กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ จาก
พระราชบัญญัตินี้ ที่ของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ จะเป็นที่ราช
พัสดุ หน่วยราชการทั้งหลายจะดำเนินการใดๆต้องขอความ
เห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ตามความในมาตรา ๔ และ ๕

- พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘

- ๑) การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีกิจกรรมมากมายและมีการ
กำหนดเขตปฏิรูป และขอบเขตของที่ดินของรัฐที่จะนำมาจัดสรรให้
เกษตรกรรอลงกลุ่มไปถึงที่ดินในเขตอนุรักษ์ด้วย ความหมาย
ของ “ที่ดินของรัฐ” ตามมาตรา ๔
- ๒) การกำหนดขอบเขตของที่ดิน เพื่อให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งจะนำ
ที่ดินมาจัดสรรให้เกษตรกรทำกิน จะมีการกำหนดเป็นแผนที่และ
ระบุท้องที่ ตามมาตรา ๒๕ วรรคแรก
- ๓) การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน อารุกร้าเข้าไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
ได้ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๒๖(๒)(๔)

- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.๒๕๑๘

- ๑) ขอบเขตของการดำเนินงานเพื่อจัดวางผังเมือง ได้ครอบคลุม
ประโยชน์ ในหลายๆด้านตามคำนิยามของคำว่า ผังเมือง ในมาตรา

๑๔

- ๒) เมื่อได้มีการกำหนดผังเมืองแล้วการใช้ประโยชน์ที่ดินจะต้อง เป็นไป ตามนั้น ตามความในมาตรา ๒๗
- ๓) เมื่อสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปหรือเมื่อได้มีการใช้ บังคับผังเมืองไปแล้วไม่เกิน ๕ ปีสามารถมีการแก้ไขปรับปรุงผัง เมืองรวมได้ ตามมาตรา ๒๖
- ๔) การรื้อ ย้าย หรือตัดแปลงอาคาร ที่อยู่ในเขตบังคับใช้ผังเมือง เฉพาะจะต้องได้รับการยินยอมก่อน ตาม มาตรา ๕๔

- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒

- ๑) กำหนดรูปแบบของอาคารให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการตรา กฎหมาย ฉบับนี้ ตามมาตรา ๘
- ๒) การก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการ ใช้อาคาร จะต้องขออนุญาตตามมาตรา ๒๑,๒๒
- ๓) การใช้ประโยชน์ในอาคารประเภทควบคุมการใช้ จะต้องตรงกับที่ อนุญาต ตามมาตรา ๓๑,๓๒

- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕

- ๑) กำหนดประเภทของโรงงาน เพื่อควบคุมดูแลไม่ให้เกิดความเสียหาย และเป็นอันตรายต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๗
- ๒) การควบคุมการดำเนินงานของโรงงานเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย ทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและอื่นๆ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎหมายควบคุม ตามมาตรา ๓๒

- พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.๒๕๔๗

- ๑) การกำหนดประเภท สถานที่ตั้ง ขนาด และสิ่งอำนวยความสะดวก ของโรงแรมเพื่อความปลอดภัยและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตาม มาตรา ๑๓
- ๒) รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่ที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มี การประกอบธุรกิจโรงแรมได้ เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมตามมาตรา ๑๔
- ๓) ห้ามผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมเปลี่ยนแปลงประเภทเพิ่ม หรือลด จำนวนห้องโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๒๒
- ๔) ถ้าโรงแรมได้รับความเสียหายจากเหตุอัคคีภัยหรือภัยอันตราย

รื้อแรงให้ผู้ประกอบการหรือผู้จัดการแจ้งต่อนายทะเบียน ตาม
มาตรา ๒๘

- ๕) ผู้ประกอบการและผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ๑๐
ประการ ในการนี้ มี ข้อ ๘ การรักษาสภาพโรงแรมให้มั่นคงแข็งแรง
และข้อ ๙ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รายละเอียดทั้ง ๑๐ ประการ
อยู่ในมาตรา ๓๔

๔) มาตรการเสริมในการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้เทศบาลทั้ง ๓ รูปแบบ คือ เทศบาล
ตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร มีหน้าที่ในการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี
โดยแบ่งหน้าที่เป็น ๒ ประเภท คือ หน้าที่ ต้องทำ และ อาจทำ

- ๑) เทศบาลตำบลมีหน้าที่ ต้องทำ ตามมาตรา ๑๕๐ และหน้าที่อาจทำ
ตามมาตรา ๕๑
๒) เทศบาลเมือง มีหน้าที่ ต้องทำ ตามมาตรา ๕๒ และหน้าที่อาจทำ
ตามมาตรา ๕๓

- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถาน
แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔

- ๑) ห้ามผู้ใดปลูกสร้างอาคารรุกล้ำเข้าไปในเขตโบราณสถาน ตาม
มาตรา ๗ ทวิ
๒) ห้ามผู้ใดซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม ทำลาย
เคลื่อนย้าย โบราณสถาน ตามมาตรา ๑๐
๓) ห้ามซ่อนเร้น จำหน่าย รับซื้อ จำนำ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ตาม
มาตรา ๓๑ ทวิ
๔) ห้ามบุกรุก ทำให้เสีย ทำลาย โบราณสถาน ตามมาตรา ๓๒
๕) ห้าม ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่ง
โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุตามมาตรา ๓๓

- พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒

- ๑) ธุรกิจต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะ
ประกอบด้วยธุรกิจต่างๆที่ต่อเนื่อง สัมพันธ์ กันเป็นลูกโซ่ ตาม
ความหมายของ “ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว “ ในมาตรา ๔
๒) วัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง ททท. ที่ส่งเสริมและเผยแพร่

สภาพแวดล้อมของประเทศอยู่ในข้อ (๒) ตามมาตรา ๘

- ๓) ททท. ยังมีอำนาจในการกระทำที่เป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมได้แก่
สำรวจและรวบรวมหลักฐานสถานที่ท่องเที่ยวจากส่วนราชการ
กำหนดพื้นที่ที่ต้องสงวน อนุรักษ์ ป่าฟู และลงทุนพัฒนาแหล่ง
ท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในข้อ (๔) – (๗) ของมาตรา ๙

- พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ.๒๕๒๘

- ๑) การกำหนดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสุสานและฌาปนสถาน ตาม
มาตรา ๔
- ๒) จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานจะต้องขออนุญาต ตามมาตรา ๖
- ๓) ห้ามการเก็บ ผัง หรือเศษศพ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้า
พนักงาน ตามมาตรา ๑๐
- ๔) ห้ามการเปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมสุสาน และฌาปนสถาน สาธารณะ
เว้นแต่ได้รับอนุญาต จากเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๔
- ๕) เมื่อปรากฏว่าสุสานและฌาปนสถาน ทั้งที่เป็นของสาธารณะและ
เอกชน มีสภาพหรือมีการใช้หรืออาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน
เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ดูแลแก้ไขได้ ตามมาตรา ๑๖

- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕

- ๑) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า จะเกิดความเสียหายรุนแรงต่อสภาวะ
ความเป็นอยู่ของประชาชน อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจสั่งเพื่อ แก้ไข
และป้องกันความเสียหายได้ ตามมาตรา ๘
- ๒) สิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นแหล่งของเชื้อโรค จะต้องมี
การกำหนด มาตรการ ควบคุมโดยกำหนดผู้มีหน้าที่กำจัด ตาม
มาตรา ๑๘,๑๙ วิธีการกำจัด ตามมาตรา ๒๐
- ๓) การกำจัดเหตุรำคาญซึ่งทำให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ตามมาตรา ๒๕
- ๔) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์เพื่อไม่ให้แหล่งแพร่เชื้อโรคต่างๆ ตาม
มาตรา ๒๙
- ๕) การควบคุม การจัดตั้งตลาด ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่าย อาหาร เพื่อ
ควบคุมด้านความสะอาด ตามมาตรา ๓๔

- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
พ.ศ.๒๕๓๕

- ๑) ห้ามการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางน้ำ ได้แก่ การต้อน

- สัตว์ลงไป ตามมาตรา ๒๒ การทิ้งกรวด หิน ดิน ทราย ตามมาตรา ๒๓
- ๒) ห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ ตาม
มาตรา ๒๙-๓๔
- พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗
- ๑) สภาพัฒนาการเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ขึ้นอยู่กับ
อำเภอ และมีงบประมาณที่จัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ซึ่งไม่เพียงพอ ดังนั้น งานของสภาพัฒนาการจึงทำได้ไม่มากนัก ตาม
มาตรา ๒๓
- ๒) องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท
เช่นเดียวกับเทศบาล คือ มีหน้าที่ต้องทำ ตามมาตรา ๖๗ และ
หน้าที่ อาจจัดทำ ตามมาตรา ๖๘
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐
- ๑) หน้าที่ของ อบจ. ครอบคลุมเรื่องต่างๆรวมทั้งด้านรักษาสิ่งแวดล้อม
อยู่ในมาตรา ๔๕
- ๒) การทำหน้าที่ของ อบจ. จะต้องเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดย
ใช้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการมีส่วนร่วมของประชาชน
ตามมาตรา ๔๕/๑
- ๓) อบจ. อาจทำกิจกรรมนอกเขตจังหวัดได้ตามมาตรการ ๔๖
- ๔) อบจ. อาจให้บริการแก่เอกชนได้โดยคิดค่าบริการ ตามมาตรา ๔๘
- ๕) อบจ. อาจมอบให้เอกชนกระทำการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
อบจ. ได้และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมค่าบริการหรือค่าตอบแทน ตาม
มาตรา ๔๙
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒
- ๑) งานหรือภารกิจที่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รับ
การถ่ายโอนคืองานในมาตรา ๑๖
- ๒) งานหรือภารกิจที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะได้รับการถ่ายโอน
คืองานใน มาตรา ๑๗
- ๓) กรุงเทพมหานครจะได้รับการถ่ายโอนงานใน มาตรา ๑๖ และ ๑๗
ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๘

๓.๑.๓ กรณีศึกษา

ทางคณะผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหา และหลักเกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษา ๔ พื้นที่ ดังแสดงในตารางที่ ๓-๒

ตารางที่ ๓-๒ ความสำคัญของพื้นที่ และหลักเกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาแต่ละพื้นที่

พื้นที่	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	หลักเกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก
พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียง (กรุงเทพฯ ๗ สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด)	เพื่อศึกษาและจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียง	<ul style="list-style-type: none"> ● คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ ● การใช้ประโยชน์ที่ดิน ● ประเด็นปัญหาในพื้นที่ ● อิงเกณฑ์ทั่วไปตามมาตรา ๔๓ หรือ ๔๕ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ด้านคุณค่าของพื้นที่ทั้งทางด้านกายภาพ ชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดิน และคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต ● ความเสี่ยงต่อการถูกทำลายหรือการได้รับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมต่างๆ
บึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ	เพื่อศึกษาและจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณแหล่งน้ำขนาดใหญ่	<ul style="list-style-type: none"> ● คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ ● การใช้ประโยชน์ที่ดิน ● ประเด็นปัญหาในพื้นที่ ● อิงเกณฑ์ทั่วไปตามมาตรา ๔๓ หรือ ๔๕ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญของจังหวัด ● มีคุณค่าทางด้านธรรมชาติ ● เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ● มีปัญหาความเค็มของดินและน้ำเนื่องจากมีชั้นเกลืออยู่ข้างล่าง ถ้าปล่อยให้มีการพัฒนาโดยขาดการคุ้มครองพื้นที่จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เสื่อมโทรมลง

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่

และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ ๓-๒ ความสำคัญของพื้นที่ และหลักเกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาแต่ละพื้นที่ (ต่อ)

พื้นที่	วัตถุประสงค์ของการคุ้มครอง	หลักเกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก
ลุ่มน้ำย่อยฝาง อำเภอแม่สาย และ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อศึกษาและจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร	<ul style="list-style-type: none"> • คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ • การใช้ประโยชน์ที่ดิน • ประเด็นปัญหาในพื้นที่ • อิงเกณฑ์ทั่วไปตามมาตรา ๔๓ หรือ ๔๕ 	การเพาะปลูกสัมจำนวนมากในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยฝางนั้น ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและชุมชน ทั้งนี้เพราะว่าสัมเป็นพืชที่ไม่ทนต่อโรค ทำให้ต้องมีการใช้สารเคมีเพื่อกำจัดศัตรูพืช และยังเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก ส่งผลให้ชุมชนได้รับผลกระทบจากสวนสัมในเรื่องของ ปัญหาการฟุ้งกระจายของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช การแย่งชิงทรัพยากรน้ำ และปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า
เกาะสมุย เกาะแตน และเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	เพื่อศึกษาและจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อการพัฒนา	<ul style="list-style-type: none"> • คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ • การใช้ประโยชน์ที่ดิน • ประเด็นปัญหาในพื้นที่ • อิงเกณฑ์ทั่วไปตามมาตรา ๔๓ หรือ ๔๕ 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ • เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม • มีทรัพยากรป่าไม้ที่มีความหลากหลาย • เป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญ • เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม • ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จะเห็นได้ว่าในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันในวัตถุประสงค์ที่จำเป็นสำหรับการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณที่ต่างกัน แต่หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกพื้นที่จะใช้หลักเกณฑ์เดียวกันทั้ง ๔ บริเวณ แต่ในพื้นที่ทั้ง ๔ พื้นที่นั้นจะมีคุณค่าความสำคัญ และปัญหาที่แตกต่างกัน

ในส่วนของเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับโครงการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งทางสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาไว้เพื่อศึกษาพื้นที่ที่มีคุณลักษณะเข้าข่ายเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่เข้าข่ายเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดทำแนวทางการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีลำดับความสำคัญของปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทกิจกรรม และอาคารที่จะเกิดขึ้น อันจะเป็นการลดและป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครอง ป้องกัน พื้นฟู และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและศิลปกรรม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพื่อจัดทำร่างประกาศเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เป็นพื้นที่ที่ตัวอย่างไม่น้อยกว่า ๒ พื้นที่ และเพื่อจัดทำคู่มือประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการนำเกณฑ์การคัดเลือกของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อจัดลำดับความสำคัญพื้นที่ที่เข้าข่ายพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ โดยเกณฑ์ที่ใช้มีดังนี้

- ลักษณะเด่นทางด้านธรรมชาติ
- ลักษณะเด่นทางด้านศิลปกรรม
- ความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
- เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
- ความสำคัญต่อระบบนิเวศ
- ความสำคัญและความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น
- มีสัตว์หรือพืชที่หายาก
- เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัย
- เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/ที่เคารพบูชา
- ปัญหาการบุกรุกพื้นที่
- ปัญหาการกัดเซาะ
- ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ
- ปัญหามลภาวะเป็นพิษ
- ปัญหาด้านการจัดการ
- อื่นๆ

นอกจากนี้ทำความเข้าใจร่วมกันในวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งจะเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการคัดเลือกพื้นที่นำร่องที่มีความสำคัญในพื้นที่ศึกษา การทบทวนประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ข้อมูลจำเพาะของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และกรณีศึกษาที่รวบรวมได้ คณะผู้ศึกษาได้พิจารณากำหนดเกณฑ์และวิธีการให้คะแนนเพื่อคัดเลือกพื้นที่นำร่องที่เห็นควรจะต้องกำหนดเขตและเสนอมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

๑. ชนิด/ประเภทของพื้นที่ตามเกณฑ์/เงื่อนไขที่ระบุในมาตรา ๔๓ และ ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕
๒. คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ ซึ่งดัดแปลงจากรายงานผลการศึกษาของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. ๒๕๔๖) และกรณีศึกษาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับข้อมูลจำเพาะของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
๓. สภาพปัญหา/ภัยคุกคามของพื้นที่ ซึ่งดัดแปลงจากรายงานผลการศึกษาของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. ๒๕๔๖) และกรณีศึกษาต่าง ๆ ร่วมกับผลการทบทวนแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในประเด็นสำคัญเร่งด่วน
๔. ปัจจัยสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพิจารณาบนพื้นฐานที่ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ซึ่งจะเป็ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

รายละเอียดของเกณฑ์การคัดเลือกสามารถดูได้ในตารางที่ ๓-๔

๓.๒ ผลการศึกษาพื้นที่โครงการ

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีสภาพทางนิเวศวิทยาที่หลากหลาย เนื่องจากเป็นที่ไหลรวมจากต้นน้ำลำคลองเล็ก ๆ มากมายและยังมีทางออกสู่ทะเลอ่าวไทย ปริมาณและสภาพน้ำในทะเลสาบขึ้นอยู่กับน้ำจืดที่ไหลลงมาและน้ำเค็มจากทะเลหนุนเข้ามา ซึ่งในฤดูน้ำหลากประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมจะมีน้ำจืดไหลลงสู่ทะเลสาบจำนวนมาก จึงไปผลักดันน้ำเค็มออกสู่อ่าวไทย ในช่วงนี้ น้ำในทะเลสาบจะขุ่นและเป็นน้ำจืด แต่เมื่อถึงฤดูแล้งปริมาณน้ำจืดที่ไหลลงสู่ทะเลสาบจะมีน้อย น้ำเค็มจะไหลเข้ามาแทนที่ในช่วงนี้ น้ำในทะเลสาบจะกร่อย ซึ่งสามารถแบ่งทะเลสาบสงขลาออกได้เป็น ๔ ตอนใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐)

(๑) **ทะเลน้อย** อยู่ตอนบนสุดมีพื้นที่ประมาณ ๒๘ ตารางกิโลเมตร ความลึกเฉลี่ยประมาณ ๑.๕ เมตร เป็นทะเลสาบน้ำจืดโดยแยกส่วนกับทะเลสาบ โดยมีคลองนางเรียงเชื่อมต่อระหว่างทะเลน้อยกับทะเลหลวง ทิศตะวันตกของทะเลน้อยเป็นส่วนของจังหวัดพัทลุง ทิศเหนือเป็นส่วนของจังหวัดนครศรีธรรมราชและทิศตะวันออกจรดอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ทะเลน้อยเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีพืชน้ำนานาชนิดขึ้นอยู่โดยรอบ มีป่าพรุขนาดใหญ่ มีวัชพืชพวกผักตบชวา กก กระจูด และยังเป็นแหล่งของนกน้ำนานาพันธุ์ทั้งที่ประจำถิ่นและที่อพยพมาจากแหล่งอื่น

(๒) **ทะเลหลวง (ทะเลสาบสงขลาตอนบน)** เป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลาถัดจากทะเลน้อยลงมาจนถึงเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ เป็นห้วงน้ำกว้างใหญ่ที่สุดมีพื้นที่ประมาณ ๔๕๘.๘๐ ตารางกิโลเมตรความ

ลึกประมาณ ๒ เมตร ในอดีตเป็นท้องน้ำขนาดใหญ่ แต่ในบางปีมีการรุกตัวของน้ำเค็มค่อนข้างสูงในช่วงฤดูแล้ง

(๓) ทะเลสาบ (ทะเลสาบตอนกลาง) อยู่ถัดจากทะเลหลวงลงมา ตั้งแต่บริเวณแนวเกาะใหญ่ทางใต้ไปบรรจบกับเขตอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง อำเภอสติงพระ จนถึงบริเวณปากรอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ประมาณ ๓๗๗.๒๐ ตารางกิโลเมตร ความลึกประมาณ ๒ เมตร เป็นส่วนของทะเลสาบที่มีเกาะมากมาย เช่น เกาะสี่ เกาะห้า เกาะหมาก เกาะนางคำ พื้นที่ส่วนนี้เป็นการผสมผสานของน้ำเค็มและน้ำจืด จึงทำให้มีสภาพเป็นทั้งน้ำจืดและน้ำกร่อย ในช่วงที่เป็นน้ำจืดจะมีพืชปกคลุมโดยทั่วไป

(๔) ทะเลสาบสงขลา (ทะเลสาบสงขลาตอนล่าง) เป็นส่วนของทะเลสาบตอนนอกสุดที่เชื่อมต่อกับอ่าวไทย มีพื้นที่ประมาณ ๑๘๒ ตารางกิโลเมตร ความลึกประมาณ ๑.๕ เมตร ยกเว้นช่องแคบที่ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย ซึ่งเป็นช่องเดินเรือมีความลึกประมาณ ๑๒-๑๔ เมตร ทะเลสาบส่วนนี้เป็นบริเวณที่มีน้ำเค็ม แต่บางส่วนในช่วงฤดูฝนจะเป็นน้ำกร่อย และได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้น-น้ำลง บริเวณทางตอนใต้มีพื้นที่ป่าชายเลนปกคลุมโดยทั่วไป แต่ปัจจุบันถูกเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เพาะเลี้ยง

๓.๒.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

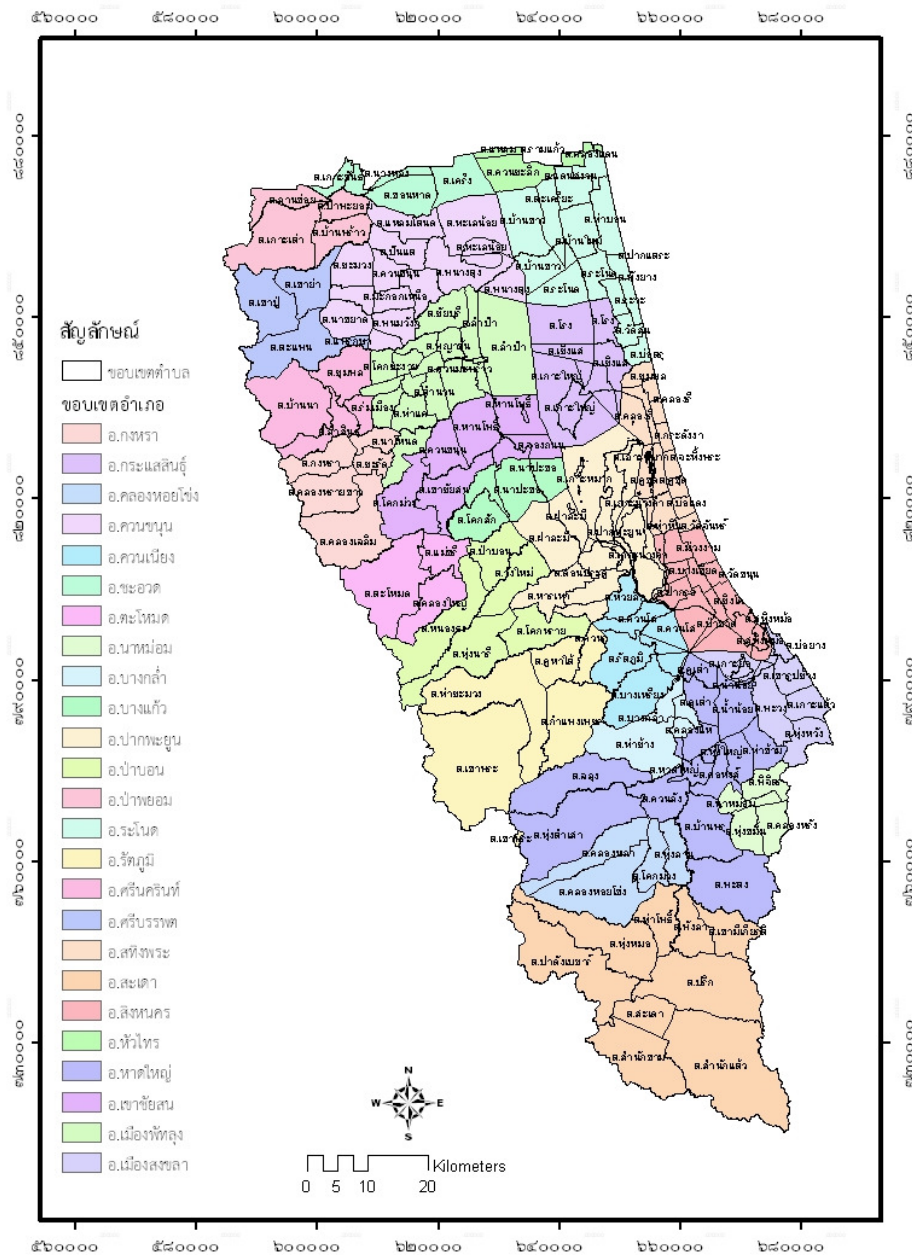
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตั้งอยู่ระหว่าง เส้นละติจูด ๖ องศา ๔๕ ลิปดา ถึง ๘ องศา ๐๐ ลิปดา เส้นลองจิจูด ๙๙ องศา ๓๐ ลิปดา ถึง ๑๐๐ องศา ๔๕ ลิปดา ตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช (บางส่วนของอำเภอชะอวดและอำเภอหัวไทร) จังหวัดพัทลุงทั้งจังหวัด (๑๐ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ) และ จังหวัดสงขลา ๑๒ อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเดา อำเภอรัตนบุรี อำเภอระโนด อำเภอสติงพระ อำเภอสิงหนคร อำเภอกวนเนียง อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอนาหม่อม อำเภอบางกล่ำ อำเภอลงขัน ยะกเว้นอำเภอนาทวี อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอจะนะ มีพื้นที่ประมาณ ๘,๕๖๓ ตารางกิโลเมตร ความยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ประมาณ ๑๕๐ กิโลเมตร จากทิศตะวันออกจรดทิศตะวันตกประมาณ ๖๕ กิโลเมตร เป็นแผ่นดิน (รวมเกาะ) ประมาณ ๗,๕๑๗ ตารางกิโลเมตร และเป็นพื้นที่ทะเลสาบประมาณ ๑,๐๔๖ ตารางกิโลเมตร

๓.๒.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาสูงบริเวณทิศตะวันตกและทิศใต้ของลุ่มน้ำ โดยทางด้านตะวันตกจะเป็นแนวสันปันน้ำของเทือกเขาบรรทัดที่ทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๑,๒๐๐ เมตร และลดระดับลงไปทางทิศตะวันออกจนจรดทะเลสาบ ตั้งแต่รอยต่อระหว่างจังหวัดพัทลุงกับจังหวัดตรัง ลงมาถึงรอยต่อระหว่างจังหวัดสงขลากับจังหวัดสตูล ส่วนทางด้านทิศใต้เป็นแนวเทือกเขาสันกาลาศีร์บางส่วน โดยเทือกเขาทั้งสองนี้ปกคลุมด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์จึงเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหลายสายที่ไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา สำหรับบริเวณตอนเหนือขนานกับแนวเทือกเขาบรรทัดไปจนถึงตอนใต้ของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นที่ราบสลับกับเนินเขาเตี้ยๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีการใช้ประโยชน์พื้นที่ในการปลูกยางพารา และบริเวณพื้นที่ราบชายฝั่งทะเลซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำที่รับน้ำจากพื้นที่ภูเขาแล้วไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าว โดยทางตอนเหนือของทะเลสาบเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ที่เรียกกันว่าพรุควนเคร็ง ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๑๓๗ ตารางกิโลเมตร ส่วนทางด้านทิศตะวันออก

๓.๒.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ จึงสามารถแบ่งฤดูกาลออกได้เป็น ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน โดยฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนกรกฎาคม ส่วนฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนมกราคม โดยฝนจะตกหนักมากที่สุดในช่วงเดือนพฤศจิกายน

รูปที่ ๓-๑ ที่ตั้งและอาณาเขตของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๓.๒.๔ ประชากร

ประชากรลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในเดือนธันวาคม ปี พ. ศ. ๒๕๕๐ มีประมาณ ๑.๙ ล้านคน โดยแยกตามจังหวัดสงขลา มีประชากร ๑.๓๔ ล้านคน จังหวัดพัทลุง ๐.๕๑ ล้านคน และจังหวัดนครศรีธรรมราช บางส่วน ๐.๐๕ ล้านคน

๓.๒.๕ คุณค่าความสำคัญของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งในมิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ มิติทางด้านเศรษฐกิจ และมิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘)

คุณค่าความสำคัญของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตามมาตรา ๔๓

- ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีพื้นที่รวม ๘,๗๒๗ ตารางกิโลเมตร โดยเป็นผืนน้ำ ๑,๐๔๒ ตารางกิโลเมตร จึงเป็นแหล่งน้ำในแผ่นดินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และใหญ่เป็นลำดับสองของทวีปเอเชีย ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา
- ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีความเป็นเอกลักษณ์ของระบบนิเวศ ๓ น้ำ ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงให้แก่คนในพื้นที่
- ทะเลสาบสงขลาเคยเป็นแหล่งน้ำที่มีทรัพยากรสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ที่สุด ทั้งในด้านปริมาณและความหลากหลาย
- พื้นที่ป่าไม้ของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในแนวเทือกเขาบรรทัด และบางส่วนของเทือกเขาสันกาลาศรีเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่สำคัญ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดลำน้ำสายสำคัญในลุ่มน้ำย่อยและลุ่มน้ำสาขาต่าง ๆ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของประชากรในลุ่มน้ำ พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นป่าดงดิบชื้น
- พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทั้ง แหล่งศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และยังปรากฏหลักฐานการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์และอารยธรรมที่มีความเก่าแก่กว่า ๖,๐๐๐ ปี ส่งผลให้พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีศักยภาพในการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมที่สำคัญของภูมิภาคและในระดับประเทศ
- ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม เช่น เมืองเก่า โบราณสถาน ย่านชุมชนดั้งเดิม ซึ่งในอดีตจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา เคยเป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่สมัยอาณาจักรศรีวิชัย ในพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๘ และหลังจากนั้นเคยเป็นอาณาจักรนครศรีธรรมราชที่มีเมืองถึง ๑๒ เมือง หรือที่เรียกว่า ๑๒ นคร ซึ่งสมัยที่ชาวพุทธและอิสลามมีความเอื้อเฟื้อต่อการบูรณพระบรมธาตุ หรือยกวัดให้เป็นสุเหร่า แต่ยังคงขาดการขุดค้น รวบรวม และศึกษาถึงประวัติศาสตร์ในพื้นที่ดังกล่าวให้มีความชัดเจน

คุณค่าความสำคัญของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตามมาตรา ๔๕

- พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีความโดดเด่นในระดับโลกทั้งด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์หายาก เป็นที่ตั้งของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยและป่าพรุควนเคร็งที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นถิ่นอาศัยของประชากรนกน้ำ โลมาอิรวดี และปลาหลายชนิดที่อยู่ในสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์และควรรักษาการอนุรักษ์ รวมถึงพื้นที่พรุควนขี้เสียนที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการจดทะเบียนตามอนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Site) แห่งแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑

คุณค่าความสำคัญของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอื่นๆ

- ในด้านการเกษตรและเศรษฐกิจ พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งปลูกข้าว ๖๖๘,๒๓๐ ไร่ ยางพารา ๒,๐๑๐,๐๐๐ ไร่ และเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ๓๕,๐๐๐ ไร่ เป็นแหล่งรังนกนางแอ่นที่มีคุณภาพอันดับหนึ่งของโลกประเมินมูลค่านับพันล้านบาทต่อปี และยังเป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ตอนล่าง
- พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านการศึกษาวิจัย ดังจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาได้มีองค์การทั้งภายในและต่างประเทศมุ่งให้ความสำคัญต่อการศึกษาและวิจัยในพื้นที่นี้มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี การจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่

๓.๒.๖ สภาพปัญหาในพื้นที่

สภาพปัญหาในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาจะเป็นปัจจัยแวดล้อมของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีผลทางลบต่อการกำหนดเป็นเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ป่าชายเลนและป่าพรุ ถูกทำลาย เสื่อมโทรม และลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดอุทกภัยบ่อยครั้งขึ้น และบางพื้นที่เกิดการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง การตกตะกอนและการตื่นเงินของทะเลสาบ ประกอบกับการทำประมงที่เกินศักยภาพ การใช้เครื่องมือประมงที่ไม่เหมาะสม ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดลงและบางชนิดใกล้สูญพันธุ์ ตลอดจนปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปัญหาน้ำเสียจากชุมชน อุตสาหกรรม ฟาร์มสุกรและนาุ้ง ปัญหายยะ เป็นสาเหตุหลักทำให้คุณภาพน้ำในคลองและทะเลสาบในบางพื้นที่เสื่อมโทรมถึงขั้นวิกฤต รวมทั้งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชายฝั่งทะเลสาบ อีกทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่เสื่อมโทรมลง วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่ถูกกลืนหาย และการบริหารจัดการที่ขาดความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่ก่อตัวและสั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน หากไม่ได้รับการป้องกันและแก้ไขให้ทันท่วงที ไม่เพียงแต่จะเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่จะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของคนในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในระยะยาวอีกด้วย

๓.๒.๖.๑ ปัญหาความเสื่อมโทรมและการบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำ ป่าพรุ และป่าชายเลน

จากปัญหาความเสื่อมโทรมของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา รวมทั้งจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้การดำรงชีวิตของประชาชนต้องอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้พื้นที่ต้นน้ำที่มีปัญหาการเสื่อมโทรมและลดลงอย่างต่อเนื่อง

- **การลดลงของพื้นที่ป่าไม้**

พื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ที่ไม่ยั่งยืน เมื่อนำข้อมูลพื้นที่ป่าต้นน้ำ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เทียบกับข้อมูลปีฐาน ปี ๒๕๔๓ (กรมพัฒนาที่ดิน) ปี ๒๕๔๕ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ปี ๒๕๔๗ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) ปี ๒๕๔๙ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) และข้อมูลจากระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ปี ๒๕๕๒ (สถานวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะการจัดการสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) จากข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินโครงการพบว่ามี ความแตกต่างกันมาก จนไม่สมเหตุสมผลที่จะนำมาเปรียบเทียบกัน โดยพื้นที่ป่าต้นน้ำทั้งหมด ในปี ๒๕๔๓ ๒๕๔๕ ๒๕๔๗ ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๒ มีพื้นที่ ๔๕๔,๑๒๕ ๕๘๐,๗๐๖.๒๕ ๔๑๐,๕๓๗.๕ ๓๙๕,๓๖๘.๗๕ และ ๔๙๗,๔๐๖.๒๕ ไร่ การเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปี ๒๕๔๕ กับปี ๒๕๕๒ ซึ่งมีระยะเวลาห่างกัน ๗ ปี พบว่าพื้นที่ป่าลดลงถึง ๘๓,๓๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓ และคิดเป็นอัตราการลดลงถึง ๑๑,๙๐๐ ไร่/ปี ซึ่งถือเป็นอัตราสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ที่ค่อนข้างสูง ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งอาจมาจากความคลาดเคลื่อนของการแปรภาพถ่ายดาวเทียมระหว่างบุคลากร และเทคนิคของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงยังไม่สามารถนำข้อมูลจากสองแหล่ง (Sources) มาเปรียบเทียบยืนยันอย่างชัดเจนได้ ทั้งนี้ควรยึดฐานข้อมูลของหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งในการติดตามประเมินผลการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- **ปัญหาความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา**

ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศป่าต้นน้ำ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโครงสร้างหรือองค์ประกอบและคุณค่าของระบบนิเวศในพื้นที่ป่าต้นน้ำ ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่กระทบต่อคุณค่าและความสำคัญของระบบนิเวศในด้านต่าง ๆ จากผลการศึกษา พบว่า พื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเสื่อมโทรมมากโดยมีสาเหตุดังนี้

- ไฟป่า มีอิทธิพลต่อดินและน้ำในบริเวณต้นน้ำลำธาร ไฟป่าจะเกิดในฤดูร้อน ซึ่งสภาพป่าจะแห้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งหญ้าและไม้พื้นล่างที่เป็นเชื้อเพลิงอย่างดี ไฟป่าทำให้เศษใบไม้บริเวณผิวหน้าดินถูกเผาผลาญ ทำให้พื้นดินขาดสิ่งปกคลุมที่ดูดซับน้ำ เมื่อดินบริเวณผิวหน้าดินเมื่อถูกความร้อนจากไฟจะแห้งแข็งเป็นมัน ไม่ดูดซับน้ำ เมื่อฝนตกทำให้เกิดการไหลบ่าของหน้าดินมากขึ้นและเกิดการกัดเซาะได้ง่ายอย่างยิ่ง

- กิจกรรมของมนุษย์ เช่น การก่อสร้างถนน ในเขตภูเขาสูงบริเวณต้นน้ำ ตัวถนนซึ่งเปิดหน้าดินขึ้นมาหรือมูลดินทิ้งไว้ข้างทางจะเป็นแหล่งดินตะกอนซึ่งจะถูกกัดเซาะลงในห้วยลำธาร ทำลายความเสียหายแก่คุณภาพน้ำได้มาก หรือแม้กระทั่งการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรที่อาศัยต้นน้ำจะ

เลี้ยงสัตว์โดยปล่อยให้หากินตามไร่ร้าง ทำให้ดินแน่นตัว ลดสมรรถนะในการดูดซับน้ำและทำให้เกิดการไหลบ่าของหน้าดินมากขึ้น รวมทั้ง การใช้ยาฆ่าแมลงและวัชพืชในพื้นที่เกษตรบริเวณป่าต้นน้ำ ซึ่งเมื่อมีใช้สารเคมีมากเกินไปไม่ถูกวิธีทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมลง และเกิดอันตรายแก่ผู้ใช้น้ำทางตอนล่างได้

● การเกิดไฟไหม้

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าของป่าพรุในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่เกิดขึ้นและมีแนวโน้มรุนแรงที่สุดในปัจจุบัน คือ ปัญหาไฟป่าไหม้ป่าพรุ โดยเฉพาะที่เกิดในพื้นที่พรุควนเคร็ง ทั้งที่มีสาเหตุจากสภาพธรรมชาติของพื้นที่ป่าพรุเอง และสาเหตุจากการกระทำของมนุษย์ ปัญหาไฟไหม้ป่าพรุมีสาเหตุหนึ่งมาจากน้ำในป่าพรุแห้งขอด ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใสซึ่งเป็นต้นน้ำลำคลองชะอวด ทำให้ระดับน้ำในคลองชะอวดลดลงเป็นสาเหตุให้น้ำในพื้นที่ป่าพรุควนเคร็งไหลออกสู่คลองชะอวด นอกจากนี้ดินในป่าพรุมีอินทรีย์วัตถุผสมอยู่ เมื่อมีสภาพแห้งแล้งประกอบกับการจุดไฟเผาป่าของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยาก ทำให้เกิดไฟไหม้ป่าบ่อยครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่มีไม้เสม็ดซึ่งเป็นเชื้อเพลิงในการติดไฟที่ดี (นพรัตน์ และคณะ, ๒๕๕๒)

● การบุกรุกเพื่อเปลี่ยนพื้นที่ป่าพรุเป็นพื้นที่สำหรับการเกษตร

สาเหตุประการหนึ่งของการลดลงของพื้นที่ป่าพรุ คือ การบุกรุกพื้นที่ป่าพรุ โดยเฉพาะการลักลอบแผ้วถางป่า เพื่อเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน และอื่นๆ มีข้อมูลสถานการณ์การบุกรุกพื้นที่ป่าพรุในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ในท้องที่จังหวัดพัทลุง พบว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๖- ๒๕๕๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๔ คดี มีพื้นที่ถูกบุกรุกทำลาย ๑๙๕.๓๙ ไร่ ตรวจยึดไม้ท่อนได้จำนวน ๙๒๓ ท่อน และไม้แปรรูป จำนวน ๒๙ ชิ้น ปริมาตร ๑๕.๓๓ ลูกบาศก์เมตร (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ สงขลา, ๒๕๕๓) ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับประชาชนในพื้นที่พบว่าแนวโน้มการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าพรุยังคงเพิ่มขึ้นโดยที่รูปแบบการบุกรุกทำลายส่วนใหญ่ คือ การลักลอบเผาป่าเพื่อขยายพื้นที่เกษตรกรรม

● การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าพรุ

เมื่อพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ป่าพรุและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าพรุ พบว่า กิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าพรุของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา คือ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าพรุเพื่อการเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำสวนปาล์มน้ำมันยางพารา รวมทั้งการขยายตัวของชุมชน ซึ่งรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดประเภทและไม่เหมาะสม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๙)

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในป่าพรุ การเกิดไฟไหม้ รวมถึงการบุกรุกพื้นที่ มีสาเหตุมาจากหลายส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกัน ทั้งจากการขาดจิตสำนึกของคนบางกลุ่ม การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวด ไม่เหมาะสม และการจัดการป่าพรุที่ไม่มีประสิทธิภาพ

อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การดำรงคุณค่าของระบบนิเวศป่าพรุเปลี่ยนแปลงไป คือ

การที่ระบบนิเวศป่าพรุเสื่อมโทรม ซึ่งมีสาเหตุจากปัจจัยดังต่อไปนี้

- การบุกรุกเข้าไปใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ป่าพรุ

จากการสอบถามชุมชนในพื้นที่ พบว่ายังมีการบุกรุกเข้าไปใช้ประโยชน์ทรัพยากรบางชนิดในพื้นที่ป่าพรุ เช่น การลักลอบตัดไม้ในพื้นที่พรุ อย่างไรก็ตามปัญหาการตัดไม้เป็นปัญหาที่ไม่รุนแรงมากนัก จากการสำรวจในพื้นที่ต่าง ๆ รอบขอบพรุ ปัญหาการตัดไม้ไม่ค่อยมีให้เห็น เพราะปัจจุบันชาวบ้านมีการใช้ไม้กันน้อยลง การใช้ถ่านที่ทำจากไม้เสม็ดเพื่อใช้ในการหุงต้มมีน้อยมาก การตัดไม้ในปัจจุบันส่วนใหญ่จึงเป็นการตัดไม้เพื่อใช้สอยในครัวเรือนหรือซ่อมแซมบ้านเรือน และการตัดไม้เพื่อใช้ในการทำคอกสัตว์ ไม้ที่ตัดส่วนใหญ่คือไม้เสม็ด

- ปัญหาการทำประมงผิดวิธี

ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญและรุนแรงในพื้นที่รอบ ๆ ป่าพรุ และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุก ๆ พื้นที่ ลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นจะคล้ายกันแต่จะแตกต่างกันในระดับความรุนแรงในแต่ละพื้นที่เท่านั้น สำหรับปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาการชื้อตปลาด้วยกระแสไฟฟ้า ปัญหาการเปื้อปลา และการทำประมงที่ผิดวิธี เช่น การขุดบ่อล่อปลาบริเวณชายขอบพรุและในพรุบริเวณริมที่นา การใช้วนครอบปลา ปัญหาการใช้สิ่งกีดขวางในลำคลองเพื่อวางยอ และการใช้กัตตาถ้ำและสวิงจับปลาชะโดไปขาย ซึ่งในพรุควนเค็งจะมีการทำประมงกันมากในฤดูน้ำหลากและมีการขุดบ่อล่อปลาเพื่อจับปลาในฤดูแล้ง (ธีรรัตน์, ๒๕๕๑) ซึ่งการทำประมงผิดวิธีจะส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมง

- พื้นที่ป่าชายเลนในบางพื้นที่เดิมที่ลดลง

นิวัตร์ (๒๕๔๕) รายงานว่าในการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลนปี พ.ศ. ๒๕๓๐ พื้นที่บริเวณทะเลสาบตอนล่างซึ่งใกล้ทะเลมีพื้นที่ป่าชายเลนกระจุกกระจายอยู่ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ อำเภอกวนเนียงและ อำเภอสิงหนคร คิดเป็นเนื้อที่รวมประมาณ ๒๗,๗๙๐ ไร่ โดยจำแนกเป็นเขตอนุรักษ์เขตเศรษฐกิจ ก และเขตเศรษฐกิจ ข เนื้อที่ ๒,๐๖๓,๑๒๐ และ ๒๕,๖๐๗ ไร่ ตามลำดับ หลังจากนั้น ได้มีการนำพื้นที่ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ เช่น การขอใช้พื้นที่ของหน่วยงานราชการ การบุกรุกเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย การใช้พื้นที่ทำนา กุ้ง การบุกรุกป่าชายเลนเพื่อทำฟาร์ม ถ่าน เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์จับสัตว์น้ำ การสร้างถนนผ่านบริเวณป่าชายเลน จนทำให้พื้นที่เหลือน้อยมากในปัจจุบัน ทั้งนี้สาเหตุของการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนเนื่องจากการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสม ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมการใช้พื้นที่ที่ไม่เข้มงวด ทำให้เกิดการบุกรุกและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

- พื้นที่ป่าชายเลนเสื่อมโทรม

การเสื่อมโทรมของป่าชายเลนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า พื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรมของป่าชายเลนมากที่สุดจะอยู่บริเวณพื้นที่ อ.ระโนด อ.กระแสสินธุ์ อ.สิงหนคร และอ.สทิงพระ จ.สงขลา โดยพบว่าในปี ๒๕๔๔ มีพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมโทรมในพื้นที่ดังกล่าวประมาณ ๓,๘๗๕ ไร่ และหากรวมทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาประมาณ ๔,๒๑๘.๗๕ ไร่ ซึ่งสาเหตุของการเสื่อมโทรมของพื้นที่เกิดจากการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสม เช่น

เกษตรกรรม ชุมชน การเพาะเลี้ยงนากุ้ง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้ป่าชายเลนมีความเสื่อมโทรม ดังจะเห็นได้จากการเพาะเลี้ยงนากุ้งจะต้องมีการใช้สารเคมีต่างๆ อาหารสังเคราะห์ ยาฆ่าแมลง ในปริมาณมาก สารพิษเหล่านี้จะถูกปล่อยออกมาจากน้ำทิ้งในนาุ้ง ซึ่งจะไหลลงสู่ป่าชายเลนส่งผลให้พืชพรรณตามธรรมชาติในระบบนิเวศป่าชายเลนที่อยู่ใกล้เคียงเสื่อมโทรมลง (จินตนา, ๒๕๔๑) นอกจากนี้จากการขยายตัวของชุมชนก่อให้เกิดการปล่อยน้ำเสียและขยะลงสู่บริเวณป่าชายเลน ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อคุณภาพระบบนิเวศป่าชายเลนที่เปลี่ยนไป

● พื้นที่ป่าชายเลนที่ปลูกเพิ่มไม่ได้ผลตามเป้า

สำหรับปัญหาการปลูกป่าชายเลนตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่ผ่านที่ได้ผลตามเป้าที่ตั้งไว้ ถึงแม้จะมีการดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้ดำเนินการก็ตาม ทั้งนี้เกิดขึ้นมาจาก ๒ สาเหตุสำคัญด้วยกันคือ จากภัยธรรมชาติ โดยการปลูกป่าชายเลนได้รับความเสียหายจากน้ำท่วมในปี ๒๕๔๘ ทำให้ป่าชายเลนที่ปลูกภายใต้โครงการปลูกป่าชายเลนและป่าพรุเพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนกลาง ได้รับความเสียหายเกือบทั้งหมด ทั้งนี้ได้มีนักวิชาการได้ให้ความเห็นว่า การปลูกป่าชายเลนในพื้นที่นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาถึงความเหมาะสมของชนิดพันธุ์ สภาพพื้นที่ วิธีการปลูก และการดูแลที่เหมาะสมและถูกหลัก เพื่อที่จะทำให้ป่าชายเลนที่ปลูกสามารถรอดและเจริญเติบโตได้ (นพรัตน์, ๒๕๕๓)

๓.๒.๖.๒ ปัญหาด้านการประมงและทรัพยากรสัตว์น้ำ

การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในช่วงไม่กี่สิบปีที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ที่เคยมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ในลุ่มน้ำอย่างไม่ยั่งยืน ส่งผลให้ทรัพยากรในพื้นที่ลุ่มน้ำร่อยหรอและเสื่อมโทรมลง โดยเฉพาะทรัพยากรประมงซึ่งเป็นแหล่งรายได้และแหล่งอาหารที่สำคัญของคนในลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำที่มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำสูงเนื่องจากสภาพทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความหลากหลายตั้งแต่พื้นที่พรุ ลำคลอง ทะเลสาบซึ่งมีสถานะของน้ำแตกต่างกันทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม ทำให้พบทั้งสัตว์น้ำจืด น้ำกร่อย และสัตว์น้ำเค็ม อย่างไรก็ตามทรัพยากรประมงในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีรายงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้สรุปผลการวิจัยการจับสัตว์น้ำด้วยโพงพางและไซ่ซึ่งนิยมทำกันมากในบริเวณทะเลสาบตอนล่าง พบว่าสัตว์น้ำที่จับได้โดยใช้โพงพางมีขนาดเล็กและสัดส่วนของสัตว์น้ำที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงลดลง เช่นเดียวกับสัตว์น้ำที่จับได้โดยใช้โพงพางที่มีรายงานว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง ๔ เท่า เช่นเดียวกับข้อมูลการสำรวจการจับสัตว์น้ำอื่น รวมถึง ค่าบอกล่าของชาวประมงในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่สะท้อนถึงปัญหาการจับสัตว์น้ำได้ยากกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะ, ๒๕๔๘) โดยมีหลายสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อลดลงของทรัพยากรประมง ประกอบด้วย การใช้เครื่องมือประมงประจำที่อย่างหนาแน่นและการใช้เครื่องมือประมงแบบทำลายล้าง โดยเฉพาะอวนรุน ยาเบื่อปลา และการชื้อปลาด้วยไฟฟ้าซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายในการทำประมง และปัญหาการประมงจากการใช้เครื่องมือประมงที่มีจำนวนมากเกินศักยภาพ (Carrying Capacity) ของทะเลสาบสงขลาและกีดขวางการจราจรทางน้ำพบว่า สภาพความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำและทรัพยากรประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในปัจจุบัน

เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ในอดีตเคยมีการพบสัตว์น้ำมากถึง ๕๐๐ ชนิด แต่ในปัจจุบันคงเหลือสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจไม่ถึง ๒๐ ชนิด โดยอาจมีสาเหตุมาจากการปิดวงจรน้ำเค็มจากฝั่งอ่าวไทยและคลองเชื่อมอีก ๘ คลอง การสร้างท่าเรือน้ำลึกที่เกิดขวางการไหลเข้าออกของน้ำทะเล การทำการประมงที่เกินศักยภาพของแหล่งน้ำ การใช้เครื่องมือประมงโดยผิดกฎหมาย และการปรับใช้ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพตามแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่ยังไม่มีผลเป็นรูปธรรม (คณะกรรมการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสงขลา วุฒิสภา. ๒๕๕๒)

๓.๒.๖.๓ ปัญหาด้านมลพิษ

สถานการณ์ประเด็นปัญหาด้านมลพิษ (น้ำเสียและขยะมูลฝอย) เป็นอีกประเด็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข โดยพบว่า คุณภาพน้ำในทะเลสาบสงขลาในช่วงปี ๒๕๔๔ ถึง ๒๕๔๗ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ แต่น้ำจากคลองต่างๆ ที่ไหลลงสู่ทะเลสาบค่อนข้างเสื่อมโทรม ซึ่งพบว่าคุณภาพน้ำที่สำคัญของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอยู่ในชั้นเสื่อมโทรมและพบการปนเปื้อนของแบคทีเรียที่เกินกว่ามาตรฐานในบางเวลาของบางพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณปากคลองสำโรง ในส่วนของคุณภาพน้ำในลำคลองที่ไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา เช่น คลองอู่ตะเภา คลองสำโรง และคลองพะวง ในจังหวัดสงขลา และคลองลำปำ จังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่อยู่ในชั้นเสื่อมโทรมเช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้พบว่า ไม่มีหน่วยงานราชการใดที่มีข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งย่อมถูกชะล้างและเป็นสารพิษปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำและเป็นสารก่อมะเร็ง (Carcinogen) ที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ในระยะยาว โดยแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นมาจาก น้ำเสียชุมชน น้ำเสียอุตสาหกรรม น้ำเสียจากฟาร์มสุกร น้ำเสียจากโรงงาน และน้ำเสียจากการเกษตร น้ำเสียที่เกิดขึ้นมักจะระบายลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่มีการบำบัด ทำให้คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำนั้นอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างเสื่อมโทรมและเสื่อมโทรม

ในส่วนของระบบบำบัดน้ำเสียนั้น ทั้งลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีระบบบำบัดน้ำเสียเพียง ๒ แห่งเท่านั้น คือ เทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลนครสงขลา โดยสามารถบำบัดน้ำเสียได้รวมกันเพียงร้อยละ ๑๒.๒ ของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ หรือประมาณ ๒๒๐,๐๐๐ คน จากประชากรทั้งลุ่มน้ำประมาณ ๑.๘ ล้านคน ส่วนในพื้นที่อื่นๆ เช่น บริเวณทะเลน้อย และบริเวณคลองสำโรง ยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียมี และระบบบำบัดขนาดเล็ก ๔ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลปากพะยูน, องค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี, เทศบาลเมืองพัทลุง และ เทศบาลเมืองสะเดา แต่ก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคจากระบบบำบัดน้ำเสียที่สร้างเพิ่มเติมเป็นเพียงระบบบำบัดที่มีขนาดเล็ก (๕๐ ลบ.ม./วัน) จึงไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทะเลสาบได้ และขาดการควบคุมดูแลอย่างต่อเนื่อง บางระบบไม่มีการเดินระบบอย่างต่อเนื่อง ขาดงบประมาณ ในการซ่อมบำรุง ในส่วนของการสร้างองค์ความรู้และความตระหนักในปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม ยังพบว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ยังไม่สามารถตอบคำถามเรื่องความยั่งยืนของโครงการได้อย่างชัดเจน

ด้านขยะมูลฝอยพบว่า มีการสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ๕ แห่ง ในพื้นที่ เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองสะเดา เทศบาลเมืองบ้านพรุ และเทศบาลเมืองพัทลุง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๒) แต่พบว่า มีเพียงเขตเทศบาล

นครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองบ้านพรุ และเทศบาลตำบลปรีก เท่านั้นที่อยู่ในเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ แต่ในพื้นที่อื่น ๆ เช่น เทศบาลเมืองพัทลุง พบว่า มีระบบการกำจัดขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ ปริมาณขยะล้นบ่อฝังกลบ กลายเป็นกองขยะเปิดและเป็นแหล่งแพร่กระจายสารพิษ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในทะเลสาบตอนบนและสุขภาพของประชาชนในชุมชนใกล้เคียง ส่วนที่เหลือครอบคลุมประชากรอีกประมาณร้อยละ ๗๕ ของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ยังไม่มีระบบการจัดการที่ถูกต้องลักษณะ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน มีผลต่อคุณภาพน้ำ สัตว์น้ำ (คณะกรรมการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสงขลาวุฒิสภา. ๒๕๕๒) นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังคุณภาพน้ำแบบมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนแม่บทดังกล่าว ยังไม่สามารถตอบคำถามเรื่องความยั่งยืนของโครงการได้ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๒)

๓.๒.๖.๔ ปัญหาตะกอนและค่าเริ่มต้นเงินของทะเลสาบสงขลา

เนื่องจากสาเหตุหลักของการตื้นเขินของทะเลสาบมาจากการมีปริมาณตะกอนลงสู่ทะเลสาบมากและมีช่องทางการระบายออกสู่ทะเลทางเดียวที่ค่อนข้างแคบโดยลักษณะตอนกลางเป็นที่ต่ำคล้ายท้องกระทะ และมีทางน้ำไหลออกสู่ทะเลเพียงทางเดียว ที่อำเภอเมืองสงขลา ซึ่งเป็นทางออกที่มีความกว้างเพียง ๕๒๐ ม. เท่านั้น (กรมทรัพยากรธรณี. ๒๕๔๙) ทำให้ปัจจุบันทะเลสาบเกิดการตื้นเขิน มีความลึกเฉลี่ยประมาณ ๑ - ๒ ม. (Na Chiangmai. ๑๙๘๓) และจากการศึกษาในส่วนของลุ่มน้ำทะเลสาบตอนเหนือและตอนกลางที่ได้อ้างอิงถึงการศึกษาของ Chittrakarn et al. (๑๙๙๖) และเท็ดทูน (๒๕๔๘) พบว่ามีอัตราการตกตะกอนยุคใหม่ในทะเลหลวง ๕.๔ มม./ปี ทะเลสาบ ๔.๔ มม./ปี และทะเลสาบสงขลา ๕.๙ มม./ปี ตามลำดับ โดยมีอัตราการตกตะกอนสะสมเฉลี่ย ๕ มม./ปี โดยที่ในการศึกษานี้(ส่วนของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนใต้) เกี่ยวกับตะกอนเหลว พบว่า มีอัตราสะสมเฉลี่ย ๖.๖ มม./ปี ซึ่งใกล้เคียงกับข้อมูลของเท็ดทูน (๒๕๔๘) และ Chittrakarn et al. (๑๙๙๖) ผลจากการศึกษาของกรมทรัพยากรธรณี (๒๕๔๙-๒๕๕๑) พบว่าศักยภาพปริมาณตะกอนของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนบน ประมาณ ๒๔,๐๐๐ เมตริกตัน/ปี ปริมาณตะกอนไหลลงสู่ทะเลสาบ (ทะเลสาบสงขลาตอนกลาง)ประมาณ ๒๑,๐๐๐ เมตริกตัน/ปี และปริมาณตะกอนไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา (ทะเลสาบสงขลาตอนใต้) ประมาณ ๗๙,๐๐๐ เมตริกตัน/ปี โดยปริมาณตะกอนที่ไหลลงสู่ทะเลสาบทุกตอนรวมถึงทะเลน้อยด้วย ประมาณ ๑๒๔,๐๐๐ เมตริกตัน/ปี แต่ตะกอนส่วนใหญ่จะถูกดักให้ตกตะกอนก่อนลงสู่ทะเลสาบด้วยที่ราบน้ำท่วมถึง ป่าพรุ ปากแม่น้ำและชายฝั่ง อ่างเก็บน้ำ ก่อนจะไหลลงสู่ทะเลสาบ โดยมีพีชน้ำและความเร็วในการไหลของน้ำ เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ตะกอนแขวนลอยเหล่านั้นตกตะกอน ทำให้อัตราการตื้นเขินของทะเลสาบสงขลาอยู่ในขั้นวิกฤตและคาดว่าทะเลสาบสงขลาตอนล่างจะกลายเป็นแผ่นดินในเวลาไม่เกิน ๒๐๐ ปี (ซึ่งโดยธรรมชาติควรจะมียุมากกว่า ๖,๐๐๐ ปี) อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีความพยายามที่จะชะลอหรือแก้ไขการตื้นเขินของทะเลสาบมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการผลักดันทั้งหน่วยงานราชการและแนวคิดของชุมชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับทะเลสาบสงขลา

๓.๒.๖.๕ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของทะเลสาบสงขลา

พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำที่ใหญ่ที่สุดทางภาคใต้ฝั่งทะเลอ่าวไทย สถานภาพการพังทลายหน้าดินและการเปลี่ยนแปลงบริเวณชายฝั่งของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาพบว่ามี

รุนแรงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนบน ทะเลสาบสงขลาตอนกลางและทะเลสาบสงขลาตอนล่างที่มีความรุนแรงของการพังทลายหน้าดินและการเปลี่ยนแปลงบริเวณชายฝั่งที่แตกต่างกันตามพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการดำรงชีวิตมนุษย์โดยตรงก่อให้เกิดความเสียหายของพื้นที่ และสูญเสียคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ เช่น ความเสียหายของโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค พื้นที่เกษตรกรรม ชายหาด และป่าชายเลน

สำหรับประเด็นปัญหานี้ การกัดเซาะพังทลายของหน้าดิน จัดได้ว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดตะกอนไหลลงสู่ทะเลสาบจนเป็นสาเหตุหนึ่งของการตื้นเขินโดยมีค่าเฉลี่ยทั้งพื้นที่ประมาณ ๒.๘ เมตรกตันต่อไร่ต่อปี ซึ่งจัดว่ามีความรุนแรงของการพังทลายในเกณฑ์ต่ำ (ศูนย์ภูมิภาคเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สารสนเทศ ภาคใต้. ๒๕๕๒) เนื่องจากบริเวณทะเลสาบเป็นพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์และการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นการปลูกยางพาราเป็นหลัก ส่วนการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง คือ บริเวณบ้านอ่าวทะเลนอก สถานปฏิบัติธรรมหาดทรายแก้ว ไปทางเหนือจนถึงบ้านหัวเลี้ยว ต. ชิงโค มีแนวกัดเซาะกว้างสุดประมาณ ๓๒๕ เมตร มีอัตราการกัดเซาะประมาณ ๖.๐๒ เมตรต่อปี โดยมีเนื้อที่กัดเซาะทั้งหมดประมาณ ๒๘๙,๔๕๓ ตารางเมตร (๑๘๖.๕๓ ไร่) (ศูนย์ภูมิภาคเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สารสนเทศ ภาคใต้. ๒๕๕๒) เนื่องจากสาเหตุจากธรรมชาติคือคลื่นลมแรงในฤดูมรสุม และสถานที่ตั้งซึ่งมีโอกาสรับแรงปะทะโดยตรงจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านมาจากปลายแหลมญวน ยังมีสาเหตุจากมนุษย์ได้แก่การก่อสร้างทำเทียบเรือน้ำลึกบริเวณปากร่องน้ำทะเลสาบสงขลาและการสร้างเขื่อนกันทรายที่ปลายแหลมสนอ่อนซึ่งมีความยาวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้เป็นตัวขัดขวางการเคลื่อนที่ของตะกอนในแนวชายฝั่ง ส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งอย่างรุนแรงจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาจากการศึกษาของกรมทรัพยากรธรณี (๒๕๔๙) การกัดเซาะพังทลายหน้าดินในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนกลางพบว่า มีอัตราการกัดเซาะโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๒.๘ เมตรกตันต่อไร่ต่อปี การกัดเซาะพังทลายหน้าดินมีระดับความรุนแรงมาก เฉพาะในบริเวณที่เป็นรอยต่อระหว่างภูเขากับที่ราบ บริเวณที่มีการกัดเซาะพังทลายหน้าดินมากที่สุด ประมาณ ๒๘๙ เมตรกตันต่อไร่ต่อปี ได้แก่ บริเวณเชิงเขาตลอดแนวเทือกเขาบรรทัดฝั่งตะวันตกของพื้นที่ศึกษาและบริเวณรอบเขาสูง ส่วนใหญ่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ภูเขาสูงชันเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับปลูกยางพารา การใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะดังกล่าวเป็นรูปแบบที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไปของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นแหล่งกำเนิดหรือแหล่งที่มาของตะกอนที่ไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา เช่น เขาหัวช้าง เขาลักไก่ ควนเสาชัง ในอำเภอ ตะโหมด จังหวัดพัทลุง ควนไคควาย ควนกองหิน ควนยาน ในอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง และเขาแก้ว ในอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดมีลักษณะเป็นเขาสูงชันการสะสมตัวของชายฝั่งมีมากกว่าการกัดเซาะโดยพบว่าพื้นที่ที่มีการสะสมตัวมากถึง ๑,๔๕๔,๗๖๕ ตารางเมตร หรือประมาณ ๑.๔๕ ตารางเมตร ส่วนการกัดเซาะของชายฝั่งนั้นมีพื้นที่อยู่ประมาณ ๑๙๓,๒๗๘ ตารางเมตร หรือประมาณ ๐.๑๙ ตารางเมตร

จากการศึกษาของกรมทรัพยากรธรณี (๒๕๕๐) การกัดเซาะพังทลายหน้าดินในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนบน พบว่า การพังทลายหน้าดิน บริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนบน พบว่ามีค่าของอัตราการพังทลายโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๐๙ เมตรกตันต่อไร่ต่อปี การพังทลายหน้าดินมีระดับความรุนแรงมากพบในบริเวณที่เป็นที่ราบ ซึ่งมีหน้าดินที่เป็นดินเหนียวปนทราย หรือดินเหนียวปนทรายแป้งเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นบริเวณสำหรับการทำนา การกัดเซาะพังทลายหน้าดินนั้นอยู่ในระดับปานกลางบริเวณพื้นที่เป็น

พื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์และการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นการปลูกยางพาราเป็นหลัก ซึ่งพืชสามารถป้องกันการกัดหน้าดินได้ดี และบริเวณทะเลน้อยไม่พบการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เนื่องจากในบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณป่าพรุ และพื้นที่ลุ่มเป็นส่วนใหญ่ การสะสมตัวของชายฝั่งมีมากกว่าการกัดเซาะโดยพบว่าพื้นที่ที่มีการสะสมตัวมากถึง ๑,๔๕๔,๗๖๕ ตารางเมตร หรือประมาณ ๑.๔๕ ตารางกิโลเมตร ส่วนการกัดเซาะของชายฝั่งนั้นมีพื้นที่อยู่ประมาณ ๑๙๓,๒๗๘ ตารางเมตร หรือประมาณ ๐.๑๙ ตารางกิโลเมตร พื้นที่บริเวณที่มีการสะสมตัวมาก ได้แก่ บริเวณตอนเหนือ - ตอนกลาง โดยบริเวณที่มีการสะสมตัวมากที่สุดนั้นอยู่บริเวณบ้านบางควน อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง จากภาพถ่ายทางอากาศพบว่าในช่วงระยะเวลา ๓๒ ปี มีการเปลี่ยนแปลงระยะชายฝั่งทะเลอยู่ที่ประมาณ ๑๖๐ เมตร หรือมีอัตราการสะสมตัว ประมาณ ๕ ม.ต่อปี

จากการศึกษาจากการศึกษาของกรมทรัพยากรธรณี (๒๕๕๑) การกัดเซาะพังทลายหน้าดินในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนล่าง พบว่า พื้นที่การกัดเซาะพังทลายหน้าดินเป็นพื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายของดินในระดับน้อยมาก เป็นพื้นที่ที่มีอัตราการสูญเสียหน้าดินในระหว่าง ๐ - ๒ เมตรกตัน/ไร่/ปี โดยมีระดับความลึกของหน้าดินที่สูญเสียประมาณ ๐.๐ - ๐.๙๖ มิลลิเมตร/ปี มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๓๔๙,๒๘๕.๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘๖ ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง คือ หาดทรายแก้ว ตำบลชิงโค - ตำบลหัวเขา บ้านปอโชน- บ้านปากบางสะกอม ตำบลสะกอม บ้านปากบางเทพา ตำบลเทพา และบ้านคลองประดู่-บ้านเกาะแลหนั่ง ตำบลปากบางตลอดแนวชายฝั่งจังหวัดสงขลาความยาวประมาณ ๑๖๒ กิโลเมตร เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการกัดเซาะเป็นระยะทางยาวประมาณ ๒๓.๔ กิโลเมตร (ร้อยละ ๑๔.๔) และรูปแบบการสะสมตัวเป็นระยะทางยาวประมาณ ๔.๗ กิโลเมตร (ร้อยละ ๒.๙) ที่เหลือเป็นชายฝั่งคงสภาพระยะทางยาวประมาณ ๑๓๓.๙ กิโลเมตร (ร้อยละ ๘๒.๗)

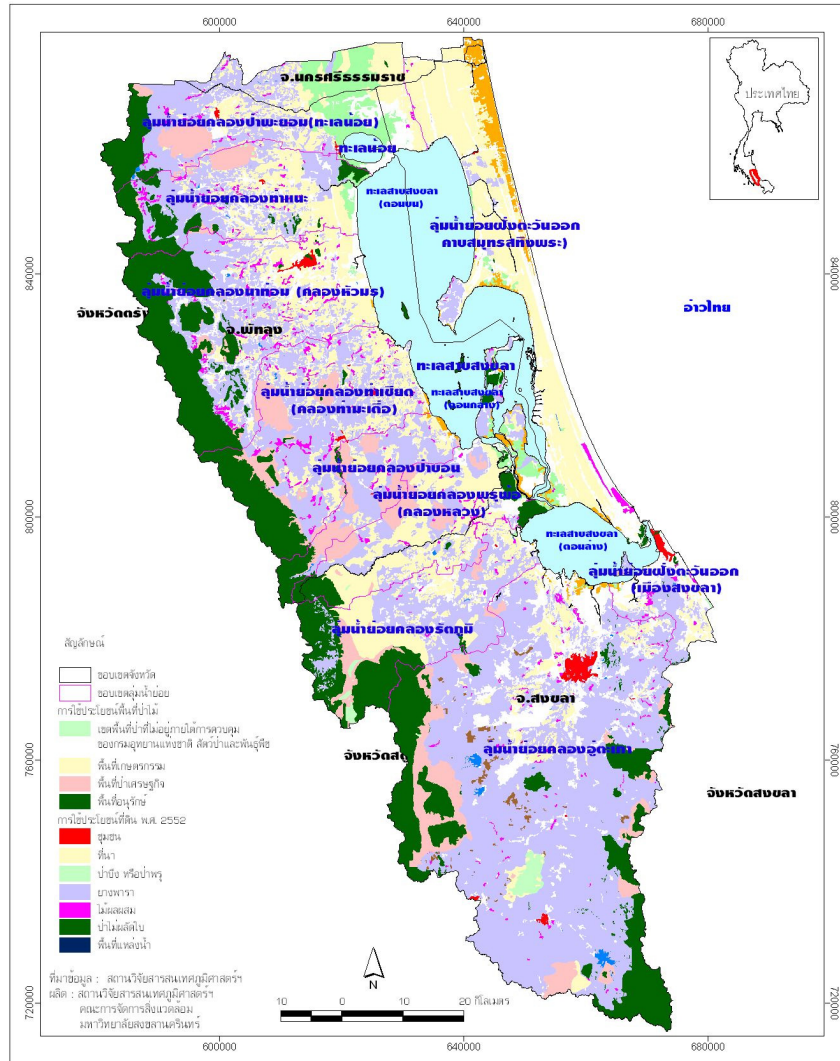
๓.๒.๖.๖ ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งโบราณสถานและแหล่งประวัติศาสตร์

พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาทั้ง ๒๔ อำเภอ ใน ๓ จังหวัด มีศักยภาพสูงในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพสูง อีกทั้งยังเป็นแหล่งอารยธรรม วัฒนธรรมที่ยาวนาน บางพื้นที่มีหลักฐานทางโบราณคดีที่บ่งบอกถึงการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาแล้วนับพันปี เช่น ในบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา แต่แหล่งโบราณสถานและแหล่งประวัติศาสตร์ดังกล่าวกลับถูกละเลยปล่อยทิ้งร้างและถูกทำลายจนชำรุดเสียหาย

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยขั้นต้น นั้นสามารถสรุปได้ว่าพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเข้าเกณฑ์ในการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม แต่พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่ใหญ่จึงไม่สามารถที่จะประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้ในครั้งเดียวดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการหาพื้นที่ที่มีคุณค่าและความสำคัญ รวมทั้งมีปัญหาเร่งด่วนในการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งทางคณะผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมต่อไป

๓.๓ ผลการจัดเตรียมแผนที่ GIS /ฐานข้อมูล

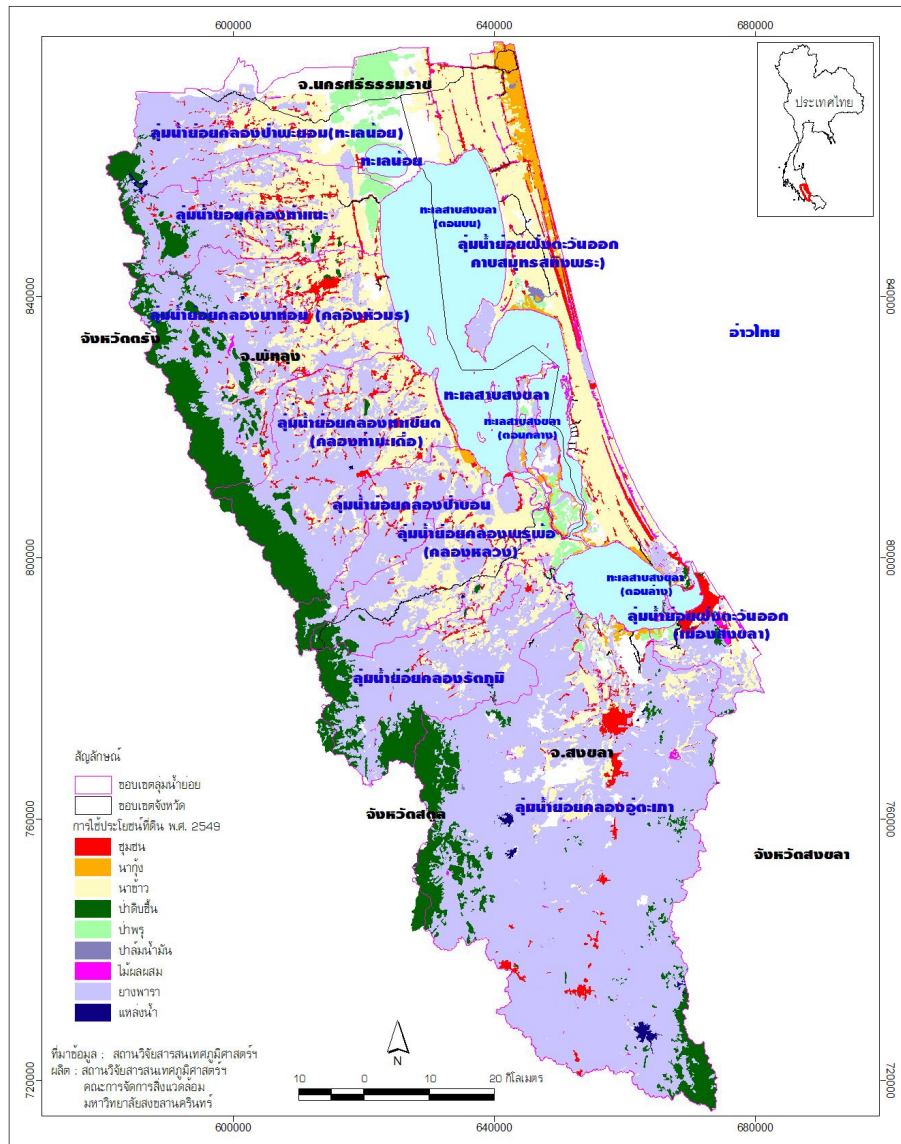
ทางคณะผู้ศึกษาได้จัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาไว้ทั้งหมด ๑๒ Theme โดยจะทำการแปลงข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียมในปีพ.ศ.๒๕๕๒ ซึ่งข้อมูล GIS ขั้นต้นที่ได้ และในส่วนของฐานข้อมูลทางคณะผู้ศึกษาได้จัดทำฐานข้อมูลระดับตำบลในสองพื้นที่ที่ทำการศึกษา ดังรูป

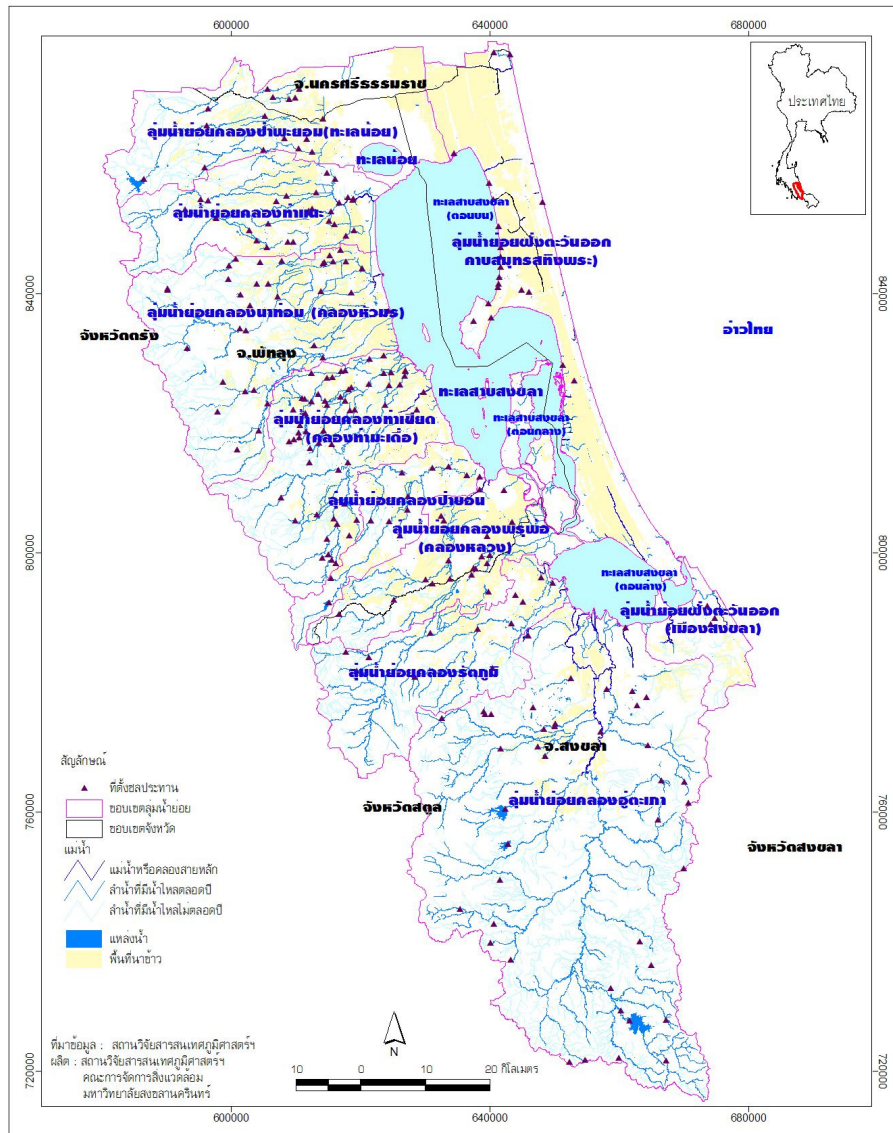
รูปที่ ๓-๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๒

รายงานฉบับสมบูรณ์

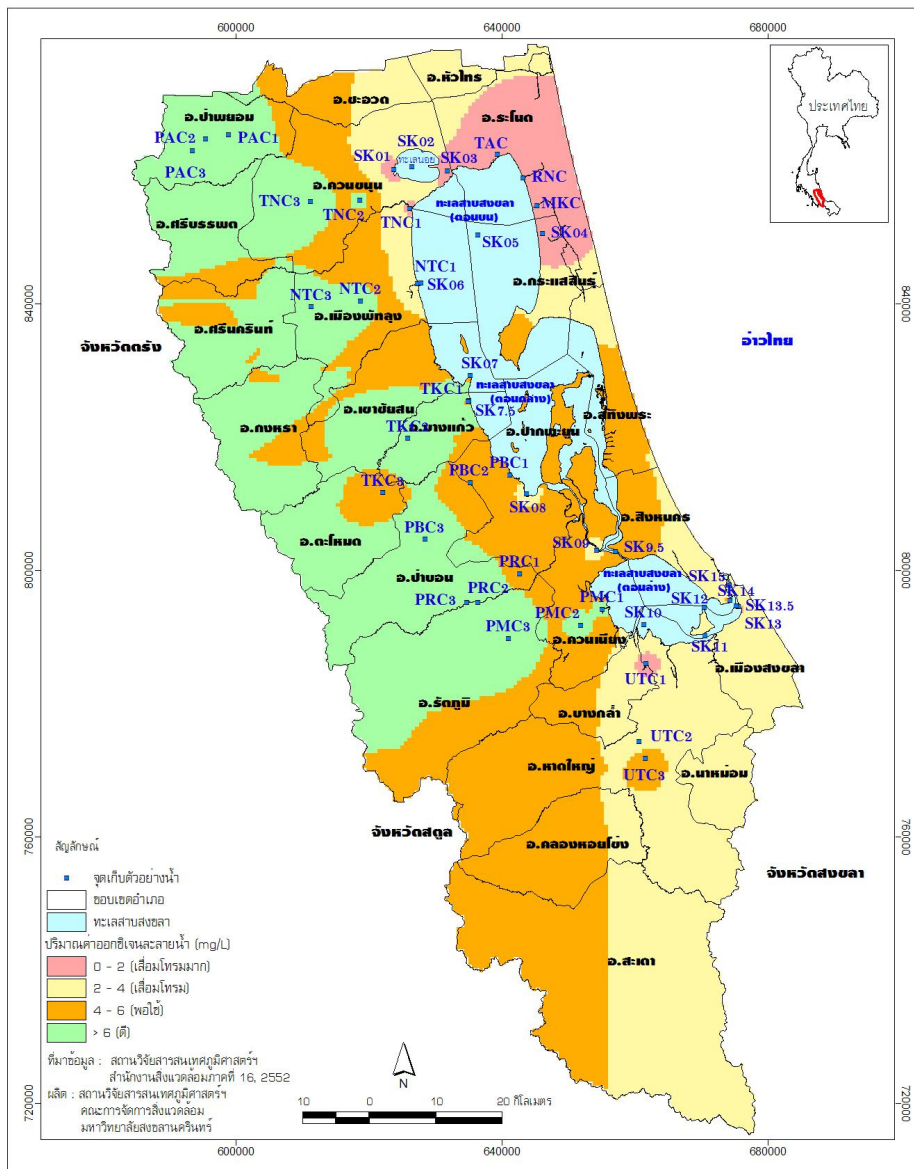
การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รูปที่ ๓-๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๔๙

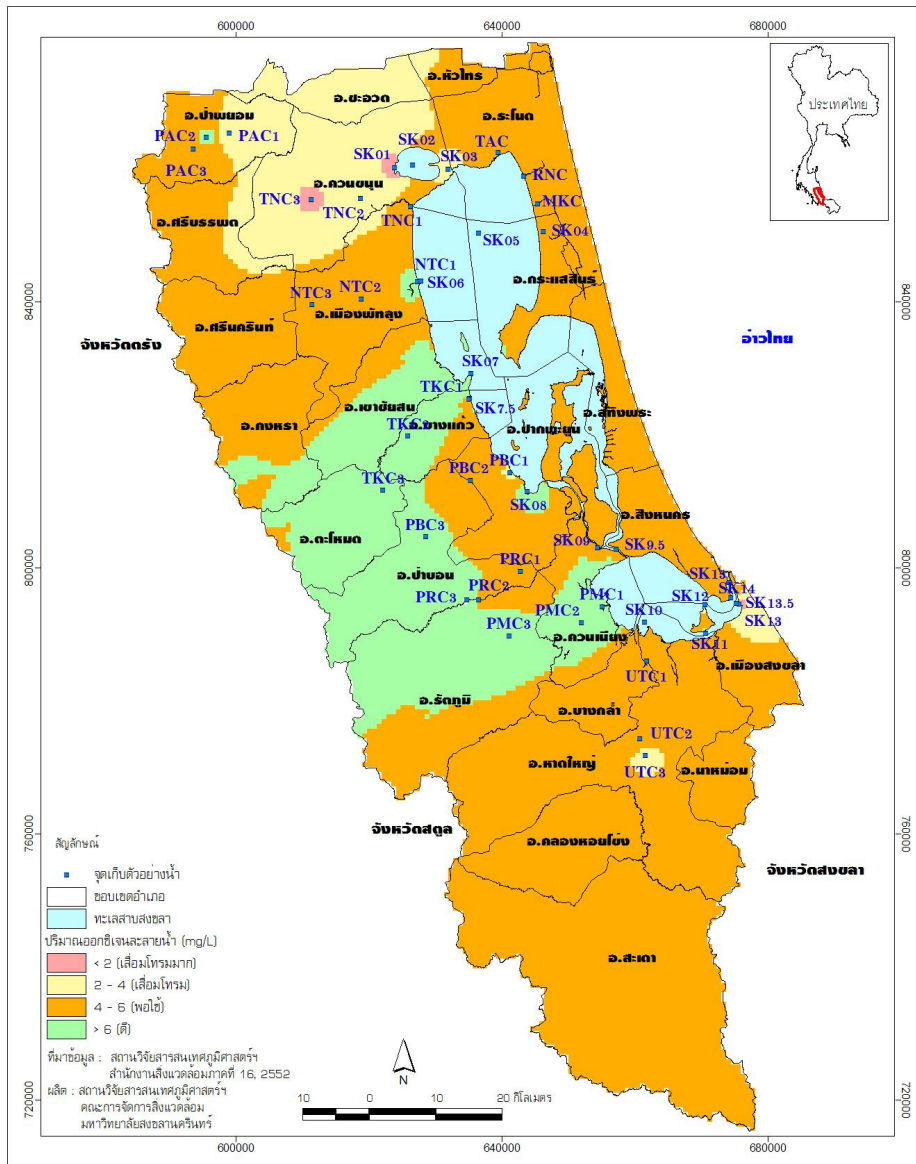
รูปที่ ๓-๔ แผนที่แสดงเส้นทางน้ำ แหล่งน้ำ และพื้นที่ทำนาข้าว ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

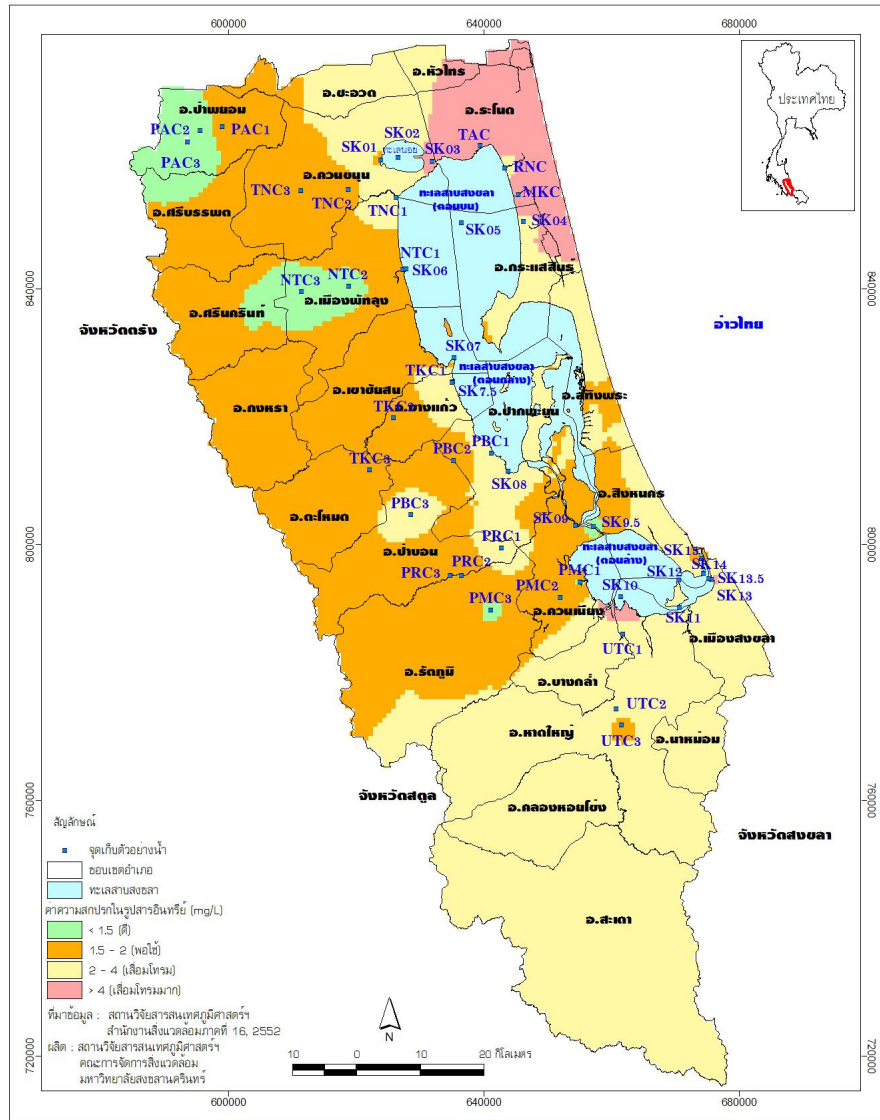
รูปที่ ๓-๖ แผนที่แสดงปริมาณค่าออกซิเจนละลายในน้ำ (DO) ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๗

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

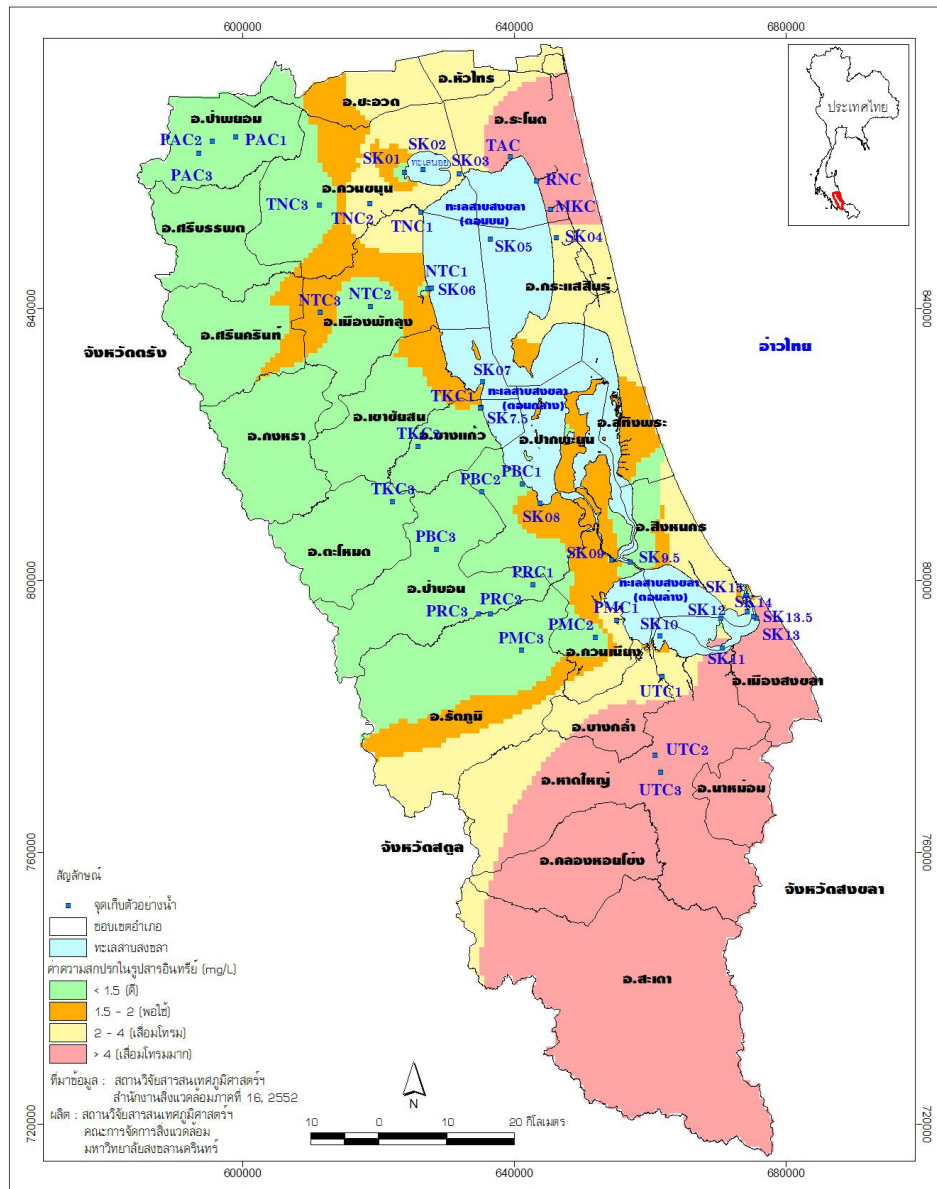
รูปที่ ๓-๗ แผนที่แสดงปริมาณค่าออกซิเจนละลายในน้ำ (DO) ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๒

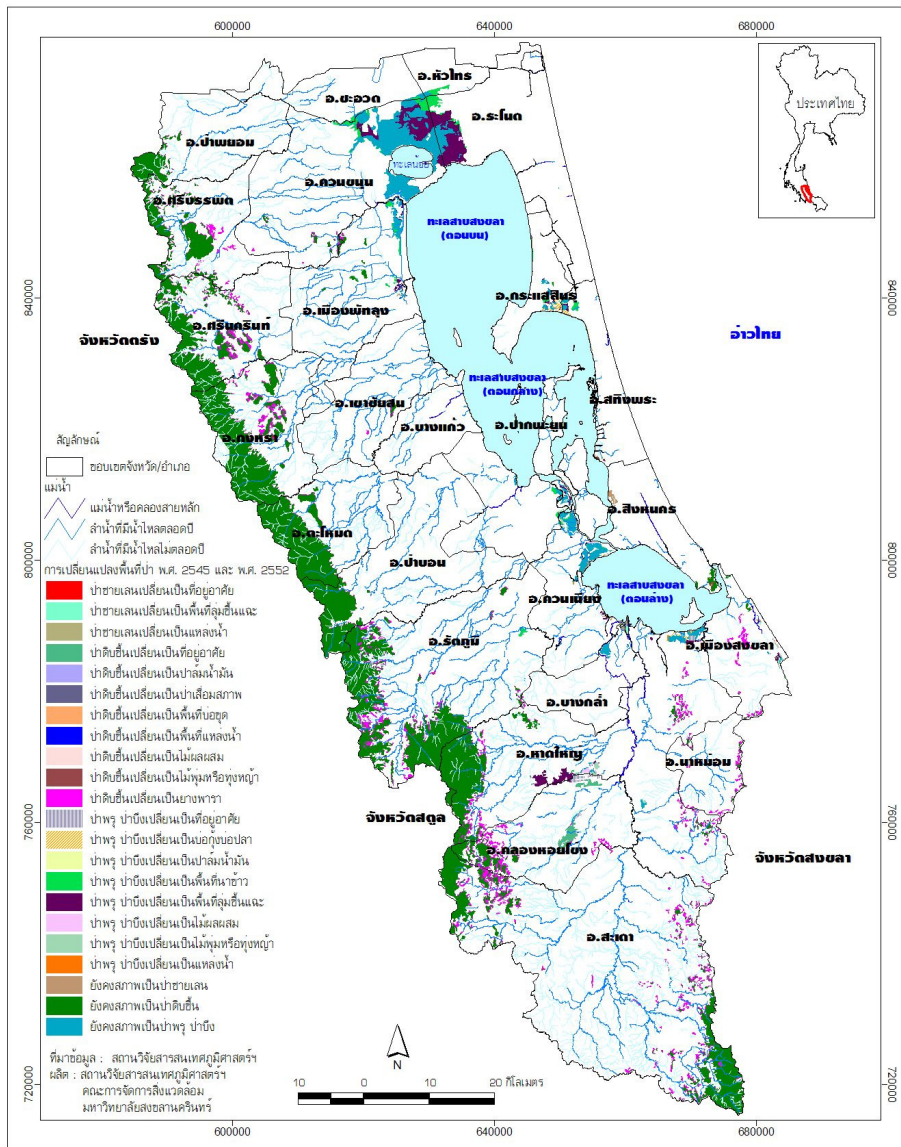
รูปที่ ๓-๘ แผนที่แสดงค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๗

รายงานฉบับสมบูรณ์

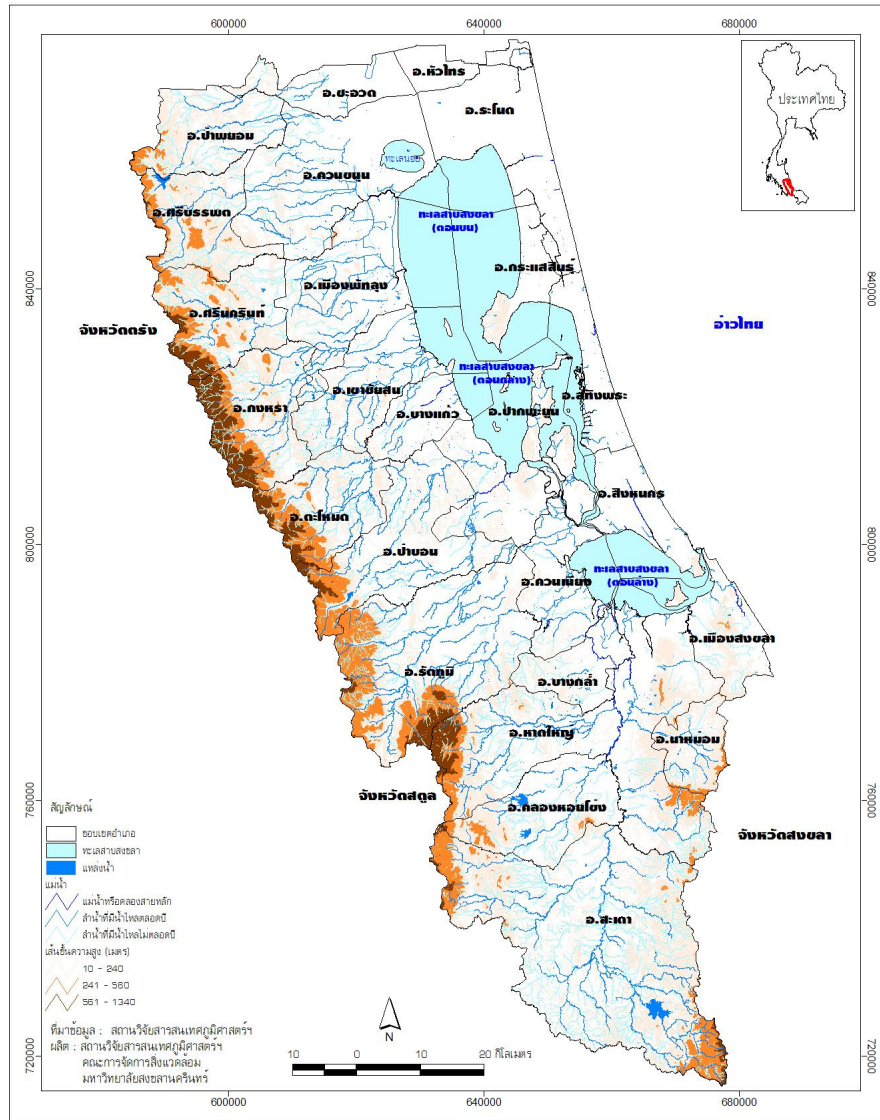
การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รูปที่ ๓-๙ แผนที่แสดงค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๒

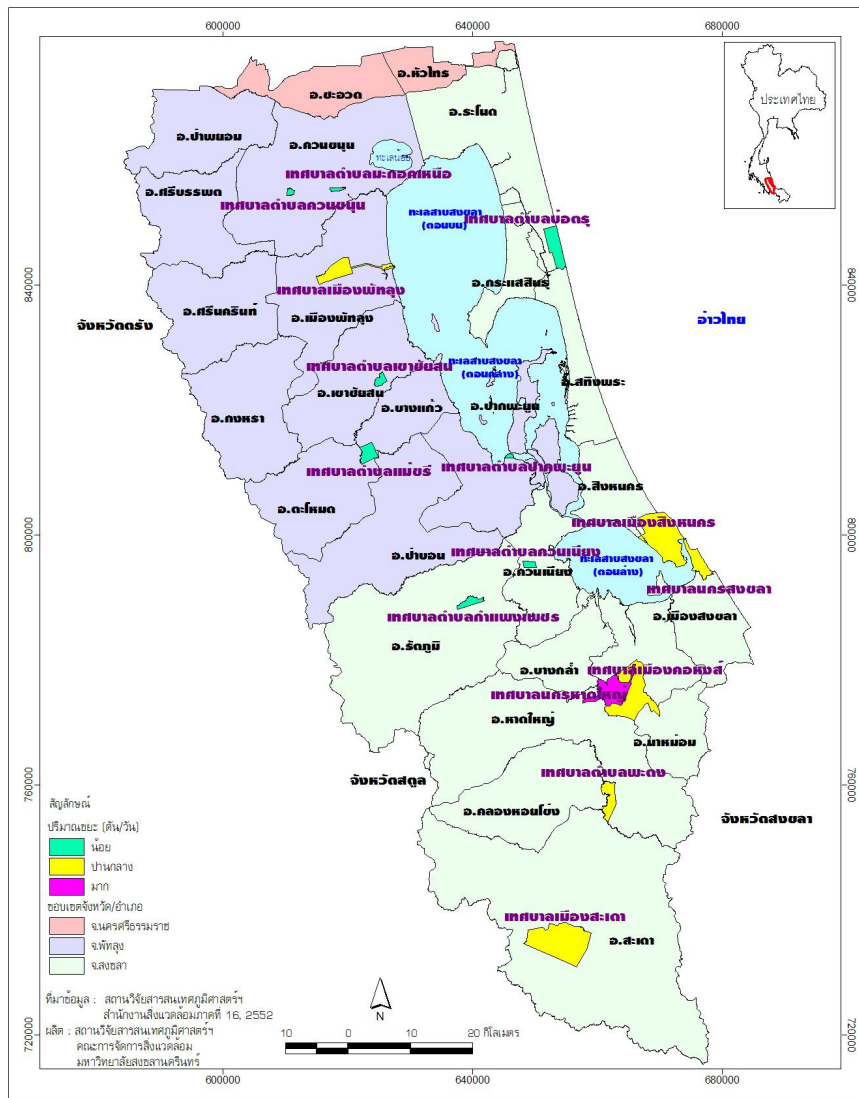
รูปที่ ๓-๑๐ แผนที่แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และ พ.ศ. ๒๕๕๒

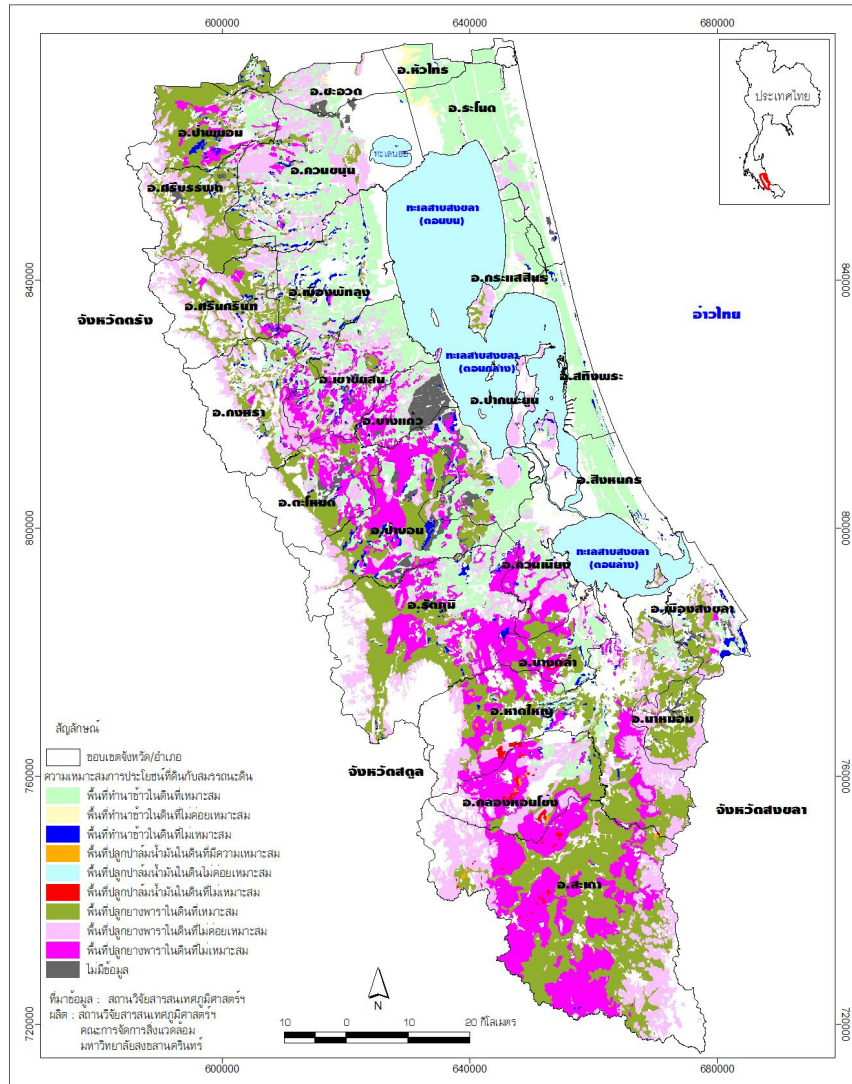
รูปที่ ๓-๑๒ แผนที่แสดงเส้นชั้นความสูงในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

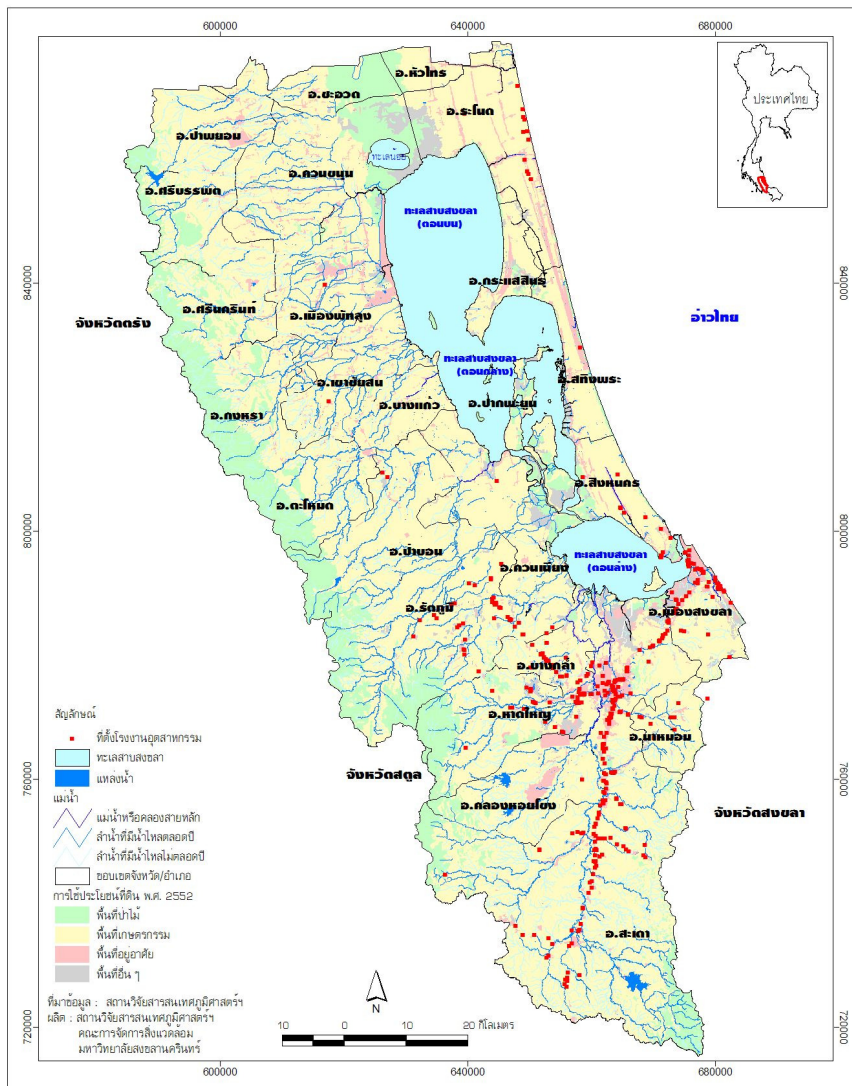
รูปที่ ๓-๑๓ แผนที่แสดงปริมาณขยะในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รูปที่ ๓-๑๔ แผนที่แสดงความเหมาะสมการประยชน์ที่ดินกับสมรรถนะดินในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รายงานฉบับสมบูรณ์

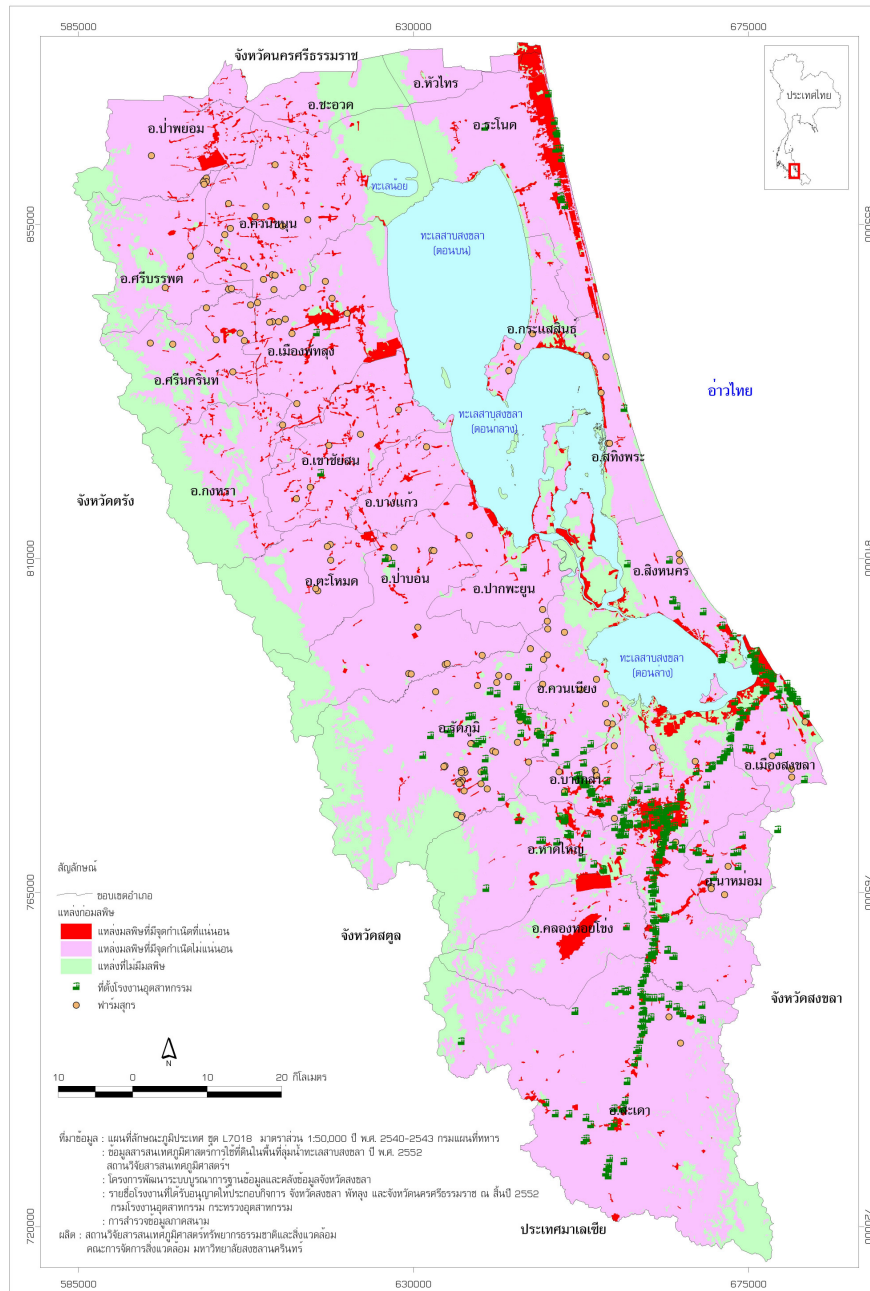
การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รูปที่ ๓-๑๕ แผนที่แสดงที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รายงานฉบับสมบูรณ์

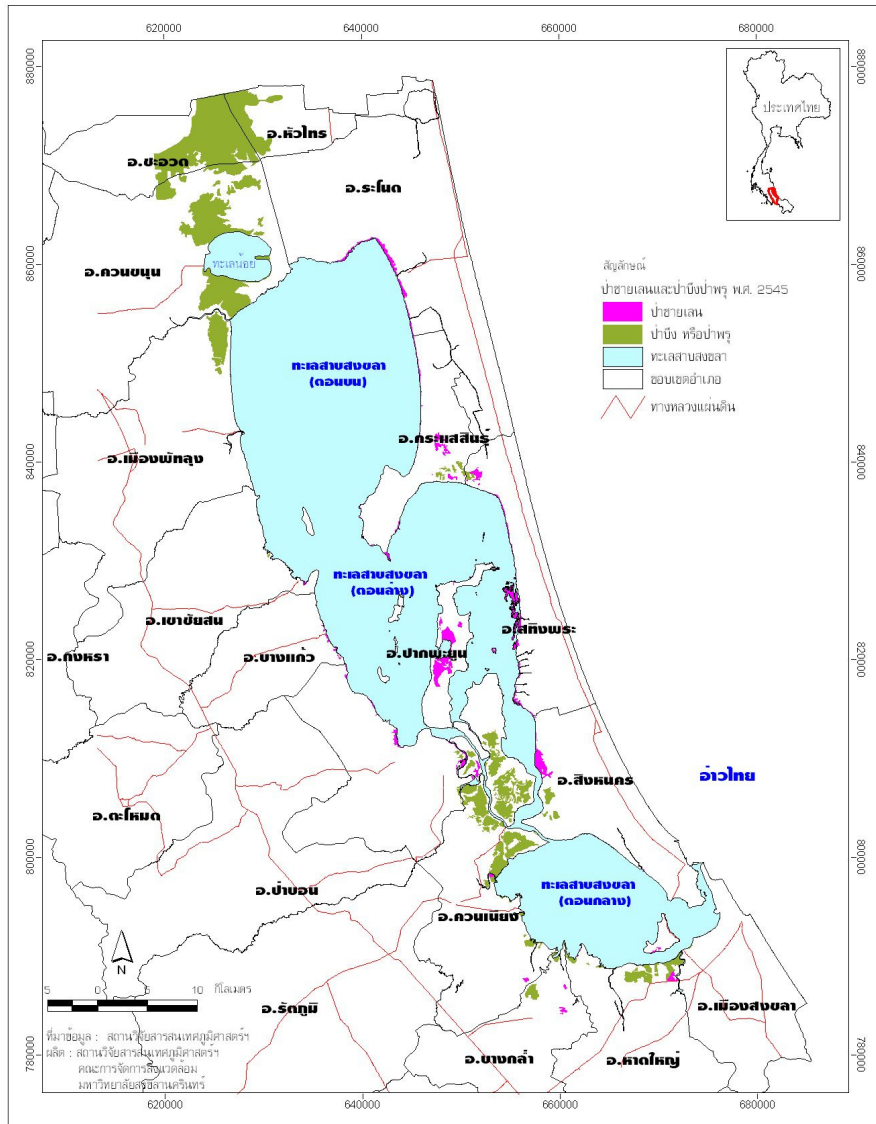
การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

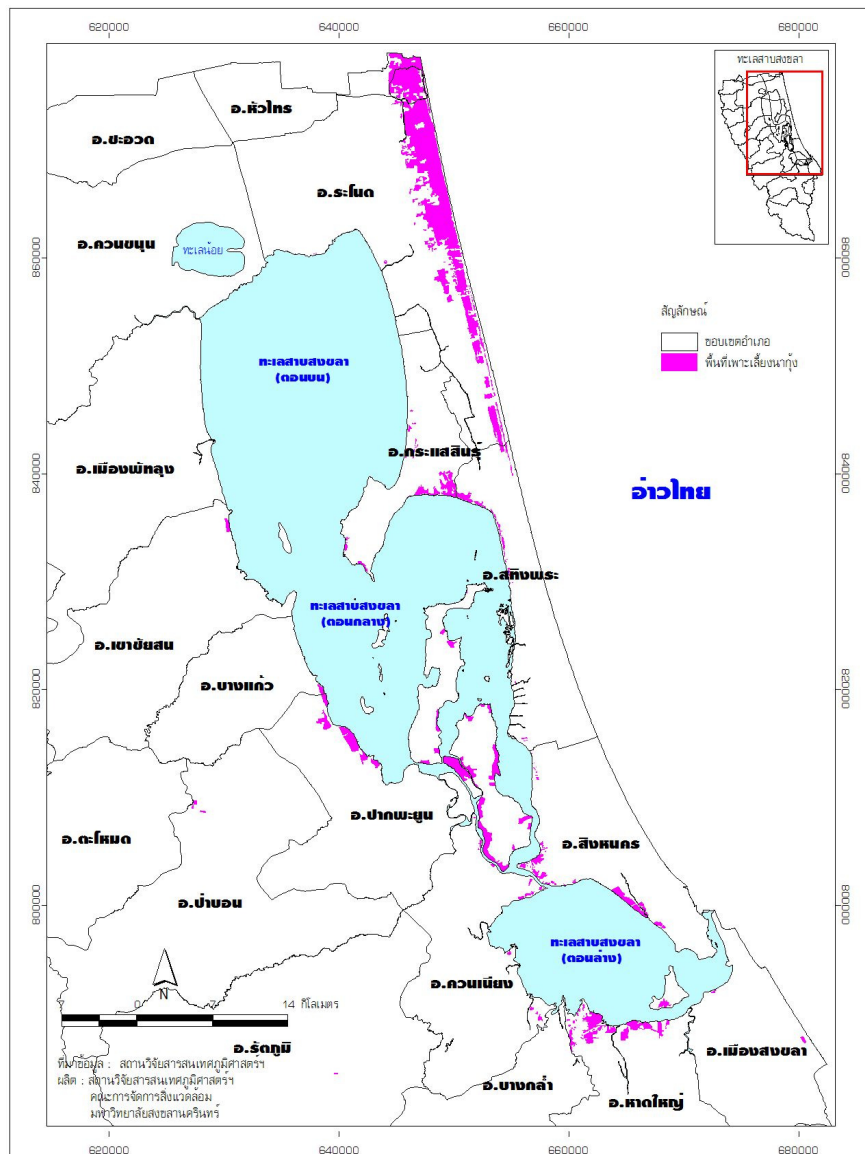
รูปที่ ๓-๑๖ แผนที่แสดงแหล่งกักมลพิษในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

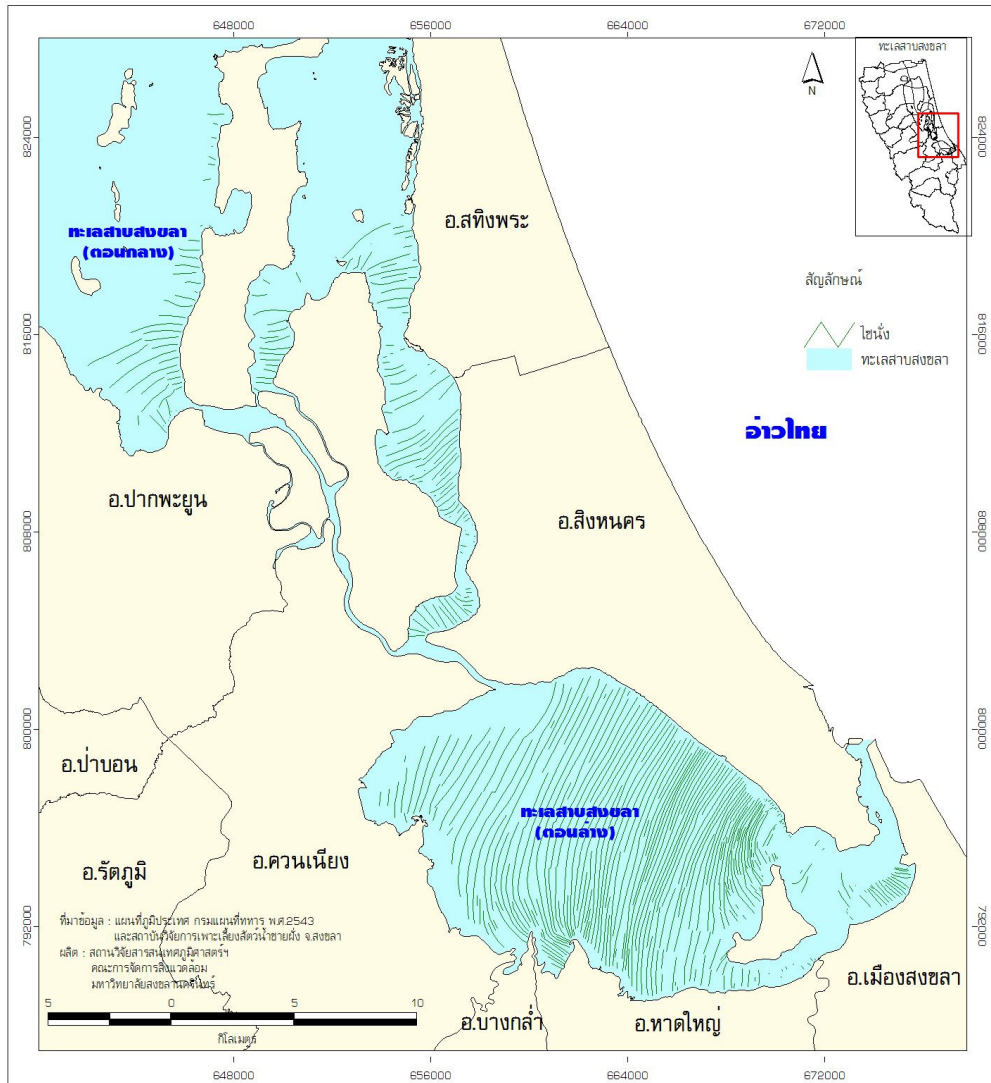
รูปที่ ๓-๑๙ แผนที่แสดงป่าชายเลน และป่าเบ็ญป่าพรุ ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

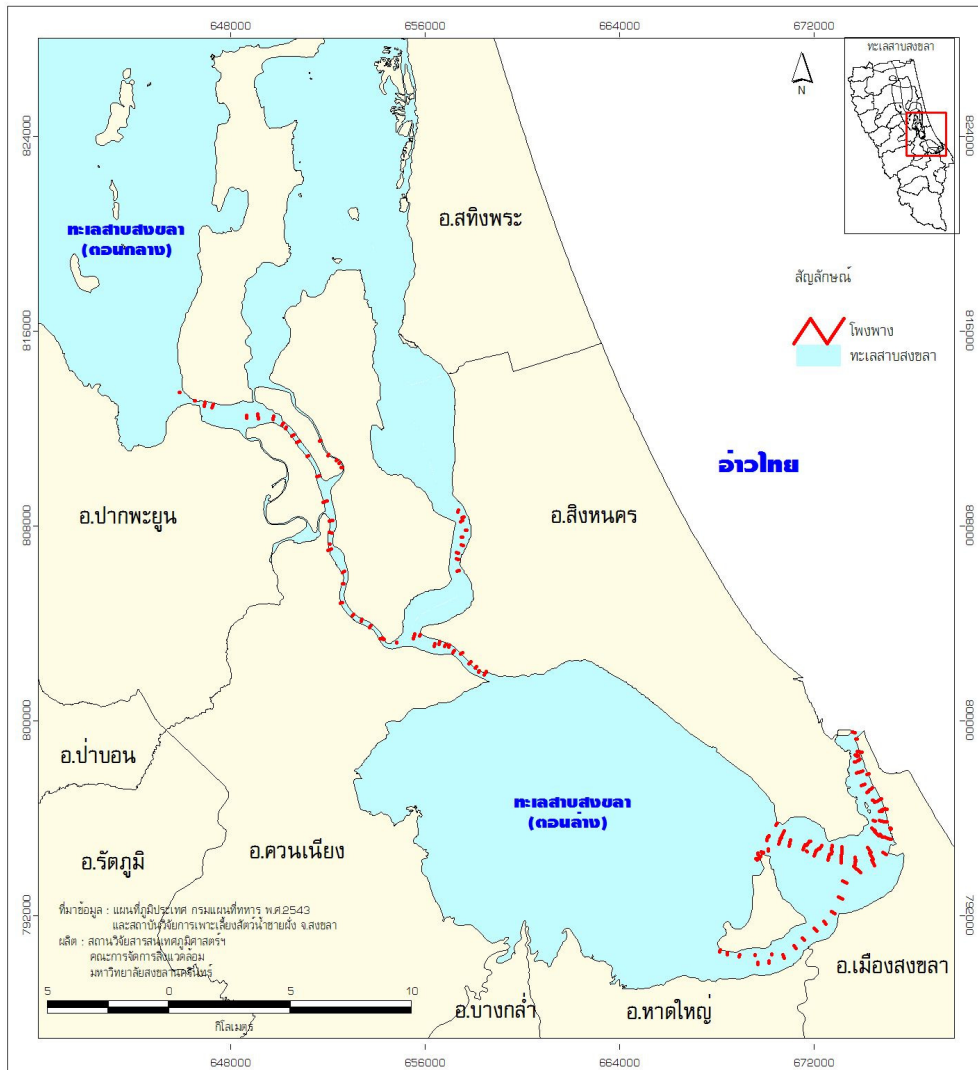
รูปที่ ๓-๒๒ แผนที่แสดงพื้นที่เพาะเลี้ยงนากุ้งในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รูปที่ ๓-๒๓ แผนที่แสดงบริเวณการวางโซนนิ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รูปที่ ๓-๒๔ แผนที่แสดงบริเวณการวางเืองพางในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๓.๔ ผลการกำหนดเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกพื้นที่เบื้องต้น

๓.๔.๑ หลักเกณฑ์ที่นำมาพิจารณา

จากการทบทวนเอกสารต่างๆ สามารถนำรายละเอียดของแต่ละเกณฑ์ และเหตุผลประกอบคุณค่า/ ความสำคัญ/ปัญหา/ภัยคุกคามของพื้นที่ที่ควรพิจารณาคัดเลือกคุ้มครอง ดังแสดง/อธิบายในตารางที่ ๓-๔ และ ๓-๕ ซึ่ง รายละเอียดหลักเกณฑ์ที่นำมาพิจารณาทั้งหมดสามารถดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ.

ตารางที่ ๓-๓ หลักเกณฑ์ในการประเมินเพื่อคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ชนิด/ประเภทของพื้นที่ ตามมาตรา ๔๓ และ ๔๕	คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่	สภาพปัญหาของพื้นที่	ปัจจัยสนับสนุนจากชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง
<p>๑. พื้นที่ต้นน้ำลำธาร</p> <p>๒. พื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าพรุ</p> <p>๓. พื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย เช่น พื้นที่ชายฝั่งทะเล แหล่งน้ำขนาดใหญ่</p> <p>๔. พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติและศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ เช่น ศาลาสนสถาน โบราณสถาน ซากโบราณสถาน สถาปัตยกรรม แหล่งประวัติศาสตร์/ตำนาน แหล่งอารยธรรม โบราณ/โบราณคดี และย่านวัฒนธรรม/ชุมชน</p> <p>๕. เขตควบคุมอาคาร</p>	<p>๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น</p> <p>๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ</p> <p>๓. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น</p> <p>๔. มีสัตว์/พืชหายาก</p> <p>๕. แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ/มีความสวยงาม</p> <p>๖. เป็นแหล่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าวิจัย</p> <p>๗. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชุมชน</p> <p>๘. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา</p> <p>๙. มีความสำคัญระดับชาติ</p> <p>๑๐. มีความสำคัญระดับนานาชาติ</p>	<p>๑. เป็นพื้นที่อยู่ในภาวะถูกคุกคามและมีแนวโน้มเข้าสู่ภาวะวิกฤต ทั้งที่มีสาเหตุจากกิจกรรมการพัฒนา หรือจากธรรมชาติ เช่น พื้นที่ป่าถูกบุกรุก/การตัดไม้ทำลายป่า/ป่าเสื่อมโทรม/พื้นที่ป่าไม้ลดลง ☐ การกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาตะกอน/ความตื้นเขิน ☐ การทำประมง/การเพาะเลี้ยง/การใช้เครื่องมือประมงปัญหาน้ำเสีย/ขยะมูลฝอย แหล่งศิลปกรรมถูกบุกรุก/เสื่อมโทรม มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม มีภัยคุกคามจากการเข้าถึง มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง และมีผลกระทบจากการขาดประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง</p> <p>๒. หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการ</p>	<p>๑. ชุมชน/ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง</p> <p>๒. สมาชิกในชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน</p> <p>๓. ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กร</p> <p>๔. มีภูมิปัญญา/ปราชญ์ท้องถิ่น</p> <p>๕. ชุมชน/องค์กรมีกำลังงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน</p> <p>๖. บุคลากรในชุมชน/องค์กรมีความรู้ ความเข้าใจ</p> <p>๗. ชุมชน/องค์กรตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นชอบในการดำเนินการ</p>

ชนิด/ประเภทของพื้นที่ ตามมาตรา ๔๓ และ ๔๕	คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่	สภาพปัญหาของพื้นที่	ปัจจัยสนับสนุนจากชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง
๖. เขตผังเมืองรวม ๗. เขตควบคุมมลพิษ ๘. เขตนิคมอุตสาหกรรม ๙. เขตป่าสงวนแห่งชาติ ๑๐. เขตห้ามล่าพันธุ์สัตว์ป่า ๑๑. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑๒. เขตอุทยานแห่งชาติ ๑๓. เขตวนอุทยาน ๑๔. แหล่งที่กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนไว้		รับผิดชอบจัดการพื้นที่ไม่สามารถจัดการกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เช่น ความขัดแย้งด้านการใช้ประโยชน์ทรัพยากร ข้อจำกัดของอำนาจตามกฎหมาย ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย มีกฎหมายใช้หลายฉบับ ข้อจำกัดอื่น ๆ	

ตารางที่ ๓-๔ คำอธิบายเหตุผลประกอบเกณฑ์ที่พิจารณา

เหตุผล/คุณค่า/ปัญหา	คำอธิบาย
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	เป็นพื้นที่ที่โดดเด่น มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น เช่น ป่าพรุ
๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	เป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืช นานาชนิด เป็นแหล่งรองรับของเสียก่อนลงสู่ทะเล เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำที่สำคัญ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกอพยพ
๓. มีความสวยงาม	มีนกน้ำที่สวยงาม เช่น นกกาบบัว นกเป็ดน้ำ นกอีโก้ เป็นแหล่งดอกบัวที่สวยงาม เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สำคัญ
๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	เป็นแหล่งอาหาร อาชีพ รายได้ ตลอดจนวิถีชีวิต ซึ่งเป็นที่มาของจารีตประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน/ท้องถิ่น
๕. มีสัตว์/พืช หายาก	มีนกอพยพ มีสัตว์และพืชที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์หลายชนิด เช่น นกกาบบัว ปลาตุ๊กตาพันธุ์ กระจูด
๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัยที่หลากหลาย เช่น ด้านวิถีชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ/ป่าพรุ
๘. มีความสำคัญระดับชาติ	เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ มีระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์ เป็นที่พักอาศัยของนกน้ำ/พืชและสัตว์ที่หายาก และเป็นแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญของประเทศ
๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ โดยมีการประกาศให้เป็นแรมซาร์ไซต์ (ramsar site) แห่งหนึ่งของโลก
๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	การกัดเซาะ/พังทลายริมแหล่งน้ำอาจกระทบระบบนิเวศธรรมชาติ
๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	มีการบุกรุกของพื้นที่ป่าพรุและพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นจำนวนมาก
๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	พื้นที่/ระบบนิเวศป่าพรุมีการเสื่อมโทรมจากน้ำเสีย ขยะ การใช้ประโยชน์ที่ดินผิดประเภท รวมถึงการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม
๑๓. มีปัญหาความตื้นเขิน	มีความตื้นเขินในระดับที่รุนแรงจากการทับถมของพีชีน้ำและตะกอนดิน ทำลายระบบนิเวศธรรมชาติ
๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟไหม้ป่าพรุเป็นประจำแทบทุกปี
๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	การใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมได้แก่ การทำเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ สิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัย อาจทำลายคุณค่าตามธรรมชาติ
๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	มีการแก่งแย่ง/ความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรในป่าพรุ ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ป่าพรุ/พื้นที่ชุ่มน้ำลดลง
๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึง	การเข้าถึงได้ง่าย อาจส่งผลให้มีการทำลายระบบนิเวศธรรมชาติ
๑๘. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	ศาสนสถานเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนให้ความเคารพบูชา เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของท้องถิ่น

เหตุผล/คุณค่า/ปัญหา	คำอธิบาย
๑๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	การพัฒนาและปรับปรุงวัดยังไม่คำนึงถึงศิลปกรรมของวัด และบางครั้งของการปรับปรุงศาสนสถานเพื่อเป็นแห่งท่องเที่ยว ทำให้ขาดการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเดิมไว้
๒๐. มีผลกระทบจากการขาดประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	การขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนไม่สามารถรับข่าวสารได้ จึงทำให้ศาสนสถานถูกทิ้งร้างและขาดการเหลียวแลและลดคุณค่าตามลำดับ

สำหรับปัจจัยสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องนั้น จากการศึกษาพบว่า ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่นั้นมีความพร้อมของชุมชนและองค์กรที่อยู่ในระดับเดียวกัน ดังนั้นปัจจัยสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรแต่ละพื้นที่จึงไม่มีความแตกต่างกัน

๓.๔.๒ เกณฑ์การให้คะแนน/กำหนดค่าความสำคัญเพื่อจัดลำดับ

การจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่เข้าข่ายจะกำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม หากมีการนำเสนอหลายพื้นที่ มีเกณฑ์และขั้นตอนในการจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

๑) กำหนดเกณฑ์และค่าคะแนนที่จะใช้พิจารณาค่าความสำคัญของแต่ละพื้นที่ บนพื้นฐานของเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๔๓ - ๔๕ และคุณลักษณะจำเพาะของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่ให้ความเห็นต่อการพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญที่เหมาะสมกับเหตุผลแต่ละด้านของแหล่งธรรมชาติหรือศิลปกรรม โดยแบ่งเป็น ๔ ระดับ คือ ๐ หมายถึง ไม่เกี่ยวข้อง ๑ หมายถึง มีความสำคัญน้อย ๒ หมายถึงมีความสำคัญปานกลาง ๓ หมายถึง มีความสำคัญมาก

ทั้งนี้ในการพิจารณาคูณค่าด้านธรรมชาติ กำหนดเกณฑ์ทั้งหมด ๑๗ เกณฑ์ โดยมีประเด็นพิจารณา คือ ป่าไม้ ป่าชายเลน พรุ แหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งน้ำสำคัญ ชายฝั่งทะเล ซึ่งได้สรุปค่าคะแนนความสำคัญดังรายละเอียดในภาคผนวก ข.

สำหรับคุณค่าด้านศิลปกรรม กำหนดเกณฑ์ทั้งหมด ๑๔ เกณฑ์ มีประเด็นพิจารณา คือ ศาสนาสถาน โบราณสถาน สถาปัตยกรรม แหล่งประวัติศาสตร์ / โบราณคดี และย่านวัฒนธรรม/ชุมชน ทั้งนี้ได้สรุปค่าคะแนนความสำคัญดังรายละเอียดในภาคผนวก ข.

สำหรับการพิจารณาให้ค่าความสำคัญของพื้นที่/คุณค่าแต่ละประเภท พิจารณาจากความสำคัญของประเภทพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับเหตุผลที่ควรคุ้มครองมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ได้อธิบายเหตุผลในการพิจารณาค่าคะแนนของพื้นที่แต่ละประเด็นไว้ ในภาคผนวก ข.

๒) การจัดลำดับความสำคัญเพื่อคัดเลือกพื้นที่เร่งด่วนที่สมควรประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ดำเนินการโดยนำเกณฑ์การพิจารณาการคัดเลือกพื้นที่มาทำแบบสอบถามดังภาคผนวก ค. เพื่อประเมินพื้นที่แต่ละพื้นที่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมิน โดยให้คะแนนตามระดับเหตุผลที่ควรคุ้มครองเป็น ๔ ระดับ คือ ๐ =ไม่เกี่ยวข้อง ๑= น้อย ๒ = ปานกลาง ๓ = มาก จากนั้นนำคะแนนไปคูณกับค่าน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์ ซึ่งจะได้เป็น “ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนัก”

อย่างไรก็ตาม พบว่าบางพื้นที่ มีองค์ประกอบของคุณค่าที่ควรคุ้มครองเพียงประเภทเดียว เช่น ป่าพรุ ในขณะที่บางพื้นที่มีองค์ประกอบของคุณค่าที่ควรคุ้มครองหลายประเภท เช่น ป่าพรุ แหล่งน้ำสำคัญ การนำคะแนนรวมมาคิดเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถนำมาจัดอันดับได้ เพราะคุณลักษณะแตกต่างกัน พื้นที่ที่องค์ประกอบมากกว่าย่อมมีคะแนนรวมมากกว่า ดังนั้นเพื่อให้สามารถจัดอันดับพื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญและมีสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเข้าข่ายเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม จึงได้ปรับช่วงคะแนนของทุกแหล่งให้อยู่บนฐานเดียวกัน (normalization) ก่อนคะแนนที่ปรับฐานแล้วจึงจะนำไปเปรียบเทียบและจัดลำดับต่อไป ซึ่งสามารถแสดงผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถดูรายละเอียดทั้งหมดได้ในภาคผนวก ซ.

๓.๕ ผลการพิจารณาพื้นที่ตามเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายขั้นต้น

การศึกษาและจำแนกพื้นที่ที่มีคุณลักษณะเข้าข่ายที่จะพิจารณาคัดเลือกเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาขั้นต้น คณะผู้ศึกษาอาศัยเกณฑ์ทั่วไปตามเงื่อนไขของมาตรา ๔๓ และ ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้ในการจำแนกบนพื้นฐานของข้อมูลและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) ที่มีอยู่ ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ข้อสรุปเบื้องต้นดังนี้

๓.๕.๑ ผลการพิจารณาตามเกณฑ์ตามมาตรา ๔๓

๑. พื้นที่ต้นน้ำลำธาร หมายถึงพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และ ๒ ของการแบ่งเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ ตามลักษณะกายภาพ ศักยภาพทางอุทกวิทยาและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ (รูปที่ ๓-๒๕)

๑.๑ พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑A หมายถึง พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ที่ยังคงสภาพป่าที่สมบูรณ์ปรากฏอยู่ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งจำเป็นต้องสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารเป็นทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ รวมพื้นที่ ๔๔๐.๓๖ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๑๒ ของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาพบบริเวณเทือกเขาบรรทัด ป่าผาดำ

๑.๒ พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น ๑B เป็นพื้นที่ที่สภาพป่าส่วนใหญ่ในพื้นที่ถูกทำลาย ดัดแปลง หรือเปลี่ยนไปเพื่อพัฒนาการใช้ที่ดินในรูปแบบอื่นไปก่อนหน้าปี พ.ศ. ๒๕๒๕ แต่ยังคงมีสภาพเป็นต้นน้ำอยู่ รวมพื้นที่ ๒๘.๘๗ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔ ของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๑.๓ พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น ๑AR หมายถึง พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑A มีสวนยางพาราปรากฏอยู่ในพื้นที่ แต่ยังคงมีสภาพเป็นต้นน้ำอยู่ รวมพื้นที่ ๔๐.๔๔ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๗ ของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

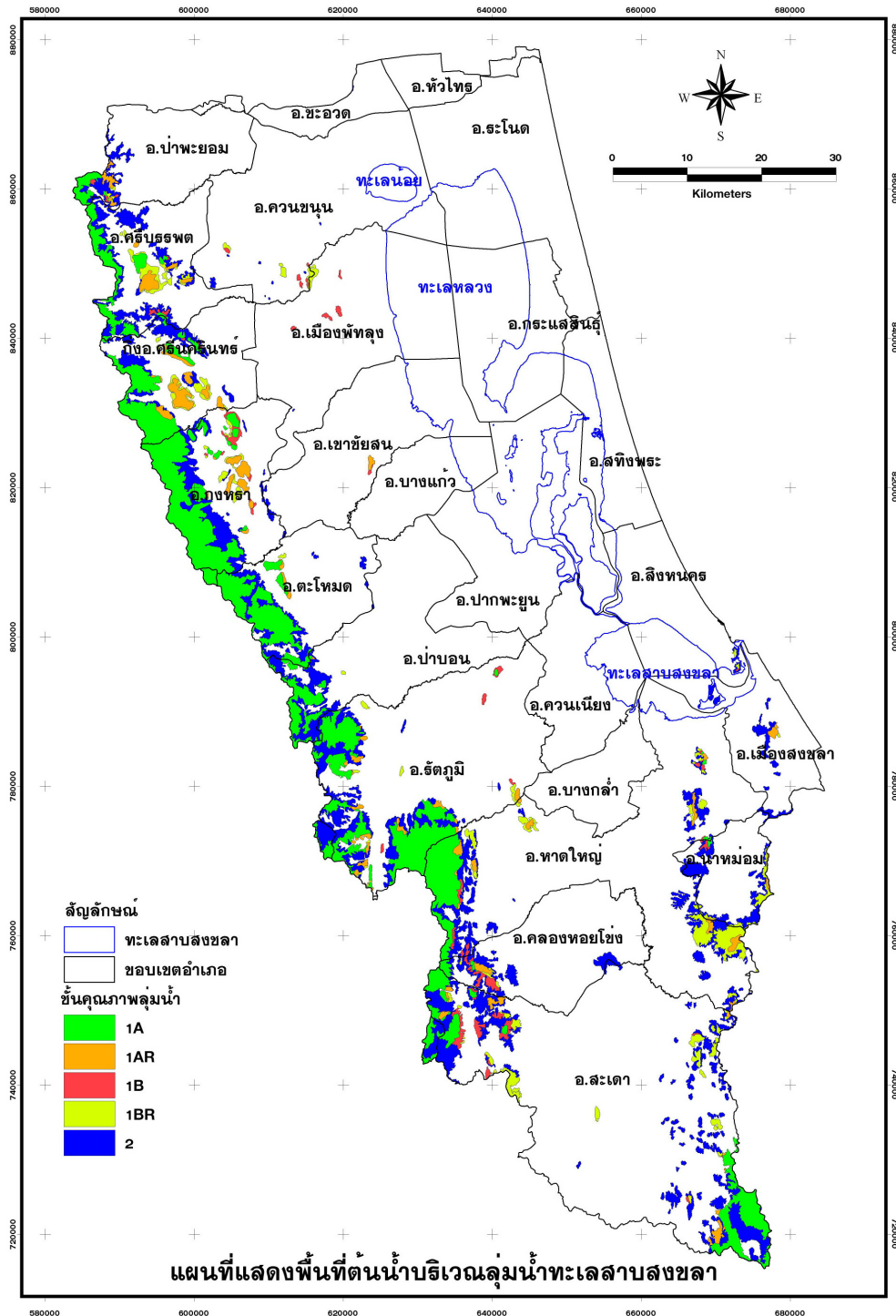
๑.๔ พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น ๑BR หมายถึง พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑B มีสวนยางพาราปรากฏอยู่ในพื้นที่ แต่ยังคงมีสภาพเป็นต้นน้ำอยู่ รวมพื้นที่ ๖๘.๑๓ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๗๙ ของพื้นที่

๑.๕ พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น ๒ เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่มีคุณภาพเหมาะสมต่อการเป็นป่าต้นน้ำลำธารในระดับรองลงมา และสามารถนำมาใช้เพื่อกิจการที่สำคัญทางเศรษฐกิจและความ

รายงานฉบับสมบูรณ์

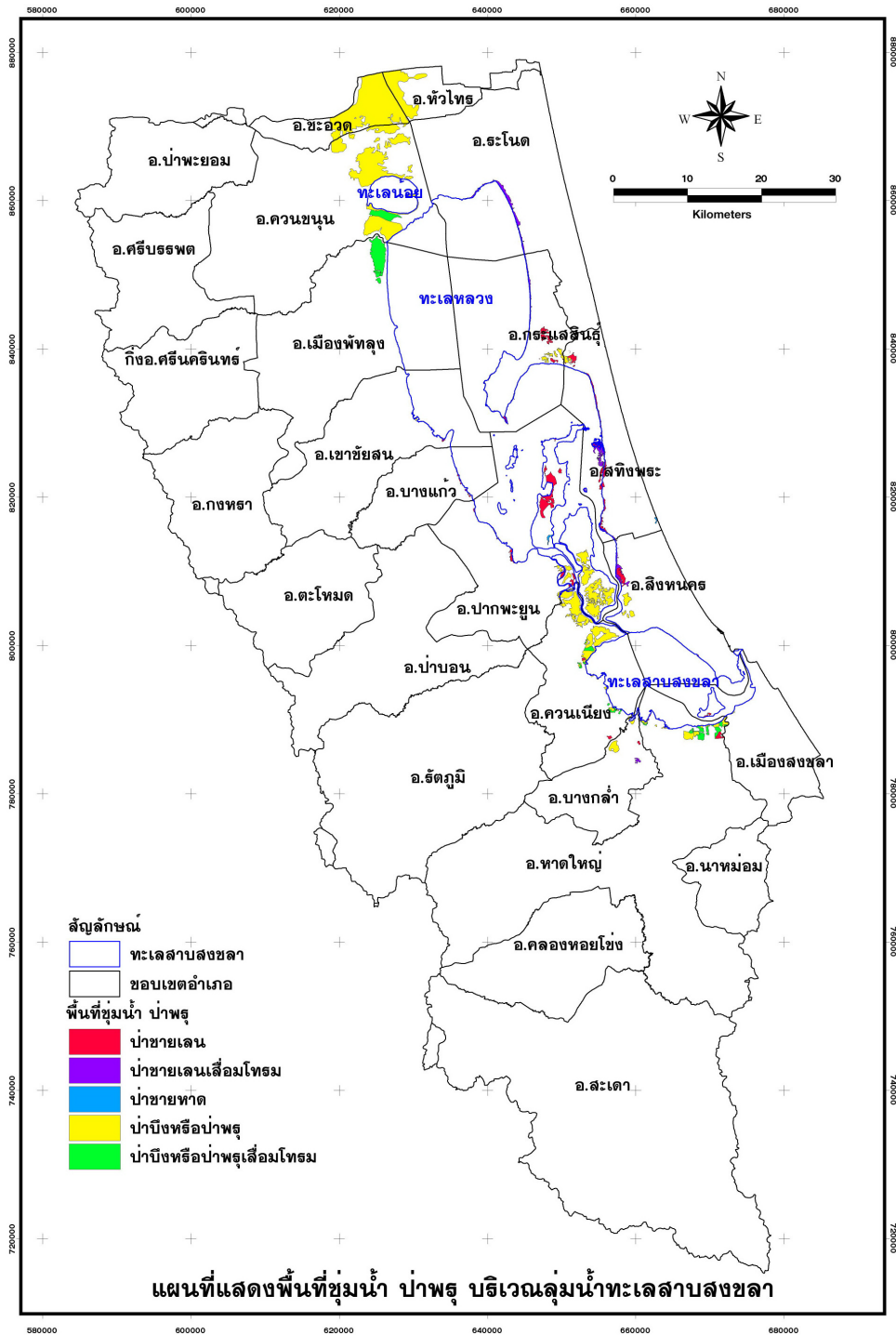
การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

มั่นคงของประเทศได้ เช่น กิจการเหมืองแร่ กิจการป่าไม้ แต่ต้องมีการควบคุมการใช้ที่ดินในบริเวณนั้น
เป็นไปอย่างเข้มงวดกวดขันเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่พื้นที่ต้นน้ำลำธาร รวมพื้นที่ ๔๐๖.๕๕ ตาราง
กิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๔.๗๓ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

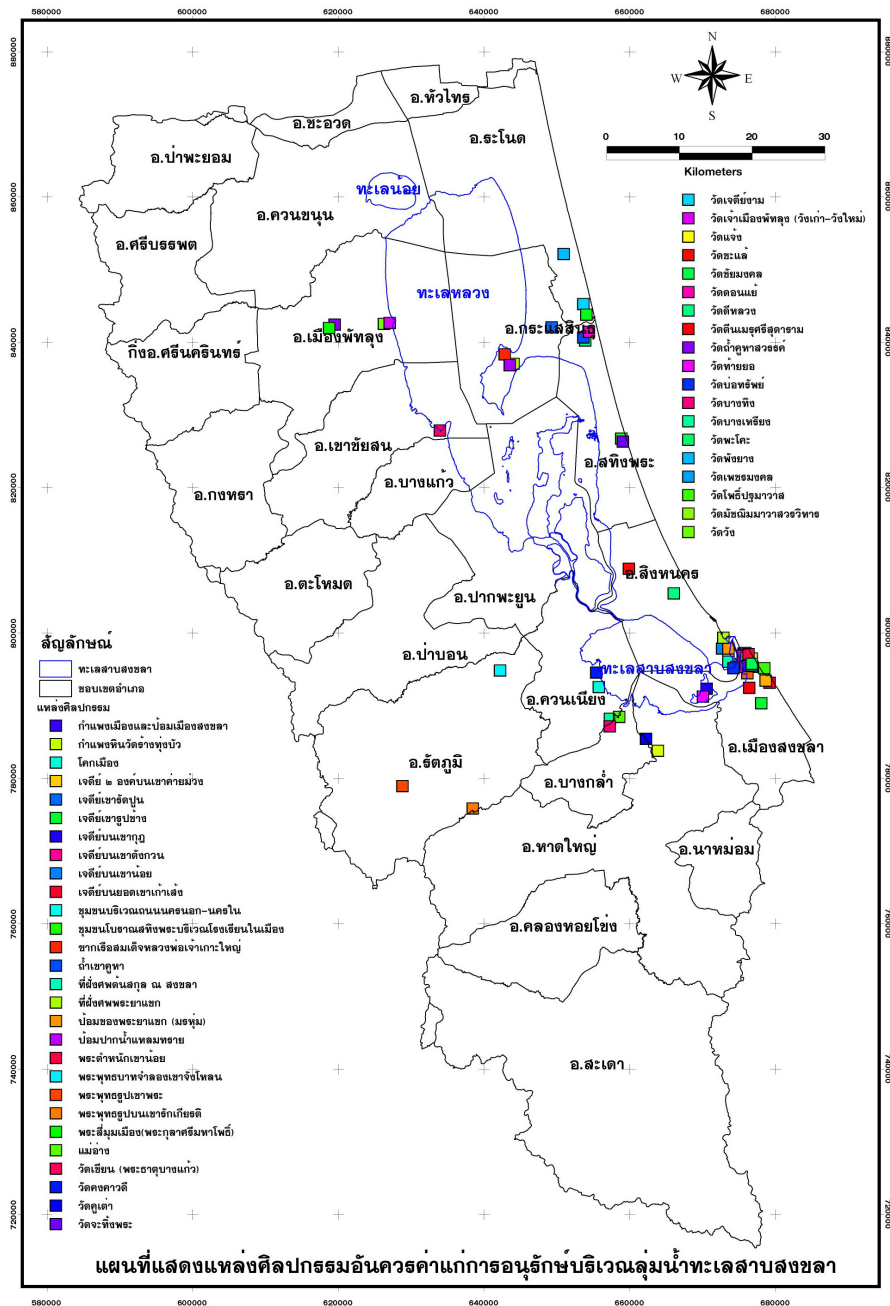
รูปที่ ๓-๒๕ พื้นที่ป่าต้นน้ำ (ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑ และ ๒)

๒. พื้นที่ที่มีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น โดยทั่วไป ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาจะหมายถึงพื้นที่ชุ่มน้ำและพื้นที่ป่าพรุ ซึ่งจะพบในบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย พรุควนเคร็ง และในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ดังแสดงในรูปที่ ๓-๒๖

รูปที่ ๓-๒๖ พื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าพรุ

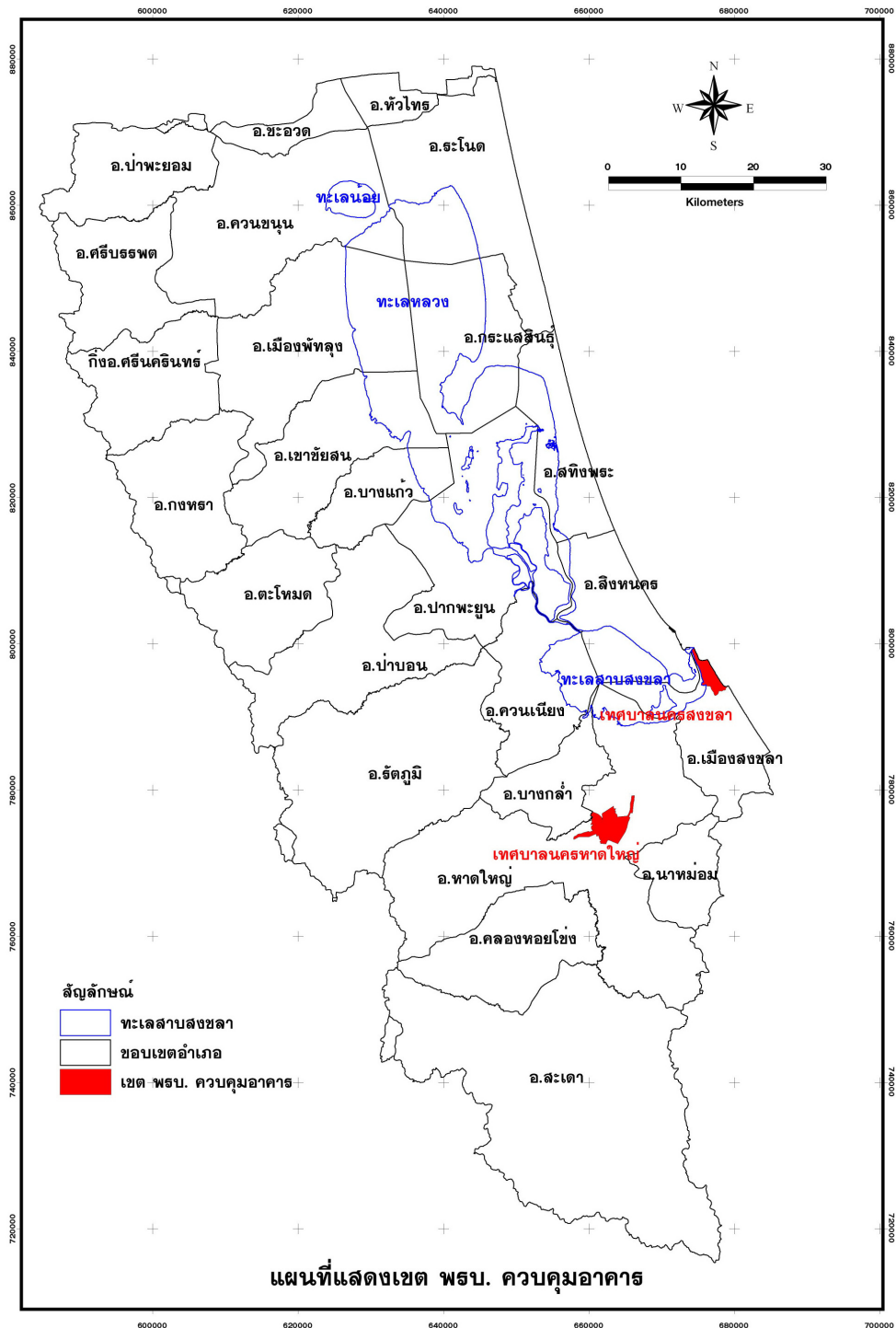
๔. พื้นที่ที่มีคุณค่าทางศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ เช่น ศาสนสถาน โบราณสถาน แหล่งสถาปัตยกรรม แหล่งประวัติศาสตร์/ตำนาน แหล่งอารยธรรมโบราณ/โบราณคดี ตลอดจนแหล่งวัฒนธรรม/วิถีชุมชนที่มีเอกลักษณ์พิเศษ ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามีแหล่งศิลปกรรมหลายแห่ง เช่น กำแพงเมืองและป้อมเมืองสงขลา ชุมชนโบราณสทิงพระ วัดเขียนบางแก้ว โคกเมืองเก่า ฯลฯ ดังแสดงในรูปที่ ๓-๒๘

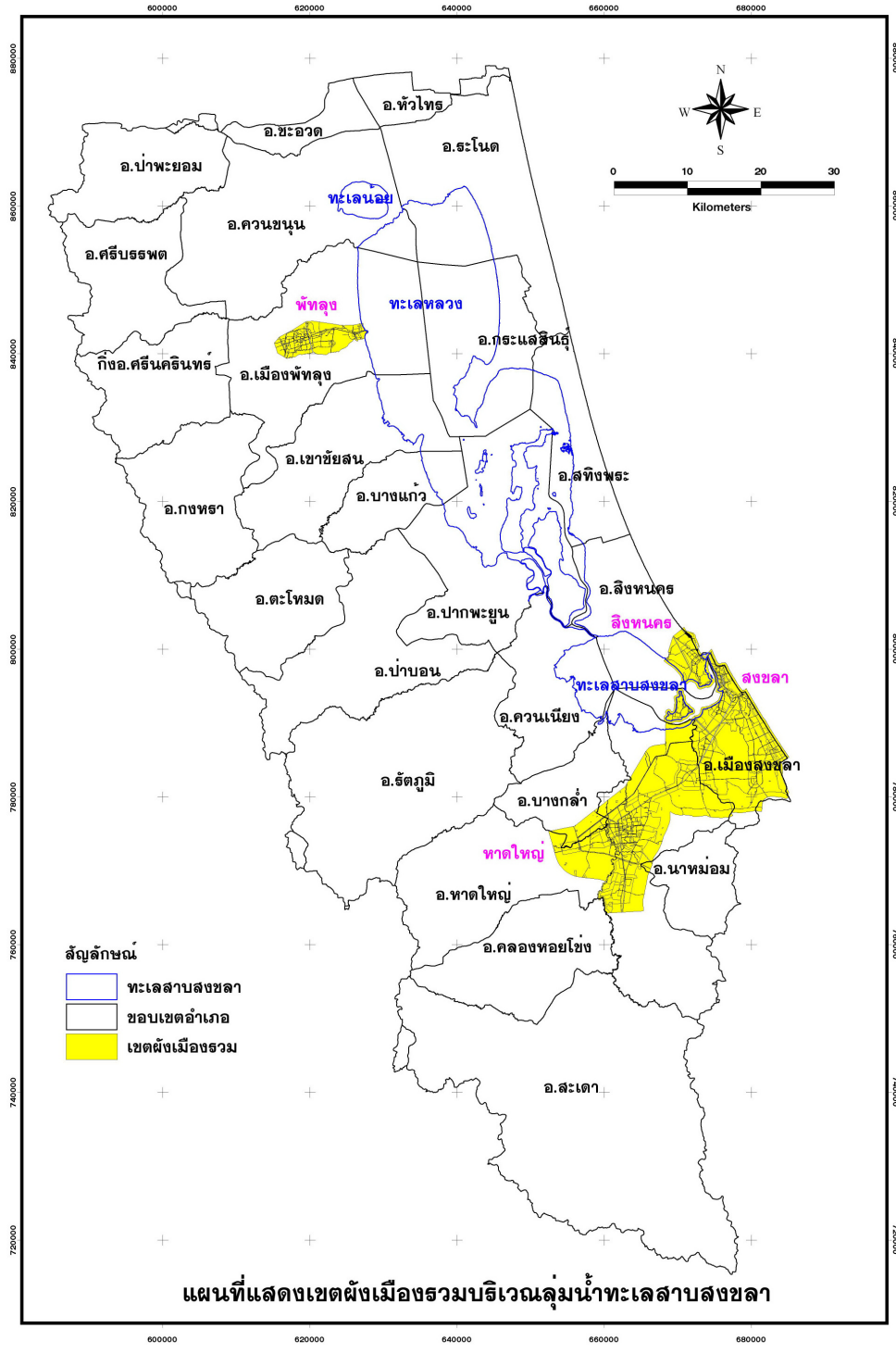
รูปที่ ๓-๒๘ แหล่งศิลปกรรม

๓.๕.๒ ผลการพิจารณาตามเกณฑ์ตามมาตรา ๔๕

๑. เขตควบคุมอาคารในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยทั่วไปจะพบในเขตผังเมืองรวมต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ เขตควบคุมอาคารในพื้นที่เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลนครหาดใหญ่ (รูปที่ ๓-๒๙)

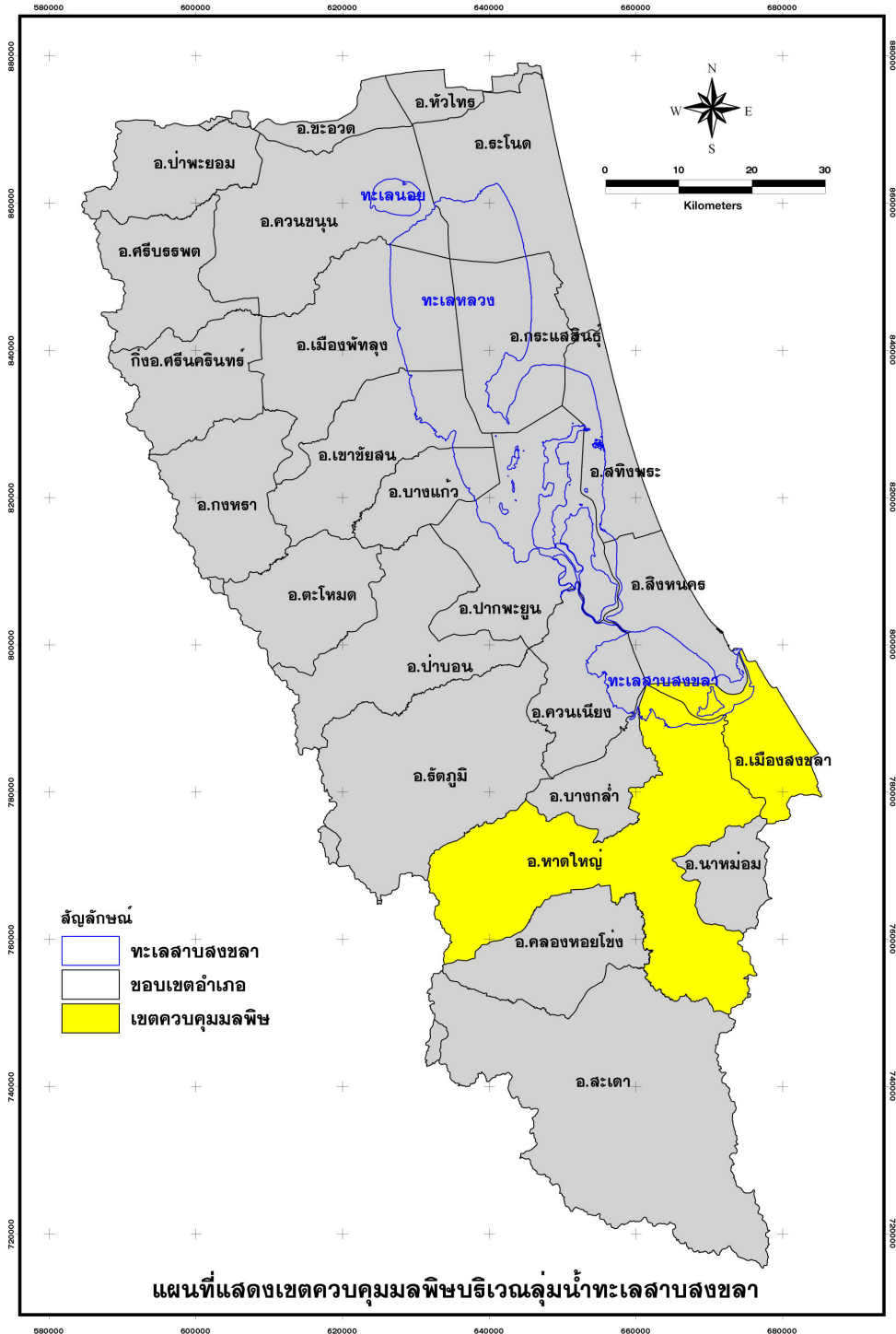

๒. เขตผังเมืองรวม ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีพื้นที่ที่อยู่ในเขตผังเมืองรวม คือ เขตผังเมืองรวมอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง อำเภอหาดใหญ่ อำเภอเมือง อำเภอสะเดา และอำเภอสิงหนคร ในเขตจังหวัดสงขลา ดังรูปที่ ๓-๓๐

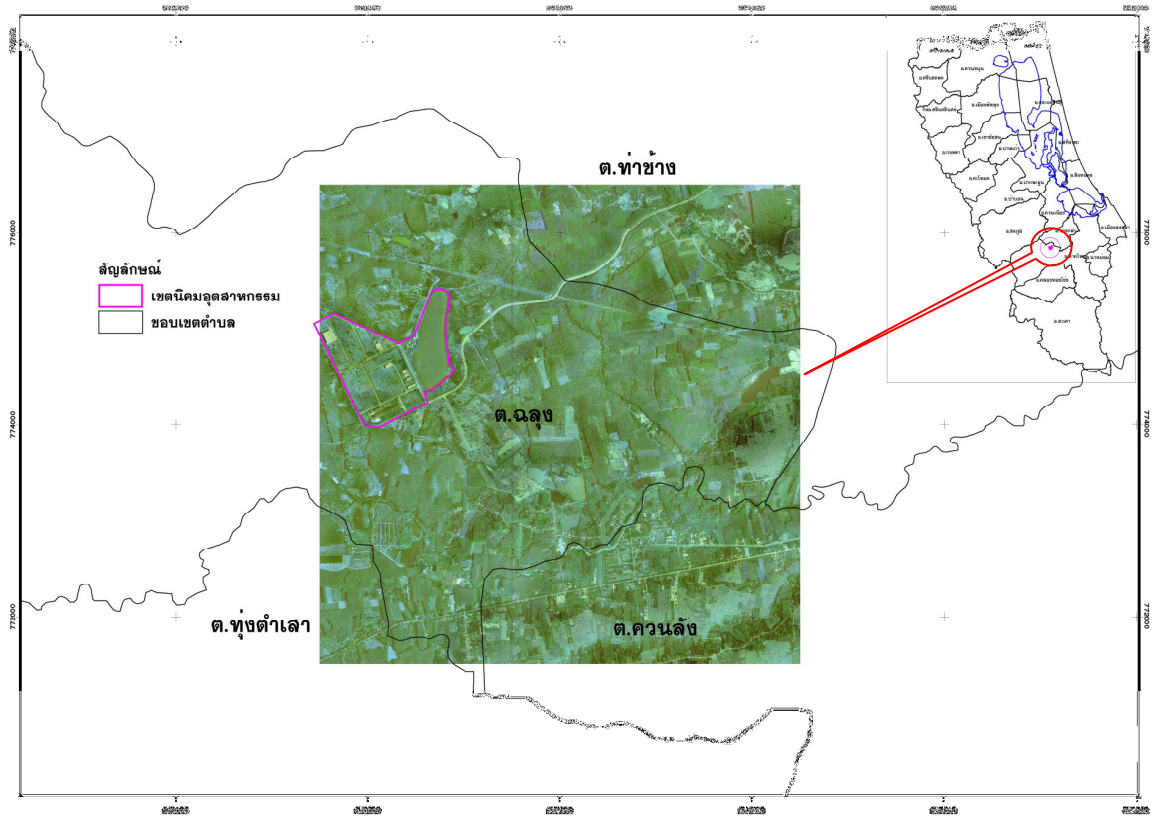

รูปที่ ๓-๓๐ เขตผังเมืองรวม

๓. เขตควบคุมมลพิษ ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ มีพื้นที่อยู่ในเขตควบคุมมลพิษ ๒ พื้นที่คือ อำเภอ
หาดใหญ่ และอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ดังรูปที่ ๓-๓๑

๔. เขตนิคมอุตสาหกรรม ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ มีพื้นที่ที่อยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมเพียง
แห่งเดียว คือ ที่ตำบลฉลุง อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดังรูปที่ ๓-๓๒

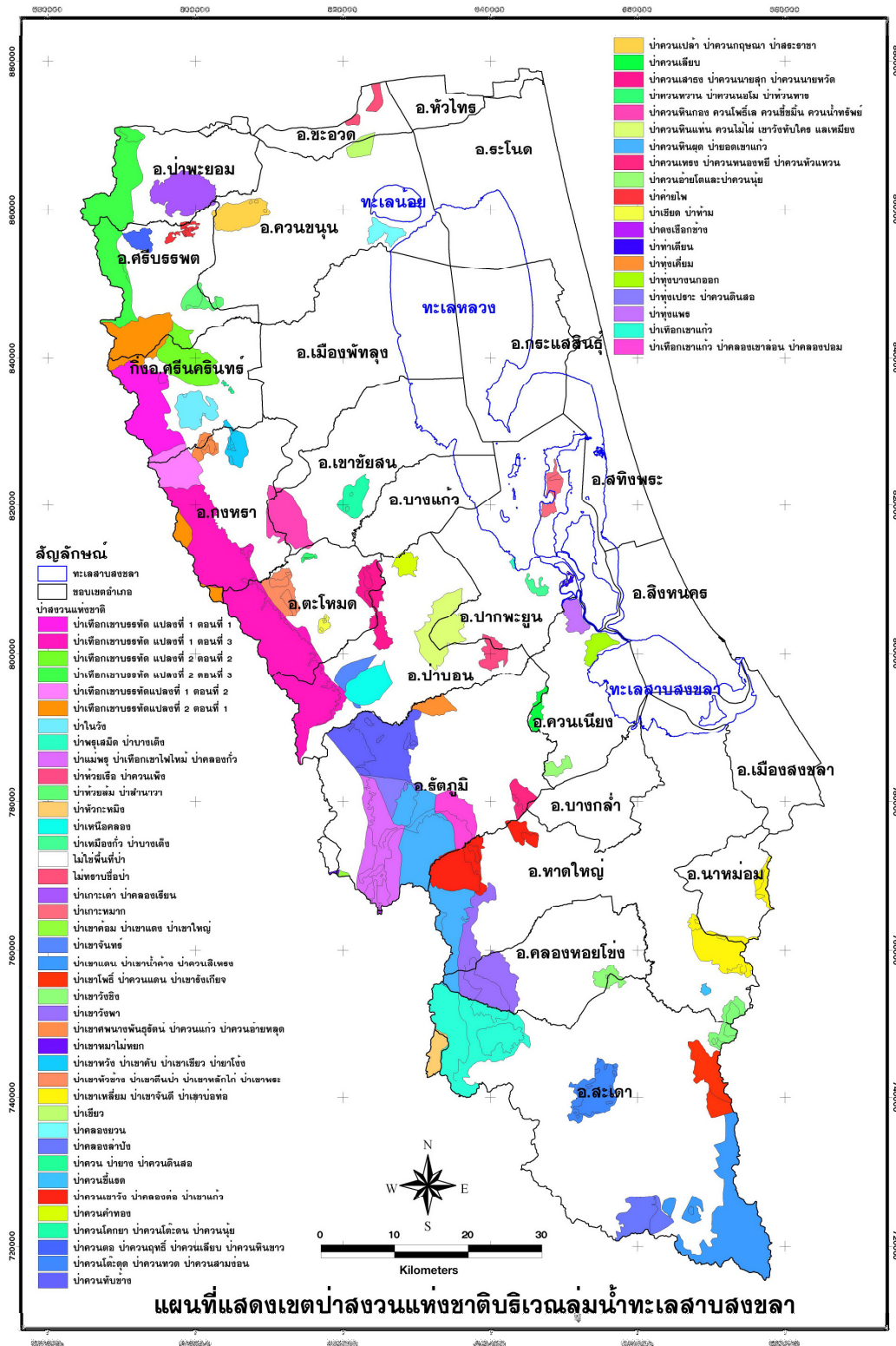

รูปที่ ๓-๓๒ เขตนิคมอุตสาหกรรม

๕. เขตป่าสงวนแห่งชาติ ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติที่สำคัญ ได้แก่
ป่าเทือกเขาบรรทัด ป่าเขาวังพ่า ป่าเขาจันทร์ ป่าควนซี้แรด ป่าควนไต่ระดุด ป่าเขาแดง ฯลฯ ดังรูปที่ ๓-๓๓

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

รูปที่ ๓-๓๓ เขตป่าสงวนแห่งชาติบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๖. เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ หมายถึงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กำหนดไว้เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พืชพันธุ์ และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก ตลอดจนเพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติอันเกิดจากน้ำท่วมและการพังทลายของดิน และเพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษา การวิจัย นันทนาการของประชาชน และความมั่นคงของชาติ (กรมป่าไม้ ๒๕๕๓ ข) ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และวนอุทยาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (รูปที่ ๓-๓๔)

๖.๑ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของจังหวัดพัทลุง ตรัง สตูล และสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ ๘๐๕,๐๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ในเทือกเขาบรรทัดวางตัวในแนวเหนือ-ใต้ และแบ่งระหว่างภาคใต้ฝั่งตะวันออกกับภาคใต้ฝั่งตะวันตก (จังหวัดพัทลุง-จังหวัดตรัง) ปัจจุบันมีพื้นที่ประมาณ ๗๙๑,๘๔๗ ไร่ (เพิกถอนพื้นที่บางส่วนออก) สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ระหว่าง ๑๐๐-๑,๓๕๐ เมตร เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญได้แก่ คลองนาท่อม คลองหัวมร คลองท่ามะเดื่อน คลองป่าปอน คลองพรุฑู และคลองรัตภูมิ ไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา และแม่น้ำตรัง แม่น้ำปะเหลียน คลองลิพัง และคลองละงูต ไหลลงสู่ทะเลอันดามัน (สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ๒๕๔๙ ก)

๖.๒ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง ครอบคลุมพื้นที่ป่าโตนงาช้างในท้องที่ตำบลชะมวง อำเภอรัตภูมิ ตำบลฉลุง ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (และตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล) ปัจจุบันมีเนื้อที่ประมาณ ๑๑๓,๗๒๘.๓๘ ไร่ (ได้มีการเพิกถอนพื้นที่บางส่วน) มีสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาสลับซับซ้อน มียอดเขาที่สูงที่สุด ๙๓๒ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญได้แก่ คลองโตนงาช้าง คลองโตนลิพัง คลองลำแสง คลองบริพัตร คลองตุสน คลองตำ (สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ๒๕๔๙ ข)

๖.๓ อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า ครอบคลุมพื้นที่ในบริเวณเทือกเขาบรรทัด ในท้องที่อำเภอศรีนครินทร์ อำเภอศรีบรรพต อำเภอป่าพะยอม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง อำเภอทุ่งสง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช (และอำเภอรัชฎา อำเภอห้วยยอด อำเภอเมืองตรัง อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง) มีพื้นที่ประมาณ ๔๓๓,๗๕๐ ไร่ สภาพทั่วไปปกคลุมด้วยป่าดงดิบชื้น (อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า ๒๕๕๓)

๖.๔ อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง ครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอนาทวีและอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ประมาณ ๑๓๗,๕๐๐ ไร่ มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ อากาศหนาวเย็นตลอดปี อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์เป็นฐานที่มั่นในการสู้รบของผู้ก่อการร้ายโจนจินคอมมิวนิสต์ (จ.ค.ม.) ทำให้เขาน้ำค้างเป็นเสมือนเขตหวงห้ามตลอดระยะเวลากว่า ๔๐ ปี (ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒) โดยอยู่ในความยึดครองของผู้ก่อการร้ายโจนจินคอมมิวนิสต์ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๒๕๔๙ข)

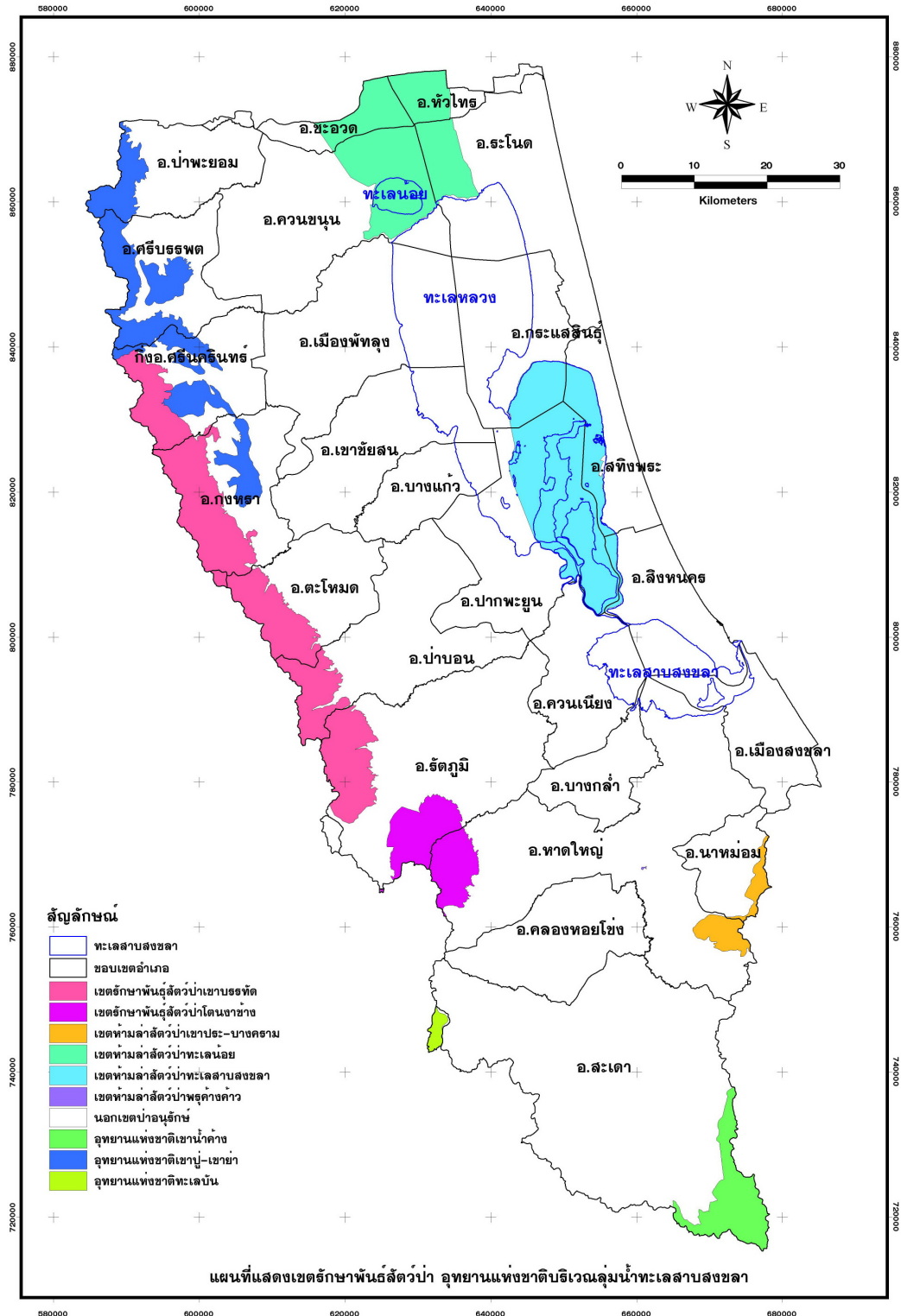
๖.๕ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เป็นเขตพื้นที่สัตว์ป่าแห่งแรกของประเทศไทย มีพื้นที่ ๒๘๕,๖๒๕ ไร่ ครอบคลุม ๓ จังหวัด คือ พัทลุง สงขลาและนครศรีธรรมราช พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบริมหาดสาบ ประกอบด้วย นาข้าว ป่าพรุ ทุ่งหญ้า และแอ่งน้ำซึ่งมีพืชน้ำจืดปกคลุม (สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ๒๕๔๙ค)

๖.๖ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ มีพื้นที่ ๒๒๗,๙๑๖ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสงขลาและพัทลุง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ มีเกาะจำนวนมาก เช่น เกาะหมาก เกาะนางคำ สภาพป่าส่วนใหญ่เป็นป่าพรุ (สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ๒๕๔๙ง)

๖.๗ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าพรุค้างคาว อยู่ในท้องที่หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ประมาณ ๔๘๑ ไร่ เป็นหนองน้ำสาธารณะประโยชน์ ที่มีน้ำขังตลอดปี มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะพวกนกชนิดต่างๆ (เทศบาลเมืองบ้านพรุ ๒๕๕๓)

๖.๘ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง อยู่ในท้องที่อำเภอปากพะยูน อำเภอบางแก้ว อำเภอเขาชัยสน อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง และอำเภอระโนด อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ ๓๗๕,๐๐๐ ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นน้ำ (ประมาณ ๙๐%) มีเกาะน้อยใหญ่ทั้งหมด ๑๒ เกาะ เกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุด คือ เกาะสี่ เกาะห้า ซึ่งเป็นเขาหินปูนที่สูงชัน เป็นบริเวณที่ได้รับสัมปทานรังนกอีแอ่น ระบบนิเวศมีทั้งน้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อย (สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ๒๕๔๙จ)

๖.๙ สวนอุทยานควนเขาวัง อยู่ในท้องที่ตำบลฉลุง อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าควนเขาวัง ป่าคลองตอ และป่าเทือกเขาแก้ว มีพื้นที่ประมาณ ๒,๐๓๗.๕๐ ไร่ สภาพพื้นที่เป็นเทือกเขาสูง ๒๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีทิวทัศน์ที่สวยงาม (สำนักอุทยานแห่งชาติ ๒๕๕๓)

รูปที่ ๓-๓๔ แผนที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๓.๖ ผลการจัดเตรียมเอกสารให้ความรู้ ข้อมูล และประเด็นเพื่อแลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เอกสารที่ใช้ในการจัดประชุมสัมมนาครั้งที่ ๑ มีสาระสำคัญประกอบด้วยรายละเอียดของเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหมายของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมคืออะไร มีประโยชน์อย่างไร มีบทลงโทษอย่างไรบ้าง ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างไรบ้าง และกล่าวถึงขั้นตอนและกระบวนการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

เอกสารที่ใช้ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ ในภาพรวมของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีสาระสำคัญแสดงให้เห็นถึงความหมายของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมคืออะไร มีประโยชน์อย่างไร มีบทลงโทษอย่างไรบ้าง ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างไรบ้าง และกล่าวถึงขั้นตอนและกระบวนการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสถานการณ์และประเด็นปัญหาของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ที่เข้าข่ายการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

เอกสารที่จะใช้ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ ในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยและพื้นที่คาบสมุทรสติงพระ มีสาระสำคัญแสดงให้เห็นถึงความหมายของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมคืออะไร โดยมีการจัดทำเป็นคู่มือฉบับประชาชนขึ้น และมีเอกสารแจกอีกฉบับหนึ่งจะเป็นข้อมูลของคุณค่าความสำคัญของพื้นที่ปัญหาและสิ่งคุกคามในพื้นที่ กฎหมายที่บังคับใช้ในพื้นที่ แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และขอบเขตการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากการทบทวนเอกสาร

เอกสารที่จะใช้ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ ในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยและพื้นที่คาบสมุทรสติงพระมีสาระสำคัญแสดงให้เห็นถึงความหมายของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมคืออะไร โดยมีการจัดทำเป็นคู่มือฉบับประชาชนฉบับปรับปรุง และมีเอกสารแจกอีกฉบับหนึ่งจะเป็นข้อมูลของคุณค่าความสำคัญของพื้นที่ ปัญหาและสิ่งคุกคามในพื้นที่ กฎหมายที่บังคับใช้ในพื้นที่ แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และขอบเขตการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากการทบทวนเอกสาร และจากการประชุมกลุ่มย่อย จากนั้นทำการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่อยู่เอกสารประกอบการประชุม ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไรบ้าง

๓.๗ ผลการจัดประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ และสรุปผลการพิจารณาในภาพรวม

จากการที่คณะผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมในการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว ทางคณะผู้ศึกษาได้ทำการจัดประชุมร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านศิลปกรรม และด้านธรรมชาติ ผลจากการประชุมในที่ประชุมเห็นด้วยกับหลักเกณฑ์ และวิธีการให้คะแนน นำมาใช้ในการคัดเลือกพื้นที่ และมีการเสนอพื้นที่ที่เหมาะสมในการประกาศเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรมได้เสนอพื้นที่เพิ่มเติม ๖ พื้นที่ ได้แก่ วัดเขียนบางแก้ว วัดท่ากระเซ เมืองเก่าชัยบุรี ลำปำ คลองแดน และตำบลเขาหัวแดง ในส่วนของผู้เชี่ยวชาญด้านธรรมชาติได้เสนอพื้นที่เพิ่มเติม ๒ พื้นที่ ได้แก่ เขาคอหงส์ และ เกาะหมาก

สามารถสรุปผลการพิจารณาในภาพรวมได้ว่าพื้นที่ที่ผ่านการเสนอแนะและพิจารณากลับกรองตามขั้นตอนที่กล่าวแล้วข้างต้น เพื่อคัดเลือกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการประกาศเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด ๑๙ พื้นที่ ได้แก่

๑. คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง
๒. คุ้มครองพื้นที่ป่าต้นน้ำเขตเทือกเขาบรรทัดในเขต ๔ อำเภอ อำเภอตะโหมด อำเภอป่าบอน อำเภอกงหรา และ อำเภอศรีนครินทร์
๓. คุ้มครองแหล่งที่อยู่อาศัยของโลมาอิรวดี
๔. คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ ป่าผาดำ อำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอคลองหอยโข่ง
๕. คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมเขตป่าต้นน้ำ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ
๖. คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำคลองอยู่ตะเภา
๗. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำคลองรัตภูมิ
๘. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำคลองปากประ
๙. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมที่ทำนาข้าวสังข์หยดในพื้นที่อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง
๑๐. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณเขาคอหงส์
๑๑. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณเกาะหมาก
๑๒. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมคาบสมุทรสหิงพระ
๑๓. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชุมชนโบราณคลองแดน
๑๔. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณวัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง
๑๕. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณสถาน
๑๖. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณคลองรี (วัดท่าคูระ)
๑๗. เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมท่านางหอม สหิงหม้อ และปะโอ
๑๘. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมเมืองเก่าชัยบุรี
๑๙. คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำป่า

๓.๘ ผลการทบทวนข้อมูลประกอบเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดสำหรับพื้นที่ที่ได้รับการเสนอ

คณะผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ที่นำเสนอให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการประกาศเขตพื้นที่และมาตรการพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ทั้ง ๑๙ พื้นที่ ดังสรุปในตารางที่ ๓-๖ ซึ่งข้อมูลจะประกอบด้วยข้อมูลคุณค่าและความสำคัญ สถานการณ์/ปัญหาและสิ่งคุกคาม คุณค่าความสำคัญ และกฎหมายที่มีการบังคับใช้ในพื้นที่ที่ได้รับการเสนอ ดังรายละเอียดโดยสรุปในตาราง (ภาคผนวก จ.)

ตารางที่ ๓-๕ คุณค่าความสำคัญของพื้นที่ ๑๙ พื้นที่ที่มีการเสนอ

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
๑. คู่มครองพื้นที่ สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำ ทะเลน้อย	๑. ทรัพยากรประมง/ สัตว์น้ำหายาก ๒. พรรณพืชธรรมชาติ ๓. สัตว์ปีก/นก ๔. แหล่งน้ำ ๕. ป่าพรุ	๑. ปัญหาทรัพยากรประมง/สัตว์หา ยากลดลง ๒. ปัญหาพรรณพืชธรรมชาติลดลง ๓. ปัญหาปริมาณและชนิดพันธุ์ของ สัตว์ปีก/นกลดลง ๔. ปัญหาแหล่งน้ำเสื่อมโทรม ๕. ปัญหาทรัพยากรป่าพรุเสื่อมโทรม	๑. การทำลายทรัพยากรป่าไม้และ สัตว์โดยการลักลอบเข้าไปเผาป่า เพื่อเปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ของนายทุน ๒. การลักลอบจุดไฟเผาป่าเพื่อ เปลี่ยนเป็นพื้นที่ปาล์ม ยางพารา และล่าสัตว์ ๓. การลักลอบหาปลา ที่ผิดวิธี เช่น การช้อนปลา, การเปื้อปลา เป็นต้น ๔. การตัดกระจุต ผิดวิธีทำให้กระ จุตโตช้า ๕. น้ำเน่าเสีย ๖. การตื้นเขินของทะเลสาบ	๑. พรบ.สงวนและคู่มครอง สัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒. พรบ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ๓. พรบ.ป่าไม้ พ.ศ.๒๕๔๔ ๔. พรบ.ประมง พ.ศ ๒๔๙๐ ๕. พรบ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
๒. คู่มครองพื้นที่ป่าต้นน้ำเขตเทือกเขาบรรทัด ในเขต ๔ อำเภอ อำเภอตะโหมด อำเภอป่าบอน อำเภอกงหรา และ อำเภอศรีนครินทร์	๑. พื้นที่ป่าต้นน้ำ ลำธาร ๒. พรรณพืชธรรมชาติ ๓. ทรัพยากรสัตว์ป่า/ สัตว์หายาก	๑. การชะล้างพังทลายของดิน ๒. ปริมาณสัตว์ป่า/ สัตว์หายากลดลง ๓. พรรณพืชธรรมชาติลดลง ๔. ปริมาณป่าต้นน้ำลดลง	๑. ปริมาณของการบุกรุกพื้นที่ป่าของนายทุนเพื่อเปลี่ยนพื้นที่เป็นสวนยางและสวนปาล์มเพิ่มขึ้นทุกปี ๒. การเพิ่มขึ้นของประชากรอันเกิดจากการย้ายถิ่นฐานและเข้าไปบุกรุกพื้นที่เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำกิน	๑. พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ๒. พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ๓. พ.ร.บ. คู่มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ๔. พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘
๓. คู่มครองแหล่งที่อยู่อาศัยของโลมาอิรวดี	๑. แหล่งน้ำ ๒. เป็นแหล่งที่อาศัยของสัตว์หายาก	๑. ปริมาณปลาโลมาอิรวดีลดลง ๒. แหล่งน้ำเสื่อมโทรม	๑. การใช้เครื่องมือประมงปิดกั้นเส้นทางเดินทางของโลมาอิรวดีระหว่างทะเลสาบสงขลาที่บ่อว่าน ๒. การใช้เครื่องมือประมงผิดประเภททำให้โลมาอิรวดีติดอวนประมงของชาวบ้าน	๑. พรบ.สงวนและคู่มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒. พรบ.ประมง พ.ศ. ๒๕๔๐
๔. คู่มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อม	๑. พื้นที่ป่าต้นน้ำ ลำธาร ๒. พรรณพืชธรรมชาติ	๑. การชะล้างพังทลายของดิน ๒. ปริมาณสัตว์ป่า/ สัตว์หายากลดลง	๑. การทำธุรกิจไม้เถื่อน ประเภทหลุมพ้อ โดยจ้างคนในพื้นที่	๑. การประกาศเขตห้ามล่าสัตว์ป่าในราชกิจจานุเบกษา

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
ป่าต้นน้ำ ป่าผาดำ อำเภอสะเตา อำเภอ หาดใหญ่ อำเภอลอง หอยโข่ง	๓. ทรัพยากรสัตว์ป่า/ สัตว์หายาก	๓. พรรณพืชธรรมชาติลดลง ๔. ปริมาณป่าต้นน้ำลดลง	ลักลอบเข้าไปตัดไม้ ประกอบกับ การหละหลวมของเจ้าหน้าที่รัฐ จึงไม่มีมาตรการในการลงโทษ ผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง ๒. การลักลอบค้าของป่าได้แก่ รองเท้านารี ๓. การบุกรุกป่า เพื่อการทำสวน ยาง ๔. การทำธุรกิจเชิงท่องเที่ยวซึ่ง พัฒนาพื้นที่ป่าเพื่อรองรับกลุ่ม นักท่องเที่ยว เช่น การขยายถนน ในบริเวณป่าสงวน	เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๖๗ ๒. พรบ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ๓. พรบ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ๔. พรบ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ๕. พรบ.สงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่าพ.ศ. ๒๕๓๕
๕. คุ้มครองพื้นที่ สิ่งแวดล้อมเขตป่าต้น น้ำ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ	๑. พื้นที่ป่าต้นน้ำ ลำธาร ๒. พรรณพืชธรรมชาติ ๓. แหล่งท่องเที่ยว ๔. แหล่งศึกษาค้นคว้า	๑. พรรณพืชธรรมชาติลดลง ๒. ปริมาณป่าต้นน้ำลดลง	๑. ปริมาณของการบุกรุกพื้นที่ป่า ของนายทุนเพื่อเปลี่ยนพื้นที่เป็น สวนยางและสวนปาล์มเพิ่มขึ้นทุก ปี ๒. การเพิ่มขึ้นของประชากรอัน	๑. พรบ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ๒ พรบ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
			เกิดจากการย้ายถิ่นฐานและเข้าไปบุกรุกพื้นที่เพื่อใช้เป็นพื้นที่ทำกิน	
๖. คุ่มครองพื้นที่ สิ่งแวดล้อม บริเวณลุ่ม น้ำคลองอู่ตะเภา	๑. แหล่งน้ำ ๒. เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า ๓. เป็นแหล่งทรัพยากรประมง/สัตว์น้ำหายาก	๑. ปัญหาแหล่งน้ำเสื่อมโทรม ๒. ปัญหาน้ำท่วม ๓. ปัญหาการทำลายระบบนิเวศน์ริมคลอง	๑. น้ำเน่าเสีย ๒. น้ำท่วม ๓. การตื่นเงินของลำน้ำ	๑ พระราชบัญญัติรักษาคลองรัตนโกสินทร์ศก ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕) ๒ พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๕๖ ๓ พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. ๒๕๒๖ ๔ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ๕ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ๖ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ๗ พระราชบัญญัติการ

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
				๓ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖
๙. คู่มือครองสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่เกษตรกรรมที่ทำนาข้าวสังข์หยดในพื้นที่อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง	๑. พรรณพืชหายาก ๒. แหล่งศึกษาค้นคว้า	๑. พรรณพืชหายากเสื่อมโทรมลง	๑. การเปลี่ยนแปลงที่นาเป็นสวนปาล์มน้ำมัน ทำให้พื้นที่ปลูกข้าวสังข์หยดลดน้อยลง	๑. พระราชบัญญัติชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ ๒. พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๖ ๓. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ๔. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๐. คู่มือครองสิ่งแวดล้อมบริเวณเขาคอหงส์	๑. แหล่งต้นน้ำ ลำธาร ๒. แหล่งศึกษาค้นคว้า ๓. แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งต้นน้ำลำธารลดลง	การพัฒนาพื้นที่เขาคอหงส์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และการก่อสร้างสิ่งต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	๑. การประกาศเขตห้ามล่าสัตว์ป่าในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙ ตอนที่ ๑๖๗ ๒. พรบ.ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ๓. พรบ. อุทยานแห่งชาติ

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
พระ	๒. แหล่งน้ำ/แหล่ง ทรัพยากรประมง ๓. ปากแม่น้ำ ๔. ชายฝั่งทะเล ๕. แหล่งศาสนสถาน ๖. แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ๗. วิถีชีวิตโหนด นา เล ๘. เขตผังเมืองรวม ๙. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทะเลสาบสงขลา (อุทยานนกน้ำคูขุด)	๒. ปัญหาแหล่งน้ำ/แหล่งทรัพยากร ประมงเสื่อมโทรม ๓. ปัญหาปากแม่น้ำ ๔. ปัญหาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ๕. ปัญหาแหล่งศาสนสถานเสื่อม โทรม ๖. ปัญหาแหล่งประวัติศาสตร์และ โบราณคดีเสื่อมโทรม ๗. ปัญหาวิถีชีวิตโหนด นา เล	๓. การกัดเซาะชายฝั่ง ๔. การบุกรุก ลักลอบขุดค้น ขโมย การถือครองทั้ง สंहาริมทรัพย์และ อสังหาริมทรัพย์ ๕. การพัฒนาและปรับปรุง ศิลปกรรม และบริเวณ แวดล้อมศิลปกรรม ๖. การปรับปรุงของสภาพ เศรษฐกิจและสังคมทำให้วิถี ชีวิตชาวนาลดลง	พ.ศ. ๒๕๐๔ ๒. พรบ.การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒ ๓. พรบ.การผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ๔. พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๓. คู่มครอง สิ่งแวดล้อมบริเวณ พื้นที่ชุมชนโบราณ คลองแดน	๑. แหล่งศาสนสถาน ๒. แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี	๑. แหล่งศาสนสถานเสื่อมโทรม ๒. แหล่งประวัติศาสตร์และ โบราณคดีเสื่อมโทรม	๑. ภัยจากการพัฒนาและ ปรับปรุงแหล่งศิลปกรรม และบริเวณแวดล้อม ศิลปกรรม ๒. ขาดการประชาสัมพันธ์และ	๑. พรบ.โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ๒. พรบ.การท่องเที่ยวแห่ง

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
			<p>การถูกทิ้งร้าง</p> <p>๓. ขาดการดูแลบำรุงรักษาทำให้แหล่งโบราณสถานเสื่อมโทรม</p> <p>๔. การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ</p>	ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒
๑๔. คุ้มครอง สิ่ง แวด ล้อม บริเวณวัดเขียนบาง แก้ว จังหวัดพัทลุง	<p>๑. แหล่งศาสนสถาน</p> <p>๒. แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี</p>	<p>๑. แหล่งศาสนสถานเสื่อมโทรม</p> <p>๒. แหล่งประวัติศาสตร์และ โบราณคดีเสื่อมโทรม</p>	<p>๑. การเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ ของวัสดุของแหล่งศิลปกรรม เนื่องจากตั้งอยู่ในที่โล่ง ปราศจากสิ่งปกคลุม รวมถึง การเสื่อมโทรมจากแมลงและ พืชต่างๆ ที่ขึ้นอยู่โดยรอบ แหล่งศิลปกรรม</p> <p>๒. การปรับปรุง พัฒนา และ บูรณะแหล่งศิลปกรรมโดย ขาดความเข้าใจต่อคุณค่า ความสำคัญของแหล่ง ศิลปกรรม เช่น การก่อสร้าง ถนนผ่านบริเวณโคกเมือง การปรับปรุงทางเท้าและลาน</p>	<p>๑. พรบ . โบ ร า ณ ส ต า น โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔</p> <p>๒. พรบ.การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒</p>

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
			<p>บริเวณพระมหาธาตุเจดีย์และอุโบสถวัดเขียนบางแก้ว การบูรณะพระพุทธรูปสองพี่น้อง ฯลฯ</p> <p>๓. การใช้ประโยชน์และบุกรุกพื้นที่แหล่งศิลปกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การเลี้ยงสัตว์ ในบริเวณแหล่งศิลปกรรม การสร้างสิ่งก่อสร้างใกล้เคียงและบดบังแหล่งศิลปกรรม ดั้งกรณีของโคกเมืองโบราณ และกุฏิเจ้าอาวาสวัดเขียนบางแก้ว</p>	
<p>๑๕. คุ้มครอง สิ่งแวดล้อมบริเวณ ตำบลหัวเขา อำเภอสิง หนคร จังหวัดสงขลา แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน</p>	<p>๑. แหล่งศาสนสถาน ๒. แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี</p>	<p>๑. แหล่งศาสนสถานเสื่อมโทรม ๒. แหล่งประวัติศาสตร์และ โบราณคดีเสื่อมโทรม</p>	<p>๑. การกระทำของมนุษย์โดย ตั้งใจ เช่น การบุกรุก ลักลอบ ขุดค้น ขโมย การถือครองทั้ง สังหาริมทรัพย์ และ อสังหาริมทรัพย์ ๒. ภัยจากธรรมชาติ</p>	<p>๑. พรบ.โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ๒. พรบ.การท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒</p>

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
			๓. ภัยจากการพัฒนา และปรับปรุงแหล่งศิลปกรรม และบริเวณแวดล้อมศิลปกรรม ๔. การใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม หรือสอดคล้องกับแหล่งศิลปกรรม ๕. ความขัดแย้งของชุมชนท้องถิ่นในการดูแลรักษา ๖. การเข้าถึงยากลำบาก ๗. ขาดการประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง ๘. ขาดการดูแลบำรุงรักษาทำให้แหล่งโบราณสถานเสื่อมโทรม ๙. การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ	๓. พรบ.การผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ๔. พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๖. คุ้มครอง สิ่งแวดลอมบริเวณ คลองรี (วัดท่าคุระ)	๑. แหล่งศาสนสถาน ๒. แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี	๑. แหล่งศาสนสถานเสื่อมโทรม ๒. แหล่งประวัติศาสตร์และ โบราณคดีเสื่อมโทรม	๑. การกระทำของมนุษย์โดย ตั้งใจ เช่น การบุกรุก ลักลอบขุดค้น ขโมย การถือ ครองทั้งสิ่งหาปริมาณและ	๑. พรบ.โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
			๑. อสังหาริมทรัพย์ ๒. ภัยจากธรรมชาติ ๓. ภัยจากการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งศิลปกรรมและบริเวณแวดล้อมศิลปกรรม ๔. การใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม หรือสอดคล้องกับแหล่งศิลปกรรม ๕. ความขัดแย้งของชุมชนท้องถิ่นในการดูแลรักษา ๖. การเข้าถึงยากลำบาก ๗. ขาดการประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๒. พรบ.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒
๑๗. เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมทำนางหอม สหิงหม้อ และปะโอ	๑. แหล่งศาสนสถาน ๒. แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี	๑. แหล่งศาสนสถานเสื่อมโทรม ๒. แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีเสื่อมโทรม	๑. การกระทำของมนุษย์โดยตั้งใจ เช่น การบุกรุก ลักลอบขุดค้น ขโมย การถือครองทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์	๑. พรบ.โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ๒. พรบ.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
			๒. ภัยจากธรรมชาติ ๓. ภัยจากการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งศิลปกรรมและบริเวณแวดล้อมศิลปกรรม ๔. การใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม หรือสอดคล้องกับแหล่งศิลปกรรม ๕. ความขัดแย้งของชุมชนท้องถิ่นในการดูแลรักษา ๖. การเข้าถึงยากลำบาก ๗. ขาดการประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒
๑๘. คุ้มครอง สิ่งแวดลอมบริเวณ เมืองเก่าชัยบุรี	๑. แหล่งศาสนสถาน ๒. แหล่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดี	๑. แหล่งศาสนสถานเสื่อมโทรม ๒. แหล่งประวัติศาสตร์และ โบราณคดีเสื่อมโทรม	๑. การกระทำของมนุษย์โดยตั้งใจ เช่น การบุกรุกลักลอบขุดค้น ขโมย การถือครองทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ๒. ภัยจากธรรมชาติ	๑. พรบ . โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ๒. พรบ.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒

พื้นที่	คุณค่าและความสำคัญ	ประเด็นปัญหา	ภัยคุกคาม	กฎหมายภายในพื้นที่
			๓. ภัยจากการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งศิลปกรรมและบริเวณแวดล้อมศิลปกรรม ๔. การใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม หรือสอดคล้องกับแหล่งศิลปกรรม ๕. ความขัดแย้งของชุมชนท้องถิ่นในการดูแลรักษา ๖. การเข้าถึงยากลำบาก ๗. ขาดการประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	
๑๙. คุ้มครอง สิ่งแวดลอมบริเวณ พื้นที่ลำป่า	๑. แหล่งน้ำ ๒. แหล่งทรัพยากร ประมง/สัตว์หายาก	๑. แหล่งน้ำเสื่อมโทรม ๒. แหล่งทรัพยากรประมง/สัตว์หายากลดลง	๑. น้ำเน่าเสีย ๒. การใช้เครื่องมือประมงผิดวิธี	๑. พรบ.ประมง ๒. พรบ.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒

๓.๘ ผลการคัดเลือกพื้นที่ที่คะแนนสูงสุดสองพื้นที่

ผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่เข้าข่ายพิจารณากำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ดังแสดงใน ตารางที่ ๓-๗ ตารางที่ ๓-๘ และตารางที่ ๓-๙

โดยสรุป พื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกด้านระบบนิเวศ/ธรรมชาติ ๒ ลำดับแรกได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย มีคะแนนรวม ๑๘๕ คะแนน และมีค่าความสำคัญ ๐.๙๓ ลำดับสอง คือ เทือกเขาบรรทัด ซึ่งครอบคลุมเขต ๔ อำเภอของจังหวัดพัทลุง มีคะแนนรวม ๑๔๕ คะแนน และมีค่าความสำคัญ ๐.๗๓

ในส่วนของพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกด้านแหล่งศิลปกรรม ๒ ลำดับแรกได้แก่ คาบสมุทรสทิงพระ (ด้านประวัติศาสตร์และโบราณสถาน) มีคะแนนรวม ๓๑๐.๕ คะแนน มีค่าความสำคัญเท่ากับ ๐.๗๘ ลำดับ ๒ ได้แก่ พื้นที่ตำบลหัวเขาแดง อ.สิงหนคร จ.สงขลา มีคะแนนรวม ๑๓๖ คะแนน และมีค่าความสำคัญเท่ากับ ๐.๖๘

อนึ่ง จากการหารือร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการกำกับการจ้างฯ ต่อมา ยังเห็นสมควรปรับปรุงคุณค่าที่ควรคุ้มครองในส่วนของคาบสมุทรสทิงพระให้ครอบคลุมคุณค่าด้านวิถีชีวิตด้านระบบนิเวศ-ธรรมชาติ ด้านการท่องเที่ยว และด้านการศึกษาวิจัย ในการดำเนินงานเพื่อเสนอมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

ตารางที่ ๓-๖ ลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่เข้าข่ายพิจารณาเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมด้านระบบนิเวศ/ธรรมชาติ

ลำดับ	พื้นที่	ค่าคะแนน
๑	คุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง	๐.๙๓
๒	คุ้มครองพื้นที่ป่าต้นน้ำเขตเทือกเขาบรรทัดในเขต ๔ อำเภอ อำเภอตะโหมด อำเภอป่าบอน อำเภอกงหราและ อำเภอศรีนครินทร์	๐.๗๓
๓	คุ้มครองแหล่งที่อยู่อาศัยของโลมาอิรวดี	๐.๗๐
๔	คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ ป่าผาดำ อำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอคลองหอยโข่ง	๐.๖๗
๕	คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา	๐.๖๐
๖	คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมเขตป่าต้นน้ำ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ	๐.๔๖
๗	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมที่ทำนาข้าวสังข์หยดในพื้นที่อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง	๐.๔๕
๗	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำคลองรัตภูมิ	๐.๔๕
๙	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณเขาคอหงส์	๐.๔๔
๑๐	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำคลองปากประ	๐.๓๒
๑๑	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณเกาะหมาก	๐.๓๑

ตารางที่ ๓-๗ ลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่เข้าข่ายพิจารณาเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมด้านด้านแหล่งศิลปกรรม

ลำดับ	พื้นที่	ค่าคะแนน
๑	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมคาบสมุทรสทิงพระ	๐.๗๘
๒	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	๐.๖๘
๓	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชุมชนโบราณคลองแดน	๐.๖๕
๔	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณคลองรี(วัดท่าคุระ)	๐.๖๒
๕	เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมท่านางหอม สทิงหม้อ และปะโอ	๐.๕๖
๖	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณวัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง	๐.๕๑
๖	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมเมืองเก่าชัยบุรี	๐.๕๑
๖	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำปำ	๐.๕๑

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ ๓-๘ ลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่เข้าข่ายพิจารณาเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในภาพรวม

ลำดับ	พื้นที่	ค่าคะแนน
๑	คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง	๐.๙๓
๒	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมคาบสมุทรมหาสมุทร	๐.๗๘
๓	คุ้มครองพื้นที่ป่าต้นน้ำเขตเทือกเขาบรรทัดในเขต ๔ อำเภอ อำเภอตะโหมด อำเภอป่าบอน อำเภอกงหราและ อำเภอศรีนครินทร์	๐.๗๓
๔	คุ้มครองแหล่งที่อยู่อาศัยของโลมาอิรวดี	๐.๗๐
๕	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	๐.๖๘
๖	คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมป่าต้นน้ำ ป่าผาดำ อำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอคลองหอยโข่ง	๐.๖๗
๗	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชุมชนโบราณคลองแดน	๐.๖๕
๘	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณคลองรี(วัดท่าคูระ)	๐.๖๒
๙	คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา	๐.๖๐
๑๐	คุ้มครองพื้นที่สิ่งแวดล้อมเขตป่าต้นน้ำ ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ	๐.๕๖
๑๐	เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมท่านางหอม สหิงหม้อ และปะโอ	๐.๕๖
๑๒	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมที่ทำนาข้าวสังข์หยดในพื้นที่อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง	๐.๕๕
๑๒	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำคลองรัตภูมิ	๐.๕๕
๑๔	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณเขาคอหงส์	๐.๕๔
๑๕	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณวัดเขียนบางแก้ว จังหวัดพัทลุง	๐.๕๑
๑๕	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมเมืองเก่าชัยบุรี	๐.๕๑
๑๕	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำป่า	๐.๕๑
๑๘	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณลำคลองปากประ	๐.๓๒
๑๙	คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณเกาะหมาก	๐.๓๑

โดยสรุป ซึ่งกล่าวได้ว่า ผลการศึกษาครั้งนี้ หากพิจารณาในภาพรวมส่วนนี้มีความสำคัญตามกระบวนการศึกษา สรุปได้ ๒ พื้นที่ คือ พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย และคาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งในส่วนของคาบสมุทรสทิงพระได้มีการเสนอแนะจากคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ ได้ขยายประเด็นให้ครอบคลุมคุณค่าอย่างอื่น ได้แก่ ระบบนิเวศธรรมชาติ ปากน้ำ และผังเมืองรวมด้วย รายละเอียดประกอบการพิจารณาในพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกจะนำเสนอในบทถัดไป

พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ซึ่งครอบคลุมเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและพื้นที่เชื่อมโยงได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่นาร่องในการศึกษาเพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตามเหตุผลที่ได้จากวิเคราะห์ โดยมีคะแนนการประเมินในภาพรวม ๐.๙๓ คะแนน จัดเป็นลำดับที่ ๑ ในกลุ่มธรรมชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ของระบบนิเวศที่มีเอกลักษณ์พิเศษ และระบบนิเวศที่ถูกคุกคาม

ในบทที่ ๔ นี้ นำเสนอข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าพิเศษ ปัญหาและภัยคุกคาม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แนวทาง/มาตรการคุ้มครอง และขอบเขตของพื้นที่ย่อยที่จำแนกประกอบมาตรการคุ้มครอง อธิบายรายละเอียดในหัวข้อดังนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่

๔.๑.๑ ที่ตั้ง

พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยมีพื้นที่ครอบคลุมบางส่วนของ ๓ จังหวัด ได้แก่ อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง มีเนื้อที่ ๑๐๔,๓๗๕ ไร่ หรือ ๑๖๗ ตารางกิโลเมตร อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ ๓๑,๒๕๐ ไร่ หรือ ๕๐ ตารางกิโลเมตร จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่ ๑๕๐,๐๐๐ ไร่ หรือ ๒๔๐ ตารางกิโลเมตร (รูปที่ ๒) โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ จดคลองชะอวด ทุ่งนา ป่าปรี้อ ป่าไม้เสม็ดขาว ตำบลเคื่อง อำเภชะอวด ตำบลแหลม ตำบลชะลิก อำเภหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทิศใต้ จดคลองปากประ ตำบลพนางตุง อำเภกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

ทิศตะวันออก จดทะเลหลวง (ทะเลสาบสงขลาตอนบน) ทางหลวงจังหวัดสงขลาหมายเลข ๔๐๘๓ ท้องที่ ตำบลตะเคียน ตำบลบ้านขาว อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก ลำคลองคึกฤทธิ์ (คลองขุด) ฝั่งทะเลน้อยตะวันตก ทุ่งนาป่าปรี้อ ป่าไม้เสม็ดขาว ตำบลพนางตุง ตำบลทะเลน้อย อำเภกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ตำบลขนหาด ตำบลนางหลง ตำบลท่าเสม็ด ตำบลเคื่อง อำเภชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔.๑.๒ ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม

๔.๑.๓ ภูมิอากาศ

ภูมิอากาศโดยทั่วไปในภาคใต้ส่วนใหญ่จะมีเพียง ๒ ฤดู คือ ฤดูฝนกับฤดูร้อนเท่านั้น ฝนจะเริ่มตกราวๆ เดือนสิงหาคม แต่ฤดูฝนจริงๆ จะเริ่มในเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ ส่วนที่เหลือจะเป็นช่วงฤดูร้อนที่มีฝนตกบ้างประปราย เนื่องจากได้รับอิทธิพลของลมบก และลมทะเล จึงทำให้อากาศในเขตทะเลน้อยสดชื่นและเย็นสบายตลอดปี เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ

๔.๑.๔ การปกครอง

พื้นที่โดยรอบพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง อำเภอหัวไทร อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยมีจำนวนหมู่บ้านรวม ๕๐ หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่เกือบทั้งหมด โดยมีขนาด ๒๐๐ ครัวเรือนขึ้นไป จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน มีขนาด ๑๐๐-๑๙๙ ครัวเรือน จำนวน ๒๗ หมู่บ้าน และที่เหลืออีก ๑๒ หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนน้อยกว่า ๑๐๐ หลังคาเรือน รวมครัวเรือนที่อยู่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยทั้งสิ้น ๗,๘๑๓ ครัวเรือน คิดเป็นประชากร ๓๗,๖๖๒ คน จำแนกเป็นชาย ๑๘,๐๐๗ คน หญิง ๑๙,๖๕๕ คน สัดส่วนของเพศชาย : เพศหญิง เท่ากับ ๐.๙๒

๔.๑.๕ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นป่าพรุน้ำจืด มีน้ำท่วมขังเกือบตลอดปี ประกอบไปด้วยหนอง คลอง บึง ทางน้ำ ทุ่งนา ทุ่งหญ้า ป่าราโพ ป่ากก ป่าปรี้อ ป่ากระจูด ป่ากระจูดหนู และป่าเสม็ดขาว นอกจากนี้เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยยังสามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๒ ส่วนดังนี้

๑) พื้นที่บนแผ่นดิน มีประมาณ ๔๒๙ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๙๔ ของพื้นที่ทั้งหมดแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

ก. บริเวณน้ำท่วมขัง น้ำลต เป็นพื้นที่น้ำท่วมขัง โดยมีน้ำขึ้นลงเป็นเวลา มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ ๑-๒ เมตร จะเป็นบริเวณหาดโคลน พบทางทิศตะวันออกของป่าพรุ ส่วนใหญ่จะพบทุ่งนาข้าว และทุ่งหญ้า

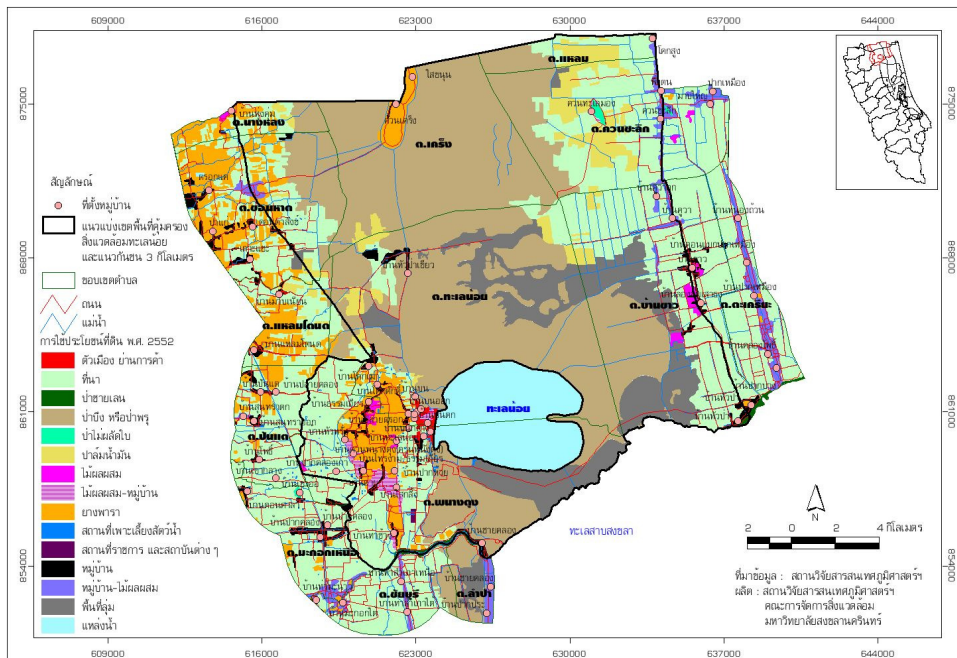
ข. ป่าพรุ จะเป็นบริเวณก้นกระทะของพื้นที่ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ๖๐ เซนติเมตร ทำให้ต่ำกว่าพื้นที่อื่นๆ โดยรอบพื้นที่จะเป็นเนินหรือที่เรียกว่า “ควน” และบนควนเหล่านี้ จะพบทุ่งหญ้า และป่าดิบชื้นบ้างเล็กน้อย

ค. ที่ราบ พบทางทิศตะวันตกของป่าพรุ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ ๘ เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นนาข้าว สวนยาง ป่าดิบชื้น และอาจพบทุ่งหญ้าและป่าพรุในบริเวณนี้ด้วย

๒) พื้นที่บริเวณพื้นน้ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๘ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๖ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยประมาณ ทะเลน้อยมีความกว้าง ๕ กิโลเมตร ความยาว ๖ กิโลเมตร ความลึกเฉลี่ย ๑๒ เมตร พื้นน้ำที่พบโดยทั่วไป ได้แก่ พืชลอยน้ำ หญ้าลอยน้ำ ฯลฯ (ดังรูปที่ ๔-๑)

ในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยประกอบด้วยพื้นที่ประเภทต่างๆกัน ได้แก่

- ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ ประมาณ ๑.๖ ตารางกิโลเมตร (๑,๐๐๐ ไร่)
- ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๓ แห่งคือ
 - ป่าสงวนแห่งชาติคลองยวน ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ประมาณ ๐.๙๙ ตารางกิโลเมตร (๖๑๗.๕ ไร่)
 - ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขียว ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ประมาณ ๐.๘๙ ตารางกิโลเมตร (๕๕๓.๑ ไร่)
 - ป่าสงวนแห่งชาติป่าบ้านในลุ่ม ป่าบ้านกุ่มแปะ ป่าพรุควนเค็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื้อที่ประมาณ ๓.๐๕ ตารางกิโลเมตร (๑,๙๐๖.๒๕ ไร่) (รวมเฉพาะพื้นที่อยู่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย) รวมเนื้อป่าสงวนแห่งชาติประมาณ ๔.๙๒ ตารางกิโลเมตร (๓,๐๗๖.๘๕ ไร่) หรือร้อยละ ๑๐.๗๗ ของเนื้อที่ทั้งหมด
- ที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ ประมาณ ๑๑.๒ ตารางกิโลเมตร (๗,๐๐๐ ไร่) หรือร้อยละ ๒๔.๕๑ ของเนื้อที่ทั้งหมด
- ที่รกร้างว่างเปล่าหรือที่สาธารณประโยชน์อื่นๆ ประมาณ ๑๓.๕๘ ตารางกิโลเมตร (๘,๔๘๕.๖๕ ไร่) หรือร้อยละ ๒๙.๗๑ ของเนื้อที่ทั้งหมด (รูปที่ ๔-๑)

รูปที่ ๔-๑ แผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

๔.๑.๖ การประกอบอาชีพ

ชุมชนทั้งหมดในอำเภอหัวไทร อำเภอระโนด อำเภอควนขนุน และอำเภอชะอวด ประกอบอาชีพหลักในการทำการทำนา รองลงมาเป็นการเก็บหรือสานกระจูด มีการทำการประมงเป็นอาชีพหลักที่บ้านนางตุง หมู่ ๑ บ้านทะเลน้อย หมู่ ๑ บ้านบน (ออก) หมู่ ๔ การสานกระจูดยังเป็นอาชีพรองของผู้คนในหลายชุมชน

๔.๒ ข้อมูลระดับตำบล

ซึ่งพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด ๔ อำเภอ ๙ ตำบล คือ ตำบลบ้านขาว อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ตำบลควนชะลิก ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ตำบลเค็ง ตำบลนางหลง ตำบลขอนหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตำบลแหลมโดนด ตำบลทะเลน้อย และตำบลนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง สรุปรายละเอียดของแต่ละตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของแต่ละตำบลที่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครอง

อำเภอ ตำบล	จำนวน ประชากร	สภาพทั่วไปของ ตำบล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		รายได้เฉลี่ยต่อ คน (บาท/ปี)	ผลิตภัณฑ์ที่มี ชื่อเสียง
			อาชีพ	หน่วยธุรกิจ		
อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา						
บ้านขาว	๓,๔๙๒ คน	เป็นที่ราบและพื้นที่ ชุ่มน้ำ	- เกษตรกรรม - การเพาะปลูก - เลี้ยงสัตว์ - ประมง - ค้าขาย	- โรงสีข้าว - ปั้มน้ำมัน	๔,๙๐๙ บาท	-
อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช						
ควนชะลิก	๓,๓๑๕ คน	เป็นที่ราบ ที่ราบลุ่ม นาข้าว และสลั บด้วยภูเขา	- เกษตรกรรม - การเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ - เลี้ยงสัตว์ - ค้าขาย	- โรงสีข้าว - ปั้มน้ำมัน	๔,๗๒๐ บาท	-
แหลม	๓,๑๑๙ คน	ที่ราบ ที่ราบลุ่ม สลัด้วยเนินเขา	- เกษตรกรรม - การเพาะปลูก - เลี้ยงสัตว์ - ประมง - ค้าขาย	-	๓,๘๐๖ บาท	-

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ ๔-๑ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของแต่ละตำบลที่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครอง (ต่อ)

อำเภอ ตำบล	จำนวน ประชากร	สภาพทั่วไปของ ตำบล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		รายได้เฉลี่ยต่อคน (บาท/ปี)	ผลิตภัณฑ์ที่มี ชื่อเสียง
			อาชีพ	หน่วยธุรกิจ		
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช						
เค็ริง	๕,๑๘๗ คน	เป็นที่ราบ ที่ราบลุ่ม และสลับด้วยภูเขา โคด	- เกษตรกรรม - การเพาะปลูก - เลี้ยงสัตว์ - ประมง - ค้าขาย - หัตถกรรมกระจุต	-	๒,๙๓๒ บาท	-
นางหลง	๔,๖๐๕ คน	ที่ราบ และที่ราบลุ่ม น้ำ	- เกษตรกรรม - การเพาะปลูก - เลี้ยงสัตว์ - ประมง - ค้าขาย	- โรงสีข้าว - โรงรมยางพารา	๓,๔๔๓ บาท	-
ขอนหาด	๓,๒๑๔ คน	เป็นที่ราบ และที่ ราบลุ่ม	- เกษตรกรรม - การเพาะปลูก - เลี้ยงสัตว์ - ประมง - ค้าขาย	- โรงสีข้าว - ปั่นน้ำมัน	๔,๒๘๒ บาท	-
อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง						
แหลมโตนด	๓,๗๗๗ คน	ที่ราบและที่ราบลุ่ม	- เกษตรกรรม - เลี้ยงสัตว์ - ค้าขาย	- ปั่นน้ำมัน	๔,๐๑๙ บาท	-
ทะเลน้อย	๕,๐๘๘ คน	เป็นที่ราบ และที่ ราบลุ่มน้ำ	- เกษตรกรรม - การเพาะปลูก - เลี้ยงสัตว์ - ประมง - หัตถกรรมกระจุต - ค้าขาย	- โรงสีข้าว - ปั่นน้ำมัน - รีสอร์ท - ร้านอาหาร	๓,๘๐๐ บาท	- ผลิตภัณฑ์ จากกระจุต
พนาตุง	๗,๑๙๔ คน	เป็นที่ราบ ที่ราบลุ่ม และสลับด้วยภูเขา	- เกษตรกรรม - การเพาะปลูก - เลี้ยงสัตว์ - ประมง - หัตถกรรมกระจุต - ค้าขาย	- รีสอร์ท - ร้านอาหาร	๕,๐๐๐ บาท	- ผลิตภัณฑ์ จากกระจุต

ที่มา: โครงการวิจัยลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๒

๔.๓ คุณค่าพิเศษ/องค์ประกอบของคุณค่า

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดสัมมนา และประชุมกลุ่มย่อย สามารถสรุปคุณค่าและความสำคัญในบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยในด้านระบบนิเวศธรรมชาติ ซึ่งคุณค่าและความสำคัญตามมาตรา ๔๓ นั้นมีการกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ดังนี้ (ดังรูปที่ ๔-๒)

๔.๓.๑ คุณค่าความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยตามมาตรา ๔๓

คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยเป็นไปตามมาตรา ๔๓ กล่าวคือ พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยมีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น โดยเป็นป่าพรุที่สำคัญของภาคใต้ ที่ประกอบด้วย สัตว์น้ำ พืชน้ำ ที่มีความหลากหลาย เป็นที่อยู่อาศัย ขยายพันธุ์ของนกน้ำ ทั้งที่ประจำถิ่นและอพยพ และเป็นแหล่งประกอบอาชีพ ทางด้านเกษตรกรรม ประมงน้ำจืด และสานกระจูด ของประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบมาเป็นเวลานาน แต่การใช้ประโยชน์ของมนุษย์ จากการทำกิจกรรมต่างๆ รอบทะเลน้อย ทำให้ระบบนิเวศตามธรรมชาติถูกทำลายมากขึ้น จากผลงานวิจัยของเสาวภา อังสุพานิช และสุภาพร รักเขียว (๒๕๒๗ : ๓๖๓-๓๖๕) ได้ศึกษา โดยโรติเฟอร์ซึ่งเป็นแพลงค์ตอนสัตว์ สำหรับเป็นอาหารของสัตว์น้ำวัยอ่อน พบว่าในช่วงปี ๒๕๒๗ ที่ศึกษานั้น ทะเลน้อยมีโรติเฟอร์จำนวนมาก แสดงว่ามีสัตว์น้ำชุม ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ฤทัยวรรณ (๒๕๓๖ : ๓-๔) ได้ศึกษาความยากจนของชุมชนทะเลน้อย พบว่า ชาวบ้านยากจนลง เพราะทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้เป็นแหล่งหารายได้หลักลดลง ได้แก่ สัตว์น้ำ ซึ่งผลงานวิจัยของหทัยทิพย์ (๒๕๔๖ : ๓) พบว่าแพลงก์ตอนพืชซึ่งเป็นอาหารของสัตว์น้ำลดลง ทำให้สัตว์น้ำลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา (๒๕๔๔ : ๒๔-๒๕, ๓๑, ๗๐-๗๒) ที่ประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพน้ำ ได้แก่ เกษตรกรรม และประมง พบว่า ในช่วง ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๘ ประเมินว่าพื้นที่เพาะปลูกจะลดลงร้อยละ ๗ และผลผลิตสัตว์น้ำลดลงร้อยละ ๕ เนื่องจากคุณภาพน้ำต่ำลง ความสมบูรณ์ของต้นกระจูด การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยของกลุ่มต่างๆ ทำให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น เกิดถวาท (๒๕๔๒:๑๕, ๒๕, ๕๖-๕๗, ๘๑) ได้ทำการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับหลายกลุ่ม ได้แก่ ผู้มีอาชีพขับเรือนำเที่ยว ชมนก ต้องการอนุรักษ์นก แต่เกษตรกรต้องการทำลายนกเพราะมากัดกินพืชผลทางการเกษตร ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ได้ขยายวงกว้างมากขึ้น เป็นความขัดแย้งระหว่างประชาชนต่างอาชีพ ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่อนุรักษ์และหน่วยงานราชการด้วยกันเอง ซึ่งสุจิตรา (๒๕๕๐ : ๘๒-๘๗, ๙๓-๑๒๖) ได้ทำการวิจัยไว้

๔.๓.๑.๑. ทรัพยากรประมง/สัตว์หายาก**- ทรัพยากรประมง**

สัตว์น้ำที่พบในทะเลน้อยที่สำคัญได้แก่ ปลาชนิดต่างๆ จากการสำรวจของศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พบว่า ปลาในทะเลน้อยมีทั้งหมด ๕๘ ชนิด ซึ่งมีปลาที่อยู่ในสถานะที่หายากมากอยู่ ๓ ชนิด ได้แก่ ปลาพรหมหัวเหม็น ปลากระทิงดำ ปลากระทิงไฟ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ปลากระทิงดอกไม้ (ใต้) ปลาที่หายาก มี ๗ ชนิด ได้แก่ ปลากะทิง ปลาสร้อยลูกกล้วย/ปลาช่า/ปลามะลิเลื้อย/ปลาย่านไทร (ใต้) ปลาสรวย ปลาตุ๊กตาดำ/ปลาตุ๊กตาสี/ปลาตุ๊กตาดำ (ใต้) ปลาจิ้มฟันจระเข้ใหญ่ ปลากัดป่า และปลาปักเป้าลายร่างแห/ปลาปักเป้าท้องลายตาข่าย ซึ่งปลาที่เจอในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยมีรายชื่อดังที่แสดงในตารางที่ ๔-๒

ตาราง ๔-๒ ชนิดของปลาที่พบในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

ลำดับ ที่	ชนิด	บึงทะเล น้อย	พรุควน เค็ริง	สถานะ
๑	ปลาสลาด	/		Vc
๒	ปลาแมวหูดำ ปลาแมวครีบดำ	/		C
๓	ปลาตะเพียนขาว ปลาตะเพียน	/		C
๔	ปลากระแห ปลาลำปำ (ใต้)	/		C
๕	ปลาตาแดง	/		C
๖	ปลากะทิง	/		R
๗	ปลากระสูบขีด ปลาโสด (ใต้)	/		C
๘	ปลาอีสกเทศ	/		C
๙	ปลาสร้อยลูกกล้วย ปลาช่า ปลามะลิเลื้อย ปลาย่านไทร (ใต้)	/		R
๑๐	ปลาสร้อยนกเขา ปลาขี้ขม	/		C
๑๑	ปลาพรมหัวเหม็น	/		Vr
๑๒	ปลาแปบขาวหางดำ ปลาแปบ	/		C
๑๓	ปลาแปบหางดอก	/		Vc
๑๔	ปลาแปบ	/		U
๑๕	ปลาตะเพียนทราย	/		Vc
๑๖	ปลาแก้มขี้ ปลาปาก ปลาสมอมุก	/		C
๑๗	ปลาเสือข้างลาย ปลาเสื้สุมาตร	/		C
๑๘	ปลาชิวควายแถบดำ	/		C
๑๙	ปลาชิวหางกรไร	/		C
๒๐	ปลาชิวข้างขวาน		/	U
๒๑	ปลากดเหลือง ปลากดน้ำจืด	/		C
๒๒	ปลาแขยงนวล	/		U
๒๓	ปลาแขยงใบข้าว ปลาแขยงฟ้า (ใต้)	/		U
๒๔	ปลาแขยงหิน ปลาแขยงขี้ไก่ (ใต้)	/		U
๒๕	ปลาก้างพระร่วง ปลาผี	/		U
๒๖	ปลาเนื้ออ่อน ปลาชะโอน	/		U
๒๗	ปลาสวาย	/		R
๒๘	ปลาดุกด้าน ปลาดุกนา ปลาดุกต่าง (ใต้)	/		R
๒๙	ปลาดุกอูย ปลาดุกเนื้ออ่อน (ใต้)	/		C
๓๐	ปลากระทุงเหวเมือง	/		Vc
๓๑	ปลาเข็มหม้อ ปลาเข็ม	/		Vc

ตาราง ๔-๒ ชนิดของปลาที่พบในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย (ต่อ)

๓๒	ปลากระทุงเหวปากแดง	/		Vc
๓๓	ปลาหัวตะกั่ว	/		C
๓๔	ปลาจิ้มฟันจระเข้ใหญ่	/		R
๓๕	ปลาไหลนา	/		Vc
๓๖	ปลาหลดลาย	/		C
๓๗	ปลากระทิงดำ	/		Vr
๓๘	ปลากระทิงไฟ ปลากระทิงดอกไม้ (ใต้)	/		Vr
๓๙	ปลาแป้นแก้ว ปลาขี้เจ้ (ใต้)	/		U
๔๐	ปลาแป้นเล็ก	/		Vc
๔๑	ปลาแป้นจุกสั้น	/		Vc
๔๒	ปลาเสือพ่นน้ำ	/		C
๔๓	ปลาคุมซี	/		C
๔๔	ปลาหมอช้างเหยียบ ปลาหมอพรก ปลาอีตลับ (ใต้)	/		C
๔๕	ปลากัดป่า	/		R
๔๖	ปลาสลิด ปลาใบไม้	/		C
๔๗	ปลากระดี่หม้อ	/		C
๔๘	ปลากริม ปลากริมด้าน (ใต้)	/		C
๔๙	ปลากะพง ปลาช่อนไซ (ใต้) ปลากะจน (อีสาน)	/		C
๕๐	ปลาชะโด	/		C
๕๑	ปลาช่อน	/		C
๕๒	ปลาหมอเทศ ปลาคีลาป	/		C
๕๓	ปลานิล	/		C
๕๔	ปลาน้ำจืด ปลาบู่ทราย	/		C
๕๕	ปลาน้ำจืด ปลาบู่หมาจู	/		C
๕๖	ปลาปักเป้าน้ำจืดหลังเขียว ปลาปักเป้า (ใต้)	/		C
๕๗	ปลาปักเป้าน้ำจืด ปลาปักเป้าจุด	/		C
๕๘	ปลาปักเป้าลายร่างแห ปลาปักเป้าทองลายตาข่าย	/		R

ที่มา : ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๒ข

หมายเหตุ Vr = very rare, R = rare, C = common,

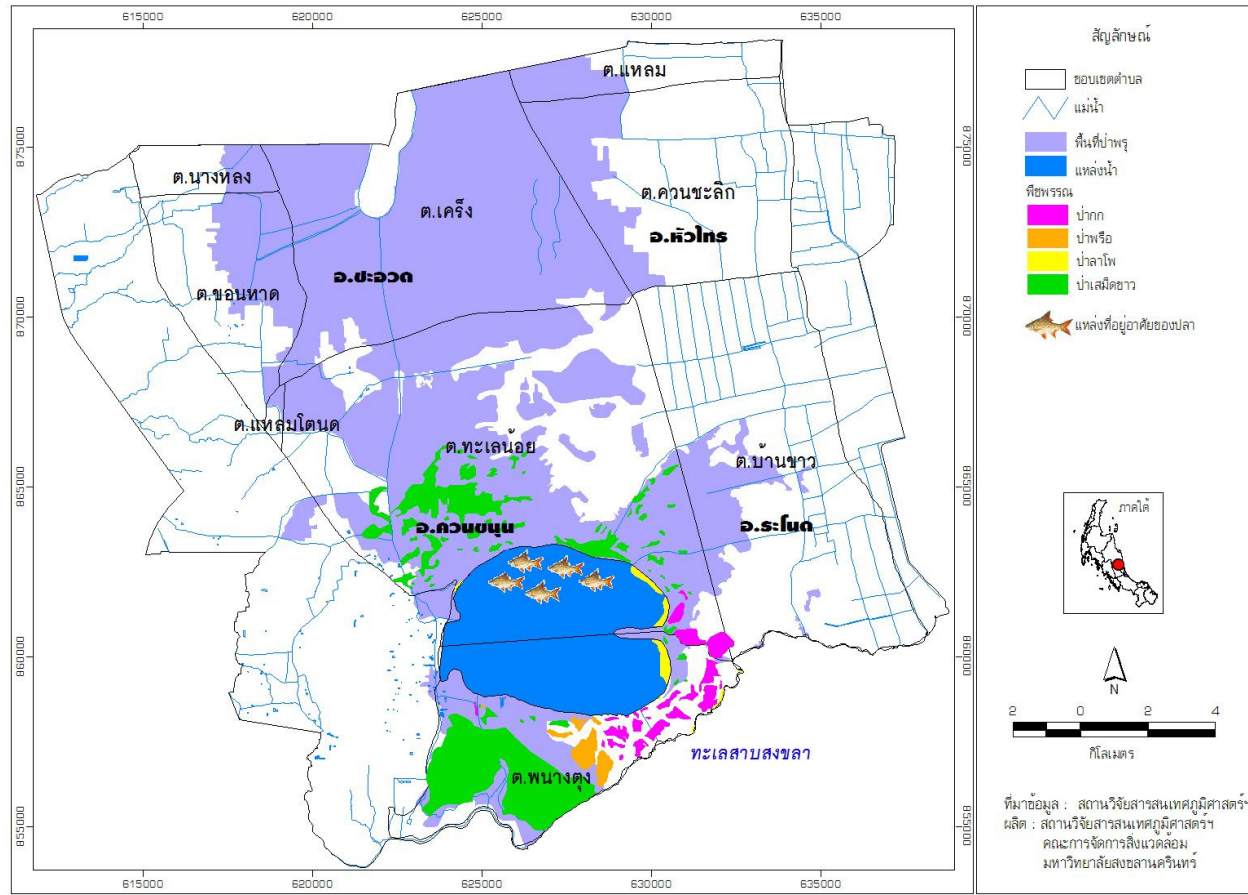
Vc = very common, U = unknown

พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ครอบคลุมพื้นที่เขตปกครองของ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ ไร่ หรือ ๒๔๐ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่น้ำขังซึ่งอยู่ที่ตำบลทะเลน้อย และตำบลพนาสูง จังหวัดพัทลุง มีเนื้อที่ประมาณ ๒๘ ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ ๖ ของพื้นที่ทั้งหมด มีระดับน้ำลึก ๑-๒ เมตร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่อยู่อาศัยที่ทะเลน้อยมาเป็นเวลากว่า ๖๐ ปี กล่าวว่า ทะเลน้อยแต่ก่อนน้ำลึก พื้นน้ำเป็นดินน้ำขัง ไม่มีบัว บัวฟังจะมีเมื่อ ๑๐ ปีที่ผ่านมา

- สัตว์หายาก

ทะเลน้อยเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีความหลากหลายของสัตว์น้ำชนิดต่างๆ โดยเมื่อแบ่งสถานภาพของปลาที่พบออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ หายากมาก (very rare) หายาก (rare) ปกติ (common) และมีมาก (very common) พบว่า ปลาที่อยู่ในระดับหายากหรือใกล้สูญพันธุ์ได้แก่ ปลาตุ้ม และปลาดัก ส่วนที่อยู่ในระดับหายากหรืออยู่ในสภาพเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ได้แก่ ปลากดหัวเหม็น ปลากระทิงไฟ ปลากระทิงลาย และปลาจิ้มฟันจระเข้ ส่วนปลาที่ไม่พบอีกเลย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้แก่ ปลาพรม และปลาดุกลำพัน (สุจิตรา, ๒๕๕๐ : ๘๒-๘๗, ๙๓-๑๒๖)

ส่วนสัตว์หายากที่มีจำนวนลดลง และเสี่ยงที่จะสูญพันธุ์ได้แก่ โลมาอิรวดี เสือปลา ค้างคาวมงกุฎเลียนมลายูหางสั้น ค้างคาวมงกุฎเทาแดง ค้างคาวหนูหูตีนโตเล็ก และลิงแสม

ที่มาข้อมูล : การรวบรวมเอกสารและการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑ ๒ และ ๓

รูปที่ ๔-๓ แผนที่แสดงพื้นที่ที่ทรัพยากรประมง / สัตว์หายากในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ระดับตำบล

๔.๓.๑.๒ พรรณพืชธรรมชาติ

พรรณพืชที่พบเป็นพืชในกลุ่มพันธุ์พืชน้ำ ได้แก่ จูดหนู หัวทรงกระเทียม บัวหลวง บัวสาย กง เตยทะเล และผักตบชวา เป็นต้น จะพบในบริเวณตอนกลางของทะเลน้อย ซึ่งส่วนที่ลึกที่สุดของบึงน้ำจืดทะเลน้อยจะพบพืชจมน้ำ ได้แก่ สาหร่ายฉัตรและสาหร่ายเส้นด้ายเป็นส่วนใหญ่

ในบริเวณด้านทิศตะวันตกของทะเลน้อยซึ่งมีระดับน้ำไม่ลึกมากนัก จะพบพลับพลึง และจะพบบัวหลวงขึ้นเป็นกลุ่มใหญ่บริเวณใกล้เคียงกันทางตอนเหนือ และด้านทิศตะวันออกของทะเลน้อยจะพบจูดหนูเป็นพืชเด่นกว่าพืชชนิดอื่นๆ ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ที่มีต่อลำเลียงในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย สำหรับชนิดพันธุ์พืชที่เป็นไม้ต้นและมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางนา ตะเคียนทอง กาแยะ เป็นต้น ชนิดพันธุ์ไม้ต้นที่เด่นในป่าพรุ คือ เสม็ด ป่าเสม็ดเป็นผืนป่าขนาดใหญ่ พบทั้งบริเวณตอนเหนือและตอนใต้ของทะเลน้อย นอกจากนี้ยังมีชนิดพันธุ์พืชที่ถูกจัดอยู่ในบัญชีพืชอนุรักษ์ บัญชี ๒ (CITES) คือ กล้วยไม้ ซึ่งพบจำนวน ๓ ชนิด คือ เอื้องแมงมุม กะระกะร้อนปากเป็ด และกะระกะร้อนด้ามข้าว ทั้ง ๓ ชนิดเป็นพืชอิงอาศัย มีดอกสวยงาม โดยเฉพาะเอื้องแมงมุม เป็นกล้วยไม้ท้องถิ่นที่มีดอกขนาดใหญ่ สวยงาม แต่พบอยู่ในปริมาณที่น้อยมาก

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ และจากการออกพื้นที่ทำการสัมภาษณ์ และจัดประชุมในพื้นที่ พบว่าพันธุ์พืชหลายชนิดได้ให้ประโยชน์อย่างมากตามคุณสมบัติเฉพาะของพันธุ์พืชนั้นๆ เช่น เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกนานาชนิด เป็นสมุนไพร ใช้ในการจักสาร และใช้ทำสีย้อม (ดังรูปที่ ๔-๔)

คุณค่าดังกล่าวนำไปสู่การประกอบอาชีพ วิถีชีวิต สภาพเศรษฐกิจ ที่ผูกพันกับพรรณพืชธรรมชาติ เช่น อาชีพเกี่ยวกับกระจูด การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯลฯ จากการศึกษาของฉัตรผลนาค และคณะ (๒๕๔๙:๔๗-๔๘,๕๒) ได้ทำวิจัย เรื่อง “ สมบัติทางกายภาพของเส้นกระจูดในกระบวนการเตรียมวัตถุดิบของชุมชนทะเลน้อย ” โดยศึกษาลักษณะของเส้นจูด ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์กระจูด ซึ่งเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมของผู้ซื้อ ผู้วิจัยได้ศึกษาสมบัติทางกายภาพของเส้นจูด ได้แก่ ขนาดความกว้าง ยาว ความหนา ค่าความชื้น และความแข็งแรง เส้นจูดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เส้นจูดที่ปลูกอยู่ในหมู่บ้านทะเลน้อย และเส้นจูดพร้อมสานของกลุ่มแม่บ้านทะเลน้อย ผลจากการศึกษาพบว่า เส้นจูดที่ศึกษา มีความคงทน แข็งแรงดี สามารถรับน้ำหนักได้มาก ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์จากจูดของทะเลน้อย มีความคงทน และแข็งแรง จึงเหมาะสมในการทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

๔.๓.๑.๓ สัตว์ปีก/นก

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่มาของการจัดตั้งเนื่องมาจากกองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ ได้ทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ และพบว่าบริเวณทะเลน้อยเป็นทะเลน้ำจืดที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ และที่สำคัญเป็นที่อยู่อาศัย ทำรัง กักไข่ แพร่พันธุ์ของนกประจำถิ่น และนกอพยพ เมื่อประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยแล้ว ได้มีการประกาศเพิ่มเติมเพื่อขยายเขตพื้นที่คุ้มครองให้กว้างขวางไปกว่าเดิม ได้แก่ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ ครอบคลุมตำบลบ้านขาว ตำบลตะเคียน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ขยายพื้นที่ครอบคลุมตำบลขนหาด ตำบลนางหลง ตำบลท่าเสม็ด ตำบลชะอวด ตำบลเค็ง อำเภอลำพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช และเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ประกาศบริเวณควนขี้เสียน (อ่าวหม้อ) เขตหมู่ที่ ๔ ตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site)

ทางราชการได้ให้ความสำคัญกับพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นที่อยู่อาศัยของนกหลายชนิด ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่นและนกอพยพ การมีนกจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ และที่สำคัญเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการชมนก ในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๒ – เม.ย. ๒๕๕๓) มีนักท่องเที่ยวมาชมบัว ชมนก ที่ทะเลน้อย ประมาณ ๖,๐๐๐ คน หรือโดยเฉลี่ยเดือนละ ๕๐๐ คน

๔.๓.๑.๔ แหล่งน้ำ

บึงน้ำจืดทะเลน้อยมีพื้นที่ ๒๖ ตารางกิโลเมตร (๑๖,๒๕๐ ไร่) เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำถาวรและเต็มไปด้วยทุ่งหญ้าตามขอบบึง มีน้ำลึกประมาณ ๑.๑ เมตร ระหว่างทะเลน้อยและทะเลหลวงมีแนวเนินทรายธรรมชาติสูงประมาณ ๐.๕ เมตรกั้นอยู่ และมีทางน้ำเชื่อมต่อกันกว้างประมาณ ๒ กิโลเมตร ซึ่งจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ และจากการออกพื้นที่ทำการสัมภาษณ์และจัดประชุมในพื้นที่ ในปัจจุบันการใช้ประโยชน์จากน้ำในบึงน้ำจืดทะเลน้อยมีดังนี้ เป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภค บริโภค เป็นแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่ง และเป็นแหล่งป้องกันภัยธรรมชาติ (ดังรูปที่ ๔-๖)

คุณค่าในประเภทแหล่งน้ำนำไปสู่การประกอบอาชีพ วิถีชีวิต สภาพเศรษฐกิจที่ผูกพันกับแหล่งน้ำ ทำให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมสำคัญแหล่งหนึ่ง โดยมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เช่น นาข้าว รวมถึง การทำสวนปาล์มน้ำมัน สวนยางพารา ซึ่งในกิจกรรมเหล่านี้เป็นปัจจัยคุกคามแหล่งน้ำควบคู่กันไปด้วย

๔.๓.๑.๕ ป่าพรุ

จากการศึกษาการกระจายของพื้นที่ป่าพรุในประเทศไทยโดยจิริศักดิ์และคณะ (๒๕๓๔) พบว่าป่าพรุที่พบในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย (จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง) เป็นป่าพรุเปลี่ยนสภาพ (Secondary Swamp Forest) เป็นป่าที่มีสังคัมไม้เสม็ดขาวขึ้นปกคลุมเป็นไม้เด่น จึงมักนิยมเรียกกันว่าป่าเสม็ด (Melaleuca forest)

จากข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ของสถานวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Theos ในปี ๒๕๕๒ พบว่าพื้นที่พรุในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยมีการกระจายในพื้นที่ ๓ จังหวัด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- จังหวัดนครศรีธรรมราช พบการกระจายหนาแน่นของพื้นที่พรุใน ตำบล ขอนหาด ตำบลนางหลง และตำบลเคิ่ง ในอำเภอชะอวด ตำบลแหลม และตำบลควนชะลิก ในอำเภอหัวไทร
- จังหวัดพัทลุง พบการกระจายตัวของป่าพรุในพื้นที่ ตำบลแหลมโดนด ตำบลทะเลน้อย และตำบลนางตุง ในอำเภอควนขนุน
- จังหวัดสงขลา พบการกระจายตัวของป่าพรุในพื้นที่ ตำบลบ้านขาว ในอำเภอระโนด

พื้นที่พรุในพื้นที่ศึกษามีคุณค่าและประโยชน์หลากหลาย ประกอบด้วย

๑) ช่วยรักษาสมดุลของกระบวนการต่าง ๆ ภายในระบบนิเวศที่มีลักษณะเฉพาะให้คงสภาพอยู่ได้ เช่น ลักษณะการทับถมของซากพืช ซากสัตว์ ซึ่งเกิดเป็นชั้นของดินอินทรีย์ นอกจากนี้ยังเป็นบริเวณที่เป็นแหล่งสะสมคาร์บอน เป็นต้น

๒) ช่วยรักษาสภาพภูมิอากาศประจำถิ่นให้คงอยู่และไม่แปรปรวน เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะป่าพรุที่มีสภาพน้ำท่วมขังอยู่ตลอดเวลา ทำให้ต้นไม้และสิ่งมีชีวิตที่มีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมเช่นนี้สามารถคงอยู่ได้และทำให้สภาพภูมิอากาศไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

๓) ป่าพรุทำหน้าที่คล้ายฟองน้ำ คอยดูดซับน้ำและสารอินทรีย์ใต้แหล่งน้ำใต้ดิน หากเมื่อใดพื้นที่พรุถูกทำลาย จะทำให้น้ำใต้ดินลดลง

๔) เป็นแหล่งกักเก็บตะกอนดินและธาตุอาหาร ต้นไม้ในพื้นที่พรุจะเป็นตัวช่วยดักตะกอน และทำให้แผ่นดินงอกเร็ว เนื่องจากพื้นที่ป่าพรุส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังทำให้การย่อยสลายเป็นไปอย่างช้า ๆ พืชในพรุเป็นตัวช่วยดูดธาตุอาหาร กักเก็บสารอินทรีย์ ทำให้สะสมแร่ธาตุต่าง ๆ เป็นดิน และเหมาะในการนำซากพืชในพื้นที่พรุมาทำปุ๋ย

๕) ป่าพรุสามารถดูดซับสารพิษจากการปนเปื้อนของสารพิษหรือสารเคมีในน้ำใต้บางส่วน โดยเก็บสะสมไว้ในตะกอนดิน ดังนั้น หากมีผู้ที่นำน้ำจากป่าพรุไปใช้ประโยชน์ น้ำจะมีการปนเปื้อนของสารพิษลดลง และเกิดอันตรายแก่ผู้ใช้น้อยลง

๖) พรุ เป็นแนวป้องกันการบุกรุกของน้ำเค็ม จะทำให้น้ำจืดผลัดกับน้ำเค็ม หากพื้นที่พรุถูกทำลาย น้ำเค็มจะรุกเข้ามาแทนที่น้ำจืด ทำให้น้ำจืดใช้ประโยชน์ไม่ได้

๗) เป็นแหล่งที่อยู่ของนกนานาชนิด

๘) เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ สำหรับบ้านเรือนและการเกษตร นอกจากนี้แหล่งน้ำใต้ดินยังสามารถนำมาใช้เป็นแหล่งน้ำให้แก่พื้นที่บริเวณรอบ ๆ พรุ และช่วยรักษาระดับน้ำใต้ดินให้คงที่ น้ำบางส่วนก็จะไหลซึมลงสู่แอ่งลึกลงใต้ ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไป

๙) เป็นแหล่งศึกษา เรียนรู้ แหล่งวิจัยทางด้านนิเวศวิทยา ชีววิทยา และเศรษฐศาสตร์ เนื่องด้วยป่าพรุเป็นแหล่งที่มีความซับซ้อนของระบบนิเวศ ความหลากหลายด้านพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ เป็นระบบนิเวศที่ประกอบด้วยสังคมย่อยของสิ่งมีชีวิตมากมาย เช่น สังคมของสิ่งมีชีวิตบนผิวน้ำ ตะกอนดินในน้ำ และในอากาศ รวมถึงยังเป็นแหล่งทำมาหากินที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายอีกด้วย เช่น การทำเกษตรกรรม การประมง และการเก็บกระจุตซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบของอุตสาหกรรมครีวเรื้อนของชุมชน

๔.๓.๒ คุณค่าความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยตามมาตรา ๔๕

จากความสำคัญตามนัยแห่งมาตรา ๔๓ ที่กล่าวแล้วข้างต้นนั้น พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยเป็นที่มีระบบนิเวศที่เป็นเอกลักษณ์และพื้นที่ที่ถูกคุกคาม ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ ซึ่งได้ทำการสำรวจพบว่าบริเวณทะเลน้อยเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นที่อยู่อาศัยของนกน้ำประจำถิ่นและนกอพยพ จึงได้ประกาศพื้นที่บางส่วนของตำบลทะเลน้อย ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุงให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ซึ่งมีชื่อเรียกกันทั่วไปว่า “เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย” ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๑๘ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ ได้ประกาศเพิ่มเติมเขตห้ามล่าสัตว์ป่าครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านขาว ตำบลเครียะ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา และในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๕ ได้ประกาศเพิ่มเติมเขตห้ามล่าสัตว์ป่าครอบคลุมพื้นที่ตำบลชอนหาด ตำบลนางหลง ตำบลท่าเสม็ด ตำบลชะอวด ตำบลตะเคี๋ยง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีผลบังคับใช้ตามราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ทำให้เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยมีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ ๒๘๕,๖๒๕ ไร่

ซึ่งคุณค่าพิเศษของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและมีระบบนิเวศที่มีความสำคัญ เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ทำให้บางพื้นที่ในบริเวณควนซีเสียน (อ่าวหม้อ) ในเขตหมู่ที่ ๔ ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีเนื้อที่ ๓,๐๘๕ ไร่ ได้รับการพิจารณายกระดับเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) โดยได้รับการขึ้นทะเบียนลำดับที่ ๑๑๐ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๑ จัดเป็น Ramsar site แห่งแรกของประเทศไทย

๔.๔ ปัญหาและภัยคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่พบในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานการสำรวจพื้นที่ สามารถสรุปสภาพปัญหาในพื้นที่ได้ดังนี้

๔.๔.๑ ปัญหาและภัยคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยตามมาตรา ๔๓

๔.๔.๑.๑ ปัญหาทรัพยากรประมง/สัตว์หายากลดลง

จากงานวิจัยของฤทัยวรรณ ในปี ๒๕๓๖ พบว่า สัตว์น้ำลดลง ทำให้คนทะเลน้อยยากจนมากขึ้น คุณภาพของน้ำแย่ง เนื่องจากน้ำทิ้งจากครัวเรือน การย่อยสึกระจุย มีผลทำให้แพลงก์ตอนพืชที่เป็นอาหารสัตว์น้ำลดลง และปริมาณสัตว์น้ำลดลง ซึ่งมีผลงานวิจัยที่ยืนยันข้อสรุปดังกล่าว ได้แก่ ผลงานการศึกษาวิจัยในทะเลน้อย ซึ่งมีโลหะหนักเจือปนของสมศักดิ์ (๒๕๔๑ : ๓๑-๓๒, ๕๘) และ สุจิรา (๒๕๕๐ : ๘๒-๘๗, ๙๓-๑๒๖) ทำการวิจัยโดยแบ่งช่วงเวลาของการศึกษาเป็น ๓ ช่วง คือ ก่อนปีพ.ศ. ๒๕๑๘ (ก่อนตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย) พ.ศ. ๒๕๑๘ - พ.ศ. ๒๕๔๗ และ ๒๕๔๘ (ปีที่ทำวิจัย) พบว่า ทั้ง ๓ ช่วงเวลามีการใช้เครื่องมือประมงเพิ่มมากขึ้น และจับปลาได้ลดลงตลอดมาโดยปลาที่ยังคงพบอยู่ ได้แก่ ปลาแก้มขี้ ปลากระตี่นา ปลาช่อน ปลาหมอ ปลาตุ๊ก ปลาไหลนา และปลาที่ไม่พบเลย (ปีพ.ศ. ๒๕๔๘) ได้แก่ ปลาพรม และปลาดุกกรำพัน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้ทำการศึกษา พบว่า มีทรัพยากรประมง/สัตว์หายากหลายชนิดมีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ เช่น ปลาตะลุมพุก ปลาเกะทิง ปลาฝักพริ้ว เต่ากระอาณ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้ปริมาณและชนิดพันธุ์สัตว์น้ำลดลงเกิดจากการช้อนปลาด้วยกระแสไฟฟ้า การเปื้อปลา และการทำประมงที่ผิดวิธี เช่น การชุดบ่อล่อปลา บริเวณชายขอบพรุและในพรุบริเวณริมที่นา การใช้วนครอบปลา ปัญหาการใช้สิ่งกีดขวางในลำคลองเพื่อวางยอ และการใช้กั๊กตาถี่และสวิงจับปลาชะโดไปขาย ซึ่งในพรุควนเคร็งจะมีการทำประมงกันมากในฤดูน้ำหลากและมีการชุดบ่อล่อปลาเพื่อจับปลาในฤดูแล้ง (ธีรรัตน์, ๒๕๕๑)

จากการรายงานของสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (๒๕๕๓) พบว่า พื้นที่ทะเลน้อยมีจำนวนทรัพยากรประมงลดจำนวนลงและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการเลี้ยงปลาตุ๊กในกระชังแล้วเนื่องจากปลาตุ๊กในธรรมชาติลดจำนวนลงมาก เช่น จากรายงานปริมาณการจับปลาตุ๊กในทะเลน้อย ในเดือนพฤษภาคม จับปลาตุ๊กได้วันละ ๓-๕ กิโลกรัมเท่านั้น และพ่อค้าแม่ค้าเริ่มนำปลาจากแหล่งอื่นมาขายในทะเลน้อยแล้ว

นอกจากนี้ มีนกน้ำประเภทกินปลาหลายชนิดและมีจำนวนมากในทะเลน้อย โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคม - เดือนมีนาคม เช่น นกกระสาแดง นกยาง กาน้ำเล็ก เหยี่ยว นกกระเต็น และนกเป็ดผี เป็นต้น ซึ่งนกเหล่านี้มีส่วนทำให้ทรัพยากรประมงลดความอุดมสมบูรณ์ลงไปอีก

ปัญหาเหล่านี้ทำให้ทรัพยากรประมงในทะเลน้อยเสื่อมโทรมลง โดยเฉพาะสัตว์น้ำโดยพบอัตราผลผลิต (Standing Crop) เพียง ๒.๑-๗.๒ กก./ไร่ (เฉลี่ยต่ำกว่า ๕.๐ กก./ไร่) ซึ่งค่อนข้างต่ำอีกทั้งสัดส่วนระหว่างสัตว์กินพืชต่อสัตว์กินเนื้อ (ค่า F/C) มีเพียง ๐.๙-๓.๔ (เฉลี่ยต่ำกว่า ๒.๐) ซึ่งต่ำเช่นกันและค่าที่ควรจะเป็นควรจะสูงกว่า ๓.๐ คาดว่าปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มสูงขึ้นตามสภาพการเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ สงขลา, ๒๕๔๘)

สาเหตุที่สัตว์น้ำลดลง เกิดจากน้ำเสียจากเสียจากเสียจากที่เจือปนโลหะหนักเกิดมาตรฐานซึ่ง อานอบ (๒๕๔๒: ๒๑, ๖๓) ค้นพบ แพลงก์ตอนพืชที่ลดลง จากรายงานวิจัยของหทัยทิพย์ (๒๕๔๖ : ๓) ปัญหาการกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องทำให้มีผลต่อน้ำเสีย ซึ่งวัฒนา (๒๕๔๘: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาไว้ และ กฤษณา (๒๕๔๙: ๒๔-๒๕, ๓๑, ๗๙-๘๒) ได้ ประเมินค่าทางเศรษฐกิจว่าคุณภาพน้ำที่เสื่อมลง ทำให้ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำลดลงร้อยละ ๕ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ชาวประมง และพ่อค้าปลาที่ทะเลน้อย ได้ประมาณการณ์ว่าปลาในทะเลน้อยลดลงร้อยละ ๒ ต่อปี และนอกจากปัญหาน้ำเสียแล้ว ชาวประมงและพ่อค้าปลาให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า เกิดจากการใช้เครื่องมือประมงที่มากเกินไป เพราะเมื่อจับปลาได้น้อย ทำให้ปลามีราคาแพง ชาวประมงก็ยิ่งวางเครื่องมือจับปลามากขึ้น แม้ทางราชการจะมีการปล่อยพันธุ์ปลาทุกปี แต่ปลาตัวเล็กก็ถูกจับ และโตไม่ทันได้ขยายพันธุ์

๔.๔.๑.๒ ปัญหาพรรณพืชธรรมชาติลดลง

พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย แต่เดิมมีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายของพรรณพืชต่าง ๆ จำนวนมาก แต่ปัจจุบันได้ถูกคุกคามทำให้พรรณพืชมีแนวโน้มลดลง

จากงานวิจัยของสุปราณี (๒๕๔๑: ๗๗-๘๒) ซึ่งได้ทำการสำรวจทรัพยากรป่าไม้บริเวณลุ่มน้ำทะเลน้อย พบว่า มีพรรณพืชทั้งสิ้น ๗๒ ชนิด

ต่อมาในปี ๒๕๔๓ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ได้ทำการสำรวจและพบว่า มีพรรณพืชจำนวน ๕๔ ชนิด ซึ่งประกอบด้วย พืชใต้น้ำจำนวน ๑๓ ชนิด พืชใฝ่ลุ่มน้ำจำนวน ๒๙ ชนิด พืชลอยน้ำ จำนวน ๖ ชนิด และพืชชายน้ำ ๖ ชนิด ซึ่งในปี ๒๕๔๓ นี้ พรรณพืชที่พบลดลงไปจากปี ๒๕๔๑ จำนวน ๑๘ ชนิด

ในปี ๒๕๔๘ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ ได้ทำการสำรวจพรรณพืชโดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม LANDSAT-๕ มาตรฐาน ๑: ๕๐,๐๐๐ บันทึกข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ครอบคลุมพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ร่วมกับการสำรวจภาคสนามโดยใช้การสำรวจแบบสังเกต พบว่า ในการสำรวจครั้งนี้พบพรรณไม้มีอย่างน้อย ๓๘ ชนิด จำแนกเป็นพืชใต้น้ำ ๗ ชนิด ได้แก่ สันตะวาหางไก่ สันตะวาใบข้าว สาหร่ายข้าวเหนียว สาหร่ายหางกระรอก สาหร่ายไฟ สาหร่ายเส้นด้าย สาหร่ายพวงกะโศก พืชใฝ่ลุ่มน้ำ ๔ ชนิด ได้แก่ บัวหลวง บัวสาย บัวบก บัวผัน พืชลอยน้ำ ๗ ชนิด ได้แก่ ผักตบชวา แพงพวยน้ำ หญ้าพองลม จอก จอกหูหนู ผักบู่ ผักเป็ดน้ำ และพืชชายน้ำ ๒๐ ชนิด ได้แก่ กก หญ้าชันกรด หญ้าหวาย อ้อ จุกหมู กระจูด ปรีอ หญ้าหวดแมว หญ้าตมบางกลม หญ้าอมหู หญ้าเปลือกหิน ลำเจียก กกปรีอหรือกกสามเหลี่ยม กกสามเหลี่ยมเล็ก กกนา กกเล็ก แห้วทรงกระเทียม หญ้าตมบาง กกกลม ลาโพ หรือแฉม

ดังนั้นจากการสำรวจของสำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ ในปีพ.ศ. ๒๕๔๘ พบว่ามีพรรณพืช ๓๘ ชนิด ซึ่งลดลงจากปีพ.ศ. ๒๕๔๓ จำนวน ๑๖ ชนิด

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพรรณไม้ในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ โดยทำการเปรียบเทียบผลการศึกษาในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปี พบว่า กลุ่มพืชใต้น้ำ มีแนวโน้มลดลงในช่วงฤดูฝน ทั้งนี้เนื่องจากความขุ่นของน้ำบดบังแสงสว่างที่พืชกลุ่มน้ำไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้จึงตายลง

ในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ได้ทำการสำรวจพรรณไม้ในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย พบว่า มีทั้งสิ้น ๒๕ ชนิด ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๑๓ ชนิด

กล่าวโดยสรุปได้มีการสำรวจพรรณพืชในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยในแต่ละช่วงเวลา และพบว่าพรรณพืชมีจำนวนลดลงเรื่อยๆ ได้แก่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ พบ ๗๒ ชนิด ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ พบ ๕๔ ชนิด ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พบ ๓๘ ชนิด และปี พ.ศ. ๒๕๕๒ พบ ๒๕ ชนิด ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงภัยคุกคาม ที่มีต่อความอุดมสมบูรณ์ และความหลากหลายของพรรณพืชซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และสัตว์ต่างๆ โดยรวม

ในส่วนของปริมาณกระจูดในพื้นที่ลดลง จากการศึกษาของสมบูรณ์ และคณะ (๒๕๔๕) พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้นกระจูดลดลง เกิดจากการที่ประชาชนตัดกระจูด เพราะการตัดกระจูดจะทำให้กระจูดแคระแกร็น ทำให้กระจูดงอกช้า และหากใช้วิธีการตัดกระจูดในระดับได้

ผิวน้ำจะทำให้กระจัดตายได้ ในการตัดกระจัดนั้นคนตัดจะไม่เลือกว่าต้นอ่อนหรือต้นแก่ โดยจะรวบทีเดียวแล้วตัดเพราะสะดวกและรวดเร็ว ประกอบกับในปัจจุบันความต้องการทางตลาดของผลิตภัณฑ์กระจัดเพิ่มสูงขึ้น จึงพบปัญหาการตัดกระจัดกระจายในแทบทุกพื้นที่ของป่าพรุ แต่จะพบมากและหนาแน่นที่สุดในตำบลเคร็ง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งกระจัดที่ตัดได้ในพื้นที่นอกจากจะขายให้กับชาวบ้านที่สานกระจัดในตำบลแล้ว ยังขายให้แก่พ่อค้าแม่ค้า หรือชาวบ้านตำบลอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ชาวบ้านตำบลทะเลน้อย และตำบลพนางตุง เนื่องจากในพื้นที่ทั้ง ๒ ตำบลนี้ ไม่มีต้นกระจัดจากธรรมชาติมาใช้แล้ว จึงจำเป็นต้องสั่งซื้อจากตำบลเคร็ง ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรกระจัดในพื้นที่ป่าพรุลดลงอย่างรวดเร็ว

๔.๔.๑.๓ ปัญหาปริมาณและชนิดพันธุ์ของสัตว์ปีก/นกลดลง

นกซึ่งเป็นคุณค่าที่สำคัญของความเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ถูกคุกคามและมีปริมาณที่ลดลงเรื่อยๆ จากงานวิจัยของพรทิพย์ (๒๕๒๘ : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาประชากรนกในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ในช่วงปีพ.ศ. ๒๕๒๑ - พ.ศ. ๒๕๒๓ พบว่า มีนกทั้งประจำถิ่นและนกอพยพทั้งสิ้น ๑๔๙ ชนิด

๒๐ ปีต่อมา (พ.ศ. ๒๕๔๓) จากข้อมูลของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ซึ่งรายงานไว้ในหนังสือชื่อความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย พบว่า มีนกทั้งหมด ๑๔๐ ชนิด ซึ่งลดลงไป ๙ ชนิด

๙ ปีต่อมา (พ.ศ. ๒๕๕๒) ศูนย์วิจัยทรัพยากรทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ได้ทำการสำรวจ พบว่า มีนกทั้งหมด ๑๐๑ ชนิด ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จำนวน ๓๙ ชนิด และนกที่อยู่ในภาวะเสี่ยงใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ นกช้อนหอยขาว และนกที่ไม่พบอีกเลยในทะเลน้อย คือเหยี่ยวกิ้งก่าสีดำ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากงานวิจัยที่ได้มีการสำรวจชนิดของนกในพื้นที่ทะเลน้อย พบว่ามีจำนวนชนิดของนกในพื้นที่น้อยลง

จากสภาพสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปก็มีผลกระทบต่อประชากรนกด้วยเช่นกัน เช่น การเลี้ยงควาย สภาพไฟไหม้ป่าพรุ และการรบกวนนกที่เกิดจากการเล่นเรือหางยาวหรือการมีคนเดินชมนกในระยะใกล้ เป็นต้น สำหรับการเลี้ยงควายนั้น เนื่องจากมีควายจำนวนมาก ซึ่งปรากฏตัวจำนวนมากและการเคลื่อนไหวของควายจะทำให้บางชนิดตื่นตกใจ นอกจากนี้ควายยังเหยียบย่ำรังของนกที่สร้างบนดินและกอหญ้าอีกด้วย เช่น นกแอ่นทุ่งใหญ่ นกตีนเทียน และกระแตแต้แว๊ด เป็นต้น ส่วนสภาพไฟไหม้ป่าก็เป็นสาเหตุสำคัญเนื่องจากเมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวมักจะเกิดอยู่เป็นเวลานานและลูกกลมครอบคลุมพื้นที่จำนวนมาก ทำให้นกตายหรือทำลายที่อยู่อาศัยและที่ทำรังของนก และทำให้นกต้องหาที่อยู่ใหม่ เช่น นกกาน้ำเล็ก นกกระสาแดง นกยางเปีย และนกแขวก เป็นต้น ส่วนเรือนำเที่ยวและเรือประมงที่ขี้อยู่ในทะเลน้อยเป็นเรือหางยาวขนาดกลาง-ขนาดใหญ่ที่แล่นเร็วและมีเสียง เมื่อแล่นผ่านฝูงนกหรือเข้าใกล้ นกจะตื่นตกใจและบินหนีไป เช่น นกอีลุ้ม นกอีโก้ และนกยางเปีย เป็นต้น เรือหางยาวนี้หากแล่นเข้าใกล้บริเวณที่นกทำรังก็จะมีผลกระทบต่อารวางไข่ของนกมาก เพราะคลื่นจากเรือนี้ก็อาจมีผลกระทบต่อรังนกที่ทำอยู่บนกอพืชได้ (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ สงขลา, ๒๕๔๘)

๔.๔.๑.๔ ปัญหาแหล่งน้ำเสื่อมโทรม

น้ำเป็นสาระสำคัญของความเป็นอยู่ของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ถ้าแหล่งน้ำเน่าเสียจะทำให้ระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยได้รับความเสียหาย และส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด

คุณภาพน้ำของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย มีแนวโน้มที่มีคุณภาพเสื่อมโทรมลงจากรายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพน้ำของทะเลน้อยในแต่ละช่วงเวลามีดังนี้

ณรงค์ ณ เชียงใหม่ (๒๕๒๒ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปนเปื้อนของโลหะหนักในทะเลหลวงและทะเลสาบตอนนอก พบว่า โลหะหนักที่มีความเข้มข้นสูงกว่าระดับปกติ ได้แก่ ทองแดง และแคดเมียม

ต่อมา สมศักดิ์ มณีพงศ์ และสุภาพร รักเขียว (๒๕๔๒ : ๓๑-๓๒, ๕๘) ได้สำรวจโลหะหนักในเขตทะเลน้อยและทะเลหลวงพบว่า โลหะหนักได้แก่ทองแดง สังกะสี นิเกิล แคดเมียม และโครเมียมในเขตทะเลน้อยมีมากกว่าทะเลหลวง แต่โลหะหนักดังกล่าวยังมีค่าไม่เกิดมาตรฐาน

สุดสาคร พุกงาม (๒๕๔๒ : ๑๔-๒๐) ได้ศึกษาลักษณะทางกายภาพของน้ำในทะเลน้อย โดยศึกษาเกี่ยวกับอุณหภูมิของน้ำ ปริมาณออกซิเจนในน้ำ ความเป็นกรดต่าง ความขุ่นของน้ำ ธาตุไนเตรต ไนไตรต์ และฟอสฟอรัส ในน้ำ พบว่า คุณภาพของน้ำในทะเลน้อยจะต่ำในบางพื้นที่ และบางช่วงเวลา สาเหตุเกิดจากการทำเกษตรกรรมในบริเวณใกล้เคียง

อานอบ คันทะชา (๒๕๔๒ : ๒๑, ๖๓) ได้ศึกษาการปนเปื้อนของตะกั่วและโครเมียม จากน้ำทิ้งของการย้อมสีกระจูดในบริเวณทะเลน้อย พบว่าปริมาณโครเมียมยังไม่เกินมาตรฐาน แต่สารตะกั่วมีค่าเกินมาตรฐาน ๑.๖ เท่า

วิฒนะ ศรีพจนารถและคณะ (๒๕๔๘ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมมารทิ้งขยะของประชาชนในทะเลน้อย พบว่าประชาชนทิ้งขยะลงใต้ถุนบ้านและมีจิตสำนึกต่อปัญหาสาธารณะน้อย

กรมควบคุมมลพิษ (๒๕๕๒) ได้ทำการศึกษาปริมาณโลหะหนักจากน้ำทิ้งจากสีย้อมกระจูดในบริเวณทะเลน้อย พบว่า โลหะหนัก ๔ ตัว มีค่าเกินมาตรฐานทั้งหมด ได้แก่

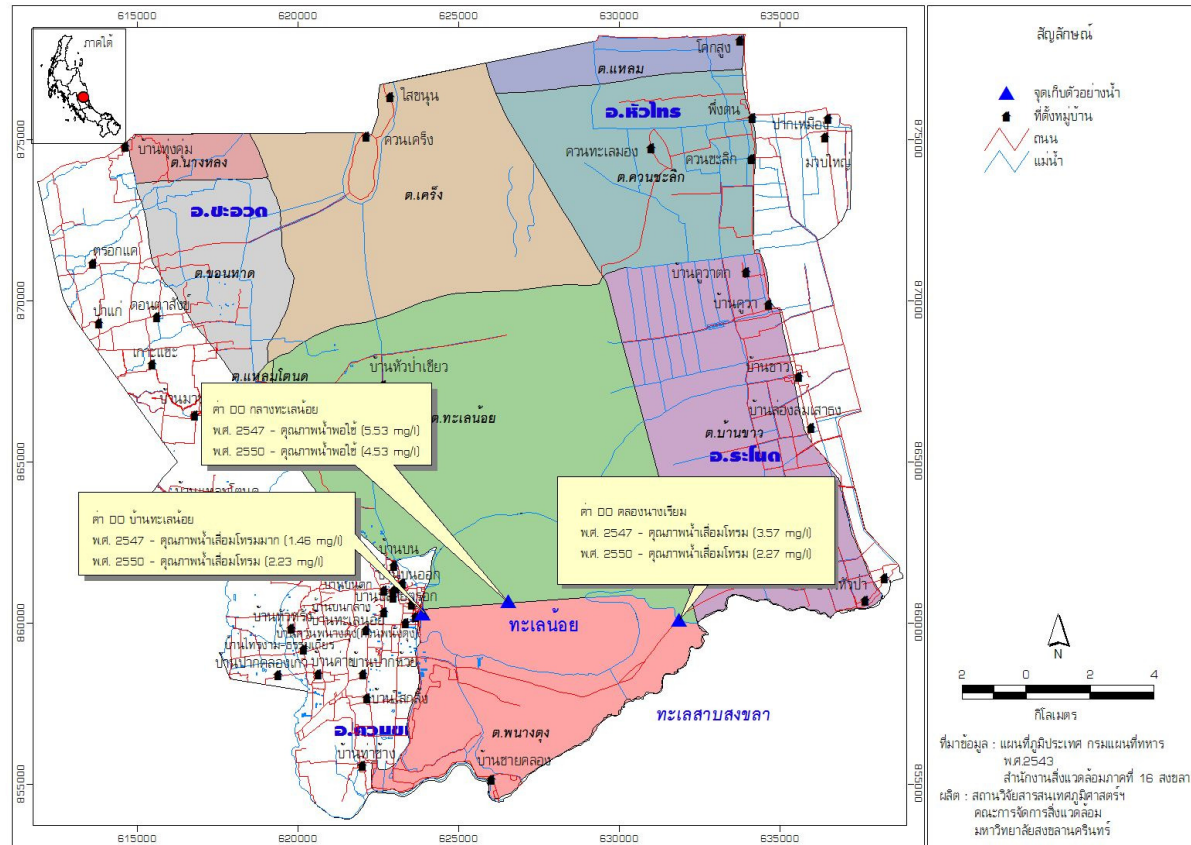
- ทองแดง ที่พบมีค่าเกินมาตรฐาน ๓ เท่า โลหะทองแดง เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะทำให้เกิด “ไข้ไอทองแดง” มีอาการทำให้ประสาทรับรู้รสเสีย และเป็นโรคโลหิตจาง

- ตะกั่ว ที่พบ มีค่าเกินมาตรฐาน ๑ เท่า สารตะกั่วเมื่อเข้าสู่ร่างกายจะทำให้เจ็บป่วยแบบเฉียบพลัน คือ คลื่นไส้ อาเจียน เป็นตะคริว ไตถูกทำลายและตายใน ๑-๒ วัน และเจ็บป่วยแบบเรื้อรัง จะอ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ผิวซิด โลหิตจาง กล้ามเนื้ออ่อนแรง และจะเป็นอัมพาตทั้งตัว
- สังกะสี ที่พบ มีค่าเกินมาตรฐาน ๕๐-๑๐๐ เท่า สารนี้เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะทำให้ มีอาการแบบไข้หวัด ปวดศีรษะ มีไข้ หนาวสั่น ถ้ารุนแรง จะทำให้เกิดน้ำขังในปอดและเสียชีวิต ถ้าสะสมในร่างกายนานๆจะเป็นมะเร็ง
- แคดเมียม ที่พบ มีค่าสูงกว่ามาตรฐาน ๑๕ เท่า สารนี้เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยเป็น ๒ แบบ คือ แบบเฉียบพลัน จะทำให้ปอด ตับ ไต ถูกทำลาย และเสียชีวิต ส่วนแบบเรื้อรังจะทำให้เป็นโรค “อิไต-อิไต” กล่าวคือ กระดูกผุกร่อนหักง่าย ไตถูกทำลาย และเจ็บปวดมากตามกระดูกและข้อ

จากการตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ โดยทำการเก็บตัวอย่างในบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ซึ่งมีจุดเก็บตัวอย่าง ๓ จุดด้วยกัน ซึ่งในการเก็บตัวอย่างครั้งนี้ พบว่า พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย มีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) อยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมที่จุดเก็บตัวอย่างที่หมู่บ้านทะเลน้อย และคลองนางเรียม และในพื้นที่กลางทะเลน้อย มีสภาพพอใช้ ในส่วนของปริมาณความสกปรก (BOD) อยู่ในสภาพที่มีความเสื่อมโทรมทั้ง ๓ จุด ดังแสดงในตารางที่ ๔-๓ (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖, ๒๕๕๒)

ตารางที่ ๔-๓ ตารางเปรียบเทียบคุณภาพน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ปี ๒๕๔๗-๒๕๕๐

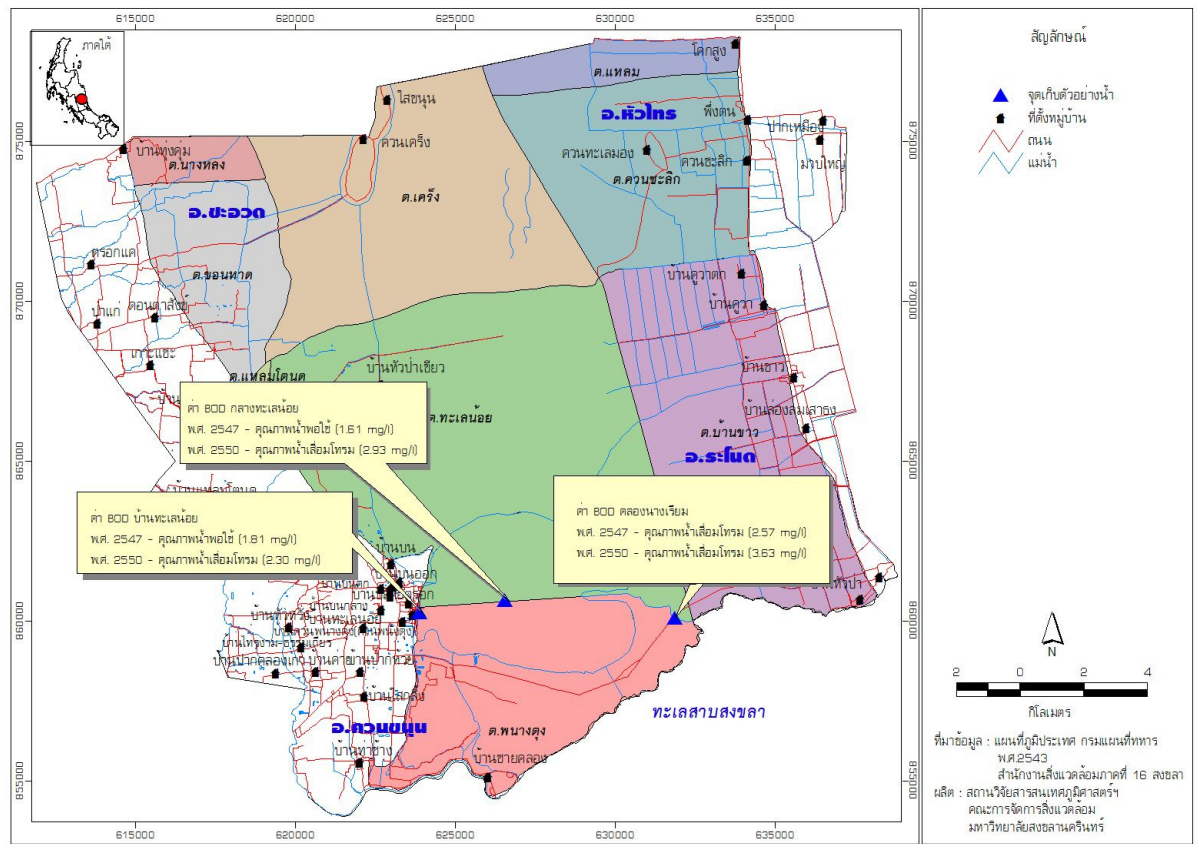
ลำดับ ที่	จุดเก็บตัวอย่าง	Do (Mg/l)				BOD (Mg/l)			
		๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐
๑.	หมู่บ้านทะเลน้อย	๑.๕๖	๔.๓๐	๒.๘๐	๒.๒๓	๑.๘๑	๒.๒๐	๓.๐๗	๒.๓๐
๒.	กลางทะเลน้อย	๕.๕๓	๕.๙๓	๕.๑๗	๔.๕๓	๑.๖๑	๑.๕๓	๒.๐๐	๒.๙๓
๓.	คลองนางเรียม	๓.๕๗	๔.๘๗	๓.๙๗	๒.๒๗	๒.๕๗	๑.๗๐	๑.๓๐	๓.๖๓

ที่มาข้อมูล : แผนที่ภูมิประเทศ กรมแผนที่ทหาร พ.ศ. ๒๕๔๓

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ สงขลา

รูปที่ ๔-๘ แผนที่แสดงคุณภาพน้ำ (ค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO)) ในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

ที่มาข้อมูล : แผนที่ภูมิประเทศ กรมแผนที่ทหาร พ.ศ. ๒๕๔๓
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ สงขลา

รูปที่ ๔-๙ แผนที่แสดงคุณภาพน้ำ (ค่าความสกปรก (BOD)) ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลน้อย

จากที่กล่าวมาข้างต้นน้ำในทะเลน้อยเน่าเสียเพิ่มมากขึ้น เกิดจากน้ำทิ้งของ
ครัวเรือนซึ่งไม่มีการบำบัด จากขยะที่จัดการไม่มีประสิทธิภาพและน้ำทิ้งจากการย้อมสีกระจุด ซึ่ง
ปนเปื้อนสารโลหะหนักที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ย้อมและผู้บริโภคสัตว์น้ำจากทะเลน้อย และน้ำ
เสียยังทำความเสียหายให้แก่ระบบนิเวศ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ได้แก่
นก และสัตว์น้ำ ปัญหาน้ำเสียเป็นภัยคุกคามต่อความเป็นอยู่ของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยเป็นอย่างมาก

ในส่วนของปัญหาการระบายน้ำ การไหลเวียนของน้ำระหว่างทะเลหลวงกับ
ทะเลน้อย ในทะเลน้อยประสบปัญหาการตื้นเขินของทะเลน้อย จึงก่อให้เกิดปัญหาเก็บกักน้ำและ
ไหลเวียนของน้ำด้วย กล่าวคือสามารถเก็บกักน้ำไว้ในทะเลน้อยได้น้อยลง เพราะน้ำส่วนใหญ่ระบาย
ออกไปยังทะเลหลวงได้น้อยกว่า ส่วนขณะที่น้ำทะเลหนุนมาจากปากทะเลสาบสงขลา น้ำทะเลก็เข้าไป
ในทะเลน้อยได้น้อยกว่าในอดีตกล่าวคือในอดีตน้ำทะเลหนุนเข้ามาภายใน ระยะประมาณ ๑
กิโลเมตร จากทางตันคลองในทะเลน้อย และความเค็มส่วนใหญ่ต่ำกว่า ๑.๐ ส่วน/พันส่วน ทำให้การ
ควบคุมวัชพืชด้วยความเค็มซึ่งเคยมีตามธรรมชาติลดลง ขณะเดียวกันปัจจุบันถนนพระประชาทำซึ่ง
เชื่อมต่อระหว่างอำเภอควนขนุน กับอำเภอรอนดง มีระดับสูง และกีดขวางการระบายน้ำ ทำให้ระดับสูง
กว่าปกติคือ ๕-๓๐ เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำท่วม มีตะกอนตกในทะเลน้อยมากขึ้นในฤดูน้ำหลาก
เพราะน้ำในทะเลน้อยที่ระบายออกสู่ทะเลหลวงมีความเร็วลดลงกว่าปกติ และอาจมีผลกระทบต่อ
ไหลเวียนของสารอาหารระหว่างทะเลน้อยกับทะเลหลวงด้วย (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ สงขลา,
๒๕๕๘)

๔.๔.๑.๕ ปัญหาทรัพยากรป่าพรุเสื่อมโทรม

ในปัจจุบันพื้นที่ป่าพรุมีปริมาณลดน้อยลงทุกปี สาเหตุสำคัญเกิดจาก
ธรรมชาติและการทำงานของมนุษย์ที่สำคัญได้แก่

๑. ไฟไหม้ป่าพรุ

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพป่าของป่าพรุในพื้นที่ป่าพรุควนเคร็งที่เกิดขึ้น
และมีแนวโน้มรุนแรงที่สุดในปัจจุบัน คือ ปัญหาไฟป่าไหม้ป่าพรุ ที่มีความรุนแรงที่สุดในปัจจุบัน คือ ไฟ
ป่าไหม้ป่าพรุที่เกิดในพื้นที่พรุควนเคร็ง ทั้งที่มีสาเหตุจากสภาพธรรมชาติของพื้นที่ป่าพรุเอง และสาเหตุ
จากการกระทำของมนุษย์ ปัญหาไฟไหม้ป่าพรุมีสาเหตุหนึ่งมาจากน้ำในป่าพรุแห้งขอด ซึ่งส่วนหนึ่งเกิด
จากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใสซึ่งเป็นต้นน้ำลำคลองชะอวด ทำให้ระดับน้ำในคลองชะอวดลดลง
เป็นสาเหตุให้น้ำในพื้นที่ป่าพรุควนเคร็งไหลออกสู่คลองชะอวด นอกจากนี้ดินในป่าพรุมีอินทรีย์วัตถุผสม
อยู่ เมื่อมีสภาพแห้งแล้งประกอบกับการจุดไฟเผาป่าของประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยาก ทำให้เกิด
ไฟไหม้ป่าบ่อยครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่มีไม้เสม็ดซึ่งเป็นเชื้อเพลิงในการติดไฟที่ดี (นพรัตน์ และ
คณะ, ๒๕๕๒)

จากการสอบถามชุมชนและเจ้าหน้าที่จากโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่าที่ผ่านมามีไฟไหม้สร้างความเสียหายให้กับพื้นที่ป่าพรุเป็นจำนวนมาก
พื้นที่ประสบปัญหา ได้แก่ ตำบลเคร็ง อำเภอชะอวด และรวมถึงพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัด
นครศรีธรรมราชและพัทลุง โดยเฉพาะป่าพรุในพื้นที่พรุควนเคร็ง ซึ่งเกิดเหตุไฟไหม้ป่าพรุในพื้นที่
ดังกล่าวและลุกลามรุนแรงอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ปี เหตุการณ์ไฟไหม้ป่าพรุในระยะหลังส่วนใหญ่มักเป็น

ไฟไหม้จากกการลักลอบจุดไฟเผาป่าพรุเพื่อขยายพื้นที่ทำการเกษตรกรรม โดยเฉพาะทำสวนปาล์ม น้ำมัน และการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่

รูปที่ ๔-๑๐ ไฟไหม้ในป่าพรุควนเคร็งระหว่างวันที่ ๒๑-๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๒

จากผลการสำรวจสถานการณ์ไฟไหม้ป่าพรุควนเคร็ง โดยนพรัตน์ และคณะ (๒๕๕๒) ระบุว่า เหตุไฟไหม้ป่าพรุในพื้นที่พรุควนเคร็งที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ (รูปที่ ๔-๑๐) เกิดจากปัจจัยสำคัญ ดังนี้

๑) การลักลอบจุดไฟเผาป่า โดยจงใจให้ป่าไม้ถูกทำลาย และกลายเป็นป่าเสื่อมโทรมเร็วขึ้น เพื่อเป็นข้ออ้างในการจับจองและครอบครองพื้นที่ในการทำมาหากิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลักลอบเผาป่าเพื่อทำไร่ปลูกลูกปาล์มน้ำมันที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

๒) ช่วงหน้าแล้ง แหล่งน้ำต่างๆแห้งขอด ระดับน้ำในพรุมีน้อย ประกอบกับดินป่าพรุที่มีปริมาณซากพืชทับถมอยู่ที่ผิวดินเป็นจำนวนมาก ตลอดจนสภาพพื้นที่ที่มีหญ้าและป่ารกมากและมีใบไม้ร่วงหล่นจึงทำให้เป็นเชื้อเพลิงอย่างดีของการเกิดไฟไหม้พรุในช่วงพรุแห้งแล้วลุกลามไปยังพื้นที่อื่น

๓) มีการใช้น้ำเพื่อการเกษตรบริเวณต้นน้ำของป่าพรุ การขยายพื้นที่ปลูกลูกปาล์มน้ำมันและนาข้าวบริเวณต้นน้ำของป่าพรุ การปลูกลูกปาล์มที่มีการขุดคูย้ายดินเพื่อยกร่องให้สูง น้ำจึงไหลลงสู่คูที่มีระดับต่ำกว่าทำให้พรุไม่สามารถเก็บน้ำได้มากในหน้าฝน เป็นชนวนให้ติดไฟและเผาไหม้ได้ง่าย

๔) การขุดคลองชลประทานสายชะอวด-แพรงเมือง การขุดลอกคลองไส้ไก่ และคลองต่างๆ ที่เป็นการเร่งให้การระบายน้ำในพรุเร็วขึ้น

เหตุการณ์ไฟไหม้ครั้งล่าสุดบริเวณพรุควนเคร็ง เกิดขึ้นระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งได้ทำลายพื้นที่พรุไปกว่า ๑๗,๐๐๐ ไร่ (สถานีควบคุมไฟป่าพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช, ๒๕๕๓) (รูปที่ ๔-๑)

รูปที่ ๔-๑๑ ไฟไหม้ในป่าพรุควนเคร็ง (วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓)

๒. การบุกรุกเพื่อเปลี่ยนพื้นที่ป่าพรุเป็นพื้นที่สำหรับการเกษตร

การบุกรุกพื้นที่ป่าพรุ โดยเฉพาะการลักลอบแผ้วถางป่า เพื่อเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน และอื่นๆ มีข้อมูลสถานการณ์การบุกรุกพื้นที่ป่าพรุในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ในท้องที่จังหวัดพัทลุง พบว่าตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๖- ๒๕๕๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๔ คดี มีพื้นที่ถูกบุกรุกทำลาย ๑๙๕.๓๙ ไร่ ตรวจยึดไม้ท่อนได้จำนวน ๙๒๓ ท่อน และไม้แปรรูป จำนวน ๒๙ ชิ้น ปริมาตร ๑๕.๓๓ ลูกบาศก์เมตร (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ สงขลา, ๒๕๕๓) ซึ่งจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับประชาชนในพื้นที่พบว่าแนวโน้มการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าพรุยังคงเพิ่มขึ้นโดยที่รูปแบบการบุกรุกทำลายส่วนใหญ่ คือ การลักลอบเผาป่าเพื่อขยายพื้นที่เกษตรกรรม

จากการประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับชุมชนในพื้นที่ พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าพรุ คือ การที่ขอบเขตของพื้นที่พรุไม่ชัดเจน ชาวบ้านโดยส่วนใหญ่ในพื้นที่ป่าพรุประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร คือ ทำนา เก็บกระชูด สานกระชูด และทำประมงในบางพื้นที่ จึงมีการบุกรุกพื้นที่ในบางตำบลเพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพต่างๆ ส่งผลให้มีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในการครอบครองการใช้ที่ดินในทุกๆ พื้นที่ เพราะบริเวณป่าพรุเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตอนุรักษ์ เนื่องจากความไม่ชัดเจนในเรื่องอาณาเขตและการประกาศพื้นที่ทับซ้อนกัน ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการใช้พื้นที่ทำกินของชาวบ้านอยู่เสมอ ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ เรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ซึ่งยังไม่ชัดเจนและแน่นอนเท่าที่ควร จนทำให้ชาวบ้านเกิดความสับสน แม้ในบางพื้นที่ทางการได้ประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ แต่ชาวบ้านก็ยังใช้พื้นที่เพื่อทำมาหากินอยู่ และในขณะเดียวกันในบางพื้นที่ซึ่งชุมชนใน

พื้นที่ไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ แต่กลับมีการออกเอกสารสิทธิให้แก่เอกชนหรือนายทุนเข้าไปครอบครองและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการจัดการพื้นที่ป่าพรุ นอกจากนี้ปัญหาด้านป่าพรุมีสาเหตุสำคัญเกิดจากการบริหารจัดการ เนื่องจากป่าไม่มีพื้นที่กว้างขวาง ในขณะที่กำลังเจ้าหน้าที่และเครื่องมืออุปกรณ์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดมีไม่เพียงพอ อีกทั้งยังมีการนำประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผู้นำให้เกิดปัญหากับป่าไม้ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อย ทำให้การปราบปรามอย่างเดียวจึงไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร (สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ สงขลา, ๒๕๔๘)

๔.๔.๒ ปัญหาและภัยคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยตามมาตรา ๔๕

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๘๕,๖๒๕ ไร่ ครอบคลุม ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ตั้งอยู่ในตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง และมีหน่วยพิทักษ์ป่าอีก ๘ แห่ง ที่ตั้งอยู่กระจายในพื้นที่ หน่วยงานเหล่านี้ มีกฎหมายที่ให้อำนาจในการดูแลพื้นที่ ๓ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ กฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ บังคับใช้ได้ในพื้นที่ที่เป็นเขตอนุรักษ์เท่านั้น ไม่สามารถบังคับใช้กับพื้นที่ที่เป็นของเอกชนที่มีกรรมสิทธิ์ ประชาชนที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินย่อยจะซูด ถม แฝ้วถาง เผา หรือกระทำใดๆ ในพื้นดินของตนได้โดยชอบ และที่ดินที่ประชาชนเข้าครอบครองโดยไม่มีเอกสารสิทธิ มีจำนวน ๓๖,๓๔๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑๓ ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพปัจจุบันได้มีการนำเครื่องจักรกลเข้าไปขุดร่อง ยกคันดิน เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของระบบนิเวศ และมีการใช้สารเคมีเพื่อฆ่าหญ้า ใส่ปุ๋ยให้แก่ปาล์มน้ำมัน ทำให้น้ำปนเปื้อนสารเคมีเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำ พืชน้ำ และนกน้ำ และที่สำคัญได้มีการปรับพื้นที่โดยการเผาป่า ทำให้ไม้เสม็ด ต้นกระจุต และสัตว์ป่า ตายเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นการทำลายระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่ชุ่มน้ำ ในช่วงเดือนตุลาคม ปีพ.ศ. ๒๕๕๒ มีไฟไหม้ เกิดขึ้น ๒๙๕ ครั้ง มากเป็น ๖ เท่าของช่วงเวลาเดียวกัน และมีพื้นที่ป่าพรุถูกไฟไหม้ไปแล้ว ๑๘,๐๕๓ ไร่ การเผาป่าเป็นพื้นที่กว้างขวาง ทำให้ระบบนิเวศวิทยาของป่าพรุถูกทำลายไปมาก จึงเป็นปัญหาที่เข้าขั้นวิกฤต

๔.๕ ประมวล/สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ผลการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่

จากการวิเคราะห์กฎหมายที่บังคับใช้ในพื้นที่ พบว่า พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ตั้งอยู่ในตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง และมีหน่วยพิทักษ์ป่าอีก ๘ แห่ง ที่ตั้งอยู่กระจายในพื้นที่ หน่วยงานเหล่านี้ มีกฎหมายที่ให้อำนาจในการดูแล มีดังนี้ (ตารางที่ ๔-๔)

๑. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสัตว์ป่าและรักษาบริเวณที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าซึ่งเป็นการคุ้มครองและรักษาสภาพแวดล้อม

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่เกี่ยวข้องกับการยับยั้งการคุกคามพื้นที่ที่อยู่ในมาตราดังนี้

มาตรา ๓๓-๓๕ มีสาระสำคัญ ห้ามมีการครอบครองที่ดินหรือปลูกหรือก่อสร้างและกิจกรรมต่างๆในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๔๒ ได้ห้ามการลง เกือบ ทำลายรัง ยึดถือ ครอบครองที่ดิน โคน ผั่วถางเผา ทำลายต้นไม้หรือซุดหาแร่ เปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำกิจกรรมใดๆ บริเวณสถานที่ที่ใช้ในราชการและที่ได้ประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

๒. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ พื้นที่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ถ้ามีพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอยู่เดิมก็ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับได้

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อจะคุ้มครองทรัพยากรของชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยได้นิยามศัพท์ คำว่า “ป่า” ไว้อย่างกว้างขวางดังนี้ ป่า หมายความว่า ที่ดินรวมตลอดถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเล

กฎหมายฉบับนี้ มีข้อบัญญัติที่ใช้ป้องกันการบุกรุกที่ดิน ดังนี้

มาตรา ๑๔ และ ๓๑ ได้ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติโดยห้ามยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัย หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ (มาตรา ๑๔) และถ้าผู้ใด ฝ่าฝืน จะมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๕ ปี ปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๓๑)

มาตรา ๑๕-๑๘ ได้กำหนดให้การหาประโยชน์ลักษณะต่างๆในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จะต้องได้รับความเห็นชอบก่อน

๓. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

พื้นที่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยที่ไม่อยู่ในบังคับของ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ก็จะอยู่ภายใต้การบังคับใช้ของ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

พระราชบัญญัติ ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ตราขึ้นเพื่อปกป้อง ไม้และของป่าทุกชนิดไม่ให้ถูกทำลาย เพื่อคุ้มครอง บำรุงรักษาป่าไม้ ดินเป็นทรัพยากรของชาติ ให้มีประโยชน์สืบต่อไป และการทำลายสภาพป่าไม้ จะทำให้สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติขาดความสมดุล เป็นผลให้เกิดภัยพิบัติสาธารณะ พระราชบัญญัติ ฉบับนี้มีข้อบัญญัติที่ห้ามการบุกรุกที่ดินดังนี้

มาตรา ๑๑ มีเนื้อหาห้ามทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตราย ด้วยประการใดๆ แก่ไม้หวงห้าม

มาตรา ๕๔ มีเนื้อหา ห้ามก่อสร้างแผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำใดๆ อันเป็นการทำลายป่าหรือเข้ายึดถือ หรือครอบครองป่า

๔. พระราชบัญญัติรักษาคลองรัตนโกสินทรศก ๑๒๑ พ.ศ. ๒๔๔๕

ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย มีคลองต่างๆ ที่ใช้ในการรักษาคุณค่าของพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย การดูแลรักษาคลอง จะทำให้พื้นที่ชุ่มน้ำมีน้ำหล่อเลี้ยงอยู่เสมอ และมีสภาพที่สะอาด พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ซึ่งในช่วงเวลานั้น คลองมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีความสำคัญในการคมนาคม จึงได้ตรากฎหมายนี้ขึ้นมาเพื่อควบคุม ดูแลบำรุงรักษาคลองให้เป็นประโยชน์สืบไป พระราชบัญญัติฉบับนี้เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ดังนี้

มาตรา ๖ ห้ามผู้ใดทิ้งสิ่งโสโครก ลงคลองซึ่งจะทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ และได้มีการกำหนดโทษเอาไว้

มาตรา ๙ ห้ามกระทำใดๆที่จะทำให้คลอง ฝิ่งคลอง และถนนเลียบบคลอง ได้รับความเสียหาย

๕. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.๒๔๕๖

ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยมีการปลูกอาคารชั่วคราวเพื่อทำร้านอาหารในบริเวณชายฝั่งหน้าสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยยาวตลอดชายฝั่ง เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมชมนก ชมบัวที่ทะเลน้อย โดยประมาณปีละ ๖,๐๐๐ คน หรือเฉลี่ยเดือนละ ๕๐๐ คน ร้านอาหารเหล่านี้จะทิ้งเศษอาหาร ขยะ น้ำทิ้งลงสู่ทะเลน้อย และมีเรือหางยาวที่รับส่ง ผู้โดยสารไปชมนก ชมบัว เรือหางยาวจะจอดที่ชายฝั่งหน้าสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย และมีจำนวนทั้งสิ้น ๖๐ ลำ

พื้นที่ชายฝั่งที่อยู่ในความดูแลของกรมเจ้าท่าจะครอบคลุมพื้นที่น้ำขึ้นไปตลอดแนวที่น้ำท่วมถึงอย่างต่อเนื่องโดยตลอด การปลูกอาคารโรงเรือนใดๆ ในพื้นที่ดังกล่าวจะต้องขออนุญาตจากกรมเจ้าท่าซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ส่วนเรือใดๆที่ใช้วิ่งในทะเลน้อย (ส่วนมากจะเป็นเรือหางยาว) และพาหนะที่มีเครื่องยนต์ (ได้แก่ รถยนต์ จักรยานยนต์) ที่เข้ามาในเขตพื้นที่ข้างต้นจะถูกควบคุมลักษณะของควันทิ้งออกจากท่อไอเสีย จะต้องไม่เกินกว่าร้อยละ ๕๒ (โดยใช้เครื่องวัดชนิดใช้แสงผ่านฮาร์ทริจ หรือร้อยละ

๔๐ โดยใช้เครื่องวัดระบบบอช) และหรือระดับเสียงจะต้องไม่เกินกว่า ๘๕ เดซิเบล เอ ในระยะห่าง ๗.๕๐ เมตร หรือไม่เกินกว่า ๑๐๐ เดซิเบล เอ ในระยะห่าง ๐.๕๐ เมตร (ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๖ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๑๔)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการเดินเรือ ยังมีบัญญัติที่ใช้คุ้มครองสิ่งแวดล้อมใน
แม่น้ำและทะเลสาบดังนี้

มาตรา ๑๑๗ ห้ามปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ใต้น้ำ ของ
แม่น้ำ ทะเลสาบ

มาตรา ๑๑๙ และ ๑๑๙ (ทวิ) ห้ามมิให้ผู้ใด เท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้
หิน ททราย สิ่งปฏิกูล น้ำมัน เคมีภัณฑ์ หรือสิ่งใด ลงใน แม่น้ำ ทะเลสาบ

มาตรา ๑๒๑ กำหนดข้อควรปฏิบัติเมื่อมีเรือที่เป็นอันตราย จมลง ซึ่งอาจ
ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๙๑ วางข้อกำหนดเกี่ยวกับการขนถ่ายสิ่งของซึ่งอาจทำให้เกิดอันตราย
จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง

มาตรา ๑๙๙ และ ๒๐๐ วางข้อกำหนดเพื่อป้องกันความเสียหายจากเรือกำปั่น
บรรทุกน้ำมันปิโตรเลียมโดยให้ไปจอดที่ในท่าที่ได้รับอนุญาตและให้ใช้ความระมัดระวังในการขนถ่าย

มาตรา ๒๐๔ ห้ามเท ทิ้ง หรือปล่อยให้น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันรั่วไหล ลงใน
แม่น้ำ ทะเลสาบ

มาตรา ๒๑๗ เมื่อมีข่าวเกี่ยวกับการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง เช่น
อหิวาตกโรค ไข้จับสั่นและโรคอื่นๆ ให้กักเรือที่จอดอยู่ในบริเวณท่านั้นไว้ก่อน เพื่อให้แจ้งพนักงาน
แพทย์ ทำการตรวจสอบ

๖. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ทรัพยากรในน้ำ
เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย มีพื้นที่ที่เป็นพื้นน้ำ ๑๗,๕๐๐ ไร่ มีพืชน้ำและสัตว์ป่าจำนวนมาก และมีความ
หลากหลาย การทำประมง จึงอยู่ในการควบคุมตาม พระราชบัญญัตินี้ ในพื้นที่ ๒๐๐ ไร่ โดยรอบ
สำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เป็นเขตห้ามทำการประมงโดยเด็ดขาด ส่วนพื้นที่นอกจากนั้นทำ
การประมงได้โดยใช้เครื่องมือที่ถูกกฎหมาย พระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อกำหนดเพื่อรักษาทรัพยากรในน้ำ
ดังนี้

มาตรา ๘ และ ๙ ห้ามทำการประมงในพื้นที่ที่เป็นเขตรักษาพันธุ์ ในบริเวณเขต
ห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย โดยเฉพาะควนขี้เสี้ยน ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ
(Ramsar site) เป็นพื้นที่ที่ห้ามทำการประมงใดๆ

มาตรา ๑๗ ห้ามปลูกสร้างสิ่งใดลงไปในที่รักษาพืชพันธุ์

มาตรา ๑๘ ห้ามวิดน้ำ ในที่รักษาพืชพันธุ์

มาตรา ๑๙ ห้ามใช้สารพิษเพื่อเปื้อปลา

มาตรา ๒๐ ห้ามใช้ไฟฟ้าช็อตปลา

มาตรา ๒๒ ห้ามติดตั้ง วาง เครื่องมือทำการประมง ซึ่งขวางกั้นทางเดินของสัตว์น้ำ

มาตรา ๓๑ ห้ามติดตั้ง ปัก เครื่องมือประจำที่ลงในที่สาธารณประโยชน์

มาตรา ๕๓, ๕๔ และ ๕๕ เพื่อรักษาทรัพยากรน้ำให้มีความหลากหลายและสงวนรักษาพืชพันธุ์ประจำถิ่น จึงห้ามการครอบครองสัตว์น้ำ (มาตรา ๕๓) การนำเข้าสัตว์น้ำ (มาตรา ๕๔) และการปล่อยสัตว์น้ำ (มาตรา ๕๕)

๗. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นเพื่อรักษาสุขอนามัยของชุมชน และควบคุมกิจกรรมต่างๆ ที่อาจที่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ข้อบัญญัติของกฎหมายมีดังนี้

มาตรา ๒๒ และ ๒๓ ห้ามการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางน้ำได้แก่ การต้อนสัตว์ลงไป (มาตรา ๒๒) การทิ้งกรด หิน ดิน ททราย ซึ่งจะทำให้พื้นน้ำตื้นเขิน (มาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๙-๓๔ ห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอยในที่สาธารณะ และสถานสาธารณะ

๘. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และเจริญก้าวหน้าไปมาก เรื่องสาธารณสุข มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และคุ้มครองอนามัยสิ่งแวดล้อม ดังนี้

มาตรา ๘ กำหนดว่าเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายรุนแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ของประชาชน อธิบดีกรมอนามัย มีอำนาจสั่งเพื่อแก้ไข และป้องกันความเสียหายได้

มาตรา ๑๘-๒๐ กำหนดว่า สิ่งปฏิกูล และมูลฝอยของชุมชนเป็นแหล่งของเชื้อโรค จะต้องมีการกำหนดมาตรการควบคุมโดยกำหนดผู้มีหน้าที่ในการกำจัด (มาตรา ๑๘, ๑๙) และวิธีการกำจัด (มาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๕ กำหนดให้มีการกำจัดเหตุรำคาญซึ่งทำให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์

มาตรา ๒๙ ให้ควบคุมการเลี้ยงสัตว์เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคต่างๆ

มาตรา ๓๔ ควบคุมการจัดตั้งตลาดซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายอาหารเพื่อควบคุมด้านความสะอาด

๙. พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติ ฉบับนี้ตราขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายโอน ภารกิจ จากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น โดยโอนงาน เงินและคนไปให้แก่ท้องถิ่น งานหรือ

ภารกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติถ่ายโอนไปให้แก่เทศบาล
ต่างๆ และองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา ๑๖) และให้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (มาตรา ๑๗)

๑๐. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

การจัดการปกครองในรูปแบบสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้สำหรับ
พื้นที่ห่างไกล มีความเจริญน้อย และเป็นรูปแบบที่ฝึกให้ประชาชนปกครองตนเอง เมื่อประชาชนมีความ
เข้าใจ กระจือหรือร้อน ก็ยกฐานะเป็นเทศบาล

สภาตำบล เป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคขึ้นอยู่กับอำเภอ และมี
งบประมาณที่จัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งไม่เพียงพอ ดังนั้นงานของสภาตำบลจึงทำได้ไม่
มากนัก (มาตรา ๒๓) และองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท เช่นเดียวกับ
เทศบาล คือ มีหน้าที่ต้องทำ (มาตรา ๖๗) และหน้าที่อาจจัดทำ (มาตรา ๖๘)

๑๑. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

พระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นเพื่อจัดการปกครองท้องถิ่นที่เป็นชุมชนซึ่งค่อนข้างมี
ความเจริญ และเป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เพราะจำลองรูปแบบการ
ปกครองของประเทศมาใช้โดยแบ่งแยกอำนาจ นิติบัญญัติและฝ่ายบริหารออกจากกัน และใช้กับพื้นที่ที่
ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและตื่นตัวทางการเมือง

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้เทศบาลทั้ง ๓ รูปแบบ คือ เทศบาลตำบล
เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร มีหน้าที่ในการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี โดยแบ่งหน้าที่เป็น ๒ ประเภท
คือ หน้าที่ ต้องทำและอำนาจ

เทศบาลตำบลมีหน้าที่ ต้องทำ (มาตรา ๕๐) และหน้าที่อำนาจทำ (มาตรา ๕๑)

ดังนี้

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำให้เขต
เทศบาล ดังต่อไปนี้

๑. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
๒. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
๓. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการ
กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
๔. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
๕. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
๖. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
๗. หน้าที่อื่นๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยหรือกฎหมายบัญญัติหน้าที่
ของเทศบาล

มาตรา ๕๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

๑. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
๒. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
๓. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
๔. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
๕. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๖. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
๗. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๘. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
๙. เทศพาณิชย์

เทศบาลเมือง มีหน้าที่ต้องทำ (มาตรา ๕๓) และหน้าที่อาจทำ (มาตรา ๕๔) ดังนี้
มาตรา ๕๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

๑. กิจการตำรวจที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐
๒. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
๓. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
๔. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
๕. ให้มีการบำรุงระบายทางน้ำ
๖. ให้มีการบำรุงสวนสาธารณะ
๗. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๘. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

มาตรา ๕๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

๑. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
๒. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
๓. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๔. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
๕. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
๖. ให้มีการสาธารณสุข
๗. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อสาธารณสุข
๘. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

๙. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
๑๐. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
๑๑. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
๑๒. เทศพาณิชย์

เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำ (มาตรา ๕๖) และหน้าที่อาจทำ (มาตรา ๕๗) ดังนี้

๑. กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓
๒. ให้มีการบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
๓. กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อสาธารณสุข

มาตรา ๕๗ เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่นๆ ตามมาตรา ๕๔ ได้

๑๒. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ดูแลครอบคลุมทั้งจังหวัด เว้นพื้นที่ที่อยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลต่างๆ

หน้าที่ของ อบจ. ครอบคลุมเรื่องต่างๆ รวมทั้งด้านรักษาสิ่งแวดล้อม และรักษาทรัพยากรธรรมชาติซึ่งอยู่ในมาตรา ๔๕

๑๓. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๗

เป็นพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจแก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนายอำเภอในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามกฎหมายนี้ได้กำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑. อำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน มีดังนี้
 - ๑.๑ มีอำนาจในการสั่งให้ราษฎรช่วยเหลือในการสาธารณสุขประโยชน์ เพื่อป้องกัน ภัยอันตรายสาธารณะตามข้อ ๑๓
 - ๑.๒ จัดการป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาด มิให้ลุกลาม ตามข้อ ๑๕
 - ๑.๓ จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และต้องด้วยสุขลักษณะ ตามข้อ ๑๖
๒. อำนาจหน้าที่ของกำนัน มีดังนี้
 - ๒.๑ ป้องกันและแก้ไข ภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในตำบล (มาตรา ๓๔)
 - ๒.๒ รักษาสาธารณสุขประโยชน์ในตำบล ได้แก่ คู คลอง แม่น้ำ (มาตรา ๔๐)
๓. อำนาจหน้าที่ของกรรมการอำเภอ (นายอำเภอ) มีดังนี้
 - ๓.๑ กำจัดสิ่งโสโครก เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคภัย (มาตรา ๑๑๐)
 - ๓.๒ รักษา ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ (มาตรา ๑๑๗)
 - ๓.๓ รักษาป่าไม้ (มาตรา ๑๑๙)
 - ๓.๔ ดูแลแหล่งน้ำ ที่เป็นแหล่งรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ (มาตรา ๑๒๑)

๑๔.อนุสัญญา แรมซาร์ (Ramsar Convention)

ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ตอนกลางบริเวณควนขี้เสียนได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) ประเทศไทยเป็นสมาชิก จึงต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาแรมซาร์ ซึ่งมีสาระสำคัญให้สมาชิกอนุรักษ์ จัดการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด รวมทั้งค้นคว้าวิจัย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งได้แก่ นกน้ำ พันธุ์พืช พันธุ์ปลา และความหลากหลายทางชีวภาพ

ข้อตกลงร่วมกันในอนุสัญญาแรมซาร์มี ๑๒ มาตรา มาตรา ๒ ข้อ ๖ กล่าวถึง การอนุรักษ์ จัดการ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ชุ่มน้ำ (ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้อย่างชาญฉลาด)

ตารางที่ ๔-๔ ประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องและผลการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
คุณค่าความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยตามมาตรา ๔๓				
ทรัพยากรประมง/สัตว์หายาก	๑. ตำบลทะเลน้อย ๒. ตำบลนางตุง ๓. ตำบลเคร็ง	๑. พระราชบัญญัติประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ๒. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕	๑. กรมประมง ๒. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย)	ส่วนราชการไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้ กล่าวคือ ส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่สามารถที่จะดำเนินความผิดกับผู้ละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการจับสัตว์น้ำที่ผิดวิธี การใช้ยาเบื่อ การช็อตปลา เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีกำลังคนไม่เพียงพอที่จะสอดส่องดูแลความเรียบร้อยได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้ยากต่อการดำเนินงาน อีกทั้งประชาชนไม่เกรงกลัวเจ้าหน้าที่
พรรณชาติ	๑. ตำบลทะเลน้อย ๒. ตำบลนางตุง ๓. ตำบลเคร็ง	๑. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ๒. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗	๑. กรมป่าไม้ ๒. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย	หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่มีกำลังเพียงพอที่จะเข้าไปสำรวจพื้นที่ทั่วทุกพื้นที่ได้ จึงทำให้ผู้หาประโยชน์บางกลุ่มเข้ามาบุกรุก ทำลายพืชพรรณธรรมชาติในพื้นที่ เพื่อการขยายพื้นที่ทำการเกษตรกรรม อีกทั้งเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่ไม่เด็ดขาด

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
แหล่งน้ำ	๑. ตำบลทะเลน้อย ๒. ตำบลพนางตุง	๑. พระราชบัญญัติประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ๒. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ๓. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ๔. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ ๕. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ๖. พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ๗. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ๘. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย	๑. กรมประมง ๒. กรมอนามัย ๓. กรมการปกครอง ๔. กรมเจ้าท่า ๕. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	หน่วยงานที่รับผิดชอบบางหน่วยงาน มีสำนักงานอยู่นอกพื้นที่จึงทำให้ยากต่อการดำเนินการความผิดตามกฎหมายได้ หรือกฎหมายบางอย่างทางหน่วยงานรับผิดชอบได้มอบหมายให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล แต่เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่กล้าที่จะใช้กฎหมายนั้นเพราะกลัวที่จะเสียคะแนนเสียง จึงทำให้เกิดการละเมิดกฎหมายในพื้นที่อยู่เสมอ

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
		อำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ๙. พระราชบัญญัติรักษาความ สะอาดและความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕		

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
		๑. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ๒. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ๓. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ๔. กฎหมายที่ดิน	๑. กรมป่าไม้ ๒. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๓. สำนักงานพัฒนาที่ดิน	ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะดำเนินการ กล่าวคือ พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ตั้งอยู่ในตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง และมีหน่วยพิทักษ์ป่าอีก ๘ แห่ง ที่ตั้งอยู่กระจายในพื้นที่ หน่วยงานเหล่านี้มีกฎหมายที่ให้อำนาจในการดูแลพื้นที่ ๓ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ กฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ บังคับใช้ได้ในพื้นที่ที่เป็นเขตอนุรักษ์เท่านั้น ไม่สามารถบังคับใช้กับพื้นที่ที่เป็นของเอกชนที่มีกรรมสิทธิ์ ประชาชนที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ย่อมจะขุด ถม แฝ้วถาง เผาหรือกระทำใดๆ ในพื้นดินของตนได้โดยชอบ และที่ดินที่ประชาชนเข้าครอบครองโดยไม่มีเอกสาร

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
				<p>สิทธิ มีจำนวน ๓๖,๓๔๕ ไร่ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิสูจน์สิทธิ ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนั้นในระหว่างการรอเพื่อพิสูจน์สิทธิซึ่งใช้เวลานาน เอกชน ผู้ครอบครองยังคงปรับแต่ง ยก ร่อง ปลุกปาล์มในผืนดินของตนต่อไปได้โดยทางราชการไม่มีกฎหมายอื่นๆที่จะยับยั้งการปรับพื้นที่ได้</p>
<p>สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยที่เกิดขึ้นและหน่วยงานราชการไม่สามารถแก้ไขได้นั้น เกิดจากการขาดกลไกหรือเครื่องมือที่จะใช้ในการแก้ปัญหา กล่าวคือ หน่วยงานราชการต่างๆ มีขอบเขตของการใช้อำนาจเฉพาะส่วนของตน แต่ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีขอบเขตที่กว้างขวางเมื่อหน่วยงานต่างๆ ขาดการประสานงานกัน ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาหรือขาดเจ้าภาพที่มีอำนาจปกครอง (มีกำลังคน,อาวุธ) จึงทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขในส่วนของกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจปกครองโดยมีกำลังคนจากอาสาสมัคร ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ ซึ่งเป็นกลไกที่พร้อมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้เข้ามารับผิดชอบโดยตรง ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงแก้ไขไม่ได้</p> <p>ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาตามมาตรา ๔๔ ของพระราชบัญญัติรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยตรง จะเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาได้</p>				

๔.๖ ผลการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ศึกษา

ในการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลน้อย จะอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามข้อกำหนดโครงการ โดยการวิเคราะห์และกำหนดให้มีตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครอบคลุมทุกภาคส่วนที่มีความสำคัญในพื้นที่ศึกษา กลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนดและเข้าร่วมในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ และ ๓ ดังแสดงในตารางที่ ๔-๕ (รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถดูได้ในภาคผนวก ก.)

ในการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด ๙๕ คน และการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๑๓๗ คน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ ในพื้นที่ ดังรายละเอียดภาคผนวก ก.

๔.๗ แนวทาง/มาตรการที่ใช้แก้ปัญหา/ภัยคุกคาม

จากการทบทวน วิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ การสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสำรวจ และการจัดประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งสามารถที่จะสรุปถึงแนวทางและมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย สามารถนำมาเขียนเป็นมาตรการดังตารางที่ ๔-๖

๔.๘ ขอบเขตของพื้นที่ย่อยที่ควบคุมตามมาตรการ

ตามที่คณะผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง และจากข้อเสนอแนะของประชาชนในพื้นที่ สามารถกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณเขตห้ามล่าทะเลน้อยได้พิจารณาจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นและได้ส่งผลให้เกิดสภาพความเสื่อมโทรมของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยที่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำมีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) ซึ่งลักษณะของพื้นที่จะมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นคือเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำและพรุผืนใหญ่ที่สุดในภาคใต้ เป็นพื้นที่หาได้ยากมีลักษณะทางนิเวศที่เป็นตัวแทนที่ดีในภูมิภาค และเป็นแหล่งกำเนิดของนกน้ำ ปลา พืช ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ ได้รับการประกาศเป็น Ramsar Site แห่งแรกของประเทศ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๑ มาตรการข้อ ๖ ได้กำหนดให้ประกาศให้พื้นที่ชุ่มน้ำมีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหรือพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือพื้นที่อนุรักษ์ในลักษณะอื่น ดังนั้น จึงพิจารณากำหนดขอบเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามขอบเขตพื้นที่ของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ๙ ตำบล คือ ตำบลบ้านขาว (ม.๑-๖) ตำบลควนชะลิก (ม.๒,๕) ตำบลแหลม (ม.๗,๘,๑๐) ตำบลนางหลง (ม.๖,๗) ตำบลxonหาด (ม.๓,๔,๙) ตำบลแหลมโหนด (ม.๒,๓,๗) ตำบลเคิ่ง (ม.๑,๓,๔,๖,๘,๙,๑๑) ตำบลทะเลน้อย และตำบลนางตุง ซึ่งจากการทบทวนเอกสาร และจากการรับฟังความคิดเห็นผู้เข้าร่วมประชุม สามารถจำแนกพื้นที่ออกเป็น ๕ บริเวณ โดยแต่ละบริเวณมีหลักเกณฑ์การแบ่งดังนี้

ตารางที่ ๔-๖ เกณฑ์การแบ่งพื้นที่ย่อยในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

คุณค่าและ ความสำคัญของ พื้นที่	สภาพปัญหา และสิ่งคุกคาม ในพื้นที่	ความพร้อมของ ชุมชน	การบังคับใช้ กฎหมายใน พื้นที่	ขอบเขตย่อย
สูง	น้อย-ปานกลาง	สูง	สูง	เขตหวงห้าม
สูง	สูง	น้อย	น้อย	เขตควบคุม
สูง	สูง	สูง-ปานกลาง	สูง-ปานกลาง	เขตสงวนและฟื้นฟู
ปานกลาง	ปานกลาง-สูง	ปานกลาง-สูง	ปานกลาง-สูง	เขตบริการ
ปานกลาง-ต่ำ	ปานกลาง-สูง	ปานกลาง-ต่ำ	ปานกลาง-ต่ำ	เขตกิจกรรมพิเศษ

ซึ่งแต่ละขอบเขตพื้นที่ย่อยในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยในแต่ละบริเวณมีคำจำกัดความดังนี้

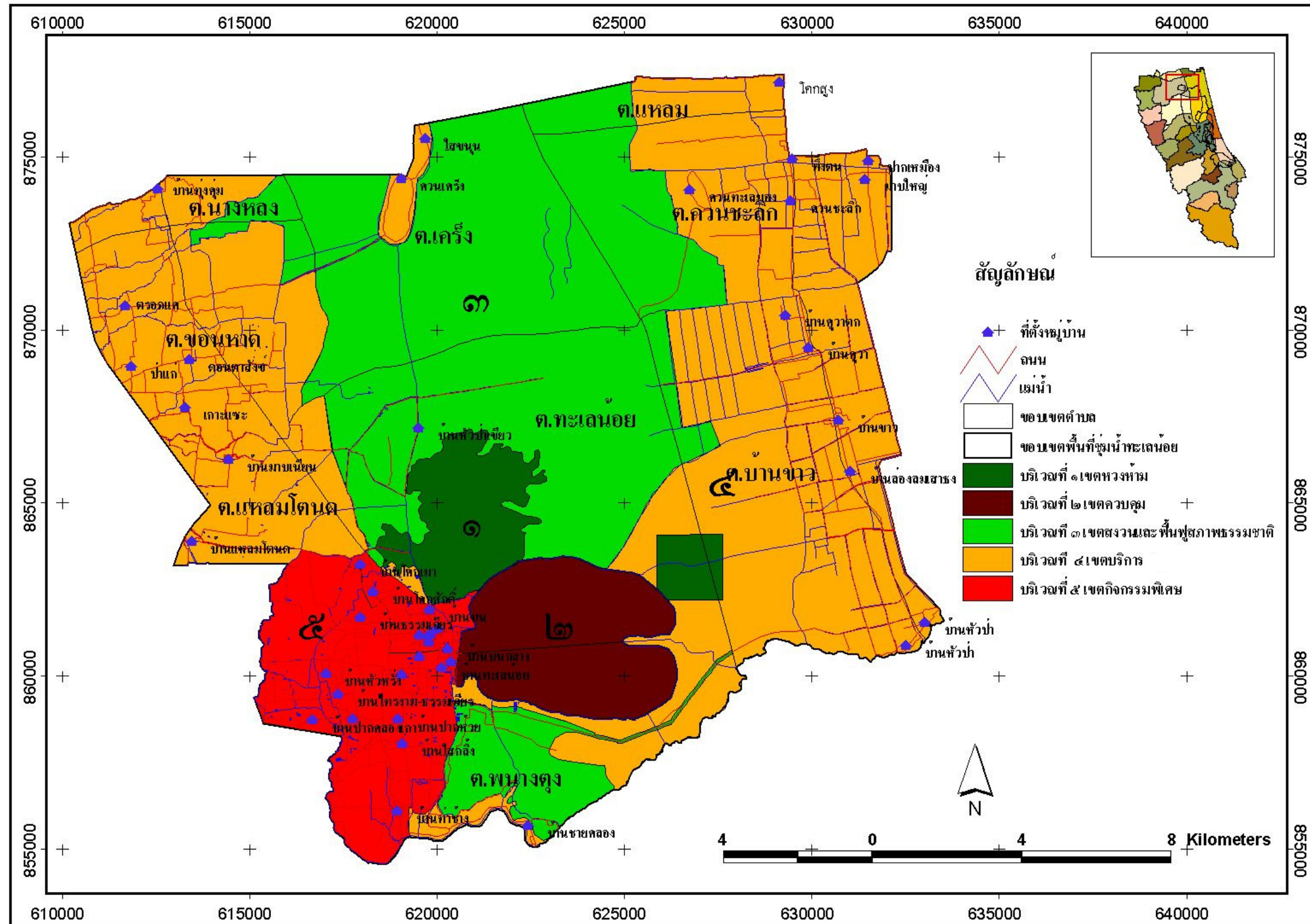
บริเวณที่ ๑ เขตหวงห้าม เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญมาก มีปัญหาและภัยคุกคามน้อย ความพร้อมของชุมชนมาก มีกฎหมายบังคับใช้ได้ และเป็นเขตที่มีความเปราะบาง หรือมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เช่น พื้นที่วางไข่ เลี้ยงลูกของสัตว์ป่า หรือเป็นที่อยู่อาศัย วางไข่ ทำรังของนกนานาชนิด มีสิ่งมีชีวิตหายาก มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง หากได้รับผลกระทบจากมนุษย์ จะทำให้ระบบนิเวศเสื่อมดูล จนไม่อาจจะฟื้นกลับคืนสู่สภาพปกติได้ พื้นที่ในเขตหวงห้ามนี้ไม่เปิดโอกาสให้ทำประโยชน์ด้านอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ พื้นที่พรุควนขี้เสียน ซึ่งกำหนดตามขอบเขตที่ขึ้นทะเบียนเป็นแรมซาร์ไซต์

บริเวณที่ ๒ เขตควบคุม เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญทางระบบนิเวศสูง และมีสภาพการถูกทำลายของระบบนิเวศสูง ความพร้อมของชุมชนในการช่วยกันดูแลน้อยมาก อีกทั้งมีการบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผล ได้แก่ พื้นที่ทะเลน้อย

บริเวณที่ ๓ เขตสงวนและฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญมาก มีปัญหาและภัยคุกคามมาก ความพร้อมของชุมชนมากถึงปานกลาง มีกฎหมายบังคับใช้ได้ โดยในพื้นที่นี้มีสภาพสังคมพืชและทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และมีสภาพที่ถูกบุกรุกทำลายแต่ยังคงสภาพธรรมชาติไว้ สามารถฟื้นฟูกลับสู่สภาพเดิมได้โดยการปลูกหรือให้ฟื้นฟูตามธรรมชาติ ได้แก่ พื้นที่ป่าพรุควนเค็ง ตำบลเค็ง บางส่วนของตำบลทะเลน้อย และตำบลนางตุงบางส่วน

บริเวณที่ ๔ เขตบริการ เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญปานกลาง มีปัญหาและภัยคุกคามปานกลางถึงมาก ความพร้อมของชุมชนปานกลางถึงมาก มีกฎหมายบังคับใช้ได้ โดยพื้นที่นี้จัดไว้เพื่อรองรับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่สาธารณชนจำนวนมากที่เข้ามาใช้ประโยชน์ เป็นบริเวณที่ไม่มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่ควรแก่การอนุรักษ์ไว้ พื้นที่ของเขตนี้จะอยู่ใกล้กับแหล่งที่จะพัฒนาเป็นจุดท่องเที่ยว พักผ่อน หรือศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ได้แก่ พื้นที่รอบนอกทั้งหมดที่ไม่ได้อยู่ใน ๓ บริเวณที่กล่าวมาข้างต้น

บริเวณที่ ๕ เขตกิจกรรมพิเศษ เป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญปานกลางถึงน้อย มีปัญหาและภัยคุกคามปานกลางถึงมาก ความพร้อมของชุมชนปานกลางถึงน้อย มีกฎหมายบังคับใช้ไม่ได้ผล ซึ่งเป็นบริเวณรอยต่อระหว่างชุมชนกับเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เป็นบริเวณที่อยู่นอกเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย แต่ส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศภายในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมด้านชุมชน และการนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันแก้ไขกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ได้แก่ พื้นที่หมู่ที่ ๓, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒ ของตำบลพนาสูง และในพื้นที่หมู่ที่ ๖ และ ๙ ของตำบลทะเลน้อย และพื้นที่รอบเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยภายในรัศมี ๓ กิโลเมตร โดยใช้เกณฑ์เดียวกันการประกาศกำหนดเขตพื้นที่ของพื้นที่มรดกโลก

ที่มาข้อมูล : การรวบรวมเอกสารและการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒, ๓ และการจัดประชุมสัมมนาครั้งที่ ๓

รูปที่ ๔-๑๒ แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ย่อยที่จะประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๔-๗ สรุปการวิเคราะห์เพื่อเสนอมาตรการสำหรับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
ทรัพยากรประมง/สัตว์หายาก	๑. ตำบลทะเลน้อย ๒. ตำบลพนางตุง ๓. ตำบลเคร็ง	เนื่องจากพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยมีขนาดกว้างมาก เจ้าหน้าที่ของเขตห้ามล่ามีไม่เพียงพอในการตรวจตราและจับกุม	ทรัพยากรประมง/สัตว์หายากลดลง	เกิดจากการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดวิธี การซื้อตปลาด้วยกระแสไฟฟ้า การเบียดปลา	<ul style="list-style-type: none"> ➢ กำหนดเขตพื้นที่ที่ห้ามจับปลาในฤดูวางไข่ให้ชัดเจน เช่น ในบริเวณคลองนางเรียบ คลองบ้านกลาง ห้ามจับปลาใน 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ห้ามเคลื่อนย้ายเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ เส้าประกอบ อวนรุน อุปกรณ์ที่ใช้คราดไถ และแหอวนขนาดต่ำกว่าที่กรม 		<ul style="list-style-type: none"> ➢ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ได้แก่นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกับเจ้าหน้าที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เทศบาล ตำบลทะเล 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ประชาสัมพันธ์อนุรักษ์ที่ห้ามทำการประมงให้ทั่วถึง ➢ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยง ➢ ปลดปล่อยพันธุ์ปลา ➢ กำหนดเขตพื้นที่อยู่

๗๕-๑

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
					ฤดูวางไข่ แต่บริเวณอื่นสามารถจับปลาได้	ประมงอนุญาต เว้นแต่จะจัดเก็บอยู่ในสภาพที่ไม่สามารถใช้งานได้ทันที รวมถึงห้ามเคลื่อนย้ายสารเคมีในการเปื้อสัตว์น้ำหรือระเบิดสัตว์น้ำ อีกทั้ง		น้อยเทศบาลตำบลพนางตุง และอาสาสมัคร (จากประชาชน) ร่วมกันกำหนดมาตรการตรวจสอบดูแล	<ul style="list-style-type: none"> ➤ อาศัยของโลมาอิรวตี ➤ ตั้งอาสาสมัครภาคประชาชนเพื่อเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบ ➤ ให้ความรู้สร้างความเข้าใจแก่

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
						การซื้อตปลาด้วย ➢ ห้ามจับปลาในฤดูวางไข่			ประชาชนทั่วไป นักเรียนและ ชาวประมง
พรรณพืชธรรมชาติ	๑. ตำบลทะเลน้อย ๒. ตำบลพนางตุง ๓. ตำบลเคิ่ง	พรรณพืชที่ลดน้อยลงเนื่องจากระบบนิเวศที่เปลี่ยนแปลงไปและการบุกรุกพื้นที่ ปัญหานี้จึงต้องแก้ไขที่การห้ามมีการบุกรุก	ปัญหาพรรณพืชธรรมชาติลดลง	เกิดจากการตัดกระจุคของประชาชนเนื่องจากการตัดหัวกระจุคจะทำให้กระจุคแคะแกระ็น งอกซ้ำ	➢ จำกัดบริเวณพื้นที่ให้ควายอยู่เพื่อไม่ให้ควายไปทำลายพืชพรรณในพื้นที	➢ ห้ามมีการทำลายหัวกระจุค ➢ นำเข้า และปล่อยพืชหรือสัตว์น้ำต่างถิ่นลงไปบริเวณที่		➢ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตรวจตราเฝ้าระวังและจับกุม	➢ จัดทำแผนฟื้นฟูและอนุรักษ์พรรณพืช ➢ ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชเพิ่มขึ้นทุกปี

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		พื้นที่				ประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม			➢ จัดทำพื้นที่สาธิตการฟื้นฟูระบบนิเวศ
สัตว์ปีก/นก	ทั้ง ๙ ตำบลในเขตพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ได้แก่ ตำบลพนางตุง ตำบลทะเลน้อย ตำบลแหลมไทรนวด ตำบล	นกเป็นสาระสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยเพราะเป็นคุณค่าสำคัญที่ต้องมีการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า	ปัญหาปริมาณและชนิดพันธุ์ของสัตว์ปีก/นกลดลง	เกิดจากมีการลักลอบล่านกเพื่อการค้าและการนำไปประกอบเป็นอาหาร		➢ ห้ามการล่าหรือกระทำการใดๆ ที่เป็นอันตรายต่อนกน้ำ ➢ การล่า เก็บ ยึดถือ ครอบครอง		➢ จัดตั้งกลุ่มเยาวชนอาสาช่วยเฝ้าระวังดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในชุมชน	

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
	ขอนหาด ตำบลนางหลง ตำบลเครีง ตำบลควนชะ ลิก ตำบล แหลม และ ตำบลบ้านขาว	ทะเลน้อยซึ่งทำ ให้มีการ ท่องเที่ยวนี้เรือ ชมนก และมี นักท่องเที่ยว เพิ่มมากขึ้นทุกปี ใน ขณะเดียวกัน เกษตรกรผู้ เพาะปลูกข้าว และพืชผลอื่นๆ จะถูกรบกวน จากนก เกษตรกรบาง				หรือทำ กิจกรรมใดๆ ที่เป็น อันตรายแก่ สัตว์ หรือรัง หรือที่อยู่ อาศัย เว้น แต่เพื่อการ ศึกษาวิจัย ทางวิชาการ และได้รับ อนุญาต		ตั้ง คณะกรรมการ ร่วมระหว่าง เกษตรกรกับ เจ้าหน้าที่ โดยอาจมี นักวิชาการ เป็นคนกลาง ช่วย ประสานงาน เพื่อกำหนด ข้อตกลงใน การดูแล	

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		รายก็จับบ้าง ฆ่าบ้าง จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรที่ไม่ชอบนกกับผู้จับเรือที่พานักท่องเที่ยวมาตุนก และความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ ดังนั้น						ป้องกันกเพื่อให้เกิดประโยชน์	

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		แนวทางแก้ไขในเรื่องนี้คือ จะต้องทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้ง ๓ กลุ่ม ทำข้อตกลงซึ่งจะเป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย ได้แก่ เกษตรกร ต้องทำความเข้าใจว่าห้ามจับห้ามฆ่า แต่ใช้วิธีป้องกันวิธีอื่น ส่วนเจ้าหน้าที่ต้องใช้วิธีการ							

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		ยึดหยุ่นโดยให้ความรู้ในการป้องกันกมมาทำลายพืชผลและอีกประการหนึ่งเจ้าหน้าที่ของเขตห้ามล่ามีไม่เพียงพอในการดูแลพื้นที่ที่กว้างมากจึงสมควรให้มีผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาช่วยกันดูแล							

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
แหล่งน้ำ	๑. ตำบลทะเลน้อย ๒. ตำบลพนางตุง	ปัญหาน้ำเสีย มีสาเหตุหลักดังนี้ ๑. น้ำเสียจากครัวเรือนที่อยู่อาศัยติดกับทะเลน้อย เป็นครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลทะเลน้อยและพนางตุง ครัวเรือนเหล่านี้ไม่มีบ่อดักไขมัน เพราะเทศบาลตำบลทั้ง ๒ แห่ง	ปัญหาแหล่งน้ำเสื่อมโทรม	เกิดจากการปล่อยน้ำเสียจากครัวเรือนการย่อยสรีระจุต จากฟาร์มสุกร ลงสู่บึงทะเลน้อย ทำให้ทะเลน้อยเกิดการเน่าเสียการทับถมของวัชพืชในบึงทะเลน้อยจึงทำให้บึงทะเลน้อยตื้น	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำและใต้น้ำของทะเลน้อยอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เว้น 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ ๑๐ ห้องถึง ๗๙ ห้อง ต้องมีการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ให้หน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทำแผนการฝึกอบรม และสนับสนุนการดำเนินการในการตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง ให้แก่องค์กรปกครองส่วน 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ติดประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบทั่วถึง ➢ ให้โรงเรียนต่างๆ อบรมนักเรียนให้รู้จักคัดแยกขยะที่ถูกวิธีภายใน 	

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		<p>ไม่ได้ออกกฎหมาย (เทศบัญญัติ) มาบังคับสาเหตุที่ไม่ออกกฎหมายมาบังคับเนื่องจากกลัวจะเสียคะแนนเสียง</p> <p>๒. น้ำเสียอมกระจุก ซึ่งปนเปื้อนโลหะหนักซึ่งเมื่อเข้าไปสะสมใน</p>		<p>เงิน การทิ้งขยะของนักท่องเที่ยว</p>	<p>แต่จะได้รับอนุญาต</p> <p>➢ การปล่อยน้ำทิ้งของเสียสารเคมีจากภาคเกษตรกรรม เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า ฯลฯ ลงสู่แหล่งน้ำหรือทะเลน้อย เว้นแต่</p>	<p>➢ โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ ๘๐ ห้องขึ้นไป ต้องมีการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (IEA)</p>	<p>ท้องถิ่น และตัวแทนชุมชนในพื้นที่</p> <p>➢ จัดตั้งศูนย์ประสานงานในการเฝ้าระวังปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับประชาชน</p>	<p>ครัวเรือน</p> <p>➢ เทศบาลตำบลรับซื้อขยะ</p> <p>➢ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชาวบ้านเกี่ยวกับสารพิษตกค้าง และวิธีการบำบัดน้ำเสีย</p>	

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		ร่างกายจะทำให้เจ็บป่วยถึงตาย การแก้ปัญหาน้ำทิ้งจากน้ำเสียอมกระจุก ส่วนราชการไม่ได้เข้ามาแก้ปัญหาอย่างจริงจังและประชาชนขาดจิตสำนึก ๓. ขยะ จากครัวเรือนที่ทิ้งไม่ถูกสุขลักษณะ เกิดจากการขาด				เป็นกรณีที่ได้ผ่านการบำบัดตามมาตรฐานของทางราชการแล้ว ➢ ห้ามมีการถมหรือปรับพื้นที่ ซึ่งทำให้แหล่งน้ำตามธรรมชาติตื่นเขิน หรือเปลี่ยน		และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมทั้งมีการจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างกลุ่มโรงงาน หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน ➢ จัดตั้งกลุ่ม	ป้องกัน

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		จิตสำนึกของประชาชน และการคัดแยกขยะซึ่งหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะท้องถิ่น ไม่แก้ไขอย่างจริงจัง				ทิศทาง ➢ การปล่อยน้ำทิ้งของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อมต้องผ่านการบำบัดตามมาตรฐานของทางราชการ เว้นแต่ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตาม		เยาวชนอาสาช่วยเฝ้าระวังดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในชุมชน ➢ ให้กรรมการระดับจังหวัดผลักดันเทศบาลตำบลให้ออกกฎหมาย ➢ ผู้มีส่วน	

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
						บ้านเรือนและอาคารต่างๆ ที่ไม่มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้จัดเก็บโดยมีภาชนะรองรับและทิ้งในที่ทางราชการจัดเตรียมไว้เท่านั้น ➢ การเท ทิ้งทำด้วยประการ		เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ร่วมมือกับนักวิชาการหาทางแก้ไข ➢ เทศบาลตำบลจัดทำกิจกรรมคัดแยกขยะ	

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
						ใดๆให้หินกรวย ทรายดิน โคลน น้ำมัน เคมีภัณฑ์ สิ่งปฏิกูลขยะ หรือของเสีย ใดๆอัน อาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นมลพิษต่อสิ่งมีชีวิต สิ่งแวดล้อม หรือเป็น			

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔					
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ	
						<p>อันตรายต่อการเดินเรือ</p> <p>➢ ห้ามก่อสร้างเขื่อน หรือ กำแพงในลักษณะปิดกั้นทางลงสู่ทะเลสาบสงขลา หรือ อาคารลูกลำน้ำแหล่งน้ำ และพื้นที่สาธารณประโยชน์</p>				

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
ป่าพรุ	๑. ตำบลเค็ง ๒. ตำบลทะเลน้อย ๓. ตำบลพนางตุง ๔. ตำบลแหลมชะลิก ๖. บ้านขาว	ปัญหาต่างๆเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ได้แก่ ทรัพยากรประมงลดลง สัตว์หายากลดลง พรรณพืชลดลง นกลดลง แหล่งน้ำตื้นเขิน แหล่งน้ำเน่าเสีย ผืนน้ำลดลง ระบบนิเวศถูกทำลาย ความหลากหลายทาง	ปัญหาป่าพรุเสื่อมโทรม	เกิดจากไฟไหม้ป่าพรุ ซึ่งเกิดโดยธรรมชาติ และเกิดจากการลักลอบเผาป่าพรุของประชาชน เพื่อขยายพื้นที่ทำกิน	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ปักปันเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ให้ชัดเจน ➢ จำกัดบริเวณและปักปันเขตพื้นที่บุกรุกเก่าและใหม่ ➢ จำกัดบริเวณ 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ การขุด ลอกถม ปิดกั้นหรือเปลี่ยนสภาพตามธรรมชาติของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เว้นแต่กระทำโดยหน่วยงานราชการเพื่อป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธร 		<ul style="list-style-type: none"> ➢ กำหนดให้มีการฟื้นฟูและบำรุงรักษาพื้นที่ป่าพรุที่มีสภาพกรกร้างว่างเปล่าหรือยกเลิกการใช้ประโยชน์ของตามที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ เร่งการพิสูจน์สิทธิ์ในที่ดินที่มีการบุกรุกใหม่

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔					
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ	
		ชีวภาพลดลง ปัญหาทั้งหลายที่กล่าวมาข้างต้น มีสาเหตุหลักมาจากพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย และป่าพรุ ถูกบุกรุกเพื่อเอาพื้นที่ไปเพาะปลูกปาล์ม น้ำมันยางพารา และทำที่อยู่อาศัย ดังนั้นถ้าหยุดการบุกรุกพื้นที่ได้ปัญหา			พื้นที่ให้ควายอยู่เพื่อไม่ให้ควายไปทำลายพืชพรรณในพื้นที่	มชาติ และหากผู้ใดมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปแล้วให้หยุดการทำกิจกรรมนั้นทันทีเมื่อมีการประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	ปรับเปลี่ยน		แล้วให้พื้นที่คืนสู่ธรรมชาติ โดยเร็ว เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ธรรมชาติ	
								<ul style="list-style-type: none"> ➤ จัดตั้งศูนย์ประสานงานในการเฝ้าระวังปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยให้องค์กร 		

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		ต่างๆ ก็จะมีบางลง กฎหมายที่บังคับใช้ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยที่สำคัญได้แก่พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าสงวน พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า			สภาพตามธรรมชาติบริเวณเกาะดอนต่างๆ เว้นแต่กระทำโดยหน่วยงานราชการเพื่อป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ➢ ห้ามตัดทำลายไม้ใน		ปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกับประชาชนและองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ➢ จัดตั้งชุดป้องกันความปลอดภัยในชุมชน โดยกลุ่ม อบต่าบล กำหนด		

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		และพระราชบัญญัติประมง ซึ่งกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถยับยั้งการบุกรุกพื้นที่ได้เพราะผู้บุกรุกมีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินเป็น สค.๑ บ้าง นส. ๓ บ้าง จึงเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบ				ป่าพรุรวมทั้งการนำไม้ออกจากพื้นที่ป่าธรรมชาติเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรืออุตสาหกรรม ➢ ห้ามการกระทำใดๆที่เป็น การเปลี่ยนแปลงสภาพ		ผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัคร ➢ ประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยทำเป็นประกาศกระทรวงในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย และเป็นกฎกระทรวง	

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ดั้งนั้นเจ้าของที่ดินสามารถจะทำกิจกรรมใดๆ บนที่ดินของตนได้ ซึ่งที่ทำอยู่ก็คือ การปลูกปาล์มน้ำมัน ยางพารา ทำที่อยู่อาศัย เจ้าหน้าที่จึงเข้าไปขับไล่ไม่ได้ จะทำได้ก็โดยการ			<ul style="list-style-type: none"> ▶ ธรรมชาติของพื้นที่ชุ่มน้ำและป่าเสม็ด ▶ ห้ามตัดไม้เสม็ดที่ไม่ได้ขนาด ๔ นิ้วขึ้นไป ▶ ห้ามนำทรัพยากรธรรมชาติออกนอกพื้นที่โดยเด็ดขาด 		ในพื้นที่ที่อยู่นอกเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย (ตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕		

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารสิทธิ์ที่แสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (การพิสูจน์สิทธิ์) ซึ่งต้องใช้เจ้าหน้าที่จากหลายฝ่ายคือ ที่ดิน เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ฝ่ายปกครอง และที่ดินที่อยู่ระหว่างการพิสูจน์สิทธิ์มี							

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		ประมาณ ๓,๕๖๐ ไร่ ซึ่งเพื่อที่มีมากเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายและการของบประมาณของหลายหน่วยงานด้วยเหตุดังกล่าวการพิสูจน์สิทธิ์จะใช้เวลานาน (๕-๑๐ ปี) ซึ่งไม่ทันการณ์ และป่าพรุจะถูกบุก							

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๕				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		รุก และเกิดความเสียหายอย่างมากมาย วิธีการแก้ไขจึงต้องหากฎหมายอื่นๆ เพื่อยับยั้งการบุกรุกใหม่ (การบุกรุกพื้นที่ของเจ้าของรายใหม่) กฎหมายใหม่นี้คือ การประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตาม มาตรา ๔๕ โดย							

คุณค่า	พื้นที่	วิเคราะห์	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑) การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒) ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔) การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕) มาตรการอื่นๆ
		ใช้หลักกฎหมายที่ว่าประโยชน์ของปัจเจกชนจะถูกรบกวนไปบ้างเพื่อรักษาประโยชน์ของส่วนร่วม							

พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่นำร่องในการศึกษาเพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีคะแนนการประเมินเป็นอันดับ ๑ ด้านศิลปกรรม ๐.๗๘ คะแนน และจัดเป็นลำดับที่ ๒ ในภาพรวมรองจากพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

คาบสมุทรสทิงพระนับเป็นลุ่มน้ำย่อยของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาที่มีเอกลักษณ์พิเศษตามธรรมชาติ กล่าวคือเป็นลุ่มน้ำย่อยที่ไม่มีสันปันน้ำที่ชัดเจน ก่อตัวจากสันทรายและเนินทรายในแนวขนานกับชายฝั่ง โดยมีทางน้ำธรรมชาติเชื่อมต่อระหว่างทะเลสาบน้ำกร่อยและทะเลเปิดน้ำเค็มด้านอ่าวไทย ยังเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มีระบบนิเวศที่หลากหลาย ด้านตะวันออกซึ่งจดอ่าวไทยมีทั้งพื้นที่ชายหาดซึ่งมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและป่าชายเลน เป็นแหล่งทรัพยากรประมงน้ำเค็มที่อุดมสมบูรณ์ เป็นศูนย์กลาง การคมนาคมขนส่งทางทะเล ในขณะที่ด้านตะวันตกซึ่งจดทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งประมงน้ำกร่อยที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง ลักษณะของระบบนิเวศที่หลากหลายของคาบสมุทรสทิงพระก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าหลากหลายประเภท กล่าวคือ เป็นแหล่งอาศัยและเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นแหล่งทำประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่สำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม ศิลปกรรม โบราณสถาน และประวัติศาสตร์ที่สำคัญ รวมทั้งเป็นที่ตั้งของชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับการเกษตรที่มีเอกลักษณ์ที่เรียกว่า วิถีไหนต นา เล เชื่อมโยงกับการปลูกตาลโตนด การทำนา และการประมงชายฝั่ง ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยว การเกษตรเชิงพัฒนา (นากุ้ง) การพัฒนาอุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่งทางน้ำ ทั้งทางทะเล และทะเลสาบสงขลา

ความหลากหลายของระบบนิเวศและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระเป็นต้นทุนทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมของพื้นที่ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงพึ่งพาระหว่างทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ วิถีชีวิต และการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ที่วิวัฒนาการและทวีความซับซ้อนโดยลำดับ อย่างไรก็ตามพัฒนาการที่เกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ทั้งการขยายตัวของชุมชน การแข่งขันทางเศรษฐกิจทั้งเพื่อชีพและเพื่อความมั่งคั่ง ส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ สร้างปัญหาทั้งต่อระบบนิเวศในภาพรวม ความเสื่อมโทรมด้านคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจำเพาะด้าน เช่น การทำประมงมากเกินไปกำลังผลิตของธรรมชาติ และการใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายล้าง ส่งผลให้ทรัพยากรประมง และสัตว์น้ำอยู่ในสภาพ เสื่อมโทรม เกิดการแย่งชิงทรัพยากรและความขัดแย้งจากการใช้เครื่องมือประมง และ

การใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ระบบนิเวศป่าพรุ ป่าชายเลน และป่าชายหาด ประสบปัญหาเสื่อมโทรมจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การเพาะเลี้ยง/การทำนากุ้ง การขยายตัวของเมืองและชุมชน การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวบางประเภท ซึ่งก่อปัญหาน้ำเสียและขยะชุมชนและทัศนียภาพ มีส่วนสำคัญในการทำลายคุณค่าที่หลากหลายของคาบสมุทรอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้น การพัฒนาอุตสาหกรรมหลายประเภทในพื้นที่คาบสมุทรสติงพระ ทั้งในส่วนของท่าเรือน้ำลึก คลังน้ำมัน อุตสาหกรรมอาหารทะเล ตลอดจนการขุดเจาะปิโตรเลียมในอ่าวไทย ส่งผลให้บางส่วนของคาบสมุทรมีการขยายตัวของชุมชนใหม่ที่มีวิถีชีวิตแตกต่างออกไปจากเดิม ละส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ ขยะและของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และประชาชนที่บริโภคอาหารทะเลที่ปนเปื้อนกลุ่มต่าง ๆ คณะผู้ศึกษาจึงคัดเลือกคาบสมุทรสติงพระเป็นพื้นที่นำร่องในระดับลุ่มน้ำย่อยให้เข้าสู่กระบวนการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

๕.๑ ลักษณะโดยทั่วไปของคาบสมุทรสติงพระ

“คาบสมุทรสติงพระ” เป็นพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกของทะเลสาบสงขลา ซึ่งอยู่ระหว่างทะเลสาบสงขลากับอ่าวไทย มีพื้นที่ครอบคลุม ๔ อำเภอ คือ อำเภอสิงหนคร อำเภอสติงพระ อำเภอระโนด และอำเภอกระแสดินธุ์ แสดงดังรูปที่ ๕-๑

ลักษณะทางด้านภูมิประเทศ คาบสมุทรสติงพระมีลักษณะเป็นสันดอนขวางกั้นทอดเป็นแนวยาวแคบๆกั้นอ่าวไทยไว้ภายนอก และมีห้วงน้ำอยู่ภายใน เริ่มตั้งแต่อำเภอระโนดไปสิ้นสุดที่ปากน้ำทะเลสาบสงขลา ห้วงน้ำภายในประกอบด้วยทะเลสาบสงขลา ทะเลสาบ ทะเลหลวง และทะเลน้อย

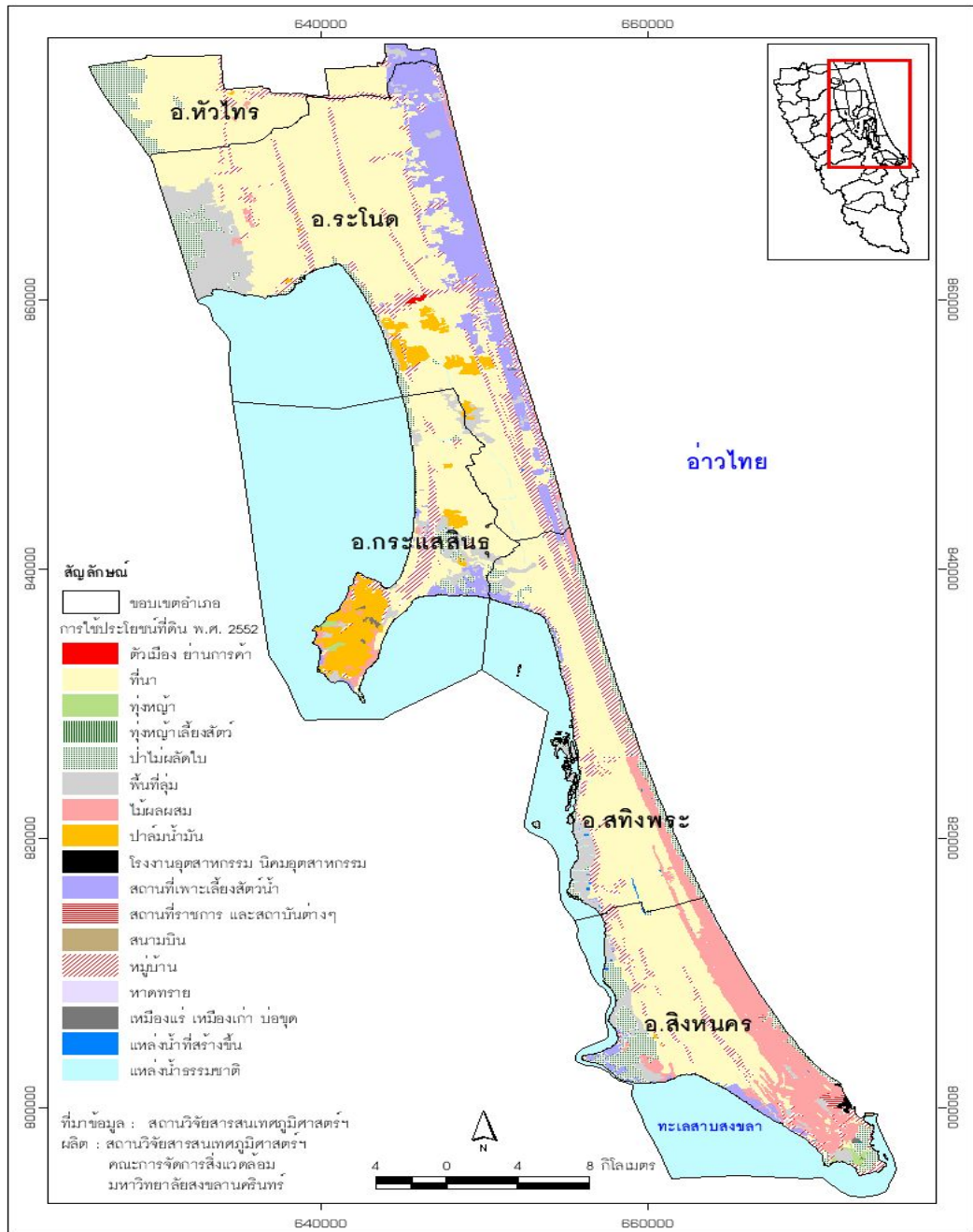
คาบสมุทรสติงพระมีแนวสันทรายอยู่หลายริ้ว สูงกว่าที่ลุ่มโดยรอบ จึงกลายเป็นที่ตั้งถิ่นฐาน ตั้งชุมชนและตั้งเมืองสืบเนื่องกันมานานหลายยุคหลายสมัย ตัวคาบสมุทรมีส่วนที่เป็นภูเขาหินดินดาน และหินกรวดมนอยู่หลายแห่ง นับตั้งแต่ปลายสุดของแนวสันทรายซึ่งเป็นจุดที่เชื่อมต่อของทะเลสาบกับอ่าวไทย มีเขาแดง เขาค่ายม่วง เขาเขียว และเขาน้อย ซึ่งเป็นภูเขาหินดินดานอยู่ในเขตอำเภอสิงหนคร ตอนกลางของคาบสมุทรเป็นเขาพะไค้ เขาควหา เป็นหินกรวดมนอยู่ในเขตอำเภอสติงพระ เขาเกาะใหญ่ อยู่ในเขตอำเภอกระแสดินธุ์ ซึ่งอยู่ตอนบนของแนวสันทรายเป็นเหมือนดั่งยื่นลงไปทะเล

ลักษณะทางด้านภูมิอากาศ

- ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไป เนื่องจากคาบสมุทรสติงพระอยู่ติดกับทะเล อุณหภูมิจึงไม่สูงนัก โดยอุณหภูมิสูงสุดประมาณ ๓๔ องศา และอุณหภูมิต่ำสุดประมาณ ๒๒ องศา

- ปริมาณน้ำฝน สถิติปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุดอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน และปริมาณน้ำฝนมากที่สุดอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน และ ธันวาคม

- ฤดูกาล ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนมกราคม โดยแบ่งเป็น ๒ ระยะ คือระยะแรกได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน และระยะที่ ๒ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างเดือนตุลาคม - เดือนมกราคม ส่วนฤดูแล้งเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เดือนเมษายน

ที่มาข้อมูล : สถาบันวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ฯ

รูปที่ ๕-๑ แผนที่แสดงสภาพขอบเขตอำเภอในพื้นที่บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ

คาบสมุทรสทิงพระครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ ของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอระโนด อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอสทิงพระ และ อำเภอสิงหนคร ซึ่งมีทั้งหมด ๓๗ ตำบล อันเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีลักษณะสำคัญของ ๔ อำเภอดังนี้

๕.๑.๑ อำเภอระโนด

ลักษณะทางด้านภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ฤดูฝนมักเกิดน้ำท่วมฉับพลันทุกปี และในฤดูร้อนหรือหน้าแล้งมักขาดแคลนน้ำ มีลำคลองระโนดเป็นแนวเขตกั้นระหว่าง หมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๖ ของตำบลระโนด ในเขตเทศบาลมีลำคลอง ๔ สาย คือ คลองระโนด คลองอาทิตย (คลองโภาค) ซึ่งเป็นลำคลองแบ่งอาณาเขตของหมู่ที่ ๓ กับหมู่ที่ ๔ ของ ตำบลระโนด คลองไสร้า และคลองไผ่

ลักษณะทางด้านภูมิอากาศ อำเภอระโนดตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน แต่อากาศไม่ร้อนจัด เนื่องจากอิทธิพลของทะเล แบ่งเป็น ๒ ฤดูกาล คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนพฤษภาคม ระยะเวลาเป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม หลังจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะร้อนที่สุดในเดือนเมษายน แต่ก็ไม่ร้อนนักเนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลและได้รับอิทธิพลจากกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศร้อนเบาบางลง

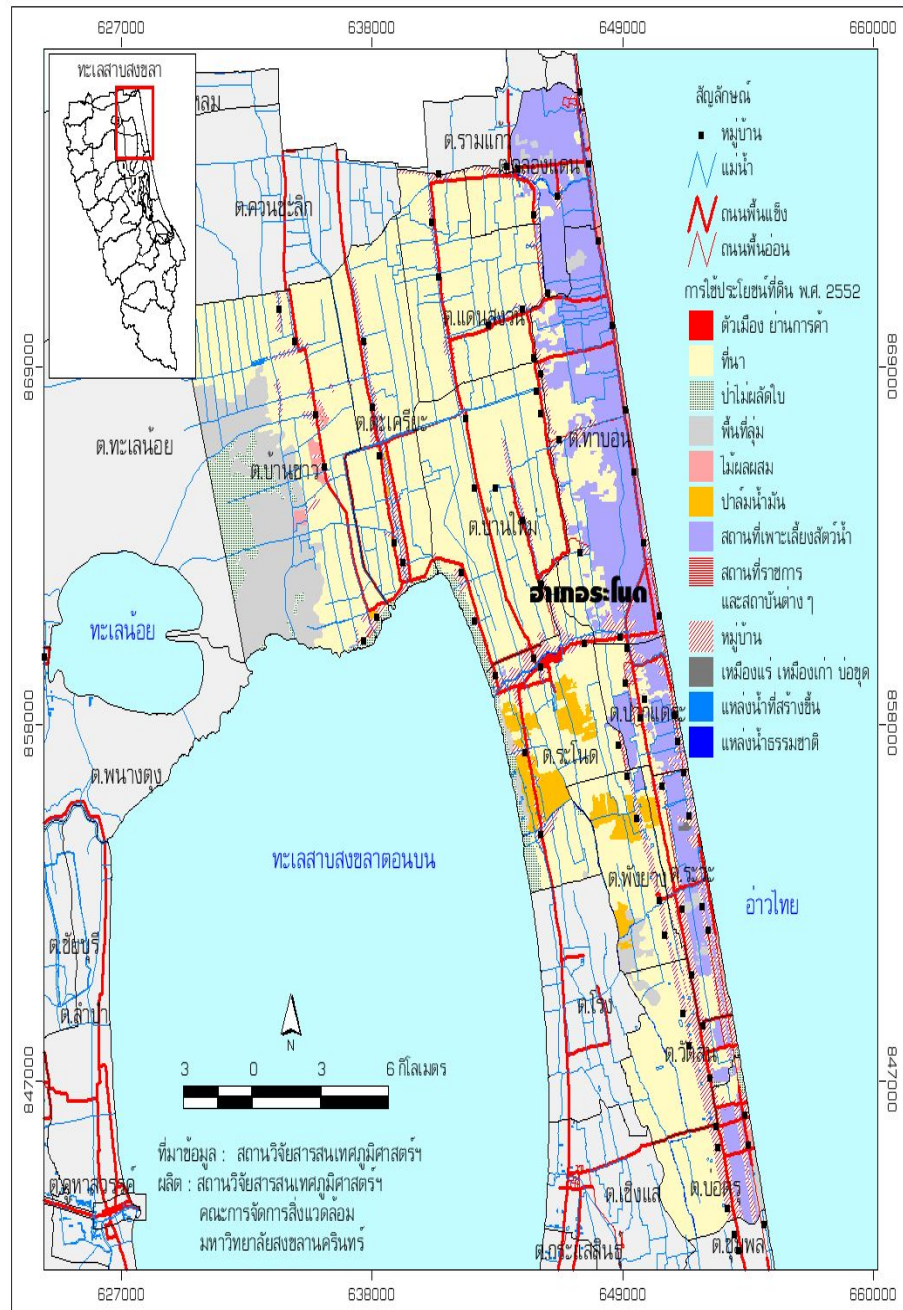
ฤดูฝน แบ่งเป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงแรกจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงดังกล่าว ตอนเช้าจะมีเมฆบางส่วนและจะก่อตัวทวีสูงขึ้นในช่วงบ่าย ทำให้เกิดฝนตกในช่วงบ่ายถึงค่ำจะมีลักษณะเป็นฝนฟ้าคะนองจะมีลมกรรโชกแรงเป็นครั้งคราวในขณะที่ฝนตก ช่วงที่สองเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม - เดือนมกราคม เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงนี้ฝนจะตกอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน และฝนตกทั่วไป โดยฝนจะตกหนักถึงหนักมากเป็นบางช่วง

ลักษณะทางการปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น การปกครองส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การปกครองส่วนภูมิภาคแบ่งการปกครองออกเป็นทั้งหมด ๑๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลระโนด ตำบลท่าบอน ตำบลบ้านใหม่ ตำบลระวะ ตำบลพังยาง ตำบลปากแตระ ตำบลวัดสน ตำบลบ่อตรู ตำบลคลองแดน ตำบลแดนสงวน ตำบลตะเคียวยะ และตำบลบ้านขาว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยจำนวนเทศบาลตำบล ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลระโนด และ เทศบาลตำบลบ่อตรู และจำนวน องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๐ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลระโนด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบอน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลระวะ องค์การบริหารส่วนตำบลปากแตระ องค์การบริหารส่วนตำบลพังยาง องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียวยะ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดสน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน องค์การบริหารส่วนตำบลแดนสงวน และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสภาพพื้นที่อำเภอระโนดมีลักษณะเป็นที่ราบ ติดต่อชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนาข้าว ไร่ยอละ ๘๕ การเลี้ยงกุ้ง ไร่ยอละ ๔ และอื่นๆ เช่น ไร่จ่าง ไร่ยอละ ๑ ในซึ่งข้อมูลเชิงพื้นที่ระดับตำบลแสดงดังรูปที่ ๕-๒

ที่มาข้อมูล : สถานวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ฯ

รูปที่ ๕-๒ แผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อำเภอระโนด

๕.๑.๒ อำเภอกระแสสินธุ์

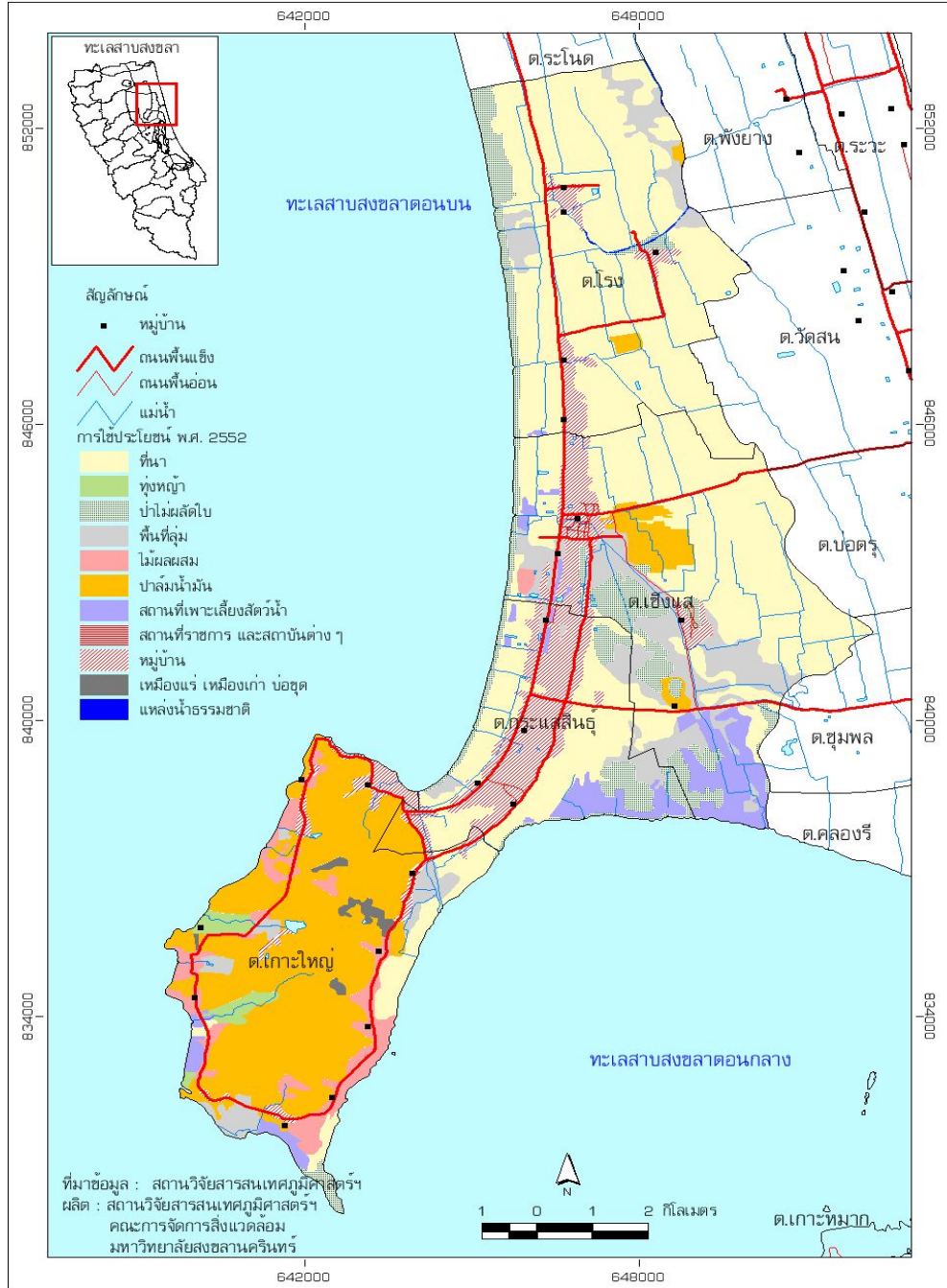
ลักษณะทางด้านภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ราบลุ่มริมทะเล เทลาดจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก ดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินเหนียวเหมาะแก่ การทำนา และไร่นาสวนผสม

ลักษณะภูมิอากาศ อำเภอกระแสสินธุ์มีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น แบ่งเป็น ๒ ฤดูกาล คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน

ลักษณะทางการปกครอง แบ่งออกเป็นการปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองส่วนภูมิภาค ดังนี้

การปกครองออกเป็นทั้งหมด ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลกระแสสินธุ์ ตำบลเกาะใหญ่ ตำบลโรง และตำบลเชิงแส องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลกระแสสินธุ์ องค์การบริหาร ส่วนตำบลเกาะใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลโรง และองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงแส

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นอาชีพหลัก เช่น การทำนา ส่วนอาชีพรอง เช่น การเลี้ยงโค ทำน้ำตาลโตนด และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซึ่งข้อมูลเชิงพื้นที่ระดับตำบลแสดงดังรูปที่ ๕-๓

ที่มาข้อมูล : สถาบันวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ฯ

รูปที่ ๕-๓ แผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อำเภอกระแสดิน

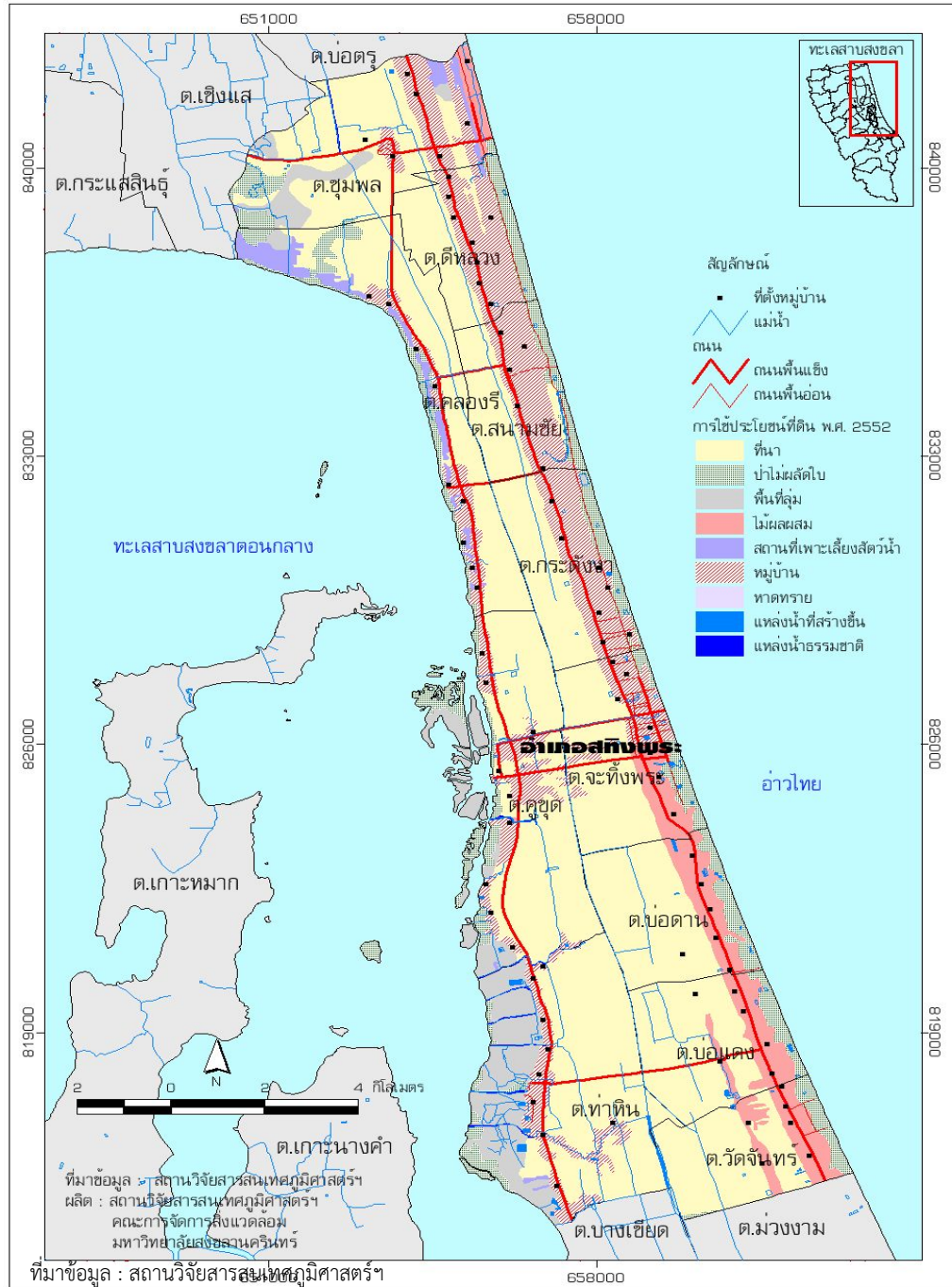
๕.๑.๓ อำเภอสิงหนคร

ลักษณะทางด้านภูมิศาสตร์ อำเภอสิงหนครมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบต่ำ มีทะเลสาบทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกเป็นอ่าวไทย ทิศตะวันตกเป็นทะเลสาบ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวเหมาะแก่การทำนา และมีเนินเขาเล็ก ๔ เนินเขา คือ เขาวัดพะโค๊ะ เขาบ้านคลองฉนวน เขาน้อย และเขาผี อยู่ในตำบลชุมพล นอกจากนี้อำเภอสิงหนครยังมีเกาะในทะเลสาบสองเกาะ คือ เกาะบรรทม และเกาะคำเหยียง มีลำคลองหลักอยู่หนึ่งสาย คือ คลองพลเอกอาทิตย์ ซึ่งเป็นคลองขุดยาวประมาณ ๔๐ กิโลเมตร กว้าง ๘.๑๐ เมตร

ลักษณะทางการปกครอง แบ่งเป็นการปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้ การปกครองส่วนภูมิภาคแบ่งการปกครองออกเป็นทั้งหมด ๑๑ ตำบลดังนี้ ตำบลสิงหนคร ตำบลกระดังงา ตำบลสนามชัย ตำบลดีหลวง ตำบลชุมพล ตำบลคลองรี ตำบลคูชูด ตำบลท่าหิน ตำบลวัดจันทร์ ตำบลบ่อแดง ตำบลบ่อดาน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวนเทศบาลตำบล ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลสิงหนคร จำนวน องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๑ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะทิ้งพระ องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย องค์การบริหารส่วนตำบลดีหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล องค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี องค์การบริหารส่วนตำบลคูชูด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน องค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อดาน

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ อาชีพหลักของประชาชนในอำเภอสิงหนคร ได้แก่ การทำนา ทำสวนพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว มะพร้าว มะม่วง กล้วย และตาลโตนด และมีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ โค กระบือ แพะ สุกร เป็ด และไก่ นอกจากนี้อำเภอสิงหนครเป็นอำเภอที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้อต่อการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ต้นตาลโตนดซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่อำเภอสิงหนครไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เหมือนอำเภออื่นๆ มีเพียงอุตสาหกรรมเล็กๆภายในครัวเรือน เช่น การผลิตน้ำตาลสด น้ำส้มสายชู การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และโรงสีข้าว ซึ่งข้อมูลเชิงพื้นที่ระดับตำบลแสดงดังรูปที่ ๕-๔

รูปที่ ๕-๔ แผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อำเภอสทิงพระ

๕.๑.๔ อำเภอสิงหนคร

ลักษณะทางด้านภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปของอำเภอสิงหนครเป็นพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล พื้นที่ค่อยๆลาดต่ำลงมาตามแนวชายฝั่งทิศตะวันออก ด้านอ่าวไทย และทิศตะวันตกด้านทะเลสาบสงขลา ส่วนทางด้านทิศใต้พื้นที่เป็นภูเขา คือ เขาเขียว และเขาแดงลาดต่ำลงมาริมฝั่งทะเล มีลักษณะยาวเรียวเป็นรูปสามเหลี่ยมยื่นสู่ทะเลสาบ มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๒๑,๙๕๘ ไร่ เป็นพื้นที่ราบ ๕๘,๖๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๒ ของพื้นที่ทั้งหมด

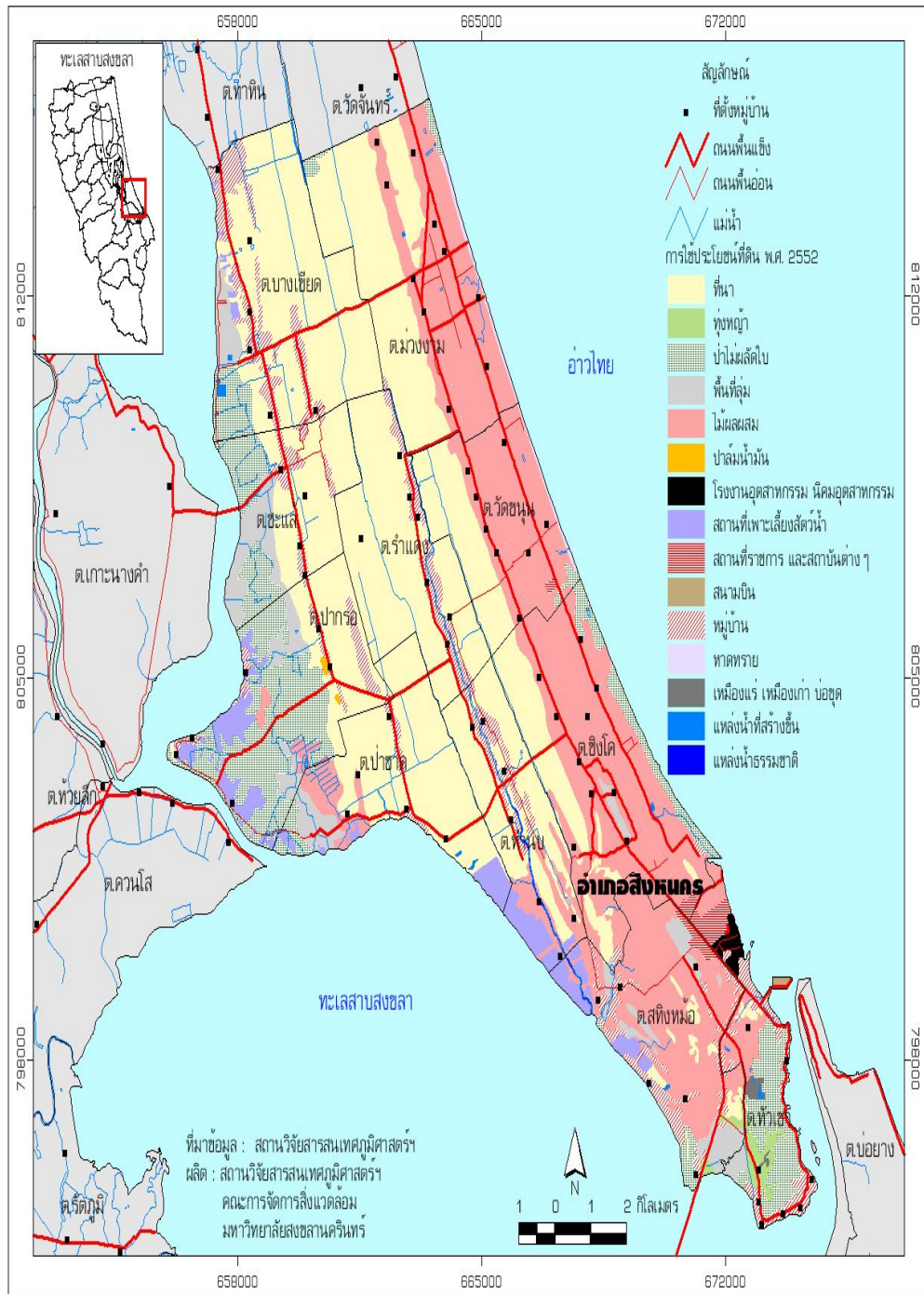
สภาพภูมิอากาศ อำเภอสิงหนครมี ๒ ฤดูกาล คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน

ลักษณะทางการปกครอง แบ่งออกเป็น การปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

การปกครองส่วนภูมิภาคแบ่งการปกครองออกเป็นทั้งหมด ๑๑ ตำบล ได้แก่ ตำบลรำแดง ตำบลปากพรอ ตำบลป่าขาด ตำบลบางเขียด ตำบลม่วงงาม ตำบลชิงโค ตำบลท่ายาง ตำบลชะแล้ ตำบลสทิงหม้อ ตำบลหัวเขาและตำบลวัดขนุน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวนเทศบาลเมือง ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองสิงหนคร และมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๐ แห่ง

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ทำนา รองลงมาได้แก่ ประมงชายฝั่ง เลี้ยงปลา ในกระชัง เลี้ยงสัตว์ ปศุกิจ ทำน้ำตาลโตนดและผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด ซึ่งข้อมูลเชิงพื้นที่ระดับตำบลประกอบด้วย ๑๑ ตำบลแสดงดังรูปที่ ๕-๕

ที่มาข้อมูล : สถาบันวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ฯ

รูปที่ ๕-๕ แผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อำเภอสิงหนคร

๕.๒ คุณค่าพิเศษ/องค์ประกอบของคุณค่า

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดสัมมนา การจัดประชุมกลุ่มย่อย และการลงสำรวจพื้นที่จริง พบว่า พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระเป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าพิเศษ ตามมาตรา ๔๓ ของ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ กล่าวคือ ด้านตะวันออกจรดอ่าวไทย ลักษณะของพื้นที่เป็นสันทรายสลับที่ราบลุ่ม ในขณะที่ด้านตะวันตกจรดทะเลสาบสงขลา มีลักษณะพื้นที่เป็นทรายละเอียดและโคลน ซึ่งแบ่งคุณค่าออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ คุณค่าด้านนิเวศธรรมชาติและคุณค่าด้านศิลปกรรม ซึ่งคุณค่าด้านนิเวศธรรมชาติ ประกอบด้วยป่าบึง ป่าพรุ ป่าชายเลน และชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นแหล่งพืชพรรณธรรมชาติ และเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ นำไปสู่การประกอบอาชีพของประชาชน เช่น การทำการประมงพื้นบ้าน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่วนคุณค่าด้านศิลปกรรม ประกอบด้วยแหล่งศาสนสถาน แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี และเป็นที่ตั้งของชุมชนที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับการทำการเกษตรมาช้านาน เช่น การทำนา การทำตาลโตนด รวมเป็นเอกลักษณ์ที่เรียกว่า วิถีโหนด นา เล และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ฯลฯ นอกจากนี้พื้นที่คาบสมุทรมีเอกลักษณ์พิเศษและเข้าข่ายตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย ได้แก่ เขตผังเมืองรวม เขตควบคุมอาคาร เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา(อุทยานนกน้ำคูขุด) และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง

๕.๒.๑ คุณค่าและความสำคัญตามมาตรา ๔๓ ประกอบด้วย

๕.๒.๑.๑ บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ ถือได้ว่าเป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวัฒนธรรมมาช้านาน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนริมคลองและริมทะเล มีการติดต่อค้าขายกับประเทศอินเดียและอาหรับ มีการพัฒนาเป็นเมืองท่าในบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ เรียกว่า “เมืองสทิงพาราณสี” หรือ “เมืองสทิงพระ” (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘) ก่อให้เกิดเป็นแหล่งศิลปกรรม โบราณสถาน รอยชุมชนโบราณ แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี วิถีชีวิตที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ที่สำคัญคงอยู่จนถึงปัจจุบัน

ตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กล่าวถึงพื้นที่ที่มีลักษณะเข้าข่ายที่สมควรได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมด้านศิลปกรรมที่สมควรได้รับการอนุรักษ์ และพื้นที่นั้นยังไม่ได้ประกาศให้เป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ โดยคณะผู้ศึกษาแบ่งคุณค่าและความสำคัญตามมาตรา ๔๓ ด้านศิลปกรรมออกได้ ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มศิลปกรรม และกลุ่มวิถีวัฒนธรรมพื้นถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดของคุณค่าและความสำคัญดังนี้

๑.คุณค่าด้านศิลปกรรมตามมาตรา ๔๓ ได้แก่

จากการจัดทำฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่มีคุณค่าที่ควรแก่การอนุรักษ์โดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้ดำเนินการศึกษา ได้จำแนกและให้นิยามของประเภทแหล่งศิลปกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาไว้ ๖ ประเภท โดยในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระคณะผู้ศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแบ่งประเภทของแหล่งศิลปกรรม

ออกเป็น ๓ กลุ่มที่เข้าข่ายตามมาตรา ๔๓ คือ ศาสนสถาน รอยชุมชนโบราณ และสิ่งก่อสร้างประวัติศาสตร์ ซึ่งคุณค่าและความสำคัญของแหล่งศิลปกรรมทั้ง ๓ สามารถแสดงได้ดังนี้

๑.๑ ศาสนสถาน

ศาสนสถาน หมายถึง สถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจกรรมทางศาสนาไม่ว่าจะเป็นศาสนาใดๆและยังมีการดำเนินกิจกรรมอยู่ ไม่มีการทิ้งร้าง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘) บริเวณคาบสมุทรสทิงพระในอดีตถือเป็นเมืองท่าที่สำคัญของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและมีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมาเป็นเวลาช้านาน ก่อให้เกิดการตั้งศาสนสถานของศาสนาเกิดขึ้นทั้งศาสนาพุทธและมุสลิม จากการรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา กระทรวงวัฒนธรรม (๒๕๕๔) และรายงานแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเล่มที่ ๖ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘) พบว่า ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระมีแหล่งพุทธศาสนสถานรวมทั้งสิ้น ๖๕ แห่ง กระจายตามอำเภอต่างๆ และมีมัสยิดทั้งสิ้น ๖ แห่ง ดังแสดงในตารางที่ ๕- ๑ และสามารถแสดงได้ดังรูป ๕-๖

ตารางที่ ๕- ๑ รายชื่อศาสนสถานในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

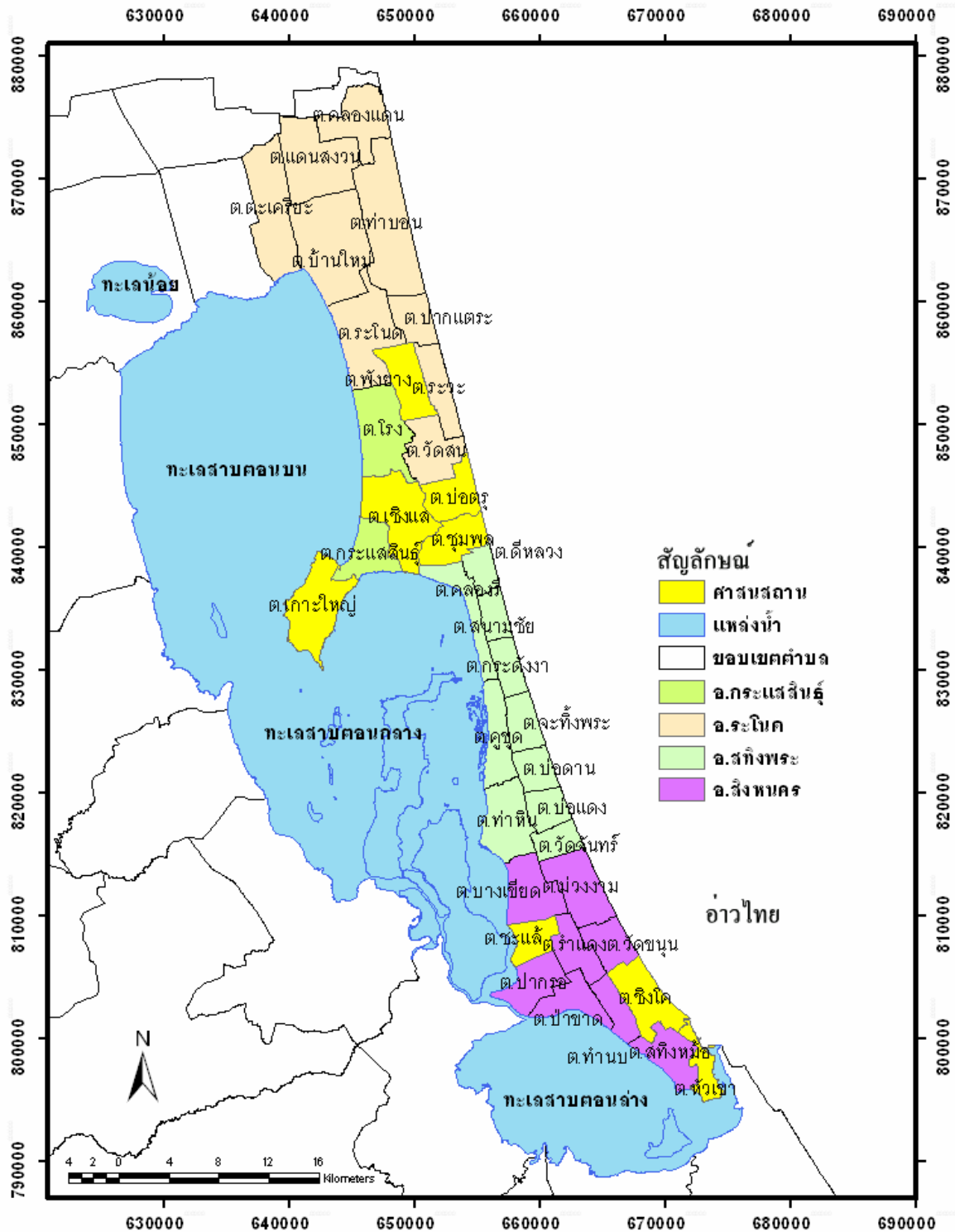
ชื่อศาสนสถาน	ตำบล	อำเภอ	ชื่อศาสนสถาน	ตำบล	อำเภอ
๑. วัดโรง	โรง	กระแสดินธุ์	๓๗. วัดจะตึงพระ	จะตึงพระ	สทิงพระ
๒. วัดสูงเกาะใหญ่	เกาะใหญ่	กระแสดินธุ์	๓๘. มัสยิดยามาอาดินนุร	ชุมพล	สทิงพระ
๓. วัดสี่หยัง	บ้านตรุ	กระแสดินธุ์	๓๙. มัสยิดยะรอสะ (บ้านระฆังใต้)	ท่าหิน	สทิงพระ
๔. วัดทุ่งบัว	กระแสดินธุ์	กระแสดินธุ์	๔๐. มัสยิด ยูมัลอิสลาม	คูขุด	สทิงพระ
๕. วัดเอกเชิงแส	เชิงแส	กระแสดินธุ์	๔๑. มัสยิดยาอีหะยี	บ่อแดง	สทิงพระ
๖. วัดพังยาง	พังยาง	ระโนด	๔๒. วัดดีหลวงใน	ชิงโค	สิงหนคร
๗. วัดเจดีย์งาม	บ่อตรุ	ระโนด	๔๓. วัดชะแล้	ชะแล้	สิงหนคร
๘. วัดแจ้ง	ระวะ	ระโนด	๔๔. วัดดินอกหลวง	ชิงโค	สิงหนคร
๙. วัดหัวเค็ด(วัดโคกทอง)	ระโนด	ระโนด	๔๕. วัดดีในหลวง	ชิงโค	สิงหนคร
๑๐. วัดเฉียงพง	ระโนด	ระโนด	๔๖. วัดบ่อทอง	ชิงโค	สิงหนคร
๑๑. วัดคูขุด	คูขุด	สทิงพระ	๔๗. วัดบ่อป่า	ชิงโค	สิงหนคร
๑๒. วัดศรีไชย	คูขุด	สทิงพระ	๔๘. วัดบ่อสระ	ชิงโค	สิงหนคร
๑๓. วัดแหลมวัง	คูขุด	สทิงพระ	๔๙. วัดประตูเขียน	ชิงโค	สิงหนคร
๑๔. วัดสุคันธาवास	คูขุด	สทิงพระ	๕๐. วัดประตูไชย	ชิงโค	สิงหนคร
๑๕. วัดบ่อประตู	วัดจันทร์	สทิงพระ	๕๑. วัดเปรมศรัทธา	ชิงโค	สิงหนคร
๑๖. วัดจันทร์	วัดจันทร์	สทิงพระ	๕๒. วัดเสียบ	ชิงโค	สิงหนคร
๑๗. วัดนางเหล้า	ชุมพล	สทิงพระ	๕๓. วัดสลักป่าใหม่	ชิงโค	สิงหนคร

ตารางที่ ๕- ๑ รายชื่อศาสนสถานในพื้นที่คาบสมุทรสติงพระ (ต่อ)

ชื่อศาสนสถาน	ตำบล	อำเภอ	ชื่อศาสนสถาน	ตำบล	อำเภอ
๑๘.วัดศิลาลอย (วัดกระ)	ชุมพล	สติงพระ	๕๔.วัดบางเขียด	บางเขียด	สิงหนคร
๑๙.วัดชุมพล	ชุมพล	สติงพระ	๕๕.วัดแหลมจาก	ปากรอก	สิงหนคร
๒๐.วัดชลธารี वास(วัดชุมพล ชายทะเล)	ชุมพล	สติงพระ	๕๖.วัดปะโอ	ม่วงงาม	สิงหนคร
๒๑.วัดพะโค๊ะ	ชุมพล	สติงพระ	๕๗.วัดม่วงงาม	ม่วงงาม	สิงหนคร
๒๒.วัดดีหลวง	ดีหลวง	สติงพระ	๕๘.วัดขนุน	วัดขนุน	สิงหนคร
๒๓.วัดชะแม	ดีหลวง	สติงพระ	๕๙.วัดवास	วัดขนุน	สิงหนคร
๒๔.วัดพังเถียะ	กระดังงา	สติงพระ	๖๐.วัดมะม่วง	สติงพระ	สิงหนคร
๒๕.วัดกลาง	กระดังงา	สติงพระ	๖๑.วัดธรรมโมเชษฐ์	สติงหม้อ	สิงหนคร
๒๖.วัดกระดังงา	กระดังงา	สติงพระ	๖๒.วัดบ่อปาบ	สติงหม้อ	สิงหนคร
๒๗.วัดประเจียด	สนามชัย	สติงพระ	๖๓.วัดโลกาaram	สติงหม้อ	สิงหนคร
๒๘.วัดสนามชัย	สนามชัย	สติงพระ	๖๔.วัดเขาน้อย	หัวเขา	สิงหนคร
๒๙.วัดประดิษฐ์ สโมสร(วัดสนาม ชัยออก)	สนามชัย	สติงพระ	๖๕.วัดบ่อทรัพย์	หัวเขา	สิงหนคร
๓๐.วัดพังก	สนามชัย	สติงพระ	๖๖.วัดภูผาเบิก	หัวเขา	สิงหนคร
๓๑.วัดท่าคุระ	คลองรี	สติงพระ	๖๗.วัดศิริวรรณवास	หัวเขา	สิงหนคร
๓๒.วัดคลองรี	คลองรี	สติงพระ	๖๘.วัดสุวรรณคีรี	หัวเขา	สิงหนคร
๓๓.วัดใหม่	บ่อดาน	สติงพระ	๖๙.วัดหนองหอย	หัวเขา	สิงหนคร
๓๔.วัดพิกุล	บ่อดง	สติงพระ	๗๐.มัสยิดกุวาเต็ล อิสลาม	ม่วงงาม	สิงหนคร
๓๕.วัดบ่อดง	บ่อดง	สติงพระ	๗๑. มัสยิดยาบัลยาแมะ	สติงหม้อ	สิงหนคร
๓๖.วัดห้วยลาด	ท่าหิน	สติงพระ			

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘

ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๔

ที่มาข้อมูล : การรวบรวมเอกสารและการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑๒ และ ๓

รูปที่ ๕-๖ แผนที่แสดงแหล่งศาสนสถานในพื้นที่คาบสมุทรสภิงพระ

จากการประเมินคุณค่าและความสำคัญ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘) โดยใช้เกณฑ์ ๗ ข้อ คือ การมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ลักษณะพิเศษหรือเหลือน้อยในพื้นที่ การใช้สอยที่สืบเนื่องเกี่ยวพันจากอดีต ความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือบุคคลสำคัญ การยังคงรักษาความแท้ ความประทับใจด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความกลมกลืนและสัมพันธ์กับแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

โดยศาสนสถานเก่าแก่และได้รับการประเมินคุณค่ามากกว่า ๕ ข้อขึ้นไปมี ๓ วัด ได้แก่ วัดดีหลวงและวัดสูงเกาะใหญ่ วัดสทิงพระ(จะตั้งพระ) และนอกจากนี้จากการประชุมกลุ่มย่อยในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ที่ประชุมได้มีการเสนอวัดที่มีคุณค่าที่สมควรได้รับการอนุรักษ์ ๒ วัด ได้แก่ วัดพะโคะ และวัดเอกเชิงแส ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

(๑) วัดพะโคะ

วัดพะโคะ ตั้งอยู่ที่บ้านพะโคะ หมู่ ๖ ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีชื่อทางราชการว่า วัดราชประดิษฐฐาน เป็นวัดที่มีความสำคัญทั้งทางประวัติศาสตร์โบราณคดี ศาสนา และเกี่ยวข้องกับตำนานหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลจืด ตามพงศาวดารเมืองพัทลุงกล่าวว่าวัดนี้ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๐๕๗ โดยวัดพะโคะมีความสำคัญ ได้แก่ เคยใช้เป็นสถานที่กระทำพิธีตีมน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของเมืองพัทลุง ในสมัยกรุงศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังเป็นวัดที่ประดิษฐานพระมาลิกเจดีย์ซึ่งเป็นศิลปะสถาปัตยกรรมทางใต้สมัยศรีอยุธยาแบบอย่างศิลปะลังกา บรรจุพระบรมธาตุ (สร้างอยู่บนฐานรากเดิมที่เคยถูกข้าศึกของขมตะทำลายและสันนิษฐานว่ารูปทรงสมัยแรกทำตามแบบศิลปะบลลวะซึ่งคล้ายกับเจดีย์องค์ใหญ่ที่วัดจะตั้งพระอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา)

นอกจากนี้วัดพะโคะ ยังเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ หรือที่เรียกว่าพระโคตรมะ (พะโคะ) อันเป็นพระพุทธรูปปางปรินิพพานอยู่ในอริยถนอนตะแคงข้างขวา หลับพระเนตร พระเศียรหนุนพระเขนย พระหัตถ์ซ้ายทอดยาวไปตามพระกายเบื้องซ้ายพระหัตถ์ขวาหงายวางอยู่บนพระเขนยพระบาททั้งสองตั้งซ้อนกัน เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นขนาดใหญ่ ยาว ๑๘ เมตร สูง ๒.๕๐ เมตร ฝีมือช่างท้องถิ่นประดิษฐานอยู่ในวิหารด้านทิศเหนือของพระเจดีย์ เป็นวัดที่มีความสำคัญเกี่ยวโยงกับประวัติหลวงพ่อดวงหรือสมเด็จพระราชา牟尼สามิรามือนุสาวรีย์หลวงพ่อดวงในลักษณะจาริกธุดงค์

เป็นวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนาและโบราณคดี มีทั้งโบราณสถานและโบราณวัตถุ และมีจิตรกรรมฝาผนังซึ่งเป็นภาพเขียนรุ่นใหม่ (พ.ศ. ๒๕๑๘ - พ.ศ. ๒๕๑๙) เกี่ยวกับปริศนาธรรมตามแนวคิดสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

ปัจจุบันวัดพะโคะถือเป็นวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจไม่เฉพาะในบริเวณคาบสมุทรสทิงพระเท่านั้น แต่ยังเป็นของคนทั้งภาคใต้ที่ได้อะเวียนกันเข้ามาสักการะองค์หลวงพ่อดวงเป็นจำนวนมาก

(๒) วัดดีหลวง

วัดดีหลวงตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ ๒ บ้านดีหลวง ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา สร้างเมื่อวันที่ ๗ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘) วัดดีหลวงเป็นวัดโบราณที่ปรากฏชื่ออยู่ในเอกสารแผนที่ภาพกลบนาวัดสมัยอยุธยา วัดดีหลวงเป็นวัดที่มีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของอำเภอสทิงพระเกี่ยวข้องกับหลวงปู่ทวดและวัดพะโคะ เนื่องจากเชื่อว่าเป็นวัดที่หลวงปู่ทวดมาบวชเป็นสามเณร

ภายในวัดประดิษฐานองค์พระประธานศิลปะสมัยศรีวิชัย มีสถาปัตยกรรมของอาคารเป็นสมภารองค์แรกของวัดดีหลวง ซึ่งมีศักดิ์เป็นหลวงลุงของหลวงปู่ทวด นอกจากนี้ยังมีศาลาไม้แสดงรูปแบบศิลปกรรมพื้นถิ่นภาคใต้ที่สวยงาม โดยเฉพาะรูปแบบลวดลายปูนปั้นและ รูปแบบศิลปกรรมของศาลาไม้ (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๕) นอกจากนี้ในปี.ศ. ๒๕๔๐ กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนวัดดีหลวงเป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๕ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘)

โดยจากการประชุมกลุ่มย่อยโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้มีตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าวว่าวัดดีหลวงเป็นวัดที่มีคุณค่าทางด้านจิตใจ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นอย่างมาก

(๓) วัดจะทิ้งพระ

วัดจะทิ้งพระตั้งอยู่ริมทางหลวงสงขลา - นครศรีธรรมราช หมู่ ๔ บ้านจะทิ้งพระ ตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ห่างจากที่ว่าการอำเภอสทิงพระประมาณ ๒๐๐ เมตร เดิมเรียกว่า “วัดสทิงพระ” เป็นวัดสมัยศรีวิชัยคู่มือเมืองสทิงพาราณสี (สทิงพระ) ตำนานนางเลือดขาวกล่าวว่า พระยากรุงทองเจ้าเมืองสทิงพาราณสี สร้างขึ้นเมื่อพ.ศ. ๑๕๔๒ เคยถูกทำลายโดยพวกโจรสลัดมลายู (อุซงขตนะ) สมัยเดียวกับวัดพะโค๊ะ บูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งหนึ่งสมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ หนังสือกล่าวถึงวัดหัวเมืองพัทลุงกล่าวว่าสมัยนั้นวัดจะทิ้งพระแบ่งเป็น ๒ วัด คือ วัดจะทิ้งพระกับวัดพระมหาเจดีย์องค์ใหญ่ มีกำแพงกั้นกลาง ต่อมาสมัยรัชการที่ ๕ ทรงให้รื้อกำแพงกั้นกลางรวมเป็นวัดเดียวกัน ภายในวัดมีโบราณสถานซึ่งเป็นศิลปะสมัยศรีวิชัยที่น่าสนใจ เช่น เจดีย์พระมหาธาตุ วิหารพระพุทธรูปไสยาสน์ หอระฆังโบราณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เจดีย์พระมหาธาตุเป็นเจดีย์ทรงลังกาค่อด้วยอิฐดินเผา และแผ่นปะการังสอดหิน ฐานเดิมเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๑๗ เมตร เจดีย์สูง ๒๐ เมตร พระยากรุงทองทรงสร้างพร้อมวัด วัดจะทิ้งพระมีงานสมโภชน์พระพุทธรูปไสยาสน์และพระเจดีย์ เป็นประจำปีทุกปี ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๖ เจดีย์องค์เล็กเป็นเจดีย์ทรงลังกา ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสยาวด้านละ ๕ เมตร เจดีย์สูง ๑๐ เมตร อยู่ทางทิศใต้ของเจดีย์พระมหาธาตุ ส่วนเจดีย์องค์เดิมตั้งแต่องค์ระฆังขึ้นไปพังทลายหมดแล้ว ปัจจุบันได้รับการบูรณะขึ้นใหม่

วิหารพระพุทธรูปไสยาสน์เข้าใจว่าสร้างสมัยอยุธยาในสมัยรัชการที่ ๕ พระครูวิจารณ์ศีลคุณ (ชู) ได้บูรณะครั้งหนึ่ง ตัววิหารมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมสูง ภายในมีพระพุทธรูปไสยาสน์ก่ออิฐถือปูนยาว ๑๔ เมตร สูง ๒ เมตร ชาวบ้านเรียกว่า พ่อเฒ่านอน และมีภาพวาดฝาผนังเกี่ยวกับพุทธประวัติที่ยังคงความสมบูรณ์อยู่มาก

หอระฆัง ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๓ เมตร สูง ๙ เมตร สร้างในรัชการที่ ๕ มีลวดลายปูนปั้นศิลปะหนังตะลุง

กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๑ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘)

โดยจากการประชุมกลุ่มย่อยโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้มีตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าวว่าวัดจะทิ้งพระเป็นวัดที่มีคุณค่าทางด้านจิตใจ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นอย่างมากเช่นกัน

(๔) วัดสูงเกาะใหญ่

วัดสูงเกาะใหญ่ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๗ บ้านเกาะใหญ่ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา เป็นวัดที่เชื่อว่าเป็นศูนย์กลางของชุมชนโบราณเกาะใหญ่ (ดูชุมชนโบราณเกาะใหญ่) ในอดีตมีโบราณสถานที่สำคัญ คือ พระอุโบสถที่สร้างด้วยหิน กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๗ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

(๕) วัดเอกเชิงแส

วัดเอกตั้งอยู่เลขที่ ๑๒ หมู่ ๓ บ้านเชิงแส ตำบลเชิงแส อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ ๑๖ ไร่ ๒ งาน ๘๐ ตารางวา ตามเอกสาร น.ส.๓ เลขที่ ๑๕๔๘

วัดเอกเป็นวัดที่ปรากฏในสมุดแผนที่วัดที่ขึ้นแก่วัดพะโคะในสมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏชื่อว่า “วัดเชิงแสพระครูเอก” ซึ่งตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา สันนิษฐานว่าในอดีตวัดแห่งนี้เคยมีความรุ่งเรืองมาก่อน แต่ระยะหลังได้เว้นว่างพระสงฆ์ จึงขาดผู้ดูแลอาคารเสนาสนะต่างๆ ทำให้วัดอยู่ในสภาพทรุดโทรม ต่อมาได้อัญเชิญ “หลวงพ่อดิม” มาประดิษฐานเป็นพระประธานภายในอุโบสถ ซึ่งสันนิษฐานว่าได้สร้างขึ้นในสมัยพระนางเลือดขาวมเหสีของเจ้าเมืองพัทลุง(สมัยเมื่อเมืองพัทลุงได้ตั้งอยู่ที่อำเภอสทิงพระ) โดยมีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พระพุทธรูปหลวงพ่อดิมเป็นพระพุทธรูปที่มีความขลังและศักดิ์สิทธิ์มาก ซึ่งมีเรื่องเล่าต่อกันมาว่าพระพุทธรูปหลวงพ่อดิมลอยมากับน้ำพร้อมกับพระพุทธรูปบาตรไม้ โดยลอยมาหยุดอยู่ริมน้ำคลองพระ ปัจจุบันได้กลายเป็นพื้นที่ทำนาหมดแล้ว(ทิศตะวันออกของวัด) ต่อมาวัดเชิงแสได้ทำพิธีอัญเชิญไปประดิษฐานที่วัด แต่ก็ไม่สามารถที่จะลากพระขึ้นจากน้ำได้ จากนั้นวัดเชิงแสกลางก็ได้ทำพิธีอัญเชิญเหมือนกันแต่ก็ไม่สำเร็จ ต่อมาเมื่อได้ฝันว่าเทวดาบอกวิธียอเชิญ โดยใช้เส้นด้าย ๓ เส้นมาลาก ซึ่งก็สำเร็จ จึงอัญเชิญมาประดิษฐานที่วัดเชิงแสเหนือ หรือวัดเอกในปัจจุบัน (บางคำบอกเล่าก็บอกว่าเข้าฝันโยม บางคำบอกเล่าก็บอกว่าเข้าฝันพระ) ซึ่งมีประชาชนเลื่อมใสและศรัทธาเป็นอย่างมากในภาคใต้ และทั่วประเทศ ปัจจุบันมีพุทธศาสนิกชนจากต่างประเทศได้มานมัสการและขอพรกันอย่างมากมาย โดยในแต่ละวันจะมีกุลบุตร กุลธิดา อริฐานขอพร และมาทำบุญ (แก้บน) โดยการบวชเป็นพระภิกษุ และบวชชี ระยะหลังวัดเอกจึงได้รับการพัฒนาทางด้านอาคารเสนาสนะต่างๆมาอย่างต่อเนื่อง มีการขยายพื้นที่วัด และปรับปรุงทัศนียภาพของวัดจนมีบรรยากาศที่สงบร่มรื่น

วัดเอกได้รับรางวัลวัดพัฒนาตัวอย่างในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นวัดต้นแบบในโครงการคนรักวัดจากกระทรวงวัฒนธรรมในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ วัดเอกไม่เพียงแต่เป็นศาสนสถานสำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่ปัจจุบันวัดเอกยังได้กลายเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองสำหรับพุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะโครงการปฏิบัติธรรม เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ถือได้ว่าเป็นโครงการที่เป็นที่รู้จักโดยกว้างขวางอย่างต่อเนื่องและมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ในการส่งเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติธรรมตามหลักการทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชนในจังหวัดสงขลา นับตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นต้นมา

ภายในวัดเอก พบ พระพุทธรูปหลวงพ่อดิมเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย องค์เดิมนั้นเป็นพระพุทธรูปขนาดเล็ก สร้างด้วยหินปะการัง ต่อมาได้สร้างครอบองค์เดิม ขนาดหน้าตักกว้าง ๕๐ เซนติเมตร สูง ๑๔๐ เซนติเมตร ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ภายในอุโบสถหลังใหม่ของวัดเอก ซึ่งถือเป็นปูชนียวัตถุที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของวัด

โดยจากการประชุมกลุ่มย่อยโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้มีตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้กล่าววาทะเชิงเสียด เป็นวาทะที่มีคุณค่าทางด้านจิตใจ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นอย่างมาก

๑.๒ รอยชุมชนโบราณ

รอยชุมชนโบราณ หมายถึง แหล่งที่มีหลักฐานทางโบราณคดีที่ทำให้ทราบว่าแต่เดิมเป็นชุมชนหรือสถานที่ที่แสดงถึงความรุ่งเรือง แต่ปัจจุบันไม่มีความต่อเนื่องกับความรุ่งเรืองดังกล่าว (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘)

ชุมชนโบราณบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ได้เริ่มพัฒนาขึ้นบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒ และเจริญรุ่งเรืองเป็นชุมชนเมืองโบราณตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๕-๑๘ ช่วงสมัยนี้ดินแดนบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีการติดต่อสัมพันธ์กับนานาชาติ ได้แก่ จีน อินเดีย อาหรับ โดยเฉพาะอินเดียได้นำพุทธศาสนาและศาสนาฮินดู เข้ามาเผยแพร่จนเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง ทำให้เกิดชุมชนที่สำคัญขึ้นหลายแหล่ง โดยชุมชนโบราณ ๔ แห่งที่สำคัญ คือ

(๑) ชุมชนโบราณปะโอ

สถานที่ตั้ง ตลอดแนวคลองปะโอ ในเขตตำบลวัดขนุน ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ประวัติความเป็นมา ชุมชนโบราณปะโอเป็นชุมชนที่ความเจริญรุ่งเรืองสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ในภาคใต้ เป็นแหล่งผลิตภาชนะดินเผาพร้อมสมัยกับชุมชนเมืองโบราณสทิงพระ คือราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕ - ๑๘

ลักษณะทั่วไป ร่องรอยชุมชนโบราณคลองปะโอ ไม่ปรากฏให้เห็นมากนักนอกจากบริเวณที่เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผา หรือลานทำภาชนะดินเผา รวมทั้งเตาเผาเรียงรายเป็นกลุ่มสองฝั่งคลองปะโอ ในตำบลวัดขนุน และตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

หลักฐานที่พบ นักโบราณคดีได้สำรวจขุดค้นเมื่อพ.ศ. ๒๕๒๑ ได้พบหลักฐาน ได้แก่ เตเผาโบราณ ๔ เต ภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดา เป็นรูปกาน้ำ มีพวยหรือกุนที กาน้ำไม่มีพวย หรือกุนที หม้อกลมปากหยักเป็นชั้น และจานแบนภาชนะเนื้อดินเป็นกุนที กุณโทจานแบน และกระปุกเผาแกร่งจนเป็นสีออกเทา ลูกถือดินเผาหรือหินดู และเศษภาชนะเคลือบขาวเนื้อบางใส

นอกจากนี้ยังพบโบราณวัตถุอื่น ได้แก่ ฐานศิวิลิ่งค์ พระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์สำริด ๔ พระกร อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๕ ที่บ้านหนองหอย พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์สำริดในปางสมันตमुख อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ณ บ้านขนุน และยังพบพระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัย อายุสมัยทวารวดี ที่บ้านม่วง ตำบลม่วงงามอีกด้วย

(๒) ชุมชนโบราณสทิงพระ

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ระหว่างอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลา ตำบลสทิงพระ ตำบลคูขุด ตำบลปอดาน ตำบลปอดแดง และตำบลกระดังงา อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ประวัติความเป็นมา ชุมชนโบราณสทิงพระ เป็นชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ในภาคใต้ เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยชุมชนเกษตรกรรม ทำการค้า ทั้งทางเรือและทางบก ยุคแรกๆรับอิทธิพลจากอินเดียและจีน ทั้งทางตรงและทางอ้อมมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒ จากการขุดค้นภายในตัวชุมชนโบราณสทิงพระ พบว่าชุมชนแห่งนี้มีมนุษย์เคลื่อนย้ายเข้ามาก่อตั้งชุมชนและขยายชุมชน

ออกไปอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเจริญขึ้นเป็นเมืองมีอำนาจเป็นศูนย์กลางทางการปกครองท้องถิ่น ศาสนา และเศรษฐกิจ ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕ - ๑๘ และมีการติดต่อการค้าขายกับต่างประเทศด้วย

ลักษณะทั่วไป ตัวเมืองมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทิศเหนือกว้าง ๒๘๐ เมตร ทิศใต้กว้าง ๓๐๕ เมตร ทิศตะวันออกกว้าง ๒๗๐ เมตร และทิศตะวันตกกว้าง ๒๗๕ เมตร อยู่ห่างจากอ่าวไทย ๕๐๐ เมตร และห่างจากทะเลสาบสงขลา ๓,๕๐๐ เมตร ตัวเมืองตั้งอยู่บนริ้วของสันทรายกลาง ซึ่งเป็นสันทรายที่ใหญ่ที่สุดของคาบสมุทรสทิงพระ มีพื้นที่โค้งนูนเป็นหลังเต่าสูงกว่าพื้นที่ลุ่มที่เป็นนาประมาณ ๑ - ๒ เมตร มีโคกเนินและพังรอบๆ เมืองโบราณสทิงพระ มีคูเมืองสทิงพระ นอกจากนี้เป็นขอบเขตชุมชนแล้ว ยังใช้เป็นเส้นทางสัญจรเชื่อมระหว่างทะเลสาบอ่าวไทย และเป็นคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม เป็นแหล่งน้ำไว้ยามแล้งและเป็นแหล่งทำการประมง

หลักฐานที่พบ จากการขุดค้นทางโบราณคดี พบซากโบราณสถานที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบอิฐประกอบหิน และการก่อสร้างที่มีหินเป็นรากฐานฝังรากลึกไปในดินเพื่อความมั่นคงแข็งแรง แต่วัสดุที่ใช้ส่วนอื่นที่มีอิฐจะเป็นอิฐเสียส่วนใหญ่ มีหินแกรนิตแทรกอยู่บ้างเป็นส่วนน้อย และยังขุดพบเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กทองคำ ลูกปัดแก้ว หินรัตนชาติ ภาชนะดินเผา และเศษภาชนะดินเผาปะปนอยู่มากมาย มีทั้งภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดาของพื้นเมืองที่มีการตกแต่งผิวด้วยมีตัวอักษรโบราณ คือปลวระบนภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งของจีนสมัยราชวงศ์ถัง (พ.ศ. ๑๑๖๑ - พ.ศ. ๑๔๕๑) และภาชนะดินเผาสีเขียวไขกาของอันนัม ซึ่งเป็นภาชนะดินเผาร่วมสมัยราชวงศ์ซ้อง (พ.ศ. ๑๕๐๓ - พ.ศ. ๑๘๒๒) และราชวงศ์หยวน (พ.ศ. ๑๘๒๒ - พ.ศ. ๑๘๑๑)

(๓) ชุมชนโบราณเขาควหา-เขาพะโคะ

สถานที่ตั้ง ชุมชนโบราณเขาควหาตั้งอยู่ที่ หมู่ ๕ และ ๖ ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ตามพิกัดภูมิศาสตร์ที่ละติจูด ๗ องศา ๓๖ ลิปดาเหนือ และลองจิจูด ๑๐๐ องศา ๒๓ ลิปดาตะวันออก

ประวัติความเป็นมา จากการสำรวจตามโครงการสำรวจแหล่งโบราณคดีและโบราณสถานภาคใต้ ปีพ.ศ. ๒๕๒๓ ของกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ได้พบหลักฐานสำคัญว่าบริเวณนี้เคยเป็นชุมชนโบราณเริ่มแรกสมัยประวัติศาสตร์ที่สืบเนื่องต่อมาจนถึงสมัยอยุธยา บริเวณแหล่งโบราณคดีแห่งนี้เคยปรากฏชื่อเอกสารหลักฐานเอกสารโบราณคดีแผนที่ภาพสมัยอยุธยาแสดงชื่อวัดต่าง ๆ ที่ขึ้นต่อวัดพะโคะ กัลปนาเมืองพัทลุงและเพลาเมืองสทิงพระ ได้กล่าวถึงชื่อภูเขาโคหาย (โคหาหรือควหา) จากหลักฐานที่ปรากฏในอาณาบริเวณนี้แสดงให้เห็นว่าในสมัยเริ่มประวัติศาสตร์ กลุ่มชนบนภูเขาควหา ได้รับอิทธิพลสมัยประวัติศาสตร์จากภายนอกสร้างศาสนสถานตามคติความเชื่อในศาสนาฮินดูขึ้นบริเวณเขาควหา และน่าจะเป็นศาสนาฮินดูลัทธิไศวนิกาย หรือการนับถือพระศิวะเป็นใหญ่ ตามหลักฐานที่ปรากฏ คือ ศิวลึงค์และแท่นฐานเสียบศิวลึงค์ และพระอศัตยซึ่งเป็นเทพเจ้าปางหนึ่งของพระศิวะที่เสวยพระชาติเป็นพระเทพครุ เป็นเทพเจ้าที่นำอารยธรรมต่าง ๆ มาสู่อินเดียใต้ตามลัทธิไศวนิกาย

ลักษณะทั่วไป ชุมชนโบราณเขาควหา มีสภาพภูมิประเทศเป็นเนินเขาที่เกิดจากการทับถมของหินกรวดมนและหินทราย มีสภาพเป็นเนินเขาลูกโดดเดี่ยว ๆ เป็นที่ราบลุ่มนอกสันทราย มีอาณาบริเวณประมาณ ๒ ตารางกิโลเมตร ได้แก่ เขาพะโคะ เขาผี และเขาน้อย เนินเขามีความสูงไม่เกิน ๒๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล พื้นที่โดยรอบเป็นทุ่งนาและป่าละเมาะอยู่ห่างจากแนวสันทรายประมาณ ๑ กิโลเมตร

หลักฐานที่พบ บริเวณเนินเขาควหา มีลักษณะเป็นเนินเขาลาดชัน มีถ้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น ๒ ถ้ำ ปากถ้ำทั้งสองอยู่ห่างกันประมาณ ๑๐ เมตร ถ้ำสูงจากพื้นดินประมาณ ๑ - ๒ เมตร มีลานหน้าถ้ำ

ทางเข้าของถ้ำแรกเป็นรูปโค้งสูงประมาณ ๒.๕ เมตร ขนาดของถ้ำกว้างประมาณ ๓.๕ เมตร ลึกประมาณ ๔.๕ เมตร ภายในถ้ำมีการสกัดหินจนเรียบ พื้นที่ภายในถ้ำบรรจุคนได้ประมาณ ๒๐ คน และบนลานหน้าถ้ำบรรจุคนได้ไม่น้อยกว่า ๕๐ คน บริเวณหน้าถ้ำพบแผ่นหินโยนีสีเหลี่ยมจัตุรัสขนาดใหญ่ เคยประดิษฐานศิวลึงค์ แต่ปัจจุบันได้เคลื่อนย้ายไปแล้ว ถ้ำที่สองมีลักษณะและสัดส่วนคล้ายคลึงถ้ำแรก ชุมชนโบราณได้ใช้ถ้ำคูหาเป็นศาสนสถานเพื่อประกอบพิธีกรรมพุทธศาสนาและศาสนาฮินดู เหมือนกับถ้ำอะซันตะและเอลโลรา ในประเทศอินเดีย ซึ่งขุดเจาะภูเขาเข้าไปสลักหินและเขียนภาพเรื่องราวทางศาสนา ซึ่งไม่เคยพบถ้ำลักษณะนี้ในประเทศไทย ได้สันนิษฐานว่าถ้ำคูหาไม้อายุระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔ เป็นชุมชนโบราณสมัยประวัติศาสตร์ภาคใต้

(๔) ชุมชนโบราณสี่หยัง

สถานที่ตั้ง ตำบลป่อตรุ อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา

ประวัติความเป็นมา บริเวณสันทรายริ้วใหญ่ตอนใน มีวัดที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยศรีวิชัย ปรากฏหลักฐานในหนังสือกัลปนาวัตหัวเมืองพัทลุง สมัยอยุธยา เรียกชื่อวัดนี้ว่า "วัดศรีกุยง" ในแผนที่กัลปนาวัตหัวเมืองพัทลุง เรียกชื่อวัดนี้ว่า "วัดสี่กุยง" เป็นวัดที่สมเด็จพระโคะหรือหลวงพ่อดเหยียบน้ำทะเลจืด เมื่อครั้งเป็นสามเณรได้เคยมาศึกษาธรรมบทพหุชาติที่วัดนี้ ส่วนวัดเจติยงามตั้งอยู่ห่างจากวัดสี่หยังไปทางทิศเหนือประมาณ ๓ กิโลเมตร เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยศรีวิชัยเช่นกัน ในแผนที่ภาพกัลปนาวัตหัวเมืองพัทลุงในสมัยกรุงศรีอยุธยาเรียกชื่อวัดนี้ว่า "วัดพระใจดีงาม" เป็นวัดที่ขึ้นกับวัดเขียนบางแก้ว คณะปาแก้วหัวเมืองพัทลุง

ลักษณะทั่วไป บริเวณวัดสี่หยังจะมีคูขุดล้อมรอบทั้ง ๔ ด้าน เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีความกว้างประมาณ ๒๐๐ เมตร คูกว้าง ๓๐ เมตร ปัจจุบันแนวคูได้ต้นเขินไปมากแล้ว

หลักฐานที่พบ เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๒ หน่วยศิลปากรที่ ๙ สงขลา กองโบราณคดี ได้สำรวจขุดแต่งบูรณะวัดสี่หยัง พบว่ามีซากสถูปก่อด้วยอิฐ ตั้งอยู่ในเนินดินเป็นสถูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ส่วนบนหักหายไปมีการใช้หินปะการัง ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นมาทำเป็นรูปบัวของสถูปแทนอิฐ นอกจากนี้ยังพบเศษภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดา และแบบเคลือบ นอกจากนี้ยังเคยพบประติมากรรมสำริดในบริเวณใกล้เคียง เป็นเทวรูปสำริดพระกรถือรวงข้าว (ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่วัดสี่หยัง) และบริเวณรอบๆสถูปยังปรากฏคันคูดินโบราณที่บ่งบอกถึงความเป็นชุมชนโบราณอยู่ด้วย

ภายในวัดเจติยงามมีโบราณวัตถุที่เป็นหลักฐานให้เห็น คือ เจดีย์พระมหาธาตุเป็นเจดีย์ที่ก่อด้วยอิฐปะการังทั้งองค์ เรียงอิฐไม่สอปูนแบบไม่มีระบบ ฐานเจดีย์มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง ๘.๒๐ เมตร ยาว ๑๒.๒๐ เมตร สูง ๒๐ เมตร องค์เจดีย์เดิมสันนิษฐานว่าเป็นแบบศรีวิชัยอย่างพระบรมธาตุ ไซยา และเปลี่ยนเป็นแบบลังกา คือ แบบโอคว่ำอย่างเดียวกับพระบรมธาตุเมืองนครศรีธรรมราช แต่ยังมีอิทธิพลศิลปะศรีวิชัยให้เห็น คือ การก่อสร้างเจดีย์บริวารล้อมรอบเจดีย์องค์ใหญ่ ส่วนทางทิศตะวันออกของเจดีย์พระมหาธาตุเป็นวิหารพระโพธิสัตว์ ฐานวิหารเดิมก่อด้วยอิฐเผาและอิฐปะการังไม่สอปูน ขนาดกว้าง ๗.๘๐ เมตร ยาว ๑๔.๒๐ เมตร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยศรีวิชัยเช่นกัน

โดยชุมชนสทิงพระเป็นชุมชนสำคัญที่มีพัฒนาการต่อเนื่องมาเป็นเมืองใหญ่ มีลักษณะเป็นเมืองที่ชัดเจน เมืองสทิงพระเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๘ และเสื่อมอำนาจลงประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๘ หลังจากนั้นได้เกิดเมืองพัทลุงและเมืองสงขลา โดยมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบริเวณคาบสมุทรสทิงพระสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น (พุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๘) ที่ยังหลงเหลืออยู่บ้าง ได้แก่ เนินดิน ที่พบเศษเครื่องปั้นดินเผาจำนวนมากที่ชุมชนโบราณปะโอ เทวสถานที่ใช้ประกอบพิธีกรรมใน

ศาสนาฮินดู ที่ชุมชนโบราณเขาควหา - เขาพะโค๊ะ ฐานสถาปัตยกรรม และศิลปะในศาสนาฮินดูที่ชุมชนโบราณ สี่หยัง

โดยคุณค่าของรอยชุมชนโบราณทั้ง ๔ ที่ได้กล่าวถึงมาแล้วนั้นมีความสำคัญในแง่ของการบอกเล่า หรือเป็นแหล่งที่สามารถบอกถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ และพัฒนาการ ของการเป็นชุมชน

๑.๓ สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์

(๑) ตระพัง

เนื่องจากคาบสมุทรสทิงพระมีสภาพแวดล้อมที่มีทะเลสาบทั้งสองด้าน ลักษณะของ คาบสมุทรสทิงพระมีลักษณะแคบ ยาว มีริ้วทรายเป็นแนวโค้งหลังเต่าสูงกว่าบริเวณพื้นที่ลุ่มรอบๆ ทางด้าน ตะวันออกเป็นชายฝั่งทะเลอ่าวไทย พื้นที่โดยทั่วไปสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ เมตร (ทรงพรรณณ, ๒๕๔๒) ไม่มีลำธารที่มีน้ำไหลตลอดปี คาบสมุทรสทิงพระจึงมีความแห้งแล้งมากในช่วงฤดูแล้ง ทำให้ขาดน้ำ ในการบริโภคบริโภค ชุมชนแถบนี้จึงต้องการแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำโดยการขุดสระน้ำขึ้นมาเพื่อกัก เก็บน้ำจืดไว้สำหรับอุปโภคบริโภคภายในชุมชนของตนเอง สระน้ำที่ชาวบ้านขุดขึ้นมาเรียกว่า “ตระพัง” หรือคนในท้องถิ่นเรียกว่า “พัง” (ทรงพรรณณ, ๒๕๔๒)

การขุดตระพัง ถือเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการจัดการน้ำที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ อย่างหนึ่งของคาบสมุทรสทิงพระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคาบสมุทรสทิงพระซึ่งอยู่ใกล้ทะเล ยามน้ำขึ้นจะ เอ่อเข้ามาในแผ่นดินมาก ทำให้หาน้ำจืดในการอุปโภคบริโภคได้ยาก ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระพบว่ามี ตระพังอยู่ตามดินถึง ๒๐๐ กว่าแห่ง และมีมาเนิ่นนานกว่าร้อยปี (เอกวิทย์, ๒๕๔๑)

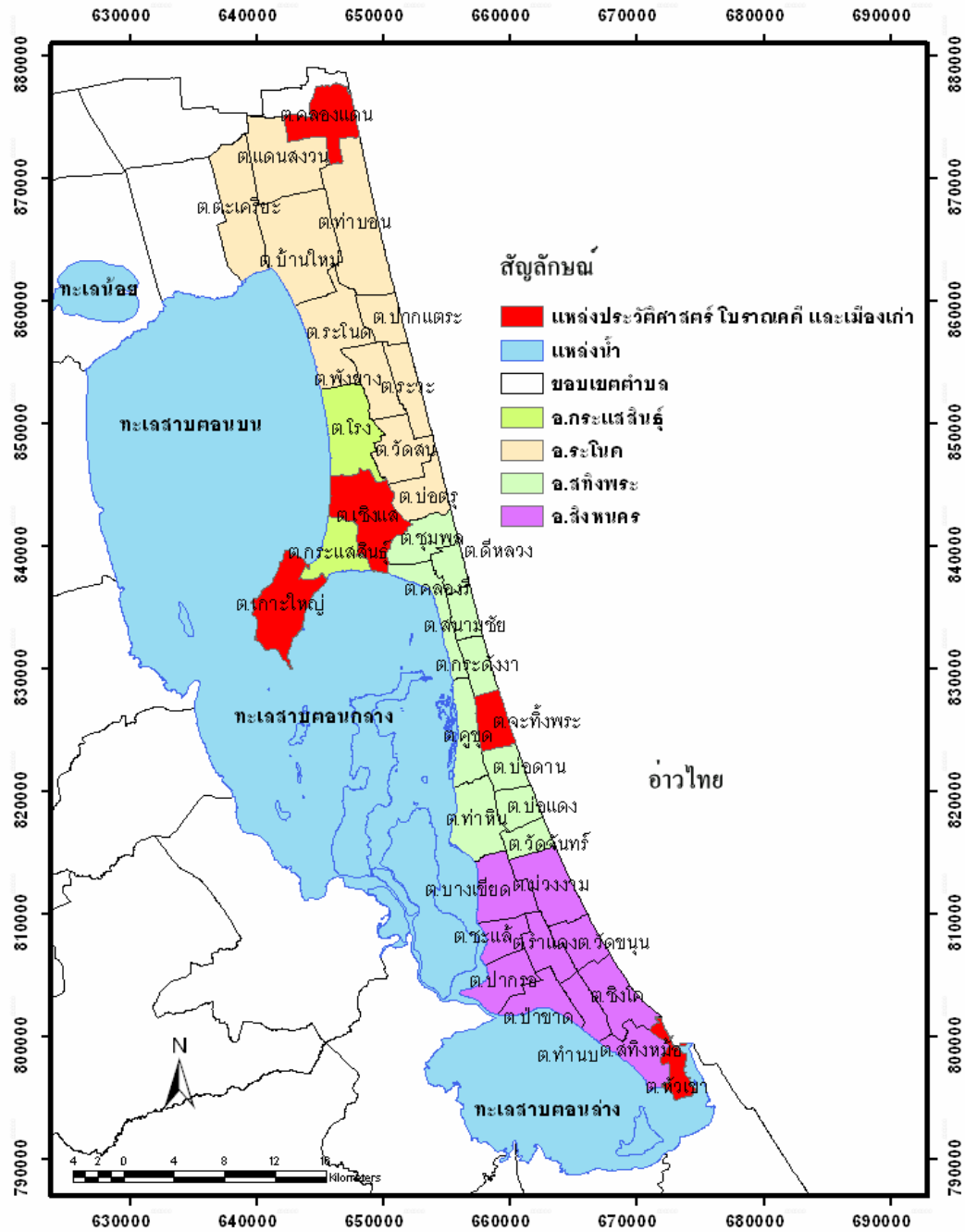
น้ำจากตระพังในอดีตมีประโยชน์นานัปการ เช่น ใช้สำหรับดื่ม ใช้ในการเพาะปลูก การประมง เป็นอุ้เรือ บางแห่งสำหรับออกทะเล และบางแห่งยังเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรม เช่น พังช้ออก พังชิตก พังชีแขก พังไทร เป็นต้น

เอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของตระพัง คือ การตั้งชื่อของตระพังที่มีความหมายน่าสนใจ ส่วนใหญ่ จะบ่งบอกถึงคุณลักษณะที่มีคุณค่าทางการทำมาหากิน หรือบอกลักษณะเฉพาะอย่าง เช่น พังตุ่ม พัง พักทอง ตำบลพังทลาย ตำบลพังหว่า เป็นต้น และนอกจากนี้ในบริเวณรอบๆ พังเหล่านี้ ยังปรากฏหลักฐาน ร่องรอยของชุมชนโบราณ เช่น ถ้วยโอเอซาม เครื่องสังคโลก ขวานหินขัดสมัยใหม่ พระพุทธรูปศิลาศิลปะ พุณัน ภาชนะดินเผาสมัยศรีวิชัย ถ้วยขามเงินสมัยราชวงศ์ชอง ราชวงศ์หวน ราชวงศ์เหม็ง ลูกประคำห้อย คอช้าง ฯลฯ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘)

ตระพังที่ปรากฏอยู่ในคาบสมุทรสทิงพระมีขนาดแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส และมีขนาด ๒๐-๓๐ เมตรขึ้นไป พบว่าตระพังตั้งอยู่ในพื้นที่ ๓ อำเภอรวมทั้งหมด ๑๙๐ ตระพัง ได้แก่ อำเภอ ระโนด จำนวน ๘๗ ตระพัง อำเภอสทิงพระจำนวน ๗๕ ตระพัง เช่น ที่ตำบลคูขุด และอำเภอสิงหนคร จำนวน ๒๘ ตระพัง

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องแหล่งน้ำขนาดเล็กในคาบสมุทรสทิงพระ วันที่ ๑๑ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ณ โรงแรมกรีนเวิลด์พาเลซ จังหวัดสงขลา ได้มีการนำเสนอข้อมูลการสำรวจแหล่ง น้ำระดับตำบลในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ พบว่ามีพังที่ได้รับการสำรวจประมาณ ๓๙ พัง ซึ่งส่วนใหญ่ กระจายตัวอยู่ในตำบลวัดสน อำเภอระโนด ซึ่งพังที่มีความสำคัญที่ในปัจจุบันได้ทำการศึกษาและบูรณะอยู่ ตอนนี้อยู่ได้แก่ พังเสือ ในพื้นที่หมู่ ๒ ตำบลวัดสน โดยมีขนาด ๑๒ ไร่ เป็นพังที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สำหรับการใช้จ่ายประโยชน์ พบว่ามีค่าใช้จ่ายประโยชน์จากชุมชนบริเวณนั้นจำนวน ๒๐๐ ครัวเรือนที่ใช้ในการทำ

เกษตร และเลี้ยงสัตว์ในช่วงระยะเวลาตลอดปี นอกจากนี้ยังมีพังยาง และพังพระ อยู่ในพื้นที่ตำบลจะทิ้งพระและตำบลชุมพล ตามลำดับในอำเภอสิงพระ ซึ่งเป็นพังที่มีการใช้ประโยชน์เป็นแหล่งน้ำดิบ และทำน้ำประปาที่หล่อเลี้ยงคนในชุมชนกว่า ๑,๐๐๐ ครัวเรือนตลอดทั้งปี โดยพบว่า พังยางเป็นพังเก่าแก่ และพังพระเป็นพังที่ได้รับการขุดลอกโดยชลประทานในปีพ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้น (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๗)

๒. วิถีวัฒนธรรมพื้นถิ่น

๑. โหนด นา เล

คาบสมุทรสิงหพระมีลักษณะภูมิประเทศที่มีการผสมผสานหลายรูปแบบ ทั้งบริเวณที่เป็นที่ลุ่มสามารถทำการเกษตร ปลูกพืช และมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่สามารถเกิดเป็นวิถีวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่มีการผสมผสานร่วมกันระหว่าง “โหนด” (ต้นตาลโตนด) “นา” (นาข้าว) และ “เล” (ทะเล) ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาหลายชั่วคนนานนับพันปีจวบจนถึงปัจจุบัน โดยสามารถกล่าวถึงเอกลักษณ์วิถีโหนดนา เล ดังนี้

เอกลักษณ์วิถีโหนด

จากการสำรวจของสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ปีพ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ทำการสำรวจต้นตาลโตนดในพื้นที่คาบสมุทรสิงหพระ ที่ครอบคลุมพื้นที่ ๔ อำเภอ คือ อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอระโนด และอำเภอสิงหนคร พบว่าพื้นที่คาบสมุทรสิงหพระเป็นพื้นที่ที่มีต้นตาลโตนดมากที่สุดในประเทศไทย มีจำนวน ๓ ล้านต้น (สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา, ๒๕๕๒) โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำบลท่าหิน ตำบลคูขุด และตำบลคลองรี อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีต้นตาลโตนดอยู่เป็นจำนวนมาก (บ้านเกษตร, ๒๕๕๔)

วิถีชีวิตของประชาชนในคาบสมุทรสิงหพระ มีความผูกพันอยู่กับตาลโตนดมาตั้งแต่เล็ก และได้มีการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษที่ได้รับการสืบทอดมาจากรุ่นต่อรุ่นนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์จากตาลโตนด เพื่อความอยู่รอดตามวิถีชีวิตในการดำรงชีพขั้นพื้นฐานหรือปัจจัย ๔ อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยาบำบัด รักษาโรคร้ายไข้เจ็บ โดยใช้ทุกส่วนของตาลโตนด ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตาราง ๕-๒

ตารางที่ ๕-๒ สรุปการใช้ประโยชน์จากส่วนต่างๆของต้นตาลโตนด

ส่วนต่างๆของต้นตาลโตนด	การใช้ประโยชน์
ราก	ใช้ทำสมุนไพร
ลำต้น	ทำเครื่องเรือน เครื่องใช้
เส้นใยจากกาบ	งานหัตถกรรม เครื่องมือจับสัตว์
ทาง	โต๊ะ เก้าอี้ เชื้อเพลิง รั้วบ้าน คอกสัตว์
ใบแก่	จากมุงหลังคา
ใบอ่อน	งานจักสาน (ของเล่น ของใช้)
งวง	น้ำหวาน อาหาร
ผลอ่อน	ขนมหวาน อาหารสัตว์
ผลสุก	ขนม อาหารสัตว์
เมล็ดอ่อน	ขนมหวาน ผลไม้กระป๋อง
เมล็ดสุก	เพาะขยายพันธุ์ เผ่าถ่าน

ที่มา : เอกสารงาน “คืนโหนด คืนไร่ ให้ทุ่งระโนด วันที่ ๔-๘ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยเทศบาลบ่อตรุ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

การทำตาลโตนดของชุมชนคาบสมุทรสิงหพระเป็นอาชีพรองจากการทำนา ทำไร่นาสวนผสม คราวเรือนส่วนหนึ่งทำทั้งนาและขึ้นตาลโตนด และคราวเรือนบางส่วนก็ประกอบอาชีพทำตาลโตนดเป็น

อาชีพหลักของครอบครัว ทั้งขึ้นตาล เก็บน้ำตาล ทำน้ำตาลเหลวจนกระทั่งแปรรูปเป็นผลผลิตจากน้ำตาล ได้แก่ น้ำตาลแว่น น้ำส้มสายชู หวานและเหล้ากลั่นหรือสุราพื้นบ้าน ส่วนมากจะเป็นการทำรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์หรือกลุ่มแม่บ้าน ใน ๑ ปีสามารถเก็บน้ำตาลได้ ๒ ช่วงหลักคือ ช่วงที่ต้นตาลให้น้ำตาลมากที่สุดคือช่วงต้นปี ๓ เดือนในฤดูหนาว (ช่วงเข้าฤดูร้อน) ของชาวบ้าน คือ เดือนกุมภาพันธ์ เดือนมีนาคม และเดือนเมษายน และช่วงหลักอีก ๓ เดือนในฤดูพฤษภาคม คือ (ช่วงเข้าฤดูฝน) คือเดือนสิงหาคม เดือนกันยายน และเดือนตุลาคม ส่วนในเดือนที่เหลือเป็นช่วงเว้นระยะการฟื้นตัวของต้นตาล(มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๓)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการดำรงวิถีชีวิตกับตาลโตนดในคาบสมุทรมหานคร มีการดำเนินการสืบทอดภูมิปัญญาทั้ง ๔ อำเภอในคาบสมุทรมหานคร คือ

๑. อำเภอระโนดจะดำเนินการเกี่ยวกับงานจักสานจากใบตาล และยาหัวโหนด

๒. อำเภอสิงหนคร และอำเภอกระแสสินธุ์ จะดำเนินการเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการทำน้ำตาลผลิตภัณฑ์ จากไม้ตาล และใยตาล

๓. อำเภอสิงหนคร จะพัฒนาเกี่ยวกับภูมิปัญญาด้านการทำน้ำส้มตาลโตนด

โดยแต่ละท้องที่ดังกล่าวมีการพัฒนารูปแบบของภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมสถานการณ์ และความเป็นอยู่ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ

สำหรับวิถีชีวิตโหนดในปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากใยตาลจากที่ใช้ในครัวเรือน มีการพัฒนาให้มีความสวยงาม แข็งแรง จนสามารถนำไปขายในต่างประเทศได้ สำหรับน้ำส้มตาลโตนดก็พัฒนาให้สามารถที่จะเก็บรักษาไว้ให้นานขึ้น แต่ดำรงไว้ซึ่งรสชาติที่เป็นส้มตาลโตนด ซึ่งการปรับใช้ในชีวิตประจำวันจากการผลิตเพื่อการใช้สอยเองเป็นการผลิตเพื่อขาย จะได้เป็นการช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันในปัจจุบัน(มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๓) ซึ่งถือได้ว่าวิถีชีวิตของชาวคาบสมุทรมหานครที่ยังคงผูกพันกับวิถีชีวิตโหนดอย่างต่อเนื่องเสมอมา

เอกลักษณ์วิถีถิ่น

การทำนาของชาวคาบสมุทรมหานครเป็นการใช้ภูมิปัญญาที่สั่งสมกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ชาวนาส่วนใหญ่ยังคงยึดถือเอาคติความเชื่อโบราณมาเป็นแนวปฏิบัติในการประกอบอาชีพของตน จนเกิดเป็นภูมิปัญญาด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาวนาในด้านความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ชีวิตและศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ การสังเกตสภาพการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เช่น การสังเกตลักษณะสีหรือผิวของดิน ในหน้าแล้งชาวนาทดสอบผิวดินในหน้าแล้งด้วยวิธีการ “ฉัดดินปลิว” คือการเตะพื้นผิวดินหากดินร่วนและปลิวขึ้นมาแสดงว่าดินดีเหมาะในการทำนา การสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพืช เช่น ถ้าดอกชุมเห็ดยังบานไม่เต็มช่อหมายความว่าฝนจะตกต่อไปอีกให้เตรียมปักดำได้ ถ้าดอกบานเต็มช่อฝนก็จะหยุดตกการปักดำก็ต้องเลื่อนออกไปเป็นต้น(วิจัยราชมรรวิริยะชัย, ๒๕๕๓)

ในพื้นที่คาบสมุทรมหานครพันธุ์ข้าวที่มีการปลูก อาทิเช่น ข้าวนางหงส์ ข้าวช่อขาว ข้าวกลีบเมฆ ข้าวแม่หอม ข้าวหน่วยเชื่อ ข้าวชยันนาม ข้าวเหนียวสงขลา ข้าวปทุม ข้าวนางฟ้า ข้าวนางม้วย เป็นต้น

เอกลักษณ์ของการทำนาของชาวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จะมีความเชื่อและพิธีกรรมในขั้นตอนการปลูกข้าวต่างๆ ได้แก่

๑. การบวงสรวงบูชาเสี่ยงทายก่อนเริ่มฤดูกาลการทำนา มีการเตรียมสำหรับเครื่องบูชา เช่น การเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ขอให้ปกป้องรักษาคุ้มครองนาข้าว

๒. เมื่อเริ่มไถนา ปักดำ ัญญูเชิญแม่โพสพลงนา เป็นการขอขมาลาโทษที่ล่วงเกินเพื่อให้ได้รับรู้

ว่าการทำงานเริ่มแล้ว

๓. ช่วงการบำรุงรักษาข้าว เพื่อรับขวัญแม่โพสพที่ข้าวกำลังตั้งท้องและให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยดูแลอย่างใกล้ชิด อย่าให้พ่อสรวงพิชิตศัตรูต่างๆมาเบียดเบียนต้นข้าว ขอให้ต้นข้าวเจริญเติบโตแข็งแรง

๔. การเก็บเกี่ยว เป็นการเชิญขวัญข้าวขออนุญาตแม่โพสพอย่าได้ตกใจเสียขวัญ เชิญแม่โพสพกลับสู่ลานบ้าน

๕. เมื่อเสร็จการทำงาน เป็นพิธีกรรมเฉลิมฉลองหลังฤดูกาล ไคร่ลวงเกินต่อสิ่งใดหรือบนบานไว้ อยากรักจะทำพิธีการขอขมาโทษต่อแม่โพสพหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ตนเคารพนับถือ เรียกกันว่า “การทำขวัญข้าว” ตามประวัติบอกเล่าเก่าสืบทอดกันมาแต่โบราณของชาวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ๒๕๕๓)

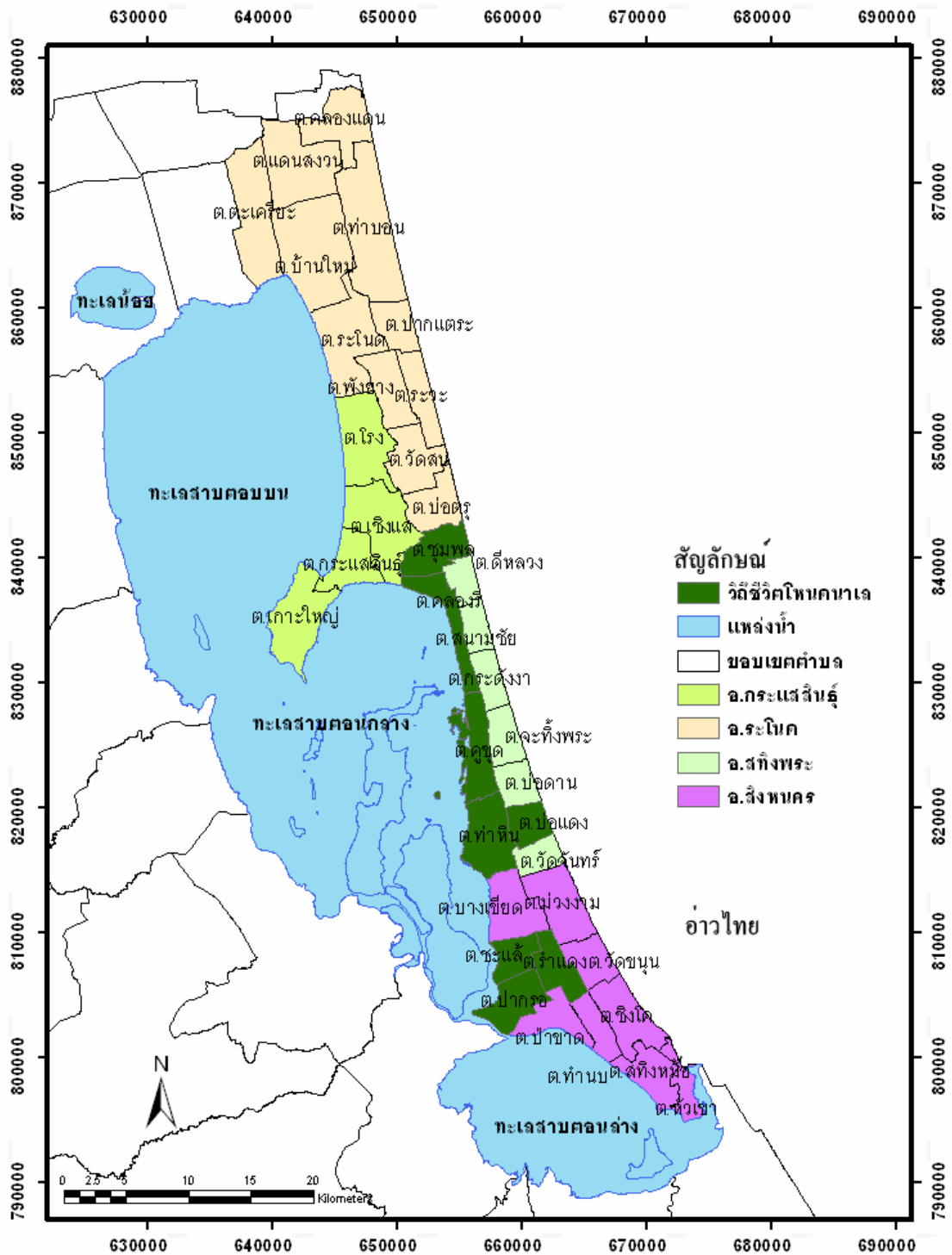
การทำงานเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนในลุ่มน้ำแห่งนี้ โดยมีการทำในที่ลุ่มโดยทั่วไปและบริเวณชายขอบพรุ บริเวณที่มีการทำนาข้าวที่สำคัญในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบ ได้แก่ พื้นที่ราบตอนกลางของจังหวัดพัทลุง และพื้นที่ในคาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งถือได้ว่าเป็น “แหล่งอยู่อาศัยของคนภาคใต้ตอนล่าง” ตั้งแต่อดีตสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

เอกลักษณ์วิถีเ

พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระเป็นบริเวณที่ติดกับทะเลทั้งสองด้าน คือ ทะเลสาบน้ำจืด (ทะเลสาบสงขลา) และทะเลน้ำเค็ม (อ่าวไทย) มีชุมชนชาวประมงอาศัยอยู่เลียบริมชายฝั่ง ตั้งบ้านเรือน สร้างชุมชนเรียงรายตามแนวชายฝั่งรอบทะเลสาบสงขลา ทำให้ทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะในบริเวณคาบสมุทรสทิงพระเป็น บริเวณที่มีทั้งน้ำจืด น้ำเค็มและน้ำกร่อย จนได้รับการขนานนามว่า “ทะเลสามน้ำ”

จากความพิเศษดังกล่าวส่งผลให้พันธุ์สัตว์น้ำมีความหลากหลายสูง โดยจะแปรผันตามฤดูกาลและคุณภาพน้ำ การทำประมงในทะเลสาบสงขลาเป็นประมงขนาดเล็ก หรือที่ว่า “ประมงพื้นบ้าน” การทำประมงพื้นบ้านก็คือ การใช้เครื่องมือประมงที่ไม่ซับซ้อน และยุ่งยากมากส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือที่ซื้อมาแล้วประกอบเอง เช่น โพงพาง บาม ไช การทอดแหกุ้ง และเรือหางยาวขนาดเล็ก ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของคาบสมุทรสทิงพระและหาไม่ได้จากที่อื่น

คนในชุมชนที่อาศัยอยู่รอบๆ ทะเลสาบสงขลาโดยเฉพาะที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมทะเลสาบและแหล่งน้ำต่างๆ ดำรงชีวิตด้วยการทำประมงมาอย่างยาวนาน แม้ในปัจจุบันผู้คนเหล่านี้ จำนวนไม่น้อยยังใช้ประโยชน์จากทะเลสาบสงขลาเพื่อทำการประมง โดยมีผู้ประกอบการอาชีพประมงรอบทะเลสาบสงขลาไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ครัวเรือน ทรัพยากรที่หามาได้จากการทำประมงนอกจากหล่อเลี้ยงให้แก่คนในพื้นที่แล้วยังหล่อเลี้ยงคนในส่วนอื่นๆอีกด้วย

ที่มาข้อมูล : การรวบรวมเอกสารและการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑๒ และ ๓

รูปที่ ๕- ๘ แผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ-วัฒนธรรม ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

๕.๒.๓ คุณค่าและความสำคัญตามมาตรา ๔๕

ประกอบด้วย

จากการทบทวนเอกสารพบว่าพื้นที่บางส่วนของคาบสมุทรสทิงพระอยู่ภายใต้การดูแลของกรมโยธาและผังเมือง ได้แก่ เขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลิกสงขลา จังหวัดสงขลา และเขตควบคุมอาคาร นอกจากนี้พื้นที่บางส่วนของคาบสมุทรสทิงพระเป็นพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การดูแลของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวมีคุณค่าพิเศษต่างๆ ดังนี้

๕.๒.๓.๑ เขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลิกสงขลา จังหวัดสงขลา

ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลิกสงขลา จังหวัดสงขลา มีการประกาศบังคับใช้ครั้งแรกเป็นกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๔ (พ.ศ. ๒๕๓๐) เมื่อวันที่ ๒๓ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ และหมดอายุบังคับใช้ในวันที่ ๒๒ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้มีกฎกระทรวงบังคับใช้อย่างต่อเนื่องจึงได้มีการปรับปรุงผังเมืองรวมฯ ครั้งที่ ๑ และประกาศบังคับใช้เป็นกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๕๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ในวันที่ ๒๖ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อหมดอายุบังคับใช้ จึงได้ต่ออายุอีก ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑ ปี และหมดอายุลงในวันที่ ๒๕ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖ จากนั้นได้ทำการปรับปรุงผังเมืองรวมฯ ครั้งที่ ๒ โดยประกาศบังคับใช้ตามกฎกระทรวง ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๑๒๔ก วันที่ ๒๗ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ และหมดอายุลงในวันที่ ๒๖ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการต่ออายุผังเมืองรวมฯ ครั้งที่ ๑ เป็นระยะเวลา ๑ ปี และจะหมดอายุลงในวันที่ ๒๖ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ นี้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา, ๒๕๕๔) อาศัยความตามพระราชบัญญัติผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลิก สงขลา ได้บังคับใช้ผังเมืองรวมโดยกำหนดพื้นที่ตำบลสทิงหม้อ ตำบลหัวเขา และตำบลท่าบง ในเขตพื้นที่อำเภอสิงหนคร บนคาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งบริเวณดังกล่าวประกอบด้วยคุณค่าในด้านต่างๆ ดังนี้

๑.คุณค่าด้านธรรมชาติ

๑.๑ ชายฝั่งทะเล ได้แก่บริเวณ ตำบลชิงโค และตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร

โดยชายฝั่งทะเลดังกล่าวอยู่ในเขตพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลิกสงขลา จังหวัดสงขลา ที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้

(๑) กำหนดเป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้เป็นสีเขียวอ่อน มีทั้งหมด ๗ บริเวณ ตั้งแต่บริเวณหมายเลข ๖.๑ ถึงหมายเลข ๖.๗ ซึ่งอาศัยความตามข้อ ๑๖ ได้กำหนดให้ใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือสาธารณประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเท่านั้น เว้นแต่บริเวณหมายเลข ๖.๓ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการขนส่งน้ำมันโดยระบบท่อใต้ดินได้ด้วย ที่ดินประเภทนี้ ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอยู่อาศัยเกษตรกรรม หรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น ที่ดินประเภทนี้ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานบำบัดน้ำเสียรวม

(๒) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ทาน เป็ด ไก่ ภูเขา ไร่ ไร่ ไร่ หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมาย

ว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

- (๓) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (๔) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย
- (๕) การอยู่อาศัยประเภทอาคารขนาดใหญ่
- (๖) การอยู่อาศัยประเภทห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว
- (๗) การอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก
- (๘) กำจัดมูลฝอย

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งคลองพะวง ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของ
คลองพะวงไม่น้อยกว่า ๑๕ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งทะเลสาบสงขลาหรือริมชายฝั่งทะเล ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งตาม
ธรรมชาติของทะเลสาบสงขลาหรือริมชายฝั่งทะเลไม่น้อยกว่า ๑๕ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการ
คมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

(๒) กำหนดเป็นที่ดินประเภทโล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและที่ดิน ที่กำหนดให้เป็นสีฟ้า
มีทั้งหมด ๕ บริเวณ ตั้งแต่บริเวณหมายเลข ๗.๑ ถึงหมายเลข ๗.๕ ซึ่งอาศัยความตามข้อ ๑๖ ได้
กำหนดให้ใช้ประโยชน์เพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวหรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือ
สาธารณประโยชน์เท่านั้นที่ดินประเภทนี้ บริเวณหมายเลข ๗.๒ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวหรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การขนส่งน้ำมันโดยระบบท่อใต้ดิน หรือ
สาธารณประโยชน์เท่านั้น

๒.คุณค่าด้านศิลปกรรม

๒.๑ ศาสนสถาน

จากการประเมินคุณค่าและความสำคัญ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘) โดยใช้เกณฑ์ ๗ ข้อ คือ การมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ลักษณะพิเศษหรือเหลือน้อย
ในพื้นที่ การใช้สอยที่สืบเนื่องเกี่ยวพันจากอดีต ความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือบุคคลสำคัญ การยังคง
รักษาความแท้ ความประทับใจด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความกลมกลืนและสัมพันธ์กับแหล่ง
ทรัพยากรธรรมชาติ

ศาสนสถานที่เกี่ยวข้องและได้รับการประเมินคุณค่ามากกว่า ๕ ข้อขึ้นไป ๓ วัด ได้แก่วัดภูผาเบิก
วัดบ่อทรัพย์ และวัดสุวรรณคีรี

(๑) วัดภูผาเบิก

วัดภูผาเบิก ตั้งอยู่หมู่ ๓ บ้านบ่อเตย ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่
ประมาณ ๒๙ ไร่ ๔๘ ตารางวา สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

วัดภูผาเบิก มีโบราณสถานที่สำคัญดังต่อไปนี้

อุโบสถ เป็นอุโบสถสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

กำแพงกันดินและบันได เป็นหินแกรนิตวางทับซ้อนกัน

หอรบสร้างตามแบบนิยมของวัดในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ฝีมือช่างพื้นถิ่นใต้

กุฏิเรือนไทย แบ่งตัวอาคารออกเป็น ๓ ส่วน อาคารด้านหน้า อาคารด้านกลาง อาคาร
ด้านหลัง เป็นกุฏิไม้ทรงไทยหลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องดินเผาพื้นถิ่นปลายแหลมแบบเกาะยอ

วัดภูผาเบิกเป็นแหล่งโบราณสถาน ซึ่งกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน และกำหนดเขตที่ดินโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๙ ตอนที่ ๑๑๙ หน้า ๑๐๑๙๐ เมื่อวันที่ ๑๗ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) วัดสุวรรณคีรี

วัดสุวรรณคีรีตั้งอยู่หมู่ ๒ ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร เป็นวัดสำคัญคู่บ้านคู่เมืองสงขลา สมัยเมืองสงขลาฝั่งแหลมสน ชาวบ้านเรียกว่า “วัดออก” เพราะตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกของวัดบ่อทรัพย์ สร้างในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นรัชกาลที่ ๑ เป็นวัดประจำตระกูล ณ สงขลา สันนิษฐานว่าเจ้าเมืองสงขลาคนใดคนหนึ่งเป็นผู้สร้าง วัดสุวรรณคีรีได้รับการปฏิสังขรณ์ใหม่ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๖ – พ.ศ. ๒๕๑๗ ภายในวัดสุวรรณคีรีมีเจดีย์แบบจีนหรือละ ประดิษฐานอยู่หน้าพระอุโบสถสร้างในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นเจดีย์หินแกรนิตที่สั่งทำจากเมืองจันทบูร ๖ เหลี่ยม สูง ๗ ชั้น เจ้าพระยาสงขลา (บุญห่วย) สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๑ วัดสุวรรณคีรีมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดี คือ พระอุโบสถ ก่ออิฐถือปูนมีบันไดขึ้นลงพระอุโบสถ ๔ ทาง ด้านหน้าและด้านหลังมีรูปสิงโตจีนจำหลักหินเฝ้าบันไดละ ๒ ตัว ที่ประตูด้านหน้าพระอุโบสถ ๒ ประตู มีตุ๊กตาจีนจำหลักหินเฝ้า ๒ ตัว ที่หน้าบันพระอุโบสถด้านหน้าและด้านหลัง มีลวดลายปูนปั้นรูปดอกไม้และสัตว์ป่า เช่น กระเจง กระรอก ประดับด้วยถ้วยชามจีนสวยงามมาก ภายในพระอุโบสถนอกจากมีพระประธานองค์ใหญ่แล้วยังมีพระหินอ่อนศิลปะพม่า ๒ องค์ และพระพุทธรูปจำหลักไม้สวยงามมาก และบริเวณด้านหน้าวัดมีบ่อน้ำ(บ่อกรูอิฐ)ขนาดกลาง แสดงดังรูป ๕-๙

รูปที่ ๕-๙ แสดงสถานที่สำคัญบริเวณวัดวัดสุวรรณคีรี

(๓) วัดบ่อทรัพย์

วัดบ่อทรัพย์ตั้งอยู่หมู่ ๒ ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร สันนิษฐานว่าสร้างประมาณ พ.ศ. ๒๓๖๐ สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โบราณสถานภายในวัดบ่อทรัพย์ประกอบด้วยพระอุโบสถ ซึ่งได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อพ.ศ. ๒๔๐๐ นอกจากนั้นยังประกอบด้วย กุฏิไม้โบราณ บัวเก็บกระตูกและบ่อน้ำพื้นเมืองขนาดใหญ่บริเวณด้านหน้าวัด มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๗ เมตร เรียกว่า “บ่อซับ” เป็นบ่อน้ำที่ซึมซับลงมาจากภูเขาอันเป็นที่มาของชื่อ “วัดบ่อทรัพย์” วัดบ่อทรัพย์ได้รับการขุดแต่งและบูรณะโดยหน่วยศิลปากรที่ ๙ สงขลา และกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อพ.ศ. ๒๕๓๕

โดยวัดดังกล่าวเป็นวัดที่ได้รับบูรณะตามประกาศของพระราชบัญญัติผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึก จังหวัดสงขลา ซึ่งได้รับบูรณะในข้อ ๑๐ ให้เป็นที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑๐.๑ ถึงหมายเลข ๑๐.๒๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันศาสนสถาน ซึ่งได้กำหนดให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศาสนาหรือ การศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

๒.๒ ปุชนิยสถานและแหล่งโบราณคดี

(๑) เมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดง

เมืองสงขลาฝั่งหัวเขาแดง ตั้งอยู่บริเวณบริเวณหมู่ ๑ และหมู่ ๗ ตำบลหัวเขาแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ

ชุมชนเมืองสงขลาหัวเขาแดง หรือสิงขร(สิง-ขะ-ระ) หรือชิงกอรา ปรากฏชื่อครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง พ.ศ. ๑๘๙๓ – พ.ศ. ๑๙๑๒) โดยเหตุที่ตั้งเป็นเมืองท่าชายทะเล เพราะมีช่องเดินเรือไปยังชุมชนอื่นๆที่อยู่รายรอบทะเลสาบลิเกเข้าไปได้สะดวก จึงเป็นปัจจัยให้ชุมชนขยายตัว อย่างรวดเร็วด้วยนักการค้าชาวต่างชาติ ตั้งแต่ใกล้สุดอย่าง ขวา มลายู ไปจนถึงไกลสุดอย่าง โปรตุเกส ฝรั่งเศส และฮอลันดา ตั้งแต่จากตะวันตกสุดอย่างอังกฤษ กระทั่งถึงตะวันออกไกลอย่างญี่ปุ่น ทำให้ชุมชนสงขลาหัวเขาแดงกลายเป็น เมืองสงขลาที่มีข้าหลวงเชื้อสายอาหรับนามดาโต๊ะโมกอลล์คอยดูแลต่างพระเนตร พระกรรณ พระเจ้ากรุงสยามในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม (พ.ศ.๒๑๕๓ – ๒๑๗๓) กระทั่งประกาศเป็นอิสระในปี พ.ศ. ๒๑๕๘ โดยบุตรชายของดาโต๊ะโมกอลล์ นามสุลต่านสุลัยมาน ชาร์ ตั้งตนเป็นพระเจ้าสงขลา ที่ ๑ (พ.ศ.๒๑๘๕ – พ.ศ. ๒๒๑๑)

เมืองสงขลาฝั่งหัวเขาแดงเป็นอิสระมาถึงพระเจ้าสงขลาที่ ๒ นามสุลต่าน มุสตาฟาร์(พ.ศ. ๒๒๑๑ – พ.ศ. ๒๒๒๓) บุตรชายของสุลต่านสุลัยมาน ชาร์ เท่านั้นก็ถึงกาลอวสานด้วยกองทัพกรุงศรีอยุธยาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อพ.ศ. ๒๒๒๓ เมืองสงขลาหัวเขาแดงเป็นเอกราชอยู่นานถึง ๓๘ ปี

หลักฐานทางประวัติศาสตร์/โบราณสถานและแหล่งโบราณคดี

เมืองสงขลาฝั่งหัวเขาแดง เป็นที่ตั้งของโบราณสถานและโบราณคดีหลายแห่ง ได้แก่ หลุมฝังศพสุลต่านสุลัยมาน สุสานวิลันดา ป้อมเมือง คูเมือง กำแพงเมือง เจดีย์สองพี่น้อง และเจดีย์เขาน้อย ซึ่งแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

๑. คูเมือง

คูเมือง (เมืองสงขลาฝั่งเขาแดง) ตั้งอยู่ที่ ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เป็นคูขุดที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๑๕๘ โดยสุลต่านสุลัยมาน ชาร์ มี ๒ สาย สายแรกเริ่มจากป้อมหมายเลข ๙ ไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ ทางป้อมหมายเลข ๑ เลี้ยวโค้งที่ ป้อมหมายเลข ๑๓ ขนานกับฝั่งทะเลอ่าวไทยไปออกทะเลสาบสงขลาทางตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง สายที่สองเริ่มจากร่องเขาแดงเชิงป้อมหมายเลข ๔ และ ๕ ผ่านทาง ป้อมหมายเลข ๓ และ ๒ ตามลำดับ ไปบรรจบคูเมืองสายแรกตรงหน้าป้อมหมายเลข ๑ คูเมืองส่วนใหญ่ขึ้นเนินหมดสภาพและถูกบุกรุก ปรากฏให้เห็นแนวร่องน้ำแต่เพียงบางตอน ส่วนที่มองเห็นชัดเจนที่สุดอยู่ตรงบริเวณมุมด้านตะวันออก ตามแนวทางหลวงหมายเลข ๔๐๘ ท่าแพขนานยนต์ – นครศรีธรรมราช ซึ่งกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๒๘

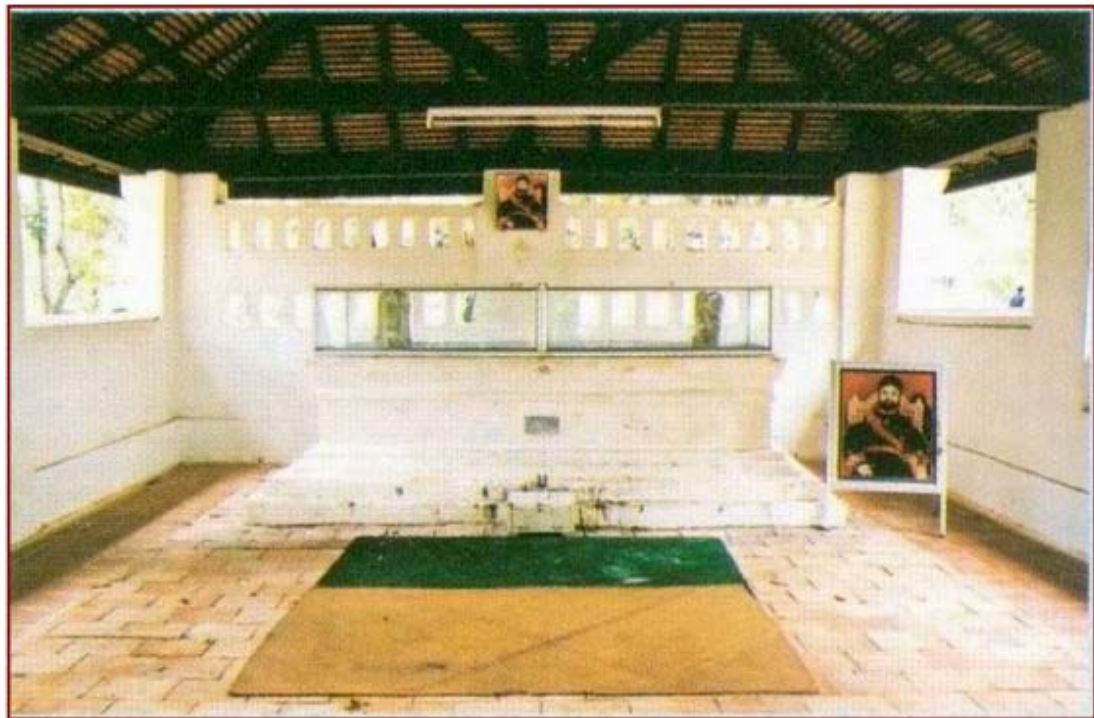
ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘

รูปที่ ๕-๑๐ แผนผังที่ตั้งเมืองโบราณสถานเมืองสงขลาหัวเขาแดง

๒. ที่ฝังศพพระยาแขก (สุลัยมาน)

ที่ฝังศพพระยาแขกหรือสุสานสุลต่านสุลัยมาน เรียกกันทั่วไปว่า “มรหุ่ม” หรือ “ทวดหุ่ม” คือพระเจ้าสงขลาที่ ๑ ตัวสุสานตั้งอยู่ริมทางหลวงสายสิงหนคร - ระโนด ใกล้กับที่ว่าการอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นศาลาทำครอบสุสานไว้ สุสานจารึกไว้เป็นภาษาอาหรับ เนื่องจากสุลต่านสุลัยมานมีบิดาเชื้อชาติอาหรับ นับถือศาสนาอิสลามชื่อว่า คาโต๊ะโมกอลล์ หรือโมกุล เป็นข้าหลวงของพระเจ้ากรุงสยามแห่งกรุงศรีอยุธยา มารดาเป็นคนพื้นเมืองสงขลา เมื่อวัยหนุ่มเป็นคนใจกว้าง คบค้าสมาคมกับคนทุกเชื้อชาติ ชำนาญการ ค้าขายทางเรือ เรียนรู้แก่กล้าทางไสยศาสตร์ เป็นนักสู้เก่งกาจ คงกระพัน มีวาจาสัตย์เป็นที่เกรงขามของพวกโจรสลัดทั้งหลาย เคยเป็นมหาดเล็กในสมัยพระเจ้าทรงธรรม เมื่อบิดาถึงแก่กรรมได้เป็นข้าหลวงสืบต่อมา มีชื่อว่าสุลต่านสุลัยมาน ชาร์ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๕)

สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ชาวต่างประเทศเข้ามาติดต่อค้าขายที่เมืองสงขลาเป็นอันมากทำให้เกิดเหตุการณ์ไม่สงบ สุลต่านสุลัยมานจึงขออนุญาตทางกรุงศรีอยุธยา เพื่อก่อสร้างกำแพงเมือง คูเมือง และ ป้อมปืนขึ้นที่หัวเขาแดง ภายหลังหัวเขาแดงจึงได้ชื่อว่าเขานกครี หรือเขานกร้า หรือเขาเมือง ต่อมาสุลต่าน สุลัยมานได้ตั้งตนเป็นกษัตริย์นามว่า พระเจ้าสงขลาที่ ๑ และได้ประกาศเอกราชแข่งเมืองไม่ขึ้นต่อ กรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. ๒๑๘๕) โดยพระเจ้าสงขลาที่ ๑ ปกครองสงขลาอยู่นาน ๒๖ ปี (ถึง พ.ศ. ๒๒๑๑) และมีโอรสนามสุลต่านมูสตาฟาร์เป็นพระเจ้าสงขลาที่ ๒ ปกครองเมืองสงขลา ๑๒ ปี (พ.ศ. ๒๒๑๑ - ๒๒๒๓) จึงถูกกรุงศรีอยุธยายกกองทัพมาตีแตก

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘

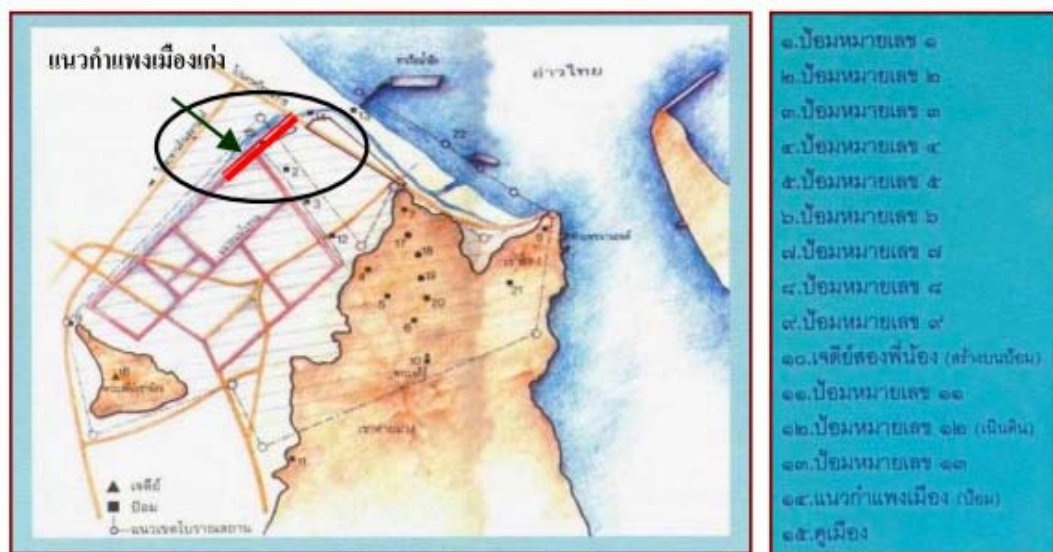
รูปที่ ๕-๑๑ ที่ฝังศพพระยาแขกในปัจจุบัน

๓. กำแพงเมืองเก่า สงขลา

กำแพงเมืองเก่า ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เริ่มสร้างพร้อมกับคูเมืองเมื่อ พ.ศ. ๒๑๘๕ โดยสุลต่านสุลัยมาน ชาร์ ตัวกำแพงที่เหลือในปัจจุบันเริ่มจากป้อมหมายเลข ๑ ไปทาง ตะวันออกเฉียงเหนือถึงป้อมหมายเลข ๑๓ มีความยาวประมาณ ๑๒.๓ เมตร กว้าง ๗.๕ เมตร ก่อด้วยหิน ดิน ดานฉาบปูน สภาพพังทลายทั้งหมด บางตอนเห็นเพียงเนินดินมีวัชพืชขึ้นปกคลุม(สถาบันราชภัฏสงขลา, ๒๕๔๓)

รูปที่ ๕-๑๒ กำแพงเมืองเก่าตรงป้อมหมายเลข ๑

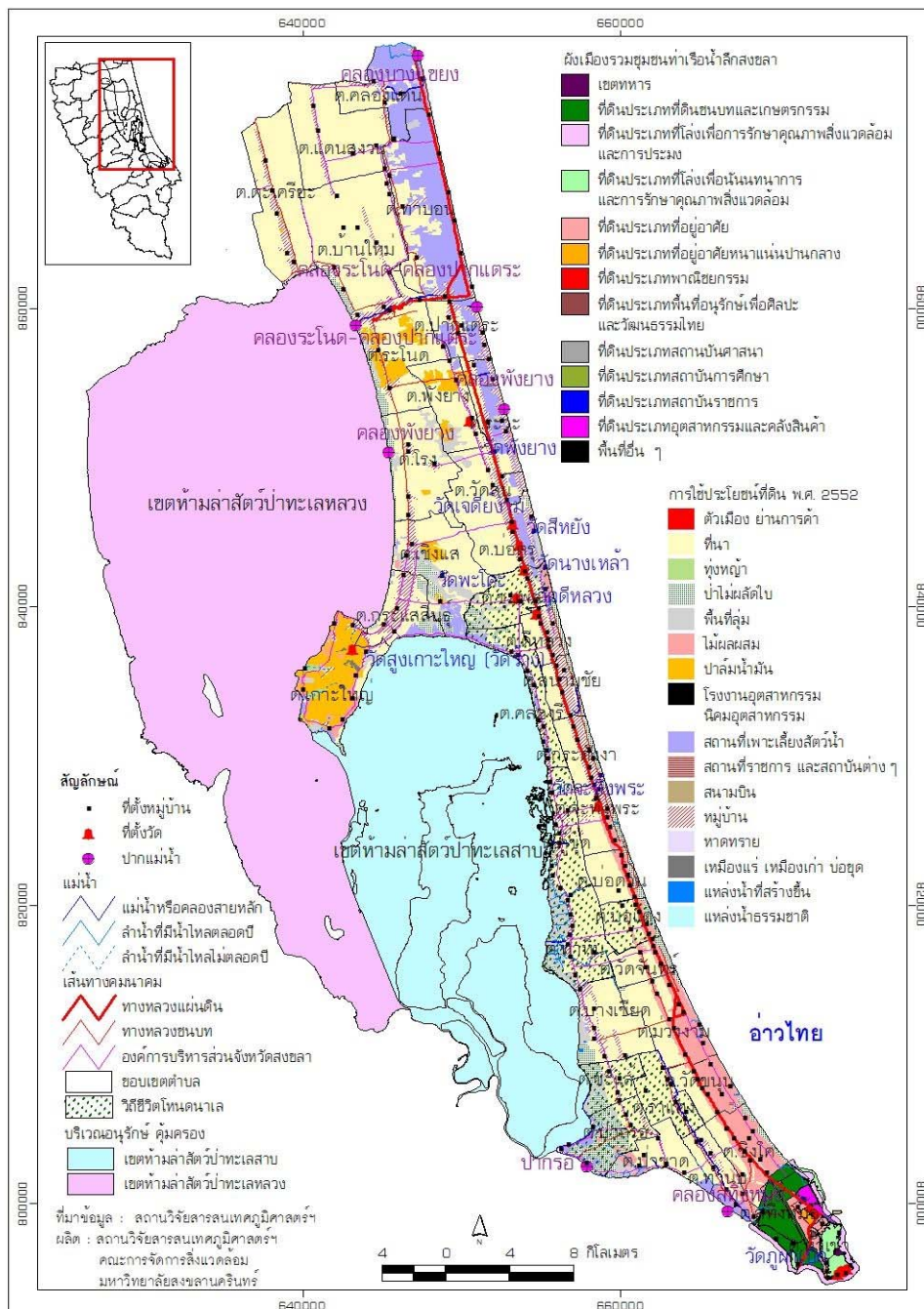
ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘

รูปที่ ๕-๑๓ แผนที่ตั้งป้อมหมายเลข ๑ ถึงป้อมหมายเลข ๑๓

โดยเมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดงรวมถึงโบราณสถานดังกล่าว อยู่ในพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึก ซึ่งมีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้

(๑) ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ที่กำหนดให้เป็นสีน้ำตาลอ่อน ที่บริเวณหมายเลข ๙.๑ ถึง ๙.๖ ซึ่งอาศัยความตามข้อ ๑๕ ได้กำหนดให้ใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น อนุรักษ์โบราณสถาน โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

โดยในปัจจุบันนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการเมืองเก่าสงขลาฝั่งหัวเขาแดงเป็น“อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสงขลาเก่าหัวเขาแดง” เพื่อพัฒนาให้เป็นเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เพื่อการเรียนรู้และอนุรักษ์แหล่งโบราณคดีท้องถิ่น เป็นการอนุรักษ์ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และโบราณสถาน โดยคงไว้ซึ่งคุณค่าทางสถาปัตยกรรม วัฒนธรรม และการตั้งถิ่นฐาน รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนต่อไปซึ่งเขตผังเมืองรวมแสดงดังรูป ๕-๑๔

ที่มาข้อมูล : การรวบรวมเอกสารและการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑๒ และ ๓

รูปที่ ๕-๑๔ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ในเขตผังเมืองรวมในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

๕.๒.๓.๒ เขตควบคุมอาคาร

อาศัยความตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ บังคับในท้องที่บางแห่งในจังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร จังหวัด สุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งพื้นที่บางส่วนของคาบสมุทรสทิงพระถูกคุ้มครองด้วยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร โดยบริเวณดังกล่าวประกอบด้วยคุณค่าพิเศษด้านต่างๆ ดังนี้

๑.คุณค่าด้านธรรมชาติ

(๑) ชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่ตลอดแนวชายฝั่งของพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ตั้งแต่บริเวณตำบลคลองแดน ตำบลท่าบอน ตำบลปากแตระ ตำบลระวะ ตำบลวัดสน ตำบลป่อตรู ตำบลชุมพล ตำบลดีหลวง ตำบลสนามชัย ตำบลกระดังงา ตำบลจะหิ้งพระ ตำบลป่อदान ตำบลป่อแดง ตำบลวัดจันทร์ ตำบลม่วงงาม ตำบลวัดขนุน ตำบลชิงโค จนถึงตำบลหัวเขา

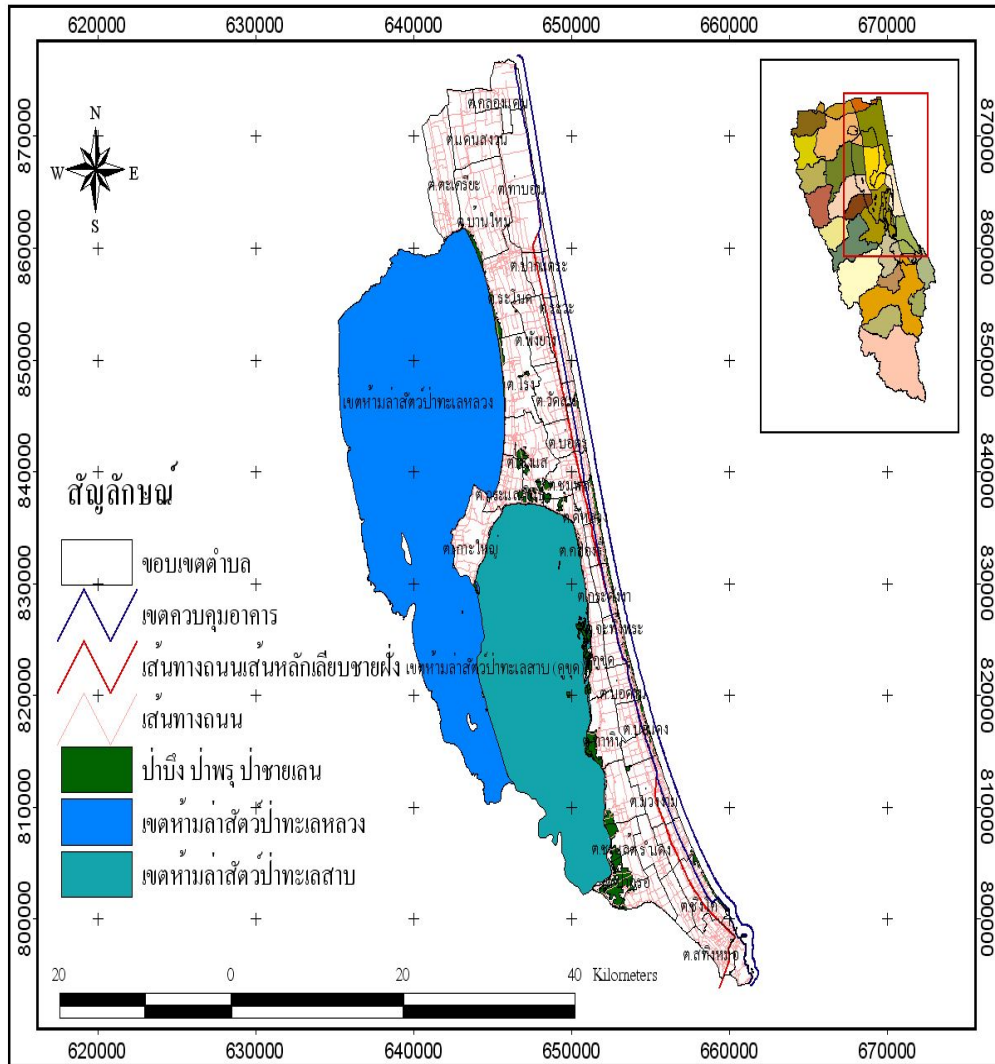
ซึ่งบริเวณชายฝั่งทะเลเป็นแหล่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตในทะเล ทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เป็นแหล่งที่มนุษย์สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้มาก และได้พัฒนาเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอุตสาหกรรม และแหล่งทำการประมง บริเวณชายฝั่งทะเลประกอบด้วย

- พืชพรรณ จากการสำรวจสังคมพืชบริเวณคาบสมุทรสทิงพระของหน่วยวิจัยพรรณพฤกษชาติแห่งคาบสมุทรไทยสถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งคาบสมุทรไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๒๕๕๒)พบสังคมพืชที่อยู่บนบก(Terrestrial plant community)

นอกจากนี้บริเวณชายฝั่งทะเลฝั่งตะวันออกมี ปากแม่น้ำที่มีน้ำจืดและน้ำทะเลมาบรรจบกัน ณ จุดที่น้ำจืดไหลออกมาสู่ทะเล บริเวณนี้เป็นพื้นที่ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของความเค็มอยู่ตลอดเวลา มีการทับถมกันของตะกอนดินและทรายที่ถูกน้ำในแม่น้ำพัดพามาตรงปากแม่น้ำ ก่อให้เกิดเป็นพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำ ซึ่งพื้นที่บริเวณปากแม่น้ำเป็นบริเวณที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ สิ่งมีชีวิตที่พบบริเวณนี้ ได้แก่ แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ สัตว์หน้าดิน สาหร่าย เช่น สาหร่ายผมนาง สาหร่ายหนาม เป็นต้น กลุ่มหอย เช่น หอยนางรม หอยแมลงภู่ หอยตะไกรม หอยแครง กลุ่มกุ้ง เช่น กุ้งก้ามกราม ส่วนกลุ่มปลา เช่น ปลาเก๋า ปลากะพง เป็นต้น เนื่องจากสิ่งมีชีวิตเหล่านี้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมที่กล่าวมาแล้วข้างต้นได้ดี (พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา ๕๐ พรรษาสยามบรมราชกุมารี , ๒๕๕๓) บริเวณปากแม่น้ำมีประโยชน์ด้านต่างๆ ได้แก่ เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ เป็นสถานที่จับปลา เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นเส้นทางคมนาคม เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ท่าเรือ และที่เรือเพื่อหลบลม/พายุ เป็นที่พักตากอากาศของนักท่องเที่ยว มีคุณค่าทางด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เป็นแหล่งผลิตทางการเกษตร เป็นแหล่งที่ผลิตเกลือ และยังมีคุณค่าทางด้านความงาม เหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจและชมทิวทัศน์ตามธรรมชาติ(<http://cdn.learners.in.th>)

โดยจากข้อมูลของพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา ๕๐ พรรษาสยามบรมราชกุมารี ได้รายงานว่ปากแม่น้ำที่สำคัญของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งอยู่ในบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ ได้แก่ ปากแม่น้ำบริเวณ

ปากอโร ปากระวะ คลองระวะ คลองกระแสดินรุ้ง และปากทะเลสาบสงขลาส่วนที่เชื่อมต่อกับอ่าวไทยบริเวณ
บ้านหัวเขาแดง (พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา ๕๐ พรรษาสยามบรมราชกุมารี, ๒๕๕๓) ดังแสดงในแผน
ที่ ๕-๑๕

ที่มาข้อมูล : การรวบรวมเอกสารและการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๑๒ และ ๓

รูปที่ ๕-๑๕ แผนที่แสดงชายฝั่งทะเลในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

๕.๒.๓.๓ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non-hunting area) เป็นพื้นที่อนุรักษ์ที่มีวัตถุประสงค์ในการห้ามการล่าสัตว์ตามชนิดที่ระบุในพื้นที่ดังกล่าว รักษาและฟื้นฟูสภาพธรรมชาติให้เหมาะสมเอื้อต่อการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า และให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างยั่งยืนจากการอนุรักษ์สัตว์ป่าและระบบนิเวศในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ทะเลสาบสงขลาบริเวณคาบสมุทรสะทิงพระประกอบด้วยเขตห้ามล่าสัตว์ป่าจำนวน ๒ แห่ง ดังนี้

๑. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา (อุทยานนกน้ำคูขุด)

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา (อุทยานนกน้ำคูขุด) ได้รับการประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๓ ตอนที่ ๘๒ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๙

ที่ตั้ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาครอบคลุมตำบลคลองรี ตำบลท่าหิน ตำบลคูขุด อำเภอสะทิงพระ ตำบลบางเขียด ตำบลชะแล้ ตำบลปากกรอ อำเภอสิงหนคร ตำบลควนโส อำเภอควนเนียง ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา และ ตำบลปากพะยูน ตำบลดอนประดู่ ตำบลเกาะหมาก ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

เนื้อที่ เนื้อที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา มีประมาณ ๓๖๔.๖๖ ตารางกิโลเมตร (๒๒๗,๙๑๖ ไร่)

คุณค่าและความสำคัญ นับเป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา ที่มีทัศนียภาพสวยงามเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะระยะช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนเมษายน มีนกน้ำจำนวนมากนับแสนตัวให้นักท่องเที่ยวชม และสามารถล่องเรือชมเกาะต่าง ๆ มากมายในทะเลสาบ

๒. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง (บริเวณทะเลหลวง)

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงหรือเดิมเรียกว่า “เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่าวบางเต็ง” ตั้งอยู่เลขที่ ๓ ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ดำเนินการสำรวจข้อมูล เพื่อจัดตั้งเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๐

ที่ตั้ง ครอบคลุมพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำในทะเลหลวง ทะเลสาบและเกาะต่างๆในอำเภอระโนด และอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา อำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอบางแก้ว และอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วยพื้นที่น้ำ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าพรุเสม็ด และป่าชายเลน สภาพทั่วไปเป็นป่าพรุมีน้ำขัง

เนื้อที่ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ ๖๐๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๗๕,๐๐๐ ไร่

คุณค่าและความสำคัญ นับเป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา ที่มีทัศนียภาพสวยงามเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีนกน้ำจำนวนมากนับแสนตัวให้นักท่องเที่ยวชม ซึ่งเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงแสดงดังแผนที่ ๕-๑๖

บริเวณเขตห้ามล่าประกอบด้วยคุณค่าด้านต่างๆ ได้แก่

(๑) ป่าบึง ป่าพรุ ป่าชายเลน

ป่าบึง ป่าพรุ และป่าชายเลน เป็นบริเวณพื้นที่ที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตหลายชนิด ทั้งพืชและสัตว์ เป็นแหล่งขยายพันธุ์ เพาะพันธุ์ อนุบาลสัตว์น้ำ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล รวมทั้งเป็นแหล่งอาหาร และแหล่งประกอบอาชีพสร้างรายได้

จากความอุดมสมบูรณ์ของป่าบึง ป่าพรุ และป่าชายเลน ทำให้มีสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว ได้แก่

๑) พืช จากการสำรวจสังคมพืชบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ ของหน่วยวิจัยพรรณพฤกษชาติแห่งคาบสมุทรไทย สถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งคาบสมุทรไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๒๕๕๒) พบพืชที่อยู่ใน บริเวณป่าบึง ป่าพรุ และป่าชายเลน ได้แก่

- สังคมป่าเลนน้ำเค็ม (Mangrove swamp plant community) สังคมพืชแบบป่าเลนน้ำเค็มพบบริเวณตอนล่างของคาบสมุทรสทิงพระด้านทะเลสาบสงขลาซึ่งเป็นบริเวณปากของทะเลสาบที่ต่อกับทะเลอ่าวไทย ปัจจุบันเหลือเป็นเพียงหย่อมป่าชายเลนเล็กๆกระจายอยู่เป็นบางบริเวณ พรรณไม้ที่พบ ได้แก่ โกงกางใบเล็ก ลำพู เบ้งทะเล จาก ประจักษ์ เป็นส่วนใหญ่ พรรณไม้อื่นมีพบบ้างแต่พบจำนวนน้อยมาก

- สังคมป่าบึงน้ำจืด/ป่าน้ำท่วม/ป่าทุ่ง (Fresh water swamp/flood plain plant community) เป็นสังคมพืชที่ถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเขตที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงในบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ เคยพบมากในบริเวณที่ราบลุ่มทั้งสองฝั่งของทะเลสาบสงขลาตอนบนที่น้ำเค็มเข้าไม่ถึง ในอำเภอระโนด อำเภอกระแสดินธุ์ และอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นพรรณไม้ที่ทนน้ำท่วมในฤดูกาลที่น้ำหลากเป็นระยะเวลาหนึ่งได้ ซึ่งพรรณไม้ที่พบ เช่น อินทนิลน้ำ ก้านเหลือง กระทุมนา คดสัง จิกสวน ลานพรุ กุระ และสนุ่น เป็นต้น

- สังคมพืชน้ำ (Aquatic plant community) สำหรับสังคมพืชน้ำในบริเวณทะเลสาบสงขลาพบได้ในบริเวณที่เป็นเขตท้องน้ำ (aquatic zone) ที่มีน้ำอยู่ตลอดเวลา หรือพบในบางบริเวณเป็นบางฤดูในพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก พรรณไม้ที่พบคือพวกที่เป็นไม้น้ำล้มลุกต่างๆ (aquatic herbs) ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะวิสัยของไม้น้ำที่พบในมวลน้ำตามระดับต่างๆ ออกได้เป็น ๓ กลุ่มคือ

○ พืชที่อยู่ใต้น้ำ (submerge aquatic plants) ประกอบด้วย พรรณไม้ใต้น้ำชนิดต่างๆ เช่น สาหร่ายหางกระรอก สันตะวาใบพาย สันตะวาหางไก่ หรืออีกกลุ่มที่เป็นพวกพืชที่ไหล หรือแมลงช่วยในการถ่ายละอองเกสร เช่น พวกสาหร่ายข้าวเหนียวชนิดต่างๆ เป็นต้น

○ พืชที่โผล่พ้นน้ำแต่ขึ้นจากใต้น้ำ (emerge aquatic plants) พืชที่โผล่พ้นน้ำ เป็นพวกที่ใช้ลม หรือ แมลงช่วยในการถ่ายละอองเกสร โดยไม่เกี่ยวกับกระแสน้ำเลย พรรณไม้เหล่านี้ เช่น บัวเผื่อน-บัวผัน บัวหลวง บา บางก กกชนิดต่างๆ กระจูด จูดหนู โพลง เป็นต้น

○ พืชลอยน้ำ (floating aquatic plants) พืชลอยน้ำคือกลุ่มไม้ น้ำที่ไม่มีส่วนใดฝังอยู่ในดินใต้น้ำเลย หรือเมล็ดพืชลอยน้ำบางชนิดอาจงอกเจริญมาจากดินใต้น้ำ(ต้น)ในช่วงแรก เมื่อเจริญมากขึ้นมีขนาดใหญ่แล้วจึงถูกกระแสน้ำทำให้หลุดขาดเป็นกอลอยออกมาและดำรงชีวิตบนผิวน้ำน้ำ ซึ่งมีมีโครงสร้างพิเศษที่ทำให้ลอยอยู่บนผิวน้ำได้ มีทั้งที่เป็นพวกเฟิร์น เช่น แหนแดง จอกหูหนู เป็นต้น และไม้ดอกหลายชนิด เช่น หญ้าปู้เจ้าลอยท่า หญ้าพองลม จอก และแพงพวย เป็นต้น

จากการสำรวจของศูนย์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กับสถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งคาบสมุทรไทย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (๒๕๕๒) พบพืชหายากและพืชที่พบน้อยในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระจำนวน ๑๐ ชนิด ดังแสดงในตาราง ๕-๓

ตาราง ๕-๓ แสดงพืชหายากในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

ลำดับที่	ชื่อ	ทะเลสาบตอนบน	ทะเลสาบตอนกลาง	ทะเลสาบตอนล่าง	ลักษณะพืช	สถานะ
๑	ระฟ้าปู	/	/	/	Ef	หายาก
๒	แคทุ่ง/แคนา/แคยอดดำ	/			T	หายาก
๓	सानยะวา/सानชะวา	/	/		S	ลดลงมาก
๔	เหียงกุ้ง			/	T	พบน้อยมาก
๕	สัก/สักหิน/สะเดาปีก/สักน้ำ/สักดอน	/	/	/	T	พบน้อยมาก
๖	ก้างปลาทะเล/ผักหวานตัวผู้/ดักพืช/เพี้ยะพาน	/	/	/	S/ST	เหลือน้อยมาก
๗	นมสวรรค์/พนมสวรรค์				S	ลดลงมาก
๘	เข็มน้ำ	/	/	/	NA	พบน้อยมาก
๙	สนุ่น/คล้าย/ไคร้/สนุ่น/งาลู/ดาลู/มาดาลู	/	/		NA	ลดลงมาก
๑๐	ลานพรุ	/			NA	พบน้อยมาก
๑๑	ร็อก/ค้อสร้อย/จะทัง/ชื้อแด			/	NA	หายาก

ที่มา : ศูนย์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กับสถานวิจัยความเป็นเลิศความหลากหลายทางชีวภาพแห่งคาบสมุทรไทย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๒

หมายเหตุ S/ST = Shrub / Shrubby Tree S = Shrub T = Tree NA = ไม่มีข้อมูล

(๒) แหล่งอาศัยของทรัพยากรประมง

พื้นที่ทะเลสาบบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนบนและตอนกลางมีด้านทิศตะวันออกติดต่อกับคาบสมุทรสทิงพระ ทะเลสาบสงขลาทั้ง ๒ ตอนเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำหลากหลายชนิด

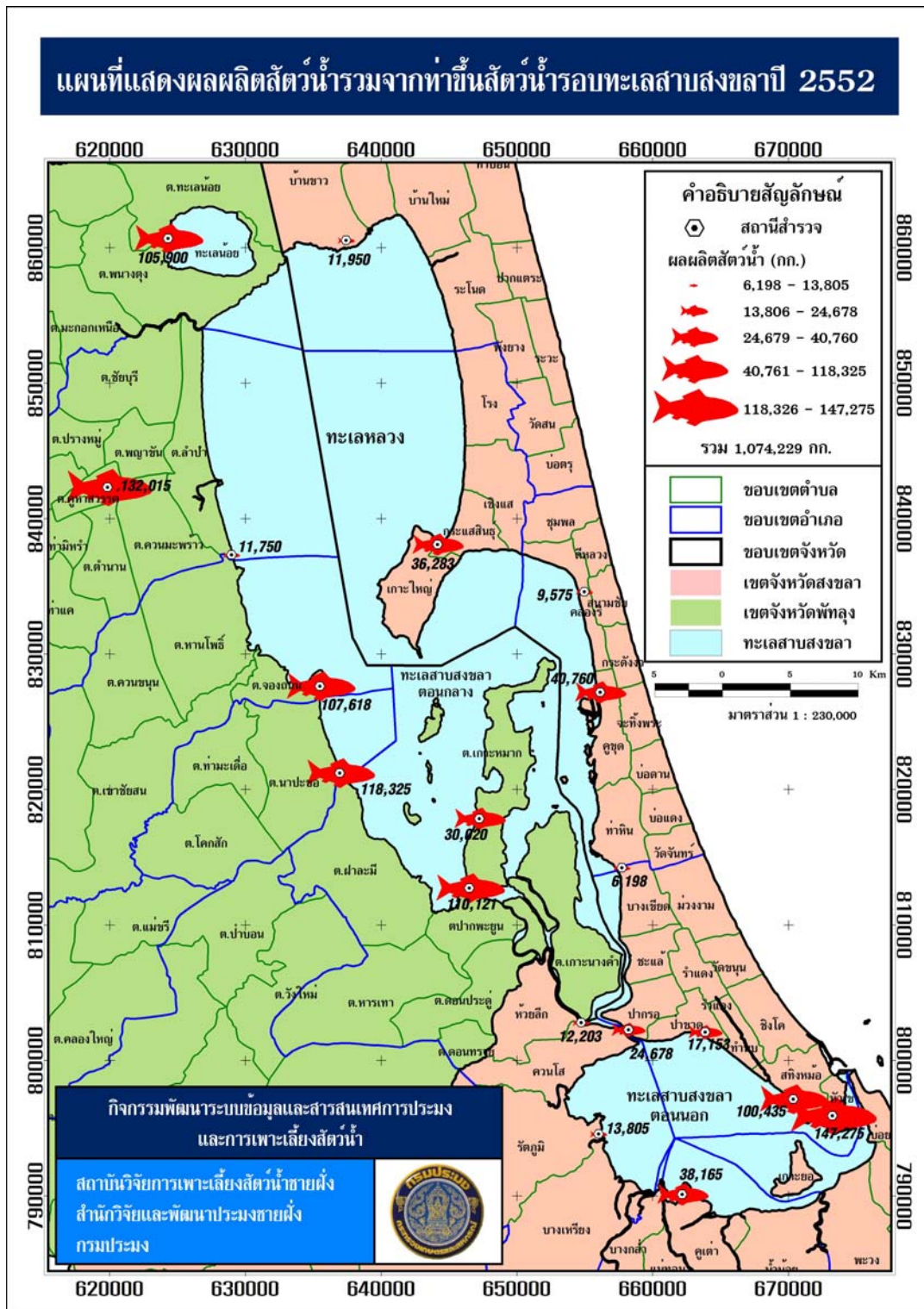
โดยเฉพาะสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ การสำรวจสัตว์น้ำโดยสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ซึ่งได้ทำการสำรวจปริมาณสัตว์น้ำตามทำขึ้นสัตว์น้ำในชุมชน ตลาด ครอบคลุมพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลา พบว่าปริมาณสัตว์น้ำโดยรวมที่ขึ้นทำบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนบนและตอนกลาง มีปริมาณสูงโดยเฉพาะสัตว์น้ำเศรษฐกิจ เช่น กุ้งก้ามกราม และปลาช่อน ดังแสดงในตารางที่ ๕-๔ และรูปที่ ๕-๑๗

ตารางที่ ๕-๔ ผลผลิตสัตว์น้ำขึ้นทำสัตว์น้ำในบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนบนและตอนกลาง

ที่	บริเวณ	ผลผลิต (กก./ ปี)		
		สัตว์น้ำโดยรวม	กุ้งก้ามกราม	ปลาช่อน
๑	ตำบลปากพะยูน	๑๑๐,๑๒๑	๓๗,๗๙๕	๔,๓๕๘
๓	ตำบลคูขุด	๔๐,๗๖๐	๑๙,๒๒๕	๑๐,๐๐๐
๔	ตำบลเกาะหมาก	๓๐,๐๒๐	๑๖,๔๗๘	๘๓๘
๕	ตำบลบางเขียด	๖,๑๙๘	๔,๕๗๕	๑,๑๙๓
๖	ตำบลควนไส	๑๒,๒๐๓	๕,๙๓๓	๐
๗	ตำบลคลองรี	๙,๕๗๕	๕,๓๗๕	๒,๑๒๕
๘	ตำบลนาปะขอ	๑๑๘,๓๒๕	๒๐,๗๕๐	๑,๐๕๐
๙	ตำบลจองถนน	๑๐๗,๖๑๘	๑๒๕	๑๓๓

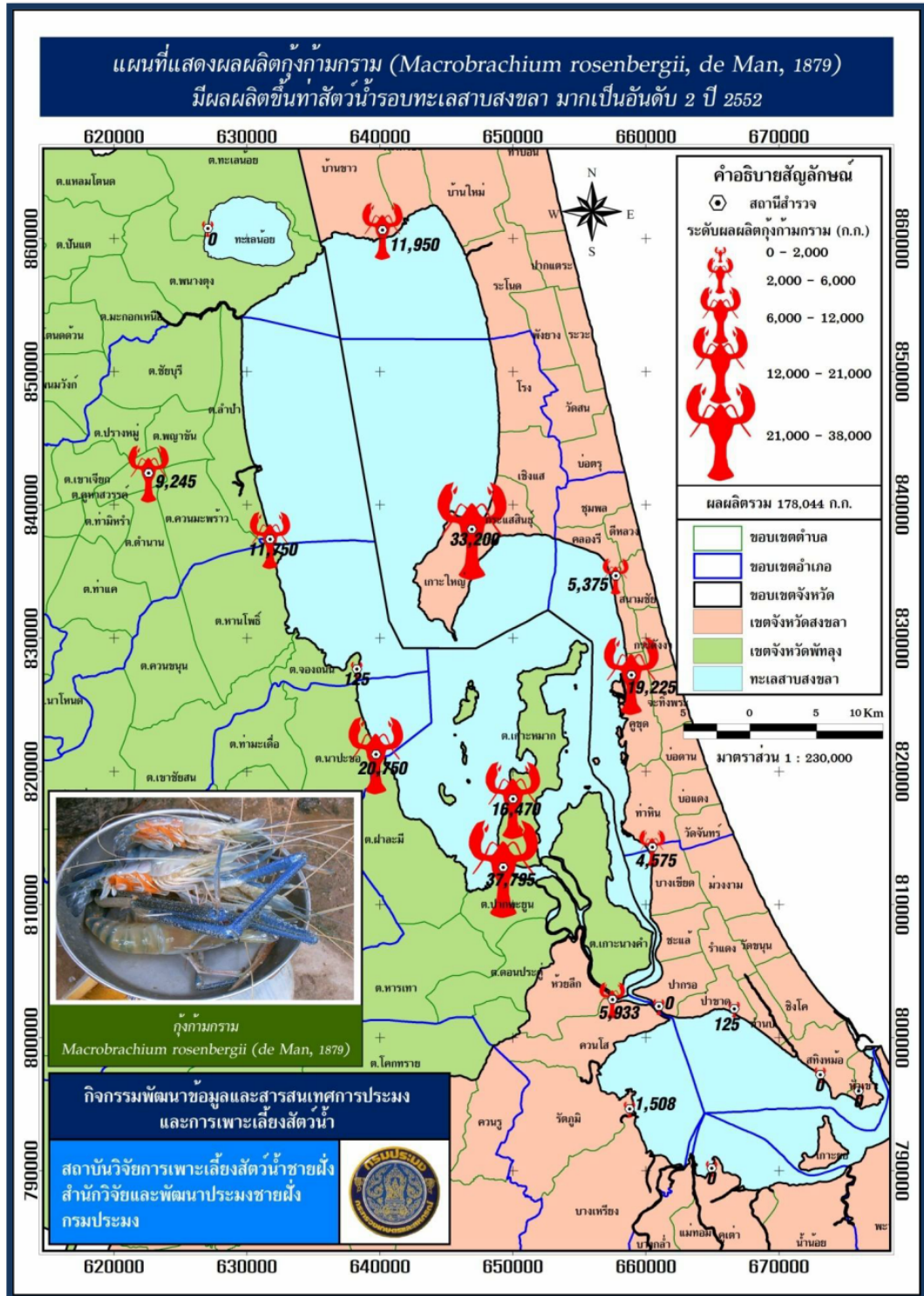
ที่มา: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, ๒๕๕๓

http://www.skonline.com/download/Fishlanding_Sp_Com.htm

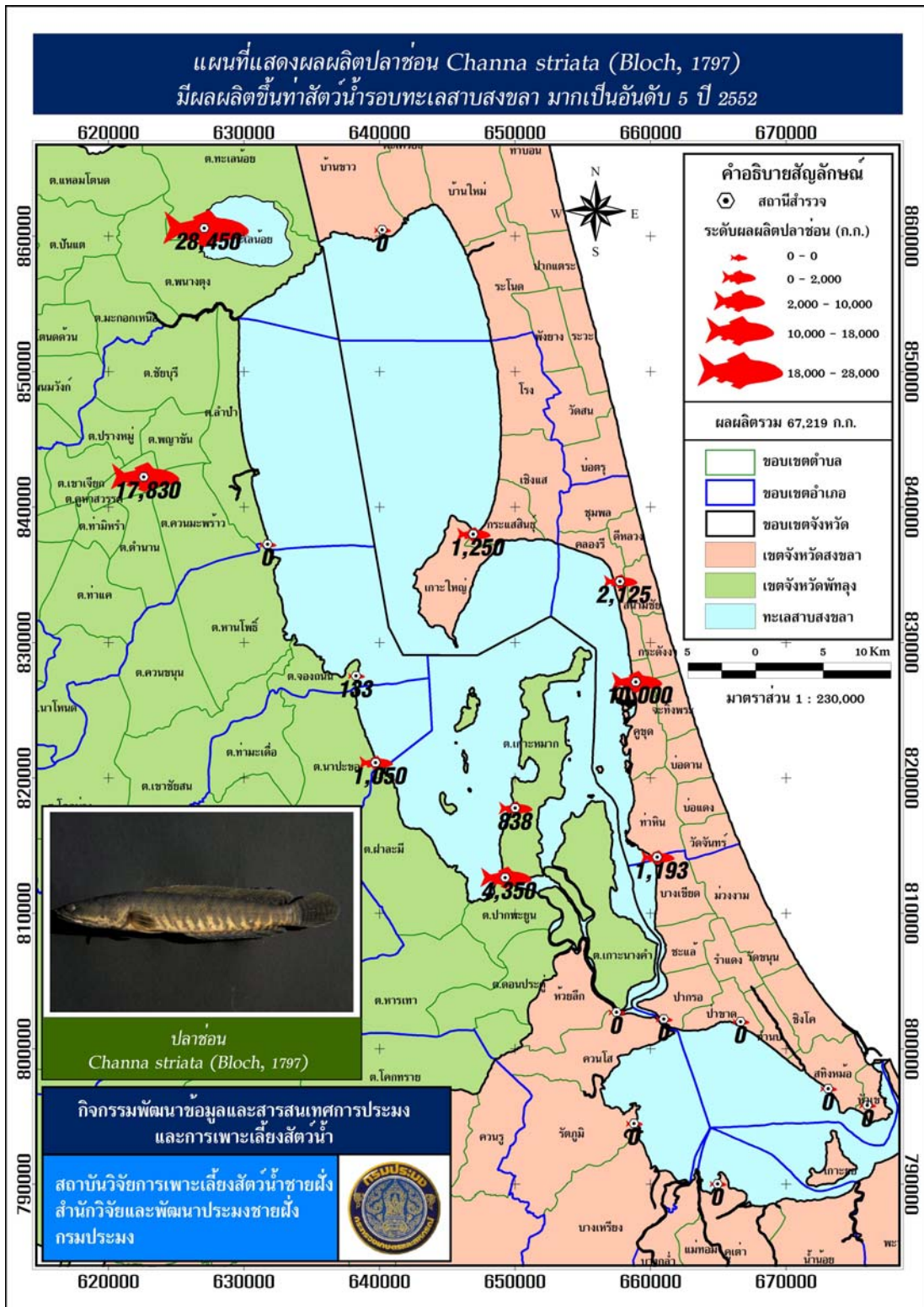
ที่มา: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, ๒๕๕๓

รูปที่ ๕-๑๗ ผลผลิตสัตว์น้ำขึ้นทำสัตว์น้ำในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา

ที่มา: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, ๒๕๕๓

รูปที่ ๕-๑๘ ผลผลิตกุ้งก้ามกรามขึ้นทำสัตว์น้ำในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา

ที่มา: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, ๒๕๕๓

รูปที่ ๕-๑๙ ผลผลิตช่อนขึ้นทำสัตว์น้ำในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา

นอกจากเป็นแหล่งทรัพยากรประมงที่สำคัญสำหรับชุมชนที่อยู่รอบๆ ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ตอนบนและตอนกลาง ยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ปลาที่มีสถานภาพหายากและหายากมากหลายชนิด ดังแสดงในตารางที่ ๕-๕

ตาราง ๕-๕ ชนิดพันธุ์ปลาที่มีสถานภาพหายากและหายากมากในทะเลสาบสงขลาตอนบนและตอนกลาง

ลำดับ	ชื่อไทย	สถานภาพ
๑	ปลาตาเหลือกสั้น	หายาก
๒	ปลาตะลุมพุกจุด	หายาก
๓	ปลาอีปุดหัวเล็ก	หายาก
๔	ปลาตะลุมพุก	หายาก
๕	ปลาสร้อยข้างแถบ	หายากมาก
๖	ปลาสายทอง หรือ ปลาอาด	หายากมาก
๗	ปลาสวาย	หายาก
๘	ปลากดหัวแข็ง	หายาก
๙	ปลาคมหน้าสั้นหรือปลาตุ๊กแก	หายาก
๑๐	ปลาอุบหรือปลาคางคกทะเล	หายาก
๑๑	ปลากระทุงเหวข้างแบน	หายาก
๑๒	ปลากระทุงเหวทะเล	หายาก
๑๓	ปลานกกระจอก	หายาก
๑๔	ปลาตับเต่า	หายาก
๑๕	ปลากระทุงเหวปากยาว	หายาก
๑๖	ปลากระทุงเหวหางตัด	หายาก
๑๗	ปลาจิ้มฟันจระเข้ใหญ่	หายาก
๑๘	ปลาจิ้มฟันจระเข้เล็ก หรือปลาจิ้มฟันจระเข้ลำธาร	หายาก
๑๙	ปลาไหลเบงกอล หรือปลาหลด	หายาก
๒๐	ปลาสิ่กุนครีบยาว	หายาก
๒๑	ปลาแป้นแถบ	หายาก
๒๒	ปลาบู่เกล็ดแข็งเขียว	หายาก
๒๓	ปลากระทิงดำ	หายากมาก
๒๔	ปลากระทิงไฟ หรือ ปลากระทิงดอกไม้ (ใต้)	หายากมาก
๒๕	ปลากัดป่า	หายาก

ที่มา: ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๒ ข

จากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ทำให้ชุมชนที่อาศัยอยู่รอบๆ ทะเลสาบ ส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพการทำประมง โดยชาวประมงในทะเลสาบสงขลาส่วนใหญ่เป็น ชุมชนที่ทำประมงมาตั้งแต่ดั้งเดิม และมักจะมีพื้นที่ของทะเลสาบสงขลาบริเวณหน้าบ้านหรือบริเวณรอบ ชุมชนเป็นขอบเขตของตนเองมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยมีการติดตั้งเครื่องมือประมงประจำที่ เช่น ไซนั่ง โพงพาง โป๊ะ บาม และโม่ระระ เป็นต้น (ธีรรัตน์, ๒๕๕๑) ชุมชนประมงมีการกระจายตัวในหลายบริเวณ ประกอบด้วย

- ชุมชนประมงรอบทะเลสาบตอนล่าง กระจายอยู่ในอำเภอต่างๆ ๕ อำเภอของจังหวัด สงขลา คือ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสิงหนคร อำเภอบางกล่ำ อำเภอควนเนียง และอำเภอเมือง
- ชุมชนประมงรอบทะเลสาบตอนบนและทะเลสาบตอนกลาง กระจายอยู่ในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดสงขลา ๔ อำเภอคือ อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอสทิงพระ อำเภอระโนด อำเภอสิงหนคร และอยู่ในเขตจังหวัดพัทลุง ๔ อำเภอ คือ อำเภอปากพะยูน อำเภอเขาชัยสน อำเภอบางแก้ว และอำเภอเมือง
- ชุมชนประมงรอบทะเลน้อย กระจายตัวอยู่ใน ๒ ตำบลของอำเภอควนขนุน คือ ตำบลพนางตุง และตำบลทะเลน้อย
- ชุมชนประมงที่ทำประมงในพรุควนเค็ริง ในตำบลเค็ริง อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘)

(๓) นกน้ำ

บริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาซึ่งมีพื้นที่ด้านตะวันออกติดต่อกับคาบสมุทรมหาสมุทรอินเดีย เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญสำหรับนกประจำถิ่นและนกอพยพ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้สำรวจนกในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา ในปีพ.ศ. ๒๕๒๑ - พ.ศ. ๒๕๒๕ พบว่ามีนกถึง ๒๑๙ ชนิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

- นกประจำถิ่นถาวรอยู่ในทะเลสาบมี ๑๔ ชนิด เช่น นกอีโก้ง นกอีล้ำ นกยางไฟ นกยาง เป็ย และนกพริก
- นกอพยพย้ายถิ่น ซึ่งมีการอพยพมาจากทางตอนเหนือของประเทศไทย ช่วงประมาณ เดือนตุลาคม-เมษายนของทุกปี มี ๗๕ ชนิด เช่น นกกาน้ำเล็ก นกเป็ดแดง นกเป็ดคับแค นกเป็ดลาย และ นกเป็ดผี
- นกที่มีจำนวนประชากรมาก มี ๑๐ ชนิด คือ นกเป็ดแดง นกเป็ดลาย นกเป็ดคับแค นก กาน้ำเล็ก นกยาง นกอีโก้ง นกอีล้ำ นกพริก นกตีนเทียน และนกนางนวล
- นกที่หายากมี ๑๓ ชนิด คือ นกกระทง นกกระทา นกกาบบัว นกตะกรุม นกกุลลาขาว นก ออก เขี้ยววรุ้ง เขี้ยวค่างดำขาว เขี้ยววรุ้ง เขี้ยววออสเปร นกอัญชัญคิ้วขาว นกกรัฟ และนกเงือก กรามข้าง
- นกที่ทำรังและวางไข่ภายในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบมี ๓๑ ชนิด
- นกที่พบตลอดทั้งปี มี ๒๖ ชนิด (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา, มปป.)

โดยเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาและพื้นที่ชุ่มน้ำโดยรอบ ได้รับการกำหนดเป็นพื้นที่สำคัญ เพื่อการอนุรักษ์นก (Important Bird Area: IBA) โดยจัดอยู่ในประเภท A๔iii ตามเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่

ระดับโลก ซึ่งหลักเกณฑ์ คือ เป็นพื้นที่ที่นกมาชุมนุมกันโดยที่พื้นที่จะต้องเป็นที่ทราบหรือคาดว่าเป็นแหล่งรวมกันอย่างสม่ำเสมอของนกน้ำไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ ตัว หรือนกทะเลไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คู่ต่อชนิดหรือมากกว่า ๑ ชนิด

พื้นที่ IBA ประกอบด้วยเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาและพื้นที่ชุ่มน้ำโดยรอบ มีลักษณะเป็นทะเลสาบน้ำกร่อย โดยมีสันทรายแยกพื้นที่ออกจากอ่าวไทย ประกอบด้วยส่วนที่เป็นแผ่นดิน มีลักษณะเป็นโคลนตม รวมถึงเกาะต่างๆหลายเกาะ เป็นแหล่งอาศัยและแหล่งอาหารที่สำคัญของนกน้ำหลายชนิด จำนวนมากกว่า ๒๐,๐๐๐ ตัว ซึ่งในจำนวนนี้พบทั้งนกน้ำประจำถิ่น นกชายเลนอพยพย้ายถิ่นในช่วงฤดูหนาว ชนิดที่พบมากที่สุดได้แก่ เป็ดแดง (*Dendrocygna javanica*) เป็ดลาย (*Ana querquedula*) เป็ดคับแค (*Nettapus coromandelianus*) นกยางเปีย (*Egretta garzetta*) นกยางโทนน้อย (*Mesophoyx intermedia*) นกยางกรอกพันธุ์จีน (*Ardeola bacchus*) นกอีโก้ง (*Porphyrio porphyrio*) และนกอีล้ำ (*Gallinula chloropus*) (สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๗)

นอกจากนี้ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาและพื้นที่ชุ่มน้ำโดยรอบยังเป็นแหล่งอาศัยของนกที่มีสถานภาพทางการอนุรักษ์เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพ.ศ. ๒๕๓๕ หลายชนิด (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๒ ค) ข้อมูลนกที่มีสถานภาพเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่พบบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนกลาง ซึ่งส่วนหนึ่งอยู่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา ดังแสดงในตารางที่ ๕-๖

ตารางที่ ๕-๖ นกที่มีสถานภาพทางการอนุรักษ์เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่พบบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนกลาง

ลำดับ	ชื่อไทย	ลำดับ	ชื่อไทย
๑	นกกาน้ำเล็ก	๒๐	นกกระเต็นอกขาว
๒	นกกระสาแดง	๒๑	นกตะขาบทุ่ง
๓	นกยางควาย	๒๒	นกแอ่นบ้าน
๔	นกยางทะเล	๒๓	นกเด้าดินทุ่ง
๕	นกยางโทนใหญ่	๒๔	นกขมิ้นน้อยธรรมดา
๖	นกยางเปีย	๒๕	นกปรอทหน้าवल
๗	นกยางไฟธรรมดา	๒๖	นกปรอทสวน
๘	เป็ดคับแค	๒๗	อีกา
๙	เป็ดแดง	๒๘	นกกระจ๊อยป่าโกงกาง
๑๐	เหยี่ยวแดง	๒๙	นกกระजิบหน้าท้องเหลือง
๑๑	นกกวัก	๓๐	นกกระจิบธรรมดา
๑๒	นกอีลุ้ม	๓๑	นกกระจิบคอดำ
๑๓	นกอีโก้ง	๓๒	นกยางเขนบ้าน
๑๔	นกแอ่นทุ่งใหญ่	๓๓	นกจับแมลงสีน้ำตาล
๑๕	นกตีนเทียน	๓๔	นกอีแพรดแถบอกดำ

ตารางที่ ๕-๖ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อไทย	ลำดับ	ชื่อไทย
๑๖	นกนางนวลแกลบ	๓๕	นกเอี้ยงสาริกา
๑๗	นกกาเหว่า	๓๖	นกกินปลีคอสีน้ำตาล
๑๘	นกบั้งรอกใหญ่	๓๗	นกกระตีดขี่หมู
๑๙	นกกระเต็นน้อยธรรมดา		

ที่มา: ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนกลาง, ๒๕๕๒ ค

(๔) แหล่งอาศัยของนกน้ำประจำถิ่น นกอพยพ และนกที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ

พื้นที่หมู่เกาะสี่ เกาะห้า ซึ่งตั้งอยู่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง โดยมีเกาะที่มีนกอีแอ่นทำรังในถ้ำ ได้แก่ เกาะท้ายถ้ำดำ เกาะรอก เกาะรูสี่ เกาะหน้าเทวดา เกาะกันตัง เกาะตาโส และเกาะยายโส ตามข้อมูลของส่วนกิจการรังนก องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง และจากการสำรวจภาคสนาม พบถ้ำที่มีนกอีแอ่นทำรังอยู่จำนวน ๖๔ ถ้ำ เป็นถ้ำขนาดใหญ่ ๗ ถ้ำ ถ้ำขนาดกลาง ๑๑ ถ้ำ และถ้ำขนาดเล็ก ๔๖ ถ้ำ

จากการประเมินโดยการใช้ค่าเฉลี่ยขนาดประชากรนก สัดส่วนของนกอีแอ่นรังขาวและนกอีแอ่นรังดำ ที่สำรวจได้จากถ้ำขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก พบว่านกอีแอ่นที่หมู่เกาะสี่เกาะห้า มีขนาดประชากรประมาณ ๘๐๐,๘๕๘ ตัว เป็นนกอีแอ่นรังขาวประมาณ ๒๐๐,๒๑๖ ตัว และนกอีแอ่นรังดำประมาณ ๖๐๐,๖๔๒ ตัว

รังของนกอีแอ่นมีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูง เนื่องจากชาวจีนมีความเชื่อว่ามีคุณสมบัติทางยา และหากได้รับประทาน ซึ่งมักจะเป็นในรูปของซูปรังนก จะทำให้ชีวิตยืนยาวและมีสุขภาพดีขึ้น ข้อมูลผลผลิตรังนกในหมู่เกาะสี่ เกาะห้า นับย้อนหลังไป ๑๐ ปี จากพ.ศ. ๒๕๔๕ พบว่ารังนกที่มีคุณภาพดีมีแนวโน้มลดลง โดยที่ยังไม่สามารถอธิบายได้ว่าเกิดจากสาเหตุใด (กำพลและคณะ, ๒๕๔๕)

(๕) โลมาอิรวตี

บริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุม ๒ จังหวัด คือ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา โดยภูมิประเทศของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงส่วนใหญ่เป็นพื้นน้ำประมาณ ๙๐% ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทะเลสาบในบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนบน และทะเลสาบสงขลาตอนกลางบางส่วน ที่เหลือเป็นพื้นดินและเกาะกลางทะเลสาบประมาณ ๑๐% พื้นที่ทะเลสาบในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงเป็นแหล่งอาศัยที่สำคัญของโลมาอิรวตี โดยมีรายงานการพบครั้งแรกตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นโลมาที่อาศัยอยู่ในทะเลสาบเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย และมีรายงานการพบเพียง ๒ แห่งในโลก โดยอีกแห่งที่พบคือบริเวณทะเลสาบชิลิกา ประเทศอินเดีย (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง, ๒๕๕๔)

โลมาอิรวตีจัดเป็นสัตว์คุ้มครองจำพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ลำดับที่ ๑๖๗ ตามกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๔๖ ตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ปัจจุบันจัดอยู่ในบัญชี ๑ ของอนุสัญญาไซเตส และเมื่อวันที่ ๑๓ เดือน

กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมรับ
โลมาอิรวดีที่อาศัยอยู่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงไว้ในพระราชินูปถัมภ์

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับโลมาอิรวดีของศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าว
ไทยตอนล่าง สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน กรมทรัพยากรทาง
ทะเลและชายฝั่ง (๒๕๕๔) พบว่าส่วนใหญ่โลมาจะแพร่กระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณแนวทึ่น ๑๐๐ ตารางกิโลเมตร และ ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในทะเลสาบสงขลาตอนบน พื้นที่ที่พบโลมาอิรวดีได้บ่อยที่สุด คือ
บริเวณตอนกลางของพื้นที่ระหว่างบ้านลำป่า จังหวัดพัทลุง และบ้านเชิงแส จังหวัดสงขลา ที่ระดับความ
เค็มตั้งแต่ ๐-๙ ppt ความลึกประมาณ ๒.๕ เมตร โดยชาวประมงมักเรียกบริเวณนี้ว่า “ลับห้า” ซึ่งอยู่ห่าง
จากสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือระยะทางประมาณ ๑๕
กิโลเมตร (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง, ๒๕๕๔) เนื่องจากประชากรโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา มีอยู่
น้อยมาก จากการสำรวจด้วยเรือส่วนใหญ่จะไม่พบ แต่เชื่อว่ามีโลมาอิรวดีอาศัยอยู่เนื่องจากการพบซาก
โลมาอยู่เสมอๆ โดยข้อมูลเมื่อพ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ติดตามการเคลื่อนไหวของโลมาอิรวดี
อย่างใกล้ชิดพบว่ามียูอยู่ระหว่าง ๒๐ - ๔๐ ตัว (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘) จากการสำรวจจำนวนโลมาอิรวดีโดยศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทย
ตอนล่างในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และ พ.ศ. ๒๕๔๙ (ข้อมูลยังไม่ตีพิมพ์) พบว่าโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา
เหลืออยู่ประมาณ ๒๕ ตัว และการสำรวจในทะเลสาบตอนบน พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยการสำรวจทางเรือด้วยวิธี
Line transect พบโลมาอิรวดีมากที่สุด ๑๕ ตัว บริเวณ ตำบลลำป่า ส่วนผลการสำรวจทางอากาศโดยใช้
เครื่องร่อนแบบไมโครไลท์ พบโลมาอิรวดีจำนวนมากที่สุด ๓๐ ตัว ในขณะที่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ การสำรวจทาง
เรือเมื่อเดือนมิถุนายน พบโลมาอิรวดี ๖ ตัว และการสำรวจทางอากาศในเดือนเมษายนพบโลมาอิรวดี ๑
ตัว ในขณะที่เดือนกันยายน ไม่พบโลมาอิรวดี (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง,
๒๕๕๑) แต่การสำรวจเมื่อวันที่ ๑๕ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ พบว่ามีโลมาอิรวดีหลงเหลืออยู่ในพื้นที่
ประมาณ ๒๕ - ๓๐ ตัว เป็นโลมาวัยอ่อนประมาณ ๗ ตัว และจาก การสำรวจครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๗ เดือน
สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ พบว่าปัจจุบันมีโลมาอิรวดีอาศัยอยู่ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงประมาณ ๒๕ ตัว
ในจำนวนนี้พบโลมาวัยอ่อนอาศัยรวมอยู่ด้วย (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง, ๒๕๕๔) (ตารางที่ ๕-๗)

ตารางที่ ๕-๗ การสำรวจพบประชากรโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลา

ปี	๒๕๔๗ ^๑	๒๕๔๘- ๒๕๔๙ ^๑	๒๕๕๐ ^๒		๒๕๕๑ ^๒			๒๕๕๓ ^๓	
			สำรวจ ทางเรือ	สำรวจ ทาง อากาศ	สำรวจทาง เรือ (มิถุนายน)	สำรวจทาง อากาศ (กันยายน)	สำรวจทาง อากาศ (เมษายน)	๑๕ มกราคม	๒๗ สิงหาคม
จำนวน (ตัว)	๒๐-๔๐	๒๕	๑๕	๓๐	๖	๐	๑	๒๕-๓๐	๒๕

ที่มา: ^๑สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘

^๒ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๑ ^๓เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง, ๒๕๕๔

๕.๓ ปัญหาและภัยคุกคามในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่พบในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ จากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานการสำรวจพื้นที่ สามารถสรุปสภาพปัญหาในพื้นที่ได้ดังนี้

๕.๓.๑ ปัญหาและสิ่งคุกคามคุณค่าตามมาตรา ๔๓ ได้แก่

ศาสนสถาน

แหล่งศาสนสถานในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ส่วนใหญ่จะเป็นพุทธศาสนสถาน ซึ่งมีความเก่าแก่และมีอายุมายาวนาน มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยปัจจุบันพบว่า ศาสนสถานหลายแห่งได้เสื่อมโทรมลง จากการสำรวจของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ระบุว่า ปัญหาภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ ๑) ภัยธรรมชาติ ๒) การบุกรุกลักลอบ ขุดค้น ขโมยและการถือครองโดยมิชอบ ๓) ภัยจากการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งศิลปกรรมโดยขาดความรู้ ความเข้าใจ ๔) ภัยจากการใช้ประโยชน์ของแหล่งศิลปกรรมไม่เหมาะสม ๕) ความแตกต่างและความขัดแย้งของชุมชนในการดูแลรักษา และ ๖) การขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งศิลปกรรม

จากการประเมินพบว่า ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระมีวัดที่มีภัยคุกคามมากกว่า ๓-๔ ประเด็น จาก ๖ ประเด็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งต้องมีมาตรการคุ้มครองป้องกันอย่างเร่งด่วนมี ๓ วัด คือ วัดสูงเกาะใหญ่ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ วัดบ่อทรัพย์ ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร และภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดสุวรรณคีรี ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร ได้รับผลกระทบจากน้ำฝนถูกลบเลื่อนไปเกือบทั้งหมด เหลือเฉพาะด้านหลังพระประธานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘) โดยวัดบ่อทรัพย์และวัดสุวรรณคีรี เป็นวัดในเขตควบคุมผังเมืองรวมท่าเรือน้ำลึกสงขลา

นอกจากนี้จากข้อมูลการระดมความคิดเห็นการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ระบุว่า โบราณสถานที่สำคัญที่ควรให้มีการเร่งดำเนินการอนุรักษ์/บูรณะ ด้วยการออกแบบดำเนินการอนุรักษ์/บูรณะ รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดทำเป็นจดหมายเหตุที่ควรเร่งดำเนินการในระยะแรกในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ๕ วัด คือ พระอุโบสถวัดพังก ตำบลสนามชัย อำเภอสทิงพระ วัดบ่อทรัพย์ ตำบลหัวเขา พระนอนวัดแหลมจาก ตำบลปากอ อำเภอสิงหนคร วัดสี่หยัง ตำบลบ่อตรุ อำเภอระโนด และวัดสูงเกาะใหญ่ ตำบลหัวเขา อำเภอกระแสดินธุ์ โดยในแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาฉบับปีพ.ศ. ๒๕๔๘ - พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้มีโครงการอนุรักษ์และพัฒนาประวัติศาสตร์และ

โบราณคดีที่เสื่อมโทรมทั้ง ๕ แห่งแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่า มีโบราณสถานที่ยุทธศาสตร์ซ่อมแซมได้ไม่กี่แห่ง เนื่องจากปัญหาทางงบประมาณที่ไม่ได้รับและมีความสำคัญรองจากพื้นที่อื่นๆ ประกอบกับพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับโบราณสถาน หรือโบสถ์เก่า โดยปล่อยให้มีการทิ้งร้างและมีสภาพทรุดโทรม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๑)

จากการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระพบว่า วัดในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาส่วนใหญ่จะมีการเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลาซึ่ง หากไม่ได้รับการดูแลที่ถูกต้อง ก็อาจจะทำให้มีการเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้นได้ต่อไปในอนาคต (โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา, ๒๕๔๘)

รอยชุมชนโบราณ

จากที่ได้กล่าวมาแล้วรอยชุมชนโบราณในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งได้แก่รอยชุมชนโบราณปะโอ รอยชุมชนโบราณสทิงพระ รอยชุมชนโบราณเขาควหา-เขาพะโค๊ะ รอยชุมชนโบราณสีหยัง โดยรอยชุมชนโบราณทั้ง ๔ แห่งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่ยังไม่มีกฎหมายพิเศษที่อยู่ในการควบคุมหรืออนุรักษ์ โดยจากข้อมูลทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์พบว่า รอยชุมชนโบราณเขาควหา-พะโค๊ะ ซึ่งเป็นรอยชุมชนโบราณในพื้นที่ ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ ซึ่งประกอบด้วยแหล่งโบราณสถานและสถาปัตยกรรมหลายชิ้นที่ได้รับการทำลายสูง เช่น สถาปัตยกรรมของจังหวัดสงขลาที่เก่าแก่ที่สุด และมีลักษณะโดดเด่นและมีเพียงแห่งเดียวของประเทศไทย เป็นถ้ำที่เกิดจากการสลักเขาให้เป็นถ้ำ มีการใช้สถานที่ภายในให้เป็นสัดส่วนที่บริเวณเขาควหา โดยปัจจุบันพบว่า สถาปัตยกรรมเหล่านั้นได้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมาก ซึ่งสมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์

ตระพัง

ตระพังในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระจากรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องแหล่งน้ำขนาดเล็กในคาบสมุทรสทิงพระ(กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๗) พบว่าปัญหาของตระพังที่เกิดขึ้นหรือพบอยู่ ส่วนใหญ่จะมีสภาพตื้นเขิน ตลิ่งพัง บริเวณรอบตระพังมีวัชพืชขึ้น ซึ่งส่งผลให้ปริมาณการใช้น้ำหรือปริมาณน้ำที่กักเก็บให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์มีน้อยลง เช่น พังพระ ในตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ เป็นพังที่มีความสำคัญทั้งทางประวัติศาสตร์และเป็นแหล่งกักเก็บน้ำให้แก่ครัวเรือนบริเวณนั้นถึง ๑,๐๐๐ กว่าครัวเรือน แต่จากสภาพปัจจุบันพบว่า การกักเก็บน้ำไม่เพียงพอซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขต่อไป

๒. วิถีวัฒนธรรม (โหนด นา เล)

วิถีโหนด

การทำอาชีพขึ้นต้นตาลเป็นอาชีพที่อยู่คู่คนคาบสมุทรสทิงพระมานานเช่นเดียวกับ การทำนา ในอดีตคาบสมุทรสทิงพระเป็นพื้นที่ที่ถือว่ามัตต้นตาลมากที่สุดในประเทศไทย (เกษตรจังหวัดสงขลา, ๒๕๔๒) และได้มีการลดลงเป็นจำนวนมาก จากการศึกษาล่าสุดเมื่อปี ๒๕๔๙ เหลือประมาณ ๑,๒๖๒๗๗๑ ต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาไม่ถึง ๑๐ ปี ตาลโตลดลงไปเกินร้อยละ ๕๐ และคาดว่าจะลดลงเรื่อยๆ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาการเกิดน้ำท่วมหรือฝนแล้ง อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงที่นาไปเป็นพื้นที่ใช้

ประโยชน์อย่างอื่น เช่น นากุ้ง สวนยางพารา ที่อยู่อาศัย ในขณะที่บางพื้นที่มีการทำนาเข้มข้นขึ้นเช่น บริเวณทุ่งระโนด เป็นต้น ทำให้วิถีชีวิตหรือการขึ้นตาลของชาวคาบสมุทรสทิงพระลดลงเป็นจำนวนมาก

วิถีนา

การทำนาเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนในลุ่มน้ำแห่งนี้ โดยมีการทำในที่ลุ่มโดยทั่วไปและบริเวณ ชายขอบพรุ บริเวณที่มีการทำนาข้าวที่สำคัญในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบ ได้แก่ พื้นที่ราบตอนกลางของจังหวัด พัทลุง และพื้นที่ในคาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งถือได้ว่าเป็น“แหล่งอยู่อาศัยของคนภาคใต้ตอนล่าง”

อย่างไรก็ตามเมื่อเวลาผ่านไปพื้นที่นาข้าวได้ลดลงตามลำดับโดยมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งวิธีการ ทำนาและตำแหน่งพื้นที่ทำนาอย่างมาก จากเดิมที่มีการทำนาปีทั้งในพื้นที่ลุ่มและชายขอบพรุ โดยใช้วิธีการ ง่ายๆ ใช้แรงงานคน สัตว์ และใช้ปุ๋ยที่ได้จากแหล่งธรรมชาติตามถ้ำต่างๆ ที่เรียกว่า“มายาเขา” ควบคู่ กับมูลสัตว์มาเป็นการทำนาปรังในบางพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงตั้งแต่ประมาณ ๑๕ ปี ที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงเห็นได้ชัดมาก เนื่องจากการพัฒนาระบบชลประทาน มีการใช้ข้าวพันธุ์ใหม่ ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี และเครื่องจักรกลมากขึ้นทั้งรถไถนาและรถเกี่ยวข้าว

โดยรวมแล้วการทำนาได้ลดลงอย่างมากในหลายพื้นที่อันเนื่องจากปัญหาการเกิดน้ำท่วมหรือ ฝนแล้ง อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงที่นาไปเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์อย่างอื่น เช่น นากุ้ง สวนยางพารา ที่อยู่ อาศัย ในขณะที่บางพื้นที่มีการทำนาเข้มข้นขึ้นเช่นบริเวณทุ่งระโนด เป็นต้น

วิถีเล

คนในชุมชนที่อาศัยอยู่รอบๆ ทะเลสาบสงขลาโดยเฉพาะที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมทะเลสาบและ แหล่งน้ำต่างๆ ดำรงชีวิตด้วยการทำประมงมาอย่างยาวนาน แม้ในปัจจุบันผู้คนเหล่านี้ จำนวนไม่น้อยยังใช้ ประโยชน์จากทะเลสาบสงขลาเพื่อทำการประมง โดยมีผู้ประกอบการอาชีพประมงรอบทะเลสาบสงขลาไม่น้อย กว่า ๕,๐๐๐ คนเรือน

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงได้เปลี่ยนแปลงจากการใช้เครื่องมือง่ายๆ ที่ผลิต ขึ้นมาเองจากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น ไซปลาที่จากทำไม้และไม้ไผ่ โม่ระ โปะน้ำตื้น ล้นปลาไหล อวนที่ ทำจากด้าย ฯลฯ มาใช้เครื่องมือที่หาซื้อได้ง่ายในท้องตลาดและมีประสิทธิภาพมากกว่า นอกจากนี้ยังมีการ ทำประมงอย่างหนาแน่นในบางพื้นที่ รวมทั้งการใช้เครื่องมือประมงชนิดทำลายล้าง เช่น อวนรุน ยาเบื่อ โพงพางและเครื่องช็อตปลา จนทำให้เกิดปัญหาตามมาจนถึงขั้นวิกฤต ซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาผลผลิตสัตว์น้ำที่ จับได้ลดน้อยลงมากจนชาวบ้านบางส่วนต้องเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นๆ เช่นรับจ้าง ทำงานโรงงาน ฯลฯ คนเหล่านี้ส่วนมากเข้ามาทำงานในตัวเมืองหรือชุมชน สำหรับชาวประมงพื้นบ้านบางส่วนได้เปลี่ยนอาชีพไป ชับเรื่อนานักท่องเที่ยวชมทะเลสาบ และทำการค้าขายเล็กๆน้อยๆ แก่นักท่องเที่ยว

๕.๓.๓ ปัญหาและสิ่งคุกคามคุณค่าตามมาตรา ๔๕ ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

๕.๓.๓.๑ เขตฝั่งเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา และเขตควบคุมอาคาร

๑) ชายฝั่งทะเล

ปัญหาที่พบบริเวณชายฝั่งทะเลในเขตควบคุมอาคาร จากรายงานของสิน สิ้นสกุล และคณะ (๒๕๔๕) พบว่าชายฝั่งจังหวัดสงขลา มีการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งเกิดขึ้นหลายบริเวณ โดยเป็นชายฝั่งที่มีการ กัดเซาะรุนแรง ๔ กิโลเมตร กัดเซาะปานกลาง ๓๓ กิโลเมตร ส่วนชายฝั่งสะสมตัวประมาณ ๓๑.๕ กิโลเมตร ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงไม่มาก ชายฝั่งที่มีการเปลี่ยนแปลงส่วนมากจะอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัด ตั้งแต่อำเภอเมืองขึ้นไป ซึ่งเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์เป็นหลัก ในปัจจุบันการพังทลายของชายฝั่งได้เกิดขึ้น

ทั่วไป จากการสำรวจพื้นที่กัดเซาะชายฝั่งทะเล จังหวัดสงขลา โดยส่วนจัดการที่ดินชายฝั่ง ร่วมกับศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๓ จังหวัดสงขลา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน ๓ ครั้ง ในระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ วันที่ ๖ - ๑๐ และ วันที่ ๑๙ - ๒๒ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเป็นการสำรวจทั้งทางบกและทางอากาศ ทำให้เห็นภาพการกัดเซาะในภาพกว้าง และผลจากสิ่งก่อสร้างชายฝั่ง ที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงแนวชายฝั่งทุกๆ บริเวณที่มีการก่อสร้าง โดยเฉพาะบริเวณปากทะเลสาบ ซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือน้ำลึกสงขลา สภาพคลื่นลมในช่วงที่สำรวจมีความรุนแรง คลื่นสูงประมาณ ๒ - ๓ เมตร พบพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งทะเลรุนแรง บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ ได้แก่ ชายหาดตำบลบ่อตรุ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา หาดทรายแก้ว ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา สอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์ภูมิภาคเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศภาคใต้ (๒๕๕๒) พบว่าการกัดเซาะชายฝั่ง พื้นที่ปรากฏการกัดเซาะอย่างเห็นได้ชัด คือ ชายฝั่งบริเวณหาดทรายแก้ว เขตเทศบาลสิงหนคร อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยการกัดเซาะมีทางระยะประมาณ ๒,๙๑๖ เมตร เริ่มตั้งแต่บ้านอ่าวทะเลนอกผ่านสถานปฏิบัติธรรมหาดทรายแก้ว ไปทางทิศเหนือจนถึงบ้านหัวเลี้ยว ตำบลชิงโค ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและที่ตั้ง ของหมู่บ้านชาวประมงรวมทั้งร้านค้าริมชายหาด โรงแรม และสำนักสงฆ์ การกัดเซาะในบริเวณนี้มีแนวกว้างสุดประมาณ ๓๒๕ เมตร ตั้งแต่บริเวณทิศเหนือของสถานปฏิบัติธรรมหาดทรายแก้ว จนถึงโรงแรมหาดแก้วรีสอร์ท อัตราการกัดเซาะประมาณ ๖ เมตรต่อปี โดยมีเนื้อที่กัดเซาะทั้งหมดประมาณ ๑๘๗ ไร่ จัดเป็นพื้นที่กัดเซาะในระดับรุนแรง สอดคล้องกับข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามของคณะผู้ศึกษา เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๓ พบว่าการกัดเซาะชายฝั่งมีระดับความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น แนวกัดเซาะชายฝั่งขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยคลื่นได้ซัดทรายเข้ามาทับถมบริเวณสถานปฏิบัติธรรม และลากูน (Lagoon) ด้านหลังหาดขาดหายไป และเริ่มกัดเซาะเป็นเว้าเข้ามาในแผ่นดินเริ่มตั้งแต่สถานปฏิบัติธรรม จนถึงโรงแรมหาดแก้วรีสอร์ท ทำให้ป่าชายหาดบริเวณนี้เสียหายเป็นจำนวนมาก หากไม่ได้รับการป้องกันแก้ไขอย่างเร่งด่วนอาจสูญเสียพื้นที่ชายหาดบริเวณนี้ภายในระยะเวลาอันใกล้ ดังรูปที่ ๕- ๒๐

รูปที่ ๕-๒๐ การกัดเซาะบริเวณหาดตำบลบ่อตรุ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

การสร้างเขื่อนกันทรายและคลื่นบริเวณปากทะเลสาบสงขลา เป็นส่วนหนึ่งของโครงการทำเทียบเรือน้ำลึกสงขลา ซึ่งมีการก่อสร้างขยายเพิ่มเติมเขื่อนกันทรายและคลื่นออกมาในทะเล พบการกัดเซาะชายฝั่งด้านเหนือโครงสร้างประมาณ ๓ กิโลเมตร บริเวณวัดหาดทรายแก้ว พื้นที่หายไปมากกว่า ๘๐ ไร่ ตลอดแนวชายฝั่งด้านเหนือเขื่อนกันทรายและคลื่นบริเวณปากทะเลสาบสงขลา พบการกัดเซาะชายฝั่ง โดยมีพื้นที่ชายฝั่งสูญหายเป็นระยะทางลึกเข้ามามากกว่า ๒๐๐ เมตร ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (รูปที่ ๕-๒๑)

รูปที่ ๕-๒๑ พื้นที่กัดเซาะชายฝั่งด้านเหนือโครงสร้างบริเวณวัดหาดทรายแก้ว

รูปที่ ๕-๒๒ บริเวณชายหาดฝั่งตรงกันข้ามสถานปฏิบัติธรรม และ ข) หลังบ้านพักพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ที่ อำเภอสทิงพระ

๒) เมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดง

เมืองเก่าฝั่งหัวแดง ถือเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญและมีคุณค่าต่อชาวสงขลาเป็นอย่างยิ่ง ในปัจจุบันเมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดง ซึ่งประกอบด้วย ที่ฝั่งศพพระยาแขก เขาน้อย เจดีย์บนเขาน้อย คูเมือง และป้อมเมืองสงขลา ที่ฝั่งศพต้นสกุลสงขลา และเจดีย์บนยอดเขาทุกุต โดยในสภาพปัจจุบันมีความเสื่อมโทรมลงเป็นจำนวนมาก ทั้งเนื่องด้วยการเสื่อมไปจากภัยธรรมชาติ เช่น บริเวณกำแพงเมือง หรือ คูเมืองในบริเวณเมืองเก่า หรือการบุกรุกไปทำการเกษตรปลูกยางปลูกปาล์มและสร้างโรงเรียนสอนศาสนาตาดีการ์ขึ้น (จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปกรรมที่ ๑๓ สงขลา) ซึ่งเมืองในบริเวณดังกล่าวตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติผังเมือง ในบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินเพื่อการอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย

จากการเห็นความสำคัญของเมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาได้ดำเนินโครงการศึกษาและจัดทำแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์ เมืองเก่าหัวเขาแดง ซึ่งเพื่อให้บริเวณเมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดงได้เป็นแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นแหล่งเรียนรู้ ต่อไป

๕.๓.๓.๒ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา(อุทยานนกน้ำคูขุด) และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง

๑) ป่าบึง ป่าพรุ และป่าชายเลน

ปัจจุบันพบว่าพื้นที่ป่าบึง ป่าพรุ และป่าชายเลน มีสภาพเสื่อมโทรมและลดลง สาเหตุเนื่องจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่โดยการขาดการบำรุง ดูแลรักษา และการเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ เช่น เปลี่ยนมาเป็นพื้นที่ทางการเกษตร และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และทำนาเกลือ

จากรายงานโครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (๒๕๕๐) รายงานถึงสาเหตุของการลดลงของพื้นที่พรุในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การบุกรุกพื้นที่พรุเพื่อ การเกษตร เช่น ทำเป็นสวนปาล์ม น้ำมัน เป็น ที่อยู่อาศัย การตัดถนน ผ่านป่าพรุการขุดคลองเชื่อมพรุ การตัดไม้ทำลายป่า การประมงที่ผิดวิธี การเกิดน้ำท่วมขังมากและเป็นเวลานาน การปิดกั้นพรุโดยวิธีต่างๆ และการปฏิรูปที่ดินทำกิน (สปก.) เป็นต้น นอกจากนี้การบังคับใช้ทางกฎหมายยังมีอุปสรรคและปัญหาหลายประการที่ต้องแก้ไข

๒) แหล่งทรัพยากรประมง

ข้อมูลจากการบอกเล่าของชาวประมงและการสำรวจ แสดงให้เห็นว่าปริมาณสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาทั้ง ๓ ตอน ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับคาบสมุทรสทิงพระ มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้ที่มีแนวโน้มลดลงและมีขนาดเล็กลง เช่น ผลการจับสัตว์น้ำที่จับจากโพงพางซึ่งมีขนาดเล็กลง และมีสัดส่วนของกุ้งซึ่งมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงมีปริมาณลดลง (ธีระ, ๒๕๕๑) และสัตว์น้ำที่ได้จากการจับโดยใช้ไซ่ซึ่งแม้ว่าสัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มกุ้ง แต่สัตว์ในกลุ่มปลาที่จับได้ไม่ใช่ปลาเศรษฐกิจ และสัตว์น้ำที่จับได้มีขนาดเล็กลง (สุภาพร, ๒๕๕๑) สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ทำการติดตามปริมาณสัตว์น้ำตามท่าขึ้นปลาต่างๆ รอบทะเลสาบสงขลา โดยวิธี Landing Statistic ในจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุงรวม ๕๐ แห่ง เป็นประจำทุกเดือน (ไม่รวมที่นำไปบริโภคในครัวเรือน) ได้ผลผลิตรวมของสัตว์น้ำดังแสดงในตารางที่ ๕-๗ ซึ่งพบว่าปริมาณสัตว์น้ำที่ชาวประมงจับได้ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ในปีพ.ศ. ๒๕๕๑ และ พ.ศ. ๒๕๕๒ ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ลดลงกว่าปีอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด

ตารางที่ ๕-๘ ชนิดและปริมาณสัตว์น้ำโดยรวมที่สำรวจจากทำขึ้นปลารอบทะเลสาบสงขลา
ปี พ.ศ. ๒๕๔๖- พ.ศ. ๒๕๕๒

สัตว์น้ำ	ปริมาณที่จับได้ (กก./ ปี)						
	๒๕๔๖ ^๑	๒๕๔๗ ^๑	๒๕๔๘ ^๑	๒๕๔๙ ^๑	๒๕๕๐ ^๒	๒๕๕๑ ^๓	๒๕๕๒ ^๔
รวมทุกชนิด	๑,๓๘๑,๔๗๑	๑,๑๙๗,๙๓๓	๑,๑๔๘,๙๐๖	๑,๑๔๕,๕๘	๑,๐๕๔,๖๗	๗๒๙,๔๔๕	๖๙๗,๒๕๗
จำนวนชนิด	๑	.๓	.๕	๙.๕	๑		๗

ที่มา: ^๑สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐

^๒สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, ๒๕๕๐

^๓สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, ๒๕๕๑

^๔สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, ๒๕๕๒

การลดลงของปริมาณสัตว์น้ำดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพประมงของชุมชนรอบทะเล โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ มีรายงานว่ามีชาวประมงอาศัยอยู่บริเวณรอบทะเลสาบสงขลาประมาณ ๔,๐๐๐ ครัวเรือน และเพิ่มจำนวนเป็นประมาณ ๒๓,๔๕๘ ครัวเรือน หรือประมาณ ๑๕๗,๙๒๑ คน จาก ๑๘๔ หมู่บ้าน จากรายงานการสำรวจข้อมูลเพื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ เนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณรอบๆ ทะเลสาบสงขลาเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว (วิเศษ และสิริ, ๒๕๒๘) แต่จากข้อมูลการสำรวจเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๒๙ พบว่ามีครัวเรือนชาวประมงในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเพียง ๑๐,๓๖๓ ครัวเรือน จาก ๑๕๐ หมู่บ้าน (สิริ และคณะ, ๒๕๓๐) และจากข้อมูลการสำรวจของสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ พบว่ามีชุมชนประมงรอบทะเลสาบสงขลา (ไม่รวมพรุควนเคร็ง) จำนวน ๑๕๘ หมู่บ้าน มีครัวเรือนทั้งสิ้น ๘,๐๐๖ ครัวเรือน (อังสุณี และคณะ, ๒๕๓๙) (ตารางที่ ๕-๙)

ตารางที่ ๕-๙ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนประมง

ชุมชนประมง	ครัวเรือน			
	๒๕๑๕ ^๑	๒๕๒๗ ^๑	๒๕๒๗-๒๕๒๙ ^๒	๒๕๓๘ ^๓
ชุมชนประมงรอบทะเลสาบตอนล่าง	-	-	๒,๙๗๒	๒,๔๙๐
ชุมชนประมงรอบทะเลสาบตอนบนและทะเลสาบตอนกลาง	-	-	๖,๕๗๑	๔,๕๗๕
ชุมชนประมงรอบทะเลน้อย	-	-	๘๒๐	๙๔๑
รวม	๔,๐๐๐	๒๓,๔๕๘	๑๐,๓๖๓	๘,๐๐๖

ที่มา: ^๑วิเศษ และสิริ, ๒๕๒๘; ^๒สิริ และคณะ, ๒๕๓๐; ^๓อังสุณี และคณะ, ๒๕๓๙

จากข้อมูลจำนวนชาวประมงในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาจะเห็นว่าจากปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นต้นมา มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะชุมชนประมงรอบทะเลสาบสงขลาตอนบนและตอนกลางที่มีการลดลงเกือบ ๒,๐๐๐ ครัวเรือน ระหว่างปี ๒๕๒๗-๒๕๓๘ การลดลงของชุมชนประมงมีสาเหตุมาจากสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ซึ่งส่งผลกระทบต่อชาวประมง เนื่องจากทำให้ผลผลิตทางการประมงลดลง ผลผลิตสัตว์น้ำที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุน รายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ทำให้บางส่วน

จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพ บางส่วนต้องอพยพไปทำงานนอกชุมชน โดยเฉพาะไปเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมและแรงงานราคาถูกทั่วไป (นฤทธิ, ๒๕๕๐) สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจวรรณ และอรร่อน (๒๕๕๐) ซึ่งพบว่าผู้หญิงเข้ามาเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้นซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากรายได้จากการทำประมงไม่เพียงพอ สืบเนื่องมาจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง

จากการวิเคราะห์สาเหตุของการลดลงของทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา พบว่ามีสาเหตุหลักมาจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

(๑) การทำลายแหล่งอาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน

แหล่งที่อยู่อาศัยที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนที่สำคัญในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ ป่าชายเลนและป่าพรุ ซึ่งในปัจจุบันมีการลดลงของป่าชายเลนในบางพื้นที่และป่าพรุของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งจะส่งผลให้สัตว์น้ำขาดแหล่งที่อยู่อาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน พื้นที่ป่าชายเลนในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาส่วนใหญ่พบกระจายอยู่บริเวณโดยรอบทะเลสาบ จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าชายเลนโดยการเปรียบเทียบข้อมูลของปี พ.ศ.๒๕๔๓ ของกรมพัฒนาที่ดินและ พ.ศ.๒๕๔๙ จากโครงการภายใต้แผนงบประมาณในเชิงบูรณาการการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยมีส่วนร่วมของชุมชน ในภาพรวมพื้นที่ป่าชายเลนสมบูรณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดย พ.ศ. ๒๕๔๓ มีพื้นที่ป่าชายเลน ๖,๒๕๐.๔๒ ไร่ และในปีพ.ศ. ๒๕๔๙ มีพื้นที่ป่าชายเลน ๑๐,๓๘๑.๒๕ ไร่ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในรายพื้นที่จะพบว่าบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่างมีการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนมาก คิดเป็นพื้นที่ ๕๔๘.๖๙ ไร่ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐)

ในส่วนของพื้นที่ป่าพรุในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พื้นที่ป่าบึงและป่าพรุมีการลดลงโดยในภาพรวมของปี พ.ศ.๒๕๔๓ มีพื้นที่ป่าบึง ป่าพรุสมบูรณ์อยู่ ๑๔๘,๒๐๕.๗๓ ไร่ แต่จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ พบพื้นที่ป่าบึง ป่าพรุสมบูรณ์เพียง ๗๙,๓๒๕.๐๐ ไร่ โดยพื้นที่พรุควนเคร็งในจังหวัดพัทลุงและนครศรีธรรมราชมีการลดลงของพื้นที่พรุมากที่สุด (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐)

(๒) การตื้นเขินของทะเลสาบ

การตื้นเขินของทะเลสาบมีสาเหตุมาจากการชะล้างพังทลายของดินตะกอนจากที่สูง เครื่องมือประมงที่กีดขวางการไหลเวียนน้ำ และไม่มีการขุดลอกพื้นที่ที่มีการตื้นเขินหรือมีการขุดลอกแต่การดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาการตื้นเขินของทะเลสาบ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในด้านอุทกศาสตร์ของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จากรายงานของกรมทรัพยากรธรณีเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๕๐ ระบุว่าทะเลสาบสงขลาประสบกับปัญหาการตื้นเขิน โดยมีอัตราการสะสมตัวของตะกอนยุคใหม่ที่สูงมาก ซึ่งหากเทียบกับระดับความลึกของทะเลสาบที่มีความลึกเฉลี่ยอยู่ประมาณ ๑.๕ เมตร จะใช้เวลาเพียงไม่นานที่ทำให้ทะเลสาบตื้นจนไม่สามารถเดินทางและใช้ประโยชน์ได้ จนในที่สุดอาจส่งผลให้เปลี่ยนสภาพจากทะเลสาบจนกลายเป็นป่าพรุ ซึ่งจะส่งผลถึงสภาพแวดล้อมโดยรอบของทะเลสาบ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ อาชีพ และความเป็นอยู่ของมนุษย์ (กรมทรัพยากรธรณี, ๒๕๕๐) พื้นที่ในทะเลสาบสงขลาทั้ง ๓ ตอน ประสบปัญหาการตื้นเขิน ซึ่งแต่ละบริเวณมีสาเหตุของการตื้นเขินแตกต่างกัน

พื้นที่บริเวณทะเลสาบตอนบนและตอนกลาง ตั้งแต่ใต้ทะเลน้อยลงมาถึงปากกรอมมีความตื้นเขินเช่นกัน จากข้อมูลเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๕๐ มีความลึกเฉลี่ยเพียง ๑.๘๑ เมตร ในบางฤดูกาลจะมีพีชีน้ำปกคลุมท้องน้ำ ซึ่งจะเร่งให้มีการตกตะกอนมากขึ้น สำหรับทะเลสาบตอนกลางมีพื้นที่ตื้นเขินขนาดใหญ่ครอบคลุมเนื้อที่กว่าครึ่งหนึ่งของทะเลสาบตอนกลางด้านตะวันตก สาเหตุของการตื้นเขินในบริเวณนี้ที่

สำคัญคือ ตะกอนจากคลองที่ไหลลงสู่ทะเลสาบ ประกอบกับกระแสน้ำในทะเลสาบตอนบนและตอนกลาง โดยทั่วไปมีความเร็วอ่อนมาก (ยกเว้นบริเวณปากอ่าว) เพราะไม่ได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้น-น้ำลง (กรมโยธาธิการและผังเมือง, ๒๕๕๐) จากการสอบถามชุมชนในพื้นที่ ชุมชนระบุว่าบริเวณที่ประสบปัญหาการตื่นเขินค่อนข้างรุนแรงบริเวณทะเลสาบตอนกลางคือ บริเวณตำบลคูขุด อำเภอสตงิ่งพระ จังหวัดสงขลา

ในส่วนของทะเลสาบตอนล่าง การใช้เครื่องมือประมงประเภทต่างๆ จำนวนมากวางกระจายครอบคลุมพื้นที่ทะเลสาบตอนล่าง โดยเฉพาะประเภทเครื่องมือประจำที่ เช่น โพงพางที่มีการวางหนาแน่น บริเวณปากทะเลสาบสงขลา จะปิดช่องทางน้ำส่งผลให้เกิดการตื่นเขินของทะเลสาบเกิดเร็วขึ้น และเครื่องมือประมงประเภทไชน่งที่มีแผ่นอวนที่เป็นปีกยาว ๒ ข้างจะเป็นตัวชะลอตะกอนในน้ำให้ไหลช้าลง และก่อให้เกิดการตกตะกอนจำนวนมากหน้าปากไซและก่อให้เกิดการตื่นเขินของแหล่งน้ำตามมา (คณะกรรมการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา, ๒๕๕๓)

(๓) การเปลี่ยนแปลงระบบไหลเวียนน้ำในทะเลสาบสงขลา ซึ่งส่งผลต่อการเข้ามาของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำจากทะเลอ่าวไทยและการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำในทะเลสาบ

การเปลี่ยนแปลงระบบการไหลเวียนของน้ำในทะเลสาบสงขลาเกิดจากการปิดวงจรมลน้ำเค็มจากฝั่งอ่าวไทยและคลองเชื่อมอีก ๘ คลอง และการสร้างท่าเรือน้ำลึกซึ่งกีดขวางทางไหลเข้าออกของน้ำทะเล (คณะกรรมการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา, ๒๕๕๓) ชาวประมงในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเชื่อว่าการที่น้ำเค็มเข้ามาในทะเลสาบจะนำพาสัตว์น้ำกร่อยและน้ำเค็มทั้งที่เป็นตัวอ่อนและระยะเป็นไข่เข้ามาในทะเลสาบ ทำให้สัตว์น้ำเหล่านี้เข้ามาอาศัยอยู่ในทะเลสาบเป็นจำนวนมาก เมื่อน้ำเค็มไม่สามารถเข้ามาได้จะส่งผลให้สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาลดน้อยลง (โครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้, ๒๕๔๕; สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘; อมรรรัตน์, ๒๕๔๙) ชาวประมงทะเลน้อยยืนยันว่าหลังจากการปิดปากกระวะ ปลาหลายชนิด เช่น ปลาดุกทะเล ปลากดทะเล ปลาทู ปลากระพงขาว ปลาคูม และกุ้งแตรเริ่มหมดไปเรื่อยๆ (โครงการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้, ๒๕๔๕)

(๔) คุณภาพน้ำในลำคลองสายหลักและทะเลสาบเสื่อมโทรม

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาถูกจัดเป็น ๑ ใน ๕ ลุ่มน้ำที่เสื่อมโทรมที่สุดของประเทศ จากการสำรวจโดยหลายหน่วยงาน พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามีปัญหามลพิษอย่างชัดเจนในหลายบริเวณ แหล่งกำเนิดมลพิษในเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ ประเภทใหญ่ๆ คือ โรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มสุกร นาทุ่ง และพื้นที่เกษตรอื่นๆ โดยน้ำเสียจากแหล่งต่างๆ ที่ไม่ได้รับการบำบัดอย่างถูกต้อง และถูกปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา ก่อให้เกิดสภาวะมลพิษและองค์ประกอบของคุณภาพน้ำที่แตกต่างกัน และหากไม่ได้รับการบำบัดที่ถูกต้องจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอีกมากมาย

จากการตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ โดยพิจารณาดัชนีตัวแปรค่าออกซิเจนละลายน้ำ (Dissolved Oxygen, DO) พบว่า คุณภาพน้ำในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา (ปีพ.ศ. ๒๕๕๐ - พ.ศ. ๒๕๕๒) อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปเพียงร้อยละ ๖๐ ซึ่งจะเห็นได้ว่าคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปลดลงเมื่อเทียบกับในอดีต (ช่วงปีพ.ศ. ๒๕๔๗ - พ.ศ. ๒๕๔๙) ซึ่งคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงร้อยละ ๖๗ โดยพื้นที่ที่มีปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมาโดยตลอดได้แก่ บริเวณทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง คลองอู่ตะเภาและคลองสำโรง จังหวัดสงขลา (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖, ๒๕๕๒)

จากการตรวจสอบคุณภาพน้ำในพื้นที่คาบสมุทรสติงพระโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ (๒๕๕๒) โดยทำการเก็บตัวอย่างในบริเวณพื้นที่คาบสมุทรสติงพระ ซึ่งมีจุดเก็บตัวอย่าง ๗ จุดด้วยกัน ในการเก็บตัวอย่างครั้งนี้ พบว่า พื้นที่คาบสมุทรสติงพระมีค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และปริมาณความสกปรก (BOD) อยู่ในในสภาพที่เสื่อมโทรมที่จุดเก็บตัวอย่างที่ปากคลองสำโรงและปากคลองบ้านโรง ส่วนในจุดเก็บตัวอย่างอื่น ๆ มีสภาพพอใช้ ดังแสดงในตารางที่ ๕-๑๐

ตาราง ๕-๑๐ คุณภาพน้ำในพื้นที่คาบสมุทรสติงพระ ปี ๒๕๔๗-๒๕๕๐

ลำดับ ที่	จุดเก็บตัวอย่าง	Do(Mg/L)				BOD(Mg/L)			
		๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๔๗	๒๕๔๘	๒๕๔๙	๒๕๕๐
๑.	ปากคลองบ้านโรง	๓.๘๓	๖.๐๐	๕.๙๐	๒.๖๓	๒.๑๕	๒.๓๗	๒.๕๗	๔.๑๓
๒.	กลางทะเลหลวง	๖.๖๕	๖.๒๐	๕.๘๗	๕.๘๗	๒.๑๕	๑.๗๗	๑.๓๗	๒.๑๗
๓.	บ้านปากจำ	๕.๘๓	๕.๙๐	๕.๒๐	๔.๕๐	๑.๑๗	๐.๙๓	๑.๐๓	๒.๐๐
๔.	สะพานดินสุถานนท์ ช่วง ๒	๕.๖๗	๔.๗๓	๖.๐๐	๓.๗๐	๑.๓๓	๑.๒๓	๑.๒๓	๑.๖๗
๕.	ปากคลองสำโรง	๐.๗๒	๐.๘๐	๐.๕๗	๐.๒๗	๑๐.๘๗	๗.๕๗	๘.๑๗	๑๒.๐๗
๖.	วัดสุวรรณคีรี	๕.๘๑	๕.๐๗	๖.๐๐	๔.๐๗	๑.๒๒	๑.๖๐	๐.๗๗	๑.๘๓
๗.	ปากทะเลสาบ	๕.๙๘	๕.๕๓	๕.๑๐	๔.๐๓	๑.๐๗	๑.๕๗	๐.๗๐	๑.๔๗

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖, ๒๕๕๒

(๕) การควบคุมการทำประมงไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากชาวประมงมีความต้องการจับสัตว์น้ำให้ได้มากขึ้น ทำให้มีการใช้เครื่องมือประมงประเภทที่จะช่วยให้จับสัตว์น้ำมากขึ้น ซึ่งเครื่องมือประมงบางชนิดส่งผลเสียต่อสัตว์น้ำเป็นเครื่องมือประมงแบบทำลายล้าง เช่น การใช้อวนรุน ซึ่งจากการสอบถามชุมชน ระบุว่าบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่างยังมีการใช้อวนรุน (สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, ๒๕๕๓) การใช้กีด และอวนตาถี่มากเกินไปส่งผลให้ติดสัตว์น้ำขนาดเล็ก (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๑)

นอกจากนี้การที่ในทะเลสาบสงขลามีจำนวนเครื่องมือประมงประเภทต่างๆ อยู่อย่างหนาแน่น โดยเฉพาะประเภทเครื่องมือประจำที่ เช่น ในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ส่งผลให้ปริมาณและชนิดของสัตว์น้ำในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตกลงอย่างเห็นได้ชัด (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑๖, ๒๕๕๒) เช่น โพงพางที่มีการวางหนาแน่นบริเวณปากทะเลสาบสงขลา จะปิดช่องทางน้ำซึ่งเป็นทางผ่านของสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่นเดียวกับไซนั้งที่มีการวางหนาแน่นบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ขวางกั้นการขึ้นลงของน้ำ และปิดทางเดินของสัตว์น้ำเข้าสู่ทะเลสาบตอนใน (นฤทธิ, ๒๕๔๕)

๓) แหล่งอาศัยของนกน้ำ

แม้ว่าจะขาดข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับสถานภาพของนกน้ำประจำถิ่นและนกน้ำอพยพในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา แต่ข้อมูลจากการสอบถามชุมชนในพื้นที่เมื่อวันที่ ๑๗ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ พบว่า ชาวบ้านในพื้นที่บางคนยังมีการล่านกที่เป็นชนิดที่ระบุในบัญชีท้ายประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา ทั้งเพื่อบริโภคและจำหน่าย ซึ่งอาจจะส่งผลให้จำนวนนกดังกล่าวลดลง นอกจากนี้การที่แหล่งอาศัยของนกน้ำที่สำคัญคือ บริเวณเขตห้ามล่าสัตว์

ป่าทะเลสาบสงขลา โดยพื้นที่ที่มีความสำคัญ คือ บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำโดยรอบเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เช่น ป่าเสม็ดซึ่งมีคุณค่าที่สำคัญคือเป็นพื้นที่อาศัยของสัตว์ป่าและเป็นที่ทำรังวางไข่ของนกบางชนิด พบได้บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่า (ชั่วคราว) เกาะโคบ ที่ราบบนเกาะนางคำ มีประมาณ ๕๐๐ ไร่ ที่ราบบนเกาะหมาก มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๐๐ ไร่ รวมถึงบริเวณป่าลำพูซึ่งขึ้นกระจายอยู่ทั่วไปในทะเลสาบ พบมากที่สุดบริเวณบ้านศรีไชย ตำบลคูขุด อำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา, มปป.) ซึ่งหากพื้นที่ชุ่มน้ำเหล่านี้ถูกทำลายไป ก็จะส่งผลให้พื้นที่ไม่มีแหล่งที่อยู่อาศัยและทำรังวางไข่

สามารถสรุปปัญหาคุกคามแหล่งอาศัยของนกน้ำ ได้ดังนี้

(๑) การบังคับใช้กฎหมายบกพร่อง เนื่องจากในพื้นที่แม้ว่าจะมีกฎหมายคุ้มครองอยู่แล้ว คือ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่ยังมีกรล่านกที่เป็นชนิดพันธุ์ที่ห้ามล่าตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอยู่ โดยหน่วยงานราชการในพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย

(๒) การทำลายพื้นที่ชุ่มน้ำหรือความเสื่อมโทรมของพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของนกน้ำ โดยที่ยังขาดข้อมูลสถานภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นป่าพรุและป่าชายเลนในพื้นที่พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาที่เป็นปัจจุบัน มีเพียงข้อมูลในภาพรวมของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยใช้การวิเคราะห์จากภาพถ่ายดาวเทียมที่พบว่าป่าชายเลนในบางบริเวณมีพื้นที่ลดลง ในขณะที่ป่าพรุมีพื้นที่ลดลงมาก ดังได้กล่าวแล้วในประเด็นปัญหาคุกคามประเด็นแหล่งทรัพยากรประมง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๐)

๔) แหล่งอาศัยของโลมาอิรวดี

ปัจจุบันโลมาอิรวดีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงกำลังตกอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ เนื่องจากต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ มากมาย โลมาที่ตายส่วนใหญ่พบว่าสภาพร่างกาย ผิวน้ำมีริ้วรอยขรุขระ เทียบวัน บ่งบอกถึงสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ร่างกายของโลมาจึงขาดความอุดมสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม พบว่า สาเหตุการตายของโลมาส่วนใหญ่เกิดจากการติดเครื่องมือประมงประเภท อวนปลาบึก อวนปลาทราย และอวนปลากะพง จากการเก็บตัวอย่างตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๔๙ - เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีอัตราการตายของโลมา เฉลี่ย ๗ ตัวต่อปี โลมาจะตายมากในช่วงเดือนพฤศจิกายน - เดือนมีนาคม ในแต่ละปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ามาตรฐาน เพราะเป็นช่วงที่โลมาออกลูกต้องใช้พื้นที่ในการหาอาหารมากขึ้นจึงมีโอกาสในการติดอวนมากยิ่งขึ้น โลมาที่ตายส่วนใหญ่เป็นเพศเมียมากกว่าเพศผู้เกือบครึ่งและส่วนใหญ่จะเป็นลูกโลมาขนาดเล็ก ข้อมูลการพบซากโลมาแสดงในตารางที่ ๕-๑๑ (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนกลาง, ๒๕๕๔)

ตารางที่ ๕-๑๑ ข้อมูลการพบซากโลมาอิรวดีตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ -๒๕๕๔

ที่	วันที่	สถานที่พบ	เพศ	ขนาด (เมตร)	สภาพและการเก็บซาก
๑.	๙ ส.ค. ๔๙	เสียชีวิตคลองระโนด	ผู้	๒.๑๓	สภาพเน่าเปื่อย เก็บโครงกระดูก
๒.	๑๔ พ.ย. ๔๙	เกยตื้นบริเวณเกาะใหญ่	เมีย	๑.๙๕	เป็นลูกแรกเกิด สภาพเน่าเปื่อย ศพทล.
๓.	๑๕ พ.ย. ๔๙	เกยตื้นบริเวณ ปากหระ ลำปำ	เมีย	๒.๐๒	สภาพเน่าเปื่อย เก็บซาก ศพทล.
๔.	๙ ธ.ค. ๔๙	เกยตื้นบริเวณปากประ ลำปำ	เมีย	๑.๒๐	สภาพเน่าเปื่อย เก็บซาก ศพทล.
๕.	๕ ม.ค. ๕๐	บ้านแหลมหาด ตำบลเกาะใหญ่	เมีย	๐.๘๖	สภาพสด ดองฟอร์มาลินไว้ที่ ศพทล.
๖.	๑๓ ก.พ. ๕๐	เกยตื้นคลองขุด บริเวณลำปำ	เมีย	๑.๓	ลูกโลมาขนาดเล็ก เน่าเปื่อย ศพทล.
๗.	๗ มี.ค. ๕๐	หน้าลำปำ ออกไป ๖ กม.	ผู้	๒.๑	สภาพสดสมบูรณ์ติดอวนปลาบึก ผ่าพิสูจน์ซากเก็บโครงกระดูกที่ ศพทล.
๘.	๒๓ มี.ค. ๕๐	หน้าลำปำใกล้กับตัวที่ ๖	เมีย	๑.๙๔	ตายประมาณ ๒๔ ชั่วโมง สภาพสดติดอวนปลาบึก
๙.	๒๖ มี.ค. ๕๐	บริเวณเหนือเกาะใหญ่	NA	๐.๙๗	ลูกโลมาสภาพเน่าเปื่อย ถูกทิ้งลอยน้ำ
๑๐.	๒๗ มี.ค. ๕๐	ม.๗ หลังวัดเรไร ตำบลลำปำ	เมีย	๑.๘๐	ติดอวนปลาบึก
๑๑.	๕ พ.ค. ๕๐	บ้านแหลมหาด ตำบลเกาะใหญ่	เมีย	๐.๙๐	ไม่ทราบสาเหตุ
๑๒.	๗ ก.ค. ๕๐	ตำบลเกาะใหญ่ บ้านแหลมคูลา	ผู้	๑.๐๐	ติดอวนปลาบึก
๑๓.	๗ ก.ย. ๕๐	ตำบลเกาะใหญ่ บ้านแหลมคูลา	เมีย	๐.๙๑	ไม่ทราบสาเหตุ
๑๔.	๒ พ.ย. ๕๐	ตำบลเกาะใหญ่ บ้านแหลมคูลา	ผู้	๐.๘๖	ไม่ทราบสาเหตุ สภาพเน่าแล้ว
๑๕.	๕ ธ.ค. ๕๐	ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว	ผู้	๒.๐๐	อาจป่วยเพราะอายุมาก ฟันสึกหมด
๑๖.	๑๔ ธ.ค. ๕๐	หาดพัทลุง ม.๔ บ.อาพัทลุง จังหวัดพัทลุง	เมีย	๒.๑๐	ติดอวนปลาบึก
๑๗.	๑๘ ธ.ค.๕๐	ป่าลำพู หน้าวัดป่าลิไลย์ จังหวัดพัทลุง	ผู้	๒.๐๙	ติดอวนปลาบึก
๑๘.	๑๗ มี.ค.๕๑	บ้านปากหระ ลำปำ	ผู้	๒.๐๒	ไม่ทราบสาเหตุ สภาพเน่ามาก
๑๙.	๑๗ ก.ย. ๕๑	กลางทะเลหลวง อำเภอกะระเสสิสินธุ์	เมีย	๒.๐๓	ติดอวนปลาบึก
๒๐.	๒๒ ต.ค. ๕๑	บ้านแหลมคูลา ตำบลเกาะใหญ่	ผู้	๒.๐๖	ติดอวนปลาบึก
๒๑.	๑๔ พ.ย. ๕๑	บ้านแหลมหาด ตำบลเกาะใหญ่	เมีย	๑.๐๐	ไม่ทราบสาเหตุการตาย
๒๒.	๒๔ พ.ย. ๕๑	บ้านจองถนน อำเภอเขาชัยสน	เมีย	๐.๘๘	ไม่ทราบสาเหตุการตาย
๒๓.	๒๖ พ.ย. ๕๑	เขาชันรีสุร์ท อำเภอบางแก้ว	เมีย	๑.๐๐	ไม่ทราบสาเหตุการตาย
๒๔.	๕ ม.ค. ๕๒	บ้านแหลมคูลา ตำบลเกาะใหญ่	ผู้	๑.๙๖	ติดอวนปลาบึก
๒๕.	๒๗ เม.ย. ๕๒	บ้านแหลมหาด ตำบลเกาะใหญ่	เมีย	๐.๙๗	ไม่ทราบสาเหตุการตาย
๒๖.	๑๘ พ.ย. ๕๒	บ้านคลองบางด้วน ตำบลห่านโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน	เมีย	๑.๙๖	ติดอวนปลาบึก

ตารางที่ ๕-๑๑ ข้อมูลการพบซากโลมาอิรวดีตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ -๒๕๕๔ (ต่อ)

ที่	วันที่	สถานที่พบ	เพศ	ขนาด (เมตร)	สภาพและการเก็บซาก
๒๗.	๒๖ ธ.ค. ๕๒	บ้านคลองบางด้วน ตำบลหานโพธิ์ อำเภอลำปำ	ผู้	๒.๑๐	ติดอวนปลาบึก
๒๘.	๖ ม.ค. ๕๓	บ้านคลองขุด ตำบลลำปำ	เมีย	๐.๗๗	ไม่ทราบสาเหตุการตาย
๒๙.	๑๔ ม.ค. ๕๓	คลองปากประ ตำบล ลำปำ	เมีย	๐.๙๓	ไม่ทราบสาเหตุการตาย
๓๐.	๒๒ ม.ค. ๕๓	หมู่ ๕ ตำบลจองถนน อำเภอลำปำ	เมีย	๐.๙๔	ไม่ทราบสาเหตุการตาย
๓๑.	๒๖ ม.ค. ๕๓	หมู่ ๑๐ ตำบล ลำปำ	เมีย	๑.๙๔	ติดอวนปลาบึก
๓๒.	๒๖ ม.ค.๕๓	หมู่ ๑๐ ตำบล ลำปำ	เมีย	๐.๙๖	ไม่ทราบสาเหตุการตาย
๓๓.	๑๑ มี.ค. ๕๓	ตำบลลำปำ	เมีย	๐.๙๘	ตัวอ่อนไม่แข็งแรง
๓๔.	๒๐ พ.ค. ๕๓	ตำบลโรง อำเภอกะระเสสินธุ์	เมีย	๐.๙๒	ตัวอ่อนไม่แข็งแรง
๓๕.	๒๑ ก.ย. ๕๓	กลางทะเล ตำบลโรง อำเภอกะระเสสินธุ์	เมีย	๐.๙๕	ไม่ทราบสาเหตุ
๓๖.	๒๘ ก.ย. ๕๓	บ้านมหากาฬ อำเภอรโนด	ผู้	๒.๐๗	ป่วยเนื่องจากบาดแผลที่เกิดจากการติดอวน
๓๗.	๒๙ ก.ย. ๕๓	หน้าที่ว่าการอำเภอกะระเสสินธุ์	เมีย	๒.๐๐	ป่วยเนื่องจากบาดแผลที่เกิดจากการติดอวน
๓๘.	๒๙ ต.ค. ๕๓	ชายฝั่งหมู่ ๙ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกะระเสสินธุ์	เมีย	๒.๐๐	ติดอวน
๓๙.	๒๐ พ.ย. ๕๓	เกาะราบ ต.เกาะหมาก	เมีย	๑.๘๓	ติดอวน
๔๐.	๑๖ ธ.ค. ๕๓	บ้านแหลมเจ้า ตำบล เกาะใหญ่	เมีย	๒.๐๕	ติดอวน
๔๑.	๑๖ ธ.ค. ๕๓	บ้านแหลมเจ้า ตำบล เกาะใหญ่	ผู้	๐.๙๕	ตายในท้องแม่เนื่องจากแม่ติดอวนตาย
๔๒.	๑๑ ม.ค. ๕๔	บ้านปากประ ตำบลลำปำ	เมีย	๐.๘๖	ไม่ทราบสาเหตุ

ที่มา : ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๔

หมายเหตุ NA = ไม่มีข้อมูล

โดยสามารถสรุปภัยคุกคามต่อโลมาอิรวดีที่อาศัยอยู่ในทะเลสาบสงขลาได้ดังต่อไปนี้

(๑) การเข้ามาติดในเครื่องมือประมงประเภทอวนปลาบึก ปลาสาวย และปลากะพง ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้จำนวนโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลาลดลง เนื่องจากทำให้โลมาอิรวดีเสียชีวิตอย่างรวดเร็วและทันทีทันใด โดยมีการพบโลมาติดเครื่องมือประมงตายเกือบทุกปีในทะเลสาบสงขลาตอนใน (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๑) ในแต่ละปีมีโลมาอิรวดีเสียชีวิตเฉลี่ย ๔-๕ ตัว ซึ่งการตรวจพิสูจน์ซากส่วนใหญ่เกิดจากการติดอวน (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง, ๒๕๕๔) การ

ติดอวนของโลมาอิรวดีมีความเชื่อมโยงกับความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำในทะเลสาบ เนื่องจากเมื่อจำนวนสัตว์น้ำลดลง ทำให้โลมาต้องเข้าใกล้อวนเพื่อกินกุ้งและปลาที่ติดอยู่กับอวน ทำให้ต้องติดพันธนาการไปด้วย (หนังสือเลสาบเรา, มปป)

(๒) ปัญหาการผสมพันธุ์กันเองในกลุ่ม (Inbreeding) ทำให้ทายาทไม่สมบูรณ์เต็มที่ โลมาอิรวดีในรุ่นปัจจุบันจึงอ่อนแอ เนื่องจากมันไม่สามารถเดินทางเข้าออกกระหว่างทะเลสาบกับอ่าวไทยได้เหมือนสมัยก่อน ซึ่งน่าจะมาจากการทำประมงในบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกที่ใช้เครื่องมือประมงที่ปิดกั้นเส้นทางเดินทางของโลมาอิรวดีระหว่างทะเลสาบสงขลา กับอ่าวไทย บริเวณนี้เต็มไปด้วยเครื่องมือประมงจำนวนมาก (รูปที่ ๕-๒๓) เมื่อมีการตายเกิดขึ้นโลมาก็จะไม่เดินทางไปยังบริเวณที่มีอันตรายอีก นอกจากนี้ทางด้านเหนือของทะเลสาบซึ่งมีคลองปากกระวะเชื่อมต่อกับทะเลอ่าวไทย ก็มีเขื่อนปากกระวะขวางทางเดินของน้ำเค็มไม่ให้เข้าสู่ทะเลสาบ โลมาอิรวดีจึงเหมือนถูกกักขังอยู่ในทะเลสาบสงขลา (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๑ ; หนังสือเลสาบเรา, มปป)

รูปที่ ๕-๒๓ ไซนั้งบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก (วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓)

(๓) ภาวะยูโทรฟิเคชัน (eutrophication) และความเสื่อมโทรมของทะเลสาบซึ่งเกิดจากการรองรับน้ำทิ้งชุมชน น้ำทิ้งจากการเพาะเลี้ยงกุ้ง น้ำชะผิวดินในช่วงฤดูฝน (ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง, ๒๕๕๑)

๕.๔ ประมวล/สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ผลการบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหาสำคัญที่กล่าวมาแล้วข้างต้นหัวข้อที่ ๕.๓ ของพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระเป็นเหตุให้สมควรมีประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๔ ของ พระราชบัญญัติส่งเสริมสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ มีรายละเอียดของกฎหมายดังนี้

๑. วิเคราะห์กฎหมายทั้งหลายที่ใช้บังคับในพื้นที่

๑.๑ สารสำคัญของเนื้อหาในกฎหมายต่างๆที่ใช้ในการรักษาคุณค่าของพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระทั้งด้านธรรมชาติและด้านศิลปกรรม มีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสัตว์ป่าและรักษาบริเวณที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าซึ่งเป็นการคุ้มครองและรักษาสภาพแวดล้อม

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่เกี่ยวข้องกับการยับยั้งการคุกคามพื้นที่อยู่ใน
มาตราดังนี้

มาตรา ๓๓-๓๕ มีสาระสำคัญ ห้ามมีการครอบครองที่ดินหรือปลูกหรือก่อสร้างและ
กิจกรรมต่างๆในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

มาตรา ๔๒ ได้ห้ามการลง เก็บ ทำลายรัง ยึดถือ ครอบครองที่ดิน โคน ผั่วถาง เผา
ทำลายต้นไม้หรือขุดหาแร่ เปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำกิจกรรมใดๆ บริเวณสถานที่ที่ใช้ในราชการและที่ได้
ประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

๒. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ พื้นที่ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ
ถ้ามีพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอยู่เดิมก็ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับได้

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อจะคุ้มครองทรัพยากรของชาติ
และรักษาสิ่งแวดล้อม โดยได้นิยามศัพท์คำว่า “ป่า” ไว้อย่างกว้างขวางดังนี้ ป่า ให้ หมายความว่า ที่ดินรวม
ตลอดถึงภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเล

กฎหมายฉบับนี้ มีข้อบัญญัติที่ใช้ป้องกันการบุกรุกที่ดิน ดังนี้

มาตรา ๑๔ และ ๓๑ ได้ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติโดยห้ามยึดถือ
ครอบครอง ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัย หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ
(มาตรา ๑๔) และถ้าผู้ใด ฝ่าฝืนจะมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๕ ปี ปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาทถึง ๕๐,๐๐๐
บาท (มาตรา ๓๑)

มาตรา ๑๕-๑๘ ได้กำหนดให้การหาประโยชน์ลักษณะต่างๆในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
จะต้องได้รับความเห็นชอบก่อน

๓. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระที่ไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์
ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ ก็จะอยู่ภายใต้การบังคับใช้ของ
พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ตราขึ้นเพื่อปกป้องไม้และของป่าทุกชนิด ไม้ให้
ถูกทำลาย เพื่อคุ้มครองบำรุงรักษาป่าไม้ ดินเป็นทรัพยากรของชาติ ให้มีประโยชน์สืบต่อไป และการทำลาย
สภาพป่าไม้จะทำให้สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติขาดความสมดุล เป็นผลให้เกิดภัยพิบัติสาธารณะ
พระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อบัญญัติที่ห้ามการบุกรุกที่ดินดังนี้

มาตรา ๑๑ มีเนื้อหาห้ามทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำอันตราย ด้วย
ประการใดๆ แก่ไม้หวงห้าม

มาตรา ๕๔ มีเนื้อหา ห้ามก่อสร้างผั่วถาง เผาป่า หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการ
ทำลายป่าหรือเข้ายึดถือ หรือครอบครองป่า

๔. พระราชบัญญัติรักษาคลองรัตนโกสินทร์ศก ๑๒๑ พ.ศ.๒๔๕๕

ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระมีคลองต่างๆมากมาย การดูแลรักษาคลองจะทำให้พื้นที่มีน้ำหล่อเลี้ยงอยู่เสมอ และมีสภาพที่สะอาด พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ซึ่งในช่วงเวลานั้นคลองมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีความสำคัญในการคมนาคม จึงได้ตรากฎหมายนี้ขึ้นมาเพื่อควบคุม ดูแล บำรุงรักษา คลองให้เป็นประโยชน์สืบไป พระราชบัญญัติฉบับนี้เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ดังนี้

มาตรา ๖ ห้ามผู้ใดทิ้งสิ่งโสโครก ลงคลองซึ่งจะทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ และได้มีการกำหนดโทษเอาไว้

มาตรา ๙ ห้ามกระทำใดๆที่จะทำให้คลอง ฝ่งคลอง และถนนเลียบบคลอง ได้รับความเสียหาย

๕. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖

ในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระมีการปลูกอาคารชั่วคราวเพื่อทำร้านอาหารในบริเวณชายฝั่งยาวตลอดชายฝั่ง เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยว ร้านอาหารเหล่านี้จะทิ้งเศษอาหาร ขยะ น้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำ และบริเวณชายฝั่ง

พื้นที่ชายฝั่งที่อยู่ในความดูแลของกรมเจ้าท่าจะครอบคลุมพื้นน้ำขึ้นไปตลอดแนวที่น้ำท่วมถึงอย่างต่อเนื่องโดยตลอด การปลูกอาคารโรงเรือนใดๆ ในพื้นที่ดังกล่าวจะต้องขออนุญาตจากกรมเจ้าท่าซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่อำเภอเมือง สงขลา

ส่วนเรือใดๆที่ใช้วิ่งในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง รวมถึงพาหนะที่มีเครื่องยนต์ (ได้แก่ รถยนต์ จักรยานยนต์) ที่เข้ามาในเขตพื้นที่ข้างต้นจะถูกควบคุมลักษณะของควันท่อไอเสีย จะต้องไม่เกินกว่าร้อยละ ๕๒ (โดยใช้เครื่องวัดชนิดใช้แสงผ่านฮาร์ทริคัล หรือร้อยละ ๔๐ โดยใช้เครื่องวัดระบบบอช) และหรือระดับเสียงจะต้องไม่เกินกว่า ๘๕ เดซิเบล ในระยะห่าง ๗.๕๐ เมตร หรือไม่เกินกว่า ๑๐๐ เดซิเบล เอ ในระยะห่าง ๐.๕๐ เมตร (ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๖ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๑๔)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการเดินเรือ ยังมีบัญญัติที่ใช้คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในแม่น้ำ และทะเลสาบดังนี้

มาตรา ๑๑๗ ห้ามปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ใต้น้ำ ของแม่น้ำ ทะเลสาบ

มาตรา ๑๑๙ และ ๑๑๙ (ทวิ) ห้ามมิให้ผู้ใด เท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้หินทราย สิ่งปฏิกูล น้ำมัน เคมีภัณฑ์ หรือสิ่งใด ลงใน แม่น้ำ ทะเลสาบ

มาตรา ๑๒๑ กำหนดข้อควรปฏิบัติเมื่อมีเรือที่เป็นอันตราย จมลง ซึ่งอาจก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๙๑ วางข้อกำหนดเกี่ยวกับการขนถ่ายสิ่งของซึ่งอาจทำให้เกิดอันตราย จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง

มาตรา ๑๙๙ และ ๒๐๐ วางข้อกำหนดเพื่อป้องกันความเสียหายจากเรือกำปั่น
บรรทุกน้ำมันปิโตรเลียมโดยให้ไปจอดที่ในท่าที่ได้รับอนุญาตและให้ใช้ความระมัดระวังในการขนถ่าย

มาตรา ๒๐๔ ห้ามเท ทิ้ง หรือปล่อยให้น้ำมันปิโตรเลียมหรือน้ำมันรั่วไหล ลงในแม่น้ำ
ทะเลสาบ

มาตรา ๒๑๗ เมื่อมีข่าวเกี่ยวกับการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง เช่น อหิวาตกโรค
ไข้จับสั่นและโรคอื่นๆ ให้กักเรือที่จอดอยู่ในบริเวณท่านั้นไว้ก่อน เพื่อให้แจ้งพนักงาน แพทย์ ทำการ
ตรวจสอบ

๖.พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ทรัพยากรในน้ำ พื้นที่
คาบสมุทรสติงพระ มีพืชน้ำและสัตว์ป่าจำนวนมาก และมีความหลากหลาย การทำประมงจึงอยู่ในการ
ควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อกำหนดเพื่อรักษาทรัพยากรในน้ำ ดังนี้

มาตรา ๘ และ ๙ ห้ามทำการประมงในพื้นที่ที่เป็นเขตรักษาพืชพันธุ์

มาตรา ๑๗ ห้ามปลูกสร้างสิ่งใดลงไปในที่รักษาพืชพันธุ์

มาตรา ๑๘ ห้ามวิดน้ำ ในที่รักษาพืชพันธุ์

มาตรา ๑๙ ห้ามใช้สารพิษเพื่อเบียดปลา

มาตรา ๒๐ ห้ามใช้ไฟฟ้าช็อตปลา

มาตรา ๒๒ ห้ามติดตั้ง วาง เครื่องมือทำการประมง ซึ่งขวางกั้นทางเดินของสัตว์น้ำ

มาตรา ๓๑ ห้ามติดตั้ง ปัก เครื่องมือประจำที่ลงในที่สาธารณประโยชน์

มาตรา ๕๓, ๕๔ และ ๕๕ เพื่อรักษาทรัพยากรน้ำให้มีความหลากหลายและสงวน
รักษาพืชพันธุ์ประจำถิ่น จึงห้ามการครอบครองสัตว์น้ำ (มาตรา ๕๓) การนำเข้าสัตว์น้ำ (มาตรา ๕๔) และ
การปล่อยสัตว์น้ำ (มาตรา ๕๕)

๗. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคารให้สอดคล้องกับความ
เจริญก้าวหน้า และการขยายตัวของชุมชน และเพื่อควบคุมด้านความมั่นคง แข็งแรง ความปลอดภัย การ
ป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และความ
สะดวกในการจราจร บทบัญญัติในกฎหมายฉบับนี้ที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมมีดังนี้

มาตรา ๘ ให้มีการกำหนดรูปแบบของอาคารให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ
กฎหมาย

มาตรา ๒๑ และ ๒๒ กำหนดให้การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้
หรือเปลี่ยนการใช้อาคารจะต้องขออนุญาต

มาตรา ๓๑ และ ๓๒ กำหนดให้การใช้ประโยชน์ในอาคารประเภทควบคุมการใช้
จะต้องตรงกับที่ขออนุญาต

๘. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ บ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นเพื่อรักษาสุขอนามัยของชุมชน และควบคุมกิจกรรม
ต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ข้อบัญญัติของกฎหมายมีดังนี้

มาตรา ๒๒ และ ๒๓ ห้ามการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางน้ำ ได้แก่ การ
ต้อนสัตว์ลงไป (มาตรา ๒๒) การทิ้งกรด หิน ดิน ทราบาย ซึ่งจะทำให้พื้นน้ำตื้นเขิน (มาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๙-๓๔ ห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอยในที่สาธารณะ และสถานสาธารณะ

๙. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางสังคมที่มีการ
เปลี่ยนแปลง และเจริญก้าวหน้าไปมาก เรื่องสาธารณสุขมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และคุ้มครอง
อนามัยสิ่งแวดล้อม ดังนี้

มาตรา ๘ กำหนดว่าเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายรุนแรงต่อสภาวะ
ความเป็นอยู่ของประชาชน อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจสั่งเพื่อแก้ไข และป้องกันความเสียหายได้

มาตรา ๑๘ - ๒๐ กำหนดว่า สิ่งปฏิกูล และมูลฝอยของชุมชนเป็นแหล่งของเชื้อโรค
จะต้องมีการกำหนดมาตรการควบคุมโดยกำหนดผู้มีหน้าที่ในการกำจัด (มาตรา ๑๘,๑๙) และวิธีการกำจัด
(มาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๕ กำหนดให้มีการกำจัดเหตุรำคาญซึ่งทำให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์

มาตรา ๒๙ ให้ควบคุมการเลี้ยงสัตว์เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคต่างๆ

มาตรา ๓๔ ควบคุมการจัดตั้งตลาดซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายอาหารเพื่อควบคุมด้าน

ความสะอาด

๑๐. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นเพื่อกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อทำ
กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ในพื้นที่พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ทางกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
ได้มอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดศึกษาโครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึก
สงขลาจังหวัดสงขลา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ในเขตตำบลชิงโค ตำบลท่าบง ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร ตำบล
สทิงหม้อ ตำบลบ่อยาง ตำบลเกาะยอ ตำบลเขารูปช้าง ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มี
พื้นที่ประมาณ ๘๒.๐๐ ตรารางกิโลเมตร ซึ่งมีเนื้อที่เป็นพื้นดินและพื้นน้ำ

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

มาตรา ๔ ได้กำหนดขอบเขตของการดำเนินงานเพื่อจัดวางผังเมือง ให้ครอบคลุม
ประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้แก่ สุขลักษณะ ความสวยงาม ความปลอดภัย การรักษาศิลปวัฒนธรรม และ
สิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๘ - ๒๔ กำหนดว่า เมื่อสำนักผังเมือง ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลางได้
มอบอำนาจให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออก กฎ
ระเบียบ เพื่อวางและจัดทำผังเมืองรวมในพื้นที่ของตนเองได้

มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีการกำหนดผังเมืองแล้วการใช้ประโยชน์ที่ดิน จะต้องเป็นไป
ตามนั้น

มาตรา ๒๖ เมื่อสภาพการณ์ และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป หรือเมื่อได้มีการใช้
บังคับ ผังเมืองไปแล้วไม่เกิน ๕ ปี สามารถมีการแก้ไขปรับปรุง ผังเมืองรวมได้

มาตรา ๕๔ กำหนดให้ การรื้อ ย้าย หรือตัดแปลงอาคารที่อยู่ในเขตใช้บังคับ ผังเมือง
เฉพาะจะต้องได้รับการยินยอมจากคณะกรรมการบริหารการผังเมืองส่วนท้องถิ่นโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด
เป็นประธานกรรมการ

๑๑. พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายโอนภารกิจจากราชการ
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น โดยโอนงาน เงิน และคนไปให้แก่ท้องถิ่น งานหรือภารกิจซึ่ง
เกี่ยวข้องกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติถ่ายโอนไปให้แก่เทศบาลต่างๆและ
องค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา ๑๖) และให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (มาตรา ๑๗)

๑๒. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

การจัดการปกครองในรูปแบบสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้สำหรับ
พื้นที่ห่างไกล มีความเจริญน้อย และเป็นรูปแบบที่ฝึกให้ประชาชนปกครองตนเอง เมื่อประชาชนมีความ
เข้าใจ กระตือรือร้น กึ่งภูฐานะเป็นเทศบาล

สภาตำบลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคขึ้นอยู่กับอำเภอ และมี
งบประมาณที่จัดสรรจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งไม่เพียงพอ ดังนั้นงานของสภาตำบลจึงทำได้ไม่มาก
นัก (ตามมาตรา ๒๓) และองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท เช่นเดียวกับเทศบาล
คือ มีหน้าที่ต้องทำ (มาตรา ๖๗) และหน้าที่อาจจัดทำ (มาตรา ๖๘)

๑๓. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖

พระราชบัญญัติฉบับนี้ตราขึ้นเพื่อจัดการปกครองท้องถิ่นที่เป็นชุมชนซึ่งค่อนข้างมี
ความเจริญ และเป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เพราะจำลองรูปแบบการ
ปกครองของประเทศมาใช้โดยแบ่งแยกอำนาจนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารออกจากกัน และใช้กับพื้นที่ที่
ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและตื่นตัวทางการเมือง

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้เทศบาลทั้ง ๓ รูปแบบ คือ เทศบาลตำบล
เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร มีหน้าที่ในการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี โดยแบ่งหน้าที่เป็น ๒ ประเภท คือ
หน้าที่ที่ต้องทำและอำนาจ

เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำ (มาตรา ๕๐) และหน้าที่อำนาจทำ (มาตรา ๕๑) ดังนี้

ดังต่อไปนี้

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำให้เขตเทศบาล

๑. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
๒. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
๓. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
๔. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
๕. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
๖. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
๗. หน้าที่อื่นๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยหรือกฎหมายบัญญัติหน้าที่ของ เทศบาล

เทศบาลดังต่อไปนี้

มาตรา ๕๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขต

๑. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
๒. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
๓. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
๔. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
๕. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๖. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
๗. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๘. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
๙. เทศพาณิชย์

เทศบาลเมือง มีหน้าที่ต้องทำ (มาตรา ๕๓) และหน้าที่อาจทำ (มาตรา ๕๔) ดังนี้
มาตรา ๕๓ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล

ดังต่อไปนี้

๑. กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐
๒. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
๓. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
๔. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
๕. ให้มีการบำรุงระบายทางน้ำ
๖. ให้มีการบำรุงสวนสาธารณะ
๗. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

๘. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น
มาตรา ๕๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใดๆในเขต
เทศบาลดังต่อไปนี้

๑. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
๒. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
๓. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
๔. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
๕. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
๖. ให้มีการสาธารณสุข
๗. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
๘. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
๙. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
๑๐. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
๑๑. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
๑๒. เทศพาณิชย์

เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำ (มาตรา ๕๖) และหน้าที่อาจทำ (มาตรา ๕๗) ดังนี้

๑. กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๓
๒. ให้มีการบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
๓. กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อสาธารณสุข

มาตรา ๕๗ เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่นๆ ตามมาตรา ๕๔ ได้

๑๔. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ดูแล
ครอบคลุมทั้งจังหวัด เว้นพื้นที่ที่อยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลต่างๆ

หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดครอบคลุมเรื่องต่างๆ รวมทั้งด้านรักษา
สิ่งแวดล้อม และรักษาทรัพยากรธรรมชาติซึ่งอยู่ในมาตรา ๔๕

๑๕. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗

เป็นพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจแก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนายอำเภอในการดูแล
รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ตามกฎหมายนี้ได้กำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑. อำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน มีดังนี้
 - ๑.๑ มีอำนาจในการสั่งให้ราษฎรช่วยเหลือในการสาธารณสุขประโยชน์ เพื่อปิด
ป้อง ภัยอันตรายสาธารณะตามข้อ ๑๓

๑.๒ จัดการป้องกันโรคติดต่อ หรือโรคระบาด มิให้ลุกลาม ตามข้อ ๑๕

๑.๓ จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และต้องด้วยสัญลักษณ์ ตามข้อ ๑๖

๒. อำนาจหน้าที่ของกำนัน มีดังนี้

๒.๑ ป้องกันและแก้ไขอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในตำบล (มาตรา ๓๔)

๒.๒ รักษาสาธารณสุขประโยชน์ในตำบล ได้แก่ คู คลอง แม่น้ำ (มาตรา ๔๐)

๓. อำนาจหน้าที่ของกรรมการอำเภอ (นายอำเภอ) มีดังนี้

๓.๑ กำจัดสิ่งโสโครก เพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งเพาะเชื้อโรคภัย (มาตรา ๑๑๐)

๓.๒ รักษา ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ (มาตรา ๑๑๗)

๓.๓ รักษาป่าไม้ (มาตรา ๑๑๙)

๓.๔ ดูแลแหล่งน้ำที่เป็นแหล่งรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ (มาตรา ๑๒๑)

๑๖. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน

แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ตรากฎหมายดังกล่าวขึ้นมาเพื่อรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ และโบราณสถานคดี อันเป็นทรัพย์สินมรดกที่มีค่าของชาติ มิให้ถูกทอดทิ้ง ทำลาย สูญหาย และมีบทลงโทษที่รุนแรงขึ้นกับความผิด เกี่ยวกับการบุกรุก ขุดค้น ทำลาย ลักลอบนำออกนอกราชอาณาจักร และควบคุมการผลิต และการค้าสิ่งเทียมโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดมาตรการในการคุ้มครอง และอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุเอาไว้ดังนี้

มาตรา ๗ ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร ภายในเขตของโบราณสถาน ซึ่งอธิบดีได้ประกาศขึ้นทะเบียน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

มาตรา ๑๐ ห้ามมิให้ผู้ใดซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้าย โบราณสถานหรือส่วนต่าง ๆ ของโบราณสถาน หรือ ขุดค้นสิ่งใด ๆ หรือปลูกสร้างอาคารภายในบริเวณ โบราณสถาน เว้นแต่จะกระทำ ตามคำสั่งของอธิบดีหรือได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

มาตรา ๑๕ โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้วนั้น ห้ามมิให้ ผู้ใดซ่อมแซม แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

มาตรา ๑๘ ทวิ โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่อยู่ในความครอบครองของกรมศิลปากร หรือ ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้และมีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีเป็นพิเศษ รัฐมนตรี มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นเป็น โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ ที่ควบคุมการทำเทียม

มาตรา ๑๙ ผู้ใดประสงค์จะทำการค้าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่มีได้ห้ามทำการค้าตาม มาตรา ๑๔ วรรคสอง ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดส่งหรือนำโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุไม่ว่าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ นั้นจะเป็นโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนหรือไม่ ออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับ ใบอนุญาตจากอธิบดี

มาตรา ๒๖ โบราณวัตถุและศิลปวัตถุซึ่งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินและอยู่ในความดูแลรักษาของกรมศิลปากรนั้น จะเก็บรักษาไว้ ณ สถานที่อื่นใดนอกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมิได้

มาตรา ๓๑ ผู้ใดเก็บได้ซึ่งโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งโดยพฤติการณ์ ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของได้ และเบียดบังเอาโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุนั้นเป็นของตน หรือของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาทพร้อมทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑ทวิ ผู้ใดซ่อนเร้น จำหน่าย เอาไปเสีย หรือรับซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดย ประการใด ๆ ซึ่งโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุอันได้มาโดยการกระทำความผิดตาม มาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒ ผู้ใดบุกรุกโบราณสถาน หรือทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ ไร้ประโยชน์ซึ่งโบราณสถาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ทำให้ไร้ประโยชน์หรือทำให้ สูญหาย ซึ่งโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๑๗. พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐

ตรากฎหมายดังกล่าวขึ้นมาเพื่อส่งเสริมการสำรวจ และผลิตปิโตรเลียม การพัฒนาแหล่งปิโตรเลียม การดึงดูดนักลงทุน และให้เหมาะสมกับการแข่งขันกับประเทศอื่น รวมทั้งให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม

กฎหมายได้ระ บุนา มาตรการรักษาสิ่งแวดล้อมเอาไว้ในมาตรา ๘๐/๑ ดังนี้
มาตรา ๘๐/๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้รับสัมปทานมีหน้าที่รับผิดชอบในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสำรวจผลิต เก็บรักษาหรือขนส่งปิโตรเลียม โดยให้ผู้รับสัมปทานยื่นแผนงานและประมาณการค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนเพื่อขอรับความเห็นชอบจากอธิบดี

๑๘. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒

ตรากฎหมายดังกล่าวขึ้นมาเพื่อจัดตั้งหน่วยงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและดำเนินกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ในการเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ตามมาตรา ๘ (๒) และมีหน้าที่ในการ สำรวจสถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ต้องสงวนไว้เป็นของรัฐ และให้อยู่ในความควบคุมดูแลของ ททท.ตามมาตรา ๙ (๕)

๑๙. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗

กฎหมายฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อกำหนดระเบียบการดำเนินงานของวัด การดูแลรักษาวัด ทรัพย์สินของวัด และศาสนสมบัติกลาง เพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนา

ดังนั้นการดูแลรักษาศาสนสถานของวัดใดๆเป็นอำนาจของเจ้าอาวาสตามกฎหมายมาตรา ๓๗ (๑) ส่วนศาสนสมบัติกลางที่มีได้เป็นของวัดใดวัดหนึ่งให้กรรมการศาสนาเป็นเจ้าของ และผู้ดูแลตาม มาตรา ๔๐ (๑)

มาตรา ๓๗ เจ้าอาวาสมีหน้าที่ดังนี้

(๑) บำรุงรักษาวัด จัดกิจกรรมและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปได้ด้วยดี

มาตรา ๔๐

(๑) ศาสนสมบัติกลาง ได้แก่ทรัพย์สินของพระศาสนา ซึ่งมีใช้ของวัดใดวัดหนึ่ง การดูแลรักษาและจัดการศาสนสมบัติกลาง ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรรมการศาสนา เพื่อการนี้ให้ถือว่ากรรมการศาสนาเป็นเจ้าของศาสนสมบัติกลางนั้นด้วย

๒๐. พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

กฎหมายฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อควบคุมการประกอบกิจการบางประเภท ซึ่งอาจดำเนินการไปในทางกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมของประชาชน และจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิงในสถานบริการนั้น ไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้เยาวชนเอาเยี่ยงอย่างจนประพฤติดัวเสื่อมทรามลง เป็นการสมควรที่จะออกกฎหมายควบคุมสถานบริการนั้นๆ

พระราชบัญญัติฉบับนี้เกี่ยวข้องกับคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่คาบสมุทรสติงพระ ดังนี้

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ “สถานบริการ” หมายความว่า สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้า ดังต่อไปนี้

(๑) สถานเต้นรำ รำวง หรือร้องเง็ง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีผู้บริการ

(๒) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้

บ้ำเรอ

สำหรับปรนนิบัติลูกค้า

(๓) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า

(๔) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบ

อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง และยินยอม

หรือ

ปล่อยปละละเลยให้นักร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ข) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการ

ขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ค) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวทีหรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

(ง) มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา

(๖) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งสถานบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
มาตรา ๗ อาคาร หรือสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งเป็นสถานบริการตามมาตรา ๔ ต้อง

(๑) ไม่อยู่ใกล้เขตวัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียนหรือสถานศึกษา
โรงพยาบาลสถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน สโมสรเยาวชน หรือหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก ในขนาดที่เห็นได้ว่าจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่สถานที่ดังกล่าวแล้ว

(๒) ไม่อยู่ในย่านที่ประชาชนอยู่อาศัย อันจะก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

(๓) มีทางถ่ายเทอากาศสะดวก

๒๐.พระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. ๒๕๔๐

กฎหมายฉบับนี้ตราขึ้นมาเพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนดูแลและจัดการการเก็บรังนกอีแอ่นอันเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องที่ของตน และให้เงินอากรรังนกอีแอ่นตกเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นที่มีรังนกอยู่ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้นและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดเดียวกันตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะให้เอกชนดำเนินการจัดเก็บรังนกอีแอ่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ในการคุ้มครองประชากรนกอีแอ่นตามพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. ๒๕๔๐ บนเกาะหรือในที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินที่มีรังนกอยู่ตามธรรมชาติ กฎหมายได้ระบุมมาตรการรักษาตามมาตรการต่างๆดังนี้

มาตรา ๖ ในแต่ละจังหวัดที่มีการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอากรรังนกอีแอ่น

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้และเพิกถอนสัมปทานเก็บรังนก

(๒) พิจารณาการจัดเก็บและจัดสรรเงินอากรรังนก

(๓) ให้คำแนะนำแก่ผู้รับสัมปทานเกี่ยวกับการเก็บรังนก

(๔) กำกับดูแลการเก็บรังนกของผู้รับสัมปทานให้เป็นไปตามสัมปทาน และตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมทั้งปฏิบัติการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบในการจัดเก็บเงินอากรรังนกและมีหน้าที่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย รวมทั้งมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บรังนกที่มีอยู่ตามธรรมชาติบนเกาะหรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยมิได้รับสัมปทานจากคณะกรรมการ

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานชำระเงินอากรเมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดในสัมปทาน หรือชำระไม่ครบถ้วน ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ ๑.๕ ต่อเดือน หรือเศษของเดือนของเงินอากรที่ต้องชำระเงินเพิ่มตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นเงินอากร

มาตรา ๑๖ ผู้รับสัมปทานจะต้องมีสำนักงานแห่งใหญ่ หรือสำนักงานตัวแทนประจำในจังหวัดที่ตนได้รับสัมปทาน

มาตรา ๑๗ ผู้รับสัมปทานจะเก็บรังนกได้ไม่เกินปีละสามครั้ง ตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัมปทาน

มาตรา ๑๘ ผู้รับสัมปทานต้องทำบัญชีแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนรังนกที่เก็บได้ บริเวณที่เก็บรังนก และรายการอื่นๆ เกี่ยวกับรังนกยื่นต่อคณะกรรมการตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๙ ผู้รับสัมปทานต้องสงวนและคุ้มครองนกอีแอ่น ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนดโดยให้นำหลักเกณฑ์ และวิธีการในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของกรมป่าไม้มาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๕ บนเกาะหรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่มีรังนกอยู่ตามธรรมชาติ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ อันเป็นหรืออาจเป็นอันตรายแก่นกอีแอ่น ไข่ของนกอีแอ่น หรือรังนก หรืออาจเป็นเหตุให้นกอีแอ่นละทิ้งที่อยู่อาศัยไปจากเกาะหรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินดังกล่าว

จากการวิเคราะห์กฎหมายที่บังคับใช้ในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่ของคาบสมุทรมหานคร มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และผลการบังคับใช้ของกฎหมายในพื้นที่ดังกล่าวที่ ๕-๑๒

ตารางที่ ๕-๑๒ ประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องและผลการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
คุณค่าและความสำคัญตามมาตร ๔๓				
ศิลปกรรม(แหล่ง ศาสนสถานและ แหล่ง ประวัติศาสตร์)	วัดพระโค๊ะ ตำบลชุมพล อำเภอ สติงพระ วัดดีหลวง ตำบลดีหลวง อำเภอ สติงพระ วัดจะทิ้งพระ ตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสติงพระ ชุมชนโบราณปะโอ อำเภอสิง หนคร ชุมชนโบราณสติงพระ ชุมชนโบราณเขาควหา-เขาพะโค๊ะ อำเภอสติงพระ ชุมชนโบราณสี หยัง อำเภอระโนด เมืองเก่าหัว เขาแดง อำเภอสิงหนคร กระจาย กระจายอยู่ใน ๔ อำเภอ	๑.พระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ ๒.พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พ.ศ. ๒๕๔๗	๑. สำนักศิลปากรที่ ๑๓ สงขลา ๒.สำนักงาน พระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา	๑. อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆที่กฎหมายกำหนด ยังคงซ้ำซ้อนกันอยู่ เช่น เจ้าอาวาสมีอำนาจหน้าที่ในการดูแล สิ่งปลูกสร้างต่างๆในวัด และกรมศิลปากรมีอำนาจหน้าที่ใน การดูแลโบราณสถานและโบราณวัตถุ เมื่อเจ้าอาวาสและกรม ศิลปากรไม่มีความร่วมมือประสานงานกันในการดูแลและ จัดการโบราณสถานและโบราณวัตถุที่อยู่ภายในวัด จึงอาจมี ความขัดแย้งกันระหว่างหน่วยงาน ๒. ส่วนราชการไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้ กล่าวคือ ส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานกรมศิลปากร และหัวหน้าส่วนราชการอื่นๆ ระดับ จังหวัด ไม่มีกฎหมายให้อำนาจโดยตรง และฝ่ายปกครองซึ่งมี อำนาจปกครองมีกำลังคนจากอาสาสมัคร ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด ที่สามารถเข้าไปดูแลได้ แต่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจได้จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ๓. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลมีน้อย แต่พื้นที่ที่รับผิดชอบดูแล กว้างมาก

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
				ให้กับประชาชนและอาจเสียคะแนนเสียง
คุณค่าและความสำคัญตามมาตรา ๔๕				
เขตผังเมืองรวม	ตำบลชิงโค ตำบลท่าบป ตำบลหัวเขา ตำบลสิงห์หม้อ อำเภอลือหิน	๑. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕	๑. สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา	เมื่อมีการประกาศใช้เขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา และเขตควบคุมอาคารปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ คือ
เขตควบคุมอาคาร	ตลอดแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ	๑. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒	๑. สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา	๑. เมื่อมีการประกาศใช้เขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา และเขตควบคุมอาคารโดยสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง แล้วมีการถ่ายโอนอำนาจให้แก่หน่วยงานของท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) เพื่อออกกฎหมายลูกมาบังคับใช้ให้เป็นไปตามการประกาศใช้เขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา และเขตควบคุมอาคารแต่ไม่ได้ผล เพราะเจ้าหน้าที่ไม่ได้มีการติดตามและตรวจสอบอย่างจริงจัง
				๒. เมื่อหน่วยงานของท้องถิ่น(องค์การบริหารส่วนตำบล)ไม่ออกกฎหมายลูกเพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามการประกาศใช้เขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา และเขตควบคุมอาคาร เพราะกฎหมายที่ออกจะเป็นการไปบังคับประชาชนไม่ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามใจชอบ ซึ่งอาจสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนและอาจเสียคะแนนเสียง
				๓. ส่วนราชการไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้ กล่าวคือ ส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง และหัวหน้าส่วนราชการอื่นๆ

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
				ระดับจังหวัด ไม่มีกฎหมายให้อำนาจโดยตรง และฝ่ายปกครองซึ่งมีอำนาจปกครองมีกำลังคนจากอาสาสมัครผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด ที่สามารถเข้าไปดูแลได้ แต่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจได้จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ๔. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลมีน้อย แต่พื้นที่ที่รับผิดชอบดูแลกว้างมาก
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ ตำบลคลองรี ตำบลท่าหิน ตำบลคูชูด อำเภอสิงหนคร ตำบลบางเขียด ตำบลชะแล้ ตำบลปากร่อ อำเภอสิงหนคร ตำบลควนโส อำเภอควนเนียง ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกะแสสินธุ์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง ตำบลปากพะยูน ตำบลอนประดู่ ตำบลเกาะหมาก ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน ทะเลหลวงทะเลสาบแลเกาะ ต่าง ๆ ในอำเภอระโนด และกระแสสินธุ์	๑. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ๒. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ๓. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ๔. พระราชบัญญัติประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ๕. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ๖. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖	๑. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา (อุทยานนกน้ำคูชูด) ๒. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง	๑. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะดำเนินการ กล่าวคือพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา อยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา และพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงอยู่ในความดูแลของสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง หน่วยงานเหล่านี้ มีกฎหมายให้อำนาจในการดูแลพื้นที่ ๓ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ กฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ บังคับใช้ได้ในพื้นที่ที่เป็นเขตอนุรักษ์เท่านั้นไม่สามารถบังคับใช้กับพื้นที่ที่เป็นของเอกชน ที่มีกรรมสิทธิ์ ประชาชนที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ย่อยจะชุด ถม แฝ้วถาง เผา หรือกระทำใดๆ ในพื้นดินของตนได้โดยชอบ ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนั้น

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
	จังหวัดสงขลา อำเภอเมือง เขาชัยสน บางแก้ว และปากพะยูน จังหวัดพัทลุง	๗.พระราชบัญญัติอาคารรั้งนก อีแอ่น พ.ศ.๒๕๔๐.		<p>ในระหว่างการรอเพื่อพิสูจน์สิทธิ์ซึ่งใช้เวลานาน เอกชน ผู้ครอบครองยังคงปรับแต่ง ยกร่อง ปลูกปาล์มในผืนดินของตนต่อไปได้โดยทางราชการไม่มีกฎหมายอื่นที่จะยับยั้งการปรับพื้นที่ได้</p> <p>นอกจากนี้ในบริเวณที่เป็นทะเลสาบพบว่า ทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณนั้นมีความเสื่อมโทรม เช่น น้ำเสียจากร้านอาหารในบริเวณชายฝั่ง ปริมาณสัตว์น้ำลดลงจากการทำประมงโดยใช้เครื่องมือที่ไม่ถูกกฎหมาย และเสียเรือที่รับส่งนักท่องเที่ยวไปขมนก แม้ว่าในบริเวณดังกล่าวมีการควบคุมโดย พระราชบัญญัติประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ก็ตาม</p> <p>๒. เมื่อหน่วยงานของท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) ไม่ออกกฎหมายลูกเพื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามการประกาศใช้เขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา และเขตควบคุมอาคาร เพราะกฎหมายที่ออกจะเป็นการไปบังคับประชาชนไม่ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามใจชอบ ซึ่งอาจสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนและอาจเสียคะแนนเสียง</p> <p>๓. ส่วนราชการไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้ กล่าวคือ</p>

คุณค่า	พื้นที่	กฎหมายที่บังคับใช้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผลการบังคับใช้กฎหมาย
				<p>ส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานระดับจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ป่าไม้จังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการอื่นๆ ระดับจังหวัด จนถึงหัวหน้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง ไม่สามารถยับยั้งการบุกรุกพื้นที่ เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจโดยตรง และฝ่ายปกครองซึ่งมีอำนาจปกครอง มีกำลังคนจากอาสาสมัคร ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด ที่สามารถเข้าไปดูแลได้ แต่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจได้ จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>
<p>สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและศิลปกรรมในพื้นที่คาบสมุทรมหานครที่เกิดขึ้นและหน่วยงานราชการไม่สามารถแก้ไขได้นั้น เกิดจากการขาดกลไกหรือเครื่องมือที่จะใช้ในการแก้ปัญหา กล่าวคือ หน่วยงานราชการต่างๆ มีขอบเขตของการใช้อำนาจเฉพาะส่วนของตน แต่ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีขอบเขตที่กว้างขวาง เมื่อหน่วยงานต่างๆ ขาดการประสานงานกัน ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาหรือขาดเจ้าภาพที่มีอำนาจปกครอง (มีกำลังคน,อาวุธ) จึงทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข ในส่วนของกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจปกครองโดยมีกำลังคนจากอาสาสมัคร ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ ซึ่งเป็นกลไกที่พร้อมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้เข้ามารับผิดชอบโดยตรง ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงแก้ไขไม่ได้</p> <p>ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาตามมาตรา ๔๕ ของ พระราชบัญญัติรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีคณะกรรมการระดับจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยตรง จะเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาได้</p>				

๕.๕ ผลการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ศึกษา

ในการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลน้อย ทางที่ปรึกษาจะอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครอบคลุมทุกอาชีพที่ได้มีการประกอบอาชีพในพื้นที่ศึกษา ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่มีดังนี้ (รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถดูได้ในภาคผนวก ก.)

ตาราง ๕-๑๓ จำนวนกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมในการจัดประชุมกลุ่มย่อยระดับตำบลในพื้นที่คาบสมุทรสงขลา

อำเภอ ตำบล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย								
	ภาครัฐ		ผู้ประกอบการ	ประชาชน					
	หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	ทำตาล โหนด	รับจ้าง
อำเภอสงขลา									
จะทิ้งพระ	na	๑	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐
กระดังงา	na	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑
สนามชัย	na	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ดีหลวง	na	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
ชุมพล	na	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๑
คลองรี	na	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑
คูขุด	na	๑	๑	๑	๑	๐	๑	๑	๑
ท่าหิน	na	๑	๑	๐	๑	๐	๑	๐	๑
วัดจันทร์	na	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๑
บ่อแดง	na	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๑
บ่อดาน	na	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๑
อำเภอกระแสสินธุ์									
กระแสสินธุ์	na	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๑
เกาะใหญ่	na	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๑
โรง	na	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
เชิงแส	na	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑
อำเภอรโนด									
ระโนด	na	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๑
ท่าบอน	na	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
บ้านใหม่	na	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐
ปากแตระ	na	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
ระวะ	na	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๐
พังยาง	na	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
วัดสน	na	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
บ่อตรู	na	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คลองแดน	na	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐

อำเภอ ตำบล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย								
	ภาครัฐ		ผู้ประกอบการ	ประชาชน					
	หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	ทำตาล โตนด	รับจ้าง
แดนสงวน	na	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐
อำเภอสิงหนคร									
รำแดง	na	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
ปากรอก	na	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๑
ป่าขาด	na	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
บางเขียด	na	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑
ม่วงงาม	na	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑
ชิงโค	na	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๑
ทำนบ	na	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ชะแล้	na	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๑
สทิงหม้อ	na	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐	๐
หัวเขา	na	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐
วัดขนุน	na	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๐

หมายเหตุ ๑. na หมายถึงไม่มีการประกอบอาชีพในพื้นที่ศึกษา

๒. ในส่วนของคนกลาง ทางคณะผู้ศึกษาจะทำการเชิญมาร่วมประชุมร่วมกันโดยจะแยกออกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๖ แนวทาง/มาตรการที่ใช้แก้ปัญหา/ภัยคุกคาม

จากการทบทวน วิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ การสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสำรวจ และการจัดประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งสามารถที่จะสรุปถึงแนวทางและมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระสามารถนำมาเขียนเป็นมาตรการดังตารางที่ ๕-๑๔

๕.๗ ขอบเขตของพื้นที่ย่อยที่ควบคุมตามมาตรการ

ทั้งนี้ได้พิจารณาจัดแบ่งกลุ่มคุ้มครองตามคุณค่าของพื้นที่ เพื่อเสนอมาตรการคุ้มครองกลุ่มพื้นที่ในแต่ละบริเวณย่อย ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มพื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลาและเขตควบคุมอาคาร

บริเวณที่ ๑ เขตอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปกรรมและอุทยานประวัติศาสตร์ หมายถึง บริเวณที่ประกอบด้วยศาสนสถาน และแหล่งประวัติศาสตร์และพื้นที่เชื่อมโยงตามผังเมืองรวมในข้อ ๑ และพื้นที่อื่นที่กำหนดเป็นโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ เมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดง ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร

บริเวณที่ ๒ เขตอนุรักษ์และฟื้นฟูชายฝั่งทะเล หมายถึง บริเวณเขตควบคุมชายฝั่งทะเล ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารแต่รวมถึงเขตของพระราชบัญญัติผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา จังหวัดสงขลาในข้อ ๑ ได้แก่ ชายฝั่งทะเลตลอดแนวทะเลอ่าวไทยบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ

บริเวณที่ ๓ เขตพัฒนาเมือง หมายถึง บริเวณที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ปานกลาง และมาก ตามพระราชบัญญัติผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา จังหวัดสงขลาในข้อ ๑ ได้แก่ เขตเทศบาลเมืองสิงหนคร และเขตอื่นนอกเหนือจากเขตอนุรักษ์ศิลปกรรม

บริเวณที่ ๔ เขตอุตสาหกรรมและคลังสินค้าท่าเรือน้ำลึก หมายถึง บริเวณเขตอุตสาหกรรมและคลังสินค้าท่าเรือน้ำลึก และเขตอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีการพัฒนาหรือมีกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ ตามพระราชบัญญัติผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา จังหวัดสงขลาในข้อ ๑ ได้แก่ ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร

บริเวณที่ ๕ เขตชนบทและเกษตรกรรม หมายถึง บริเวณที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา จังหวัดสงขลาในข้อ ๑ ได้แก่ ตำบลสะทิงหม้อ และบางส่วนของตำบลท่านบ และตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มพื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง

บริเวณที่ ๑ เขตอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ หมายถึง พื้นที่ชุ่มน้ำตามแนวชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ด้านตะวันตกของคาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งเป็นบริเวณป่าบึง ป่าพรุ และป่าชายเลน แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและนกน้ำ

บริเวณที่ ๒ เขตทรัพยากรสัตว์น้ำและสัตว์หายาก (โลมาอิรวดี) หมายถึง บริเวณที่มีคุณค่าทางทรัพยากรประมง สัตว์น้ำ และสัตว์หายาก (โลมาอิรวดี) ได้แก่ บริเวณที่เป็นแหล่งน้ำของทะเลสาบสงขลาบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง

บริเวณที่ ๓ เขตอนุรักษ์และควบคุมทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง บริเวณหมู่เกาะต่างๆ ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวงและทะเลหลวงที่มีการให้สัมปทานรังนก ได้แก่ เกาะสี่ และเกาะห้า

บริเวณที่ ๔ เขตกิจกรรมพิเศษ หมายถึง เกาะที่มีการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชน ได้แก่ เกาะหมาก และเกาะนางคำ

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มพื้นที่ที่เข้าข่ายตามมาตรา ๔๓

บริเวณที่ ๑ เขตอนุรักษ์ศิลปกรรม หมายถึง บริเวณที่ประกอบด้วยศาสนสถาน และแหล่งประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ บริเวณศาสนสถานและแหล่งประวัติศาสตร์ในตำบลบ่อตรุ อำเภอระโนด ตำบลชุมพล ตำบลเชิงแส ตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสทิงพระ ตำบลวัดขนุน ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร

บริเวณที่ ๒ เขตอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปกรรม หมายถึง บริเวณที่ประกอบด้วยศาสนสถาน และรอยชุมชนโบราณที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ แต่ปัญหาเสื่อมโทรมและสมควรจะฟื้นฟูให้ดำรงไว้ ได้แก่

บริเวณศาสนสถานและแหล่งประวัติศาสตร์ในตำบลชุมพล อำเภอสิงหนคร ตำบลดีหลวง อำเภอกระแสสินธุ์ และตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสสินธุ์

บริเวณที่ ๓ เขตอนุรักษ์และฟื้นฟูวิถีโหนด นา เล หมายถึง บริเวณที่ชุมชนมีวิถีชีวิตทำ การเกษตรที่ผูกพันกับตาลโตนด นาข้าว และการทำประมง ซึ่งเป็นดั้งเดิมของคาบสมุทรมหานคร ได้แก่ ตำบล ชุมพล ตำบลดีหลวง ตำบลคลองรี ตำบลคูชูด อำเภอสิงหนคร

บริเวณที่ ๔ เขตพัฒนาเมืองและกิจกรรมพิเศษ หมายถึง บริเวณที่มีที่อยู่อาศัยของชุมชนที่ มีแนวโน้มหนาแน่นขึ้น และการทำเกษตรเชิงพัฒนา ได้แก่ เทศบาลตำบลระโนด และปริมณฑล

บริเวณที่ ๕ เขตบริการ หมายถึง พื้นที่นอกเหนือจากทั้ง ๔ บริเวณข้างต้น และเชื่อมโยงกัน พื้นที่ดังกล่าวกับที่ประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตผังเมืองรวม ชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา และเขตควบคุมอาคาร)

ตารางที่ ๕-๑๔ ข้อเสนอมาตรการเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่คาบสมุทร

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
คุณค่าด้านศิลปกรรม ตามมาตรา ๔๓									
๑.ศาสนสถาน									
๑.๑วัดพระโคเค	ตำบลชุมพล อำเภอสังขละบุรี	- ด้านจิตใจ -ประวัติศาสตร์ -พื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา - พบโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ	ไม่มี	ไม่มี	ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	ควบคุมกิจกรรมบางประเภทที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางศาสนา	-	-	-
๑.๒วัดดีหลวง	ตำบลดีหลวง อำเภอกระแสด	- ด้านจิตใจ -ประวัติศาสตร์	ไม่มี	ไม่มี	ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ควบคุมกิจกรรมบาง	-	-	-

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
	สินธุ์	- พื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา - พบโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ			ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	ประเภทที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางศาสนา			
๑.๓วัดจะทิ้งพระ	ตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสังขละบุรี	- ด้านจิตใจ - ประวัติศาสตร์ - พื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา - พบโบราณสถาน	ไม่มี	ไม่มี	ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน	ควบคุมกิจกรรมบางประเภทที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางศาสนา	-	-	-

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
		ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา - พบโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ			พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางศาสนา			
๒. รอยชุมชนโบราณ									
๒.๑ปะโอ	ตำบลวัดขนุน ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร	- ด้านจิตใจ -ประวัติศาสตร์ - พบโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ	-	-	ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน	ควบคุมกิจกรรมบางประเภทที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางศาสนา	-	-	-

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
					แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔				
๒.๒ สหิงพระ	ตำบลชุมพล อำเภอสหิงพระ	- ด้านจิตใจ -ประวัติศาสตร์ - พบโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ	-	-	ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	ควบคุมกิจกรรมบางประเภทที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางศาสนา	-	-	-
๒.๓ เขาคุหา-เขาพระเคีะ	ตำบลชุมพล อำเภอสหิงพระ	- ด้านจิตใจ -ประวัติศาสตร์ - พบโบราณสถาน	- สถาปัตยกรรมภายในถ้ำ เขาคุหาถูก	- มนุษย์ และธรรมชาติ	ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามพระราชบัญญัติ	ควบคุมกิจกรรมบางประเภทที่ไม่สอดคล้องกับ	-	จัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู	อาศัยอำนาจจากกลุ่มองค์กรที่จัดตั้งร่วมกันกำหนดมาตรการ

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
		และโบราณวัตถุที่สำคัญ	ทำลายและเสียหาย		โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องทาง ศาสนา		โบราณสถาน	ในการร่วมกัน ดูแลอนุรักษ์และ ฟื้นฟู โบราณสถาน
๒.๔ สีหยัง	ตำบลป่อตรุ อำเภอระโนด	- ด้านจิตใจ - ประวัติศาสตร์ - พบ โบราณสถาน และ โบราณวัตถุที่สำคัญ	-	-	ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔	ควบคุมกิจกรรมบางประเภทที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางศาสนา	-	-	-

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
๓.สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์									
๓.๑ ตระพังพระ	ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ	- ประวัติศาสตร์ -เป็นแหล่งกักเก็บน้ำในปัจจุบัน	- ไม่สามารถกักเก็บน้ำให้เพียงพอกับการใช้ประโยชน์ได้	-ตื้นเขิน -ขาดการดูแลรักษาจากชุมชน	-	ห้ามกระทำกิจกรรมใดที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและการใช้น้ำในตระพัง	-	มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรที่สามารถควบคุม ดูแล ติดตาม เฝ้าระวังอนุรักษ์และฟื้นฟูตระพัง	๑ . พิจารณาการใช้ประโยชน์ของตระพังให้สอดคล้องกับความต้องการระดับครัวเรือน ๒. ให้องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาพิจารณาตัดแปลงมาตรการท่องเที่ยวเชิงเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูตระพัง
๔.วิถีวัฒนธรรมพื้น	ตำบลชุมพล ตำบลดีหลวง	- เป็นเอกลักษณ์ของ	-การเปลี่ยนแปลง	-การเปลี่ยนแปลง	ควบคุมให้มีการดำเนินกิจกรรม	ห้ามให้ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดิน	คัดกรองกิจกรรมใดที่	จัดตั้งองค์กรที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ส่งเสริมกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ที่

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
ถิ่น(โหนด นาล)	ตำบลคลองรี ตำบลคูขุด	วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชน คาบสมุทรสทิงพระ	วิถีชีวิต โหนดและนา	การใช้ประโยชน์ที่ดิน - ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม ฝนแล้ง)	เพื่อประโยชน์ด้านนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอยู่อาศัยหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การสาธารณสุขโรค และสาธารณสุขการ หรือสาธารณสุขประโยชน์	เพื่อกิจการตามที่กำหนดดังต่อไปนี้ (๑) โรงงานบำบัดน้ำเสียรวม (๒)สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ (๓) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย (๔) การอยู่อาศัยประเภทอาคารขนาด	อนุโลมหรืออนุญาตแต่มีความเสี่ยงต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้องค์กรที่จัดตั้งขึ้นประเมินผลกระทบก่อนดำเนินการ	ร่วมกันวางแผนติดตาม ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์เชิงอนุรักษ์	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตโหนดนาล

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
					ชนเท่านั้นที่อยู่อาศัย...เท่านั้น	ใหญ่ (๕) กำจัดมูลฝอย			
๑.เขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือน้ำลึกสงขลา จังหวัดสงขลาและเขตควบคุมอาคาร									
๑.๑ ชายฝั่งทะเล	ตลอดแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ - ตอนบน(พื้นที่เขตควบคุมอาคารไม่รวมพื้นที่ในเขตผังเมืองฯ) -ตอนล่าง(พื้นที่เขตผังเมืองฯ ตำบลชิงโคและ	ตอนบน - ระบบนิเวศชายฝั่งทะเล - แหล่งทรัพยากรประมง ตอนล่าง - ระบบนิเวศชายฝั่งทะเล - แหล่งทรัพยากรประมง -แหล่ง	- คุณค่าของชายฝั่งทะเลเสื่อมโทรมและลดลง	- การกัดเซาะ	การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามข้อกำหนดในเขตผังเมืองฯ และเขตควบคุมอาคาร	ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมใดๆ นอกเหนือข้อกำหนดที่ระบุไว้ในเขตผังเมืองฯและเขตควบคุมอาคาร	หากมีการก่อสร้างเปลี่ยนแปลงใด ๆ จะต้องมีการพิจารณาศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางชายฝั่งทะเล	จัดตั้งกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมกันเพื่อดำเนินกิจกรรมในการฟื้นฟูหาดทรายชายหาดทั้งระบบโดยเฉพาะชายฝั่งทะเลในเขตผังเมืองรวม	-

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
	ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร)	คมนาคมที่สำคัญ -สถานที่ท่องเที่ยวและเป็นแหล่งพัฒนาเศรษฐกิจ							
๑.๒ เมืองเก่า ฝั่งหัวเขาแดง	ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร	-แหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญ -โครงการการศึกษาและจัดทำแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์	- โบราณสถานและโบราณวัตถุ - สื่อมโทรม	- การบุกรุกทำการเกษตรและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ	ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และเขตผังเมืองฯ	ห้ามการขยายกิจกรรมใดที่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และเขตผังเมืองฯ	-	จัดตั้งองค์กรให้มีหน่วยงานราชการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมกัน ฟื้นฟูอนุรักษ์ โบราณสถานตามความเหมาะสม	เร่งรัดให้มีการจัดตั้งอุทยานประวัติศาสตร์เมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดง เพื่อให้มีการดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูต่อไป

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
๓.เขตห้ามล่าสัตว์ป่า									
๓.๑ ป่าบึง ป่าพรุ ป่าชายเลน	ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทะเลสาบ สงขลาและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ทะเลหลวง	-เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำและแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน - แหล่งอาศัยและแหล่งทำรังวางไข่ของนกน้ำประจำถิ่นและนกน้ำอพยพ	- พื้นที่ลดลง -ระบบนิเวศเสื่อมโทรม	-บุกรุกทำลาย	-	ห้ามทำการล่าสัตว์ป่า ตามรายละเอียดในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติ	-	จัดตั้งกลุ่ม องค์กร โดยความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแผนการอนุรักษ์พื้นที่ร่วมกัน	-ให้มีกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในพื้นที่

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
						ติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓			
๓.๒ แหล่งอาศัยของทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำหายาก (โลมาอิรวดี)	บริเวณพื้นน้ำและในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง	-แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ - เป็นทะเลสาบแห่งเดียวในประเทศไทยที่เป็นแหล่งอาศัยของโลมาอิรวดี และเป็น ๑ ใน ๒ แห่งของโลก	-การลดลงของทรัพยากรประมง - จำนวนโลมาอิรวดีในทะเลสาบสงขลาลดจำนวนลงจนใกล้สูญพันธุ์ไปจากทะเลสาบ	ทรัพยากรประมง -การทำลายป่าพรุ ป่าชายเลน -ตื้นเขิน -การเปลี่ยนแปลงระบบไหลเวียนน้ำ -การควบคุมการทำประมงที่ไม่มีประสิทธิภาพ		ห้ามทำการล่าสัตว์ป่า ตามรายละเอียดในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องห้ามล่าสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์		- จัดตั้งกลุ่ม/องค์กรเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูโลมาอิรวดี	-ติดตามเฝ้าระวังและควบคุมการแพร่กระจายของพืชน้ำที่เป็นสาเหตุให้เกิดการตื้นเขินของทะเลสาบ - ติดตามสถานการณ์การตื้นเขินและดำเนินการขุดลอกในพื้นที่วิกฤติ

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
				โลมาอิรวดี -โลมาอิรวดีติดอวน - โลมาอิรวดีไม่สามารถเดินทางออกสู่อ่าวไทยเพื่อผสมพันธุ์กับโลมากลุ่มอื่น -คุณภาพน้ำในทะเลสาบเสียมโทรัม	ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ - ห้ามดำเนินกิจกรรมตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ การประมง พศ. ๒๕๔๙ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอนุรักษ์โลมาอิรวดี				- ดำเนินการศึกษา วิจัยเพื่อหาแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูโลมาอิรวดี * มาตรการเชื่อมโยงกับเขตผังเมืองรวมให้มีการศึกษาถึงผลกระทบของการไหลเวียนน้ำบริเวณปากทะเลสาบและปากกระวะที่ควบคุมการไหลเวียนของน้ำ

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
									ในทะเลสาบ
๓.๓ แหล่งอาศัยของนกน้ำประจำถิ่น/นกอพยพ	ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา	-บริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญสำนาค (IBAs)	การลดลงของจำนวนนกน้ำ	-การบังคับใช้กฎหมายบกพร่อง -การทำลายแหล่งอาศัยทำรังและวางไข่ของนกน้ำ	-	ห้ามทำการล่าสัตว์ป่าหรือเก็บหรือทำอันตรายแก่ไข่หรือรังของสัตว์ป่าทุกชนิด ตามรายละเอียดในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติ		จัดตั้งองค์กรเพื่อร่วมวางแผนอนุรักษ์และฟื้นฟู รวมถึงกำกับ/ดูแลการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๔๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
						ติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓			
๓.๔ แหล่งอาศัยของนกอีแอ่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ	หมู่เกาะสี่ เกาะห้าในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง	-บริเวณถ้ำต่างๆ ของหมู่เกาะสี่ เกาะห้า เป็นแหล่งอาศัยของนกอีแอ่น	ไม่มี	ไม่มี	ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ อันเป็นหรืออาจเป็นอันตรายแก่นกไข่ หรือรังนกอีแอ่น หรืออาจเป็นเหตุให้นกอีแอ่นละที่ อยู่ไปจากเกาะหรือที่สาธารณะสมบัติของ		ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ และการใช้ประโยชน์จากกรังนกอีแอ่น และสร้างความตระหนักของประชาชนในพื้นที่ถึงความสำคัญของนกอีแอ่นทั้งในระบบนิเวศ และประโยชน์จากทรัพยากรรังนก	ให้พิจารณาข้อเสนอแนะเพื่อ ให้การใช้ประโยชน์จากการเก็บรังนกอีแอ่นและการอนุรักษ์ประชากรนกอีแอ่นให้ยั่งยืนจากผลการศึกษา โครงการศึกษา นิเวศวิทยา ประชากรของนกอีแอ่นใน	

ชื่อ	พื้นที่	คุณค่า	ปัญหา	สาเหตุ	มาตรการที่เสนอตามมาตรา ๕๔				
					๑.การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒.ห้ามกระทำหรือประกอบกิจกรรมในพื้นที่	๓.การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	๔.การจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	๕.มาตรการอื่นๆ
						แผ่นดินดังกล่าวตามพระราชบัญญัติ อากาศรังกอิแอ่น พ.ศ. ๒๕๔๐		อิแอ่น โดยการจัดกิจกรรมการศึกษาในระดับต่างๆในชุมชน	ทะเลสาบสงขลา(กำพลและคณะ, ๒๕๔๕

๒

สรุปและข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในส่วนของวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ คือ *การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน* ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้ใช้กระบวนการประชุมสัมมนา การประชุมกลุ่มย่อยในพื้นที่... กลุ่มพื้นที่ที่มีฐานทรัพยากร และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ร่วมกับการจัดทำเอกสารประกอบการให้ความรู้ การเผยแพร่ข้อมูลความรู้ และผลการศึกษา ในรูปแบบต่างๆ และจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ๒ พื้นที่นำร่อง ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย และพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งคณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของประชาชนในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการในส่วนของรายงานการศึกษานโยบายฉบับสมบูรณ์ ได้จัดทำเป็นเอกสาร ๓ ฉบับ ประกอบด้วย รายงานหลัก รายงานร่างมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้ง ๒ พื้นที่ และการจัดการเรียนรู้ในระดับพื้นที่ พร้อมด้วยส่วนประกอบอื่นๆ ตามข้อกำหนดโครงการ ในส่วนของรายงานหลัก คณะผู้ศึกษามีข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๒.๑ สรุปผลการดำเนินงาน

ในภาพรวมของการดำเนินการในส่วนของ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การทบทวนเอกสารและผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์และสรุปสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าพิเศษ และประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์สภาพการบังคับใช้กฎหมาย และความพร้อมของชุมชน ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา การดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมชุมชนในพื้นที่ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ คุณค่า ประเด็นปัญหา และแนวทางหรือมาตรการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยได้จัดประชุมสัมมนาในภาพรวมหรือแนะนำโครงการ การจัด

ประชุมกลุ่มย่อยในครั้งที่ ๑ ใน ๔ พื้นที่ การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ คุณค่าพิเศษ ประเด็นปัญหา สาเหตุหรือภัยคุกคาม และแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเสนอขอบเขตที่จะกำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวน ๘ ครั้ง ในพื้นที่ที่คัดเลือก ๒ พื้นที่ คือ พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย และพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ และทำการจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๓ เพื่อนำเสนอข้อสรุปสถานการณ์ คุณค่าพิเศษ และประเด็นปัญหาของพื้นที่ และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตและมาตรการที่ควรกำหนดสำหรับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้ง ๒ พื้นที่ ซึ่งได้ทำการจัดประชุมทั้งหมด ๑๐ ครั้ง ใน ๒ พื้นที่เดิม และมีการจัดประชุมสัมมนาในภาพรวมหรือปิดโครงการเพื่อนำผลการศึกษาทั้งหมดที่ได้มาร่วมกันระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่เหมาะสมของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ร่วมกับประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ

นอกจากนี้ในระหว่างดำเนินโครงการ คณะผู้ศึกษาได้จัดทำสื่อ เอกสารเผยแพร่ผ่านจุลสาร สื่อนงสือพิมพ์ เว็บไซต์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นระยะ เพื่อเผยแพร่ ข้อมูลให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในวงกว้างควบคู่กันไปด้วย จากการทำที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับชุมชนในพื้นที่ที่คัดเลือก นอกเหนือจากการได้รับทราบประเด็นปัญหาของชุมชน และการยืนยันข้อมูลภาคสนามต่างๆ แล้วพบว่า ชุมชนมีความตื่นตัวที่จะมีส่วนร่วมในการวางมาตรการในการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ทั้ง ๒ พื้นที่ที่ทำการศึกษา ซึ่งขณะนี้ชุมชนมีความตื่นตัวสูง มีความตระหนัก มีความพร้อมที่จะร่วมกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไป เป็นสัญญาณที่ดี ในมิติของการมีส่วนร่วม ซึ่งหลายฝ่ายเคยเป็นห่วงว่าจะสร้างกระบวนการดังกล่าวอย่างไร ซึ่งน่าจะเป็นจุดแข็งของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในอันที่จะช่วยผลักดันให้การจัดทำเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้ตรงกับความต้องการของชุมชนที่จะช่วยให้นำไปสู่ความสำเร็จได้

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า ตัวแทนของภาคส่วนต่างๆ ที่มีส่วนร่วมและมีแนวโน้มที่สนับสนุนมาตรการดังกล่าว โดยให้ตัวแทนของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด การดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ยังคงสมควรที่จะต้องพิจารณาถึงกระบวนการและวิธีการที่สามารถทำความเข้าใจ และสร้างการสนับสนุนของภาคส่วนที่เหลือให้ครบถ้วน เพื่อให้มาตรการที่เสนอแนะในขั้นตอนสุดท้าย จะสามารถนำไปขับเคลื่อนการคุ้มครองคุณค่าพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๒ ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรมีการส่งเสริมให้ตัวแทน และ/หรือ จัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มโครงการเพื่อให้ตัวแทนของประชาชนเข้าไปช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในพื้นที่มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถร่วมกำหนดหลักการ ขั้นตอน วิธีการ ตลอดจนการกำหนดคุณค่าและบริเวณที่ควรจะต้องคุ้มครองและมาตรการจำเพาะบริเวณต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ควรให้ความสำคัญกับทุกภาพส่วนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีแนวโน้มไม่เห็นด้วย หรือไม่ให้ความสำคัญ ซึ่งจำเป็นจะต้องพยายามสร้างความเข้าใจ ทำให้เห็นประโยชน์ในระยะยาวร่วมกัน เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกันในระยะยาว

(๓) การบูรณาการดำเนินงานเพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม กับแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อให้การทำงานทั้งสองส่วนมีความสอดคล้อง ไม่เกิดความขัดแย้งในระดับมาตรการและการดำเนินงานจริงในพื้นที่ในระยะยาว

(๔) ในการจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย ความที่จะมีการขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมทั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ซึ่งรวมถึงบางส่วนของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ที่อยู่พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

(๕) ในบริเวณที่เชื่อมต่อกันระหว่างในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย กับพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งพื้นที่ตำบลบ้านขาวกับตำบลตะเคียน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ควรที่จะกำหนดเป็นเขตพื้นที่ประเภทเดียวกันและ/หรือ มีมาตรการร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมต่างๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(๖) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่จำเป็นในพื้นที่ หรือการพัฒนาอย่างมีคุณภาพของกลุ่มน้ำ โดยการกำหนดบริเวณที่จะคุ้มครอง และมาตรการที่เกี่ยวข้อง ไม่ควรสร้างความขัดแย้ง ซึ่งอาจจะนำไปสู่ความล้มเหลวของมาตรการแล้วยังเป็นอุปสรรคในการดำเนินการในพื้นที่อื่นๆ ในระยะต่อไปด้วย

(๗) ควรมีการศึกษา วิจัย เพื่อกำหนดวิธีการประเมินคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันทั้งทางวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และของชุมชนในพื้นที่ ตลอดจนเพื่อพัฒนาวิธีการที่เป็นมาตรฐาน สามารถนำไปดำเนินการให้ได้เขตพื้นที่และมาตรการอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๒. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดการน้ำเสียจากอุตสาหกรรมชุมชนการทำผลิตภัณฑ์จากกระจูดในพื้นที่ทะเลน้อย
- กรมควบคุมมลพิษ. ๒๕๕๓. การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.pcd.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล: ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓).
- กรมทรัพยากรธรณี. ๒๕๔๙. โครงการสำรวจเพื่อการจัดการทรัพยากรธรณีลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (สำรวจธรณีเคมีและการพังทลายของหน้าดินลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนกลาง). โครงการศูนย์วิจัยแห่งชาติด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมทรัพยากรธรณี. ๒๕๕๐. โครงการสำรวจเพื่อการจัดการทรัพยากรธรณีลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (สำรวจธรณีเคมีและการพังทลายของหน้าดินลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนบน. โครงการศูนย์วิจัยแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมทรัพยากรธรณี. ๒๕๕๑. โครงการสำรวจเพื่อการจัดการทรัพยากรธรณีลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (สำรวจธรณีเคมี และการพังทลายของหน้าดินลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตอนใต้). คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๒๕๔๘. รายงานฉบับสมบูรณ์: โครงการศึกษาหาสาเหตุการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและแนวทางการป้องกันแก้ไขป้องกันชายฝั่งทะเลที่ได้รับผลกระทบบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. สถาบันวิจัยทรัพยากรน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษฎา แก้วด้วง. ๒๕๔๙. การประเมินมูลค่าผลประโยชน์จากการเพาะปลูกพืชและการประมงของทะเล. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการจัดการทรัพยากร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ. ๒๕๔๙. คู่มือการกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ. ๒๕๕๐. พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ. ๒๕๕๐. ซีดีทำความรู้จักพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม. เข้าถึงได้จาก <http://www.onep.go.th> ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เก็ดถวา บุญปรากฏ. ๒๕๕๒. บทบาทของรัฐและเอกชนในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติใน
เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย. ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา วุฒิสภา. ๒๕๕๒. สำเนา
หนังสือคณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา วุฒิสภา
ด่วนที่สุด ที่ สว (กมธ๑) ๐๐๐๙/๗๒๕๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

คณะกรรมการวิชาการวิสามัญศึกษาและติดตามการแก้ไขปัญหาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา วุฒิสภา.
๒๕๕๒ . เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง เหลียวหลัง มุ่งหน้า สู่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ
สงขลาอย่างยั่งยืน ครั้งที่ ๓.

จินตนา ปลาทอง (ชูเหล็ก). ๒๕๔๑. สถานภาพป่าชายเลนในภาคใต้ของประเทศไทย. โครงการพื้นที่ชุ่มน้ำ-
ประเทศไทย คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

จรัสศักดิ์ ชูความดี, อภิรักษ์ อนันต์ศิริวัฒน์, วิจารย์ มีผล, จิระ จินตานุกุล และสนใจ หะวานันท์. ๒๕๓๔.
การศึกษาการกระจายของป่าไม้ในประเทศไทย. วารสารวิชาการป่าไม้ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑.

ณรงค์ ณ เชียงใหม่. ๒๕๕๒. รายงานผลการวิจัยโครงการทะเลสาบสงขลา ๒๕๒๑-๒๕๒๒. มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์และสำนักคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

เท็ดทูน ดำรงฤทธามาศย์. ๒๕๔๘. อัตราการสะสมตัวของตะกอนบริเวณทะเลสาบสงขลาโดยการวัดไอโซโทป
รังสีซีเซียม-๑๓๗. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาฟิสิกส์ มหาวิทยาลัย-
สงขลานครินทร์. ๕๖ หน้า .

ธีรัตน์ หลับจันทร์. ๒๕๕๑. สถานการณ์ในการทำประมงและปัญหาของชาวประมงพื้นบ้านในบริเวณลุ่ม
ทะเลสาบสงขลา จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นฤทธิ ดวงสุวรรณ. นโยบายสาธารณะ กรณีลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ค้นได้ใน <http://www.southhpp.org>
๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓.

นพรัตน์ บำรุงรักษ์, ประวิทย์ โตวัฒนนะ, ชัยรัตน์ นิลนนท์ และเอกรัตน์ ใฝ่บุญ. ๒๕๕๒. รายงานผลการสำรวจ
สภาพไฟไหม้พรุควนเคร็ง เมื่อ ๒๑-๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๒. เอกสารคัดสำเนา.

นพรัตน์ บำรุงรักษ์. ๒๕๕๓. เทคนิคการฟื้นฟูป่าชายเลนทะเลสาบสงขลา. โครงการจัดตั้งศูนย์บริหารงานวิจัย
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. และสถาบัน
ทรัพยากรทางทะเล

นิรันดร์ ชัยมณี และสุวัฒน์ ตียะไพรัช. ๒๕๒๖. ธรณีวิทยาควอเตอร์นารีและแหล่งทรายแก้วบริเวณจังหวัด
สงขลา. กองธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี. ๖๗ หน้า.

นิวัตร์ มีกุล. ๒๕๔๕. การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลสาบสงขลาตอนล่างในรอบทศวรรษ เอกสารประกอบการ
สัมมนาระบบนิเวศป่าชายเลนแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒: สร้างเสริม ประยุกต์ความรู้สู่ชุมชน. กรุงเทพฯ,
๔๒๗ หน้า

บริษัท เมก้าเทค คอนซัลแตนท์ จำกัด, ๒๕๕๐. โครงการวางแผนและจัดทำผังพัฒนาพื้นที่เฉพาะบริเวณโดยรอบ
ทะเลน้อย. รายงานการศึกษาฉบับสุดท้าย.

พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา ๕๐ พรรษาสยามบรมราชกุมารี, ๒๕๕๔. ระบบนิเวศป่าชายเลน ปากแม่น้ำ และ
หญ้าทะเล ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. Available from :

http://www.sc.psu.ac.th/batdb/_chm/biodiversity/eco_system.html (ธันวาคม ๒๕๕๓)

พิสิทธิ์ อีร์ติล. ๒๕๒๓. ความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งอ่าวไทยกับทรัพยากรแร่. เอกสารจัดทำเพื่อกา
สัมมนางานวิจัยทางภูมิศาสตร์ประเทศไทย. ๖-๙ พ.ศ. ๒๕๒๓. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ๒๘ หน้า.

วัฒนา ศรีพจนารถ และคณะ. ๒๕๔๘. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนบ้านทะเล
น้อย จังหวัดพัทลุง. คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิวัฒน์ สุทธิวิภากร และฉัตรไชย รัตนไชย. ๒๕๔๘. โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
เล่ม ๒ รายงานหลัก. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วิวัฒน์ สุทธิวิภากร และฉัตรไชย รัตนไชย. ๒๕๔๘. โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
เล่ม ๕ ทรัพยากรน้ำ. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ฤทัยวรรณ ศุภเกษร. ๒๕๓๖. การศึกษาภาวะความยากจนของชุมชนทะเลน้อย. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง. ๒๕๕๒ก. พรรณไม้ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.

หนังสือชุด โครงการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และแผนที่ความหลากหลายทางชีวภาพและ
ทรัพยากรทางทะเล ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง. ๒๕๕๒ข. ปลาในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.

หนังสือชุด โครงการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และแผนที่ความหลากหลายทางชีวภาพและ
ทรัพยากรทางทะเล ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง. ๒๕๕๒ค. สัตว์มีกระดูกสันหลังในลุ่มน้ำทะเลสาบ
สงขลา. หนังสือชุด โครงการศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และแผนที่ความหลากหลายทางชีวภาพ
และทรัพยากรทางทะเล ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง. ๒๕๕๓. ทะเลน้อยกับสภาวะสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์. จัดหมาย
ข่าวโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๔/๕๓ เดือนพฤษภาคม
๒๕๕๓.

สถานีควบคุมไฟฟ้าพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช. ๒๕๕๓. สถิติ
การเกิดไฟฟ้า ประจําปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓.

สิน สินสกุล และคณะ. ๒๕๕๕. การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย. กองธรณีวิทยา.
กรมทรัพยากรธรณี.

เสาวภา อังสุภาณิช. ๒๕๒๗. การแพร่กระจายของโรติเฟอร์ ในทะเลน้อย ทะเลสาบสงขลา. วารสารสงขลา
นครินทร์ ๖: ๒๖๓-๓๖๘.

สุจิรา แก้วรักษ์. ๒๕๕๐. ศักยภาพของชุมชนต่อการจัดการทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ชุ่มน้ำเขต
ห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจเกษตร,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สุดสาคร พุกงาม. ๒๕๔๑. การศึกษาคุณภาพน้ำทางกายภาพบริเวณลุ่มน้ำทะเลน้อย. ภาควิชาชีววิทยาฯ
คณะวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๔๘. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำ
ประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดระนอง ตรัง สตูล และการปรับปรุงประกาศเขต
พื้นที่คุ้มครองในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๔๘. รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ ๑ การ
ติดตามและประเมินผลการดำเนินการดำเนินโครงการภายใต้แผนงบประมาณในเชิงบูรณาการ การ
พัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินการดำเนินโครงการภายใต้แผน
งบประมาณในเชิงบูรณาการและการสร้างตัวชี้วัดระบบการพัฒนาในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๐. โครงการติดตามประเมินผลการ
ดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาโดยมีส่วนร่วมของชุมชน. กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๒. การติดตามประเมินผลโครงการ
ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒. กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๔๘. โครงการกำหนดเขตพื้นที่และ
มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. ๒๕๔๒. ทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและ
ระดับชาติของประเทศไทย. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. ๔๑๔
หน้า.

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ สงขลา. ๒๕๕๓. ข้อมูลปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ ป่าพรุ ใน
ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๒. เอกสารคัดสำเนา.

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ สงขลา. ๒๕๔๘. โครงการจัดทำแผนแม่บทการจัดการสิ่งแวดล้อมสถานีพัฒนา
และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลน้อย. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช.

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑๖ . ๒๕๕๐. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคใต้ตอนล่างฝั่งตะวันออก.
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.reo๑๖.mnre.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล : ๕ มีนาคม ๒๕๕๓).

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. ๒๕๕๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐.
กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗).

สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, อาแว มะแส, ปราโมทย์ แก้ววงศ์ศรี และปริญญา บัณฑิตโต. 2545. การวางแผนเพื่อ
การจัดการทรัพยากรในพรุควนเคร็ง: การวิเคราะห์ความต้องการฝึกอบรมเพื่อการจัดการทรัพยากรที่
ยั่งยืน. องค์การพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ ประเทศไทย.

สมศักดิ์ มณีพงศ์ และคณะ. ๒๕๔๑. การศึกษาสมบัติทางเคมีของตะกอนในทะเลน้อยและทะเลหลวง. คณะ
ทรัพยากรธรรมชาติและ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ศูนย์ภูมิภาคเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศภาคใต้ คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ๒๕๕๒. การประยุกต์ใช้ข้อมูลระบบภูมิสารสนเทศเพื่อติดตามการ
เปลี่ยนแปลงชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย.

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. พัฒนาทะเลสาบสงขลาช้าโยกงบ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก
<http://www.thaipost.net> (วันที่ค้นข้อมูล: ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓).

อานอบ คันทะชา. ๒๕๔๒. การปนเปื้อนของตะกั่วและโครเมียมในน้ำทิ้งจากการย้อมสีกระจูดที่ทะเลน้อย.
ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว, ๒๕๕๔ (สภาพทั่วไปของตำบลบ้านขาว) Available from
.<http://www.bankhaw.go.th/content/history๓.php>. (มกราคม,๒๕๕๔)

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

Chittrakarn, T., et al.. ๑๙๙๖. The determination of sedimentation rate in Songkhla Lake using isotopic technique, Proceedings of The ๖th Nuclear Science and Technology Conference, OAEP, Bangkok, Thailand. pp. ๓๓๓-๓๔๕.

Nachiangmai, N.. ๑๙๘๓. A review of Songkhla lake environments, Proceeding of Symposium on Songkhla Lake Basin Development Programme. Prince of Songkla University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บัญชีรายชื่อผู้มีส่วนได้-เสียทั้งหมด

ภาคผนวก ข

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ค

แบบสำรวจความคิดเห็น

ภาคผนวก ง

ข้อมูลประกอบพื้นที่ที่เข้าข่ายเป็นพื้นที่
คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก จ

เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ฉ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ช

คะแนนการพิจารณาพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

บัญชีรายชื่อผู้มีส่วนได้-เสียทั้งหมด

ผู้แทนจากกรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
สำนักนายกรัฐมนตรี		
๑	สำนักงบประมาณ	ผู้อำนวยการ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
๒	กรมทรัพยากรน้ำ	อธิบดี
๓	กรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อธิบดี
๔	กรมป่าไม้	อธิบดี
๕	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	อธิบดี
๖	กรมควบคุมมลพิษ	อธิบดี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
๗	กรมประมง	อธิบดี
กระทรวงวัฒนธรรม		
๘	กรมศิลปากร	อธิบดี
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา		
๙	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่

มาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
๑	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
๒	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพัทลุง	
๓	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครศรีธรรมราช	
๔	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖	ผู้อำนวยการ
๕	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๒ จังหวัดนครศรีธรรมราช	
๖	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๓ จังหวัดสงขลา	
๗	ศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	
๘	สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา	ประมงจังหวัด
๙	สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง	
๑๐	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง	ผู้อำนวยการ
๑๑	สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	
๑๒	สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๘	
๑๓	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จ.พัทลุง	หัวหน้า
๑๔	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ จ. สงขลา	
๑๕	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง จ. สงขลา	
๑๖	อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง จังหวัดสงขลา	
๑๗	อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า จังหวัดตรัง, นครศรีธรรมราช และพัทลุง	
๑๘	สำนักศิลปากร จังหวัดสงขลา	ผู้อำนวยการ
๑๙	ผังเมืองจังหวัดพัทลุง	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
๒๐	ผังเมืองจังหวัดสงขลา	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด

รายงานฉบับสมบูรณ์
 การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
 และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตัวแทนจากหน่วยงานการปกครองภาครัฐระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
สำนักงานจังหวัด		
๑	จังหวัดสงขลา	ผู้ว่าราชการจังหวัด
๒	จังหวัดพัทลุง	
๓	จังหวัดนครศรีธรรมราช	
องค์การบริหารส่วนจังหวัด		
๔	จังหวัดสงขลา	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
๕	จังหวัดพัทลุง	
๖	จังหวัดนครศรีธรรมราช	
จังหวัดสงขลา		
๗	อำเภอระโนด	นายอำเภอ
๘	อำเภอสทิงพระ	
๙	อำเภอสิงหนคร	
๑๐	อำเภอเมือง	
๑๑	อำเภอควนเนียง	
๑๒	อำเภอรัตนภูมิ	
๑๓	อำเภอหาดใหญ่	
๑๔	อำเภอสะเดา	
๑๕	อำเภอกระแสสินธุ์	
๑๖	อำเภอนาหม่อม	
๑๗	อำเภอบางกล่ำ	
๑๘	อำเภอคลองหอยโข่ง	
จังหวัดพัทลุง		
๑๙	อำเภอป่าพะยอม	นายอำเภอ
๒๐	อำเภอควนขนุน	
๒๑	อำเภอเมือง	
๒๒	อำเภอศรีบรรพต	
๒๓	อำเภอเขาชัยสน	
๒๔	อำเภอกงหรา	
๒๕	อำเภอบางแก้ว	
๒๖	อำเภอปากพะยูน	
๒๗	อำเภอตะโหมด	
๒๘	อำเภอป่าบอน	
๒๙	อำเภอศรีนครินทร์	
จังหวัดนครศรีธรรมราช		
๓๐	อำเภอชะอวด	นายอำเภอ
๓๑	อำเภอหัวไทร	

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
มาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ตัวแทนจากหน่วยงานการปกครองภาครัฐระดับเทศบาล

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
จังหวัดสงขลา		
๑	เทศบาลนครสงขลา	นายกเทศมนตรี
๒	เทศบาลตำบลพะวง	
๓	เทศบาลตำบลเขาชะเมา	
๔	เทศบาลตำบลบ่อตรู	
๕	เทศบาลตำบลระโนด	
๖	เทศบาลตำบลนาสีทอง	
๗	เทศบาลตำบลกำแพงเพชร	
๘	เทศบาลตำบลปริง	
๙	เทศบาลตำบลคลองแงะ	
๑๐	เทศบาลตำบลสำนักขาม	
๑๑	เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์	
๑๒	เทศบาลเมืองสะเดา	
๑๓	เทศบาลตำบลชะบ้าย้อย	
๑๔	เทศบาลตำบลทิงพระ	
๑๕	เทศบาลนครหาดใหญ่	
๑๖	เทศบาลตำบลพะตง	
๑๗	เทศบาลตำบลบ้านพรุ	
๑๘	เทศบาลตำบลน่าน้อย	
๑๙	เทศบาลเมืองบ้านพรุ	
๒๐	เทศบาลเมืองคลองแห	
๒๑	เทศบาลเมืองคอกหงส์	
๒๒	เทศบาลเมืองควนลัง	
๒๓	เทศบาลตำบลควนเนียง	
๒๔	เทศบาลตำบลท่าช้าง	
๒๕	เทศบาลเมืองสิงหนคร	
จังหวัดพัทลุง		
๒๖	เทศบาลตำบลเขาชัยสน	นายกเทศมนตรี
๒๗	เทศบาลตำบลควนขนุน	
๒๘	เทศบาลตำบลตะโหมด	
๒๘	เทศบาลตำบลท่ามะเดื่อ	
๒๙	เทศบาลตำบลปากพะยูน	
๓๐	เทศบาลตำบลป่าบอน	
๓๑	เทศบาลตำบลมะกอกเหนือ	
๓๒	เทศบาลตำบลแม่ขี	
๓๓	เทศบาลเมืองพัทลุง	

ตัวแทนจากหน่วยงานการปกครองภาครัฐระดับตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
จังหวัดสงขลา		
๑	องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๒	องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ	
๓	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหวัง	
๔	องค์การบริหารส่วนตำบลวัดสน	
๕	องค์การบริหารส่วนตำบลพังยาง	
๖	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว	
๗	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่	
๘	องค์การบริหารส่วนตำบลระวะ	
๙	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบอน	
๑๐	องค์การบริหารส่วนตำบลแดนสงวน	
๑๑	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน	
๑๒	องค์การบริหารส่วนตำบลระโนด	
๑๓	องค์การบริหารส่วนตำบลปากแตระ	
๑๔	องค์การบริหารส่วนตำบลตะเครียะ	
๑๕	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าชะมวง	
๑๖	องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงเพชร	
๑๗	องค์การบริหารส่วนตำบลคูหาใต้	
๑๘	องค์การบริหารส่วนตำบลควนรู	
๑๙	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ	
๒๐	องค์การบริหารส่วนตำบลปาดังเบซาร์	
๒๑	องค์การบริหารส่วนตำบลพังลา	
๒๒	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์	
๒๓	องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักแก้ว	
๒๔	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหมอ	
๒๕	องค์การบริหารส่วนตำบลเขามิเกียรติ	
๒๖	องค์การบริหารส่วนตำบลปริก	
๒๗	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพอ	

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
มาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
๒๘	องค์การบริหารส่วนตำบลธารคีรี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๒๙	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาแดง	
๓๐	องค์การบริหารส่วนตำบลบาไไทย	
๓๑	องค์การบริหารส่วนตำบลจะแหน	
๓๒	องค์การบริหารส่วนตำบลสะบ้าย้อย	
๓๓	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโนนต	
๓๔	องค์การบริหารส่วนตำบลเปียน	
๓๕	องค์การบริหารส่วนตำบลจะทิ้งพระ	
๓๖	องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล	
๓๗	องค์การบริหารส่วนตำบลดีหลวง	
๓๘	องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง	
๓๙	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี	
๔๐	องค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์	
๔๑	องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย	
๔๒	องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อดาน	
๔๓	องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา	
๔๔	องค์การบริหารส่วนตำบลคูขุด	
๔๕	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน	
๔๖	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม	
๔๗	องค์การบริหารส่วนตำบลพะตง	
๔๘	องค์การบริหารส่วนตำบลคูเต่า	
๔๙	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งตำเสา	
๕๐	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองอู่ตะเภา	
๕๑	องค์การบริหารส่วนตำบลฉลุง	
๕๒	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่	
๕๓	องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะใหญ่	
๕๔	องค์การบริหารส่วนตำบลกระแสดินธุ์	
๕๕	องค์การบริหารส่วนตำบลโรง	
๕๖	องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงแส	

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
๕๗	องค์การบริหารส่วนตำบลนาหม่อม	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๕๘	องค์การบริหารส่วนตำบลพิจิตร	
๕๙	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหริ่ง	
๖๐	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขี้มัน	
๖๑	องค์การบริหารส่วนตำบลควนไส	
๖๒	องค์การบริหารส่วนตำบลบางเหรียง	
๖๓	องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยลึก	
๖๔	องค์การบริหารส่วนตำบลรัตภูมิ	
๖๕	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหาร	
๖๖	องค์การบริหารส่วนตำบลบางกล่ำ	
๖๗	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทอม	
๖๘	องค์การบริหารส่วนตำบลป่าขาด	
๖๙	องค์การบริหารส่วนตำบลบางเขียด	
๗๐	องค์การบริหารส่วนตำบลชิงโค	
๗๑	องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงงาม	
๗๒	องค์การบริหารส่วนตำบลวัดขนุน	
๗๓	องค์การบริหารส่วนตำบลป่ากรอ	
๗๔	องค์การบริหารส่วนตำบลท้านบ	
๗๕	องค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง	
๗๖	องค์การบริหารส่วนตำบลชะแล้	
๗๗	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกม่วง	
๗๘	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหอยโข่ง	
๗๙	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหลา	
๘๐	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งลาน	
๘๑	องค์การบริหารส่วนตำบลกงหรา	
๘๒	องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า	
๘๓	องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะนางคำ	
๘๔	องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหมาก	
๘๕	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาเจ็ยก	
๘๖	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน	
๘๗	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาปู่	
๘๘	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาย่า	
๘๙	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเฉลิม	

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
มาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
๙๐	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทรายขาว	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๙๑	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่	
๙๒	องค์การบริหารส่วนตำบลควนขนุน	
๙๓	องค์การบริหารส่วนตำบลควนมะพร้าว	
๙๔	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกชะงาย	
๙๕	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกทราย	
๙๖	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกม่วง	
๙๗	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสัก	
๙๘	องค์การบริหารส่วนตำบลจองถนน	
๙๙	องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง	
๑๐๐	องค์การบริหารส่วนตำบลชะรัด	
๑๐๑	องค์การบริหารส่วนตำบลชัยบุรี	
๑๐๒	องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล	
๑๐๓	องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย	
๑๐๔	องค์การบริหารส่วนตำบลดอนประดู่	
๑๐๕	องค์การบริหารส่วนตำบลตะแพน	
๑๐๖	องค์การบริหารส่วนตำบลตะโหมด	
๑๐๗	องค์การบริหารส่วนตำบลตำนัง	
๑๐๘	องค์การบริหารส่วนตำบลโตนดด้วน	
๑๐๙	องค์การบริหารส่วนตำบลทะเลน้อย	
๑๑๐	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค	
๑๑๑	องค์การบริหารส่วนตำบลท่ามะเค็ด	
๑๑๒	องค์การบริหารส่วนตำบลท่ามิหรำ	
๑๑๓	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนารี	
๑๑๔	องค์การบริหารส่วนตำบลนาขยาด	
๑๑๕	องค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม	
๑๑๖	องค์การบริหารส่วนตำบลนาปะขอ	
๑๑๗	องค์การบริหารส่วนตำบลนาโหนด	
๑๑๘	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา	
๑๑๙	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว	
๑๒๐	องค์การบริหารส่วนตำบลปรางหมู	
๑๒๑	องค์การบริหารส่วนตำบลปันแต	
๑๒๒	องค์การบริหารส่วนตำบลปากพะยูน	
๑๒๓	องค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน	
๑๒๔	องค์การบริหารส่วนตำบลป่าพะยอม	
๑๒๕	องค์การบริหารส่วนตำบลฝาละมี	
๑๒๖	องค์การบริหารส่วนตำบลพญาขัน	
๑๒๗	องค์การบริหารส่วนตำบลพนมวังค์	
๑๒๘	องค์การบริหารส่วนตำบลพนางตุง	

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลำดับที่	หน่วยงาน	ตำแหน่ง
๑๒๙	องค์การบริหารส่วนตำบลแพรกหา	องค์การบริหารส่วนตำบลแพรกหา
๑๓๐	องค์การบริหารส่วนตำบลมะกอกเหนือ	
๑๓๑	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ขรี	
๑๓๒	องค์การบริหารส่วนตำบลร่มเมือง	
๑๓๓	องค์การบริหารส่วนตำบลลานข่อย	
๑๓๔	องค์การบริหารส่วนตำบลลำปำ	
๑๓๕	องค์การบริหารส่วนตำบลลำสินธุ์	
๑๓๖	องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่	
๑๓๗	องค์การบริหารส่วนตำบลสมหวัง	
๑๓๘	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองธง	
๑๓๙	องค์การบริหารส่วนตำบลทานโพธิ์	
๑๔๐	องค์การบริหารส่วนตำบลหารเทา	
๑๔๑	องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมไตนด	
๑๔๒	องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างทอง	
จังหวัดนครศรีธรรมราช		
๑๔๓	องค์การบริหารส่วนตำบลขนหาด	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
๑๔๔	องค์การบริหารส่วนตำบลเคร็ง	
๑๔๕	องค์การบริหารส่วนตำบลควนชะลิก	
๑๔๖	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร	
๑๔๗	องค์การบริหารส่วนตำบลรามแก้ว	
	องค์การบริหารส่วนตำบลหน้าสตน	

ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม

ลำดับที่	หน่วยงาน/ชุมชน	ชื่อ
๑	ชมรมรักษ์คลองอู่ตะเภา	พระครูพิพัฒน์โชติ
๒	ชมรมชาวประมงทะเลสาบสงขลาตอนล่าง	นายชุ้น จุลนวล
๓	ชมรมชาวประมง อ. เขาชัยสน-บางแก้ว	นายจรูญ จินนุ้ย/ ประธาน
๔	ชมรมชาวประมงรักษ์ทะเลน้อย	นายชะเอี่ยม ทองศรี
๕	ชมรมฟื้นฟูอนุรักษ์ป่าชายเลนทะเลสาบสงขลา ต. หัวเขา	นายหมัดแสลิ๊ะ เส้นลิหมิน
๖	ชมรมชาวประมง อ. ปากพะยูน	นายตุสัน แผละหีม
๗	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนบ้านท่าหิน	นางพูนทรัพย์ ศรีชู
๘	สถานาวัดตะโหมด	นายวัน

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่

มาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

องค์การอิสระ ซึ่งได้แก่ องค์กรเอกชน และสถาบันการศึกษา

องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	หน่วยงาน	ชื่อ/ตำแหน่ง
๑	สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้	นายสมมะแอ เจาะมุดอ/ เลขาธิการ
๒	สภาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	รศ. ดร. เรืองชัย ต้นสกุล/ ประธาน

สถาบันการศึกษา

ลำดับที่	หน่วยงาน	ชื่อ/ตำแหน่ง
๑	โรงเรียนพะตงประธาณศรีวัฒน์	อ. เบญจวรรณ นาคหลง
๒	โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัย	-
๓	โรงเรียนนรนาเรีเฉลิม	อ. สายหยุด
๔	โรงเรียนตะแพนวิทยา	-
๕	วิทยาลัยภูมิปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	นายไพฑูรย์ ศิริรักษ์
๖	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	-
๗	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	-
๘	มหาวิทยาลัยทักษิณ	-

สื่อมวลชน

ลำดับที่	หน่วยงาน	ชื่อ/ตำแหน่ง
๑	ทีวีไทย	ผู้สื่อข่าว
๒	สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา	ผู้สื่อข่าว
๓	หนังสือพิมพ์โพกัสภาคใต้	ผู้สื่อข่าว
๔	หนังสือพิมพ์ทางไทย	ผู้สื่อข่าว
๕	สถานีวิทยุ มอ.	ผู้สื่อข่าว

ตัวแทนภาคประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน									
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สาน กระจุต	รับ จ้าง	อื่นๆ			
หน่วยงานส่วนกลาง																	
๑	นายศักดิ์ดา รามจันทร์	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	
๒	นายอดิเรก กาฬสิงห์	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	
๓	นายอุดม แก้วตุ่น	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	
๔	นางสุจิตรา เศรษฐเชื้อ	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	/
๕	นายประวิทย์ สังข์จันทร์	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	
๖	นายสมนึก ชูรัตน์	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	/
๗	นางสนทญา ผุดผ่อง	/	a	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	
๘	นางพจนาล วิจิตรารุส	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	
๙	นายเลิศศักดิ์ จันทร์น้อย	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน									
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	सान กระจุต	รับ จ้าง	อื่นๆ			
๑๐	นายสมชาย สุวรรณชาติ	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/		
๑๑	นายพนม คงมี	na	/	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	/	/	
ตำบลหนองหาด																	
๑๒	นายวิมล เฉียบแหลม	na		na	na	na	/						na		/		
๑๓	ด.ต.สงบ พรหมสมบัติ	na		na	na	na	/						na		/		
๑๔	นายบุญช่วย ชนะชัย	na		na	na	na				/			na		/		
๑๕	นายสมทบ สังข์ทอง	na		na	na	na			/				na		/		
๑๖	นายประนอม ดำหนูอินทร์	na		na	na	na			/				na		/		
๑๗	นายเรนทร์ เกาะทอง	na		na	na	na			/				na		/		
๑๘	นายณรงค์ จันทร์ศรี	na		na	na	na		/					na		/		
๑๙	นายชื่น ทิพย์เชื้อ	na		na	na	na		/					na		/		
๒๐	นายอุดม เกาะทอง	na		na	na	na			/				na		/		
๒๑	นางสุรีย์ สันทอง	na		na	na	na			/				na		/		

เอกสารนี้เป็นเอกสารของเทศบาลเมืองหนองหานบ้านคาเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามโครงการและแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองหนองหานบ้านคา การจัดทำข้อเสนอแนะขอแก้ไขข้อบกพร่องของเอกสารนี้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๒๒	นายประทีป สีพันธ์	na	/	na	na	na							na		/	/
๒๓	นายสุรัชย์ ทองพันธ์	na		na	na	na							na	/		/
๒๔	นายวิมล รามชู	na		na	na	na							na			/
๒๕	นายสุวิทย์ ศรีนวล	na		na	na	na							na			/
๒๖	นายประเสริฐ ชมเชย	na	/	na	na	na							na			/
๒๗	นายสมคิด ข้าช่วย	na		na	na	na							na	/		/
๒๘	นายประจวบ ศรีเหม	na		na	na	na							na	/		/
๒๙	นายสุรศักดิ์ พรหมน้อย	na		na	na	na							na	/		/
๓๐	นางอารี ปานหนู	na		na	na	na					/		na			/
๓๑	นางปารณีย์ ชูปาน	na		na	na	na	/						na			/
๓๒	นายศุภชัย ชูวงศ์เชี่ยวชาญ	na		na	na	na					/		na			/
๓๓	นายสุทธิพงษ์ ชาวเผือก	na		na	na	na							na	/		/

และมาตรการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ครอบคลุมถึงแนวคิดเรื่องความยั่งยืนที่เชื่อมโยงกัน
 การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพัฒนา
 รายงานฉบับสมบูรณ์

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	सान กระจุต	รับ จ้าง	อื่นๆ		
ตำบลแหลมโดนด																
๓๔	นายฉลอง ชูคำ	na		na	na	na		na	/			na			/	/
๓๕	นายชรินทร์ เพชรทองบุญ	na	/	na	na	na		na				na			/	/
๓๖	นายสุรศักดิ์ สุวรรณโรจน์	na	/	na	na	na		na				na				/
๓๗	นายรัตน์ หมื่นสิงห์	na	/	na	na	na		na				na				/
๓๘	นายโสรัตน์ ยอดจันทร์	na		na	na	na		na	/			na			/	
๓๙	นายชลปกรณ์ เทพประดิษฐ์	na		na	na	na		na				na	/			
๔๐	นายแก้ว บุญศิริ	na		na	na	na			/							/
๔๑	นายเดชา สุวรรณโรจน์	na		na	na	na			/							/
๔๒	นายศุภกร เกศรินทร์	na		na	na	na	/									/
๔๓	นายคิด สุขศรี	na		na	na	na							/			/
๔๔	นายสมโชค แก้วศรี	na		na	na	na							/			/
๔๕	นายอาทร นุญาสิทธิ์	na		na	na	na					/					/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน									
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ			
๔๖	นายแก้ว บุญศิริ	na		na	na	na			/							/	
ตำบลเคร็ง																	
๔๗	นายประมุข ภาวชาติรี	na		na	na	na	na		/							/	
๔๘	นายธรรมรงค์ ทองมา	na		na	na	na	na		/							/	/
๔๙	นายนภดล พรหมแก้ว	na		na	na	na	na		/	/						/	
๕๐	นางสาวปรีดา ชูดำ	na		na	na	na	na							/		/	
๕๑	นางสุพิศ ทองกล้วย	na		na	na	na	na							/		/	
๕๒	นายถวิลย์ สุขสวัสดิ์	na		na	na	na	na					/				/	/
๕๓	นายวีรวัฒน์ ทองกลับ	na		na	na	na	na	/								/	
๕๔	นายประมุข ชูเรืองสุข	na		na	na	na	na								/	/	/
๕๕	นายสมพงษ์ นุ่นสังข์	na		na	na	na	na	/								/	
๕๖	นายวัชรินทร์ ภิรมรักษ์	na		na	na	na	na							/		/	

และมาตราการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง การจัดทำข้อเสนอแนะและขอความคิดเห็น
 การเตรียมสร้างความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะและขอความคิดเห็นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง
 รายงานฉบับสมบูรณ์

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน									
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	सान กระจูด	รับ จ้าง	อื่นๆ			
๕๗	นางสาววรรณิณี ศรีพิทักษ์	na		na	na	na	na				/					/	
๕๘	นางสาววาสนา ผิวขาว	na		na	na	na	na				/					/	
๕๙	นายเกษม คล้ายตะพงศ์	na		na	na	na	na							/		/	
๖๐	นายวิริยะ แก้วผา	na		na	na	na	na							/		/	/
๖๑	นายเกษม เอียดสุข	na		na	na	na	na		/							/	/
๖๒	นายบุกาสีล ทองแก้ว	na		na	na	na	na		/							/	
๖๓	นายสุทัศน์ สงขาว	na		na	na	na	na		/							/	/
๖๔	จ.ท.โกเมศน์ ทองบุญ	na		na	na	na	na							/		/	
๖๕	นางสาวมลิวัดย์ สุมทอง	na		na	na	na	na							/		/	
๖๖	นายติน เสนนวล	na		na	na	na	na		/							/	
๖๗	นางสุนธ์ หลักทรัพย์	na		na	na	na	na		/							/	
๖๘	นายบัญญัติ พรทพิทักษ์	na		na	na	na	na		/							/	
๖๙	นายแสง ขวัญแก้ว	na		na	na	na	na		/							/	

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๗๐	นายวีรยุทธ พรหมนุ้ย	na		na	na	na	na		/						/	
๗๑	นายสุธรรม อินทรช่วย	na		na	na	na	na		/						/	
๗๒	นายเคโซ อ่อนแก้ว	na		na	na	na	na						/		/	/
๗๓	นายประมะภวีล แป้นด้วง	na		na	na	na	na						/		/	/
๗๔	นายอำพล เดิมนุ่น	na		na	na	na	na		/							/
๗๕	นายสนไชย สุขสวัสดิ์	na		na	na	na	na									/
๗๖	นายเรืองฤทธิ์ ฤทธิ์ราช	na	/	na	na	na	na									/
๗๗	นายแฮม เกลี้ยงแก้ว	na		na	na	na	na	/	/							/
๗๘	นายวีราทร แก้วนาก	na		na	na	na	na						/			/
๗๙	นายอานนท์ ชันทอง	na		na	na	na	na						/			/
๘๐	นายสันติ ศิรินพงศ์	na		na	na	na	na						/			/
๘๑	นางสาวอุไรวรรณ เกื้อชู	na		na	na	na	na					/				/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	सान กระจูด	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๘๒	นางมณีนีรัตน์ ขุนอักษร	na		na	na	na	na							/		/
๘๓	นางยินดี แก้วมนตรี	na		na	na	na	na					/				/
๘๔	นางแจ่มศรี ด้วงกล้า	na		na	na	na	na							/		/
๘๕	นางสาวพรทิพย์ พรหมพิทักษ์	na		na	na	na	na							/		/
๘๖	นายทัศน แก้วทอง	na	/	na	na	na	na								/	/
๘๗	สมพงศ์ นุ่นสังข์	na		na	na	na	na		/						/	/
๘๘	นายสมเอก อินทร์ช่วย	na	/	na	na	na	na									/
๘๙	นายปรีชา อินทร์ชร	na		na	na	na	na							/		/
๙๐	นางสาวแววตา พรหมนุ่ม	na		na	na	na	na		/							/
๙๑	นายประมุล ชูเรืองสุข	na		na	na	na	na		/							/
๙๒	นายสมพงศ์ นุ่นสังข์	na		na	na	na	na		/							/
๙๓	นายสายันต์ วรรณทอง	na		na	na	na	na		/							/
๙๔	นายสุทัศน์ สงขาว	na		na	na	na	na		/							/

รายงานฉบับสมบูรณ์
การเตรียมความพร้อมในการประชุม
และมาตรการสร้างความรู้ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
การเตรียมความพร้อมในการประชุม
และมาตรการสร้างความรู้ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
การเตรียมความพร้อมในการประชุม
และมาตรการสร้างความรู้ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน									
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ			
๙๕	นายจ่านง บัวทอง	na	/	na	na	na	na									/	
๙๖	นายธรรมรงค์ ทองมา	na		na	na	na	na							/		/	
๙๗	นายวิโชค ปรีชญอรกุล	na		na	na	na	na		/							/	
๙๘	นายถวิล สุขสวัสดิ์	na		na	na	na	na									/	
๙๙	นางปราณี หนูมาศ	na		na	na	na	na							/		/	
๑๐๐	ด.ต.ธนาคม แก้วทนต์	na		na	na	na	na							/		/	
๑๐๑	นายอวาร อินทร์ช่วย	na		na	na	na	na			/						/	
๑๐๒	นางจำนัญ ม่วงไม้	na		na	na	na	na					/				/	
ตำบลควนชะลิก																	
๑๐๓	นายวิสัย แก้วจันทร์	na	/	na	na	na		na					na			/	/
๑๐๔	นายเสริม เส็งสุ้ย	na		na	na	na		na	/				na			/	
๑๐๕	นายเสียร ขวัญแก้ว	na		na	na	na		na	/				na			/	

และมาจากการที่ขอการประกาศเขตแดนพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตแดนพื้นที่
รายงานฉบับสมบูรณ์

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	सान กระจุต	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๑๐๖	นายเสียร คำขุนน้ย	na		na	na	na		na	/			na			/	
๑๐๗	นายวิลัย แก้วจันทร์	na	/	na	na	na		na				na				/
๑๐๘	นายเฉลิม เสนเชื้อ	na	/	na	na	na		na				na				/
ตำบลแหลม																
๑๐๙	นายเล็ก ยุกแทน	na		na	na	na	na		/			na			/	
๑๑๐	นายขัน มีจันทร์แก้ว	na		na	na	na	na		/			na			/	
๑๑๑	นายนิระ จันทรวงศ์	na	/	na	na	na	na		/			na			/	
๑๑๒	นางเขียว บุญจันทร์	na		na	na	na	na			/	/	na				
ตำบลนางหลง																
๑๑๓	นายสุขสันต์ ไขยด้วง	na	/	na	na	na						na			/	/
๑๑๔	นายสุธี ทองถวิล	na		na	na	na			/			na			/	
๑๑๕	นายพงศ์ศักดิ์ แซ่ภู	na		na	na	na			/			na				/

รายงานฉบับนี้เป็นเพียง
การเตรียมการเพื่อสร้างความ
เข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนว
พัฒนาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ที่

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๑๑๖	นายคำทิพย์ พลเพชร	na		na	na	na			/			na				/
๑๑๗	นายวิเชียร ชื่นกลิ่น	na		na	na	na						na	/			
๑๑๘	นายประมวน ภิรมรักษ์	na		na	na	na			/			na			/	/
๑๑๙	นายมาตา จินดารักษ์	na		na	na	na			/			na				/
๑๒๐	นายอรุณ ชุมเกต	na		na	na	na			/			na			/	/
๑๒๑	นายณัฐวิทย์ หนูช่วย	na		na	na	na			/			na				/
๑๒๒	นายไสว หนูด้วง	na		na	na	na			/			na			/	
๑๒๓	นายโกศล ด้วงสง	na		na	na	na			/			na			/	
๑๒๔	นายสมเด็จ อักษรคำ	na		na	na	na			/			na			/	
๑๒๕	นายศรศักดิ์ บังแตง	na		na	na	na			/			na			/	
๑๒๖	นายภักดี บุญวงศ์	na		na	na	na						na	/			
๑๒๗	นายโกวิทย์ ธรรมจันทร์	na		na	na	na						na	/			

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	सान กระจุด	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๑๒๘	นายประมาน ภิรมย์รักษ์	na		na	na	na						na	/			
๑๒๙	นายอนันต์ เกื้อแก้ว	na	/	na	na	na						na				
ตำบลทะเลน้อย																
๑๓๐	นายประจิม กลับแก้ว	na		na	na	na								/	/	
๑๓๑	นายสมบูรณ์ อรุณรัตน์	na		na	na	na			/						/	/
๑๓๒	นายภาจ ดิษฐาอภิชัย	na		na	na	na		/							/	
๑๓๓	นายชิน รักหนู	na		na	na	na		/							/	
๑๓๔	นางประไพ คงโต	na		na	na	na			/			/			/	
๑๓๕	นายเลิศ เสือออม	na		na	na	na			/						/	
๑๓๖	นายประ จำอินท	na		na	na	na			/						/	
๑๓๗	นายชัยยุทธ นุ่นคง	na		na	na	na			/						/	
๑๓๘	นายเที่ยง คำราม	na		na	na	na			/						/	
๑๓๙	นายไชยา ชูทอง	na		na	na	na			/						/	

รายงานฉบับนี้เป็นเพียง
การเตรียมการเพื่อความ
ดำเนินการประชุม
การประชุม
การประชุมครั้งที่ ๒
การประชุมครั้งที่ ๓

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน									
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ			
๑๔๐	นายเจริญ อ่อนประเสริฐ	na		na	na	na			/							/	
๑๔๑	นายอำไพ คำสง	na		na	na	na			/			/				/	
๑๔๒	นางสาวศวิตา โสภณรัตน์	na		na	na	na										/	
๑๔๓	นายอัมพร ทอดเมือง	na		na	na	na			/							/	
๑๔๔	นายธีระพงษ์ นุ่นคง	na		na	na	na								/		/	
๑๔๕	นางบุญเรือน นิมแก้ว	na		na	na	na							/			/	
ตำบลนางตุง																	
๑๔๖	นางบุญเรือน นิมแก้ว	na		na	na	na							/		/	/	
๑๔๗	นายอำมร สุขวิน	na		na	na	na			/							/	
๑๔๘	นายชีพ แก้วบุญส่ง	na		na	na	na					/				/	/	
๑๔๙	นางเกษร หนูด้วง	na		na	na	na					/					/	
๑๕๐	นายณรงค์ ชุ่นเซ่ง	na		na	na	na							/		/	/	

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน									
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ			
๑๕๑	นายสมมาตร นุ่มคง	na		na	na	na		/								/	/
๑๕๒	นายบุญมี รักรอด	na		na	na	na		/									/
๑๕๓	นายบุญรัตน์ หนูคง	na		na	na	na			/								/
๑๕๔	นางประไพ คงโต	na		na	na	na					/						/
๑๕๕	นางอุไรวรรณ คงโต	na		na	na	na					/						/
๑๕๖	นายไพบูลย์ พูลเอียด	na		na	na	na			/							/	
๑๕๗	นางนิตฉา ไชร์รักษ์	na		na	na	na			/							/	
๑๕๘	นายอุดม หมื่นหนู	na		na	na	na		/								/	
๑๕๙	นายวิเชียร แก้วบุญสง	na		na	na	na			/							/	
๑๖๐	นายวิโรจน์ ทองพูน	na		na	na	na		/								/	
๑๖๑	นายมนูธรรม รักรอด	na		na	na	na		/								/	
๑๖๒	นางรุ่งทิพย์ ศรีสวัสดิ์	na		na	na	na	/									/	/
๑๖๓	นางบุญรัตน์ หนูด้วง	na		na	na	na			/							/	

รายงานฉบับสมบูรณ์
 การเตรียมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
 และมาตรการป้องกันการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๑๖๔	นางนุกูล แสงทอง	na		na	na	na							/	/		
๑๖๕	นางสมล รอดภาษา	na		na	na	na			/						/	
๑๖๖	นางหนูแวน นิ่มแก้ว	na		na	na	na							/		/	
๑๖๗	นางบุญราย ไชยชนะ	na		na	na	na			/						/	
๑๖๘	นางกฤษณา ชูคำ	na		na	na	na			/						/	
๑๖๙	นายเสงี่ยม ยกทอง	na		na	na	na							/		/	
๑๗๐	นางสาวกัลยา รักษรอด	na		na	na	na					/				/	
๑๗๑	นางเชียว บุญจันทร์	na		na	na	na					/				/	
๑๗๒	นางสมพร หวดก้อน	na		na	na	na							/		/	
๑๗๓	นายวรรณิจ หนูแยม	na		na	na	na		/						/		
๑๗๔	นายพะเอม แก้วบุญส่ง	na		na	na	na							/		/	
ตำบลบ้านขาว																

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	सान กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๑๗๕	นายประชา พุ่มนุ่น	na		na	na	na			/			na			/	/
๑๗๖	นายสาธิต ไชยสุวรรณ	na	/	na	na	na						na			/	/
๑๗๗	นายสมพงศ์ แก้วจันทร์	na		na	na	na			/			na				/
๑๗๘	นายนร แก้วทนต์	na		na	na	na			/			na				/
๑๗๙	นายบุญส่ง ไล่สาม	na	/	na	na	na						na				/
๑๘๐	นายถนอม จันทร์สังข์	na	/	na	na	na						na				/
๑๘๑	นายสุธร ขุนทรงอักษร	na		na	na	na			/			na				/
๑๘๒	นายอำนาจ ทองปาน	na		na	na	na			/			na			/	/
๑๘๓	นายสว่าง บุญชู	na		na	na	na					/	na			/	/
๑๘๔	นายณัฐพล หนูเสน	na		na	na	na					/	na				/
๑๘๕	นายบุญศักดิ์ แก้วทนต์	na		na	na	na					/	na				/
๑๘๖	นายบุญธรรม แป้นเอียด	na		na	na	na			/			na				/
๑๘๗	นายอุทัย หนูคง	na		na	na	na						na	/		/	/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	สถาน กระจัด	รับ จ้าง	อื่นๆ		
๑๘๘	นางสาวณิชกานต์	na	/	na	na	na						na				/
๑๘๙	นางปราณี มาเอียด	na		na	na	na						na	/		/	/
๑๙๐	นางมิ่งขวัญ รัตนภักดี	na		na	na	na						na	/			
๑๙๑	นางมิ่งขวัญ รัตนภักดี	na		na	na	na						na	/			/
๑๙๒	นางปรีดา อ้วนชัย	na		na	na	na			/			na				/
๑๙๓	นายเกลื้อม ช่วยแทน	na		na	na	na			/			na				/
๑๙๔	นางเพ็ญศรี ทองปาน	na		na	na	na			/			na				/
๑๙๕	นางอุไรวรรณ เสริมศรี	na		na	na	na			/			na				/
๑๙๖	นางเชียว ทองด้วง	na		na	na	na			/			na				/
๑๙๗	นางประวีณา ขุนทรงอักษร	na		na	na	na			/			na				/
๑๙๘	นางอำนาจ ทองปาน	na		na	na	na			/			na				/
๑๙๙	นายอุทัย คงหนู	na		na	na	na						na				/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประ กอบการ	ประชาชน									
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นัก วิชาการ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้า ขาย	सान กระจุต	รับ จ้าง	อื่นๆ			
๒๐๐	นายสาธิต ไชยสุวรรณ	na		na	na	na							na				/
๒๐๑	นางสาวธมนวรรณ ภิรมย์พันธ์	na		na	na	na							na	/			/
๒๐๒	นางปริชาติ ฐานะพันธ์	na		na	na	na							na				/
๒๐๓	นางคณาภรณ์ ชูบัวทอง	na		na	na	na			/				na				/
๒๐๔	นายสวัสดิ์ ผอมแข่ง	na		na	na	na			/				na				/
๒๐๕	นายเสน่ห์ รักภู	na		na	na	na			/				na				/
๒๐๖	นายสามารถ ศิริทอง	na		na	na	na			/				na				/
๒๐๗	นายจวน อ้วนชัย	na		na	na	na			/				na				/
๒๐๘	นายสว่าง บุญชู	na		na	na	na		/					na				/
๒๐๙	นางสุนีย์ เอียดพล	na		na	na	na			/				na				/
๒๑๐	ดต.ธนาคม แก้วทงศ์	na		na	na	na							na	/			/

รายงานฉบับนี้เป็นเพียง
 การเตรียมการสร้างความ
 ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนว
 การจัดการความเสี่ยง
 การจัดทำข้อเสนอแนะแนว
 การจัดทำข้อเสนอแนะแนว
 การจัดทำข้อเสนอแนะแนว

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓		
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง			อื่นๆ	
ตำบลกระแสมสินธุ์																
๒๑๑	นางสาววิทยา ชูสุวรรณ	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-
๒๑๒	นายเจษฎา คงพรหม	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-
๒๑๓	นายจรรย์ หนูยี่	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/
๒๑๔	นายไพรัตน์ พิทักษ์ธรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/	/
๒๕	นายชอบ บุญชู	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/
๒๑๖	นายอัศนัย ทองบุญ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-
๒๑๗	นายนิพนธ์ ชุมภูทอง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๑๘	นายสมนึก เกื้อหนุน	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๑๙	นายสุรชาติ จันทร์บุตร	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๒๐	นายจรรย์ ชูแก้ว	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๒๒๑	นางจำนง ทองบุญ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๒๒	นางสมใจ ภูสุจริต	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/

สรุปผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของอำเภอกระแสดินรุ้งจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ และ ๓

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
ตำบลเชิงแส																
๒๒๓	นายอัษฎา บุญยอด	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	/	
๒๒๔	นางโนรี ทองมณี	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	/	
๒๒๕	นางกระจาย ไชยสาลี	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
๒๒๖	นางยุพิน สุระบรรณ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
๒๒๗	นางนงเยาว์ ทองสองสี	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
๒๒๘	นางปราณี วงศ์ทอง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	/	
๒๒๙	นางสาวสุริรัตน์ ตั้งเชื้อ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/	-	/	-	
๒๓๐	นางราตรี สงดวง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	/	
๒๓๑	นางชวนเพลิน วงศ์ทอง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
๒๓๒	นางจำนง หอยหวาน	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
๒๓๓	นายสมชาย บุญญภัทโร	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	/	
๒๓๔	นายสมกฤษณ์ มีปิด	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	--	
๒๓๕	นายสมปอง ไชยสาลี	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
๒๓๖	นายนิพนธ์ ชุมภูทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	

๐๒ - บ บจพ

รายงานฉบับสมบูรณ์
 การบริหารจัดการความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะขอเสนอแนะเขตพื้นที่
 และมาตรการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
๒๓๗	นายสุพงศ์ คล้ายมณี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	
๒๓๘	นายสาทร ชูเอียด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	
๒๓๙	นายเกียรติรัตน์ เสรีกุล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	
ตำบลเชิงแส																
๒๔๐	นายสาโรจน์ สวยงาม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	
๒๔๑	นางสาวสุปรีย์ ชัยเชื้อ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	
ตำบลโรง																
๒๔๒	นายชาญชัย แดงคง	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											อื่นๆ	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง				
ตำบลเกาะใหญ่																
๒๔๓	นายพิเชษฐ หวานช่วย	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-
๒๔๔	นายก๊ว ขุนดำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/
๒๔๕	นายประทีป ศรีสุวรรณ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/
๒๔๖	นายไพฑูรย์ คชเสนีย์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	/
๒๔๗	นายมานิตย์ เทพวิเศษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/
๒๔๘	นางภัทรพร จามิกรวัฒนา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/
๒๔๙	นายชัย ศรีประสงค์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-
๒๕๐	นายเจริญ ขวัญชัย	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-
๒๕๑	นางโสภา พลัดพราก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๒๕๒	นางปวีณา บางพงศ์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๕๓	นางลิลาวลัย คำหนู	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๕๔	นางพรทิพย์ พูลแก้ว	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๕๕	นางกัลยา แก่นคง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๒		เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประกอบการ	ประชาชน							
		หน่วยงานส่วนกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	นักวิชาการ	สื่อมวลชน	NGOs		ประมง	เกษตรกรรม	เลี้ยงสัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง			
ตำบลเกาะใหญ่															
๒๕๖	นางสาว.จิตรี แทนบุญ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๒๕๗	นางหนูพิมพ์ จันเอียด	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๒๕๘	นายอุทัย ยอดจันทร์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๒๕๙	นายเจริญ แก้วคำ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๒๖๐	นายจักรพงษ์ สุดแดง	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/
๒๖๑	นายยัน รอดสุข	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๖๒	นายฉลอง ชุนคำ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๒๖๓	นายถาวร ขวัญช่วย	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๒๖๔	นายสมปอง สุนทร	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/

สรุปผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของอำเภอรอนดงจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ และ ๓

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้า ร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน							
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง			อื่นๆ
ตำบลระโนด															
๒๖๕	นายก่อย ทคินบุรีเลิศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๖๖	ยางเบญจวรรณ ทคินบุรีเลิศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๖๗	นายสำเนียง เพชรสังข์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๖๘	นายเทวียง เนียมจันทร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๖๙	นางศุภวรรณ เกตชู	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๗๐	นางรัตนา คำคล้าย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๗๑	นางอุไร ศรีนุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๗๒	นายณัฐชัย ขวัญชัย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๗๓	นางเพ็ญศรี นุละเอียด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/	
๒๗๔	นายชยันต์ ลังขไพบุลย์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	
๒๗๕	นางสุทิพย์ โขติประดิษฐ์	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/	
๒๗๖	นายสุธรรม สุวรรณมล	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-	-	/	

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้า ร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓		
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง			อื่นๆ	
ตำบลระโนด																
๒๓๗	นางดรชนัน ตันธนกุล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-
๒๓๘	นางสาส์ แก้ววิเชียร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๒๓๙	นางศุภวรรณ เกตชู	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๒๔๐	นายสมพร เอียดลิ่ง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๒๔๑	นางกิริคุณ จันทรมาศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๒๔๒	นายจักรพงษ์ แก้วสี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๒๔๓	นางรัตนา คำกลาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๒๔๔	นางกัม เกนออง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๒๔๕	นางเฉิน กลับนวล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๒๔๖	นายทวีศักดิ์ ขวัญงาม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๒๔๗	นางปราณี หนูเสมียน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๒๔๘	นางทิฆัมพร ศรีสาร	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/

บจก อบจ. ระโนด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อบจ. ระโนด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อบจ. ระโนด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อบจ. ระโนด
 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อบจ. ระโนด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อบจ. ระโนด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ อบจ. ระโนด

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
ตำบลระโนด																
๒๘๙	นางสาวปาริชาติ เกตุเหมือน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๒๙๐	นางสาวเบญจมาศ แซ่ไชย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๒๙๑	นางปราณี หนูเสน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๒๙๒	นางทิพาภรณ์ กาญจนปรีชาญ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๒๙๓	นางสาวชลิสา หมุนศรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
ตำบลบ้านใหม่																
๒๙๔	นางสิริมา หนูพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
ตำบลวัดสน																
๒๙๕	นายปรีชา พันธุ์คง	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	/
๒๙๖	นายทะนง จันทรแท้	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/	-	/

สรุปผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของอำเภอสีทิงพระจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ และ ๓

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
ตำบลท่าหิน																
๒๙๗	คุณแพง บัวทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๒๙๘	คุณนันทนภัส วีระแก้ว	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๒๙๙	นายสมพร นิลสุวรรณ	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๓๐๐	นายสมพร นิลวรรณ	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๐๑	นางบุหา แก้วมะณี	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๐๒	นางอรวรรณ บุตรคง	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๐๓	นางแพว บัวทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๐๔	นางปริญญา นิลภูมิ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๓๐๕	นางอำไพ บุญพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๐๖	นายอดิเทพ ฉิมส่อง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๐๗	นางอำไพ บุญพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๐๘	นายอดิเทพ ฉิมส่อง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย													เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน						เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒		
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
ตำบลคลองรี																
๓๐๙	นายวิรัช ชุมแสง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/	-	
๓๑๐	นายโยทิน สังข์เศรษฐ์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	
ตำบลคูขุด																
๓๑๑	นายสมพงษ์ หนูสง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	
๓๑๒	นายชัยพร ประทุปรีย์	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	
๓๑๓	นายนิทัศน์ แก้วศรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-	
๓๑๔	นายอรุณ ทองศิริพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
๓๑๕	นางปราณี มณีดุลย์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
๓๑๖	นางมาลา ภานีเศรษฐ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-	
๓๑๗	นางกัลยา ถ้อยคำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-	
๓๑๘	นางวรรณภา สุวรรณรัตน์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	
๓๑๙	นางนวลศิริ โจรนกิจ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	
๓๒๐	นางสาวดวงพร แคล้วอาวุธ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/	

นางสาวประไพพร นิมิตต์
 การประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 การประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 การประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 การประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน							
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง			อื่นๆ
๓๒๑	นางสาว.สุนิตย์ ชูแก้ว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๓๒๒	นางกมลทิพย์ ทองศิริพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๒๓	นางกัลยา สุวรรณศิริ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๒๔	นางสินวาระ ทองคำ	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๓๒๕	นางเบญจวรรณ แก้วศิริ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/
๓๒๖	นางศุภลักษณ์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๒๗	นางอารมณี เอี่ยมมาต	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๒๘	นางบุญเรือน ทองคำ	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๓๒๙	นางอุบล อินทศิริ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๓๐	นางท่วง อินทวงศ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๓๑	นายอนุชิต คงศิริ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๒	เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประกอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงานส่วนกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	นักวิชาการ	สื่อมวลชน	NGOs		ประมง	เกษตรกรรม	เลี้ยงสัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
๓๔๒	นายสุชาติ พร้อมมูล	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/	
๓๔๓	นางอรุณ ทองศิริพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/	
๓๔๔	นางวิไล แก้วจอย	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	
๓๔๕	นางสมลดา สังข์ศิริ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	
๓๔๖	นายสุวิทย์ คงศิริ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/	
๓๔๗	นายสุวิวัฒน์ คงไชย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/	
๓๔๘	นางรัตนา เพชรมุณีย์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/		
๓๔๙	นายปทุมมาศ วงษ์ดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/		
๓๕๐	นายสมเกียรติ ทองเมือง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/		
๓๕๑	นายระพน ตุนสุวรรณ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-		
๓๕๒	นายปริญญา แพเพเซอร์	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-		
ตำบลชุมพล																
๓๕๓	นายสราวุฒิ สังข์ศิลป์ชัย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-	
๓๕๔	นายนิโรจน์ รัตนอรุณ	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	
๓๕๕	นายปราพันธ์ หมิตทองคำ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน							
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยงสัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ		
ตำบลจะทิ้งพระ															
๓๕๖	นายมาโนช พัฒนากิจ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๓๕๗	นางเบญจวรรณ ขาวสว่าง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๓๕๘	นายสมบูรณ์ ชุนรักษาพล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-
๓๕๙	นางปัทมา ชูชาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-
๓๖๐	นายสัปปนธ์ จรรย์านุกุล	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๓๖๑	นายเขวลีตร สุวรรณรัตน์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-
๓๖๒	นายประสิทธิ์ วิสุทธิจินดกรณ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-
๓๖๓	นายพิกุล บุรีภักค์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๖๔	นายธำรง รัตนอุไร	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๖๕	นางเกสร สุวรรณโนการ	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๓๖๖	นางจรวย จิตต์รัตน์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๖๗	นางถนอม สังข์ศิริ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๖๘	นางสาววันเพ็ญ ยิ้มคำต่อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๒	เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประกอบการ	ประชาชน							
		หน่วยงานส่วนกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	นักวิชาการ	สื่อมวลชน	NGOs		ประมง	เกษตรกรรม	เลี้ยงสัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง			อื่นๆ
๓๖๙	นางสาวปารณีย์ สุภากาญจน์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๔๐	นางสมบูรณ์ ขุนรักษาพล	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
๓๔๑	นางทิพย์ยา ไตประกอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๓๔๒	นายวิรัช เอียดประดิษฐ์	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๓๔๓	นายเหลาะลิติ สุวรรณโร	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๓๔๔	นายสมาน นิยมครอง	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๓๔๕	นายศิลป์ชัย ตั้งสุวรรณ	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๓๔๖	นายปรีชา สุริวงค์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๔๗	นางรัศมี คักดีเขียว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๓๔๘	นางอำนวยการ เพ็ชรสุวรรณ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๔๙	นางมาลัย เล่งฉิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๕๐	นางสาวอุไรวรรณ เล่งฉิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/
๓๕๑	นางจิรวดี หมัดสัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/
๓๕๒	นางไสว ฉุนกลิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/
๓๕๓	นางพรพิมล นิลมอด	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๕๔	นายแดง สุวรรณสะอาด	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๕๕	นางเสถียร อเนก	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๕๖	นางจามจรี ผลพักแพก	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๕๗	นางรัตนา สุวรรณชูจิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/
๓๕๘	นางสาวปัทมา ปานสิงห์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/
๓๕๙	นางอรุณวรรณ กัณณิกุลลา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๒	เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๓		
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประกอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงานส่วนกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	นักวิชาการ	สื่อมวลชน	NGOs		ประมง	เกษตรกรรม	เลี้ยงสัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง			อื่นๆ	
๓๖๐	นางอารี คงเหลือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	
๓๖๑	นางสาวกัญญตรี ไชสุข	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	
๓๖๒	นางพงศ์เพ็ญ แยมเจริญ	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/	
๓๖๓	นางยุพิน หนุรง	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/	
๓๖๔	นางอุไร สมจิตต์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/	
ตำบลบ่อแดง																
๓๖๕	นายพร้อม กิจสระ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	/	
๓๖๖	นายทวีป บัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	
๓๖๗	นางธัญมน ศรีสุวรรณ	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-	
๓๖๘	นายเจ้หมาน ครุเส็น	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	
๓๖๙	นางรองศิลป์ แก้วมณี	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-	
ตำบลบ่อदान																
๓๗๐	นายกมล อนุดิษฐ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	/	-	
ตำบลกระดังงา																
๓๗๑	คุณรัฐภูมิ แสงศรีดำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	

รายงานฉบับสมบูรณ์
 การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
 มาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๒๒ - U เบญจ

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
ตำบลดีหลวง																
๓๗๗	นายโสพล ศรีเพชร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/
ตำบลรำแดง																
๓๗๘	นายอุดม ทักขระ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-
๓๗๙	นายสำราญ ทองเสก	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/

สรุปผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของอำเภอสิงหนครจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ ๒ และ ๓

รายงานฉบับสมบูรณ์
 การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
 มาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๒๒ - U เบญจ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน								
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
ตำบลชะแล้																
๓๘๐	นายเมธา บุญประวิทย์	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	/	/
๓๘๑	นายเจริญ รัตนสุวรรณ	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-
๓๘๒	นายถาวร ไชยตะ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-
๓๘๓	นางกิมผิวน ศรีคงทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๓๘๔	นายผล บุญฤทธิ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/	-
๓๘๕	นายไพศัลย์ บโหมส	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/	-
๓๘๖	นายสายชล ปาระรัตน์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-
๓๘๗	นายจิระวัฒน์ ปันมณี	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	/
๓๘																
๓๘																

รายงานฉบับสมบูรณ์
 การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
 มาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๔๒ - ๒ ๒๕๓๓

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย											เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน							
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง			อื่นๆ
๓๙๐	นางสาวเจนจิรา ศรีกาทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๓๙๑	นายประเสริฐ พุทธทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	/
๓๙๒	นางสาวสุภาพ เต็มตระกูล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-
๓๙๓	นายวิเชียร สิทธิพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/	-
๓๙๔	นายพิเศษ สมบูรณ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-
๓๙๕	นายสุทิพย์ บุญส่ง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๓๙๖	นายเต็ม ณรังษี	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	-	/
๓๙๗	นายจำลอง บุญเกิด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๓๙๘	ร.ต.เสริม พิทักษ์ฉนวน	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๓๙๙	นายจำรัส แสงมณี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	/
๔๐๐	นายสมพงษ์ เพชรจำรัส	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๔๐๑	นายเสนอ หมั่นภักดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/
๔๐๒	นายศิวิสรรค์ บณส่ง											/			/
๔๐๓															
๔๐๔															

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๒	เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๓	
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ประกอบการ	ประชาชน								
		หน่วยงานส่วนกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	นักวิชาการ	สื่อมวลชน	NGOs		ประมง	เกษตรกรรม	เลี้ยงสัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ			
ตำบลปากกรอ																
๔๐๕	นายวิโรจน์ สิริพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๔๐๖	นางกุหลาบ โคพิชัย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/
ตำบลป่าขาด																
๔๐๗	นายชอบ ทองมี	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	/
๔๐๘	นายสุทิพย์ บุญสงค์	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๔๐๙	นายภูมิพัฒน์ ศรีไชยสิทธิ์	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/

ลำดับที่		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน						เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ		
ตำบลม่วงงาม															
๔๑๐	นางวิไลลวน แก้วจินดา	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๑๒	นางสาวเบ็ล อิมลาก	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๑๓	นางสาวมารศรี คณะแนม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	/	-
๔๑๔	นายธนพร เปศริยะโร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
๔๑๕	นายจักรูธ แคล้วอาร	-	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/
ตำบลชิงโค															
๔๑๖	นายเรืองวิทย์ ศรีสุวรรณ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๑๗	นายสมจิตร นิลวงศ์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๑๘	นางสาวกานติมา ณะรังษี	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๑๙	นางทิพย์ ชาวสวน	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๒๐	นางเบญจรัตน์ มีเสน	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๒๑	นางหนูผิยน เผือกคง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๒๒	นางสาวสุดาทิพย์ อินทสระ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๒๓	นางสมจิตร คงศิริ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๒๔	นางอารีย์ พูลศักดิ์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๒๕	นางมุสตี สิตะพงศ์	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๒๗	นางวาสนา คังมะสุวรรณ	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๒๘	นางสาวอุบลรัตน์ ณ รังสี	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และภาคีการปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย												เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๒	เข้าร่วม ประชุม ครั้งที่ ๓
		ภาครัฐ		คนกลาง			ผู้ ประกอบ การ	ประชาชน							
		หน่วยงาน ส่วนกลาง	องค์การ ปกครองส่วน ท้องถิ่น	นักวิชา การ	สื่อ มวลชน	NGOs		ประมง	เกษตร กรรม	เลี้ยง สัตว์	ค้าขาย	รับจ้าง	อื่นๆ		
ตำบลบางเขียด															
๔๓๘	นางพรพิมล แก้มณี	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๓๙	นางจารุตา เจริญสง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๔๐	นายวิมล เจริญสง	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	/	-
๔๔๑	นายเวิน ชูแก้ว	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๔๔๒	นายเฉลิมพล เสี่ยงอ่อน	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	-	-	-	/
๔๔๓	นางสาววาสนา ชอบหวาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/	-	-	/
ตำบลท่ายาง															
๔๔๔	นายสังสิทธิ์ สุวรรณเจริญ	-	/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	/

ด้านธรรมชาติ

๑.ป่าไม้

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้คำแนะนำ
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๑	ความเป็นเอกลักษณ์ของป่าไม้มีความสำคัญน้อยกว่าความอุดมสมบูรณ์หรือความเขียวชอุ่ม การรณรงค์ให้อนุรักษ์ป่ามีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระบบนิเวศมากกว่าความเป็นเอกลักษณ์
๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓	ป่าไม้เป็นแหล่งที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศมากเนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของป่าทำให้เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายมาก ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ
๓. มีความสวยงาม	๑	คุณค่าของป่าไม้มักอยู่ที่ความอุดมสมบูรณ์ หากป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์จึงเป็นป่าที่สวยงาม
๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๒	แม้ป่าไม้เป็นแหล่งที่มีการใช้ประโยชน์ในด้านเป็นแหล่งอาหารของมนุษย์ เช่น การหาของป่า ล่าสัตว์ แต่ก็ได้เป็นแหล่งสำคัญที่สุดในการใช้ประโยชน์ด้านนี้
๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๓	สัตว์ป่าและพืชหลายชนิดจะสูญพันธุ์ไป หากป่าถูกทำลาย ป่าไม้จึงมีความสำคัญมากต่อสัตว์/พืชหายาก
๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๒	นักท่องเที่ยวบางกลุ่มนิยมเที่ยวเดินป่า แต่การท่องเที่ยวไม่ได้มีความสำคัญเท่าการอนุรักษ์แลคุ้มครองสัตว์ป่า
๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๓	ป่าไม้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายสูง ที่มนุษย์ไม่สามารถสร้างได้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง
๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๒	เนื่องจากป่าไม้เป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑	เนื่องจากป่าไม้เป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชแต่ไม่เท่าระดับนานาชาติ
๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๐	การกัดเซาะพื้นที่ป่ามักไม่เกิดขึ้นหากไม่มีการตัดโค่นไม้และการบุกรุกเข้าไปใช้ที่ดินในป่า การกัดเซาะจึงมีความสำคัญน้อยมากสำหรับพื้นที่ป่าไม้
๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๓	การบุกรุกเข้าไปใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของป่าลดลง การบุกรุกป่าจึงเป็นสิ่งต้องห้ามอย่างจริงจัง
๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๓	สภาพเสื่อมโทรมของป่าไม้ที่มักเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ มีผลกระทบโดยตรงต่อระบบนิเวศและความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้
๑๓. มีปัญหาความตื้นเขิน	๐	เนื่องจากป่าไม้ไม่มีการตื้นเขิน
๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑	บางพื้นที่มีโอกาสเกิดภัยธรรมชาติเช่น แผ่นดินถล่ม ไฟป่า หลุมยุบ
๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๒	การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าเป็นสวนยาง หรือรีสอร์ท อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น
๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๒	ชุมชนมักต้องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ป่า
๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๑	การเข้าถึงนั้นไม่กระทบน้อยมาก นอกเหนือจากการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวและวิจัย

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๑	เช่นเดียวกับป่าไม้ เรามักคิดถึงแหล่งต้นน้ำในด้านความอุดมสมบูรณ์และความเขียวชอุ่มมากกว่าความเป็นเอกลักษณ์
๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓	เมื่อความสำคัญของพื้นที่อยู่ที่ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ นั้นแสดงว่าพื้นที่นี้มีความสำคัญต่อระบบนิเวศอย่างมาก
๓. มีความสวยงาม	๑	เหตุผลเช่นเดียวกับด้านความเป็นเอกลักษณ์
๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๒	มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นแหล่งกำเนิดสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิตของชุมชน แต่เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้มีความใกล้ชิดกับชุมชน
๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๓	จากการที่เป็นพื้นที่ที่เน้นด้านความอุดมสมบูรณ์ จึงเป็นแหล่งที่มีพืชและสัตว์ที่หลากหลาย
๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๐	เป็นพื้นที่ที่ไม่ควรนำมาส่งเสริมให้เข้าไปท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวเสี่ยงต่อการถูกทำลายสูงมาก
๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๓	แหล่งต้นน้ำเป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำสายต่างๆ มีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิต แต่ปัจจุบันถูกทำลายจนถึงจุดวิกฤตทำให้สูญเสียสภาพสมดุลทางธรรมชาติ
๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๓	แหล่งต้นน้ำลำธารมีความสำคัญต่อทรัพยากรน้ำจืดที่หล่อเลี้ยงประชากรในพื้นที่
๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑	แหล่งน้ำลำธารมีความสำคัญน้อยไม่ถึงระดับนานาชาติ
๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๐	หากมีการกัดเซาะแสดงว่าพื้นที่นี้ได้เปลี่ยนสภาพจนไม่สามารถฟื้นฟูได้ ซึ่งตามปกติจะไม่พบปัญหานี้
๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๓	เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติที่อ่อนไหวเปราะบางต่อการถูกทำลาย เมื่อมีการบุกรุกก็จะทำให้เสียสภาพความอุดมสมบูรณ์ไปทันที
๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๓	เหตุผลเช่นเดียวกับการบุกรุกพื้นที่
๑๓. มีปัญหาความตื้นเขิน	๑	เนื่องจากโดยธรรมชาติจะมีผลกระทบจากปัญหาความตื้นเขินในแหล่งต้นน้ำน้อยมากเมื่อเทียบกับพื้นที่ราบลุ่ม ยกเว้นในกรณีที่มีการก่อสร้างเขื่อนหรือฝายต้นน้ำ
๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๒	ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นไม่ค่อยส่งผลต่อแหล่งต้นน้ำมากเท่าการกระทำของมนุษย์
๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๒	การใช้ประโยชน์เช่น การปลูกสิ่งก่อสร้างบนพื้นที่แหล่งต้นน้ำลำธาร การเลี้ยงสัตว์
๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๒	ความขัดแย้งของชุมชนส่งผลต่อการจัดการ การดูแลรักษาแหล่งต้นน้ำ
๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๑	แหล่งต้นน้ำเป็นแหล่งน้ำสำคัญของชุมชน

๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๓	ความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น(ทะเลสาบ Lagoon)มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ ทะเลสาบสงขลาเป็น lagoon ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ
๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๒	แหล่งน้ำเป็นแหล่งผลิตความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในน้ำ ให้ประโยชน์ในการดูแลรักษาความสมบูรณ์ของธรรมชาติให้คงอยู่
๓. มีความสวยงาม	๒	แหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายสูง ย่อมส่งผลให้แหล่งน้ำมีความสวยงามเกิดขึ้น
๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๓	แหล่งน้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญของมนุษย์มาช้านานในด้านต่างๆ แหล่งน้ำจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตที่จะขาดเสียมิได้
๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๓	ภายในแหล่งน้ำมีสัตว์/พืชหายาก บางชนิดใกล้สูญพันธุ์จะพบเห็นได้เฉพาะบางแห่งเท่านั้น
๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๓	แหล่งน้ำที่มีการพัฒนาหรือปรับปรุงทัศนียภาพ ทำให้แหล่งน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับพักผ่อนหย่อนใจของมนุษย์
๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๓	การศึกษาค้นคว้าวิจัยต่างๆ สำหรับผู้ที่แสวงหาความรู้ทุกหน่วยงาน
๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๓	เป็น lagoon แห่งเดียวของประเทศที่ลักษณะเฉพาะ
๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๒	เป็น lagoon หนึ่งใน ๑๑๗ แห่งของโลก มีพื้นที่ชุ่มน้ำสองแห่งที่ถูกจัดให้มีความสำคัญในระดับนานาชาติ
๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๒	ปัญหาการกัดเซาะของแหล่งน้ำสามารถป้องกันได้ แต่ปัญหานี้ก็เป็นปัญหาที่ทำให้แหล่งน้ำเสื่อมโทรมได้
๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๓	การแสวงหาผลประโยชน์จากแหล่งน้ำนอกจากผลผลิตในน้ำแล้วยังมีบางกลุ่มที่แสวงหาประโยชน์จากพื้นที่โดยรอบแหล่งน้ำ เช่น การขุด ถมดิน
๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๓	สภาพเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำเกิดจากการกระทำของมนุษย์โดยตรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในน้ำ และความสมดุลของธรรมชาติ
๑๓. มีปัญหาความตื้นเขิน	๓	ความตื้นเขินส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง การสัญจรทางน้ำ
๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๒	ภัยแล้ง น้ำท่วม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแหล่งน้ำ
๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๓	การทำประมงเกินศักยภาพ การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดินรอบๆทำให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่แหล่งน้ำ
๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๒	เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากน้ำของกลุ่มอาชีพที่แตกต่างกัน เช่น ชาวประมงกับชาวนา กลุ่มนาข้าวกับกลุ่มนากุ้ง
๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๐	ทุกกลุ่มสามารถเข้าใช้ประโยชน์ได้ และก่อผลกระทบต่อแหล่งน้ำ

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๔. ชายฝั่งทะเล

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๑	ลักษณะของชายฝั่งมักคล้ายคลึงกัน คือ หาดทราย หาดเลน และหาดหิน
๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓	ชายฝั่งทะเลประกอบด้วยป่าชายเลนและป่าชายหาด ทำให้มีความหลากหลายของลักษณะทางชีวภาพ อีกทั้งเป็นแหล่งบำบัดและกรองของเสียจากแผ่นดินก่อนลงสู่ทะเล และป้องกันภัยธรรมชาติ แหล่งวางไข่ของสัตว์น้ำ
๓. มีความสวยงาม	๒	เนื่องจากมีพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นแนวยาว เป็นพื้นที่ราบ สวยงามเหมาะสำหรับการท่องเที่ยว
๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๒	เป็นแหล่งประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพประมงพื้นบ้านและเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๒	เป็นบริเวณที่พบสัตว์/พืชหายากหลายชนิด เช่น เต่าทะเล แพรลงก์ตอน โลมา
๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๒	เนื่องจากมีความสวยงาม ของหาดทรายและวิถีชีวิตของชุมชนพื้นบ้าน
๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๓	แนวชายฝั่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ประกอบกับการศึกษาเกี่ยวกับชายฝั่งทะเลมีน้อย จึงเป็นแหล่งสำหรับศึกษาที่สำคัญ เช่น การกัดเซาะชายฝั่ง
๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๓	มีความสำคัญทั้งด้านนิเวศ และท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ
๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๓	มีความสำคัญด้านนิเวศ และท่องเที่ยว ที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๒	ชายฝั่งทะเลเป็นพื้นที่ที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะคลื่น ลมซึ่งมีผลให้ชายฝั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและส่งผลกระทบต่อสิ่งก่อสร้างบริเวณชายฝั่งเป็นอย่างมาก
๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๓	ถูกบุกรุกจากแหล่งที่อยู่อาศัย รีสอร์ท ท่า เรือ แหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีการปลูกสร้างเป็นจำนวนมาก
๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๓	ชายฝั่งเป็นพื้นที่รองรับของเสียจากแผ่นดินและเชื่อมต่อกระแสน้ำ ทำให้เกิดการแพร่กระจายของเสียได้อย่างกว้างขวาง
๑๓. มีปัญหาความตื้นเขิน	๑	เนื่องจากความตื้นเขินมีผลกระทบน้อย แต่มีการสะสมตัวของชายหาดบางพื้นที่ของชายฝั่ง
๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๒	ภัยจากพายุ ความรุนแรงของคลื่น การเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำ ส่งผลกระทบต่อชายฝั่ง
๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๓	การสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่นท่าเรือ เขื่อนกันคลื่น บ้านเรือน
๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑	มีผลกระทบต่อชายฝั่งทะเล เช่นผลกระทบจากการปิดปากกระวะชายฝั่งอำเภอระโนด

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๐	ชายฝั่งทะเลไม่มีปัญหาในการเข้าถึง เนื่องจากพื้นที่ชายฝั่งเป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และส่วนหนึ่งของปัญหาชายฝั่งทะเลจะเกิดจากภัยธรรมชาติ

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๕. พื้นที่ชุ่มน้ำ

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๓	เป็นพื้นที่ที่โดดเด่น มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น เช่น ป่าพรุ เป็นต้น
๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓	เป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืช นานาชนิด เป็นแหล่งรองรับของเสียก่อนลงสู่ทะเล เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำที่สำคัญ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของนกอพยพ
๓. มีความสวยงาม	๒	มีนกน้ำที่สวยงาม เช่น นกกาบบัว นกเป็ดน้ำ นกอีโก้ง เป็นแหล่งดอกบัวที่สวยงาม
๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๓	เป็นแหล่งรายได้ อาหาร ประเพณีวัฒนธรรม ที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตชุมชน
๕. มีสัตว์/พืช หายาก	๓	มีนกอพยพ มีสัตว์ที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์หลายชนิด เช่น ปลาตุ๊กลาพัน นกกาบบัว
๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๒	เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาธรรมชาติป่าพรุ
๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๓	เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัยที่สำคัญ หลากหลาย เช่น ด้านวิถีชีวิต ด้านการใช้ทรัพยากร ด้านธรรมชาติ
๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๓	เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ มีระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์ระดับหนึ่ง เป็นที่พักอาศัยของนกน้ำที่หายาก และเป็นแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญของประเทศ
๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๓	เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ โดยมีการประกาศให้เป็นแรมซาร์ไซต์ (ramsa site) ระดับนานาชาติ
๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑	การกัดเซาะในพื้นที่ป่าพรุมีระดับความรุนแรงน้อย
๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๓	มีการบุกรุกของพื้นที่ป่าพรุและพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นจำนวนมาก
๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๓	พื้นที่ป่าพรุป่าพรุมีการเสื่อมโทรมจากน้ำเสีย ขยะ และการท่องเที่ยว
๑๓. มีปัญหาความตื้นเขิน	๓	มีความตื้นเขินในระดับที่รุนแรงจากการทับถมของพีชีนและตะกอนดิน
๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๓	ภัยคุกคามจากธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟไหม้ป่าพรุ
๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๓	การใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมได้แก่ การทำเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ สิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัย
๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๒	มีการแย่งการใช้ทรัพยากรในป่าพรุ ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ป่าพรุ/พื้นที่ชุ่มน้ำลดลง
๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๐	ไม่มีปัญหาในการเข้าถึงยาก

๖. ป่าชายเลน

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้คำแนะนำ
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๑	ไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นน้อย เนื่องจากมีสภาพทั่วไป
๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๒	เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน เป็นแหล่งกักเก็บก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ
๓. มีความสวยงาม	๒	ป่าชายเลนมีความสวยงามตามธรรมชาติ
๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๑	มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตต่อ การประกอบอาชีพของชุมชนในบางพื้นที่
๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๒	มีสัตว์หายาก เช่น นกอพยพ
๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๑	เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ อุทยานฯคูซูด
๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๓	เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิจัยที่สำคัญทั้งในด้าน การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน การอนุรักษ์ และ พื้นฟูป่าชายเลน
๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๓	เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อพื้นที่และสำคัญในระดับชาติจึงมีความสำคัญมาก
๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๓	เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (ramsa site)
๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑	มีปัญหาการกัดเซาะน้อย
๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๒	เนื่องจากการบุกรุกของพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อประกอบอาชีพ
๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๓	มีสภาพเสื่อมโทรมจากปัญหาน้ำเสีย ทำให้เกิดยูโทรฟิเคชั่น การสะสมของขยะจากชุมชน
๑๓. มีปัญหาความตื้นเขิน	๓	มีความตื้นเขินในระดับรุนแรง บริเวณ ความเนียงและคูซูด
๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑	มีผลเฉพาะพันธุ์ไม้ชายเลนวัยอ่อนจากภัยน้ำท่วม
๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๒	มีการตัดไม้ และใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงกุ้ง
๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๐	ไม่มีความขัดแย้งเนื่องจากปริมาณป่าชายเลนจำนวนน้อย
๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๐	ไม่มีปัญหาการเข้าถึง

ด้านศิลปกรรม

๗. ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้คำแนะนำ
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๓	ศาสนสถานเป็นสถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น โบสถ์ มัสยิด มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ของแต่ละท้องถิ่น
๒. มีความสวยงาม	๒	การพิจารณาด้านความสวยงาม มีความสำคัญน้อยกว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และความเป็นเอกลักษณ์
๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๓	ศาสนสถานมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นมาตั้งแต่อดีต ประชาชนใช้เป็นที่พักผ่อนพิศุทธาศาสนาต่างๆ เช่น งานบวช
๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๓	ศาสนสถานเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนให้ความเคารพบูชา เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของท้องถิ่น
๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๓	ศาสนสถานเป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับประเทศ
๖. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๒	ศาสนสถานเป็นสถานที่ที่ตั้งของแหล่งศิลปกรรมที่สะท้อนประวัติศาสตร์ความเป็นมาความเคารพบูชาเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของท้องถิ่น
๗. พื้นที่ถูกรุก	๒	ปัญหาด้านการบุกรุก พบการบุกรุกของผู้ประกอบการ บ้านเรือน การขุดหน้าดิน ในบริเวณที่ตั้งของวัด และศิลปกรรม
๘. มีสภาพทรุดโทรม	๒	ศาสนสถานบางแห่งมีอายุเก่าแก่ยาวนาน อาจทรุดโทรมไปตามกาลเวลา และการบุกรุก
๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๒	การพัฒนาและปรับปรุงวัดยังไม่คำนึงถึงศิลปกรรมของวัด และบางครั้งของการปรับปรุงศาสนสถานเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ขาดการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเดิมไว้
๑๐. มีผลกระทบจากการขาดประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๑	ไม่มีการประชาสัมพันธ์แนะนำอย่างทั่วถึง จึงทำให้ประชาชนไม่สามารถรับข่าวสารได้ จึงทำให้ศาสนสถานถูกทิ้งร้างและขาดการเหลียวแล
๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑	ภัยน้ำท่วมก่อให้เกิดความเสียหายต่อศาสนสถาน และการกัดเซาะเนื่องจากน้ำในพื้นที่ที่เป็นหินปูน
๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๒	ใช้เพื่อการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมและใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับศิลปกรรมโบราณ ไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ มีการขุดหาสมบัติ และค้นเรือของเก่า
๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๒	สิทธิการใช้ที่ดินที่ตั้งของชุมชนและศิลปกรรม
๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๑	ยังไม่มีผลกระทบมากนัก

๘. โบราณสถาน

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๓	โบราณสถาน มีอายุเก่าแก่ยาวนาน มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี
๒. มีความสวยงาม	๒	เมื่อพิจารณาลักษณะของโบราณสถาน มักจะพิจารณาถึงความ เป็นเอกลักษณ์คุณค่ามากกว่าในเรื่องความสวยงาม เนื่องจาก โบราณสถานบางแห่งมีสภาพทรุดโทรมแต่ยังคงเอกลักษณ์ที่โดดเด่น
๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๒	แหล่งโบราณสถานมีความเกี่ยวข้องกับทั้งประวัติศาสตร์และ พัฒนาการของวิถีชีวิตท้องถิ่น
๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๒	มีโบราณสถานที่เป็นโบราณสถานและเป็นที่ยึดถือหรือเป็นที่ เคารพบูชาของท้องถิ่น จึงมีความสำคัญ
๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๒	มีโบราณสถานเป็นสถานที่ที่นิยมของนักท่องเที่ยวแต่น้อยกว่า สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และกระแสของนักท่องเที่ยวนิยมนำที่พื้ทาง ใจมากขึ้น
๖. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๒	แหล่งโบราณสถานมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ และ โบราณคดีเกิดขึ้นหลายยุคหลายสมัย เป็นสิ่งที่น่าค้นคว้า ศึกษาวิจัยมาก
๗. พื้นที่ถูกรุก	๒	หากถูกรุกจะส่งผลกระทบต่อคุณค่าหลายด้าน แต่ในปัจจุบัน การถูกรุกเกิดขึ้นแต่ยังไม่มากนัก
๘. มีสภาพทรุดโทรม	๓	โบราณสถานบางแห่งมีสภาพทรุดโทรม ขาดการดูแลจาก หน่วยงาน ประชาชนในพื้นที่ บางแห่งทรุดโทรมตามระยะเวลา
๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและ ปรับปรุง	๒	การพัฒนาและปรับปรุงโบราณสถานจนเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม
๑๐. มีผลกระทบจากการขาด ประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๑	ไม่มีการประชาสัมพันธ์แนะนำอย่างทั่วถึง จึงทำให้ประชาชนไม่ สามารถรับข่าวสารได้ จึงทำให้โบราณสถานถูกทิ้งร้างและสูญเสีย คุณค่าได้ในที่สุด
๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑	ภัยน้ำท่วมและการกัดเซาะเนื่องจากน้ำสร้างคามเสียหายต่อ โบราณสถาน
๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ ไม่เหมาะสม	๒	ใช้เพื่อการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมและใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง กับโบราณสถาน ไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ เช่น เป็นแหล่งพักผ่อน ายของ ฯลฯ
๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของ ชุมชน	๒	การใช้สิทธิ์ในการใช้ที่ดินของพื้นที่แตกต่างการก่อให้เกิดความ เสื่อมโทรมของโบราณสถาน
๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๑	ยังไม่มีผลกระทบมากนัก

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๙. สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๓	แหล่งสถาปัตยกรรมบ่งบอกถึงยุคสมัย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
๒. มีความสวยงาม	๓	แหล่งสถาปัตยกรรมแต่ละยุคสมัย มีความหมาย มีเรื่องราวบอกเล่า ประชาชนส่วนใหญ่จะดูในเรื่องของความสวยงาม
๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๒	แหล่งสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่จะมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น
๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๐	ไม่มีความเกี่ยวข้องในด้านเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์หรือเป็นที่เคารพบูชาของประชาชนในท้องถิ่น
๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๒	เป็นแหล่งสำหรับนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรมควบคู่ไปกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์
๖. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๒	แหล่งสถาปัตยกรรมเป็นสถานที่ที่มีการศึกษาค้นคว้า แต่ไม่สำคัญเหมือนกับความเป็นเอกลักษณ์
๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑	ประชาชนยังไม่ตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งสถาปัตยกรรมร่วมสมัย จึงมีการบุกรุกแหล่งสถาปัตยกรรม
๘. มีสภาพทรุดโทรม	๑	แหล่งสถาปัตยกรรมมักถูกทำลายโดยมนุษย์ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรม แต่มักจะได้รับการดูแลของผู้รับผิดชอบ
๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑	การพัฒนาและปรับปรุงสถาปัตยกรรมเป็นแบบสมัยใหม่ หรือเป็นวัสดุสมัยใหม่
๑๐. มีผลกระทบจากการขาดประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๒	ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักถึงคุณค่าของสถาปัตยกรรม
๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑	เนื่องจากคุณค่าทางสถาปัตยกรรมในบางพื้นที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายจากการพายุร้อนจากธรรมชาติ และการกัดเซาะ
๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๒	เนื่องจากไม่ตระหนักคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ทำให้การใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม ลดคุณค่าของสถาปัตยกรรม
๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๒	เนื่องจากไม่ตระหนักคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ทำให้การใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดความขัดแย้งของชุมชน
๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๐	ยังไม่มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก

๑๐. แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒	แหล่งประวัติศาสตร์- ตำนาน เป็นสิ่งที่เล่าสืบต่อกันมา สามารถ บ่งบอกถึงลักษณะเด่น แต่ละแห่งมีความเกี่ยวข้องกับความเป็น เอกลักษณ์ของท้องถิ่น
๒. มีความสวยงาม	๐	แหล่งประวัติศาสตร์- ตำนานไม่มุ่งเน้นเรื่องความสวยงาม
๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๑	บางแห่งมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของท้องถิ่น
๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๑	เป็นสถานที่เคารพบูชาของประชาชนในท้องถิ่นน้อย
๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๑	เป็นแหล่งสำหรับนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์/โบราณคดี
๖. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๑	ได้รับความสนใจในด้านการศึกษาน้อย
๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๐	สิ่งที่แสดงถึงตำนานที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น สิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่ม ีความเป็นมา อาจถูกทำลายให้เกิดความทรุดโทรมจากมนุษย์
๘. มีสภาพทรุดโทรม	๐	แหล่งประวัติศาสตร์- ตำนานเกิดขึ้นได้ทุกที่ หากไม่เห็นคุณค่า หรือถูกบุกรุกเพื่อผลประโยชน์ทำให้เกิดความทรุดโทรม
๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและ ปรับปรุง	๐	แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดีไม่มีภัยคุกคามจากการพัฒนา และปรับปรุง
๑๐. มีผลกระทบจากการขาด ประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๒	ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักถึงคุณค่าของแหล่ง ประวัติศาสตร์/โบราณคดี
๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๐	แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดีไม่มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ
๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ ไม่เหมาะสม	๐	แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี ไม่มีภัยจากการใช้ประโยชน์ ไม่เหมาะสม
๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของ ชุมชน	๑	ถ้าคนมีความเห็นแตกต่างหรือขัดแย้งกัน จึงทำให้เกิดการ บิดเบือนของข้อมูล
๑๔. มีภัยคุกคามการเข้าถึงยาก	๐	ยังไม่มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก

รายงานฉบับสมบูรณ์

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำข้อเสนอแนะแนวเขตพื้นที่
และมาตรการเพื่อการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๑๑. ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	ความสำคัญ	เหตุผลในการให้ค่าคะแนน
๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๓	ย่านวัฒนธรรม-ชุมชนเป็นสถานที่ที่บอกเล่าเรื่องราว ที่ตั้ง รูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต และพัฒนาการทางสังคมในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งจะครอบคลุมพื้นที่และขอบเขตกว้าง แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
๒. มีความสวยงาม	๑	ย่านวัฒนธรรม – ชุมชนไม่มุ่งเน้นเรื่องความสวยงาม แต่เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๓	ย่านวัฒนธรรม – ชุมชนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของประชาชนในท้องถิ่นมาช้านาน มีความเกี่ยวข้องกับการวิถีชีวิตของท้องถิ่น
๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๐	ย่านวัฒนธรรม – ชุมชนไม่มีความเกี่ยวข้องกับความ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์หรือเคารพบูชาของท้องถิ่น
๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๒	เป็นแหล่งสำหรับนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์และมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ น่าค้นหา
๖. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๒	ด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัยย่านวัฒนธรรม/ชุมชนมีผู้ศึกษาเฉพาะกลุ่มเท่านั้นยังมีไม่มากนัก
๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๐	ย่านวัฒนธรรม – ชุมชนเป็นแหล่งที่มีประชาชนอาศัยอยู่ตั้งแต่บรรพบุรุษสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน จึงไม่ประสบปัญหาด้านการบุกรุก
๘. มีสภาพทรุดโทรม	๓	ย่านวัฒนธรรมที่มีอายุเก่าแก่ยาวนาน หากไม่มีการดูแลรักษาหรืออนุรักษ์ก็สามารถเสื่อมโทรมไปตามเวลาได้
๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑	การปรับปรุงมีผลต่อชุมชนดั้งเดิม ทำให้ชุมชนดั้งเดิมมีการโยกย้ายไปอยู่ที่อื่น
๑๐. มีผลกระทบจากการขาดประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๐	การประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้างไม่มีผลกระทบต่อย่านวัฒนธรรม/ชุมชน
๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑	ชุมชนเมื่อเกิดปัญหาน้ำท่วมจะมีการเข้าไป
๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑	การใช้ประโยชน์ส่วนมากให้ผู้คนเข้ามาอยู่มากขึ้น
๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๒	ความขัดแย้งของชุมชนทำให้คุณค่าของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ เกิดร่วมกันยาก
๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๐	ย่านวัฒนธรรม/ชุมชนไม่มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

๑. ผศ.ดร.ปราโมทย์ แก้ววงศ์ศรี
๒. ผศ.อารี รังสิโยภักษ์
๓. ผศ.สดีไสย์ ชันติวรพงษ์
๔. ดร.อัจฉรา วงศ์วัฒนมังคม
๕. ทพ.ดร. ประภาศ สว่างโชติ
๖. อาจารย์ศักดิ์อนันต์ ปลาทอง
๗. อาจารย์ศักดิ์ชาย คงนคร
๘. อาจารย์พะเยาว์ ยงศิริวิทย์
๙. อาจารย์ดำรง ชีวะสโร
๑๐. อาจารย์จรรยา ศรียะพันธ์
๑๑. คุณสุนันทา นิลเพชร
๑๒. คุณสุพัชรา หมดลาเต๊ะ
๑๓. คุณวรรณมา ชูแก้ว
๑๔. คุณวีระชัย พัชรวรกุล
๑๕. คุณจิตติ นาคสมพงษ์

ในการศึกษาทำการศึกษาค้นคว้าหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทางคณะผู้ศึกษาได้มีการให้ค่าคะแนนความสำคัญออกเป็น ๒ ด้าน ได้แก่ คุณค่าความสำคัญด้านระบบนิเวศ และคุณค่าความสำคัญด้านศิลปกรรม

ตารางที่ ๑ คุณค่าความสำคัญด้านระบบนิเวศ

เขตผลที่ควรคุ้มครอง	เกณฑ์การประเมิน																	
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเซ็น	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๑	๓	๑	๒	๓	๒	๓	๒	๑	๐	๓	๓	๐	๑	๒	๒	๑	๒๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๑	๓	๑	๒	๓	๐	๓	๓	๑	๐	๓	๓	๑	๒	๒	๒	๑	๒๒
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๓	๒	๒	๓	๓	๓	๓	๓	๒	๒	๓	๓	๓	๒	๓	๒	๐	๑๒
๔. ชายฝั่งทะเล	๑	๓	๒	๒	๒	๒	๓	๓	๓	๒	๓	๓	๑	๒	๓	๑	๐	๑๑
๕. พรุ	๓	๓	๒	๓	๓	๒	๓	๓	๓	๑	๓	๓	๓	๓	๓	๒	๐	๑๒
๖. ป่าชายเลน	๑	๒	๒	๑	๒	๑	๓	๓	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๐	๐	๐	๒๐
๗. ปากแม่น้ำ	๑	๓	๑	๒	๒	๑	๓	๒	๑	๐	๑	๓	๒	๓	๑	๐	๐	๑๑

การให้คะแนนความสำคัญของคุณค่าต่างๆ ทั้งทางด้านระบบนิเวศ และด้านศิลปกรรม โดยมีการให้คะแนนความสำคัญดังนี้
ตารางที่ ๒ คุณค่าความสำคัญด้านศิลปกรรม

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	๑.เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสวยงาม	๓ มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย	๗. พื้นที่อุทยานรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดประชาชนสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๒. ภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๘.ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)	๓	๒	๓	๓	๓	๒	๒	๒	๒	๑	๑	๒	๒	๑	๖๗
๙.โบราณสถาน	๓	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๓	๒	๑	๑	๒	๒	๑	๖๑
๑๐.สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๓	๓	๒	๐	๒	๒	๑	๑	๑	๒	๑	๒	๐	๐	๖๖
๑๑.แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๒	๐	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๒	๐	๐	๑	๐	๒๗
๑๒.ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๓	๑	๓	๐	๒	๒	๐	๓	๑	๐	๑	๑	๒	๐	๕๗

ตารางที่ ๓ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ																	
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๑	๓	๓	๓	๓	๑	๐	๐	๑๑๖
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พืช	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๑	๓	๓	๓	๓	๑	๐	๐	๑๒๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่																	๑๘๕	
ค่าสัดส่วน																	๐.๙๓	

ตารางที่ ๔ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ (ด้านธรรมชาติ)

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ																	
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. สอดคล้องกับแผนการอนุรักษ์ธรรมชาติที่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	๑๘. คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔. ชายฝั่งทะเล	๓	๓	๒	๓	๓	๓	๓	๓	๑	๓	๑	๒	๓	๓	๐	๐	๐	๗๙
๕. พืช	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๓	๓	๒	๓	๓	๓	๓	๓	๑	๓	๑	๒	๓	๓	๐	๐	๐	๖๙
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๑๕๐	ค่าสัดส่วน			๐.๗๕				

ตารางที่ ๕ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ (ด้านศิลปกรรม)

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ															
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสวยงาม	๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดการประชาสัมพันธ์ และการอนุรักษ์	๑๑. มีภัยคุกคามจากรัฐชาติ	๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก		
๘. ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า) ()	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๑	๒	๒	๒	๑	๑	๑	๐	๒	๕
๙. โบราณสถาน	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๑	๒	๒	๒	๑	๑	๑	๐	๕	๕
๑๐. สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๑. แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๑	๒	๒	๒	๑	๑	๑	๐	๒	๓
๑๒. ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๑	๒	๒	๒	๑	๑	๑	๐	๕	๕

คะแนนรวมของพื้นที่ ๓๑๐ ค่าสัดส่วน ๐.๗๘

ตารางที่ ๖ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่ที่เทือกเขาบรรทัด

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ																	
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๓	๓	๒	๓	๓	๓	๒	๓	๑	๐	๓	๐	๐	๒	๒	๑	๒	๖๗
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๓	๓	๒	๓	๓	๓	๒	๓	๑	๐	๓	๐	๐	๒	๒	๑	๒	๖๖
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พืช	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๑๔๕		ค่าสัดส่วน		๐.๗๓				

ตารางที่ ๗ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่ที่อาศัยของโลมาอ่าววดี

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ																	
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๒	๒	๒	๒	๓	๒	๒	๓	๒	๐	๓	๓	๒	๑	๒	๑	๐	๕
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พรุ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่																	๖๙.๘	
ค่าสัดส่วน																	๐.๗๐	

ตารางที่ ๘ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่ป่าผาดำ

	เหตุผลที่ควรคุ้มครอง																
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. ภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๑	๓	๒	๓	๒	๒	๒	๑	๐	๐	๓	๒	๐	๑	๓	๑	๒๒
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๑	๓	๒	๓	๒	๒	๒	๑	๐	๐	๓	๒	๐	๑	๓	๑	๒๐
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พืช	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่													๑๓๓	ค่าสัดส่วน	๐.๖๗		

ตารางที่ ๙ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่ตำบลเขาพระ อ.รัตนภูมิ

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ																
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗
๑. ป่าไม้	๕	๓	๕	๓	๑	๑	๑	๕	๐	๐	๕	๐	๐	๑	๕	๐	๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๕	๓	๕	๓	๑	๑	๑	๕	๐	๐	๕	๐	๑	๕	๐	๐	๕
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พรุ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๙๒.๙	ค่าสัดส่วน			๐.๕๖			

ตารางที่ ๑๐ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยคลองอุตะเกา

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๒	๒	๑	๓	๑	๑	๓	๑	๐	๒	๒	๓	๑	๑	๒	๒	๑	๖๖
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๒	๒	๑	๓	๑	๑	๓	๑	๐	๒	๒	๓	๑	๑	๒	๒	๑	๖๗
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๒	๒	๑	๓	๑	๑	๓	๑	๐	๒	๒	๓	๑	๑	๒	๒	๑	๗๓
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พรุ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๑๘๑	ค่าสัดส่วน			๐.๖๐				

ตารางที่ ๑๑ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่คลองรัตภูมิ

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ																	
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๒	๒	๐	๓	๑	๑	๐	๐	๒	๐	๒	๒	๒	๒	๐	๐	๐	๑๕
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พรุ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๒	๒	๐	๓	๑	๑	๐	๐	๒	๐	๒	๒	๒	๒	๐	๐	๐	๑๖
คะแนนรวมของพื้นที่																		
๘๙.๘ ค่าสัดส่วน ๐.๕๕																		

ตารางที่ ๑๒ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่คลองปากประ อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

	เหตุผลที่ควรคุ้มครอง																	
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๑	๑	๑	๒	๑	๐	๐	๐	๐	๒	๐	๒	๑	๒	๐	๐	๓	๕
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พรุ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๑	๑	๑	๒	๑	๐	๐	๐	๐	๒	๐	๒	๑	๒	๒	๐	๒	๖
คะแนนรวมของพื้นที่										๖๓.๑	ค่าสัดส่วน		๐.๓๒					

ตารางที่ ๑๓ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่เกาะหมาก

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๑	๑	๑	๒	๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๑	๒	๐	๐	๐	๓
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พรุ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๑	๑	๑	๒	๑	๐	๐	๐	๐	๒	๐	๒	๑	๒	๐	๐	๐	๒๖
คะแนนรวมของพื้นที่																		
๕๙.๑																		
ค่าสัดส่วน																		
๐.๓๐																		

ตารางที่ ๑๔ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่เขาคอหงส์

	เหตุผลที่ควรคุ้มครอง																	
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๓	๓	๒	๓	๑	๓	๒	๒	๐	๓	๒	๒	๐	๒	๒	๐	๐	๕๖
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๑	๐	๒	๒	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๒	๐	๐	๑	๒	๐	๐	๒๕
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พืช	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๙๐.๒	ค่าสัดส่วน			๐.๔๕				

ตารางที่ ๑๕ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่เกษตรกรรมทำน้าชาวสังข์หยดในพื้นที่อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง (ความมั่นคงทางด้านอาหาร)

วัตถุประสงค์การคุ้มครอง																		
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีสภาพยุทธศาสตร์บนระบบ	๓. มีความสวยงาม	๔. มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของท้องถิ่น	๕. มีสัตว์/พืชหายาก	๖. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗. เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าวิจัย	๘. มีความสำคัญระดับชาติ	๙. มีความสำคัญระดับนานาชาติ	๑๐. มีปัญหาการกัดเซาะ/พังทลาย	๑๑. พื้นที่ถูกบุกรุก	๑๒. มีสภาพเสื่อมโทรม	๑๓. มีปัญหาความตื่นเงิน	๑๔. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๕. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๖. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๗. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๑. ป่าไม้	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒. แหล่งต้นน้ำลำธาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓. แหล่งน้ำสำคัญ (ทะเลสาบ แม่น้ำ คลอง บึง)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔. ชายฝั่งทะเล	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕. พืช	๓	๖	๑	๓	๖	๑	๒	๒	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๓	๐	๐	๕
๖. ป่าชายเลน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๗. ปากแม่น้ำ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐

คะแนนรวมของพื้นที่

๕๕

ค่าสัดส่วน

๐.๔๕

ตารางที่ ๑๖ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่เส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรม ย่านางหอม สthingหม้อ ปะโอ

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ													
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสวยงาม	๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้า วิจัย	๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดประชากรในพื้นที่และการถูกทิ้งร้าง	๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก
๘. ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๙. โบราณสถาน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๐. สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๑. แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๓	๐	๕	๑	๕	๕	๐	๐	๕	๐	๐	๐	๐	๑๓
๑๒. ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๓	๐	๕	๑	๕	๕	๐	๐	๕	๐	๐	๐	๐	๒๕

คะแนนรวมของพื้นที่

๙๒

ค่าสัดส่วน

๐.๕๖

ตารางที่ ๑๗ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่คลองแดน

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ													
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสวยงาม	๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดการรักษาประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก
๘. ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๙. โบราณสถาน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๐. สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๒	๒	๓	๐	๓	๒	๐	๓	๒	๒	๐	๐	๐	๐
๑๑. แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๒. ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๒	๒	๓	๐	๓	๒	๐	๓	๒	๒	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่													๑๒๙	
ค่าสัดส่วน													๐.๖๕	
คะแนนรวม													๑๐	

ตารางที่ ๑๘ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่บริเวณคลองรี (วัดท่าคุระ) ต.คลองรี อ.สทิงพระ จ.สงขลา

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนน														
	๑.เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒.มีความสวยงาม	๓.มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔.เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕.เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖.เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๗.พื้นที่ถูกบุกรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดการประชาสัมพันธ์และการอนุรักษ์	๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๓. มีภัยคุกคามจากความสัมพันธ์ของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๘.ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)	๒	๓	๓	๓	๒	๑	๒	๒	๒	๒	๒	๐	๐	๐	๑๑
๙.โบราณสถาน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๐.สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๑.แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๒.ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๖๒.๑	ค่าสี่ส่วน			๐.๖๒	

ตารางที่ ๑๙ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่หัวเขาแดง(ชุมชนสิงหนคร)

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ														
	๑.เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสวยงาม	๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๘.ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๙.โบราณสถาน	๓	๒	๒	๒	๓	๑	๒	๒	๒	๑	๒	๒	๑	๑	๕
๑๐.สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๓	๒	๒	๒	๓	๑	๒	๒	๒	๑	๒	๒	๑	๑	๕
๑๑.แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๒.ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๑๓๖	ค่าสัดส่วน		๐.๖๘		

ตารางที่ ๒๐ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่โคกเมือง (วัดเขียนบางแก้ว) ต.จองถนน อ.เขาชัยสน

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	คะแนนความสำคัญ														
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสวยงาม	๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดการประชาสัมพันธ์และการดูแลรักษา	๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๘. ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)	๒	๑	๓	๓	๒	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๓๔
๙. โบราณสถาน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๐. สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๒	๑	๓	๓	๒	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๒๕
๑๑. แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๒. ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๘๒.๗	ค่าสัดส่วน		๐.๔๑		

ตารางที่ ๒๑ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่เมืองเก่าชัยบุรี

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	เหตุผลที่ควรคุ้มครอง														
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสวยงาม	๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดประชาสัมพันธ์และการดูแลรักษา	๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก	คะแนนรวม
๘. ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)	๕	๑	๓	๓	๕	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๓๙
๙. โบราณสถาน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๐. สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๕	๑	๓	๓	๕	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๒๕
๑๑. แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๒. ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๖๒.๗	ค่าสัดส่วน		๐.๕๑		

ตารางที่ ๒๒ การให้คะแนนความสำคัญในพื้นที่บริเวณลำป่า

เหตุผลที่ควรคุ้มครอง	เหตุผลที่ควรคุ้มครอง													
	๑. เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	๒. มีความสวยงาม	๓. มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น	๔. เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์/เคารพบูชา	๕. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๖. เป็นแหล่งการศึกษา ค้นคว้าวิจัย	๗. พื้นที่ถูกบุกรุก	๘. มีสภาพทรุดโทรม	๙. มีภัยคุกคามจากการพัฒนาและปรับปรุง	๑๐. มีผลกระทบจากการขาดประชาสัมพันธ์และการถูกทิ้งร้าง	๑๑. มีภัยคุกคามจากธรรมชาติ	๑๒. มีภัยคุกคามจากการใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	๑๓. มีภัยคุกคามจากความขัดแย้งของชุมชน	๑๔. มีภัยคุกคามจากการเข้าถึงยาก
๘. ศาสนสถาน (วัด มัสยิด/สุเหร่า)	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๙. โบราณสถาน	๑	๒	๒	๐	๒	๐	๒	๑	๑	๐	๑	๑	๑	๐
๑๐. สถาปัตยกรรม (เมืองเก่า อาคาร/สิ่งก่อสร้างที่มีเอกลักษณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม)	๒	๒	๑	๐	๒	๐	๒	๑	๑	๐	๑	๒	๑	๒
๑๑. แหล่งประวัติศาสตร์/โบราณคดี	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๑๒. ย่านวัฒนธรรม/ชุมชน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คะแนนรวมของพื้นที่										๗๙.๗	ค่าสัดส่วน		๐.๕๐	

รายชื่อคณะกรรมการ

๑. คณะกรรมการตรวจรับงานจ้างที่ปรึกษา

ประธานกรรมการ

๑. นางดวงมาลัย สิ้นธุวนิช

ผู้อำนวยการกองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. นางอัศนี กุลประดิษฐ์

หัวหน้ากลุ่มงานวิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมของโครงการสำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม

๓. นางสุกัลยา ปันทะจักร

หัวหน้ากลุ่มงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
กองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

๔. นายวีรนิติ ฐานสุพร

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ

๕. นายวัลลภ ปรีชามาตย์

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ

กรรมการและเลขานุการ

๖. นายธีระ จันท์เพชร

หัวหน้ากลุ่มงานประสาน ๒
กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗. นางสาวตติยา อุตระการ

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ดำเนินการศึกษาโดย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์โดยคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม ศูนย์ความเป็นเลิศแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย เครือข่ายภาคใต้ และหน่วยงานในเครือข่าย

๓. รายชื่อคณะผู้ศึกษา

หัวหน้าโครงการ

ผศ.ดร.โรจน์จรรย์ ด้านสวัสดิ์

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.ฉัตรไชย รัตน์ไชย

รศ.ดร.ประมาณ เทพสงเคราะห์

บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญด้านป่าต้นน้ำ/ป่าพรุ

รศ.ดร.นพรัตน์ บำรุงรักษ์

ผศ.ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร

ผศ.ดร.ประวิทย์ ไตวัฒน์นะ

นางสาวปานไพลิน บุชาร์ลี

บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรสัตว์น้ำ

อาจารย์ศักดิ์อนันต์ ปลาทอง

นางสาวปัทมาภรณ์ หมาดน้อย

นางเบญจวรรณ ธีระกุล

บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม (น้ำเสีย/ขยะ)

รศ.ดร.ฉัตรไชย รัตน์ไชย

อาจารย์ชวัลกมล ขุนพิทักษ์

อาจารย์อรุณ คงหนู

นางสาววิชญา แก้วทิพย์

บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินและการกักเซาะชายฝั่งทะเล

รศ.ดร.دنุพล ตันนโยภาส

นายอดุลย์ เบ็ญน้อย

นางสาวฮัสวานี เล็มกะเต็ม

บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการมีส่วนร่วม

นายนฤทธิ ดวงสุวรรณ

ดร.อุมาพร มุณีแนม

ดร.ชนิษฐา ชุสุข

อาจารย์ทิพย์ทิวา สัมพันธมิตร

บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์

นายตยา	จึงเจริญธรรม
อดุลย์	เบ็ญญ์

บุคลากร/ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลการประชาสัมพันธ์

นางสาวเมธาวิ	แก้วสนิท
นายสนธยา	แก้วขำ
นางสาวสุธาวลัย	เสถียรวิริยะ

ผู้ประสานงานโครงการ

นางจิตนพา	วุ่นบัว
นางสาวกมลรัตน์	มุกดา

บุคลากรสนับสนุน

นางสาวอารี	สุวรรณวงศ์
นางสาวจุฑารัตน์	บุญรัตน์
นางสาวสุไพบิตะ	ยี่บอสู
นางสาววรรณวรรธ	เศรษฐพงศ์
นายกฤษณะ	สังฆะโต
นายจักรภาพ	กาลพันธ์ุ